

**T.C.
ERZURUM TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

**TÜRK MATBUATINDA MİZAH DERGİCİLİĞİNİN BİR ÖRNEĞİ
OLARAK DAVUL (ÇEVİRİ-İNCELEME)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Elif ELDEMİR

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Yusuf Ziya SÜMBÜLLÜ

ERZURUM 2020

ÖN SÖZ

Abdülhamid, devletin menfaatlerine ters düşmemek koşuluyla toplumun aydınlanmasında faydalı gördüğü yazılı matbuatı desteklemiştir. Fakat II. Abdülhamid'in yazılı matbuat konusunda verdiği destek, geçmiş ve hal itibari ile ulusal zafiyet oluşturduğu kanaati nedeniyle mizah yayınları için uygulanmamıştır. Bu durum Meşrutiyet'in ilanına kadar devam etmiştir. Meşrutiyet'in ilanından sonra verilen serbestlikle beraber pek çok alanda yeni gelişmeler yaşanmıştır. Mizahi matbuat da, serbestliğin vermiş olduğu güçle beraber bu durumdan yararlanarak özellikle siyaseti eleştiri malzemesi olarak kullanmıştır. Bir diğer ifade ile Meşrutiyet'in ilanı ile birlikte Türk basını, bir kısım sınırlardan veya sınırlılıklardan muaf olmakla birlikte yayım çeşitliliği açısından maziye nazaran çok daha fazla çeşitlilik kazanmıştır. Bu çeşitlilik mizah basın hayatı için bir dönüm noktası olarak görülmüştür. Siyasi iktidarın, Batı'nın desteklemiş olduğu Meşrutiyet düzenlemesinden cesaret alan, kendilerince susturulmuş bazı zümreler tarafından yapılan atılımlar, tam anlamıyla özgürleşme olarak nitelendirilerek yazınsal veya söylemsel alanda sindirilememiş ifadelerin sahneye çıkması için uygun zemini oluşturmuştur.

II. Meşrutiyet döneminin basın açısından sağladığı ifade etme, eleştirme, yargılama, değerlendirme türünden yapılan hareket serbestliği, bu dönemde varlık alanı bulmuş gazete ve dergilerde özellikle anayasa, eşitlik, meşrutiyet, gibi kavramlar üzerinden karşılık bulmaya başlamıştır. Bu dergilerden bir tanesi de Davul dergisidir. Davul dergisi, II. Meşrutiyet döneminde siyasi eleştiriye rağbet gösteren ve zinde güçlere dönük yargılayıcı, eleştirici üslup taşıyan yayınlara pirim verenler açısından kıymetlidir. 1908-1909 yılları arasında toplam 24 sayı olarak yayımlanan Davul dergisi özellikle siyasi konularda halkı iktidarı eleştiren ifadelerle bilgilendirme gayesi gütmüştür. Davul dergisi kendine has mizahî üslubuyla yayımladığı eleştiri yazıları ve karikatürlerle dönemin meselelerine farklı bir yorum getirmiştir. Özellikle dönemin siyasi yönü üzerinden toplumu aydınlatmayı kendine görev edinen dergi bu durumu sembolik olarak "Davulcu" karikatürüyle ortaya koymuştur. Siyasi yönetimin zafiyetleri, toplumsal düzlemde yaşanan yozlaşma, elit sınıf ile halk tabakası arasındaki uçurum nevinden bir kısım düşünceleri ve batılılaşma ile birlikte kadının toplumsal hayata yaşadığı veya yaşaması gerektiği düşünülen bir takım değişiklikler dergide kendine karşılık bulmuştur.

Bu çalışma Davul Dergisinin 1908-1909 yılları arasında toplam (1-24) sayı olarak yayımlanan derginin tamamı Atatürk Üniversitesi, Prof. Dr. Fuat Sezgin Kütüphanesi (Erzurum) Seyfettin Özege nadir eserler koleksiyonundan temin edilmiştir.

Çalışmamız, bir giriş ve üç bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde mizah edebiyatı hakkında genel bir bilgi verilmiştir. Daha sonra II. Meşrutiyet dönemi basın hayatı hakkında açıklamalara yer verilmiştir.

Çalışmamızın Birinci bölümünde Davul dergisi, dergi sahibi Hasan Vasıf ve sermuharrir Hamdullah Suphi (Tanrıöver)'in hayatı, yazar kadrosu, karikatürist kadrosu değerlendirilmiş ve müstear isimlerle yazan yazarlarımız tespit edilmeye çalışılmıştır. Davul dergisinin muhtevası hakkında inceleme yapılmış ve bu kısımda derginin bütününe göre farklılık arz ettiği düşünülen "Vur Abalıya" adlı bölümde göze çarpan bazı hususlar değerlendirilmiştir.

Çalışmamızın İkinci bölümü üç alt başlıktan oluşmaktadır. Alt başlıklarında Derginin 24 sayı boyunca ele alınan konular ve karikatürler hakkında genel bir bilgi verilmiştir. Bununla birlikte reklam, ilan bilmece, telgraf türleri birkaç örnek verilerek değerlendirilmiştir.

Çalışmamızın Üçüncü bölümde 1908-1909 yılları arasında toplam (1-24) sayı olarak yayımlanmış olan metinlerin tamamı, Osmanlı Türkçesi'nden Latin harflerine aktarılmıştır. Çalışmadan elde edilen bulgular "Sonuç" bölümünde ifade edilmiş ve yararlanılan kaynakların listesi tez sonunda verilmiştir.

Çalışmamızın ortaya çıkmasında emeği geçen bütün hocalarıma, eğitim hayatım boyunca desteklerini asla esirgemeyen aileme teşekkürü bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	I
İÇİNDEKİLER.....	III
ÖZET.....	IV
ABSTRACT.....	V
KISALTMALAR.....	VI
GİRİŞ.....	1
MİZAH.....	1
II. MEŞRUTİYET DÖNEMİ BASININDA MİZAH.....	6
BİRİNCİ BÖLÜM.....	8
1. DAVUL GAZETESİ.....	8
1.1. SAHİB-İ İMTİYAZI HASAN VASIF.....	10
1.2. SERMUHARRİR HAMDULLAH SUPHİ [TANRIÖVER].....	11
1.3. DAVUL GAZETESİ'NİN YAZAR KADROSU.....	12
1.4. DAVUL GAZETESİ'NİN KARİKATÜRİST KADROSU.....	13
1.5. DAVUL GAZETESİNİN MUHTEVASI.....	14
İKİNCİ BÖLÜM.....	23
2. SEÇİLMİŞ METİNLER VE KARİKATÜRLER.....	23
2.1. Seçilmiş Metinler.....	23
2.1.1. Toplumsal Hayatla İlgili Metinler.....	23
2.1.1.1. Ondan Da Var.....	23
2.1.1.2. Boykotaj ve Kadınlarımız.....	25
2.1.1.3. Maliye Nazırı ile Mülakat.....	26
2.1.2. Siyasi Meselelerle İlgili Metinler.....	28
2.1.2.1. Ra'd u Berk.....	28
2.1.2.2. Davulcu'nun Meclis-i Mebusandan Teminnyatı.....	30
2.1.2.3. Sadrazam Paşa ile Mülakat.....	31
2.1.2.4. Merkezîyet Mürevvici.....	32
2.1.2.5. Bulgaristan Müzakeratı Nasıl Bıtecek?.....	33
2.1.3. Dönemin Simalarıyla İlgili Metinler.....	34
2.1.3.1. Doktor Rıza Tefvik.....	34
2.1.4. Yayın Politikasıyla İlgili Metinler.....	35
2.1.4.1. Demet Gazetesinin Cenaze Merasimi.....	35
2.2. Seçilmiş Karikatür.....	36
2.2.1. Toplumsal Hayatla İlgili Karikatürler.....	37
2.2.2. Dönemin Simalarıyla İlgili Karikatürler.....	39
2.2.3. Siyasetle İlgili Karikatürler.....	39
2.3. Diğerleri.....	41
2.3.1. Reklam.....	41
2.3.2. İlan.....	42
2.3.3. Bilmece.....	42
2.3.4. Telgraf.....	43
METİNLER.....	45
SONUÇ.....	464
EKLER.....	466
KAYNAKÇA.....	471
ÖZ GEÇMİŞ.....	473

ÖZET

II. Meşrutiyet'in ilan edilmesiyle birlikte basın özgürlüğü sağlanmış, yayımlanan mizah gazeteleri ve dergiler ilk defa sansür heyetinin denetimden geçmeden basılmıştır. Mizahî bir anlatıma sahip olan gazete/dergilerin sayısında büyük bir artış yaşanmış ve Türk edebiyat tarihi ve Türk basını açısından bir dönüm noktası olarak görülmüştür. Bu süreçte adeta “basın patlaması” yaşanmıştır.

Gazete ve dergilerin en önemli silahı mizahdır. Karikatür de bunlardan bir tanesidir. Toplumla verilmek istenen mesaj mizahi bir tarzda anlatılmıştır. Bu dönemde batılı tarzda yayımlanan gazetelerden biri de Davul gazetesidir. Gazetenin imtiyaz sahibi Hasan Vasıf ‘tır. Sermuharrir Hamdullah Suphi [Tanrıöver]’dir. Gazete 27 Ekim 1908 ve 27 Nisan 1909 tarihleri arasında haftalık mizah dergisi olarak toplamda 24 sayı yayımlanmıştır.

Mizah basını, toplum hayatını tüm yönleriyle ele alır; aynı zamanda toplumun sözcüsü olma rolünü üstlenir. Bu sebeple II. Meşrutiyet döneminde çıkarılan Davul, döneminin olaylarını yansıtmaya bakımdan önem arz etmektedir. Çalışmamız bir giriş üç bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde Mizah edebiyatı ve II. Meşrutiyet dönemi basın hayatı hakkında genel bir bilgi verilmiştir. Birinci bölümde Davul dergisi, dergi sahibi Hasan Vasıf ve sermuharrir Hamdullah Suphi (Tanrıöver)’in hayatı, yazar kadrosu, karikatürist kadrosu değerlendirilmiş ve müstear isimlerle yazan yazarlarımız tespit edilmeye çalışılmıştır. Ve “Vur Abalıya” bölümünde göze çarpan bazı hususlar değerlendirilmiştir. İkinci bölümde Davul’ da 24 sayı boyunca ele alınan konular ve karikatürler hakkında genel bilgi verilmiştir. Üçüncü bölümde gazetenin 1908-1909 yılları arasında toplam (1-24) sayı olarak yayımlanmış olan metinlerin tamamı Osmanlı Türkçesi’nden Latin harflerine aktarılmıştır.

Anahtar kelimeler: II. Meşrutiyet, Basın, Mizah, Karikatür, Hiciv, Davul.

ABSTRACT

With the proclamation of the II. Constitutional Monarchy, freedom of press has been granted, and for the first time the publishing humour newspapers and magazines were printed without going through the inspection of the censorship committee. There occurred a great increase in the number of newspapers/ magazines which have humorous voice and this became a milestone in Turkish Literature History and Turkish press. During this process, a substantial burst of press was experienced.

The main weapon of newspapers and magazines is humour. Caricature is one of these weapons as well. The message which is aimed to be given to society is stated in a humorous way. One of the western style published newspapers of that period is Davul. The proprietor of the newspaper is Hasan Vasıf. The editor-in-chief is Hamdullah Suphi (Tanrıöver). The newspaper was published as a weekly humour magazine between 27 October 1908 and 27 April 1909, 24 issues in total.

Humour press studies every aspects of the society's life, at the same time it plays a role as the voice of the society. Therefore, Davul, which is published during the II. Constitutional Monarchy period, has importance in terms of reflecting the events of the period. This study consists of an introduction and three sections. In the introduction, general information is given on the humour literature and the press life during the II. Constitutional Monarchy. In the first section, the magazine Davul, the life of its proprietor Hasan Vasıf and its editor-in-chief Hamdullah Suphi (Tanrıöver), its writers and caricaturists were examined; and authors using pseudonyms are aimed to be identified. And some remarkable aspects of the section "Vur Abalıya" were evaluated. In the second section, general information is given on the topics and caricatures which are dealt with through the 24 issues of Davul. In the third section, all the texts written in Davul magazine, which is published between 1908 and 1909, 24 issues in total, are transcribed into Latin alphabet from Ottoman Turkish.

Keywords: II. Constitutional Monarchy, Press, Humour, Carricature, Satire, Davul.

KISALTMALAR

bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
çev.	: Çeviren
İ.A	: İslam Ansiklopedisi
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
Yay.	:Yayını/yayınları/yayınev

GİRİŞ

MİZAH

“Mizah, insanlığın en büyük nimetidir.”

Mark Twain

Mizah üzerine literatürde de çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Bu alan üzerine yapılan tanımlamalar ve çalışmalar, aslında temel amacı güldürmek olan mizahın bu işlevinin yanında, onun hakim ideolojiyi sorgulayıcı, mevcut düzene eleştirel bir bakış açısıyla yaklaşan doğasını da ortaya çıkarmaktadır. Nitekim neye güldüğümüz kadar neden güldüğümüz de önemlidir. Bu açıdan bu bölümde hem tarihsel olarak gülme ve mizah ilişkisine yer verilecek hem de işlevsel olarak mizahın politik yapısı ortaya konulacaktır.¹

Mizah en genel anlamda insanları güldürmeyi amaçlayan bir araç olarak tanımlanabilir. Geçmişten günümüze çeşitli tanımlamalar getirilen mizahın eleştirel potansiyeli, onu iktidar karşısında güçlü bir muhalefet aracı yapar. Antik çağdan bu yana söz, yazı ve çizgi sanatı olarak toplumsal gerçeklikleri espri yoluyla sorgulayan mizah, eleştirel bir ifade aracıdır. Ancak Aristoteles'ten bu yana pek çok yaklaşım bulunmasından ötürü bu bölümde, mizah yaklaşımlarına yer verilirken aynı zamanda mizah üzerine çeşitli kavramlara da açıklık getirilecektir.² Antik ve ortaçağ Avrupa'sının yönetici elitleri mizah konusunda pek ılımlı değildiler. En eski zamandan beri kahkaha, medeni eğlence ile kaba saba kıkırdama arasındaki sıkı bir ayrıma zorlanan bir sınıf meselesi gibi görünüyor. Aristoteles *Nicomachean Ethics*'te kibar ve hödük türlerin mizahı arasındaki farkı vurgular. Kendisini nükte (zeka) düzeyine yükseltir, bunu da dostluk ve samimiyet olarak üç sosyal erdemden biri olarak sıralar fakat söz konusu nükte tarzı, ironinin de konuşulduğu şekilde nezaket ve eğitim gerektir.³

¹ Anıl Yücel, **Feminist Kahkahanın Ötesinde: Karikatür Sanatı İçin Dişil Öznellik Bağlamında Bir Yöntem Önerisi**, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018 s. 10.

² Anıl Yücel, **Feminist Kahkahanın Ötesinde: Karikatür Sanatı İçin Dişil Öznellik Bağlamında Bir Yöntem Önerisi**, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018 s.12.

³ Terry Eagleton, **Mizah**, (çev: Melih Pekdemir), Ayrıntı Yay. İstanbul – 2019 s. 91

Toplumdaki kötülükleri, aksaklıkları, adaletsizlikleri savunmasız hale getiren mizah, otoriteyi sarsar ve onu bir darbeye etkisizleştirerek saf dışı bırakır. Gülme; para, inandırma, baskı yapma, destek toplama, güç gibi diğer faktörlerin üzerinde yıkıcı özelliğe sahip en etkili silahtır.⁴ Bu bağlamda mizah adaletsiz görülen düzene karşı adil bir düzen oluşabilmesi adına mücadeleci bir tutum sergiler. Çünkü mizahın insan üzerinde rahatlatıcı etkisi vardır. Güldürken düşündürmeyi amaçlar.

Mizah, sosyal alanda başkaldırışını ve yıkıcılığını, mevcut düzenin bireyde, toplumda yarattığı rahatsızlıktan üretmektedir. Freud mizahın özünü şu şekilde tanımlamaktadır: Karşılaştığımız durumun neden olduğu duygulardan tasarruf eder ve şaka sayesinde kendimizi, bu durumların üstesinde tutarız. Acıya karşı bir savunma aracı olarak mizah, insanın ruhsal yaşamının, acının baskısına karşı koymak için oluşturduğu, büyük yöntemler dizisi içinde yer almaktadır.⁵

Mizahın kökeninde eğlence ve hoşgörü yer alıyor. Yeryüzünde, hemen bütün alanları içine alan mizah, eğlence ve hoşgörü boyutları ile kişilik kazanmış ve temel gelişimini sürdürebilmiştir.⁶ Mizah başlangıçta; şakası ile, taşlaması ile ya da fıkrası, komedisi, karikatürü, hikayesi ile, çağımızdaki örneği çağımızdaki örneği gibi var olmadığına göre, karşımıza ilgi çekici bir gelişme çıkacaktır. Geriye doğru gittiğimizde bizi mizah adına, eğlence ve hoşgörü karşılıyor.⁷ Çünkü Mizah, belirli bir hoşgörü sağlamak noktasında başarısını elde etmeye çalışır. Ayrıca mizahın ortaya çıkabilmesi için belirli bir hoşgörü ortamının olması gerekir. Günümüzdeki bayram eğlencelerinde sınırlı olarak bu hoşgörü ortamı kendiliğinde ortaya çıkıyor.

Anadolu, gülmeceyi ilk üreten “Tanrı’ların durağı gibidir. Tanrıların çoğu Anadolu doğumludur. Noel Baba, Ezop buna örnek gösterilebilir. Kral Midas’ın Eşek Kulakları, Diyonizos törenleri, Hititlerde, “bol ürünleri karşılama törenleri”(Purulli)... Hep Anadolu

⁴ Barry Sanders, **Yıkıcı Tarih Olarak Gülme**, (2001), (Çev. : Kemal Atakay), Ayrıntı Yay. , İstanbul 2001, s.32.

⁵ Yıldız Aktaş, **Mizah Dergilerinde Gençlik Alt Kültürlerinin Temsili: Uykusuz Dergisi** (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

⁶ Barry Sanders, **Yıkıcı Tarih Olarak Gülme**, (2001), (Çev. : Kemal Atakay), Ayrıntı Yay., İstanbul 2001, s.32.

⁷ Semih Balcıoğlu, **50 Yıllık Türk Karikatürü**, İş Bankası Kültür Yay. :125 s. 9.

kaynaklıdır. Bunlara “Anadolu’daki oyun yerlerini” tanık olarak gösterebilirsiniz: Side, Bergama, Efes...⁸

Ferit Öngören bu döneme Antik Dönem der ve şunları söyler:

Noel Baba’nın Antik Anadolu mizahıyla ilişkisi şimdilik, Anadolu doğumlu olmasındandır. Ezop, Anadolu’da olduğu halde Batı mizahına kaynaklık etmiştir... Mizahın Atası sayılan Diyonizos’un bile Atası durumunda olan “Sabaz” Anadolu’dur.” Der.⁹ Bütün Grek motiflerinin bir ön biçimi ve kaynağı, Anadolu’da bulunur olmuştur. Bugün yeryüzünde adı mizahla ilişkili, en eski motif “Sabaz” işte Anadolu. Üstelik “Sabaz” sıradan bir motifte değil. Bütün Antik Anadolu kültürüne biçim veren, Grek kültürüne öncülük ve örneklik eden, adına birçok destanlar yazılan bir etkinlik gösteriyor. Yüne Noel Baba ve Ezop, Batı kültürünün çekirdeğinde yer alıyor.¹⁰

Divan edebiyatında bilinen ilk müstakil mizahî eserler XV. yüzyıla ait olup bunların en önemlileri sayılan Şeyhî’nin manzum Harnâme’si mesnevi, Molla Lutfi’nin mensur Harnâme’si münazara türündedir. XV. yüzyılın son yıllarından itibaren XVI. yüzyılda mizah eserlerinin mizahî takvim (Vahyî’nin meslek erbabını konu alan Takvîm’i), letâif (Mahremî’nin Mecmau’l-letâif’i ile Şütürnâme’si)’dir.¹¹ 16. yüzyıl klasik edebiyatın en başarılı toplumsal eleştiri örneklerinden biri Fuzuli’nin Şikâyetnâmesi’dir. Fuzuli, bu mektubunda emekli maaşını alırken memurlarla yaşadığı sıkıntıyı anlatır. Memurların davranışlarını ve toplumsal çıkmazı açıkça eleştirir.¹² Klasik Türk edebiyatının kaside alanındaki en başarılı isimlerinden olan Nefî’nin hicivlerini bir araya getirdiği Siham-ı Kaza adlı eseri hiciv sahasındaki önemli eserlerden biridir. Olaylara bakış açısı gittikçe hırçınlaşan Nefî’nin hicvi küfre doğru bir yönelme göstermiştir.¹³

⁸ Ömer Özcan, **Başlangıçtan Günümüze Türk Edebiyatında Hiciv ve Mizah [Yergi ve Gülmece]**, İnkılâp Kitabevi, İstanbul 2002, s.20.

⁹ Özcan, **Başlangıçtan Günümüze Türk Edebiyatında Hiciv ve Mizah [Yergi ve Gülmece]**, . s.21.

¹⁰ Balcıoğlu, **50 Yılın Türk Karikatürü**, s.42.

¹¹ İskender Pala, **İA** İstanbul 2005, C.30.s. 208.

¹² Ömer Özcan, **Başlangıçtan Günümüze Türk Edebiyatında Hiciv ve Mizah [Yergi ve Gülmece]**, İnkılâp Kitabevi, İstanbul 2002, s.87.

¹³ Özcan, , **Başlangıçtan Günümüze Türk Edebiyatında Hiciv ve Mizah [Yergi ve Gülmece]**, s.137.

Selçuklu mizahı, Anadolu aşiret kültürünün bütün mizah çeşitlemelerini işaret eder. Bu mizah, bugün folklor niteliği ile geçerlidir. Masal, tekerleme, bulmaca, fıkra, şiir, hikaye gibi çeşitlemeleri ile Selçuklu mizahı naiv bir yapı taşır. Dede Korkurt masallarında beliren mizah, Keloğlan masallarında, bir de Nasrettin Hoca fıkraları, Selçuklu mizahının başlıca örnekleridir.¹⁴

Osmanlı mizahı bir Ortaçağ mizahıdır ve bütün Ortaçağ ilgileri gibi, birtakım lonca örgütlenmeleri içinde gelişmiştir. Osmanlı mizahına damga vurmuş olan Karagöz oyunlarının loncası, İstanbul'da Kasımpaşa'da idi ve bu gösteriler, başından beri Nakşibendi tarikatının güdümü altında bulunmuştur.¹⁵

Tanzimat Fermanı'nın (1839) ardından Osmanlı Devleti'nin aydınları, ülkenin içinde bulunduğu buhranlı durumdan çıkılmasını amaçlayan çeşitli girişimlerde bulunmuşlardır. Bunlardan en geniş yankıyı oluşturanlar gazetelerdir. Aydınlar, gazeteler aracılığıyla halkı bilinçlendirmek ve ülkenin mevcut durumuna çare bulmak amacındadır. Islahat Fermanı (1856) ile de ülkedeki basın-yayın hayatı bir canlılık kazanmıştır. Özellikle azınlıkların yayın hayatı çok çarpıcıdır. İlk mizah gazeteleri de bu devirde azınlıklar tarafından çıkarılır. Bununla birlikte bilindiği gibi ilk müstakil Türkçe mizah gazetesi de Teodor Kasab tarafından Diyojen adıyla çıkarılır. Diyojen'den önce neşredilen Terakki Eğlencesi de içinde karikatür ve mizah barındıran ilk gazetedir, fakat müstakil değildir. Bu sebeple Diyojen kendine Osmanlı basınında daha büyük bir yer edinmiştir.¹⁶

Meşrutiyet mizahı da bir imparatorluk mizahıdır. Meşrutiyet döneminde, geleneksel Osmanlı mizah örnekleri ile Batılı mizah örnekleri de bir arada görülürler. Osmanlıda ilkin bir aydın mizahı olarak başlayan Karagöz, Meddah ve Ortaoyunu Meşrutiyet günlerinde bir halk eğlencesi durumuna gelmiş. Aydın kesimin mizahı olarak, Batılı anlamında mizah dergileri ile Direklerarası eğlenceleri, komedi ve kantoları olmuştur. Meşrutiyet, bu görünüşü ile mizahımızda bir geçiş dönemi sayılabilir.¹⁷

¹⁴ Balcıoğlu, **50 Yıllık Türk Karikatürü**, s.43.

¹⁵ Balcıoğlu, **50 Yıllık Türk Karikatürü**, . s.49.

¹⁶ Merve Ünver, **Eski Türkçe Mizah Dergilerinin Açıklamalı Bibliyografyası**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013

¹⁷ Semih Balcıoğlu, **50 Yıllık Türk Karikatürü**, İş Bankası Kültür Yay. :125, s.57.

Osmanlı hükümeti ve mizah basını arasında gerilen ipler, II. Abdülhamit'in iktidara gelmesinden kısa bir süre sonra bütünüyle kopar. 1877 yılında Meclise sunulan bir kanun tasarısıyla mizah gazete ve dergilerinin yayımlanması yasaklanır. Mecliste “mizah soytarılık mıdır?” tartışmalarıyla iz bırakan bu yasak, meclisin kabul etmemesine rağmen padişahın iradesiyle gerçekleşir. Bu yaptırım, mizah basınına yönelik en kapsamlı tedbir olarak basın tarihinde yerini alır. Daha önce mizah dergi ve gazetelerine ferdî olarak uygulanan kapatma kararı, bu kez topyekûn bir hal alarak yayınların bütününe kapsar.¹⁸

Cumhuriyet tarihi içinde, İkinci Dünya Savaşı, mizah yönünden de başlıca nirengi noktalarından birisi olacaktır. Hatta Cumhuriyet mizahı, savaştan önce ve savaştan sonra olmak üzere ilk temel ayrıma düşecek bir gelişme göstermiştir. Yeni yazıya geçiş yılı olan 1928'den sonraki on yılın mizah yayınları tanımak fırsatını verecektir. Cumhuriyet mizahında en önemli yön verici evre, Dünya Savaşı ve çok partili hayata geçiş yılları oluyor.¹⁹

Gülme bu tür bir şey, bir nevi sosyal jest olmalıdır. Gülme, yarattığı korkuyla acayıplıkları, sıradışlıkları bastırır. Kendini yalıtma ve uykuya dalma eğilimindeki kimi ikincil faaliyetleri sürekli uyanık ve birbirleriyle temas halinde tutar ve nihayet, toplumsal bünyenin sathında mekanik katılık namına ne varsa hepsine esneklik kazandırır.²⁰

Genel olarak Cumhuriyet mizahına, o dönemin politik ve sosyal yapısına şekil vermiştir. O dönemde mizah canlı, etkin ve mücadelecî bir duruş sergilemiştir. Çizimde ve yazımda iyi bir gelişme göstermiştir. Basın hayatının ortaya çıkması ile birlikte Meşrutiyet ve Cumhuriyet dönemlerinde mizah aktif olmasını bilmiş ve etkili bir alan olarak kullanılmıştır. Birinci Meşrutiyet'in başladığı süreçte, devlet yöneticileri mizahın hedefi olmaya başlamıştır. Yönetimdeki kargaşa ve her alanda yaşanan problemler, mizah yayınlarını muhalif bir çizgiye çekmiştir.

¹⁸ Servet Tiken, “Cenevre’de Bir Jön Türk Mizah Gazetesi: Tokmak”, *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 2015, s. 403-415.

¹⁹ Balcıoğlu, *50 Yıllık Türk Karikatürü*, s.69-73-90.

²⁰ Henri Bergson, *Gülme*, Türkiye İş Bankası Kültür Yay. İstanbul 2019, s.15.

II. MEŞRUTİYET DÖNEMİ BASININDA MİZAH

Osmanlı basınındaki taşlama dergilerini tanımlamak için “mizah” kelimesi kullanılıyordu. Mizahın her halükarda bir siyasi ve toplumsal eleştiri bileşeni de vardır.²¹ Meşrutiyet mizahının taşlamaları en fazla padişaha ve devlet yöneticilerine yapılmıştır. II. Meşrutiyet döneminde çıkan dergiler toplumu değiştirmeyi, eğlendirmeyi hedeflememiştir. Aksine mizah toplumu aydınlatmak için etkili bir silah olarak kullanılmıştır. Bu dönemde mizah dergilerindeki en yaygın görsel malzeme karikatürdür. Bazı karikatürler anonimdir. İmzalı olan karikatürlerde taşlama imgelerini üreten kişilerin hakkında çok fazla bilgi verilmemektedir.

II. Meşrutiyet’in ilanı, basına büyük serbestlik getirmesine karşılık, bu süreç gazetecilikle hiç ilgisi olmayan kişilerin de gazete çıkarmalarına zemin hazırlamıştır. Büyük bir çoğunluğunun gazetecilik üzerine deneyim sahibi olmadığı bu kişilerin sadece kişisel düşüncelerini ifade etmek için gelişigüzel yayın yapmaya kalkmaları, basın alanında tam bir kargaşaya yol açmıştır. Bu durumun etkisiyle basın hayatına tam bir anarşi ortamı hakim olmuştur. 1908 Meşrutiyetinden sonra çıkan gazetelerde, bilhassa sayısı pek çok olan haftalık mizah dergilerinde, İttihat ve Terakki’nin baskılarına karşı yapılan hücumlar günden güne artmıştır. II. Abdülhamit döneminde Yıldız Sarayı’na yönelen jurnaller bu dönemde gazetelere akmaya başlamış ve dönemin siyasi kadroları gazeteler kanalıyla eleştirilmiştir. Gazeteler yoluyla Meşrutiyetin ilanının daha ilk günlerinden itibaren bir istibdat adamı avı başlamıştır²²

²¹ Palmira Brummett, **İkinci Meşrutiyet Basınında İmge ve Emperyalizm** 1908-1911, (2003), (çev. : Ayşen Anadol), İletişim Yay. , İstanbul 2003, s. 41.

²² Salih Seyhan, “**II. Meşrutiyet Dönemi Mizah Basını ve İçeriklerinden Seçilmiş Örnekler**” Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/3, Winter 2013, p. 494-516, Ankara-Turkey

II. Meşrutiyet basınının yazarları, başmuharrirleri ve yayıncıları farklı siyasi amaçları olan karışık bir gruptu. Müdür ya da muharrir olarak yayımlananların çoğu derginin çıkarılmasında hem yazar olarak hem de farklı görevler üstleniyorlardı. Hepsi Abdülhamit'in istibdat ve sansür döneminde ortaya çıkmış ve şekillenmişti.²³ Mizah dergileri genelde haftalık bir veya iki defa çıkarılmıştır. Bazıları kısa ömürlü olup bazıları da kapatılmıştır.

Mizah mecmualarının en fazla kullandığı maskot Karagöz'dü. Karagöz halktan biriydi. Halkın sesi, aklın sesi, gazeteci, mebus, kurnaz, alaycı, aptal, heyecanlı, kuşkucu, yoldan geçen gerçek "masum" kişidir.²⁴ Meşrutiyet dönemi dergi ve gazetelerinde sık rastlanır. Halkın Karagözden başka sesleri de vardı. Mizah dergileri halka sesini duyurabilmek için gürültüyü kullanırdı. Davulcular, çingirak çalanlar, çenesi düşükler gibi. Dolayısıyla buradaki amaç halkın harekete geçmesini ve uykudan uyanmasını sağlamaktı.

II. Meşrutiyet basınının gözdesi diyalojik biçim bizzat basını simgeler. Diyalog dinamik bir Osmanlı gerçekliği olduğunu gösterir, bu gerçeklik bir dizi tercih ve henüz belirgin olmayan bir dizi sonuç sunar. Karl Mannheim'ın dile getirdiği, ütopya ile mevcut düzen arasındaki diyalektik ilişki Osmanlı'ya da uygulanabilir: Her çağ... İçinde o çağın gerçekleşmemiş, karşılanmamış eğilimi ve ihtiyaçları olan düşünce ve değerlerin baş kaldırmasına izin verir.

Bütün bunların yanında mizah mecmuaları ne sınıfsız bir toplumu savunuyor, ne de toplumu elitler ve halk olarak iki kutba ayırıyordu. Osmanlı gazetecileri siyasi, iktisadî ve kültürel idealar oluşturmaya çalıştılar, ama idealar basit birer sınıfsal saflaşma değildi. Daha ziyade, tek tek gazetelerin yenilik ıslahat gibi temaları kullanarak geleneksel toplum saflaşmasını da yıkmadan, çeşitli yollarla ortak ulusal amaçlar ve bir Osmanlı "yurttaş" kavramını nasıl inşa ettiğini ya da bu amaçları koruduğunu gösterebilir.²⁵

²³ Brummett, *İkinci Meşrutiyet Basınında İmge ve Emperyalizm* s.62.

²⁴ Brummett, *İkinci Meşrutiyet Basınında İmge ve Emperyalizm*. s.107.

²⁵ Brummett, *İkinci Meşrutiyet Basınında İmge ve Emperyalizm* s.57-58-516.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. DAVUL GAZETESİ

Davul gazetesi Meşrutiyet'in ilanından (10 Temmuz 1324 / 23 Temmuz 1908) hemen önce İstanbul'da yayımlanmaya başlar. Neşriyat ortamında yayınına sürdürmeye çalışır ve ardından birden bire kendini gösteren kısmi özgürlük ortamında yayımlanmaya başlayan pek çok gazete ve dergi, Türk neşriyat tarihindeki yerini alır.²⁶

Kendisinden sonra gelecek olan mizah dergilerine bir emsal teşkil eden *Davul* gazetesi sahib-i imtiyazı Hasan Vasıf, sermuharriri Hamdullah Suphi Tanrıöver'dir. (14 Teşrinievvel 1324 -14 Nisan 1325) - (27 Ekim 1908 ve 27 Nisan 1909) tarihleri arasında toplamda 24 sayı olarak yayımlanır. Haftalık olarak yayınlanan mizah ve hiciv gazetesi yayın hayatına Salı günü başlamıştır. 1. sayıdan 6. sayısına kadar Salı günleri, 8.sayıdan 21. sayısına kadar Çarşamba günleri, 22. sayıdan 24. sayısına kadar Perşembe günleri yayın hayatına devam etmiştir. 16 sayfa olarak yayımlanan gazete 1. , 12 ve 22. sayıları 12 sayfa, 23. sayı 17 sayfa, 24. sayı 18 sayfa, 11. sayı bayram münasebetiyle, 20 sayfa olarak yayımlanmıştır. Nüshası 1 kuruş üzerinden satışa sunulan gazete 11. sayı bayram günü nüsha-i fevkaledde olarak neşredilmiştir. Sayının özel fiyatı 20 para olarak belirlenmiştir. 11. sayıda Tebrîk-i ıyd ve Arz-ı itizâr başlığı altında belirtilen fazla sayfaların ve resimlerin ilavesinden dolayı ve buna mukabil yalnız bu nüshaya mahsus olmak üzere fiyatın cüz'î bir miktarda zam yapıldığını bir tebliğ ile belirtmiştir. İlk sayfasında bulunan tebliğ şu şekilde belirtilmiştir.

Tebrîk-i ıyd ve Arz-ı itizâr

"Davul gazetesi muhterem kari'lerine devr-i hürriyetin ilk kurban bayramını tebrik ve teahhur-ı intişârından dolayı arz-ı itizar eyler.

*Mâmâfih telâfi-i mâfat zımmında bu hafta gazetemiz, fazla sahifeler ve resimler ilavesiyle fevkalade olarak iki nüshası bir irade neşr ve buna mukabil yalnız bu nüshaya mahsus olmak üzere fiyatına cüz'î bir miktar zam edilmiştir. Bir de âtîdeki numaralarda mündericatın teksir ve resimlerin birkaç renk üzerine imal edileceğini tebşir eyleriz."*²⁷

²⁶ Nejat Sefercioğlu, Davul, **TDE Ansiklopedisi**, C. 2, Dergâh Yay., İstanbul 1977. (s. 206)

²⁷ Davul, **31 Kanunievvel** 324, S. 11. , s.1

24 sayı boyunca 1 kuruş üzerinden satışa sunulan Davul gazetesi sayının özel fiyatı 20 para olarak 11. sayıda belirlenmiş diğer sayılarda fiyat yine bir kuruş üzerinden satışa sunulmuştur. İlk başlarda siyah beyaz çıkarılmıştır. Ancak 13. , 14. , 19. , 21. sayılar renkli basılmıştır. Bazı teknik kusurlardan ötürü bu uygulamadan vazgeçilmiştir.

Davul, 17x27 cm ebatında basılan ve bugünkü anlayışla bir dergi olarak düşünülmektedir.²⁸ Davul gazetesinin amblemi birçok sayıda aynıdır. Fakat birkaç sayıda yazılar farklı kullanılmıştır. 7. , 8. , 9. , 10. , 13. , 22. , 23. , 24 sayılarında sülüs yazıyla diğer sayılarında ise ta'lik yazılmıştır. Yirminci sayıda kûfi yazı kullanılmıştır. Bu sayının kapak sayfasında toplu tabanca tutan bir el resmi, bu resmin altında da “Hayatınız elimdedir. Kurtulan şükretmeli” cümlesi vardır. Kenarları insan sureti, çiçek ve davul motifleriyle süslenmiştir. Hemen hemen her sayının kapağında bu tarz motifler bulunur. 1. sayıda bu süslemelerin altında 1885 rakamı ve Latin harfleriyle resmedilmeye çalışılmıştır. Muhtemelen (okuyamadığımız) ecnebi olan ressamının imzası görülmektedir. İlk sayfasında “Takdim” bölümü yer alır. Ve burada Osmanlı'nın hürriyeti coşkulu şekilde kutlanır. Amblemin sağ tarafında Numara 1, bunun altında Nüshası 1 Kuruş, sol tarafında ise çıkış tarihi bulunmaktadır. Gazetenin ilk üç sayısında sahib-i imtiyazı ve sermuharririne ait herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Dördüncü sayıda Davul ambleminin hemen altında müdür olarak Hasan Vasıf, sermuharrir ise Hamdullah Suphi olduğu belirtilir. Gazetenin yedinci sayıdan itibaren Hasan Vasıf, sahib-i imtiyazı ve müdürü ibaresi geçmektedir. Dördüncü sayıdan sonra “sayı, fiyat, sermuharrir, mesul müdür, basıldığı matbaanın adresi” gibi bilgiler amblemin hemen altında yer almaktadır.

Davul ambleminin hemen altında “Haftalık Edebî Mizah Gazetesi” ibaresi yer almaktadır. 1. , 2. , 3. , 4. , 5. , 6. , 12. , 13. , 21. sayılarında rik'a, 7. sayıdan 11. sayısına kadar sülüs, 22. , 23. , 24. sayısında matbu olarak yazılmıştır. Bir sureti zihinde tasavvur etme manasına gelen “Musavver” ifadesi yedinci sayıdan itibaren “Haftalık Edebi Mizah Gazetesi” üst tarafına kullanılmaya başlamıştır. Fakat bazı sayılarda hiç kullanılmamıştır. “*Haftalık Edebî Mizah Gazetesi*” ibaresinin hemen altında “*Anlayana sivrisinek saz, anlamayana davul zurna az gelir.*” İbaresinin 4. , 5. , 6. sayılarda (matbu) 7. sayıdan 11. sayısına kadar (rik'a) olarak yazılmıştır. Bazı sayılarda ise kapakta hiç yazı bulunmayıp başlığın hemen alt kısmında o haftanın gündemiyle alakalı sosyal ve siyasi hadiselerle dikkat çekmek için bir karikatür yer almaktadır.

²⁸ Hasan Duman, **Osmanlı Türk Süreli Gazeteleri**, C.1, Enformasyon ve Dokümantasyon Hizmetleri Vakfı Yay. , Ankara 2000.

Gazetenin genellikle son sayfalarında reklam, abonelerimize ikramiye, şerait-i iştirâ, ilanât ücreti, ilan, bilmecemiz gibi ibareler yer almaktadır. Bu duyurular, okurları bilgilendirmeye yönelik yazılmıştır. Abone olanlara verilecek olan hediyelerle ilgili duyurular; sergi, konferans, tiyatro, miting ilanları, satış şartlarını bildiren ilanlar ve tefrikalardır. Başlıklar gerekli duyurulara göre değişir. Aynı zamanda okuyucuya tebrik, teşekkür, özür ve önerilerde bulunur. Abonelik bedelleri, ecnebi ve diğer kişiler şeklinde ifade edilmiştir. “Bir senelik itibar edilen elli dört nüshanın abone bedeli Dersaadet ve Vilayat-ı Osmaniye için posta ücretiyle beraber 65 kuruştur. Memalik-i ecnebiye için 14 franktır.” şeklinde belirlenmiştir. Bazı sayılarda 16 franktır.

Davul Gazetesinin basım yeri ve idarehanesi ya amblem kısmında ya da sayfa içerisinde belirtilmiştir. 13. sayıya kadar “Mahall-i idaresi: Dersaadet Bahçekapısı’nda Kasabyan Ecza Deposu üstünde numara 6, Hilal Matbaası” olarak geçer. 13. sayıdan 23. sayıya kadar “Bâb-ı Âli Caddesinde Cağaloğlu Yokuşunda daire-i mahsusasıdır. Son sayıda ise yine Hilal Matbaası geçmektedir.

1.1. SAHİB-İ İMTİYAZI HASAN VASİF

Gazetenin ilk üç sayısında sahib-i imtiyazı ve sermuharririne ait bir bilgi verilmemiştir. Gazetenin dördüncü sayısının, ilk sayfasında “İmtiyaz Sahibi” sanı yer almaktadır.²⁹ Yedinci sayıdan itibaren Hasan Vasıf, gazetenin sahib-i imtiyazı ve müdürü ibaresini kullanır. Ancak diğer sayılarda hem tarihlerin hem günün hem de sermuharrir ve sahib-i imtiyazın yeri değiştirilerek sunulmuştur.

Gazetenin imtiyaz sahibi Hasan Vasıf Bey’in, “Vasıf” imzasıyla 3 yazısı yayımlanmıştır. Bunlardan biri gazetenin 2. sayısında “Bir İzahat” başlıklı yazıdır. Yazıda bir yazar bundan sonraki makalelerin de kadınlara ait sözler ve garplı hemşirelerini gücendirmeden garip ve gülünç yanlarını göstererek daha kapsamlı bir şekilde okurlara sunulacağı belirtilmiştir. Ayrıca Avrupalılarla aynı fikirde olma gayretindedirler.

“Bundan sonraki makalelerde de daha sair müfrit fikirlerin şerhine çalışacağız. Bunlar garip ve gülünç olmak itibarıyla kari’nin enzâr-ı takdiriyle vaz’ ediliyor. Binaenaleyh bu sahifelerdeki kadınlara ait sözler, asla garplı hemşirelerimizi hırpalamaz ve gücendirmez

²⁹ Davul Dergisinin sahibi olan Hasan Vasıf’ın hayatı hakkında herhangi bir vukuf ulaşılmamıştır.

ümidindeyiz. *Tarz-ı tahririnde anlayacağı üzere biz Avrupalılarla hem-dest-i vifak olmayı arzu ederiz.*”³⁰

Bir diğeri ise 10. sayının 12. sayfasında bulunan karikatürün altına yazılan “Arz-ı İtizar” isimli yazıdır. Yazıda yapılan yanlışı düzeltmektedir. Arz-ı İtizar isimli yazı da geçen haftaki nüshasında karikatürün zîrine (Mâzî ve Âti muharriri) denilecekken sehven “Şehbâl” muharriri yazılmıştır. Ve aynı sayının on dördüncü sayfasında ikinci sütunundaki Avrupa parlamentosunun re’yi ve nisbetiyle tutulan” ibaresi “Avrupa maliyyunun re’yi ve tensibiyle tutalan” şeklinde olacağı belirtmiştir.

“Arz-ı itizar geçen haftaki nüshasında on ikinci sahifesinde bulunan karikatürün zîrine (Mâzî ve Âti muharriri) denilecekken sehven “Şehbâl” muharriri yazılmıştır... Taalluku olan zevatın aflarını temenni ederiz.

*Kezâlik “14” üncü sahifenin ikinci sütunundaki “Avrupa parlamentosunun re’yi ve nisbetiyle tutulan” ibaresi “Avrupa maliyyunun re’yi ve tensibiyle tutalan” şeklinde olacağı maa’l-îtizar tashih olunur.”*³¹

21. sayıda Hasan Vasıf, imzalı tam belirgin olmayan (kırmızı renkli kan lekesi gibi görünen) bir karikatür yer alır. Karikatürün hemen altında *Volkan’ın hüsrânı (lehu’l-hamd pek çabuk söndü)* yazısı yer almaktadır.³²

1.2. SERMUHARRİR HAMDULLAH SUPHÎ [TANRIÖVER]

Tanzimat dönemi devlet adamlarından ve ilk Maarif Nazırı Abdurrahman Sâmi Paşa’nın torunu, Maarif Nazırı Abdülatif Subhi Paşa’nın oğlu, Sâmipaşazâde Sezâi’nin yeğenidir.³³ Tanrıöver soyadını kendisine Hamdullah karşılığı olarak Atatürk vermiştir. II. Meşrutiyet’in ardından kurulan Türk Derneği, Türk Yurdu Cemiyeti, Türk Ocağı ve Türk Bilgi Derneği gibi kuruluşların faaliyetlerine katılır; uzun süre Türk ocaklarının başkanlığını yapar. Son Osmanlı Mebûsân Meclisi’nde Saruhan mebusu olarak bulunur. İstanbul’un işgali ve Türk ocaklarının kapatılması üzerine Ankara’ya gidip fiilen Millî Mücadele’ye katılır.

³⁰ Davul, 21 Teşrinievvel 1324, S. 2 s.15.

³¹ Davul, 17 Kanunievvel 1324, S. 10. , s.14.

³² Davul, 15 Kanunievvel 325, S. 21. , s. 16.

³³ Abdullah Uçman, “Tanrıöver Hamdullah Suphi” İ.A. İstanbul, 2010 C. 39. s. 574-575)

Antalya mebusu olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne girer (1920); aynı yıl Maarif vekilliğine getirilir. Hâkimiyet-i Milliye gazetesinde İstanbul matbuatına karşı Millî Mücadele'yi savunan yazılar yazar. Edebiyata henüz Galatasaray Mekteb-i Sultânisi'nde okuduğu yıllarda yazdığı şiirlerle başlayan Hamdullah Suphi'nin "Nâmık Kemal" adını taşıyan ilk şiiri başka bir adla, aralarında amcası Sâmipaşazâde Sezâi'nin de bulunduğu Jön Türkler'in Paris'te çıkardığı Şûrâ-yı Ümmet dergisinde yayımlanır (1902). Gençlik yıllarında daha çok Namık Kemal'in etkisi altında hamâsî manzumeler kaleme alır. 1909'da doğrudan doğruya sanatı gaye edinen, bir dönem başkanlığını yaptığı Fecr-i Âtî topluluğuna katılır. Bu dönemde daha çok Tefik Fikret ile Cenab Şahabeddin'in etkisinde çoğu aşk ve tabiat konulu şiirler yazarsa da daha sonraki yıllarda arkadaşı Ahmed Haşim ile Yahya Kemal'in edebiyat ortamına hakim olmaları üzerine şiiri terk eder. Aynı yıllarda mizaha da ilgi duyan Hamdullah Suphi birçoğu Davul mecmuasının (1908-1909) "Vur Abalıya" sütununda olmak üzere Toplu İğne, Yutmaz, Hasat, Keçiboynuzu, İstanbulin, Sivrisinek, Ser Muharrir, Dürbün, Münekkit, Keçi Boynuzu gibi takma adlarla manzume ve yazılar yayımlar. Davul Gazetesinin başyazarıdır. Hamdullah Suphi Tanrıöver'in toplam elli şiiri ve yazısı yayımlanır.

1.3. DAVUL GAZETESİ'NİN YAZAR KADROSU

Davul gazetesindeki yazıların büyük bir kısmı imzasız ve müstear isimlerle neşredilmiştir. Muhtelif isimlerle en fazla yayımlanan yazı sermuharrir Hamdullah Suphi [Tanrıöver]'e aittir. Davul gazetesinde Hamdullah Suphi [Tanrıöver]'in toplam elli şiir ve yazısı yayımlanmıştır. Hamdullah Suphi'nin kendi adını kullanarak yayımladığı tek bir tane yazısı vardır. Yazarların kullandığı müstear isimler ise şu şekildedir. Toplu İğne, Yutmaz, Hasat, İstanbulin, Sivrisinek, Sermuharrir, Dürbün, Münekkit, Keçi Boynuzudur.³⁴

Gerçek adını kullanan yazarlar; Hamdullah Suphi [Tanrıöver], Celal Sahir [Erozan], Hakkı Tarık [Us]'tur. Bu yazarların gerçek ismiyle birer yazıları bulunmaktadır. Tespit ettiğimiz yazarların müstear isimleri şu şekildedir. Hasan Vasıf'ın "Vasıf" imzasıyla üç yazısı yer almaktadır. Ahmet Celal Sahir [Erozan] "Hakkı Bey" müstear adını kullanarak tek bir

³⁴ Tahsin Yıldırım, **Edebiyatımızda Müstear İsimler**, (İstanbul: Selis Kitaplar, 2006); Nurullah Çetin, **Takma İsimler Sözlüğü**, Edebiyat Otağı Yay. , 2006.

yazısı bulunmaktadır. Mahmut Esat Yesari de “Mahmut Esat ve Ahmet Esat” müstear adını kullanmıştır.

Davul gazetesinin yazar kadrosu şu şekildedir. B.Şükrü, Bednam Kulları, Bir Diplomat, Celal Sahir [Erozan], Dürbün, Enver Bey, Fantaziyo, Hakkı Tarık [Us], Handan, Hasat, Hisar, Hurdebin, İmza Mahfuzdur, A.F, Ahmet Esat, Alekser Elsine-i Saire, Aliço, Ali Aşkî, Andır Mahmut, B. Şükrü, İstanbulin, K.K, Kaynana Zırlıtısı, Keçi Boynuzu, M. Servet, M.H, M.T, Mahmut Esat, Mark Twain, Rind-i Harabati, Robin, Sivrisinek, Toplu İğne, T.E, Telefon, Yutmaz, Vasıf (Hasan).

1.4. DAVUL GAZETESİ’NİN KARİKATÜRİST KADROSU

Davul gazetesindeki en etkili silah karikatürlerdir. Sayfalar iki sütun halindedir. Sütunlarda yazıların kenarlarında, arasında, bazen yazıların ortasında bazen de sayfanın tamamında bulunmaktadır. Özellikle farklı davulcu karikatürleri görülmektedir. Karikatürler, edebi hüviyete sahip olan kişiler, yönetimdeki kişiler, politik ve toplumsal hayatla alakalıdır. Karikatürlerin altında konuşma çizgisi yer alır. Karikatüristler, çeşitli suçlamalarla karşı karşıya kalmışlar ya da sansüre uğramışlardır. Toplumdaki kötülükleri, aksaklıkları, adaletsizlikleri, siyasi meseleleri karikatür üzerinden vermektedir. Davul gazetesinde sıklıkla bu tarz konularla ilgili karikatür görülmektedir. Dolayısıyla okuma ve yazma oranının düşük olmasından ötürü toplumun büyük bir kesiminin üzerinde karikatür ve resim bir hayli etkilidir. Hükümet bu durumu kendi siyasi hayatı için tehlikeli olarak görür ve gazetenin gücünü kırma çalışır.

Davul gazetesinin karikatürist kadrosu şu şekildedir. A. Enver, (Cemil) Cem, Damat Fahir Bey, Fellah, M.E, Sedat Nuri (İleri], Selim, Soresco

1.5. DAVUL GAZETESİNİN MUHTEVASI

Davul'da yer alan mizahi metinler içerik bakımından oldukça zengindir. Mizah yayınlarnının içerik bakımından zengin olması da gayet doğaldır. Çünkü günlük hayatın etkili malzemesi mizahtır. Davul'da yer alan metinlerde hayatın hemen her kesitinden sahnelere rastlamamız olası bir durumdur. Davul'da yayımlanan metinlerin büyük bir kısmı yergi niteliğindedir. Genellikle devrin siyasi meseleleri, dönemin simaları, ekonomik sorunlar gibi konular ele alınmıştır. Davul gazetesinde genellikle dönemin güncel siyaseti mizahi bir pencereden yansıtılmaya çalışılmıştır.

Davul gazetesinin etkili bir başlığı da “Vur Abalıya”dır. “Vur Abalıya” bölümü incelenmeye değer bölümlerdendir. Bu sütun çeşitli müstear isimlerle yazılmıştır. En fazla kullanılan müstear “*Toplu İğne*” dir. Sütunlardaki bütün hiciv yazıları Hamdullah Suphi yazmıştır.

“*Vur Abalıya*” sütunundaki yazı “*Toplu İğne*” müstear imzasını kullanarak Bulgar Kardeşler alt başlığıyla birinci sayıda yer alır. İzzet Paşa tarafından yazılır.

“*Bulgar kardeşler bundan otuz iki sene mukaddem dünyaya geldiler avân-ı tufûliyyet nedir bilmediler... Esasen tabiatları biraz hoppa idi; bir derecedeki abilerine karşı isyan bile ettiler... Saçını... Başını yoldular. Biçareyi soydular... Soğana çevirdiler sa'b-ül-mürûr sarp ovalara sığdırdılar... Sonra bize evet bâis-i hayâtî olan bu devlete karşı baş kaldırdılar... O vakit düşündük, taşındık. Bazı kalpsiz, merhametsiz âdemler dediler ki bu çocuğun sütünde bozukluk var. Fevka't-tabîa olan bu garibeyi tedib edelim. Fakat bilmiyorlardı... Ne olacak... Bizim Türk terbiyesiyle perverde olmuş kafalar Avrupa'yı ne bilir? Halbuki bir çocuğun ebeveynine karşı beyân-ı mütâlaa etmesi celâdet fikrine... Serbestî-i hasene elhâsıl büyük bir âdem olacağına delalet eder. Neyse.. Hamdolsun bu felsefeler anlatıldı... Esasen vekilimiz kamil fakat yufka kalpli bir âdemdi. Benim gibi oda acıdı: çocuğun önüne büyük bir oyuncak attı... O vakitten beri Bulgar kardeşler Rumeli-i Şarkî'de fırladık çevirdiler... Koştular... Oynadılar. Nihayet saf, samimi bir his gayr-ı endişiyeye tebean başımıza kahya kesildiler... Hem nasıl kahya bilir misiniz? Her şeyimize karıştır, hiçbir hareketimizi gözünden kaçırmaz, sadık doğru bir kahya”³⁵ Doğu Rumeli'deki Bulgar etkinlikleri mizahi yönüyle dile getirilmiştir.*

³⁵ Davul, 14 Teşrinievvel 1324, S. 1. , s. 6.

İkinci sayıda “*Tanin*” alt başlığı ile karşımıza çıkar. Bu sütunda Abdülkerim Hadi, Hüseyin Kazım ve Hüseyin Cahit (Yalçın) yazarlar hicvedilmiştir.

“*Üç sahib-i kalemin sa’y-ı mütemâdîsiyle husûle gelen bu Tanîn kaide-i ma’rûzenin galiba bir istisnasını teşkil ediyor. Tasavvur ediniz: Bir amele metanetiyle giden mintanlar içinde çalışan bu vücûd-i selâsenin mütezayid zorbaları neler yapamayacak... Ne mebzul sedalar ihsas etmeyecekti... Nasıl oldu bilmem: Bir fincan tungurtısını aşamadı, gitti. Filhakika bu üç kişi matbuatta mühim bir mevki’ tutmak için birçok vadilere saptılar. İlk merkez idaresi adem-i merkeziyete uğramış bir bin temevvücât çalkandı, durdu.*”³⁶

“Maarif Türbedar-ı Esbaki” alt başlığı ile üçüncü sayıda kimliği belli olmayan bir kişinin hiçbir çabası olmadığı halde Bahriye’den Maarif Nezaretine atanması eleştirilmiştir. Ebeveynlerin çocuklarını iyi bir şekilde yetiştiremediği halde hiçbir gayreti olmadan atamalarının yapılması eleştirilir. Bu durumun gelecek nesiller için sancılı bir süreç olduğunu belirtir.

“*Vah bu devletin başına gelenler... Oğullarını adam edemeyen baba, başkasının evlatlarını terbiye edecek*”!!!³⁷

“Maliye Müsteşarı” başlığıyla dördüncü sayıda yine bir atama işlemi müstehzi bir dil ile anlatılmıştır. Kişi maliye müsteşarlığına atanmıştır. İngilizce ve Fransızca kitaplar tercüme etmiştir. Hatalı bir dil anlatımı vardır. Bilhassa tercüme etmiş olduğu *Mecelle’nin* özgün halini bozarak ilaveler yapmıştır.

“*Fransızcandan tekml hazâin-i fenniyyeyi nakl eylemişti. Vakia bazı hataları vardı. Fakat bunlar kendisinden ziyade lisana aittir. Koca bir lisanda genç ve savm kelimelerinin mukabili bir aksan farkıyla Jön*” olsun... *Bu lisanın bir hatası bir noksanıdır. İşte bu eksiklik onu aldatmış... Mesail-i fenniyye de “Jön” kelimesini genç manasına almıştı.*”³⁸

Beşinci sayıda “*Vurun Abalya*” sütunundaki *Türklerin Voltaire’i: Ahmet Mithat Dâî’leri* başlığı altında *Toplu İğne* müstear adını kullanan Hamdullah Suphi, Ahmet Mithat Efendi hakkındaki düşüncelerini müstehzi bir üslup ile dile getirmiştir. Mizahi bir üslup

³⁶ Davul, 21 Teşrinievvel 1324, S. 2. ,s. 8.

³⁷ Davul, 28 Teşrinievvel 1324, S.3. ,s. 8.

¹² Davul, 4 Teşrinisani 1324, S.4. ,s. 8.

takınarak zaman zaman fikirlerini kinayeli ve açık ifadelerle belirtmekten geri durmamıştır. Ahmet Mithat Türklerin Voltaire'i olarak nitelendirilmiştir.

“Garbın en vasi ağaçlıklarına gıpta-ı bahş olacak münbit tabiatın büyük bir müsamahasıyla hasıl olan bu çehre o zamanın bazı gençleri pîş-i hitabetine çekmiş... “Koca bir fem’in ibzal ettiği şellâle-i hikayat ve hükemâyat ve okur beyinleri balçık haline ifrag etmişti.

Esasen bu iki dehanın böyle her vadide ibrâz-ı muvaffakiyet etmesi sâmiüne veleh veriyordu:

Hazret-i Mithat Efendi-i maârif-i pîşenin

Zâhir oldu nazm ve nesr içre olan mahiyeti

Hâme-i mu’ciz rakam icat ve ‘icâz eyleyip

Bin kasîde yazsa şâyândır berây mithatı

Hitâb-ı mübecceli işte böyle bir cezbenin tecelli-i ilhamından ibaretti.

Ancak bir müddet sonra Mithat Efendi'nin şiire husumet ettiğini görüyoruz... İhtimal ki şairlere karşı muamelesinde “zıkr-i mahall irâde-i hâl” kâide-i edebiyesinin bir tevsî felsefesinden mütevellittir.

Şiirden feragat pek muvafık olmadı. Çünkü tekmil-i enzâr-ı münekkidanesi Avrupa hükemâsına matuf bulunuyordu: Buhner hatâî felsefesini bir sille-i teeddüb ile öğrendi... Ernest Renan Draper müşkil bir mevkide kaldı..Schopenhauer “çünkü bu ismi Mithat Efendi sevmezdi” yanlışlarını ikrâr mecburiyetinde bulundu.. ve nihayet ben neyim diye ortaya bir suâl attı... Filhakika Mithat Efendi ne idi? Yüz bu kadar sahifenin halinden aciz kaldığı bu sual o muhteşem azimetiyle duran kitap yığınlarına bir cilt daha ilave ederken o, ufuk-ı matbuatta bir tulû güzelliğiyle temevvücünü arzu ve ettiği livâ-yı zaferi kitle-i âsârı üzerine dikmişti..”³⁹

Altıncı sayıda “*Vur Abalıya*” sütunundaki “*Ali Kemal Bey*” alt başlığı ile Ali Kemal ve Hüseyin Cahit (Yalçın) hicvedilip kendileriyle istihza edilmektedir. Hüseyin Cahit, Ali Kemal Bey için tarafız bir müfettiş olduğunu belirtir. Hüseyin Cahit, Ali Kemal Bey’in Mısır’da aldığı maaşa varınca kadar her hareketi hakkında bilgi sahibidir. Fakat kendisi tarih-i

³⁹ Davul, 19 Teşrinisani 1324, S. 5. , s.8.

siyâsî hocası olmasına rağmen bazı bilgilerden habersizdir. Hüseyin Cahit'in haberdar olmadığını şu sözlerle ifade etmektedir.

“Hüseyin Cahit, Ali Kemal Bey için en bi-teraf bir müfettiş idi. Hiçbir hareketi yoktu ki Cahit bilmesin: Mısır'da aldığı maaşları biliyordu. Menabi makalatını biliyordu. Yıldızın son ihsanında biliyordu... Fakat fikrimce yalnız bir şeyden haberdar değildi: Arabça! Çünkü Hüseyin Cahit Beyrut'ta tahsil etmemiş... Mısır'ın cami ezharından nasibini, nasib-i irfânı almamış.. sonra muallim de olmamıştı... Halbuki bugün kendisi tarih-i siyâsî hocasıydı.”⁴⁰

Yedinci sayıda “*Vur Abalya*” sütunundaki “*Tevfik Fikret Bey*” başlığı altında Tevfik Fikret yer alınmakta; Fuzulî, Nedim, Ekrem ve Cenap Şehabettin'le mukayese edilmektedir.

“Dünyada her uzuv böyledir. Binaenaleyh fenn-i tıb, aşyan-ı uzuvların tebdiline muvaffak oluncaya kadar bu etek öpmek bu boykotajını kabule mecburuz. Tevfik Fikret Bey'in şairler hakkındaki nazariyesi şahsa göre değişir.

Fuzûlî, (Avnin tasâvire bakınız!) musibetlere aşiktir. Hayatı giryeler, figanlar içinde geçirdiği halde yine o sevgili musibetlerine yetişemedi...

Cenâb, yürek çarpıntısıyla geçen bir günün akşamı mâî bir sâye kucağında “Bâlâ-râm” ebedî gümüşlü umûr-ı maarife medâr-ı in'ikâs olacak kadar parlak değil. Gaflet buyurulmaya bir dakikada dinlenen zemzeme hilkattır...

Nedim, ağzından dökülen ezhar edebiye teskîn-i tabiat edemeyip nihayet çiçek çıkararak ataş şâiriyeti teskin eyleyen ve hayatı bitmeyecek bir dem-i şafak sanan bir zavallıdır ki bu âlemin üstünde -mevlevî müritleri gibi dönerken hissiyatıyla bi'l-müsâdeme nev-şüküfte birer mazmunu yerinden koparır...

Üstad Ekrem, rûhu'l-edeb heykelinin sadrından çırpanan o bütün evet bu husus hakkında nazar-ı dikkatinizi celp ederim. Bütün gumûm-ı beşeri düş ihtisasına alan bir kalptir. Nefî... İlah.

Fikret Bey'in nazariyeleri mütebeddil, mütehâlif olmakla beraber muvâfık-ı hakîkattir. Faraza sadrazam paşa Rübâb-ı şikeste 'yi görmüş olsaydı. Ekrem Bey'in meşguliyet hissiyesini anlardı... İşte siyâsiyyûnun noksan-ı tetebbu'u bazen böyle hatalara sebebiyet verir.”⁴¹

⁴⁰ Davul, *Teşrinisani 1324*, S.6. , s. 8.

⁴¹ Davul, *26 Teşrinisani 1324*, S. 7. , s. 8.

Sekizinci sayının alt başlığı “*Doktor Rıza Tevfik*”tir. Hamdullah Suphi, “*Hasat*” müstear adını kullanarak Dr. Rıza Tevfik hakkındaki düşüncelerini acımasız bir şekilde ifade eder.

“*Doktor Rıza Tevfik, bunu size takdim etmeden evvel kaç dakika zekasının, ihsas ettiği hürmetle garâbet-i ahlakının... Rengarenk maneviyetinin ikaz ettiği laubalilik arasında mütehayyir kaldım. Ondan nasıl bahsedeceğim? Serbest ve bî-fütûr bir lisan, büyük zekasına karşı bir nezaketsizlik; hürmetkar bir lisan ise bunun bin türlü tuhafliklarına, hafifmeşrebliklerine karşı, yolsuzluktur. Doktor Rıza Tevfik, Filozof Rıza... Bu doktorluk, filozofluk, Rıza Tevfik'in bî-hadd ü bî-pâyân evsafından bir ikincisini teşekkül eder.*”⁴²

Dokuzuncu sayıda “*Vur Abalya*” sütununa “*Prens Ferdinand Cenabları*” alt başlığı ile Bulgar Prensi Ferdinand'ın seyahate ne kadar meraklı olduğu anlatılır ve Viyana'daki taç giyme töreni hicvedilir. Sözlerini şu şekilde ifade eder.

“*Prens Ferdinand cenabları ahiren Viyana'ya teşrif etti. Fransua Jozef'in o çıplak çenesine bir buse istirham kondurduktan sonra istihsâl-i muzuniyet etti, kaldı... Tacı başına geçirdi.*

“*Şimdi bu zat hakkında hülasaten bir hüküm vermek lazım gelirse derim ki Ali Kemal Bey gibi tatlı dilli. Cemiyet-i Ahrar seviyesinde bir siyasi Hoca Nasreddin büyüklüğünden bir filozof Kamil Paşazade Said kıratında bir işgüzarıdır; takdim ederim.*”⁴³

Onuncu sayıda “*Siyasi-i Şehir Kamil Paşa*” alt başlığı ile Kamil Paşa'nın her gün *Times* gazetesindeki baş makaleleri okuduğunu, *İkdam* gazetesinin de makalelerine göz gezdirdiğini anlatır. Ve bunu yaparken Rıza Tevfik'le mukayese eder. Rıza Tevfik Bey ne kadar çok söylerse Kamil Paşa'nın da o kadar çok düşündüğüne değinir.

“*Rıza Tevfik Bey ne kadar çok söylerse bu da o kadar çok düşünür... Esasen diplomatlık düşünmekle kaim değil mi? Bakınız son Rumeli-i Şarkî meselesinde düşündü; taşındı: bir tas çorba için kavga çıkar bir adamdan bahs ederken:*

- *Zarar yok, dedi, elbet, bizi barıştıracak dostlar bulunur.*

Filhakika Times'in Dersaadet muhabiri bu diplomatın dostu imiş... Adamcağız pek çalıştı uğraştı... Fakat barıştıramadı. Diğer taraftan oğlu Said, devletin bu gayur... Bu

⁴² Davul, 3 Kanunievvel 1324, S. 8. , s. 8.

⁴³ Davul, 10 Kanunievvel 1324, S. 9. , s. 8.

fedakar unsur; müfakatıyla koca bir vilayetin gözünü aydınlatan bir cesur Zabit Paşa muvaffakiyet için fedâ-yı nefis eylercesine himmet etti. Heyhat...Neticesiz ve bî-pâyân bir taab!..

Lakin meyas olmayınız. Sabrediniz bilirsiniz ki sabrın sonu selamettir. Bakınız! Aydınlılar sabrettiler; sonu selamet çıktı.. Bulgarlar sabrettiler, şimdi selamettedirler... Ne olur? Sizde bir parça sabır gösterseniz... Kendisi bile Avrupa'nun tekmil nevazişlerine... İstirhamlarına rağmen nemnâk nazarlarını önünden ayırmıyor.”⁴⁴

On dördüncü sayıda “Adem-i Merkeziyet Muhterî’i” başlığı altında Prens Sabahattin ve onun “adem-i merkezîyet” düşüncesi eleştirilir.

“O kadar çok söylendi ki kalemi aldığım zaman elimin titrediğini hissediyorum. Avrupadan kalktı. Bütün bir debdebe başın bir alkış arasında İstanbul’a geldi. O zaman senelerden beri garb âleminin bu sivri zekaya ihsas eylediği hakayıkı bilmek, anlamak istedik; hep istikbaline koştuk. Sualimize iki kelime ile cevap verdiler: Adem-i merkezîyet... Teşebbüs şahsi!”

Fakat bu bizim terbiyemize, tahsilimize biraz muhalif idi.

‘Adem-i merkezîyet? Demek ki artık her dairenin bir merkezi olmayacak. Artık bunca

Türkiyata sebebiyet veren hendese, mekanik hepsi... Hepsi muzamahill kalacak!! Keyfiyet derhal mekteplere aksetti: Hendese kitapları kapandı; hocalar çıkarıldı.

Teşebbüs-i şahsi?... O halde kuyûdât-ı kanûniyye kalkıyordu. Birisinde alacağınız varsa gider. Gırtlığına basar. Matlubunuzu tahsil edersiniz.

Ve işte bütün muhâkemat-ı felsefiyye ile meşgul iken pîş-i hayalimde odamın tertibatı değişti: Bibliyotek tavana kondu. Yazıhane köşeye çekildi. Orta masası, etajerler hep merkez intizamlarını kaybettiler. Hakları da vardı. Mademki merkez yok câzibe-i arz da olmayacaktı.⁴⁵

Yirmi birinci sayıda Hamdullah Suphi [Tanrıöver], “Toplu İğne” müstear adını kullanır. Osmanlı Devleti'nde siyasi ve toplumsal alanda meydana gelen bozukluklar aktarılmıştır. Sosyal hayattaki adaletsizliklerin ve yolsuzlukların toplumsal değerlerini giderek nasıl

⁴⁴ Davul, 17 Kanunievvel 324 -1326.S. 10. , s. 8.

⁴⁵ Davul, 28 Kanunisani 1324, S.14. , s. 8.

tehlikeli bir hal aldığını ifade etmiştir. II. Abdülhamit hicvedilmiştir. II. Abdülhamit'ten “Hamidof” diye bahsedilmiştir.

“Trene bindi etrafı hep mezâlim, hep korkunçtu, dört yüz bin erva-ı mazlumundan merkep bir kafile intikam vagonun bütün kovuklarına dolmuşlardı. Sarayburnu önünden geçerken titredi. Adalara baktı, Ebu'l-hüdası gözlerle aradı, ah şimdi ah, yaşasaydı birlikte uçarlar, semaya urûc ederlerdi. Felaketin en büyüğünü Ebu'l-hüdanın ölümünde buldu... Fakat... karşısında Nadir Ağa mı vardı.. gözlerini yavaş yavaş kaldırdı... Adanmıyordu evet Nadirdi, o sevgili nadiri idi. Bağırarak istedi... Boğazı kurumuştu. Yerinden kııldandı, vücudunda bir şekil, kollarında bir asabiyet vardı. Doğruldu, bu beş on saatlik bir iştiyakın bahsettiği bir heyecanla bu yine atıldı.. heyhat.... Kolları arasındaki mösyö Garos acele ile bıraktığı şapkasıydı !!! Yerine oturduğu zaman muhitini bir kısıldı kaplamıştı:

- Hamidof kaçırıldı... Hamidof kaçırıldı!!⁴⁶

Yirmi ikinci sayıda Hamdullah Suphi, “İstanbul” müstear adını kullanılır. Abdülhamid'in ismi zikredilmeden saltanat günlerindeki yönetim ve Abdülhamid'i destekleyenler hicvedilmiştir. O dönemde mevcut düzene karşı bir direnme ve bazen de isyan edilmiştir. Sosyal hayatın aksayan yönlerini, yönetimdeki düzensizlikler, adil olmayan durumları ifade etmek için mizah etkili olmuştur.

“Bilmem hatırlar mısınız? Bundan altı, yedi ay mukaddem adem-i merkezîyet müdafaalarının ziyafetine iştirakıyla tebeddül meslek ettiğini anlatmak istemişti. Ancak biz bu gibi sivri televvünata pek aldanamazdık. Mülevven bir çehrenin seyyiatını o kadar çok görmüşük ki...

Fakat vaktaki son Ayastefanos muâhedesini imzaladı. Bu husustaki azmini bihakkin taktir ettim. Lakin refîkam itiraz etti:

- Hayır! Bu, halkından intikam almak sevdasıyla yapıldı. Takdiratını pir-i siyasete medyunsun!!!⁴⁷

⁴⁶ Davul, 15 Nisan 325, S. 21. , s.9.

⁴⁷ Davul, 29 Nisan 325, S. 22. , s. 6.

Yirmi üçüncü sayıda Hamdullah Suphi, “Münekkit” imzasıyla “Takvim’den bir Yaprak muharriri” başlığı altında Mahmut Sadık Bey’i eleştirir. Zamanın hızlı bir şekilde geçtiğini dile getirir. Ve büyük adam olarak nitelendirilen kişi Mahmut Sadık Bey’den bahsetmiştir.

*“Memleketimizde son hadis olan bütün vakayı-i mühimmeyi bunun gibi bir şeylere benzetti. Cisir, cesareten kalırmış. Böbürlenmek manasına imiş. Köprüntün karnına vapur çarpınca, Mahmut Sadık bundan bir nasihat çıkardı, Kurulmayalım yani böbürlenmeyelim, köprüden ibreti âlâm dedi. Hakan sabıkın son gayretini dalgın bir kumarcının kuzine güvenmesine benzetti. Sonra karşıdaki dört bey açmaz mı? Nihayet sergiciden Selanik’e girân-bâha bir misafir nakl eden narin düdüğünü öttürdü. O ne dedi, Abdulhamid’in son düdüğü öttü.”*⁴⁸

Yirmi dördüncü sayıda (son sayı) Hamdullah Suphi, “Keçi Boynuzu” müstear adıyla karşımıza çıkar. Saltanat-ı Hamidiye’nin Paris Sefil-i Kebiri” olarak addedilen Salih Münir Paşa’nın Abdülhamid’in yanında yer alması ve o dönemde göstermiş olduğu bir takım faaliyetlerden dolayı acımasızca hicvedilir.

Ey devr-i hamidinin hariç ani’l-merkez hükümdar her rezâili sinn-i zeky eden, değerli eden. Her türlü seyyiat ve icraat-ı sefihanede birçoklarıyla at oynattık... Sen onlardan eben an ced mevrus oldukları fezail ile makamat-ı hükümete şeref ve îlâ vermişlerdi.

*Ey M. Mahmut Paşa’nın büyük gezide mahdumu saraydan eline geçen bir güher-i nadideyi oranın korkan canavarına ininden rezailiyle emreden “Kumandan-ı a’zam ve akdese” mükterise karşı ne güzel bir silah sûretinde kullandık. Onun, o kimseye cevher-i nadide cemili göstermeyen zat-ı muhteşemin daima bilâ-istîzan “Misül-i şeref-i âlemsanâsına, nail olurduk.”*⁴⁹

“Garip Satırlar” Davul dergisinde dikkat çeken bir diğer başlıktır. Garip Satırlar adlı sütunda aynı dönemde neşredilen diğer gazete ve dergilerde görülen anlatım kusurları, mizahi söyleyişler, Davul gazetesinin yayıncılık ilkesine ters düşen fikirler iktibas edilerek müstehziyane bir tavırla anlatılır. Bu sütunlarda belirtilen gazete ve dergiler şunlardır: *Resimli*

⁴⁸ Davul, 7 Mayıs 325, S. 23. , s. 9.

⁴⁹ Davul, 14 Mayıs 325, S. 24. , s. 9.

Kitap, Boşboğaz, Karagöz, İkdam, Şehbal, Sabah, Kalem, Yeni Gazete, Âşiyân, Şûrâ-yı Ümmet, Tanîn, Demet, Mehâsin, Tercümân-ı Hakikat, Âlem, Mîzân, Resimli Roman, Osmanlı, Hukûk-ı Umûmiye, Serbestî, Servet-i Fünûn, Siper-i Saika, Tonguç, Volkan, Şehbal. Bunun yanında *Ulûm-ı İktisâdiye Davul İctimâiye Mecmuası, Musavver Muhit, Resimli Roman Resimli Bahçe Mecmuası, Şehbal* gibi gazete ve dergilerin de yayın hayatına başlamaları sebebiyle okuyucuyu bilgilendiren kısa yazılar ya da bunların reklamları Davul gazetesinde yayımlanmıştır. “Ciddi” başlığı ile başlayan sütunlarda mizah ve hiciv yapılmamıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. SEÇİLMİŞ METİNLER VE KARİKATÜRLER

2.1. Seçilmiş Metinler

Davul, 14 Teşrinievvel 1324 (27 Ekim 1908) tarihinde yayın hayatına İstanbul'da başlamış ve yaklaşık bir yıl boyunca yayın hayatını sürdürebilmiştir. Haftalık olarak çıkarılan gazete hemen hemen her sayısında “*Anlayana sivrisinek saz, anlamayana davul zurna az gelir.*” ibaresinden anlaşılacağı üzere güncel hayat ve siyasi alandaki gelişmeleri okurları bilgilendirir. Bunun için de en etkili araç mizahtır. İncelemesini yapmış olduğumuz Davul dergisi muhteva bakımından başlıklar halinde birkaç örnek verilerek tasnif edilmiştir. Derginin yayın politikası dışında ticari amaçlı olarak dergide kendine yer bulan reklam, ilan, bilmece, telgraf türünden yazılar genellikle derginin son sayfalarında yer almaktadır. Bu türler muhteva bakımından bayram, kutlama, tebrik, tavsiye, özür gibi konular içermektedir.

2.1.1. Toplumsal Hayatla İlgili Metinler

2.1.1.1. Ondan Da Var

Davul gazetesinin 1. nüshasının dördüncü sayfasında “*Ondan Da Var*” başlıklı yazıda, satıcının başında beyaz bir keçe külah, elinde çeşitli renklerde birçok risaleler bulunmaktadır. Acı bir ses tonuyla “*Yeni çıkan on paraya*” diye bağırdığı sırada hiddetli bir şekilde yolda yürüyen adamın, mütebessim ifadesiyle ile göz göze geldiğini anlatır. “*Ondan da var efendim.*” cümlesini duyunca bu hadise karşısında pek bir mana yüklemeyen adam hiddetlenir. Satıcı anlatıcıya aradığı şeyin onda olduğunu söyler. Satıcının adama fikirlerini şifreli sözlerle ifade etmeye çalışırken bir türlü anlatamamaktadır. Satıcı kendisini açık bir şekilde ifade etmekte yetersiz kalır.

“Arzumun hilafında olarak neticelenen bir vakaya hiddetlenmiş, kaşlarımı çatmış yüzümü buruşturmuş; dalgın dalgın yokuştan iniyordum. O halde ki hadisat-ı hariciyeden hiç birisi fikrimdeki herc ü merc ateşine müdahale edemiyordu.

Bir aralık bilmem nazarlarım nasıl tesadüf etmişti: Başında beyaz bir keçe külah, kulaklarından başlayıp gittikçe enlileşerek çözüldükten sonra ta alnının üzerinde düğümlenmiş bir yarma... Belde kırmızı bir kuşak bu da sadrın hemen kısım ulyasına kadar

sarılmış omuzlarında atıvermiş bir salta, elinde muhtelif renklerde bir çok risaleler... Köşe başında durmuş acı bir sesle bağırap duruyor:

- Yeni çıkan on paraya...

Yeni çıkan terkîb-i kadimiyle karşının ussâre-i mesmû'yla tenemmüv eden efkâr-ı umûmiyye beyninde derin bir ünsiyet misafir-perveri bulunduğundan olmalıdır ki ibtida şu tarz-ı dâd u sited bana pek tabii gelmişti. Takip ettiğim silsile-i tefekkürat dağılmak üzere bulunduğundan gülererek ilerlemek istedim. Lakin nazarlarım herifin bu defada gözlerine tesadüf edince aynı zamanda onunda bana bakarak gülümsediğini gördüm. Biçare öyle bir renk o hal ahzetmişti ki dudaklarının titreyişinden, gözlerinin süzülmesinden mutlak bana ifşa edecek bir fikr-i mahsus bulduğunu anlıyordum. Yavaş yavaş benden ona doğru sokulmak istiyordum. Bu aralık ezilip büzülerek gayet pes bir seda ile:

- Ondan da var efendim.

Demesin mi? Hayretin hiddetle mümteziç bir hâl-i mahsûs vardır ki müptelalarını ipnotizm felaketzedeleri gibi adeta sersemleştirir. İşte bende de aynı his vâki oldu. Gayriihtiyârî herife doğru sokuldum:

- Ne söylediğinin farkında mısın arkadaş!"⁵⁰

Bu hadise karşısında yolda geçen aksakallı bir ihtiyarın satıcının ondan da var kelimesi aslında bir şifre olduğunu ve iki şeye işaret ettiğini söyler. "Biri yetmişlik tütün, kuruşa... Diğeri mahkeme-i kübra denilen...

Toplumsal meselelere yabancı kalmayan gazete hadiseyi anlatıcı bakış açısıyla okuyucuya verir. İki şifre üzerinden yola çıkarak toplumsal değerlerin ve ahlaki değerlerin nasıl yozlaştığı göstermeye çalışır. İkinci şifrenin mahkeme-i kübra denilmesi üzerine, Allah'ın her şeye ait olduğunu ifade eder. Muhammed Mütevellî eş-Şa'ravî ayetlerde Allah'ın her şeye şahit olduğunu olmasını, O'nun kulları arasında adaletiyle hüküm vermesi olarak açıklamıştır. Ayrıca dünya mahkemelerinde adaletin tesisi için delil ve adil şahide ihtiyaç olmasına karşın Allah'ın ilmiyle her şeyi ihata etmesi ve hiçbir şeyin ondan gizli kalmaması nedeniyle mahkeme-i kübrada O'un hüküm vermesi için ne bir delile ne de bir şahide ihtiyacının olmadığını kaydetmektedir.⁵¹ Çünkü insanın dünyadaki aklî kapasitesi ahirette meydana gelecek hadiseleri kavrama yetisine sahip değildir.

⁵⁰ Davul, 14 Teşrinievvel 1324, S. 1. , s.4.

⁵¹ Muhammed Mütevellî Şa'ravî, Tefsîrû's-Şa'ravî, Dâru Ahbâri'l-yemm, yy. ,1991, XVI, 9749.

“Ya ben eski hayal hayalatmın tesiri altında bunalarak muhatabının fikrinden bir mana çıkaramayacak surette şaşırmışım yahut bu âdem açıktan açığa benimle istihza ediyordu. Hiddetim son dereceyi buldu. Gözlerimle polis aradığımı (!) anladı. Kaçmak emâreleri gösterdi. Başımıza ber-mu’tâd bir cemm-i gafir yavaş yavaş toplanıyordu. Ben:

- Utanmıyor musun?....

Dedikçe o bana muttasıl aynı vaziyetle sırtarak:

- Aman beyim lütfet... Dört tane kaldı.

Diyordu. O zaman anladım ki fikirlerimiz beyinde müphem kalan bir nokta her ikimize de şu komediyi oynatıyor. İşte o aralık ak pâk sîmâli, tecrübe-i dîde bir ihtiyar omuzlarıma dokunarak bana dedi ki:

- Efendi oğlum! Anlıyorum ki sen daha bu alışverişe bîgânesin. Bak anlatayım: Ondan da var cümlesi şu bir iki gün zarfında türemiş hayır büyük koleradan sonra tekrar hayat bulmuş bir şifredir ki iki şeye alamettir: Biri yetmişlik tütün, kuruşa... Diğeri mahkeme-i kübra denilen....”⁵²

2.1.1.2. Boykotaj ve Kadımlarımız

II. Meşrutiyet ile birlikte gelen değişim ve dönüşüm hareketlerinden kadın da payını almıştır. Resmi tarih, erkek egemen bir ideolojinin sözcüsü olsa da kadının toplumsal hayatın tüm alanlarında yavaş yavaş rüşünü ispat etmesi ve sorgulama gücü kazanması ile birlikte kadın da artık yapılan incelemelerde ayrı bir başlık altında değerlendirilmiştir. Çünkü modernleşme bağlamında yaşanan değişim ve dönüşümün kendisini gösterdiği önemli kıyas alanlarından biri kadın konusudur.⁵³ Günlük hayatta aktif rol almaya başlayan kadın, mizah dergilerine de konu olmuştur. Toplumda kadının aile içi ilişkilerin de farklı boyutlar kazandığını görmekteyiz. Meşrutiyet dönemi kadını, haklarını savunabilmekte ve lafını esirgememektedir. Kadın, duygu ve düşüncelerini eşlerine rahatlıkla açabilmektedir.

Boykotaj engel olma, bariyer koyma anlamalarına gelir. O dönemlerde bu tarz metinler propaganda amaçlı yazılmıştır. Gazete ve dergilerde dış dünya gerçekçiliği üzerine

⁵² Davul, 14 Teşrinievvel 1324, S. 1. , s. 4.

⁵³ Davulcu Ebru, II. Meşrutiyet Dönemi Mizah Basımında Osmanlı Modernleşmesi ve Eleştirel Kodlar, Palet Yay. Konya, Erciyes Üniversitesi, 2015.

yazılmış metinlerdir. Amaç Türk halkını bilinçlendirmektir. Davul'da 4. sayının on üçüncü sayfasında “Boykotaj ve Kadınlarımız” başlıklı yazıda, iki kadının eşleri hakkındaki düşüncelerini anlatırken birkaç yeni türeyen kelimedenden bahsederler. “Avrupa malı alınmasın.” ibaresiyle “kokotaj” kelimesi türemiştir. Bu kelimenin “Kokot” isminde Avusturyalı bir kadının söylediğini düşünürler. Avusturya'nın bize düşmanlık etmesinden sonra, adam eşine Avrupalı bir kadınla münasebeti olduğunu itiraf eder. Avusturya'nın düşmanlığı üzerine Avrupalı kadından vazgeçtiğini söyler.

“Bir gece ısrar ettim, en nihayet itiraf etti. Bizim bey, bey oğlanda bir Avusturyalı aşifeyi dost tutmuş, Avusturya bize düşmanlık edince, ,birde araya o kokotaj karışınca, yemin etmiş. Bir daha ben o kadının yüzünü görmeyeceğim demiş. İşte sebep bundan ibaret mon amur monamana gelince meğer bu söz o kadınla aralarından söylenirmiş. Hay ah o kokotajdan razı olsun, eli dert yüzü görmesin, ne olurdu bir gün evvel bu işleri yapaydı... Size bir şey tebşir edeceğim. Fakat müjde mi isterim:

Halid Ziya Bey o münis, sevimli ifadesiyle “edebiyat temaşa” o sahne-i milliyye hakkında sizlere bir musahabe de bulunacak. Sonra da muvaffakiyetini o muhteşem zekasına medyun bulunduğumuz Burhannettin büsbütün iki bir vâdide daha tecelisini göreceksiniz. Fakat yanına zahmetiniz teşrin saniyesinin yedinci cuma günü akşamı saat üçte tepe başı kışlık tiyatrosuna kadar gitmek olacaktır.”⁵⁴

2.1.1.3. Maliye Nazırı ile Mülakat

Davul'da 15. nüshanın 11.sayfasında “Maliye Nazırı ile Mülakat” başlıklı yazıda, Avrupa'ya gönderilen kişilerin imtihana tabi tutulmadıklarını iddia etmişlerdir. Bunun üzerine bu kişiler gerekli makama şikayet etmişlerdir. Gazetelere de derc edilmiştir. Fakat hiçbir semeresi görülmemiştir. Davul'un sesinin yüksek olmasından dolayı Davul gazetesine seslerini duyurabilmek için müracaat etmişlerdir. Muhabir yapılan sınavın adaletli olup olmadığını sorar. Sınavı yapan kişinin bu konuda yeterince yetkin bir kişi olduğunu söyler. Bunun üzerine Nazır, bu konuyla alakalı bir şey bilmediğini çünkü anlayacak kadar yeterli Fransızcası olmadığını söyler. Muhabir bunun üzerine ortada bir haksızlık görememiştir. Ve lisan bilmek için birçok alternatifin olduğunu söylemiştir.

⁵⁴ Davul, **Teşrinisani 1324**, S. 4. , s.13.

“Avrupa'ya gönderilenlerin imtihana ve yahut ciddi imtihana tabi tutulmamış olduklarını iddia edenler bu hususta kendilerine gadir edildiğinden bahsle sûretle ve her makama şikayet etmişler. Gazetelere de derc ettirmişler. Hiçbir semeresi görülmemiş...

Çünkü makamât-ı âliyeye geçenlerin hep gözleri kararıp kulakları tıkanıyor. Sûretle acze halini îlâm, sütunu isma edemiyor. Davulun sesi gürdür. Yüksek. Belki onları duyurmak mümkün olur diyerek bize de müracaat ettiler.

Bunun üzerine Maliye Nazırına muharebemizi gönderdik istizah keyfiyet ettik. Gazeteci değil miyiz? Bir bahane ile muhavereye daldık mı bin şey sormadan ayrılamayız. Yine böyle oldu. Dereden tepeden; Bütçeden vesaireden bahsettik. Maliye Nazırı gayet latif cevaplar veriyordu. İşte bir kısm-ı mühimini bir vech-i âtî naklediyoruz:

Muhabir bu talebe veya memur izamı hususunda iltizam hakaniyyet ve adalet edilmediği makam şikayete serd edilmektedir.

Nazır Bu cihete dair benim kattiyen mesuliyetim tasavvur edilemez. Çünkü o derece Fransızca bilmem ki kendim imtihan edeyim. Tabiidir ki ortada Mösyö Loran gibi her sûretle emniyet edebileceğimiz bir zat dururken benim işe karışmak abes olur. O imtihan etti. Ve hatta herkesin cevabına görebildiği numaralar üzerine derecede tayin etti. Demek ki pek de haksızlık olmadı”.⁵⁵

Maliye Nazırında tartışılan bir diğer konu ise bütçedir. Bütçede artışın olup olmadığı konuşulur. Nazır ise hazinenin hiç boş kalmadığını anlatır. Muhabir önümüzdeki sene bereketli bir sene olacağını ve iyi maaşlar verileceğini anlatır. Ramazan ayının bolluk ve bereket ayı olduğunu söyler. Ramazan ayının bereketli olacağını hatta haritadaki Bosna-Hersek’le Rumeli-i Şarkıye’yi söyleyerek ifade eder. Muhabir ise “Ah, keşke koyun, kuzu, fare, köpek sataydınız da biz yine o bereketsizlikle kalaydık.” cevabını vererek oradan ayrılır.

“Pek iyi anladığınız. Hani bilmelidir ki bir Maliye Nazırı maaş hususunda sıkılamaz. Bu yalandır. Çünkü a’zâr ile makusen mütenasiptir. Hazine'nin boşalan kısmını a’zâr işgal eder hiç para kalmadı mı? Kasalarda bir farenin hulûle bile meydan bırakmayacak kadar a’zârın âhz-i mevki ettiğini görmek bizim için her zaman nasip olmuş hadisatındadır. Şu sûretle bir şeyin gazetemize yanlış ihbar edildiğinde anlatmak isterim. Hazine-i maliyeye fare düşmemiştir. Düşemez sâniyen düşse olur; o zaman da işimize yaramaz. Tuhafınmıza gitti

⁵⁵ Davul, 4 Şubat 1324, S. 15. , s.11.

değil mi? Gayet basit şey. Köylünün ineğini, öküzünü, koyununu, kuzusunu sattığımız gibi İstanbul'unda faresini, köpeğini satarak vergi tahsil ederiz. Olursa hiç işimize yarar mı?

Çok özür, az para... Hasılı hazinemiz hiç boş kalmaz: Salıdan salıya sallar dururuz. O kadar alışmışızdır ki paramız olsa da böyle yaparız... Bize yumuşak davranmaya gelmez. Bunlar sırdır. Fakat artık mahal kalmadığından söylüyorum.

Muhabir – demek ki artık muntazaman maaşlar verilecek öyle mi?

- *Şüphe mi ediyorsunuz.*
- *Öyleyse önümüzdeki sene bereketli bir sene olacak. Lakin eğer bildiklerimize tatbik-i hal edecek olursak gelecek sene bereket senesi olmaktan pek uzak bulunacak. Tahsilat durgun. Vardatımız zaten az. Biz endişe ediyoruz. Siz ise bereket senesi olduğundan bahsediyorsunuz. Bir türlü anlamak mümkün olamıyor.⁵⁶*

2.1.2. Siyasi Meselelerle İlgili Metinler

2.1.2.1. Ra'd u Berk

Davul 'da 3. nüshanın dördüncü sayfasında Mark Twain'e ait olan "Ra'd ve Berk" başlıklı yazıda, Annenin "malumat-ı fenniye" kitabından yola çıkarak Muhsin'in kıpırdamasından, yüzünü yıkamasından, her anından şüphe etmektedir. Bunların yıldırma sebep olacağını düşünür. Muhsin'in pencereden bakması ile asıl meselenin farklı olduğu anlaşılır. Gürültü nedeni Kanûn-i Esâsi'nin ilan edilmesinin ardından atılan toplardan kaynaklanmaktadır. Kanun-ı Esasi'nin ilanına giden süreçte yaşanan gerilim ve kaygılı atmosfer hakimdi. Buna ek olarak yabancı baskısı, toplum yapısının bozulması, dış etkenler iç karışıklıklara sebebiyet vermiştir.

"Bir inilti ile uyandım. Beni çağırıyorlardı...

- *Anne... Sen misin? Ne istiyorsun?*
- *Ne isteyeceğim!... Görmüyor musun?*

Şimşekler ortalığı titretiyor... O kadar söyledim... O bir siper-i sâika yaptırtmadın. bir de hala utanmadan uyuyorsun.

- *Amma ettik ha! Utanarak uyumak mümkün mü?*

⁵⁶ Davul, , 4 Şubat 1324, . , s.11

- *Öyle ya! Sen hemen eğlenceyi bilirsin... İnsan annesinin bir sözünü dinlemez mi?*
-
- *Muhsin!... Muhsin!...*
- *Ne var anne!*
- *Hala yatıyor musun?*
- *Ne yapayım!*

Kendini telef mi edeceksin Muhsin? Fırtınalı havada karyolada bulunmaktan daha büyük ihtiyâtsizlik mi olur?

- *Peki... Peki... Çıkıyorum!*

Bu sırada şiddetli bir gümbürtü işitilir... Validem asabi bir feryat koparır.”⁵⁷

II. Abdülhamid Döneminde mizah dergilerinin yayımlanmasının kısıtlı olduğu dönemde Jön Türkler’in yurt dışında dergi çıkarmıştır. Bunlardan bir tanesi de Davul’ dur. Basın özgürlü olmadığı için aydınlar fikirlerini açık ve ayrıntılı bir dil ile yazamamışlardır. Bu metinde de okuyucuya verilmek istenen asıl mesaj metnin son cümlesinde geçmektedir. “Azizim, dedi, Kanun-ı Esasi’yi ilan ettik. Toplar atılıyor.” Kanun-ı Esasi Osmanlı devleti ve toplum hayatında çok önemli bir deneyimdir.

“Çakayı bırakarak pencereye koştum... Annem yine itirazda devam ediyordu. Camı kaldırdım... Panjurları ittim... Birde ne göreyim?

Burak... Mükevkeb bir sema altında binlerce mütehayyir gözler bizim pencereye matuf

- *Mühsin Bey!... Mühsin Bey...*

Tanıdım: Enver'in sesiydi...

- *Hayrola birader... Bu çangırtı ne...*

Meseleyi anlattım... Hepsi gülmekten bayıldılar. Hele iki tanesi... Ebediyen kalkmamak üzere yerlere yattılar... Kasıkları çatlayanların adeti kırkı geçmişti.... İçlerinden birisi biraz kendini toplayarak:

⁵⁷ Davul, 28 Teşrinievvel 1324, S. 3. , s.4

- *Azizim, dedi, Kanun-ı Esasi'yi ilan ettik... Toplar atılıyor.*”⁵⁸

2.1.2.2. Davulcu'nun Meclis-i Mebusandan Teminniyatı

11. nüshanın ikinci sayfasında “*Davulcu'nun Meclis-i Mebusandan Teminniyatı*” başlıklı yazıda, Davulcu'nun serzenişinden bahsetmektedir. Mebusların söz dinlemediğinden, Hilmi Paşa'nın Rumeli'yi alt üst ettiğinden, müfettişken vali olan kişinin hazineyi sömürmesi ve kurşun yemesine rağmen vicdanın incitmemesi ve elinden de hiçbir iş gelmemesinden, cemiyete yaranan Nadir Paşa'nın kurnazlığından, Hilmi Paşa'nın Kemal Paşa'dan daha beter olduğunda yakınır.

*“Evlerimin önü deniz
Dinlenmiyor sözlerimiz
İnsaf ettik Ey mebûslar
Hala akar gözlerimiz*

*

*Hilmi paşa geldi gitti
Rumeli'yi altüst etti
Onu dürtü, bunu itti
Kaptı işte nezareti*

*

*Müfettişten vali oldu
Hazineyi pek çok yoldu
Fakat bir iş beceremedi;
Kurşun yedi hem....*

*

Girdi kurşun kemiğini

⁵⁸ Davul, 28 Teşrinievvel 1324, s. 4

*İncitmedi yüreğini
Şüphe ettim, saklamıştır
Bugünlere mevlam seni.*

*

*Nadir paşa bey kurnazdır
Medihlerin hepsi azdır
Cemiyete yaranarak
Sadarete çare-sâzdır.*

*

*Göstermesin o günleri
Müminlerin peygamberi
İnsaf eylesin bizlere
Mebusların ey ekberi*

*

*Dertlerimiz bize yeter
Biri gelir, biri gider
Kemal paşa... İse”*

*

2.1.2.3. Sadrazam Paşa ile Mülakat

Davul’da 4. sayının ikinci sayfasında neşredilen “*Sadrazam Paşa ile Mülakat*” başlıklı yazıda, mülakat Sadrazam Paşa ile muhabir arasında geçmektedir. Muhabir Sadrazam Paşa’ya makamında daha ne kadar kalacağına dair sorular yöneltir. Ve memleketin durumu hakkında bilgi almak ister.

“Memleketlerin vaziyet-i coğrafyası münasebet-i beyne’l-milel üzerine ne derece ifâ-yı tesir eder bu malumdur. Şimdi Balkan haritasına bir dikkat edelim. Edrine, Selanik, Manastır, Yanya, İşkodra, Kosava vilayetlerini vücuda benzetsek, Taşlıca sancağı, bu vücudun Karadağ’la, Sırbistan’ın arasına sıkışmış boynu, Bosna Hersek’in ise ne ileri ne geri gider,

koskoca kafasıdır. Vaziyet-i coğrafyası hasebiyle bu kadar münasebetsiz bir halde bulunan o bahtsız kafadan ne beklersiniz. Büyük başın derdi büyük olur. Teşekkür edelim ki o kafayı Fransuva Jozef keserken işi boynun alt tarafından tutmadı da üst tarafından tuttu. Baron Darentel'in delegasyonda bu hususa dair söylediği sözler; hakikate gayet mutabıktır. Mâmafih Avusturya sefirine büsbütün başka bir lisan kullandığımı tahmin edersiniz. Onunla konuşurken eğer mecbur olursak orduyu peşime alarak Baltacı Mehmet paşa gibi Avusturya'yı istila edeceğimi ve oğlumun denizden Adriyatik limanlarını topa tutacağını söylemekteyim. Bir de diyordum ki Mehmet Paşa gibi bin baltayı taşa vurmam. Mala haris olmadığım için Viyana ya hücum emrini vaktinde veririm.

Muhabir: Efendimiz, birçok muhabirler, zat-ı fahamet-simatlarından bir şikayete bulunurlar. Bazen öyle bir tarzda konuşuyor musunuz ki, karşınızdaki âdem ne kadar gayret etse hiçbir şey anlamıyormuş. Bunu mahsus mu yapıyorsunuz?"

Hilmi paşa ondan beter"⁵⁹

2.1.2.4. Merkeziyet Mürevvici

O dönemde yönetim, mizaha alternatif olarak Karagöz'ü desteklemiştir. Güçlü bir basın sansürü uygulanmaya başlanmıştır. Hal-i hazırdaki gazetelere yazılan yazılar, devlet kontrolünden geçmeye başlamıştır. Cemiyet kurmak, gazete çıkarmak yasaklanmıştır. Bu da özel basının sonunu getirmiştir. Halk, devletin izin verdiği yazıları okumaya başlamış ve yönetime karşı çıkan, özgürlüğü anlatan kitap ve yazılar okumak yasaklanmıştır. Bunun üzerine yurtdışında muhalif gazete ve dergiler yayımlanmıştır. Bunlardan bir tanesi de Davul gazetesidir. Davul'un 22. nüshanın 6. sayfasında "Merkeziyet Mürevvici" başlıklı yazıda, dönemin başındaki kişi olan Abdülhamid ve Abdülhamid destekleyenler hicvedilir.

"Hayatın ne garip cilveleri vardır! Muharrirler odasında o günkü vukuatın mini mini vücuduna ihsas ettiği tesir eden hayat-ı devlete ait makaleler tertip eylerken zihninde takrir eden fikr-i merkeziyetin ne yaman bir müdafî müstakbeli olduğunu göstermek için belki de vesileler arardı? Evet! Fikr-i merkeziyet kendisinin gaye-i hayaliydi.

Bazen ummân tahayyülâtına dalaradı: Bu nihayetsiz semalarda her şey, her hareket bir merkeze tabi değil miydi? Seyyارات bir güneşin, güneşte şimdilik meçhul bir merkezin etrafında dönmüyor muydu?

⁵⁹ Davul, 31 Teşrinievvel 1324, S. 11 s. , 2.

Esasen kavâid-i tabiiye muhalefet beşeriyete pek ağır olacağında bihakkın takdir etmişti: Uçmak isteyen insanların ne feci sûrette parçalandıklarını işte, muharriri bulunduğu gazete gösteriyor. Binaenaleyh o, hilkat kader-i kadim olan bu kaidelere riayet edecek, beşeriyeti bu mühellik neticeleri sürükleyecektir.”⁶⁰

2.1.2.5. Bulgaristan Müzakeratı Nasıl Bitecek?

Çingenerler düğün yapacakları zaman kız vekili erkek vekiline gelerek bazı taleplerde bulunur. Kızın vekili; üç yüz koyun, beş yüz keçi, sekiz öküz, dört deve, yirmi dönüm tarla, yüz dönüm mera talep eder. Erkek vekili ise kız vekilinin bu isteklerini cemaate sorar. Cemaatten birisi istenen hayvanların, birisi de tarlanın, başka birisi de meranın affını fakat iki maşa ve bir kürek verilmesinin daha uygun olacağını belirtir. Fakat asıl mesele erkeğin bunların hiçbirini verecek durumda olmamasıdır.

“Dünyanın en hakim en kâr-ı aşına kavmi olup mânâ-yı hayatı hakkıyla anlayan çingenerler, bir düğün yapacakları zaman, kız vekili erkek vekiline hitaben: Şu mutalebatta bulunur:

Üç yüz koyun, beş yüz keçi, sekiz öküz, dört deve, yirmi dönüm tarla, yüz dönüm mera, erkek vekili orada hazır bulunan cemaate hitaben der ki: Bu teklifleri çok bir şey değildir, muvafakattır. Fakat siz ne dersiniz? Cemaatten birisi: Benim hatırım için koyunların affedilmesini rica ederim, diğeri develerin affını, diğeri keçilerin, diğeri öküzlerin ve sonra bir diğeri de tarla ve meraların affını, ve ancak verilecek şeyin iki maşa körükten ibaret olmasını temenni eder. Esasen erkek yukarıda ta’dâd edilen mutalebatın hiçbirini verecek halde değildir, çünkü mevzubahis olan hayvan ve emlaktan ortada hiçbir eser yoktur.”⁶¹

Bulgaristan müzakeratı, hikayede geçen olaya benzetilmektedir. Hikayede anlatılmak istenen asıl mesele Bulgaristan müzakeratının da bu şekilde biteceği görüşündedir. Bu durumdan ötürü kaygılanmaktadır. Bulgaristan, Almanya, Fransa, İtalya gibi ülkelerin diğer ülkelerin istekleriyle birçok şeyden vazgeçmesinden endişe duymaktadır.

“İşlerin gidişinden anlaşılıyor ki bizim Bulgaristan müzakeratı da aynıyle böyle bitecek. Rusya’nın talebi üzerine Bulgaristan vergisini, Almanya’nın talebi üzerine şark şimendiferlerinin hakk-ı istimplâkini, Fransa’nın tavassut-u dostânesi üzerine evkafı, İtalya’nın

⁶⁰ Davul, 29 Nisan 1324, S. 22. , s.6.

⁶¹ Davul, 19 Teşrinisani 1324, S.6. , s. 12

talebiyle de şarkı Rumeli tekasî-i müterâkimesini terk ederek nihayet elde iki maşa ile zil çalarak ortaya çıkacağız. Ve evvelce “sadık tebaa yapılan Bulgarlar” bu defa en sadık dostlarımız olacak.”⁶²

2.1.3Dönemin Simalarıyla İlgili Metinler

2.1.3.1.Doktor Rıza Tevfik

Davul’da 8. nüshanın 8. sayfasında “*Doktor Rıza Tevfik*” başlıklı yazıda, müstehzi bir dile Doktor Rıza Tevfik hicvedilir. Doktor Rıza Tevfik, Canbazhanelerdeki sanatkarlara benzetilmiştir. Canbazhanelerdeki sanatkarların ne kadar süratle elbise değiştirirlerse, Rıza Tevfik’in de, o kadar çabuk eşkâl-i maneviyesini değiştirebileceğinden belirtir. en kavî uzvu, dili olduğunu ve onun dilinin, en mütehammil beyinleri deli edeceğinden bahseder. *Bütün insanları iki kısma ayırmak fikrindedir: Dinleyenler ve söyleyenler, söyleyenler, asla dinlememeli ve dinleyenler, asla söylememelidir. Birde arzu eder ki, söyleyenler, kendi de dahil olduğu halde yalnız iki üç kişi olmalı, öbür kısım yalnız ve yalnız dinlemelidir.*⁶³ Mebusların Doktor Rıza Tevfik’in dilinden çok çekeceğini ve Meclis-i Mebusan’ın Doktor Rıza Tevfik’in dilinin şerriyle dağılacağını mizahi üslupla eleştirilmiştir.

“Canbazhânelerde bazı sanatkarlar, ne kadar süratle esvab değiştirirlerse, Rıza Tevfik’te, karşınızda o kadar çabuk eşkâl-i maneviyesini değiştirebilir. Şimdi bir lisân-ı âşina, şimdi bir şair, şimdi bir pehlivan, şimdi bir mukallid sonra, filozof, Doktor riya-yı falan ve falandır. Adeta iç içine tahta yumurtalar gibi onun maneviyetini gömlek gömlek soymak, ve son küçük, yumurtaya cücüğüne muvasalat etmek mümkündür. Siz onun dış kabını, hepsini muhit ve hepsini cami olan kısmını şairliği olarak telakki ederseniz, o der ki: Hayır ben asıl filozofum, bende ne varsa ondan sonrakiler. Bunun için yazılarının altına “Bako’nun şâkird-i marifeti” diye imza atar, asıl içi, kendisince, en ehemmiyetsiz kısmı, şairliktir, halbuki siz onun mihverini, merkezini bir geveze telakki edersiniz. Zekasının kabul günleri olmadığı gibi, muayyin ziyaretçileride yoktur. O hayalhanesinin kapılarını herkese, her şeye küşade bırakmıştır. O kadar okumuştur, o kadar okumuştur ki, İstanbul’da bütün gazeteler her nevi münakaşata sahifelerini kapadığı vakit, Selanikte “Çocuk Bahçesi’ne” yetişerek, kanatlarıyla, sınırlarıyla, heykelleriyle, münakaşata girece “Ali Naci ona

⁶² Davul, 19 Teşrinisani 1324, s. 12

⁶³ Davul, 3 Kanunievvel 1324, 8. s. 8.

bihakkın, azizim sizin aklınız rak-ı desâtîre uğramış” dedi. Eğer umûmî münakaşalardan birine girerse. Kendi bir kumandan olur maiyyetinde, her memleketin yüzlerce hekim ve edibini, mesalik-i felsefiyye o edebiyenin kâffesini, firkalarla meydan musaraaya getirir. Siz hayret edersiniz, bu muhterem adamlar, meslekler rahatsız edilmemeliydi, bunların şehadetine lüzum yoktur” dersiniz. Hayır.! O bütün bildiklerini ve bilmediklerini sayıp dökcektir.”⁶⁴

2.1.4. Yayın Politikasıyla İlgili Metinler

2.1.4.1. Demet Gazetesinin Cenaze Merasimi

Davul’da yer alan 5. sayıda neşredilen “*Demet Gazetesinin Cenaze Merasimi*” başlıklı yazıda, Demet gazetesinin vefat haberi karşında ne kadar üzgün olduklarını dile getirmişlerdir. Demet gazetesi için cenaze töreni düzenlenmiş ve ardından beyitler yazılmıştır. Abonelerinin ve Celal Sahir Bey’in üzgün hallerinden bahsedilmiştir.

“Geçen hafta, koklamaya kıyamadığımız Demet gazetesinin haber-i vefatı gözlerimizde jale-i esef birike birike kari’lerimize î’tâ etmiştik. Ah bu sebeple geçirdiğimiz meyus dakikalar unutulur mu? Celal Sahir Bey’in, yani Demet’in peder-i mükerremenin halini unutmak bize müyesser olacak mı? Omuzlarına kadar dökülen sırma saçlarıyla, leylek kadar ince ayaklarının üstünde onun sarsıla sarsıla, bir ağlayışı vardı ki, hepimiz, asıl demet unutarak onunla meşgul oluyorduk. Vaktaki Demet’in naaş rengarenk hazân-resîdesi Hilal matbaasından Babiali caddesine çıktı. Abonelerden mürekkebe bir heyet, hıçkırıklarla ağlayarak na’ş-ı mağfûrun tabut-I fağfûru peşine takıldı, hepsi bir ağızdan:

Koklamaya kıyamaz iken ah Demet’i

Bak ne oldu bak onun akıbeti

Demet’e, yok celale, hangisine ağlanacak

Gitti elden paramız rahneyi kim dağlayacak

⁶⁴ Davul, 3 Kanunievvel 1324, s. 8.

Vaveylası ile etraftı çınlata çınlata mevkib-i matem Yeni Gazete idarehanesi o güne vasıl oldu. Matbuat-ı Osmâniye cemiyeti reis Abdullah Zühtü Bey pencereden görünerek cemaate hitaben bir vech-i âtî nutuk irad etti:”

“*Ah Mine’l-mevt”* alt başlığıyla Demet gazetesi için serzenişte bulunur. Cemaatin ordan kalkarak *İkdam*, *Tanin*, *Sabah* matbaalarına giderler. Celal Bey arada Arabî, Farsî, Türkî beyitleri okur.

“*Efendiler! Hep birden Matbuat-ı Osmaniyye için dua edelim. Cenâb-ı Hak, Demet gazetesi toprakta yattıkça sair gazeteleri fakrû’l-nakd ve fakrû’l-mâ’lûmatta mahfuz buyursun.*

Bu nutkun hitâmında Celal Bey bayılacak bir hale gelir, derhal cemaatten biri koşarak iki gazete idarehanesinin alt katındaki bakkal dükkanından bir limon, bir bardak su getirir. Abdullah Zühtü Bey’in matbaası önünde bu gibi ahvâl-i müessife zuhur edeceğini evvelden keşf ile tedâbir-i lâzıme ittihaz ederek matbaasının alt katında bir bakkal dükkanı açtırması şâyân-ı teşşekür ve tebriktir.

Cemaat oradan kalkarak yavaş yavaş *İkdam*, *Tanin*, *Sabah* matbaalarına uğraya uğraya Fincancılar Yokuşu’na tırmanır. Celal Bey arada bir mazhar-ı ilhâm olarak Arabî, Farsî, Türkî beyitleri okur.”⁶⁵

2.2. Seçilmiş Karikatür

Karikatür, günümüzde medyanın bütün organlarında kendisine yer edinmiş, özlü bir ifadeye ve mizah içerikli bir kavrama sahip bir sanattır. Bazı görüşlere göre, karikatür, özel bir anlam içermeyen eğlence amaçlı basit bir çizim şekli; bazılarına göre ise, benzer mizah eylemleriyle kıyaslandığında, hızlı etkiye sahip güçlü ifade şekli olarak değerlendirilmiştir.⁶⁶ İtalyancada “yüklemek” anlamındaki “caricare” kelimesinden gelmekte olan karikatür,

⁶⁵ Davul, *Teşrinisani 1324*, S. 5. , s.4.

⁶⁶ Sedigheh Yazdıha, *İran’da Toplumsal Cinsiyet Olgusuna Eleştirel Bir Bakış: Firuzeh Muzaffari Karikatürleri Üzerinden Bir İnceleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019,

“anlam yüklenmiş resim” manasındadır. Fransızcada “abartılmış çizgilerle gülümseme yaratan desenler” anlamında kullanılmaktadır.⁶⁷

Karikatür en genel anlamıyla vücudun veya yüzün orantısız çizilerek resmedilmesidir. Durağan bir ortamda oluşturulduğu için tür olarak fotoğraf ve resim sanatına yakındır. İçerisinde kompozisyon ve simgecilik gibi iki ana unsuru barındırmaktadır. Düzen ve gerçeği resimle birleştirerek okuyucuya sunmaktadır. Gülünçlü sözler, gülmece ve komik öğeleri karikatüre özgü öğelerdendir. Karikatürü diğer kompozisyonlardan ayıran özellik, gülme yaratan özelliğe sahip olmasıdır. Karikatürist genellikle çizdiği öğenin en çarpıcı tarafını yakalar ve çizgisiyle vurgulamaktadır.⁶⁸ Bu bağlamda Davul gazetesinde de karikatürlerin sık sık kullanıldığını görüyoruz. Ele alınan karikatürlerden bazıları şu şekildedir:

2.2.1. Toplumsal Hayatla İlgili Karikatürler

Davul gazetesinin 16. sayısının kapak kısmında geleneksel kıyafetleriyle davul çalan bir adam resmedilmiştir. Davul gazetesinin simgesi Davulcu’ydu. Her sayıda davul çalarak gazetenin çıkışını, devrimi olan biteni okurlarına haber verirdi. Derginin karikatürlerindeki başlıca karakterlerden biriydi, saltanat ya da siyasetin zaafı hakkında yorumda bulunurdu. Davulcu dinç, soylu görünüşlü bir adamdı, giysileri gelenekseldi, toplumsal düzenin alt basamaklarından gelen bir sözcüydü.⁶⁹ Aynı zamanda basının simgesi konumundadır. Baskı gören alt sınıfların sesi ve elit tabakanın zaaflarını hicvetmek için kullanıyordu.

Davul gazetesinde az da olsa birkaç tane konuşma balonları olan karikatürler yer almaktadır. Bunlardan bir tanesi 2. sayının dördüncü sayfasında neşredilmiştir. Enver Bey’e ait olan karikatürde her ulustan var olan kişiler tasvir edilmiştir. Tek sıra halinde dizilmiş olan bu kişilerin konuşma balonlarında yabancı kelimeler yer alır. Arkalarındaki kısa boylu, elinde bir müzik aletli olan bir kişinin konuşma balonun da “Ben buradayım. Bulgaristan İmparatoru” ibaresi yer alır. Karikatürün altında ise “Avrupa orkestrası ve yeni maestro” yazılmıştır.

⁶⁷ İsmail Yardımcı, **Mizah Kavramı ve Sanattaki Yeri**, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, S. 6. , 2010, s.28.

⁶⁸ Yazdıha, **İran’da Toplumsal Cinsiyet Olgusuna Eleştirel Bir Bakış: Firuzeh Muzaffari Karikatürleri Üzerinden Bir İnceleme**, s.9.

⁶⁹ Palmira Brummett, **İkinci Meşrutiyet Basınında İmge ve Emperyalizm 1908-1911**, (2003),(Çev.:Ayşen Anadol),İletişim Yay., İstanbul 2003, s.113.

Davul gazetesinin 16. nüshanın 4. sayfasında imzasız olarak yayımlanan karikatürde, sınıf hiyerarşisini ve yabancı nüfuzu hedef alır. Modayı seven, Batılı İstanbul elitlerinin yanına bir Anadolu dilenci koyar. Resmin altında yazan yazı şöyledir: “Anadolu kahtzedeganı menfaatine balodan avdette.” Balodan göğüs dekoltesi olan bir kadın ve smokin giyimli bir adam çıkar. Zengin çiftin yanına dilenci yaklaşır. “Merhamet edin,” der dilenci,” memlekete çocuğum açlıktan ölüyor.” Gülümseyen kadın dilencinin yüzüne bakmaz. Yanındaki adam “Ayol ne nankörmüşsün. Daha şimdi sizin menfaatinize çalışıyorduk. Burada dilenci halkın simgesidir. Açlıktan ölen Anadolu İmparatorluğunun metaforudur; hem istibdat hem de elitin müsrifliği, yersiz davranışları, tüketim iştahları yüzünden olmuşlardır. Burada Avrupa’nın tehdidi, üniformalı Avrupa erkeklerinin simgelediği sinsi iktisadi ve kültürel emperyalizm tehdididir. Karikatürdeki elit Osmanlılar sömürgeci Avrupalılar gibidir. Bu sayede bir sınıf taşlaması değil, aynı zamanda Avrupalılaştırmış Osmanlıların gerçek kimlik duygularını kaybettiğini gösteren bir taşlamadır. Dilenci işçi değil köylüdür; yoksulları ve bütün sömürülen, ezilen Osmanlı tebaasını simgelemektedir.⁷⁰

24. sayının 10. sayfasında Soresco ait olan karikatür “Doktor Katran ile Muallim Pulüm’ün Usul-ı Tedavisi” isimli tiyatro oyununun oyuncularını karikatürize etmiştir. Üç parça halinde tasvir edilmiştir. İlk karikatürde akıl hastanesinde parmaklıklar ardından sırttan iki kişi, ikincisinde kapıya yaslanmış bir şekilde duran muhabir, sonuncusunda da doktorla birlikte iki kadın bir adam; oyunun sırasına göre karikatürize edilmiştir.

Modernleşme ile birlikte Türk kadınının kılık kıyafetindeki değişiminin, geleneksel tarzdan uzak daha Avrupalı bir tarzı benimsediğini görüyoruz. Modernleşme bağlamında yaşanan değişim ve dönüşüm noktasında kendisini gösterdiği önemli konulardan biri de kadındır. Davul gazetesinde de kadının toplum hayatındaki yeri, aile içi yaşamındaki konumu ve kılık kıyafetindeki değişimi karikatürize edilmiştir. 12. nüshanın kapak kısmında Sedat Nuri imzalı karikatürde, Yatakta adamın yanında göğüs dekoltesi olan bir kadın tasvir edilir. Adam uykusunda “Roma’da: Yeni Gazete. Yeni Gazete diye sayıklıyor” bunu duyan kadın İstanbul’daki nişanlısının ismi mi olduğunu düşünür.

Fransız Devrimi’ni temsil eden kahramanlardan Marianne da çeşitli biçimlerde Osmanlı karikatürlerinde görünüyordu.⁷¹ Marianne figürleri Osmanlı karikatürlerinde vatani

⁷⁰ Palmira Brummett, **İkinci Meşrutiyet Basımında İmge ve Emperyalizm 1908-1911**, (2003), (Çev. : Ayşen Anadol), İletişim Yay. , İstanbul 2003, s.295.

⁷¹Brummett, **İkinci Meşrutiyet Basımında İmge ve Emperyalizm** s.150.

temsil eden tek kadın değildi.⁷² *Davul'da* çıkan 7.sayının 1. sayfasındaki “Meşrutiyet Sigortası” başlıklı karikatürde daha “Türk” bir versiyonla karşılaştırılabilir. Hasta kadın Avrupalı bir erkek hekim tarafından muayene edilmektedir; Kadın başında bir Fransız başlığı değil, bir hilal vardır.⁷³ Bu simgelerin yerleştirilmesi karikatürcülerin sadece Fransız kültürü, dili ve imgelerine aşına olmaları değil, bakanların en azından bir kısmında bildik bir çağrışım uyandıracaklarını beklediklerinde göstermektedir.⁷⁴

Toplumun birlik ve beraberlik içinde olmasını destekleyenler bu dönemde karikatürize edilmiştir. *Davul* gazetesinin 11. sayısının 12. sayfasında Fellaah imzalı karikatürde kol kola yürüyen iki adam tasvir edilir. Birinin elinde Türk bayrağı, bir diğferinin elinde siyah bir şemsiye vardır. Alt köşede “Yaşasın uhuvvet!” yazı yazmaktadır. Hemen yan tarafında yazının Fransızcası da yazılmıştır.

2.2.2. Dönemin Simalarıyla İlgili Karikatürler

Davul gazetesinin 11. sayısının 11. sayfasında Fellaah imzalı karikatürde “Vur Abalıya” sütunundaki karikatüründe “Şehir Mektupçusu” olarak bilinen Ahmet Rasim yer alır. Kağıt, kalem ve şişelere dolu olan bir masada derin düşüncelere dalmış bir şekilde oturmakta olan Ahmet Rasim tasvir edilmiştir.

“*Takvimden bir yaprak muharriri*” olarak belirtilen Mahmut Sadık Bey “Vur Abalıya” sütununda 23.sayının 8.sayfasında portre karikatürü olarak tasvir edilir.

2.2.3. Siyasetle İlgili Karikatürler

Osmanlı karikatürlerinde çeşitli “hükümdarlar” görüldü. Birincisi, genel olarak monarşi ve Osmanlı'nın özel monarşi türü, yani saltanat resmedildi. *Davul* dergisinde, derme çatma kaidesi çeşitli hükümdarlarca onarılmaya çalışan monarşi karikatürü vardı.⁷⁵ Bu

⁷²Brummett, *İkinci Meşrutiyet Basımında İmge ve Emperyalizm*, s.152.

⁷³ *Davul*, 26 *Teşrinisani* 1324,S. 7.s.2.

⁷⁴ Brummett, *İkinci Meşrutiyet Basımında İmge ve Emperyalizm*, s.152.

⁷⁵Brummett, *İkinci Meşrutiyet Basımında İmge ve Emperyalizm*, s. 210.

bağlamda 1. sayısının 7. sayfasında imzasız olarak yayımlanan karikatürde, iskelede duran büyük bir taç hicvedilmiştir. Çeşitli uluslardan “işçiler” tacı ayakta tutmaya çalışır. Kolu havada Davulcu yanda durur vaziyettedir. “ Usta temeller çürük, bir sakatlık çıkaracaksın!” diye onları uyarıyor.

Davul gazetesinin 2. sayının 7. sayfasında imzasız olarak yayımlanan karikatürde, farklı giyime sahip olan yaşlı bir adam tasvir edilmiştir. Şapkasında ay ve yıldız resimleri vardır. Hiyerarşinin kademelerinin yazıldığı taşlardan tek tek atlamaktadır. Karikatürün altında şu yaz yer alır: “Aksü’l- Amel, Asayiş-i Dâhili, Islahat-ı Maliye, Mebusan İntihabatı, Balkan Mesaili, Birdir bir! İkidir iki! Üçtür üç! Dörttür d.” Eski dilde yazılan yazı aynı zaman da Fransızca da yazılmıştır.

Abdülhamid ve İran Şah’ı arasında geçen konuşma karikatürize edilmiştir. 21. sayının kapak kısmında imzasız olarak yayımlanan karikatürde, Abdülhamid ve İran Şah’ı arasında şu konuşma geçer: “Şah-ı İran can-i men in çe calest? (Ya hu bu ne hal) Hünkar gülme komşuna gelir başına.” Der.

Dönemin siyasi lideri olan Abdülhamid, karikatüristlerin eleştirilerinden kurtulamamıştır. 8. nüshanın 6. sayfasında yer alan Enver Bey’e ait olan karikatürde Abdülhamid acımasızca hicvedilmiştir. Tüylei dökülmüş bir hindi tasvir edilmiştir. Hindin kafası yerine burnuyla alay edilen Abdülhamid’in kafası konulmuştur. Ve gözlerinden yaşlar gelmektedir. Altında da “Tüyü dökülmüş baba hindi” ibaresi yer alır. Bu ibarenin hemen altında yazının Fransızcası da yazılmıştır.

24. sayının kapak kısmında tekrar Adülhamid’in burnu karikatürize edilmiştir. karikatürde, kancayla asılmış uzun bir burun tasvir edilir. Burun altında şu açıklama yapılmıştır. “İstanbul’un muahharen kayıt ettiği en büyük burun” Tafsilat-ı lazıme milyarderlerden biri bu burnu altı milyon liraya satın almak istemiş ise de meatteessüf elde edememiştir. Bu burun mukaddema Beşiktaş’a doğru uzamış iken bir hadise-i fevkalade neticesi olarak bu kere tebdil-i mekân etmiştir.”

Özellikle Davul gazetesinin son sayılarında sık sık eleştirilere maruz kalan Abdülhamid 21. nüshanın 8. sayfasındaki karikatürde, “*Sabık-ı Hünkâr-ı Hünkâr*” başlığıyla Abdülhamid’i kana susamış bir müstebit olarak gösterir. Bu kavgacı tavırlı, sinirli sultan imgesi, meclis Abdülhamid’i tahttan indirdikten bir gün sonra yayımlanmıştı.⁷⁶ Abdülhamid’i

⁷⁶ Brummett, *İkinci Meşrutiyet Basımında İmge ve Emperyalizm*, s.144.

iki kurukafanın tuttuğu bir perdenin önünde gösterir. Perde (Tiyatro da kukla perdesini ima eder) kızıl (kanlı) lekelerle kaplıdır, son derece çarpıcıdır bu, çünkü *Davul* sadece birkaç karikatürde siyah/beyazın dışında renk kullanmıştı. Abdülhamid'i karşı devrim katliamıyla suçlar. Padişah'ın resminin altındaki yazı şöyledir: “Kırmızı Değirmen Cinayetleri romanı kari veya kahramanlarından.” Yazı, Xavier de Montepin'in Osmanlıca'ya çevrilmiş 19.yüzyıl cinayet romanı *Le Moulin Rouge'a* gönderme yapmaktadır.⁷⁷ Hüzünlü bir ifadeyle kollarını sıkıca kavramıştır.

Davul gazetesinin 10. nüshasının 6. sayfasında Fellağ imzalı karikatürde yan yana iki parça halinde karikatür yer alır. Her iki karikatürde telaşlı bir halde güneşe doğru bakıp yürüyen iki adam tasvir edilmiştir. İki karikatürde de güneş vardır. İlk karikatürdeki hafif bir şekilde tebessüm eden güneşin üzerinde “İttihat ve Terakki” karikatürünün hemen altında da “Güneş balçıkla sıvanmaz.” yazmaktadır. Diğer tarafta güneş dil çıkarır ve başında fes vardır. Fesin üzerinde “Cemiyeti” yazarken hemen alt tarafında “Sıvanmaz da...” yazar birbirlerine karşı imalı söylemlerde bulunurlar.

2.3. Diğerleri

2.3.1. Reklam

Davul'da yer alan 4. sayının 14. sayfasında başlığa yer verilmemiş olan reklam Halit Ziya Bey'in edebiyat-ı temaşa ve sahne-i milliyye hakkında bir konuşmada bulunacağını ifade etmiştir. Yerini ve saatini ve herkesin davetli olduğu söylenmiştir.

“Halid Ziya Bey o münis, sevimli ifadesiyle “edebiyat temaşa” o sahne-i milliyye hakkında sizlere bir musahabe de bulunacak. Sonra da muvaffakiyetini o muhteşem zekasına medyun bulunduğumuz Burhannettin büsbütün iki bir vadede daha tecelisini göreceksiniz. Fakat yanına zahmetiniz teşrin saniyesinin yedinci cuma günü akşamı saat üçte Tepebaşı kışlık tiyatrosuna kadar gitmek olacaktır.

*(Biletler şimdiden tiyatrosuna o bilet mahalinde satılmaktadır)*⁷⁸

⁷⁷ Brummett, *İkinci Meşrutiyet Basınında İmge ve Emperyalizm* s.218.

⁷⁸ Davul, *Teşrinisani 1324*, S.4. , s.14.

2.3.2. İlan

Davul'da 12. nüshanın on dördüncü sayfasında “Terkos kumpanyasından” adlı başlıkta toplumu ilgilendiren bir ilandan bahsedilir. İki sene boyunca çamurlu su kullanmak zorunda kalacakları söylenilir. Bakteriyoloji mütehassislere bir daire verilmiş ve hazır mikroplarında bulunduğunu söylenmiştir. Terkos suyunu tahlil etmek üzere çok fazla sayıda kişiye ihtiyacı olduklarını, fakat bu kişilerin başvuru yapmadan önce hayatlarını sigortalamaları gerektiğini tavsiye etmiştir.

“ Terkos kumpanyası ’ndan:

İki seneye kadar celb edilecek olan filitrenin vürûduna kadar çamurlu su kullanmak mecburiyeti olduğundan temiz su isti'mâl etmek isteyenlerle mikroptan hazer edenlere kontratolarını feshetmek salahiyeti verilmiştir. Fakat herhalde kumpanya müşterilerini meccanen nezafetsizliğe ve mikroba alıştırmayı teahhüd eder.

Bu kere bakteriyoloji mütehassislere ait birde daire tesis edilmiştir. Basil tetkikatında bulunanlara her türlü teshilat irae olunur. Hazır mikroplarımız vardı.

Bakteriyolojihaneden:

Terkos suyu tahlil etmek üzere bin efendiye ihtiyaç bulunduğundan ve bu hususta herkesin az çok ihtisası olacağından ilk müracaat edeceklerin bilâ-imtihan kabulleri takrir etmiştir. Ancak emraze-i müstaid olanların bu fedakarlığı göze aldirmeden evvel en sağlam bir kumpanyaya hayatlarını sigorta ettirmeleri lazım edendir.”⁷⁹

2.3.3. Bilmece

Davul'da 3. nüshasında altıncı sayfadaki bilmece, okuyucularına “kabinenin mesleği” sorusu sorulur. Verilen cevapların bir sonraki çıkarılacak olan gazetede yer alacağı söylenir. Kazanan kişinin kura yoluyla belirleneceği ve kazanan kişiye fotoğraf makinesi hediye edileceği belirtilir. Bir önceki hafta sorulan bilmece doğru tahmin edilmediğinden bir hafta daha süre verildiğini söylenir.

⁷⁹ Davul, **Kanunievvel 1324**, S.12. , s. 12.

*“Davul gazetesi bugün kari’lerinden kabinenin mesleğini soruyor. Gelecek mizah-âver cevaplar bir sahife-i mahsûsada neşredilecek re’yinin isabeti sabit olacak zevat arasında kura-i keşîde ve kazanana bir fotoğraf makinesi takdim olunacaktır.”*⁸⁰

Davul’da 18. nüshanın ikinci sayfasında on yedinci sayıda sorulan bilmecenin cevabı söylenir. Yapılan kurada İbrahim Bey’e çıktığı belirtilmiştir. İbrahim Bey’in kullanmış olduğu “Kılınç” imzası ve almış oldukları cevap beğenildiği için kendisine altı aylık abonelik takdim edilmiştir.

“Geçen haftaki bilmece sûret hali

Bulunması lazım olan kelime “can” idi. Halledenler:

Fatma, Münire, Saadet, Emine Fatma, Pakize hanımefendilerle Ticaret Mektebi talebesinden İbrahim, Hakikatü’l-Maârif mektebi talebesinden 107 ve 321 Numaralı efendiler ve Ali Fuat, Nazım Refik Beylerdir. Mârru’z-zikr isimler için kura keşide edilmiş mevud vazo ticaret mektebi talabesinden İbrahim Bey’e isabet etmiştir.

*Fakat “Kılınç” imzasıyla aldığımız varaka ki sûret hal (1) pek güzel olduğundan muharrir muhteremin adresini bildirmesini rica ederiz. Kendisine altı aylık abone seneti takdim edilecektir.”*⁸¹

2.3.4. Telgraf

Davul’da 14. nüshanın ikinci sayfasında “Hamiş” başlıklı telgrafnamede gazeteye “Şehir Mektupçusunun” “üç yüz kuruş maaşla kaleme çırağ buyrulduğu ihbar ettiği” bahsedilmiştir. Şehir mektupçusunun yüksek bir mevki işgal ederek malumatı gasp ettiğini söylenir. Bu nedenle eski makamına oturulması gerektiğinden bahsedilmiştir.

“Hamiş- 12 Kanun- Sani tarihli telgrafnamede gazetemize şehir mektupçusunun üç yüz kuruş maaşıyla kaleme çırağ buyrulduğu ihbar ediliyor.

Cenâb-ı hak daha ‘âlî etsin. Devr-i istibdâdın envâ’-ı mezalimine giriftar olmuş, o şehir mektupçuluğu gibi yüksek bir mevki işgal etmekteyken malumatı gasb, ve makamından te’bid edilmiş olduğu için şayan merhamettir. Matbuat cemiyetine bundan dolayı ne kadar teşekkür

⁸⁰ Davul, **Teşrinisani 1324**, S. 3. , s. 6.

⁸¹ Davul, **25 Şubat 1324**, S. 18. , s. 2.

edilse azdır. Biçareyi yine eski makamına oturttu. Şimdi ondan kalemde istifade eder, erbâb-ı kalemde.

Cenâb-ı Hak cemiyetine müşârün-ileyhâya sıhhat ve afiyet ihsan buyursun amin”

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

METİNLER

Salı

27/10/1908

Numero 1

DAVUL

14 Teşrin-i Evvel

Nüshası 1 kuruş

1324

Haftalık Edebi Mizah Gazetesi

1 Numara Birinci Sene

Refikamı size takdim ederim: Meslekdaşları beyninde neşet etmiş... Doğruluğuyla, evet bahusus doğruluğuyla senelerden beri vatanından cüda yerlerde geçinmiştir. Bugün zifaf-ı hürriyet de bu server-i umûmiye davuluyla iştirak ediyor. Sedasının azameti... Dolgunluğu biraz sizi taciz edecek.... Fakat milliyeti... Biraz uzakta çalması herhalde bu

tasavvurunu affettirir. Esasen refikanın sehharane bir surette huzurunuzda terennüm edeceği nagamat kaleme gelmez; o derece mucizdir... Hayale sığmaz; o kadar vasidir... Ve bu vüsat-ı icâzdan ihtimal ki biraz müphemiyetlerde dolaşır. Sedası semalara... Yıldızlara kadar yükselir... Esir, bu ihtizazata mümanaat etmez... Fakat sizi temin ederim: Gaye-i hayali paktır... Necibtir.. Ulvidir... Refikam sedasını ta uzaklara... Dağlara, denizlere kızgın güneş altında kavrulan çöllere duyurmak için, Osmanlılara bir aheng-i milli dinletmek için çalışıyor... Hürriyeti ilan etmek, cemiyeti alkışlamak için... Askeri teşci... Milletlerimizi teşvik... Herkesi vazifesine davet için uğraşiyor.

Tabl ü âlem, İstiklal-i Osmanî'nin alâmat-ı ber-güzidesi idi. “*Davul*”da Hürriyet-i Osmâniye'nin nişane-i kıymettarı... Vaze-i neşatıdır...

Bugün liva-yı milliyemize sarılarak size takdim edilen tabl ü hürriyetimizin sımah-ı ruhunuzda bir makes bulacağını ümit ederim ...

Çünkü Osmanlıyız... Çünkü Türküz...

Sermuharrir

2 Numara Birinci Sene

BİRAZ İZAHAT

Mizah-perver Kari'lerimize

Mündericatımız umûmiyetle atide göreceğiniz serlevhaların zihne tebâdür ettirdiği mevzular dairesinde olacaktır. Şahsiyyat, vecih... Zarif bir fikr-i mizahi havi olmak şartıyla şu ibtidai programımızda dahildir. Esasen model ittihaz ettiğimiz gaye, Fransa'da neşr olunan ve mizah gazeteleri arasında bir mevki-i mümtaz-ı ihraz eden "Fantaziyo" dur: Orada "Tet dö Türk" serlevhasıyla gördüğünüz makaleleri sahifelerimiz var "Vur Abalya" namı altında tanzir edecek... Ancak tek mil Avrupayı meclub eden nezahet-i Osmaniyye muhalif-i elfaz u ta'biratı satırlarımızda hiçbir zaman göremeyeceksiniz.

Hükümetin tesadüf olacak bazı garip mukarreratına "Karişik Şeyler"; seviye-i milliyyenin makesi olmak lazım gelen matbuatta görülecek kelime yığınlarına "Garip Satırlar" birer serlevha teşkil edecektir.

Şeraif-i salife dairesinde olarak samimi bir hissi muhtevi satırları göndermek lütfunda bulunacak zevata şimdiden teşekkür etmemizi takdim ederiz.

Salı, 14 Teşrin-i Evvel 1324

Ticaret ve sanayiye ait ilan gazetesi yakında neşr olunacaktır.

BULUTTAN NEM KAPANLAR

Dahiliye Nazırı'nın "Tanîn" gazetesi aleyhine ikame ettiği dava üzerine cereyan eden muhakemede doğruyu söylemek bir cürüm addedilemeyeceği kaziyesi sabit olmuş ve men'-i muhakemeye hakkıyla karar verilmiştir.

*

Köprübaşı Meydanı'na Eminönü tesmiye olunmasını köprü memurlarının oraya müteveccihen ifa-yı vazife etmelerinden münbaistir. Şimdi de Hürriyet Meydanı denilmesi Eczacı Hamdi ve İpekçi Kani Beylerin oraya nazır bulunmasından neşet ediyor zannederiz.

*

İKİ MÜHİM İLAN

Halis Türk kalemleri:

Devr-i hürriyete mahsus olmak üzere İstanbul sevahilinde yetiştirilen halis, metin Türk kalemlerinden bu kere en âlaları tedarik edilmiştir. Uzun müddet kırılmadan isti'mâl olunur, en sert kağıtlar üstünde metanetini muhafaza eder, zarafeti cihetiyle Avrupa'nın bhusus Avusturya ve Almanya'nın nevi kalemlerine tefavvuk eder. Haiz olduğu evsaf-ı bi't-tecrübe sabittir.[1]

Bilcümle gazete satılan mahallerde ve bilhassa Beyoğlunda Timoni Sokağı'nda ve Bâbıâliyyede Hilal Matbaası'na muttasıl devair-i mahsusada fûruht edilmektedir.

*

A'lâ İngiliz Çakıları:

Devr-i hürriyet kalemlerine mahsus olmak üzere ahiren-imal ve celb ettirilen çakılar birtakım aslı nesli bellisiz ecnebi fabrikalar mamulatına ezher-cihet faiktir. Ağızları metin ve çelikten mamuldur. Fiyatı ehvendir. Taklidinden ihtiraz olunsun.

Mahall-i fûruhtu İngiliz mağazalarıyla İngiliz mikrasları satılan dükkanlarda bulunur.

[1]Ahiren icra kılınan bir tecrübe-i aleniyyede bu kere getirilen İngiliz çakılarından mâ-adâ bu kalemlerin metânetine tahammül eden olmadığı sabit olmuştur. Hele bir tanesinin büyük ağzı kırılıp iri dişlere peyda etmiştir. Mezkur çakının kırık ağzı kapatılarak inanmayanlara irâe edilmek üzere idarehane-i mezkurda hıfzedildiği ilan olunur.

3 Numara Birinci Sene

Çaylak yavrumu kaptırmam!!

4 Numara Birinci Sene

ONDAN DA VAR...

Arzumun hilafında olarak neticelenen bir vakaya hiddetlenmiş, kaşlarımı çatmış yüzümü buruşturmuş; dalgın dalgın yokuştan iniyordum. O halde ki hadisat-ı hariciyeden hiç birisi fikrimdeki hercümerc ateşine müdahale edemiyordu.

Bir aralık bilmem nazarlarım nasıl tesadüf etmişti: Başında beyaz bir keçe külah, kulaklarından başlayıp gittikçe enlileşerek çözüldükten sonra ta alınının üzerinde düğümlenmiş bir yarma... Belde kırmızı bir kuşak bu da sadrın hemen kısım ulyasına kadar sarılmış omuzlarında atılıvermiş bir salta, elinde muhtelif renklerde bir çok risaleler... Köşe başında durmuş acı bir sesle bağıırıp duruyor:

- Yeni çıkan on paraya...

Yeni çıkan terkiib-i kadimiyle karşının ussâre-i mesmû'yla tenemmüv eden efkâr-ı umûmiyye beyninde derin bir ünsiyet-i misafir-perveri bulunduğundan olmalıdır ki ibtida şu tarz-ı dâd u sited bana pek tabii gelmişti. Takip ettiğim silsile-i tefekkürat dağılmak üzere bulunduğundan gülererek ilerlemek istedim. Lakin nazarlarım herifin bu defada gözlerine tesadüf edince aynı zamanda onunda bana bakarak gülümsediğini gördüm. Biçare öyle bir renk o hal ahzetmişti ki dudaklarının titreyişinden, gözlerinin süzülmesinden mutlak bana ifşa

edecek bir fikr-i mahsusu bulunduğunu anlıyordum. Yavaş yavaş benden ona doğru sokulmak istiyordum. Bu aralık ezilip büzülerek gayet pes bir seda ile:

- Ondan da var efendim.

Demeyin mi? Hayretin hiddetle mümteziç bir hal-i mahsus vardır ki müptelalarını ipnotizm felaketzedeleri gibi adeta sersemleştirir. İşte bende de aynı his vaki oldu. Gayriihtiyari herife doğru sokuldum:

- Ne söylediğinin farkındamısın arkadaş!

Çehresindeki tebessüm daha ziyade canlandı. Sanki ben ona büyük bir cesaret vermiştim.

- Fena bir şey mi söyledim efendim. Aradığınız şey bende var.

Ya ben eski hayalatımın tesiri altında bunalarak muhatabının fikrinden bir mana çıkaramayacak surette şaşırılmışım yahut bu adem açıktan açığa benimle istihza ediyordu.

Hiddetim son dereceyi buldu. Gözlerimle polis aradığımı (!) anladı. Kaçmak emareleri gösterdi. Başımıza ber-mu'tâd bir cemm-i gafır yavaş yavaş toplanıyordu. Ben:

- Utanmıyor musun?....

Dedikçe o bana muttasıl aynı vaziyetle sırtarak:

- Aman beyim lütfet... Dört tane kaldı.

Diyordu. O zaman anladım ki fikirlerimiz beyninde müphem kalan bir nokta her ikimize de şu komediyi oynatıyor. İşte o aralık ak pâk sîmâli, tecrübe-dîde bir ihtiyar omuzlarıma dokunarak bana dedi ki:

- Efendi oğlum! Anlıyorum ki sen daha bu alışverişe biganesin. Bak anlatayım: Ondan da var cümlesi şu bir iki gün zarfında türemiş hayır büyük koleradan sonra tekrar hayat bulmuş bir şifredir ki iki şeye alamettir: Biri yetmişlik tütün, kuruşa... Diğeri mahkeme-i kübra denilen....

B.Şükrü

5 Numara Birinci Sene

GARİP SATIRLAR

Aşiyân – İbn-i Hâzm: Ferit imzalı makaleden:

“...olduğu bugün henüz cerh edilmemiş mesâil-i bedîhiyatdır.”

Henüz cerh edilmiş mesâil-i bedihiye hangileri?

Aşiyân – Süleyman Fehmi imzalı Türkçe bir makaleden:

“İşte ruh u hasaisimizin eşyada intiba’ından dolaydır ki peyzaj bir hâlet-i rûhiyedir; paradoksu ortaya atılmıştır.

“Şûrâ-yı ümmet sulh ve harb”

“Üç güne kadar ilan harb rivayeti meydana çıkıyor.”

Şu biçare “kader” in aldığı şekle bakınız. Arapçaları da tebdil hakkımız mı?

Tanîn:

“Bulgaristan’ın Türkiye’ye borçları ”

Tamam! Borcunu tanıyan medyunu şimdi bulduk.

Demet -usanç dakikaları:

“Bu nâ-mütenâhî alem şimdi dümdüz. Ne bir tepe, ne bir hufre. Hep düz öldürecek öldürmeden yaşatacak; yaşatmadan bıktırarak hep usandıracak kadar düz ilâ-nihâyeye düz düz değil: Çukur, hep çukur nâ-mütenâhî çukur...”

Muammayı halledene ma’a tokmak bir adet davul takdim edilecektir.

Mehasin:

“ Bir milletin nisvanı derece-i terakkisinin mizanıdır.” Hayır. İşte yanlışlık var: “ Bir milletin mizanı derece terakkisinin nisvanıdır.”

Mehasin: Zehirlerim:

...Bilhassa daha bu kış kısa jopunu terk etmiş Matmazel Ma.. ya teveccüh ettim bütün taravet, bütün tazelik. Bu genç kızda öyle nazik bir endam, hutût-ı vechiyesinde o derece rikkat, iri gözlerinde o kadar o kadar safvet var ki. Rengindeki sazlık kumral muhteşem saçların gölgesinden öyle lebni bir ifade oluyor ki bir nefesle yaralanabilir bir su çiçeğine, saksının üstünde suyun heyecanlarında salınan masum ve rakik bir nilüfere benzetirim.”

Böyle bir ifade-i mâyiâ'nenin mefhum-ı edebiyesinden istinare edeceklerin rabıtlardaki intizama dikkat etmeleri rica olunur.

Resimli Kitap -Yıldızlar:

“ Yıldızın, o mavi yıldızların gözleri var mı acaba?..’

Onlar âdem mi ki gözleri olsun.. bu kadar tecahül, arifane olsa bile çekilmez.

Resimli Kitap- Hukûk-ı düvel ilminin tarihini “Devr-i Evvel” bu ilmin henüz tevellüd ederek üzerine kavaidini tesis edecek bir esasını taharri ettiği devirdir.”

İşlere bakınız... Bu adem neler biliyor?!

*

Kör olup da önünü görmemektense şaşşı olup da burnunu çift görmek evlâdır.

*

RESSAMLAR BEYNİNDE MÜSABAKA

Gözler sadrazam paşaninkilere... O çehre de Hariciye Nazırı'nınkine benzememek şartıyla yapılacak en iyi resme “Kalem” gazetesinin bir senelik abonesi verilecektir.

6 Numara Birinci Sene

VUR ABALIYA

BULGAR KARDEŞLER

- Hasbihal: İzzet Paşa lisanından

Ah bilseniz... Bize darıldıklarını işittiğim zaman ne kadar müteessir olmuşum. Biraz ağladım bile siz ne yaptınız? İşte bu kadar senelik emektar bir kahyanız sizi terk etti gidiyor. Müteessir olmadınız mı?... Ağlamadınız mı? Öyleyse ya vefasızsınız, yahut meseleyi takdir etmiyorsunuz bakınız: Bulgar kardeşler bundan otuz iki sene mukaddem dünyaya geldiler avân-ı tufûliyyet nedir bilmediler. Esasen tabiatları biraz hoppa idi; bir derecedeki abilerine karşı isyan bile ettiler. Saçını başını yoldular. Biçareyi soydular soğana çevirdiler sa'b-ül-mürûr sarp ovalara sığındırdılar. Sonra bize evet bâis-i hayâtî olan bu devlete karşı baş kaldırdılar. O vakit düşündük, taşındık. Bazı kalbsiz, merhametsiz ademler dediler ki bu çocuğun sütünde bozukluk var. Fevka't-tabîa olan bu garibeyi tedib edelim. Fakat

bilmiyorlardı. Ne olacak bizim Türk terbiyesiyle perverde olmuş kafalar Avrupa'yı ne bilir? Halbuki bir çocuğun ebeveynine karşı beyân-ı mütalaa etmesi celadet fikrine serbestî-i hasene elhasıl büyük bir adem olacağına delalet eder. Neyse hamdolsun bu felsefeler anlatıldı. Esasen vekilimiz kamil fakat yufka kalpli bir âdemdi. Benim gibi oda acıdı: Çocuğun önüne büyük bir oyuncak attı. O vakitten beri Bulgar kardeşler Rumeli-i Şarkî'de fırladık çevirdiler... Koştular... Oynadılar. Nihayet saf, samimi bir his gayr-ı endişiyeye tebean başımıza kahya kesildiler. Hem nasıl kahya bilir misiniz? Her şeyimize karışır, hiçbir hareketimizi gözünden kaçırmaz, sadık doğru bir kahya

Vaktiyle abisi kıskançlık saikasıyla bize demişti: yüz vermeyiniz. Sonu fena gelir. Çok şımarıyor. Ben bu taraftan zabt edemiyorum.

Fakat bihakkın kulak asmadık. Benden dilenip bab-ı ali'de sadaka veren bir dilenciden olmak ihtimali vardı. Hem görseydiniz tazallumlarında o kadar samimiyet o derece yetimlik vardı ki... Adeta kızdım. Niçin bunu bu zavallıyı bu kadar hırpalıyorlar. Sofralarda... müsamerelerde herkesten sonra bırakıyorlar...

- Üzülmeyiniz... Biz size ayrı sofralar kurar, ayrı yemekler yaparız... Dedirttim... dedirttim. Ama külahı başımızda... Kahyayı Sofya'da gördüm.

Düşündüm: Sakin gazetelerde bir sehv-i tertip esiri olmasın!... Hayır; pek doğru idi.

Şimdi size geçirdiği külaha mükabil kendisine bir tac yaptırıyor. Masrafa giriyor. Fakat ne yalan söyleyeyim. Vefasız, lakin kardeş değil mi? Yine acıyorum...

Londra 13 Teşrin-i Evvel 1908

Aslına mütabıkını tasdik ederim.

Toplu İğne

7 Numara Birinci Sene

Davulcu – Usta temeller çürük. Bir sakatlık çıkaracaksın!

8 Numara Birinci Sene

ZİYARETÇİLERİM

-İngilizceden-

Bilmem, sabahtan beri kaçınıcı defa olarak odamın kapısı vurulmuştu. Gayriihtiyari bir sesle “Giriniz” dedim. Genç şık bir bey elinde o günkü gazetenin temiz bir nüshansı olduğu halde girdi. Resmi bir reverans ifa ettikten sonra gazateyi masanın üstüne koydu. İstirhamıma tebean karşıdaki iskemleye ilişti. Anlamıştım: Şimdiye kadar daima aynı mevkide, aynı rollerle tekrar ettiği ezber satırları okuyacak. Buna mahal vermemek istedim; dedim ki:

- Nafile zahmet buyurmuşsunuz! İlanlarınızdan gazetenizin neşredileceğini biliyordum.

Hatta bir tane aldırđım bile!...

Muhatabım ezberlediği satırları inşad edememekten mütevellit münfail, nazik bir tebessümle gösterdiğim bu lütuftan fevkalade memnun kaldığını... Hareket-i vakamın gazeteleri için mûcib-i fahr u mübahat olduğunu ve müsade edersem hayat-ı edebiye ve hususiyeye dair biraz istizahatte bulunmak istediğini elhasıl “interview” için geldiğini çetrefil, rakik bir ifade ile anlattı. Meşguliyetlerim bu garip zaire birçok vakitler ifrazına müsait değildi. Fakat anlıyorum: “Şimdi meşgulüm” desem mutlaka “yarın.. ne zaman

vaktiniz olursa... Biraz sonra...” gibi bir terkiib ile keyfiyet-i mülakatı sağlam bir esasen rabıt etmedikçe gitmeyecek. Onun için kat’iyen kurtulmak lazımdı; dedim ki:

- Ne buyurdunuz?
- (Müteacciban) Enteriyör

Derhal lügati alarak aramaya başladım. Muhabıbm hayretle hareketimi takip ediyordu. İbraz-ı müsahele zamanında:

- Bu kelime an-asl İngilizce’den alınmıştır; dedi.
- Acayip şey!! Manası?
- Deminde arz etmiştim; Hayat-ı edebiye-i hususiyenize dair istizahatte bulunmak.
- Ha ha.. Ramazan hali.. demek ki manası bu!... Teşekkür ederim. Bu kelimenin manasını size medyunum.
- Estağfurullah efendim. Şimdi bazı suallerime lütfen cevab-ı itina buyurunuz.

Başlıyorum... Kaç yaşındasınız?

- Yirmi yedi

İşin içinde bir hata olduğunu farkına vardı:

- Tarihi tevellüdünüz nedir?
- 1665
- Bu nasıl olur 1665’de tevellüd eden bir âdem... yirmi yedi yaşında!?
- Filhakika cihet aklıma gelmişti... Düşündüm... Taşındım... bir türlü hall-i mesele edemedim... Fakat siz ne kadar zekisiniz?
- Hüsn-i teveccühünüz efendim... Sevdiğiniz en büyük şair kimdir?
- Firdevsi kendisiyle gayet iyi görüşürdük. Biçare aşk yolunda kendini feda etti.
- (Mütehayyirane) Firdevsî’yi ne vesile ile tanıdınız?...
- Cenaze alayında uzaktan develerle çivit geliyordu... Bana dedi ki: “Söyle çok gürültü etmesinler”!!
- Ölü bir âdem nasıl söz söyler?
- Ben size ölü demedim?

- Neyse!! Bu mesele biraz karıştı.. geçelim: Kardeşleriniz var mı?
- Vallahi... pek iyi tahattur edemiyorum..
- Acayip şey !... (duvardaki resmi göstererek) Bu küçük biraderiniz olacak?
- Aman! O bahsi açmayınız! Birader kelimesi benim kalbimde bir ukde kalmıştır. Bu bâbda bildiğim arz ederim. Fakat rica ederim kimseye açmayınız! Muhababım temin etti.
- Biz ikiz doğmuştuk... Birbirimize o kadar benzerdik ki... Bir gün bahçede havuzun kenarında oynarken birimiz düştük...fakat hangimiz? Bu belli değildi... Rivayete bakılırsa kolunda bir "ben"i olan çocuk düşmüştü... İşte o benli çocuk bendim. Tâbiî irtihal ettim. Fakat yanlışlıkla havuza düşmeyen kardeşimi benim yerime gömmüşlerdi.

Muhatabım heyecandan heyecana düşüyor. Dinlediği hayat-ı hususiyemi bir türlü ihata edemiyordu. Kalktı, ve selam vermeden çıktı gitti. Masanın üstüne koyduğu gazeteye baktım: *Dalkavuk*'un dördüncü nüshası idi..

Mark Twain

9 Numara Birinci Sene

HİCVİYE

Ma'rûf bir ayyaş:

Git pîrimin destini şâd-âb ter eyle;

Nakdine ömrünle şarap al, zarar eyle

İç bâdeyi gitsin gam o âlâm-ı cihânın

Bak muğbeçenin vechine def-i keder eyle;

Bîgâneye kasvetli gelir taşradan ammâ

Meyhanede bir başka tarab var nazar eyle

Bir meclis-i rindâne kurup söyle ey üstâd
 Aç ağzını saç gevheri arz-ı hüner eyle,
 Ver gerdiş-i sâkiye biraz tuhfe-i tavsîf
 Rakkası da medh et onu zerrîn pür eyle,
 Hânendeyi, sâzendeyi tatyîb-i şitâb et,
 Tesîr-i füsûnunla ûdî zevil-semer eyle,
 Bak bu yeni bükülmüş kadehin âbı dökülmüş
 Küstürme onun gönlünde gül-şeker eyle,
 Tehzîz ederek hâme-i îcâzı hemen sen
 Tavsîfine ol dilber-i nâzik güzer eyle;
 Bir beyt-i nevîn yazsa eğer kilk-i hüner-ver;
 Biçareyi tazyîk yeter, âzâde-i ser eyle!!!
 Ey sen ki senin rûh-ı fütûhunla uçarken
 Bir karganın âvâre cenâhında sefer eyle
 Tecesîm-i mahâsin ederek Hazret-i Allah,
 Bir şekl-i pesendîde yaratmış seni ey mâh.

Kasımpaşa: 8 Teşrin-i Evvel 324 Perşembe
 Aliço

Şiirin muhatabını keşfedip idare hanemize bâverka bildirecek olanlara bir senelik aboneliğimiz ihda edilecektir.

Yeni cami direk ister!?

Söylemeye yürek ister!

Benim karnım toktur ammâ!

.....dayak ister!??

10 Numara Birinci Sene

SENİNLE

Mehâsin'e

Ah! Evet!... Bütün bu yaz seninle ne güzel, ne şairane bir hayat geçirdik... Her akşam on birden sonra evden çıkar, çamlıklar içinde ancak ikimizin geçebileceği kadar dar.. تنها yolları takip ederek o pek ziyade sevdiğim sahile kadar inerek... Sen ale'l-ekser koluma hafifçe asılır, zarif vücudunun latif sallantılarıyla bazen bana temas ederek ilerlerdin. Bütün bu ruhani tenezzühlerimizde medid bir sükût-ı hükm ferma olurdu. Esasen ne konuşabilmek ihtimalimiz vardı: Ah! Bu sükûtu, bu şairane sükût-ı ihlâl etmek mümkün mü idi!!?.. Bazen ben yorulurdum; o zaman sana, ey müşfik ve himâye-kâr yoldaşım sana itkaya mecbur olurudum. Nihayet sahile, denizin bî-nihâye buseleriyle kesb-i neseviyyet eden sahile kadar inerdik... Ben; küçük bir taş üzerine oturup denizin sine-i erguvanına gömülmek, bir gece daha müterennim sine-i muhabbet o şefkate uyumak için sabırsızlıkla açılan güneşin münkesir şuâ'larıyla yeni bir cismi nurlandırmaya çalışırken sen kumların üzerine bitab uzanır, bî-hareket, kalırdın.

Bazen eğilir, seni kumlar üzerinden kaldırmak için elimi uzatırdım; o zaman kalkardın... Ve bir müddet düşünüyör gibi durduktan sonra sedefli kumlara asabi ve bî-mânâ birtakım şeyler çizerdin.

Güneşin gurubundan sonra ufuklara bir hüzn-i mesudane yayılırken yorgun başımı sana dayar, ah: Bilsen neler, neler hissederdin... Fakat bilmezdin; çünkü hiç ses çıkarmaz, söylemez, evet sana hiçbir şey söyleyemezdim.

Geç vakit eve dönerdik... Kapıdan girince senden ayrılmak icap ederdi; elinde şamdan tutan bir hizmetçi karşımıza çıkar. Seni götürürdü.

Yemekten sonra eğer hava yağmurlu ise şemsiyemi alarak tiyatroya giderdim; o zaman tabii sen refakat edemezdin. Fakat mehtaplı gecelerde yine seninle yalnız تنها korularda ücra sahillerde mağlub-ı hayal dolaşırken senin koluma öyle hafif bir asılışın öyle latif bir sokuluşun vardı ki senin kadar müşfik bir anne, senin kadar sadık bir zevce bulmak dünyada kimseye nasip olmayacağını pek iyi bilirdim.

Fakat ah! Ey bâ-sütûnum: sen ne için kırıldın.

K.K

HAL-İ HAZIR

- Devletin notalarında ne var?
- Ne olacak!... Hazin bir konferans marşı!!
- Gördüğünüz mü ? Karagöz'ü küpe basmışlar!

*

- Bunda anlamayacak ne var ? Ekşimesin diye!!!
- Serseri nizam-namesi ta'dilen mevki'-i icraya vaz' edilecekmiş.
- Neden?
- Neden olacak... Murat Bey'le Nazif Serverî gibilerin tebidlerinin kanuna mutabakatını göstermek için.

Bir tâk-i lâciverdî ibaresinin bir takla çevirdi gibi okunamaması için üdebâ-yı hâzıra ve elfâz-ı cedîde akademiyası tarafından bir imla düşünölmekte imiş.

11 Numara Birinci Sene

DAVUL

Kendilerini üdebâ-yı atıkadan farz u zan edenler ve şu sırada takla çevirenler bu bâbda taayyün edecek tarz tahriri kabul intihabda muhtardır.

MAZİYE AİT

- Avrupa'da tramvaylar bargirsiz gidiyormuş.
- Yalandır. Burada biz dört atla sürüklemiyoruz.

*

- Paşa Hazretleri... Yalınızı ne ile tenvir edeceğiniz.
- (Düşünerek) X şuât ile.

Eczacı dükkanında:

- Bu şişe kaç kuruş?

- Altmış sekiz.
- Sizde hiç vicdan yok mu?
- Onu karşıda sorunuz.

Hokkabaz da:

- İşte şimdi bakınız... Mektepler... Medreseler... Filolar... Asayiş hepsi... Hepsi..var... İyi bakınız! Temmuz sâmi eserse oyun bozulur...

ŞERÂİT-İ İŞTİRÂ

(54) Nüsha itibariyle bir senelik abone bedeli Dersaadet ve Vilayat-ı Osmaniye için 65 kuruş memalik -i ecnebiye için 14 franktır.

Gazetemizin sair müşterilerimizle aynı zamanda İstanbul abonelerimize isali, velayane, muntazaman ve müsaraaten irsali esbabını istikmal eyledik.

Müracaatlar idare memurumuz namına icra edilmelidir.

Aylık abone olan 1000 zata

Takdim edilecek hediyelerimiz

Abone senetlerimizden aylık bin nüshasının zuhurlarına şimendifer tahvilatı numaralarından birer adedi tâb' olunmuştur.

Bir sene zarfında bu numerolardan birine kura isabet edecek olursa onun öşrü senet sahibine ihda edilecektir.

İlk abone olan 1000 zat bundan mâ-adâ ileride tekrar edecek hukuktan dahi müstefit olacaktır.

Bilmecelerimizi halledenlere kıymettar hediyeler verilecektir.

Mezkur hediyeler Babıali caddesinde "Amerikan pazarı" camekanlarında teşhir edilecektir.

Abone senetlerimizin kıymet-i mahsûsayı haiz olmasına mebnî'-i ziyâ'ından vikayesi tavsiye olunur. Zayı edenlerin hemen idarehanemize müracaat etmeleri lazım gelir.

Mahall-i idaresi: Dersaadet Bahçekapısı'nda Kasapyan icra deposu üstünde numero 6

12 Numara Birinci Sene

Elbet bu terazi o kadar sikleti çekmez.

Salı

03/11/1908

Numero 2

DAVUL

21 Teşrin-i Evvel

Nüshası 1 kuruş

1324

Haftalık Edebi Mizah Gazetesi**1 Numara Birinci Sene****KÜÇÜK BİR MUSAHABE**

Ben bayramı pek severim. Küçüklüğümden beri selamlıkta üç haremde yirmi gün kadar devam eden bu şeker hayata adeta meftunum. Fakat hiçbir zaman:

“Bıkmışız doğrusu tenhada oruç bozmaktan.

Çok şükür gitti selametle mübarek ramazan”

Diyecek kadar zeban dırazlıkta bulunmadım. Hem efendim, bu seneden daha alâ ramazan mı olur? İftara gitmek mecburiyeti yok!! Herkes evinde kemal-i istirahatle iftarını eder... Sigarasını dallandırır... Keyfine bakar vesselam!. Vesselam ama dilenciler olmasa... Sanki tiyatrolara cebren verdiğiniz dârü'l-aceze îaneleriyle mebsuten mütenasib bir sûrette kah tek kah çift olarak gittikçe mütezayid o yapışkan eller yok mu?.. İşte onlardan biri maazallah kapınıza isabet etti mi.. Felaketin büyüğü... Bir şey vermezseniz bir bedduadır başlar (1) verseniz her akşam dadanır. Ve bu muhtelif planlar arasında acı kahvenizin son yudumunu çekerek sokağa fırlarsınız...

Bir gece bende böyle bir infial ile çıkmıştım: Garip bir felsefenin tatbik-i nazariyatıyla meşgul olarak direklerarasına kadar gittim. İlk defa mevki-i isti'mâle çıkarılan renk renk sepûşlar nazar-ı dikkatimi celb etti... İşte, diyordum, herkes mensup olduğu fırka-i akliyenin harb bayrağını çekmiş!!!..

Bayramın birinci günü tramvayda idim. Mevzû: *Davul...* yeni çıkan *Davul* diye bağırıyordu.. karşımda oturan zat bir eser-i zeka göstermek istedi; müvezziyi çağırarak:

- Bunun zurnası yok mu? Dedi..

- Siz zurna çalabiliyor musunuz ki istiyorsunuz..
- Biliyorum ya!
- Öyle ise peki... (Bağırarak) yeni çıkan *Davul*...Zurnası tramvayda ...Yeni çıkan...”

{1}Esasen ben bu gibi şeylere çokluk kulak asamam ya!! Senelerce beddua ettiklerim geçen Temmuz kadar yerinden kıınıldamadılar...meyhanecisinden celladına kadar hepsi rahat rahat yaşadı...

2 Numara Birinci Sene

ABONELERİMİZE İKRAMİYE

Abone senetlerimizden ilk 1000 nüshasının zuhurlarına şimendifer tahvilatı numerolarından birer adeti tab’ olunmuştur.

Bir sene zarfında bu numerolardan birine kura isabet edecek olursa kura-ı müsibenin onda biri senet sahibine ihda edilecektir. Binaenaleyh abone senetlerimizin kımeyet-i mahsusası haiz olmasına mebnî’-i ziyâ’ından vikayesi tavsiye olunur. Edenlerin hemen idarehanemize müracaat beyan-ı malumat etmeleri lazım gelir.

İlk abone olan 1000 zat bundan mâ-adâ ileride tekrar edecek hukuktan dahi müstefid olacaktır.

Bilmecelerimizin hali sûretiyle abone kazanan zevate tahvilat numerosı verilmez.

Bilmecelerimizi halledenlere takdim olunacak kıymettar hediyeler kariben Babıali caddesinde “Amerikan pazarı” camekanlarında teşhir edilecektir.

ŞERÂİT-İ İŞTİRÂ

(54) Nüsha itibariyle bir senelik abone bedeli Dersaadet ve Vilayet-i Osmâniyye için 65 kuruş memalik-i ecnebiye için 14 franktır.

Gazetemizin sair müşterilerimizle aynı zamanda İstanbul abonelerimize isali, velayane muntazaman ve müsaraaten irsali esbabını istikmal eyledik. Müracaatlar idare memurumuz namına icra edilmelidir.

Mahall-i idaremiz:

Bahçe kapısında Kasapyan Hanı'nda numero 6

3 Numara Birinci Sene

GELEN MEKTUPLAR

Sermuharrir Beye!

Muhterem ve güzide bir hey'et-i tahririyenin zîr-i idare-i intizam perverinde ziynet-saz-ı alem matbuat olacağını tebşir buyurduğunuz Davul'un birinci nüshası manzorum oldu.

An-samîm'ül kalb tebrik ederim.

Muharrir Bey! Ne yalan söyleyeyim Davul'un ilk tokmağı bendelerine isabet ettiğinden dolayı Davul'unuzun ismiyle gayri mütenasib olan nezahet-i mündericatından tehâşî ediyorum.

Filhakika garip satırlar serlevhasındaki tenkidat umûmiyetle bir tokmak zorbasına müstehak olmakla beraber diyebilirim ki muhtaç tevilde (!) olabilir. Mesela: "Henüz cerh edilmiş mesâil-i bedîhîye hangileri?" yolundaki sualinize nazif sürûriler uryânî hafiydi cemileler, gazeteler ve emsali idare-i müstebide amirlerinin devr-i sabıkata sükûtta başka bir şey yapamadığımız tedvir eyledikleri mesail menfaat-cûyâne olamaz mı? Bunu bilmeniz lazım değimliydi? Neyse! Çok söylemeyeceğim.

Yalnız şu benim bir cümlem ile başlayan tenkidattan matbuatın herhalde hisse-mend olarak pek muhak inen tokmağımıza karşı müteyakkızane davranmaları lazım geleceğini beyan ederim. Maa-hazâ, hakâyık-milliyedendir ki: davulun sesi uzaktan hoş gelir.

DAVUL

Ha şöyle! Mesele şimdi kesb-i vuzûh etti. Samimiyet-i fevâidiyelerinden emin bulunduğum için teveccühünüze teşekkürler ederim.

*

- Bildim.. bildim!!
- Neyi bildin?
- Davulun garip satırlar serlevhası altındaki muammâyı
- Nedir bakalım?

Bu muamma iki şey ima ediyor: Fıkra-i evvelası Ansaldo fabrikasının binlerce lira mukabilinde yapacağı köprünün tasvir-i muhayyelini ki hep düz; fıkra-i saniyesi de el-yevm mevcut bulunan köprü ki hep çukur hatta çukurunun nihayetinde daha çukur ila-nihaye çukur ta şehir emaneti muhasebeci-i esbakının damadı Kemal Bey'in yanına kadar çukur

- Bravo sana
- Öyleyse ver *Davul*'u bana

Hallâl-i Müşkilât

DAVUL

Sahib-i imzanın idarehanemizi teşrif etmeleri müsterhamdır.

BİLMECEMİZ

Baladaki şekiller yan yana getirilerek bir hayvan resmi yapılacaktır. Halledenler arasında kura-i keşide ve kazanana bir senelik abonemiz takdim olunacak.

Geçen haftaki bilmecemizi halledenler:

Robert Kolej Mektebi talebesinde Hasnon Efendi ile Basra Abori süvarisi Hüsni Bey'dir.

Kura Hüsni Bey'e isabet etmiştir. İdarehanemize teşrif bulunmaları rica olunur.

4 Numara Birinci Sene

Avrupa orkestros ve yeni maestro

Newyork'ta Enver Bey'den

5 Numara Birinci Sene

SEVGİLİ KARİ'LERİMİZE

Bayramın birinci günü beş inzâr-gezâ vaz' edilen *Davul* gayret-i vakıamıza rağmen arzu isteğimiz derecede nefis çıkmadı... Kullandığımız kağıt biraz ziyadece kalın olduğundan resimler bozuldu... Bu sebepten bugün kağıdı değiştirmeye mecbur olduk. Bu nüshadan itibaren gazetemiz (16) sahife intişar edecek. Vakıa resimlerin matlub derecede kesir ve nefis olmadığını muterifiz. Fakat teknil bu nakais bizden ziyade muhitimize... Hayır; o muhite

senelerden beri hakim olan istibdada aittir. Binaenaleyh ilk nüshamız hakkında ibzal buyurulan teveccüh-i umûmiyye kesb-i istihkak ettiğimizi an-karib isabet edeceğiz.

Sermuharrir

GARİP SATIRLAR

Kış gecesi -Tahsin Nahit:

“Ne için ben böyle

“Hep onun yad-ı hayaliyle karanlıklara, yıldızlar yalvarmadayım..”

Kör Ali vakıasını ne çabuk unutunuz?!

Aşıyan - Sayd-ı eş'âr:

“Sevkiyatınla sevgilim giderim:

Hak hısmı itare ile

Arş-ı yadında sayd-ı şi'r ederim.”

Gördös: Teşrin-i Sani 1322

Hakkı Tarık

İşte sonra bu ince hislerden

Bu latif şiiri ettiniz inşad..

Aferin ey Tarık Ali Fuad!

Fakat imlaya dikkat eyleyiniz..

“Severek ki itab u gayz ederek”

Diye tahrir eden muharrir için

Pek ayıp yazmamak, Şu “sevgilim”e

Bir “e” ister.. Bu işte hakkı onun ...

*

AŞıyan mubassır:

“ Bazen de durarak Őakaklarını kaŐıya kaŐıya yürürdü...”

Rica ederim: duruyor mu? Yürüyor mü?

Boşboğaz program tatili:

“Madem ki konsercilerin yolu üzerinde böyle buluttan nem kapan zevat vardır. Bizde güzergahı tebdil ediyoruz..”

Ben size dememiş miydim? İŞin başında akıllı, uslu biri bulunursa hırılıya mahal kalır mı ya!

Eğer beyaz düşünürseniz ruhlarınız sema, kaderleriniz bulut, kalpleriniz güneş, sizlerde bazen çiçek bazen kelebek gibi olursunuz... İnanmazsanız ruhsan-ı nevvareye sorunuz...

Karagöz:

“...O helvacı kabağı saplarından zurna imâline muvaffak ...”

Milli tiyatro müesseslerine müjde!!!

AŞıyan aşk:

“Sırrım ol daima sen

Yaşarken ölürken.”

Giderken gelirken..ve helümme cerri ..

Gazâl-ı hürriyet - Ahmet Samîm:

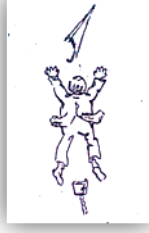
“..Bu gazal-ı hürriyet adeta bir mücahit, bir kahraman idi..”

A.. Şüphe mi ediyorsunuz! İsterseniz Mihran Efendi’ye sorunuz; size görmüş gibi anlatsın..

Milli Tiyatro – Server Cemal:

“.. Burhanettin Bey’le adaların kokulu çamları arasında unutulmaz bir yaz geçirdik. O zaman onun tenemmüve başlayan liyakatinden....”

Evet! Tamamiyle hatırımdadır: O sene çamlarda kurtlar hasıl olmuştu.

6 Numara Birinci Sene

HAL-İ HAZIR

- Birader... Az kaldı başvekil oluyordu...
- Bırak Allah'ını seversen!... Verilmiş sadakalarımız varmış!..

Dalkavuğu bir masal bile söyleyememesi mahafil-i milliyyede kıl ü kalî mucib olduğundan karihasının mesahası için bir komisyon teşkil edilmiştir.

*

İkdam ve Sabah gazetelerinin bir çehrede temsili bu iki gazete arasında mine'l kadîm mevcut olan gerginliği izale edeceği zannolunmuş ise de tedkikat müşikafane neticesinde matbuatın yüzünü ekşittiği ve binaenaleyh sınırlardaki gerginlik el'ân ber-devam bulunduğu sabit olmuştur.

Heves-karan cemiyetinin en güzide aktörlerinden Hüseyin Kami Bey'i tanıyor musunuz? Ben bayram gecesini babıaliye'de müvezzi Yorgi'nin dükkanında tesadüf ettim. Orada duran gazetelere göz gezdiriyordu:

- Davul!!!.. bunu da kim çıkarmış... Ve sonra son sahifedeki ismi görerek hiddetle:
- Bu hangi ...

Buyurdular. Gazetemizin nezaheti tiyatrodaki sesler gibi arız değil; Fıtrî olduğundan teşrih-i mahiyeti lüzum görmedim.

*

REJİ'NİN ÂLÂ KÜFLÜ TÛTÛNLERİ

Yegane Merkez İdaresi:

Çarşı içinde Tütüncü Haydar Efendi'nin dükkanıdır. Taklitlerinden ihtirazen paketi açmadan evvel küfün sihanı hakkında bayiinden istizahat-i کافیyede bulunmak lazımdır... Çünkü paket açıldı mı rejîye kadar gitmeniz...Bî-fâide bağıırıp çağırmanız icap eder.

7 Numara Birinci Sene

Birdir bir! İkidir iki! Üçtür üç! Dörttür dört

8 Numara Birinci Sene

VUR ABALIYA

TANÎN

-Himmetü'r-ricâl takla'u'l-Cibâl-

Üç sahib-i kalemin sa'y-yı mütemadisiyle husule gelen bu Tanîn kaide-i ma'rûzenin galiba bir istisnasını teşkil ediyor. Tasavvur ediniz: Bir amele metanetiyle giden mintanlar içinde çalışan bu vücûd-i selasenin mütezayid zorbaları neler yapamayacak... Ne mebzul sedalar ihsas etmeyecekti.. Nasıl oldu bilmem: Bir fincan tıngırtısını aşamadı, gitti. Filhakika bu üç kişi matbuatta mühim bir mevki' tutmak için birçok vadilere saptılar... İlk merkez idaresi adem-i merkeziyete uğramış bir bin temevvücat çalkandı, durdu.

Tahattür ettikçe hala müteessir oluyorum; işitmişim. Fart-ı zaafın tevlid etti ki dermansızlık sedasındaki simen-i kazibe bile tesir eylemiş!...

Bilmem müsadif-i nazarınız oldu mu? Bir hafta sonra *Tanîn*'in eski serbestî-i ihtizazı kalmamıştı... Ve sanki sedasının teknil kısıklığıyla sıska omuzlarına asılan müştak emel üç çift eli öperek temenni ediyordu: Bırakınız, dermansızım!..

Bırakmadılar... Fakat muhtac-ı tedavi olduğunu hissetmişlerdi... Evet bu perişanî içinde yuvarlanan her samiaya mühtezz bir fincan sedası tevdi eden bu çıkık kemikli gazete yavaş yavaş mensup olduğu devlet gibi on beş gün tecavüz etmeyen mazisiyle müteselli olmaya başlamıştı. O ilkin tulû'undaki sisli bir yaz sabahının temin ettiği münevver güneşe meftun veremli nazarla bakıyordu.

Bu rücu pek ağır geldi...Ve nihayet hayatının yirmi birinci günü gördü ki korkulu bir rüyanın heyecanıyla çırpındı... Hepimizi korkuttu. Bu vak'a karîb bir şeâmetin vücudunu ihsas eden seda-yı gurab gibi unutulmak istenildi. Mümkün değil; çünkü zihinleri gıcıklamış. Kalplere kıvılcımlar saçmıştı.

Yegane çare bu müzic, yaramaz nâ-emin ikazına mütevakkıftı..

Uyanmalı böyle rüyaları görmemek için ebediyen uyanık durmalı idi. Ve hatta fikrimce ahval-i mümasile de kalemi atarak serbest, bî-kayd kalkan o pehlivan pâk-tıynetin eline eşedd ihtiyaç vardı. Ancak safvet-i cehtinden emindik... Zaten iş sonra sonra anlaşıldı: Şiddet cû'mı, fakrû'd-dem pek iyi bilmiyorum, işte onlardan birinin bahşettiği nevbet atışı imiş...

Bu ikaz inanmazsanız Abdulkerim Hadi Bey'e sorunuz pek muvaffak olmadı. Rüya-yı muhavvifin aks-i tesîriyle bir kaç kulak zarı patladı. Göğüs göğüse can cana uğraştılar..

Dilurane şirane uğraştılar.

Netice aynıyle ahed gazvesi gibi oldu: Galip mağlup belli değildi. Çünkü bir cehitten hayat-ı muhayyelin tetimme-i sükutu; diğer taraftan pederinin hidayet-i mahduma nâiliyeti galibiyet-i kat'ıyyeye maniydi.

Bir kaide-i tıbbın hakkıyla inkişafe müsaade etmediği bir el birçok laflardan sonra sallandı: Hüseyin Kazım Bey'i çiftliğine.. Hüseyin Cahit Bey'i rüyasına Fikret ve Hadi bekarı da divan-ı hususiyye uçurdu!.. Ohh!!.. O seda-yı esirnin lütfuyla mebus olacak bâlâ-pervâz eller bu keşmekeşte bile yapıştıkları gayeyi terk etmemişlerdi..hatta bir pîr-i kamillin refakati da istediler. Tanîn'in kırk yedinci numerosu büyüdü... Fakat gariptir bir köylü çocuğu edasıyla ana diye bağıyor.. Ne istiyordu? Bilmem! Şu kadar ki bir hafta sonra üç kuvvetin istinad ettiği merkez, muvâzine-i safiyetini kaybetmişti... Düştü ve kabiliyetinden fazla görünmek isteyenlerin nasibi gibi çatladı.

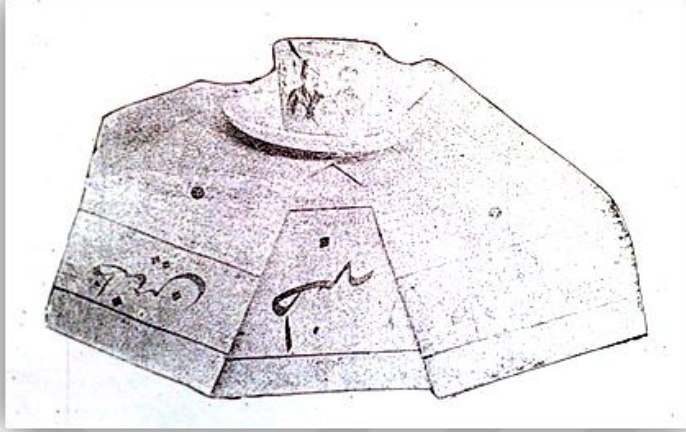
Ana bu feryadın sebebini anlamamış, o kaybolan muvazinenin istendiğini bilememişti... Hala karşısında müştak-ı misl bir çocuk var zannediyor...

Hanımlara mahsus matbaada tertip, tedavi edilerek her sabah pîş-i enzarınıza arz-ı vücût eden bu gazetenin artık sâmiâne sedaları bitmiş... Sâmianıza isal ettiği Tanîn'de o nezahet o ismet kalmamıştı...Ve işte gözleriniz maziden mütecerrid görünen müştakkun menhi tahlil ederken samianızı büsbütün inkıtâ'ından korktuğu münşak sedalar gıcıklayacak!!!!

Cuma 19 Eylül 1324

Toplu İğne

9 Numara Birinci Sene

10 Numara Birinci Sene

HİNDİSTAN'DA KADINLAR İCTİMAI

Himalaya dağlarının eteğinde şarkın her feyzinden nasip almış sık, cesim bir meşcerenin ağış-ı vefasına sığınmış muhteşem bir bina... Sarayları kıskandıracak kadar kadar muhteşem... Zümrüt, yakut ile vücut bulmuş bir kasr... Hind'in sehhar perilerinin özenerek meydana getirdikleri neseviyyet kadar ince, fakat hakikat kadar ulvi... Aşk gibi cazip... mabed gibi ümit-bahş olan bu en mûzic kudretlerini garblı hemşirelerini ilk o parlak mu'temerlerine hasretmişlerdi.

Sulh u salah namına birinci defa toplayan bu hey'et-i nisvanı fillerle karşılamışlar... arslan koşulu gerdûne-i azametle taşımışlardı... İşte her türlü takayyüdle hazırlanan bu konferans-ı kasr sulhunun en mutena... En müzeyyen bir salonunda yalnız garp nisvanından teşkil etmişti.

Hey'et-i reise intihab olunan düşes gittikçe açılan... Yükselen narin bir sesle esas mütemeri teşrihe başladı:...

- Muhterem madamlar!... Bu Uludağ'ın eteğinde, şu asude mevkide sulh u salah arzu- yı samimîsiyle toplanan sevgili hemşirelerim!... Bundan asırlarca akdem bir ehme maksad- ı ulvisini istihsal için bu yüksek cebellere sığınmış, bu sarp kayaların ilhamatından tarîk-i tedeyyünü bulmuştu. Bugün de biz erkeklerimizin senelerden beri ortaya koyamadıkları

hakikat-i temeddünü bulmak... Evlatlarımıza o hakikati telkin etmek, herkesi daire-i sulh u salaha davet, bhusus zevcelerimize karşı hukukumuzu muhafaza eylemek için yapılacak şeyleri bir sevk-i musib ile yine bu azametli kühsarın dâmân-ı selametinde taht-ı karara alacağız. Şarklı hemşirelerimizin bizlere ibraz ettikleri hüsn-i kabulden dolayı cidden minnettarız. Avrupa'nın bugünkü keşmekeşinden kurtularak şuraya sığınan bizler, bu derece eser-i semahat ve samimiyet bulacağımızı ümit etmiyorduk... Fakat şarklılar kadınlık namına meğer gayet büyük hisler besliyor ve neseviyyette bizlere tefevvuk ediyorlarmış... (Çehrelerde acayip işmi'zâzlar...) oh gücenmeyelim.. hiç kırılmayalım... Fikrimi daha ziyade izah edeyim:

Bu gün biz hayat-ı hususiyemizde hissiyat-ı âliyeden o kadar bî-nasîbiz ki mesela zevcemize karşı ile bir fikir menfaat beslemekten çekinmeyiz...Her hareketimizde hırs-ı iştihar vardır... Yabancı erkeklerin şûh nazarları arasında yükselmek... Kadınlıktaki hikmeti unutarak onların hep yalanlar vaad eden gözlerinden, lakırdılarından istiane ederek salonlarda parlamak... İsteriz. Davetlerimizde bir riya-yı kabul, sözlerimizde bir kezzab-ı nezaket bulundurmamak... Erkekler gibi koşup yorulmayı hem nasıl? Bî-lüzûm şeyler için mevcudiyetimizi yıpratmayı lazıme-i medeniyet addederek ve zayıf mevdûemiz haricinde vaidelik kisvesinden, lika-yı neseviyyet mahrum olarak yaşamak en mühim meşguliyetlerimizi teşkil eder. Daha doğrusu biz aile için değil hariç için yaşarız... Onların eyâdî ihtirasında bâzîçe-i hevesat olarak yaşarız... Erkeklerin bize “kur” yapmasını kadınlığımıza hürmet addeder. Ve öylelerine ağuş-ı vefamızı açmak isteriz..

Oh şarklılar!.. Bu kalp gibi vücutlarda yaşayan.. Bu elmas gibi muhafazalarda saklanan latif ve munis mahluklar bizlere hiç benzemez. Onlar erkeklerin nigah-ı samimiyetinden, ağuş-ı sevdasından başka bir şey bilmezler... Biz onları pek biçare buluyoruz. Fakat aldanmayalım... Muhafazalar bu elmasların kıymetini tenkis etmez..

Ya biz; ne kadar uzak!..En güzel en muşî kokular gibi dağılmaya, herkesin meşâm-ı ruhunu ta'tîr etmeye ve nihayet hevâyı u hırs-ı ricale kapılarak büsbütün uçmaya mahkumuz; uçtuk mu? Zevcelerimize ilk gösterdiğimiz levenden eser kalmaz. Şimdi söyleyin... İffetimize bühtan etmeyerek irad eylediğim sözler hangimizin daha biçare, daha bedbaht olduğunu sarıhan anlatmıyor mu? Zaten biz hukukumuzu müdafaa ve ahvalimiz ıslah içinde toplanmadık mı? Bu noktalarında nazar-ı dikkate alınması fikrimce elzem olduğu gibi birde o başka türlü bir mahremiyetle yaşayan şarklı hemşirelerimize ibraz ettikleri esar-ı mihmân-nevâzîden dolayı arz-ı teşekkür etmeliğimizi ve bundan gayet samimi bir ifade ile tahriren ifa edilmesini o derece ehemiyetle görerek sizlere teklif ederim. Bunun tahriren ifasında

müteessirim. Çünkü bizim onlara uzatacağımız dest-i vifâk yabancı dudakların mesmûm buselerinden azade değil ki onları o kullarla der-agûş edelim. Ya sözlerimizde acaba o bekr ve o safiyeti bulabilecek miyiz? Yazmak en yıpranan bir şekl-i samimiyetimizdir... Bilâhire ittihaz edeceğimiz mukarrerat ile medeniyet-i gariyenin zehirinden vücudumuzu kurtarınca onları saf buselerimizle daire-i ittifakımıza alırız. (Her tarafından yaşasın ittihad avazeleri; el şakırdıları işitilir..)

Bizim Avrupadaki velvele-i hayatımıza son vakaları tesirâtı da inzimam ederek huzur-ı vicdanımız kamilen muhal olmuştur. Zevcelerimiz... Alem-i siyasetinde fırladıklar çevirerek ortalığı alt üst ettikten sonra çevirerek tarraka-i dehhaş ile yıkılan mebani-i hükümetin enkazı karşısında buram buram sigaralarını tüttüren; en feci, en kanlı muharebeler açarak hemcinslerini boğuştururken bu türlü bu cinayata sebebiyet vererek sima-yı ihtiraslarında doğan bir fikr-i siyasinin mevki-i fiile vaz' edilmesinden başka bir şey düşünmeyen diplomat zevcelerimiz sulh ve salah nam-ı ve ünvanı altında memleketleri taksim, hükümetleri bir muvâzene-i mevhûme kurban etmek için bugün yine bir meydan bularak hunriz levhalar yapmakla uğraşıyor. (Hiddet-i alâimi ...)

Türkiye'nin açtığı devr-i hürriyet, Avrupa'ya müsâlemet-i umûmiyye fikrini ilka ettiği için diplomat zevcelerimizin huyûl-i istilasına arsa-i cevelanı set etmiş bulundu. Bu, doğrusu alem-i siyasete pek büyük bir darbe oldu... O kadar ki istidatsız, kabiliyetsiz zannedilen Türklerin bu sakit kahramanlıkları, bu muntazam hareketleri yanlış fikirleri hırpaladı. O zaman işe haddinden ziyade ehemiyet verilerek Türkler, medeniyet kesb ederse... Osmanlılar kuvvetlenirse ne olacak gibi endişeler hakikat-i aşiyânı tamamiyle teyakkun etmeyen zihinlere hücum etti. Adeta alkışlar görünürken hiddetlerinden tepinmeye, diplomasinin keşf-i istikbal-i hussundaki noksanına yumruk sallayarak köpürmeye başladılar.

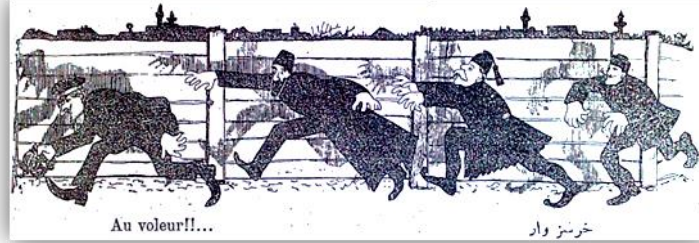
“ Ya... öyle mi? Biz diplomatlar... Harekat-ı siyasiyyenin nazımı, harb ve sulhun yanına muharriki, dahiler burada izharı acz mi ederiz?” dediler. Ve yine o tavr-ı sükûnu o tebessüm riyakariyi takınarak en hassas noktalara gayr-i mer'î eller uzattılar..

Fakat erbâb-ı basîret o da görülür. Bulgaristan müteaddid kulların bahş ettiği kuvvetle tac muhayyeli başına geçirmek, Avusturya'da milliyetini nez' etmek istediğini Bosna Hersek'i emeline mukafaten ilhak eylemek hevesine düştü. Ne oldu?..

Hazırlanan şu reh-zâr harbe bedel bir gülşen-i salimet açıldı. Çünkü Türkiye kullandığı İngiliz makasalarını iyi bilmiş ve diplomatların iplerini birer birer kesmişti. Bulgaristan muvazenesini kaybederek sırt üstü düşmüş ve bir soru halkın kâhkahası arasında

şaşkın bir halde iddia-yı kadimini, evet “Türkiye’ye ben sadığım!!” cümle-i bî-manâsını tekrarladı.

12 Numara Birinci Sene

Hırsız var

Ya Avusturya yeni pazardan çıkmış idi... Elinden bırakmadığı... Bosna Hersek’in talepleri çoğaldı. Göz göre gasp ettiği malları iki eliyle göğsüne dayayarak çenesinin ucuyla gösterdi:

“Nah... işte size yeni pazar..”

Fakat her yeri sahipsiz addetmek Avusturya’ya has bir hâl meziyetti... Onu diğerleri yapamazlardı. Talebeleri ısrar etti... O vermedi. Olmayacak! Ârâ-yı umûmiyye müracaat lazım. Fakat haksız bir adem gibi mahkemeye gitmekten imtina etti. Ve davayı da daldan dala attı.

Ne dersiniz?... Diplomatlar meseleyi hall için değil büsbütün karıştırmak ve çıkılmaz bir hale getirerek bundan istifade etmek sevdasına düştüler. Lakin bir şey unutmışlardı; bir değil bir çok.... Muahede-nâmelere vaz’ ettikleri imzalarını büsbütün hatırdan çıkarmışlardı. Ya ahde vefa diplomatlığa sığar mı?! Diplomatları tahkir etmek istemiyorum. Mahkemelerin verdiği bir hak-ı sarîh ile doğruyu söyleyeceğim ki asla cürüm değildir. Kanunlar böyle bir cürüm daha tanımamışlardı. İşte ona güvenerek diyorum ki: Biz kadınlar, birimizde böyle bir televvün görsek, kadınlığımıza bir şeyin geldiğini ve onu en âdî dergiye indirerek kirli addederiz... Fakat diplomatlar... Ah bir şey söylemiyorum. Çünkü bunlar zevcelerimizdir... Onlar hakkında söylenecek sözler kalplerimize saplanıyor.

Bu kadarla kalmadı. Her tarafta bir isyan-ı umûmiyyedir. Duyuldu. Avusturya Bosna Hersek’i gasp ettiği vakit, imparator, bundan dolayı birtakım isnadata uğrayan muhterem pîr karşısında bir alay cengaverin vücudunu gördü. O cengaverler ki an-asıl Türk olup mecar

takip etmişlerdi. O cengaverleri bir zaman Cerman kavmini havfdan havfa ilka etmiş ve en makhur sûrette mütareke akidine mecbur kalmış idi. O cengaverler ki Osmanlılarla da göğüs göğüse geldiğinden yekdiğerinin bahadırılıklarını anladıktan sonra Tuna'nın diğeri sahilinden samimi ellerini uzatmışlardı.

İşte o cengaverler bugün kral tanıdıkları zata ahdini soruyorlar... Bu sual, soyun, Karadağ'ın en müthiş name işlerinden daha mehlek bir hançer gibi saplandı.

Macarlar doğruluk istiyor. Onlar diplomatlığın muhtelif renklerinden hoşlanmıyor... bhusus bir defa daha Avusturya'nın Babıali'ye politika ederek nevâzişkâr bir çehre ibraz ederken, evet Rusya ile arasını bulmak arzu-yı zahiriyesiyle uğraşır gibi görünürken en büyük *transformateur*'lere müyesser olmayan bir maharetle rûy-ı abus ibraz ederek dişlerini gıcırdatmak gibi bir tebeddülde ne kazandığını hatırlatıyor. Ve "O zaman ki Bosna'yı hatırlarsınız ya!... Bir avuç dilaveran sözleri kahretmişti... Artık böyle bir teşebbüste bulunmayacağız... Bu diplomatlık hayra muncer olmuyor... Doğruluk doğruluk lazım" diyor... Sanki Macar bayraklarının her birinde bu satırlar nakş olunmuş sanki her biri imparatora ahd-namesini ibraz ediyordu.

[Macarlı bir genç madam kemâl-i heyecanından ayağa kalkar dirsekleri sadrına müttekî olduğu halde sağ elinin ince parmaklarıyla sol elini zarif avucuna vurarak alkışlar.]

Gördünüz mü? Avusturya karışmış, Balkan karışmış, efkâr-ı umûmiyye karışmış. Yalnız Osmanlılar soğukkanlılıkla Avusturya'nın kalbine bir darbe-i iktisadî vurmuş, tesirini anlamak istiyor. Almanya böyle bir darbenin kendisine de inmesinden korkarak vazifesiyle menfaati mütehayyir kalmıştı. Vazifesi payitahtının nâmını taşıyan bir muahede-nameyi gerek bu sebepten, gerek imza sahiplerinin haysiyeti nokta-i nazarından muhafaza etmek. Menfaati ise hem Devlet-i Aliyyeden böyle bir darbe yapmamak, hem de Avusturyayı gücendirmemek gibi dâd-ı meselelerden ibaret.

Devlet-i Aliyye'den "Meseleyi konferans hal etmelidir, herkes imzasını görsün onun itibarını gözetsin" dediği o vakit Almanya şaşırmış "Avusturya konferansı kabul ediyor mu?" diye azametiyle gayr-i kabil-i telif bir tarz-ı tevil ona sormak istiyor.

Ah... İmparator cenabları siz vaktiyle Türkleri böyle mi severdiniz? Biz kadınlarınız o imzayı tanımayan zevcelerimizin hacâletini burada, bu tenha mevkide bile çekmekteyken, siz tebaanızın, mülkünüzün yegane vasıta-ı temeddünü olan büyük adamlarınızın imzasını gözetmekten çekiniyorsunuz.

13 Numara Birinci Sene

14 Numara Birinci Sene

Fakat ne oldu? Cism-i hükümetiniz de bir yama gibi duran Alsas Loren'in infikakına meydan açtınız. İhtimal ki Almanya'yı teşkil eden diğer hükümetler şimdi bir yerlinin ahde vefasızlığında coşarak şiddet-i bürûdetle birleşmiş buz kütleleri gibi mesail-i haziranın harareti karşısında çözülecek.

İmparator bunu anlamıyor değil ama Avusturya'daki menafi pek mühim! bir de Devlet-i Aliyye Almanlardan alınan topraklarla ve onların terbiyesiyle vücut bulmuş Bulgarlara harb açacak olursa galibiyetin ne tarafta kalacağı bu askerleri talim etmiş Alman ümerası pek sarîh sûrette meydana koymuştur.

Ah bir harp olsa diyeceğim geliyor... Fakat Trakya asil civanmert gibi o heyetiyle o kadar takdire şâyeste ki ne diyeyim Cenâb-ı Hak muîni olsun.

Bugün keşmekeş içinde kalan umûr-ı siyâsiyye bir muvâzene-i mevhûma değil bir metin kaide-i sulh ve müsalemeye muhtaçtır. Bunu biz düşünürüz; çünkü. Anayız ana evladını pek düşünür. Muharebe olursa evladımız gidecek analık hissini de biliriz. O cihetten Trakya'nın evlatlarına karşı bir his-i şefkatle titrediğini tamamıyla derk ederiz. Bunun için bir çare bulmak lazım geldiği gibi hukukumuzun pâ-y-mâl olmasında arzu etmeyen bizler imzasını tanımayan zevcelerimize bir karşı karar vermeliyiz.

Ben diyorum ki bu imzasını tanımayan erkekler hukuk-ı beşere bu sûretle tariz ettikleri gibi iras ettikleri bu lekeden mâ'adâ ileride onlara bu kadar evlat yetiştirdikten bunca zaman daire-i zevciyetlerinde nevâkıs-ı recûliyetlerini ikmal ettikten sonra bizim kollarımızdan tutup fırlatı vermeyecekleri ne malum!...

O imzayı tanımayan erkekler yarın nikah-ı mukavelemizin hükmünü de iptal ederler. Kanunları kendi keyiflerine kendi menfaatlerine göre tertip ettikleri meçhul bir şey değildir. Bir kanun ile bütün hukukumuzu gasp etmeyecekler mi zannediyoruz?

Pek aldanyoruz... Biz hukukumuzu müdafaa etmezsek onlar bizi düşünmezler.

İşte bu cihetten şu kararı bir ders-i ibret olmak üzere vermeliyiz:

Biz imzalarını tanınmayan zevcelerimizin artık üzerimde hiçbir hakkını bırakmamak için nikahlarımızın feshini talep edelim. (Düşes... Susar. Bu noktada bütün kadınlar nîm bir meyl ile bu kararı tasvip ederler. Yazılan kararnameyi kıraatle herkes imzaya davet olunur. Lakin zevcelerinin hareketlerini taklit etmeyecekleri nasıl şimdiden kestirilebilir? Bütün kadınlar eser-i nesevviyetleri olarak fikirlerini icrâda mütereddid iken ortalığa bir nûr-ı melâhat işrak eyler: Peri-i ismet, o sehhar nazarlarını garblı kızlarının gözlerine nasb ederek füsunkar bir ifade ile:

- Madamlar; diye hitap eder, sizlerde benim evlatlarımsınız. Ben buralarda dolaşırım. Fakat sizden de uzak değilim... Beni sevenler asla yalan söylemez ve sözlerinden dönmezler... Siz kemal-i imzalarımızı atınız.

Herkes bir şevk-i cedid ile imzaya şitab ederken azim bir velvele ile içeriye hücum vukû' bulur.

Onda Buluv ve Baron Derental olduğu halde bütün diplomatlar vefalı zevcelerinin huzurunda diz çökerek af dilerler:

“Türkiye'yi ruhumuzun bütün kuvvetiyle müdafaa edeceğimize yemin ederiz.” Ahidiyle konferansa hitam verirler.

Ah kadınlar !. Sizler sulh ve salahın füsunkar müdafaalarımsınız....

Bir Diplomat

15 Numara Birinci Sene

BİRAZ İZAHAT

Devr-i hürriyetle iade-i kuvvet eden matbuat şu birkaç güne gelinceye kadar böyle bir lisan-ı nâ-marazîye hasr-ı sahaif etmişlerdir ki bugün en açık bir ifade de bile bir şemme-i hakaret duymak adet hükmüne girmiştir.

Şimdi bizler ne kadar şahsiyâtan ârî ve bî- taraf isek yine bir nokta-i itiraz bulmak için uğraşılıyor. Bir latifecikten ibaret kalması lazım gelen satırlar velvelelere sebebiyet veriyor. Bilmem devr-i sabıkın jurnal seyyiâtından mıdır?.. O zamanlar bazılarını sözlerinin zülfi yare dokunmamasından ihtirazen bazılarıda bir lafz-ı memnuya bir fikr-i fesad araştırmak emeliyle

elfazı tartmak mecburiyetinde kalırdı. İşte onun seyri: Ayn-ı usul ile mana çıkarmak kaidesi el'ân cari olmaktadır. Fakat açık olarak söyleyeyim: Devr-i hürriyet nefi ve ta'zîb korkularından bizleri azada bırakmışsa da matbuat sebebiyle tevkif olunmak ve yahut harbiye nezaretinde misafir kalmak endişesinden daha hala kurtaramamıştır.

Filhakika öyle olur: Matbuat, kanun dairesinde serbesttir. Fakat insanı Harbiye Nezaretinde kanun dairesinde değil matbuatın veya sahib-i matbuatın bile hür olmadığı başka bir misafirhaneye sokuyorlar.

İşte bugün bir kısmımız oralara misafir gidiyor... Bir kısmımız da rüyasını kurmaktan hali kalmıyor.

Muhterem üstadımın bir diplomatın lisanıyla yazdığı sahifelerin birçok satırları evrak-ı havadiste mevsukan neşredilmiş birtakımı da târih-i Osmanî'nin zaman-ı hakikati tahtında bulunmuş olduğu gibi diğer sütunu da bazı müfrit fikirlerin âbîne-i in'ikâsı bulunmaktadır.

Bundan sonraki makalelerde de daha sair müfrit fikirlerin şerhine çalışacağız. Bunlar garip ve gülünç olmak itibarıyla kari'in enzâr-ı takdîriyle vaz' ediliyor. Binaenaleyh bu sahifelerdeki kadınlara ait sözler, asla garplı hemşirelerimizi hırpalamaz ve gücendirmez ümidindeyiz. Tarz-ı tahririnde anlayacağı üzere biz Avrupalılarla hem-dest-i vifak olmayı arzu ederiz. Bize muavenet eden Avrupalıların valide veya evlatlarına "Türk ve ummâcidir" Fikirlerini telkin etmeyeceklerine kailiz. Biz de insanız değil mi hemşirelerim. Sizler daima müsamahakarsınız.

Hele diplomatlar hiç incinmesin... Onlar hakkında söylenmemiş söz kalmamıştır. Bu onlardan birini taklitten ibaret bir fikr-i tezyiftir. Bizim de diplomatlarımız var. Cümlesine hürmet eder ve umûm için sulh u müsalemet temenni eyleriz.

Vasıf

*

İdarehanemize basiret-i edebiyeden mahrum bir zat gelerek değneğini bırakmış... Bu hareketinin hikmetini anlayamadık. Esasen gazetemizi nezaheti... Bu gibi münasebetsizliklere ehemmiyet vermeye müsait değildir.

16 Numara Birinci Sene

- Ha göreyim seni!! Üçe çıkarabilirsek tâcı hakettin!!

*Haftalık Edebî Mizah Gazetesi***1 Numara Birinci Sene**

- Ne olacak demişti söz ebesi..

Ve ben şimdiye kadar işittiğim mütenakız tarifelerin bir şahısta nasıl ictimai edebileceğini düşünmekten mütevellid bir hayretle muhatabımın yüzüne bakarken o bir kadın ifadesiyle uzatılan hukûk-ı düvel dersinin bazı safahatini nakl ediyordu. Fakat fikrimce bu imkansızdı. Daha ilk defa işittiğim bu tasvir ihtimaline nâ-şad bir imtihanın tevlit ettiği bir hiss-i bedbînîden münbaisti... Muhatabım bendeki adem-i itimadın farkına vardı:

- Esasen göreceksin a... Dedi.
- Filhakika gördüm: Munis... Selis bir ifadenin mebzuliyeti arasında devr-i istibdad” İkdâm ”ın o günkü havadisi bazen bir saatlik hukuk-ı düvel dersine esas olur... Ve bir sınıf dolusu talebenin tenezzüh-i fikrîsini temin eden o dersler sâmi’ini neşatlara gark ederdi.
- Bu adem dahildir...

- Bizim mekteb-i sultânî' deki Mösyö Sare'ye benziyor..
- Efendim... Ne tetkik-i mûşikâfâne...

Tekmil bu takdirat arasında sınıftan gittikçe uzaklaşan kısa bir vücudun revş-i garib kalben takdis edilirdi..

İşte Maarif Nezaretine çıkar çıkmaz teknil

Bu nazariyeler.. bu mütalaalar zihnimde hayat bulmuş... Ne yapacaktı? Bu ciheti pek de tayin etmemişti. Ancak bir şey yapmak lazım geliyordu. Ve enzâr-ı umûmiyyenin pîş-i münekkidesinde acemi bir hizmetçi tavrıyla maarifi temizlemekle başladı: Ortalık toz, dumana boğulmuştu.

Artık göz gözü görmüyordu... Otuz senelik bir istibdadın tevlid ettiği dermansızlığa pek güçlükle mukavemet eden maarif, Washington tayfunun şiddetine tahammül edemedi; birçok felaketzedelerin ah u vahi arasında yıkıldı. Gitti.. Şimdi Ekrem Bey bu biçare mazlumnun mersiyelerini inşad ediyor. Fakat kendisi de korktu: Neticeyi bu kadar vahim farz etmemişti.. Bir halde ki bu derece hercümerce sebebiyet verdiği bir kapıda artık barınamayacağını anladı... Birçok tereddütlerden sonra dahiliyeye geçti. Ancak teknil muvaffakiyetsizliklerin yegane sebebi gazetelerdir... Valileri tasfiye ediyor; gönderiyordu... Daha ne yapsın!! Ah o gazeteler... Onların hadlerini bildirmek işten bile değil. Ne çare ki Tanîn davayı kazandı!!!

Dürbün

2 Numara Birinci Sene

SEVGİLİ REFİKALARIMIZA

Hakkımızda hüsn-i muvaffakiyet temenni eden refika-yı muhteremimizin teveccüh ve iltifatlarına minnetdarız. Hele o zarif demetin sesimizin kısılmaması hakkındaki temenniyatını o kadar samimi bulduk ki demet demet teşekkürler takdimine kendimizi mecbur görüyoruz.

GARİP SATIRLAR

Demet Harîr hâme:

“Bizim diyarda her şey güler iken ağlar!

Bu diyar acep neresidir?

*

Demet- Çocuk terbiyesi:

“Çocuk uyumuyor! Evvela pişpişler... Kışkışlar, sonra hu hular, daha sonra sallamalar, hoplatmalar... Nihayet yavrucak sersem bir hale gelip sızar...”

Azizim! Böyle yapılmasa idi hiç genç Türkler ihtilalci olur muydu?!

*

Aşyan- Bir cevap:

“Ne diyorduk bak: Adem evladı

Canlı bir cîfe, bir yürür pıhtı”

Münasebetsiz! Aman ne çare... Mademki doktor bey söylüyor!..

*

Resimli Kitap – Hukuk-ı düvel ilminin tarihi:

“Grouchy’sun kitabı iki mesleğe esas olmuştur. Biri meslek-i felsefi, diğeri meslek-i hakikidir...”

Ve’l-firak beynehüma...

*

Resimli Kitap - İstanbul'da bir akşam:

“Herkesin kollarında böyle, bugün

Müteverrim, sakat çocuklar var”

Eylül 1317

Hamdullah Suphi

Filhakika köprüden geçilmez... Refikamın şikayetine iştirak ile şehir-i emanetin nazarı dikkatini celp ederim.

Resimli Kitaplar- Faik Sabri:

“Avusturya'da bir âdem vardı ki sabahleyin erkenden kışın alafanga beşte yazın dört buçukta yatağından kalkar...”

*

Resimli Kitaplar -Yıldız böcekleri:

“Ah acaba şimdi nerede idi?..”

Muhtelif yerlerde.. kimisi Londra'da... Kimisi de eski yerinde!!.

Demet'in kari'lerinden istizmacı:

*

- Gazetemizde daha ne gibi tahvilat ve Türkiyat görmek istersiniz?

Cevap:

Evvela gazetenizin meccânen tevzî'i

Saniyen resimlerin çoğaltılması

Salisen imlaların bir kaide-i salimeye rabtı

Rabian gazetenize bir münebbih-i saat ta'liki

istirham edilmekle o libâblar.

3 Numara Birinci Sene

HAL-İ HAZIR

“Kalem”in rivayetince Fransua Jozef'in tazelenmesi meclub-ı hüsnü olduğunu yeni hemşirelere karşı komşusundan öğrendiği tarz-ı taravet ve televvün ile mümkün olduğu sabit olmuştur.

*

Mebus olacak zevatin yapacakları şeyden ziyade şimdiye kadar ifasına muvaffak oldukları icraat-ı hüsne ve nafialarına mütedair beyanmeler neşretmeleri emniyet-i umûmiyyeyi daha temin edeceğinden işgüzâr idarehanesi'nin mebuslara program tertip ve neşretmek hususunda ibraz edegeldiği muâveneti; bu hususta dahi derig eylemeyeceği mebus olacak veya olmak hayalinde bulunacak zevat ilan ederiz.

MAZİYE AİT

İmparator cenablarının hiffet hareketlerine mebni Alman cerideleri tarafından lüzum-ı tayini talep olunan vasînin herhalde, şimdiye kadar lutf-dîde(!)leri olan Türklerin intihab edilmesi lazım geleceği cihetle ve vasiliğe talep olacak zevatın nihayet bir haftaya kadar idarehanemize beyân-ı malumat etmeleri ve mevlit hadisesinin az ser-nü-ihya edilmemesi için talabelerin lâ-akl elli yaşında bulunmaları lazımdır.

*

Sahibinin rızası olmaksızın cebheye tevdi edilen bûselerin yeri cehenem taşıyla yakılmadığı sûrette mühlik çıbanlara sebebiyet vereceği ecelden tevakkisi lüzumu halisane ihtar olunur.

KARİ'LERİMİZDEN İSTİMZÂC

Bazı zevat gazetemizden bir, iki sahifenin daha açık ve bi't-tab'daha serbest mizaha hazır olunmasını tavsiye ediyorlar. Esasen şu elinizdeki nüsha ile adedi üçe baliğ olan ve her hafta bir yenilik ibrazından hâli kalmayan gazetemiz karîben-ı zarîf bir kab içinde intişar edecektir.

Binaenaleyh o kabın iç tarafı bu türlü mizah için efrac olunabilirse de evvel imrada kari'nimizin müsaadelerine ihtiyacımız var... Lütfen beyân-ı mütalaa buyuracak zevata şimdiden teşekküratımızı takdim ediyoruz.

4 Numara Birinci Sene

RA'D U BERK

Medid bir musahabenin intac ettiği yorgunluktan mütevellid bir halsizlikle yatağa uzanmıştıım: Akşamki mahuf sözler fikrimde uzaktan uzağa bir uğultu teşkil ediyor... Kabus-ı istibdadın ağırlığı gittikçe üstüme çöküyordu... Güya etrafımı en gizli hisleri keşfetmek iktidarını haiz gizli nazarlar sarmış: Hayalimde dolaşan muvaffakiyet ümitlerini yakalamaya çalışıyor...

Gayriihtiyari bir hisle kalktıım. Panjurları çektim... Perdeleri indirdim... Ve bu gürültüden uyanan validemin daima uzamaya meyyal suallerine birkaç kelime cevap verdikten sonra yatağıma girdim; uyumuşum.

*

Bir inilti ile uyandım. Beni çağırıyorlardı..

- Anne.. sen misin? Ne istiyorsun?

- Ne isteyeceğim!.. Görmüyor musun?

şimşekler ortalığı titretiyor...O kadar söyledim... O bir siper-i saika yaptırtmadın... Bir de hala utanmadan uyuyorsun..

- Amma ettik ha! Utanarak uyumak mümkün mü?

- Öyle ya! Sen hemen eğlenceyi bilirsin.. İnsan annesinin bir sözünü dinlemez mi?

-

- Muhsin!... Muhsin!...

- Ne var anne!

- Hala yatıyor musun?

- Ne yapayım!

Kendini telef mi edeceksin Muhsin?.. Fırtınalı havada karyolada bulunmaktan daha büyük ihtiyatsızlık mı olur?

- Peki peki çıkıyorum!

Bu sırada şiddetli bir gümbürtü işitilir...Validem asabi bir feryat koparır.

- Ah Muhsin! Muhsin! Böyle tehlikeli bir zamanda nasıl kımıldamaya cesaret ediyorsun?

- ...

- Şimdi kibrit yakmanın sırası mı? Çabuk söndür...

- Fakat anne ...Vallahi bunun zararı yok !

- Nasıl yok!... Çocuğun malumat-ı fenniyye kitabında gördüm. Yalan yere yemin ediyorsun ha!?! Hele şuna bakın sondur diyorum. Hepimizi helak edeceksin... Hem oradan başka duracak yer bulamadın mı?... Soba bacasının yanında durulur mu?... Muhsin neredesin? Pençerenin önünde duruyorum.

- Ayaklarını öpeyim Muhsin... Uzaklaş.. oradan uzaklaş.. Memedeki çocuk böyle o kadar cık bir tehlikeyi takdir eder... Muhsin!!

- Efendim!

- Bu hışırtı nedir?

- Pantolonu mu giyiyorum..

- Tamam! Tuvalet yapacak zamanı buldun! Hiç yünlü şeyler giyilir mi ? Sen çıldırdın mı Muhsin!.. Bana acımıyorsun bari çocuklarına acı...

-

- Muhsin!..niye şarkı söylüyorsun?

- Bunun da tehlikesi yok a..

- (Ağlayarak) Nasıl yok..ihtizâzat-ı hevâiye yıldırım celp etmez mi?.. Ah!! Rabbim son günümüz geldi.. kapıyı mı açıyorsun?

- Evet... Patlayacağım! Biraz hava alayım!

- Ah Muhsin! Sen mutlak mahsus yapıyorsun...Kuzum Muhsin! Kapıyı açma!! Elimle koymuş gibi bulurum... Açarsan yıldırım odadadır (gök gürültüleri işitilir!) Bir müddet sükût..
- Muhsin... Ne yapıyorsun?
- Yüzümü ıslatıyorum... Sıcaktan bayıldım.
- Çocuk gibi şeyler yaparsın... Muhsin!..

Yıldırım yüzde doksan dokuz suya düşer... Malumat-ı fenniyyeyi okumadın mı?

Ve o muhtelif emirlere tâbi olarak yerimi değiştirirken sigara iskemlesine çarptım. İskemle devrildi.

- Aman ne yaptın Muhsin!.. Felaket ...felaket...Yarabbi kusurlarımızı sen affeyle! (haşyetle) Muhsin... Odada bir şeyler geziniyor.
- Korkma... Kedi.
- Kedi mi?! Mahvolduk!.. Onun sırtı elektiriklidir. Aman Muhsinciğim!... Kediye sepete tık!..

Bu son teklife ehemmiyet vermeyecektim. Fakat annem teknil asabiyetle ağlamaya başladı. Mutlaka malumat-ı fenniyyedeki tedabire müracaat lüzumunu hissediyordu. Çaresiz işe teşebbüs ettim... Muhittin'in mümanaatlarına göğüs gererek muhtelif sadmelerden sonra kediyi yakalayabildim...

(Çat ..Bom ..Bom..Pat)

- Muhsin! İman efendiye yaptırdığım muska boynunda mı?
- Yo... O çoktan kayboldu..
- (Ağlayarak) bittik... bittik...
- A canım malumat-ı fenniyyede muska var mı?..

(Çat .. Çat .. Bom..)

- Muhsinciğim ..
- ...
- Muhsinciğim..Hu! Evladım çocuğun kitabında görmüştüm

5 Numara Birinci Sene

— *Efendim! Müsaade ederseniz çıkacağım.. keyifsizim*
B.. b.. b.. baban kim?

Şiddetli sedalar burayı def eder.. bahçe kapısının camını daha yerine takmadılar.. masanın üstünde... Onu al da çal!..

İtiraz faydasızdı. Validemin tedbir ve tensîbi ve vechle çakı ile aldım; İskemleye çıktım:

- Çangırır...Çangırır...Çangırır..
- Henüz yedi, sekiz dakika kadar olmuştu... Pencere önünde bir gürültü işittim:
- Ama tuhaf şey..
- Bu da böylesi!.
- Muhsin çıldırdın mı dersiniz..

Çakıyı bırakarak pencereye koştum... Annem yine itirazda devam ediyordu. Camı kaldırdım... Panjurları ittim. Birde ne göreyim?

Burak mükevkeb bir sema altında binlerce mütehayyir gözler bizim pencereye matuf

- Muhsin Bey!.. Muhsin Bey...
- Tanıdım: Enver'in sesiydi..
- Hayrola birader... Bu çangırtı ne...

Meseleyi anlattım. Hepsi gülmekten bayıldılar. Hele iki tanesi... Ebediyen kalkmamak üzere yerlere yattılar. Kasıkları çatlayanların adeti kırkı geçmişti... İçlerinden birisi biraz kendini toplayarak:

- Azizim, dedi, Kanun-ı Esasi'yi ilan ettik... Toplar atılıyor.

Mark Twain

6 Numara Birinci Sene

MUSİB TESADÜFLER

Sabık sicil müdürü Agah Bey'in odası umûm-i millet-i Osmaniye vekillerinin mahall-i ictimai bulunan Meclis-i Mebusana kadimhane-i ittihad olunduğu müşahede edilmiştir. Esasen Ebu Cehl'in hanesi de aynı nasibe mazhar olmuştur.

Merkum-ı Adliye Nezaretine bir istida takdim ederek kemâ-fi's-sâbık istihdamını talep etmişse de odasının bir veche bâlâ-i inkılabı hasebiyle Yeni cami veya Ayasofya hala'ları bekçiliklerinin inhilaline kadar talebi vechle kemâ-fi's-sâbık odasında isbat-ı vücud etmesi taht-ı karara alınmaktadır.

Tezyinat-ı belediyenin bir ismi de merkuziyeti kaide-i merkeziyete muvaffak olduğundan merkez-i ziver olarak kaldığı müddetçe sokakların tenzifat ve tezyinatına mahal olmadığı sabit olmuştur.

“Daha” edatının “daha” şeklinde yazılması mahaza muharrir-i muhtereminin erbâb-ı dehadan bulunduğu ve binaenaleyh kendisinin haiz olduğu bir saffetle adi bir edatın aynı şekilde tahriri caiz olamayacağına mebni imiş.

Bilmecemiz

Davul gazetesi bugün kari'lerinden kabinenin mesleğini soruyor. Gelecek mizah-aver cevaplar bir sahife-i mahsusada neşredilecek re'yinin isabeti sabit olacak zevat arasında kura-i keşide ve kazanana bir fotoğraf makinesi takdim olunacaktır.

Geçen haftaki bilmece henüz doğru halledilmediğinden bir hafta daha temdid-i müddet ediyoruz. Kari'nimizden bazıları resmin balık olduğunu yazmışlarsa da meselenin hali için herhalde kısmen sudan çıkılması li-ecl el- teshil beyan olunur.

7 Numara Birinci Sene

Ebü'l-Hüdâ Efendi Hazretlerine

Bence bir bâd u zândır zahidin efsanesi.

Tekye-i aşka müridim; var güzel cânânesi.

İntisab etmek şereftir; böyle âlî -dergâh..

Neşve-yâb eyler cihanı şahid-i dürdânesi..

Arz-ı ihlas eylerim pîr-müğâna sıdk ile

Bahş eder feyz-i teâli meşreb rindânesi..

Raks u vecde saldırırken kalpten ra'nâtı

Cezbe-dâr olmaktayım. Kalbim olur divânesi..

Vecde geldikçe habâb eyler; harîrî meşlahın

Şeb-çerâg hüsn olur. Gönlüm onun pervanesi..

Affet âşub devran söylese tersâ-büte

Var yeri...Yek dilrübâdır cilve-i mestânesi...

Keçe külâh ettikçe kâfir pîşegâhımda benim

Ateş almaz mı "garâmı" gönlümün kâşânesi ..

Rind-i Harâbatı

*

Semahatli Ebü'l-hüdâ Efendi Hazretlerinin hayat-ı hususiyelerine mütedair muzafferane icale-i kalem etmesiyle işin altı, yüze çıktığı ve binaenaleyh astarı yüzünden pahalı olduğu sabit olmuştur. Şantaj hakkındaki muvaffakiyetlerini tebrik ederiz.

Oktruva vergisi vaz' olunacağını işiten ayyaşın mârrü'z-zikr rüsûmun vaz'ı halindeki faliği birer birer ta'dâd etmek için içlerinden bir muharirin tayinine teşebbüs etmişlerdir... Bu sırada namı alud rağın unutulmaması için Sabah muharririnden mukni ve mufassal bir program talep olunmuştur.

New York hayat sigortası kampanyasına sigorta olunmak teşebbüsünde bulunan vatandaşlarımızın ibtidâ-yı emirde idarehanemize müracaatla tafsilat almalarını tavsiye ederim. Çünkü yangın pek büyüktür. Sonra pişman olurlar. Min cerb-i'l mücerreb.

Nous prions a nos compatriotes de se presenter a Notre burean avant de s' assurer ala compagnie d' assurance de NEW-YORK; car l'incendie est tres grande.

Un assuré No.-1,053,699-

NE FARK VAR

Daha dün gece idi... Siyah incileri okuyordum. Müellif köprüde ötekine bir yanına tasallut eden bir ademi tokatlamak istiyor. Fakat kıyamıyor. Hatta kıskanıyor. bile... Bir derecedeki “bende onun gibi olsaydım, onun gibi terbiyesiz, hödük, küstah olsaydım, ve bende tahkir ettikleri zaman anlamasam, bilmesem, görmeseydim... Onun gibi eşşek, fakat rahat, Yarabbim, rahat olsaydım...” teminniyatında bulunur. Bitirdiğim zaman hatırıma Victor Hugo'nun bir fıkrası geldi. Hugo, Bir gün Şato Biryen nezdine gider. Kabul salonunda Atala müellefini beklerken mûmâ-ileyhin müzeyyen çerçeve ile muhat bir resmi gözüne ilişir... O zaman Hugo'nun kalbinde bu şairin azamet ve ulviyyetine karşı bir gıpta uyanır..

Kim bilir? Onun kadar büyük... Onun kadar medar olacak mıydı?

Sanihatının en yüksek ufuklarını bu cephenin karşısında sönük gördü...Ve Şato Biryen gelmesini beklemeden çıktı... gitti...

Victor Hugo, Rauf Bey gibi aldanmıştı.. O şimdi bile mağbutu derecesinde.. Ve ihtimal ki fevkinde idi.

8 Numara Birinci Sene

VUR ABALIYA

Maârif-i Türbedar-ı Esbak

Bigane emeli muvaffakiyet-ı ibtidâîyesine, projelerine bigane olmayan bir halef-i intihab etmekte. Yeni bir tarz-ı teshin ihtira eden bu zekanın biraz müşkil-pesend olması ne kadar gayri muvaffaktı... Bahriyenin âfâk-ı istikbalinde gördüğü bir deniz korsanının saadet-i istihlafiyle şimdiden seviniyor... Maarife de helali... Haramı bilir birinin tahlifini arzu ediyordu... Ne çare ki isticale mecbur!!! Bahriye Nezareti muhtera' mübecceline kollarını açmış... Şu kara kömürlerden gemileri kurtarmak... Saf bir hayâl-i sîminin tecelliyatı gibi asude olan haliç seyahatlerinde imrâr-ı evkat etmek için temenniyatta bulunmuşlardı.. düşünmeye mahal yoktu: Ceng-cû fakat daima mağlup birini tahlif etti... Ve gitti.

Ohh... Şimdi Maarif Nazırı olmuştu. Semahatin tesir lütfuyla tenemmüv eden bir top sarığın azameti altında parlayan küçük gözleri safahat-ı maziye değil çünkü o mağlup idi! İcraat-ı müstakbeleye münatıf bulunuyordu.

Filhakika islafına takdim edebilmek için büyük bir fedakarlığa sa'ye haiz dehaya ihtiyaç vardı. Bir müddet düşündü... Yetişemeyeceğini anladı. Selefinin usûl-i teshin hakkındaki keşfi o kadar muciz, o kadar belîğ idi ki ve muhatabının ulviyet-i fikrini takdir eden terbiye-dîde bir âdem sıfatıyla pîş-i celalinde eğildikten sonra mevkinin bahş ettiği bir haşmetle (fikrimce ismi bundan müştaktı) arabasına atladı. Evini gitti.

Ohh şimdi herkese tebşir ediyordu: Maarif Nazırı oldum! Sevgili, oğullarım siz bu kadar senedir mekteplerde okudunuz; devlet sizden istifade etmiyor... Bu millet felah olur mu?... Artık sa'ynızda.. tettebbu'nuzdan devlet istifade edecek, size nişanlar... Rütbelere verecek... Artık üzülmeiniz... Ve bu vücut bulmuş ziyâfet-i hayâliye arasında titiz bir kadın sesi bir tavr-ı şive kişiliğiyle yükseldi:

- Vah bu devletin başına gelenler... Oğullarını adam edemeyen baba, başkasının evlatlarını terbiye edecek !!!

Fakat bu bir bühtân idi.. Hem de layık olmayan bir bühtan. Çocuklarının ne kabahati vardı? Ahvâl-i hususiyelerine ihtiyâcat-ı tabiyelerine müdahale... Lakin bu: Hürriyet-i şahsiyyeye tecavüz demektir... Ve sonra tahsilleri nakıs mı idi? Türkçe konuşuyorlardı.

Arapça ibareyi Farsî'den tefrik ediyorlardı. Fransızca'yı Mekteb-i Sultânî'de tahsil etmişlerdi. Biraz imlada noksanları vardı... İşte kendini Maarif Nazırı olmuştu... İmlanın lüzumunu daha hissetmemişti. Bundan ne çıkar? Ve bir maune süratiyle tehcüm eden bu efkârın sâika-i gururuyla başını kaldırdı...

- Keşke hepsi evlatlarım gibi olsa.... Dedi...

Ohh şimdi hafiflemişti... Sarik-i maziyi iskat zımnında baştan çıkmış müzic bir sûrette ötekinin berikinin boynuna dolamak için elde hazırlanmıştı. Şikâr olarak Çamlıcaya tramvayla çıkmak isteyen bir pîr-i sâl-dîdeyi buldu. Esasen intikam onun gözlerini bürümüştü. Ensesine müstebid bir kuvvetle inen asr-dîde bir elin bugün intikamını alacaktı. Ve nihayet nuzzâr komitesinin alkışları arasında biçare ihtiyar yuvarlandı. O beşuş, fakat müvezzi, fakat kindar handeleri gülerken büyük bir hakikati titremeden tefevvüh etti:

- Bir sadrazam olsam da o ecnebilere göstersem sizi temin ederim. Galiba Avrupa bu beyanat karşısında titredi. Ve şimdi Beylerbeyi'ndeki sâhilhâne-i âsaf-ânelerinden uzakları temaşa ederken ikide birde gözüne ilişen Kuruçeşme yalısına yumruklarını sıkarak bağırıyor:

- Ohh olsun!

Pazar 5 Teşrin-i Evvel 324

Toplu İğne

9 Numara Birinci Sene

10 Numara Birinci Sene

ŞİMDİKİ LEVHALARDAN: HİKMET BEY BİRADERİMİZE

Sivri, kalıplı bir fes... Uzun saç... Zayıf bir çehre... Dik, lastik yakalılık... Ergenlikli bir sima... Sözün göstermelik için câli tavırlarla hareket ettirilen iki göz... Çatlamış morca dudaklar... Serçe parmakla setre çalışılan bir uçuk... Kosmetik pertevle birbirine yapışmış birkaç tel bıyık...

Yüksek o dar yakalığın altında kaybolmuş, yutkunamaz bir gırtlak, arkada hazır bir elbise... Ayakta sivri bir potin..

Bir Bey, mütefekkir yürüyordu. On buçuk vardı. Köprü üstündeki kitapçıya uğradı. Bir şeyler sorar gibi olurken, o aralık arkasındaki karyolayı beyin omuzuna dokunduran hamala bir nazar-ı istihkarla baktı. Kaşlarını çattı. Şüphesiz nâzikâne bir tahkirde bulunacak iken birden gözleri câli tavırlarını unutarak bozulmaya, ağzı biraz açılarak çürük dişleri gözükmeye başladı. Kalabalığın arasında davrandı. Islak bir ağzının koluna bıraktığı salya izinin farkına varmadan orada uyuşmuş. Büzülmüş uyuz köpeğin kuyruğuna basıp yanlışlıkla pardon diyerek... Şişman bir madamın elinde İstanbul gazetesine sarılmış paketi düşürerek koştu.

Aynı kıyafette aynı tavırlı bir “âmî” sîne:

- Neredesin? Necip Bey? Üç saattir kulüpte bekledik. Aziz Bey, Zekeriya Bey, Mazlum Bey hep orada idiler. Necati ne kadar kızdı “Biraz daha laubalileşerek” ha! Hamdi meyhaneci

rolünü çıkıyor. “Kaşları daha ziyade çatıldı.” Olmuyor monşer... Olmuyor! sonda prova da olmaz rezaletler yaptırılır. Şekip boyuna gülüyor.

Necip Bey, bu izdiham arasında mükalemenin kesilmesini de arzu eder bir azimle arkadaşının kolundan tutarak:

- Şöyle kenara gel! Halk vapurdan çıkıyor dedi.

İstiyorlardı ki şu sözleri... Şu tiyatro lakırdılarını herkes işitsin.

- Necip ilave etti:
- Vallah monşer... Meşguliyet biliyorum dün gelecektim. Sakıb Bey geldi Peti Şan’a çıkalım diye ısrar...

Varda gürültüsüyle uyandılar. Arkasına iki sandık yüklenmiş bir hamal geliyordu. Potinleri boyatmak için dükkana girdiler. Genç elini cebine götürdü. Bir sigara çıkartmak üzere iken aklı başına geldi. Ramazan! Yine kaşlarını çatmaya hazırlanırken dışarıda tanıdık bir çehre gördü. Kendisine büsbütün unuttu. Dükkandan fırladı.

- Süreyya Bey nereye?

Cebinde Lize Mova kalın harfleri gözüken kitabıyla... Elinde sarılmış İstanbul gazetesiyle tuhaf bir yürümenin mucidi olmak ve vakarını taşıyan bir arkadaşını kenara çekmekle meşgul olarak:

- Gelsen a Süreyya! Necip bey de burada... Dün seni kulüpte ne kadar bekledik.

Neredesiniz mübarekler?

Üçü de potinleri boyadılar... Görüştiler.

Fakat tiyatrodan bahsetmeyi, kalabalık yerlere, kulübe, kıraathaneye terk ederek şimdilik dereden tepeden konuştular. Hem bu aralık şu Kürt boyacıların yanında böyle büyük, edebi şeylerin ne münasebeti vardı.

Dirseği duvardaki badana ile bembeyaz olmuş Necip Bey’in refiki, lacivert çantana İzmit postasına götürülen bir heybenin samanları yapışmış Süreyya Bey yürüdüler. Haydar Paşa iskelesinde Necip Bey biraz müsaade istedi. Peronara bir şey sordu. Şekerciye bir haber bıraktı.

Üsküdar iskelesinden çıkmak istiyorlardı. Vapurdan bir yığın halk çıkıyordu. Tiyatrodan, Manukya'nın Bey rolü için Şeyda Bey'e ettiği takdirlerden bahsederek Süreyya'nın Mazlum Bey hakkında "güzel bir de bu" yaptı diye yükselen sözlerini anlamamazılığa gelip mahsus halk arasında tekrar ederek yürüyorlardı:

Eminönüne gel.

Karşıt ihtiyar, şişmanca bir kadın bir eliyle peçesini açarak yaklaştı.

Necip Bey'in istemediği bir şey olur gibi yüzü kızarmak üzere iken ihtiyar kadın:

Necip aman evladım bu gece de geç vapura kalma... Ninen ne kadar merak ediyor. Hem mübarek ramazan sebzevat falan alacak evde kimse yok. Yarın akşam imamınkiler iftara geleceklermiş. Kuzum yavrum akşama gel.

Necip Bey, terler içinde mosmor olmuş bir çehre ile arkadaşlarına bahs olunacak bir suje aramaya cehd ederken.

- Emi oğlum emi? Diye devam eden kadından uzaklaştılar.

Hurde-bîn

11 Numara Birinci Sene

Avrupa'da ahiren icad olunup burada mevki'-i isti'mâle konan yeni bir makine

12 Numara Birinci Sene

HİNDİSTAN'DA KADINLAR İCTİMAI

İKİNCİ MECLİS

Düşes... Katibe geçen meclisteki mukarrerat tekrar ettirdikten sonra söze başladı.

- Muhterem madamlar!.. Geçenki ictimada kesr-i rabıta-ı zevciyet zımında verdiğimiz karar üzerine kararnameyi imzalarken zevcelerimiz meclisimize girerek

af dilemişlerdi. Bizde imzadan vazgeçmiş idik. Fakat bu hareketinizle konferanstan kamilen feragat etmiş olmuyoruz. Nasıl ki bugün de yine ictima ettik. Maksadımız sulh ve salah alem için en müessir çareler bulmaktır. Çünkü diplomat zevcelerimizin mizaç ve meşrepleri derece-i mütehavvildir, bunu hepimiz biliriz: Arkamızdan koşarak, Tahassun ettiğimiz en tenha mevkiye kadar yetişen ve sonra huzurumuza gelerek en acı gözyaşlarıyla kusurlarını setr etmek için uğraşan o mahir mütelevvin erkekler yarın zayıf kalbimizden istifade ederek yine bir menfaat-i siyasiyye uğrunda evlatlarımızı boğuştururken istirhamatımıza, dumû-ı yeisimize kahir bir hande-i istihza ile kakhahalar fırlatacaklarında hiç şüphesiz yoktur. Halbuki onların katı yüreklerine o zaman icra-yı nüfuz edecek ne gibi fiiliyâtımız bulunacak. İcraatsız kararların ne kadar haiz-i ehemmiyet olduğunu ıslahat tensikat vadeden hükümetlerden öğrenmekteyiz. Bizlerin sulh ve salah-ı alem için âsâr-ı gayret ibrazından geri kalmayacağını pekala bilirim. Lakin fiiliyâtızda eser-i intizam mevcut olmazsa mütemevvic fikirler arasında çalkalanan seffine-i hükümet gibi kayalara çarpıp parçalanmaktan hali kalmayız.

İşte bugün sizlere teklif edeceğim mühim şey erkeklerin tasavvur etmedikleri, ihtimal vermedikleri bir hal-i içtimaidir: Biz de bir devlet lazım, demek isterim!...

[Azâlar mütehayyir dinlerler... Düşes devam eder.]

Öyle devlet ki cins ve mezhep, kavim ve millet tanımasın. Çünkü kadın namını taşıyan, benât-ı havâya nisbet karibesi olan her mahluk bu devletin ferd-i gayr-i mefârikdir.

Öyle devlet ki en akıllı, sahib-i nüfûz kadınlarımızın hey'et-i müctemiası tarafından idare edilecek. Bunun payitaht-ı saltanatı fikrimce bulduğumuz bu diyar havarık olmalıdır. Devletimiz bir devlet uzemâ'dır. tasavvur ediniz: Bugün küre-i arzı iskan eden insanlardan en mühim kısmını biz kadınlar teşkil ediyoruz; malum ve müberhendir ki kızlar erkeklere adeden tefevvuk etmektedir. Şu halde değil devletler böyle müteferrik sûrette hatta müctemian bile bize tekabül edemezler. Ya servetimiz!... Erkeklerin bir meziyeti varsa o da bizim için çalışmışlardır. Kazandıklarını biz alır, Biz sarf ederiz. Para, mücevherat, emlak hasılı servet bizim avuçlarımızın içindedir. Erkekler bize nispetle fakirdir. Bugün biz mesela şapkalarını satılığa çıkarsak milyarlar kifayet etmez, erkekler iştirasından aciz kalır.

Ordumuzun cesameti, mülkümüzün vüsati, servetimizin kesreti bir devlet-i uzemâ'yı hakikiye teşkiline son derece elverişlidir.

Devletimiz, efradı itibarıyla “devlet-i muazzama benat havalar” telkib edilmelidir. Böyle bir devletin ancak bizden nispeti layıktır. Bahusus devletin müennes olmasın da ne büyük hikmet var. Kadınlarına hürmet etmeyen kızlarını çirkâb-ı sefaletе fırlatan memleketlerde devlet payidar olmaz.

Analarının beddualarına, zevcelerinin neferin ve lanetine mazhar olmuş erkekler felah bulur mu?..[sürekli alkışlar...hurra sedaları]

Devlet denince, hükümet-i ricâl gibi ceng-cû, haris ve hûn-riz zannetmeyiniz. Devlet muazzamamız esas maksadı itibarıyla de “devlet-i mufahhame-i sulh u salah” tesmiye olunabilir.

Şu hale nazaran sosyalistlerin anarşistlerin taaruz u tasallutundan emin olarak icraatte bulunabiliriz. Fakat evveleminde teşkilatımızı ve icraatimizi tayin ve tanzim etmeliyiz. Teşkilat hususunu Kontes..'in dirayetine havale edelim. layihaları sonra bize versin. Tetkik, icap ederse ıslah eyleriz.

Bizim icraatimize gelince salah ile olunacak: Sulhu idame için salah-ı istâmal etmek erkeklere muhtasar haldir. Lakin muvaffak oldukları hiç görülmüş müdür? Yine her zaman harb ederler.

Fikrimce sulh, salah ile olur, silah ile değil!. [Yaşasın sulh avazeleri... Şiddetli el şakırdıları]

Sulhun ikamesi için harbi mennetmek lazımdır. Bunun içinde devlet-i muazzamamız efradı müteyakkız ve faal davranmalı harb zuhurunu hisseder etmez yekdiğerimizi haberdar etmeliyiz de sahne-i harbe ordulardan mukaddem gitmeliyiz.

13 Numara Birinci Sene

İki ordu harbe girişirken aralarına girmeliyiz. Ve o asi zevcelerle o insafsız evlatlara demeliyiz ki:

Canavarlar evvela bizleri vurunuz. Sonra birbirinizi boğunuz. Artık biz dul, muinsiz kalmak, evlat acısı çekmek istemiyoruz!.. [Hurra sedaları ..yaşasın düşes nidaları ile meclise hitam verilir.]

Bir Diplomat

14 Numara Birinci Sene

MECLİS-İ MEBUSAN'DA TEZEKKÜR EDİLECEK MESAIL

- 1 Yumurta mı tavuktan çıkmış. Tavuk mu yumurtadan?
- 2 Sıfıra sıfır elde hiç neticesi, elde hiç sıfıra sıfır neticesine müsâvî midir, değil midir?
- 3 İdâdî muallimlerine bahr-i ders başına verilen on beş kuruş maaş az mıdır, çok mudur?
- 4 Ahrâr fırkasıyla İttihat ve Terakki cemiyeti arasında ne gibi münasebet mevcuttur? Ve ahrâr fırkasının muvaffakiyeti neden ibaretirdir?
- 5 İmzasız Mektup ile Demet arasında ceryan eden münakaşat-ı kalemiyye neticesinde ne gibi hakayık-ı muzlime keşfedimiştir?
- 6 Adliye nezareti darü'l-hayra nakil edilecek mi edilmeyecek mi?
- 7 Ufûl eden gazetelere birer ikrâmiye i'tâ'sı münasip mi değil mi?

BARİKA-İ İRŞAD

Bursa'da ahiren mevki-i intişare çıkan ve nefis, müfid eserlerin bir meşhur-ı latifi olan bu yeni refikimizin devam-ı intişarını teminni mütalaasını kari'in-i kirame tavsiye ederiz.

DAVUL

Refikadan bazıları gazetemizin mündericatu ismine tevafuk etmediğini söylüyorlar. Filhakika itirazları kısmen muhaktır.

Fakat bizim (Davul) ismini intihab etmekte bazı sebeblerimiz var.

İlk nüshamızda da demiştik. Tabl u âlem İstiklal-i Osmâniye'nin bir nişâne-i güzini idi. Sultan Alaaddin-i Sâni Ertuğrulzadeye Osman Şah hitabıyla yazdığı bir tezkire ile birlikte irsal etmişti.

Bugün Şu mukaddes hürriyeti istihsal ile yeniden bir devlet evet adil, hür, teknil Türkiyât-ı garbiyeye namzed bir Osmanlı Devleti meydana geldi. İşte Davul, Osman Bey'in Rum'lara karşı kazandığı galibiyetten daha munis daha büyük olan Şu muvaffakiyetin bir nişane-i milliyyesi olmak üzere intihab edilmiştir.

Karagöz'ün ne sebebe mebnî küpe bastırıldığını sormuştuk. Ekşimesin diye bastırdıklarını söylediler. Şimdi *Karagöz* diyor ki "bana küp de tesir etmez. Adamın başına ekşirim..."

İzahtan müstağni olduğu üzere böyle kirlilikler iki sûretle temizlediler:

1- Toprakla..." Efsed mün fi'l-arz" olan zat gibi.

2- Ne kadar galiz olursa olsun üç su yıkamakla... Karagöz'ün bulaşması gibi [1]⁸²Vakıa *Karagöz*'ü paklamak için terkos yaramaz. Onu kendisi de takdir eder. Çünkü bulunduğu yer de çamurludur. Fakat Kağıthane suyu var olsun. O vakitle birçoklarını pakladı.

³ [1] Kitab-ü'l Tahâret'e bakınız!!

15 Numara Birinci Sene

ABONELERİMİZE İKRAMIYE

Abone senetlerimizden ilk 1000 nüshasının zuhrlarına Şimendüfer tahvilatı numerolarından birer adeti tab' olunmuştur.

Bir sene zarfında bu numerolardan birine kura isabet edecek olursa kura-ı musibenin onda biri senet sahibine ihda edilecektir. Binaenaeyh abone senetlerimizin kıymet-i mahsusayı haiz olmasına mebnî-i ziyâından vikayesi tavsiye olunur. Zayi edenlerin hemen idarehanemize müracaatla beyan-ı malumat lazım gelir.

İlk abone olan 1000 zat bundan mâ-adâ ileride tekerrür edecek hukuktan dahi müstefit olacaktır.

Bilmecelerimizin hali sûretiyle abone kazanan zevata tahvilat numerosu verilmez.

Bilmecelerimizi halledenlere takdim olunacak kıymettar hediyeler karîben bâbîâlî caddesinde "Amerikan pazarı" camekanlarında teşhir edilecektir.

ŞERÂİT-i İŞTİRÂ

(54) Nüsha itibariyle bir senelik abone bedeli Dersaadet ve Vilâyet-i Osmâniyye için 65 kuruş ve memâlik ecnebiye için 14 franktır.

Gazetemizin sair müşterilerimizle aynı zamanda İstanbul abonelerimize isali, valayane, muntazaman ve müsaraaten irsali esbabını istikmal eyledik. Müracaatlar idare memurumuza namına icra edilmelidir.

Mahall-i idaremiz: Bahçekapısı'nda Kasapyan Hanı'nda numero 6

16 Numara Birinci Sene

- Efendi baba bu hâl ne!?

Uzun Çarşı'ya gidiyorum!.. â'yân çektireceğim!?!..

Salı

17/11/1908

Adet 4

DAVUL

4 Teşrin-i Sani

Nüshası 1 kuruş

1324

Haftalık Edebi Mizah Gazetesi

Anlayana sivrisinek saz gelir anlamayana davul zurna az gelir.

Nüshası 1 kuruştur

Ser-muharriri: Hamdullah Suphi

Müdürü: Hasan Vasıf

Mahal İdaresi: Bahçekapısı'nda Kasapyan Hanı Numero

1 Numara Birinci Sene

HAL-İ HAZIR

Aileler için muktedir bir tabibe ihtiyacı olanlara Adliye Nezareti'nin hazık doktorunu tavsiye ederiz. Yazısı olmadığı için ilaçları şifâhîdir.

CENAZE ALAYI ve TEESÜF-İ AZİM

Cenâb-ı Hak matbuat-ı Osmanîyeyi bilcümle afat-ı semâviyye ve arziyyeden masun buyursun!...“Demet” gazetesi henüz pek taze iken hulûl-i ecel mev'ûduyla vefat edip azim-i riyâz hayal olduğundan muhbirlerimizden biri yarın “Hilal” matbaasında merasim mahsusa ile icra edilecek ayin-i tedfinde hazır bulunacak ve bi't-tab' gelecek hafta ki nüshamızda merasimin tafsilatı verilecektir. Merhûme-i müşârün-ileyhâ pek hayır ile maruf sâlihât-ı ümmetten olduğundan âlâkadârane bilhassa abonelerine beyan-ı taziyet olur. Cenaze masarifi matbuat-ı Osmaniye cemiyeti reisi Zühdü Bey tarafından tesviye olunacaktır.

DAVUL

Merhûme-i müşârün-ileyhâ gunûde-i hak gufran oldukça Cenâb-ı Hak hemşire matemzedesi “Muhsin”gazetesini tûl-ı ömr ile muammer eylesin amin!

MAZİYE AİT

Hükümet şiirle mi idare olunur şuurla mı? Mesâil-i idarede de ilham bekleyenler bize daha ne gibi nevhalar, figanlar dinletmek istiyorlar!

2 Numara Birinci Sene

NELER İŞİTİYORUZ

SADRAZAZ PAŞA ile MÜLAKAT

Muhabir: Keşof Efendi buradan infikak ederken bizi barıştıracak dostlar bulunur buyurmuşunuz. Bu dostlar ufuk-ı mer'îye dahil oldu mu?

(Kendine mahsus bin mana ifade eden tebessümüyle gülümseyerek) oldu heberiniz yok mu?

Muhabir: Hayır efendimiz, şüphe yok ki asıl maharet başkalarının hiçbir şeyi göremediği yerde bir şey görmektir, elbette sizin gördüğünüzü biz göremeyiz. Kim bilir bu dakikada siz neler görüyorsunuz?

- (Yine gülümseyerek) evet, bizi barıştıracak dostlar Türk askerleridir, onlar çoktan beri görünecekleri yerde göründüler.

Muhabir: Ah efendimiz, hala kıymetinizi bilmeyen birtakım âdemler bulunduğuna ne kadar teessüf ediyorum.

-.....

Muhabir: Bosna Hersek'ten dolayı Avusturya'dan bir şey koparmak mümkün olacak mı?

Memleketlerin vaziyet-i coğrafyası münasebet-i beyne'l-milel üzerine ne derece ifa-yı tesir eder bu malumdur. Şimdi Balkan haritasına bir dikkat edelim. Edrine, Selanik, Manastır, Yanya, İşkodra, Kosava vilayetlerini vücuda benzetsek, Taşlıca sancağı, bu vücudun Karadağ'la, Sırbistan'ın arasına sıkışmış boynu, Bosna Hersek'in ise ne ileri ne geri gider, koskoca kafasıdır. Vaziyet-i coğrafyası hasebiyle bu kadar münasebetsiz bir halde bulunan o bahtsız kafadan ne beklersiniz. Büyük başın derdi büyük olur. Teşekkür edelim ki o kafayı Fransuva Jozef keserken işi boynun alt tarafından tutmadı da üst tarafından tuttu. Baron Darentel'in delegasyonda bu hususa dair söylediği sözler; hakikate gayet mutabıktır. Mamafih Avusturya sefirine büsbütün başka bir lisan kullandığımı tahmin edersiniz. Onunla konuşurken eğer mecbur olursak orduyu peşime alarak Baltacı Mehmet Paşa gibi Avusturya'yı istila edeceğimi, ve oğlumun denizden Adriyatik limanlarını topa tutacağını söylemekteyim. Bir de diyordum ki Mehmet Paşa gibi bin baltayı taşa vurmam. Mala haris olmadığım için Viyana ya hücum emrini vaktinde veririm.

Muhabir: Efendimiz, birçok muhabirler, zat-ı fahamet-simatlarından bir şikayette bulunurlar. Bazen öyle bir tarzda konuşuyormuşunuz ki, karşınızdaki âdem ne kadar gayret etse hiçbir şey anlamıyormuş. Bunu mahsus mu yapıyorsunuz?

- Oğlum siz Moliere'i okudunuz mu? İzdivaç etmek isteyen bir genç, bir filozofa müracaat ederek onu istimzaç eder, filozof bir kulağını elsine-i âdiyeye, bir kulağını da elsine-i fenniyye ve edebiyeye tahsis ettiğinden (Kamil paşa yine gülümser) tecrübesiz çocuk neye

uğradığını bilmez. Epey hırpalanır. O filozofun başka başka lisanlara mahsus iki kulağı olduğu gibi iki türlü lisanı vardır. Eğer bir meseleyi anlatmak ister, veya karışımındaki istihkâr edersem bir nevi vantrolog *ventrelogue* gibi konuşurum. Dediklerimi kimse anlamaz. Hem o muhabirler bilmelidir ki “lisan bize fikrimizi gizlemek için verilmiştir” sözü asıl bizlere, diplomatlara kabil-i tatbikatir. Diplomatların ne dediği anlaşılır ama, ne demek istediği anlaşılmaz, düşünsünler, iftihar etsiner ki ben daha büyük diplomat olduğum için lüzum olduğu vakit hem ne dediğim, hem ne demek istediğim hiçbiri anlaşılmıyor.

Muhabir: Son zamanlarda, istifa edeceğinize dair bazı tevatürler hasıl oldu. İnşallah “Ömrünüz oldukça sizi makâm-ı sadârette” görmek arzusu mevki-i faale çıkar, mâmâfih eğer isitifade edecek olursanız, Avrupa’da bazı başvekillerin yaptığı gibi zat-ı fahamet-simatleri de yerinize kimseyi tavsiye etmek fikrinde buldunuz mu, mu’temediniz kimse var mı?

- Köplülü Mehmet Paşa’nın bu memlekete ifâ ettiği en büyük hizmet hiç şüphe yok ki yerine oğlunu tayin ettirmesi olmuştur. Benimde fikrim böyledir. Eğer sadareten çekilecek olursam yerime Said’i tavsiye edeceğim.
- Muhabir: Dudakları oynaya oynaya içinden can, peri define mahsus dualardan birini okuyarak oradan çıkmıştır.

HARİCİYE NAZIRI İLE MÜLAKAT

Muhabir: Bulgaristan’la müzakerat nasıl gidiyor? İyi mi fena mı?

- Bana bir şey söylemiyorlar ki. Ben ne bileyim, her ne yapılırsa o yapıyor, daima ben işlerin haricine nazır kalıyorum.
- Muhabir: Meyus olmayın efendim. Ben öğrenir size de malumat veririm.

3 Numara Birinci Sene

NELER GÖRÜYORUZ

- Ufuk-1 siyaside ne görülür?
- Bazen Ali Kemal Bey’in keyki (geh geh)
- Bazen
- Ufuk-1 siyasi bile görülmüyor

Yeni teşekkül eden Ahrâr cemiyetinin baş kitabetine kalpsiz fes ve vezinsiz şiiriyle meşhur Nurettin Ferah Bey tayin edilmiştir. Cemiyetin yazılarını yazmak için el'ân bir masa alınamadığından, hokka tutmaya mahsus gözü tok sırtı pek, bir adem aranılmaktadır. Talep olanların Hilal matbaasına müracaat etmesi tavsiye olunur.

İkdam Gazetesinden:

Bağdat valiliği için kâr-güzârlıkla, faaliyetin, zabt u rabt-ı memleketle iktisâb-ı şöhret eylemiş bir zat aranmaktadır. Elinde hüsn-ü hal ve hareket şهادetnamesi olanların hükümete müracaat etmesinde bir mahzur yoktur.

DAVUL

Bundaki garabet, Amerika garabetlerini de geçti. Mamafih Topal Kolcu'ya veya işgüzar mağazasına müracaat oluna.

*

Hüseyin Cahit Bey'in bi'l- muhakeme mahkum edildiği yarım lira ceza-yı nakdinin, talebi üzerine ceste ceste istifasına muvafakat olunmuştur.

*

Tit Bits'den

Bir küçük kıızı gayet büyütücü gözlükler takan büyük validesine sofrada:

- Nineciğim, bana et keserken o gözlükleri çıkarta öyle kes.

DAVUL

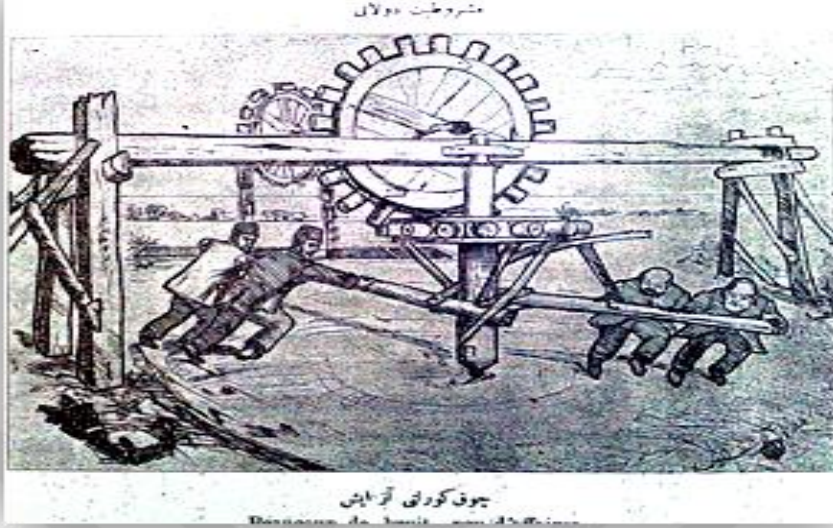
Bizde Dahiliye Nazırı'nın iş görürken gözlüğünü çıkarmasını rica ederiz.

Hasat

4 Numara Birinci Sene**ONA**

Bir büyük, “te’sîs-i celîlim” dedi
İşte tarih elde delilim dedi
Sıdkıma kendim de kefilim dedi
Şamlı İzzet fazlına hayran imiş
Elçi Münîr hüsnüne sûzân imiş
Nâzır Zeki de âşık-ı vîrân imiş
Şeyhü’l İslâm deyince elzem gösterir
Sadr-ı sâbık kayd-ı akdem gösterir
Sâhib-i hud’a mutalsım gösterir,
Ben ona bin nüsha yazdım der durur
Can, perîde kendine şahit bulur
Fikrini isbata bin söz uydurur
Elde bayrak halk dolar meydanlara
Ortalıkta neşe, nutk, yaygara
Ehl-i hafâ pey-rev olur onlara..
Yolda evde aynı nağme tîz ve pest
Armonisi, Türkî, Rûmî dest be dest
Memleket baştan başa mecnûn ve mest
Böyle, herkes dost imiş hürriyete
Düştü fikrim şüpheyeye, bin hayrete
Başladım artık şuna emniyete:
Bunca bî’l-i hürriyeti meneyleyen
Ortada kimmiş acep? Bî-şüphe ben.

5 Numara Birinci Sene

Çok körelti az iş

6 Numara Birinci Sene

SAATİM

Benim zarif yeni saatim epey müddet doğru gitmişti. Bu istikamet müfertesinden adeta mağrur olmuşum. Lâ-yuhtîliğine o derece kâni idim. O, bir mî'yâr değil, bir papa idi. Ne söylese doğru...

Bir gün, hayır bir gece elimden düştü.

Bu, benim için bir felaket demektir.

Saati aldım. Ohh çok şükür...

Kemâ-fi's-sâbık işliyordu. Ancak emin değilim. Bir kere de saatçiye göstermek onun da teminine mazhar olmak lüzumunu hissediyorum. Bu sebepten bir dükkana girdim. Usta elimden saati aldı. Evirdi, çevirdi.

- Saatiniz dört dakika geri kalacak... Ayarını düzeltmeli dedi. Saatim hiç geri kalmıyordu. Bunu anlatmak istedim; mümkün değil... Mutlaka dört dakika geri kalacak.

Ve ‘‘Aman dokunmayınız!’’ yolundaki istirhamete raĝmen onun merhametsiz elleri barid bir hiss-i bîtarafîyle saatin camarını açtı. Ötesine, berisine dokundu.

- Siz, bu hizmetin kıymetini sonra takdir edersiniz..

Filhakika takdir edilmeyecek bir şey değildi. Saat pek süratle hareket ediyordu. Artık vapur müddetlerine yarımşar saat kala köprüde bulunur. Tayin ettiğim mahall-i mülakatlarda kimselere tesadüf etmiyor. Tekmil bu hayât-ı beşeriyyeye güya rehberlik vazifesini ifa ediyorum.

Mevkim gayet garip idi. Buna bir netice vermek istedim. Bir başka saatçiye gösterdim.

- Saatiniz tamir gördü mü?

- Hayır !!

Muhatabımın yüzü güldü... Gözüne tek camlı eski zaman munuklini yerleştirdi. İyice bir tedkik etti.

- Saatiniz temizlenmek. Yağlanmak ister. Sonrada ayarını düzeltiriz. Sekiz günden geliniz.

Yağlanan, temizlenen, ayar edilen saatim yavaş yavaş işlemeye başlamıştı. Keyfiyet şimdi tamamıyla bir aksdi. Şimendüferleri kaçırıyor, vapurlara yetişemiyor, kayıklarda saatlerce vakitler geçiriyordum.

Hatta bir ramazan akşamı saat yarımında iftar etmiştim. Ve peşimde giden koşan bir hayât-ı sâiyanenin bakiye-i bî-nasîbini, vukûât-ı ruzmerrenin tetimme-i âtilını ben teşkil ediyordum.

Mevkim gayet müzic idi: Buna bir netice vermek istedim, üçüncü bir saatçiye gittim.

Muhatabım saatimin harekât-ı hususiyyesine mütedâir birçok şeyler sordu. Hepsini anlattım. Nihayet gözümün önünde o biçare saatimi parça parça ayırdı.

Bu cinayet-i zalımaneyi tedkike amade duran o istintak-ı devr-i beynini gözüne yerleştirdikten sonra:

- Pandolu bozulmuş, dedi, üç günde geliniz.

Üç gün sonra saatime kavuşmuşum. Pandol değiştirmiş, ayar edilmişti. Artık doğru ve pek doğru söyleyecekti. Bu teminattan memnun olacak dükkandan çıktım. Köprüye geldim. Vapura atladım.

Kamarada yol aşınalarından birkaçına tesadüf etmişim. Öteden beriden konuşuyorduk.. birdenbire bir hırıltı işitildi.

Müteaccibane kalktım. Acaba bir kedi mi vardı?. Hayır. Lakin hırıltı devam ediyordu.

Meseleyi anlamakta güçlük çekmedim: Saatim bir fevâre-i asabiyetle yelkovanlarımı döndürüyordu.

Arkadaşlarıma bu biçare saatimin başından geçen felaketleri teşrih ettim. İçlerinden birisi, on dakikadan beri tâî-i zamanı pây-mâl eden saatimin kesik hırıltılarını dinledikten sonra dedi ki:

- Azizim, saatiniz İngiliz fabrikaları mahsulüdür. Fakat pandol Viyana malı imtizaç edemiyorlar!!

Mark Twain

7 Numara Birinci Sene

GELEN MEKTUPLAR

Hükema-yı kadimeden birini okuyordum. Yunânî mi? Yoksa Mısır'ın sekene-i kadimesinden mi idi? Pek hatırlayamıyorum. Herhalde asrının edebiyat liselerinin birinden fırlamış, diplomalı bir şairdi. Fakat manalı, manasız bir mısrayı yazdığını gören olmamıştı. Acaba fikren cismen mi şairdi. Ona dair de hiçbir şey. Hiçbir emare görülmemişti.

O edibin kitabında o büyük, o muhteşem sahifede bir fıkra nazar-ı dikkati celb etti. Anlayamadım. Çünkü ondaki deha-yı fikirleri anlamaktan o derece teâlîyi idrakten kasırım. Bakınız. O muhterem şair o büyük edib o “Verlandez Antikite ne buyuruyor:

“Hayat bir kör dilencinin elindeki değneğe benzer. Evet!... Onunla beraber bir müntehaya, âdeme doğru gidilir ki nereye gittiğinden nasıl ve niçin gittiğinden o değnekte, onu yürüten amade gafildir.” Düşündüm. Anlayamadım. Bu felsefeyi bu keşif ve ihtirayı bu dehanın ilk tuhm-ı ihtirâîni anlayamadım.

Fakat anlamadığım şeyleri anlamakta istemem...

Evet hayatı bir kör dilencinin elindeki değneğe benzetmek... Anlayamıyorum... Bu, bir felsefe-i sefil... Bir hikmet-i alildir. Herhalde iyi bir fikir olmasa gerek.

Lakin söyle! Sen ey muhterem Davul... Ondaki felsefe büyükse de... Küçükse de ihâta-i tablanenden uzak değildir. Söyle bundaki hikmetin sûret-i seniyyemde fehmi kalemidir. Bari sen keşfet!

Kaynana Zırlıtısı

DAVUL

Allah cümlemize akıllar ihsan buyursun. Eğer davul böyle meseleleri hal ile uğraşacak olursa asıl halledilecek meseleleri kime terk edecek? Marko Paşa'ya mı?

8 Numara Birinci Sene

VUR ABALIYA

MALİYE MÜSTEŞÂRI

Her lisanda yed-i tûlâsı vardı:

İngilizceden kitaplar tercüme etmiş. Mister Karla'yla haddini bildirmişti. Fransızcandan tekmil hazâin-i fenniyyeyi nakl eylemişti. Vakıa bazı hataları vardı. Fakat bunlar kendisinden ziyade lisana aittir. Koca bir lisanda genç ve savm kelimelerinin mukabili bir aksan farkıyla Jön" olsun. Bu lisanın bir hatası bir noksanıdır. İşte bu eksiklik onu aldatmış... Mesail-i fenniyye de "Jön" kelimesini genç manasına almıştı.

Arapçadan hakâyık-ı diniye ve fethiyyeyi istinbat etmişti. Bir derecedeki tedrisatı esnasında o büyük mecelle şerhinde olmayan bazı cümleler ilave ederdi:

"Sakit olan hak avdet etmez. Yani giden geri gelmez." Cümle-i kanuniyesine:

- Buradan maksat, demişti, Ahmet Cevat Paşa'nın babasıdır!

Fakat bence bu kaide umûmîdir; ufûl eden hislere kadar şâmil olur.

*

Bu zat ilk defa iktidar mahsusunu sahaif-i matbuatta da demişti.

Hamitlerin, Kemallerin yetişemedikleri gayeye o erişti: *Tercümân-ı Hakikat*'in münekkid-i edebisi eserlerini daima takdir ederdi. Hele:

Bir güzel eyler denî meşreb birine serfuru

Dil düşer gahi çü nâ-pâke meşreb bu ya

Herkes “es’ad” sürer tabii diğer türlü yola

Bazısı zahid kimisi rind olur mezheb bu ya

Beyitleriyle nihayetlenen gazelleri o koca münekkîd tarafından takdirlere gark edilmişti. Hatta:

Ağlarım evvel rütbe ey es’ad ki şeydâ nâmını

Mahvolma dehrden bî-şübhe icad eylerim

Beyitiyle şiir de değil fakat girye de Fuzûlî’ye pey-rev olduklarını ispat etmişlerdi.

Maliyeye intisabları şiire intisablarından sonradır. Fakat müşavirlikleri esnasında haline muvaffak oldukları gavâmız-ı kanûniyye o derece kesirdir ki...

En basit mesaili idrak edemeyen muhitin enzâr-ı mütehayyiranesi önünde muvaffak mübeccel bir daha ile dermeyân ettikleri teşrihat ciltler doldurur.

Nazariyeleri herşeyi bilmek hiç olmazsa bilir gibi görünmektir. Merâtib-ı rûhiye nazarları da fenâ fi’l-vezaret” de hitame erer. Kazaskerlik o mevkin bir imtiyaz beratıdır. Bu bu sebepten kazasker olmaları lazımdı. Vakıa kendisi maliye o kadar iyi bilmezdi; Fakat okuturdu... Riyaziyata aşına değildi; fakat kitaplar telif etmişti.

Lakin ah o gazeteler biraz sussalardı ihtimal ki yeni kabinenin Maliye Nazırını ihtimal ki şeyhü’l-islâmı olacaktı. Ne çare sükût etmediler. Hem kabahati ne idi? Akrabayı sıyânet bir emr-i dînî değil miydi?. Esasen hukuk müşâviri zeki bir çoçuktu:

Evvela iki gözü vardı; Binâenaeyh mesaili daha iyi görür; anlardı.

Saniyen Mekteb-i hukuktan mezundu. Kabine erkanından hangisinin hukuk şahadetnamesi vardı.

Ah gazeteler... Gazeteler... Mel’un gazeteler..

Cuma 30 Teşrin-i Evvel 324

Toplu İğne

9 Numara Birinci Sene

10 Numara Birinci Sene

KARI KOCA SIRRI

Karyolada gerindikten sonra gözleriyle duvardaki saati aradı. Bu sabah yarım saat kadar fazla uyumuştı. Şu hali bu gece kocasının nöbette bulunduğuna haml ederek gülümsedi. Yavaş yavaş kalktı. Yataktan inerek konsolun önüne kadar geldi; durdu. Şimdi aynada bir lahza-i istifham ile bir mu'tâd kendini süzüyordu: Üst dudağına doğru kıvrılan biraz büyükçe burnu fazlaca kızarmış, gözleri şişmiş, bir gün evvelsi tanzim ve tertip ettiği saçları akşam yatarken serbest bırakmayı unuttuğundan tâ semt'ür-re'sine mihlanmış bir kütle-i siyah şekliyle birbirine girift olmuştu. Lakin ne olursa olsun o yine kendini güzel buluyordu. Saçların dağılmışsa kabahat kendinin, burun kızarmışsa kabahat kendinin, gözler şişmişse kabahat kendinindi. Hulasa tekmil vücudunda bir noksan-ı fitrî yoktu. Bilakis mesela işte gülerken yanaklarda kıvrılan şu hutût-ı mânîdar hangi ruh-ı gülgûn üzerinde canlanabilirdi. Kezalik şu beyaz göğüs üzerinde küçük bir ukde-i emel gibi kabaran siyah bir (ben) kimde vücut bulmak ihtimali vardı. Hülasa ser-tâ-be-pâ güzel... Ser-tâ-be-pâ mecmua-ı latif idi. Yalnız bir kusuru varsa işte kendisi de itiraf ediyordu ki o da: Gebe kalamamak idi. Hele bazen elleriyle karnını yumrukladığı zaman oranın her şeyden muarrâ, boş, ruhsuz bir çekmecedan başka bir şey olamadığına hiddetlenir. Terlikçilerin daha dört aylık gelini

düşünerek içini çeker. Nihayet bu şehik ızdırıp onu coşturur, hüngür hüngür ağlayarak kocasının dizlerine serdirirdi...

Eğer bu tufan-ı girye zevcenin nöbette bulunduğu sabahlara tesadüf ederse o hizmeti haminneciği (canım nine) görürdü.

Medreselerden birinin masraf katibi olan zevcini size takdim edeyim; tasvir buyurunuz: Uzun lakin üstüvânî'ş-şekl bir fes ki kulakları aşağıya çevirsin. İnce uzun burnu, büyük bir baş, yassı bir yüz, ta enseden redingot'unun yakasına serpilmiş bir perçem iri ve yuvarlak bir burun uçları kulakları dolaşan bir gözlük, boyun bağısız bir yakalık, gümüş kordon, gümüş saat, cepte mavi boncuk, elde doksan dokuz taneli simsiyah bir tespih, parmağında bir hakik yüzük ki taşına mührü kazılmış. İşte on sekiz yaşındaki hoppa hanımın yirmi dört yaşındaki züppe beyi!

Bunlar daha bir senelik çift idiler. Biri akşamları renkli mendillerini bal kabağı, et, muşmula, şalgam gibi şeylerle doldurarak hem evinin masrafını hem karıcığının hediyesini getirir; diğer fesin altına kimin için mavi tîreden takiyeleri örerdi. Ah her şey yolunda idi! bir kusur varsa çekmece dolmuyordu.

Bazen kocasının yüzüne bağırır. Bu derde bir deva bulmalı der, onu tahkir ederdi. Adamcağız sıkıntılarla ellerini ovuşturarak, karısının çenesini okşayarak ne yapalım Allah vermezse der. Karısı buna da kızar... Tepinir... Haykırır... Sinirleri oynar hanım nine yetişir... Bir elde ateş körüğü, bir elde kapağı açılmış küçük bir teneke kutu ile odaya girer. Doğru kızının başucuna dikilir. Kutudaki çörek otu, karanfil, gibi isâbet-i ayne şifa(!) olan Mısır çarşısındaki hacı efendinin tertibinden bir tutam alarak: Ak göz, kara göz, Ayşe, Fatma, Mehmet, Ahmet her kimin varsa def (def) olmak niyetine nazarlık: Gelsin güzellik....

Nakaratını tekrar ile körüğündeki ateşe atar. Kerime Hanım iki üç defa gerinip esnedikten sonra her şeyi o unutturdu.

İşte işte bu sabahta böyle olmuştu. Büyük hanım öbür odadaymış iskelesindeki yedi emirlere erkan-ı minderi dikerken torununun şehkat-ı nevmîdânesini duyarak koşmuş, tütsülemiş, onu teskin etmişti.

Küçük anne, büyükanne bu hale bir netice vermek için o sabah tenhada bir çok müzarekede sonra yegane evlatlarının dünyada mahrûm-ı emel olmaması için kendilerinin her fedakarlığa ihtiyar etmekten çekinmediklerinden bahisle kısmet bu kadarmış oğlum diyerek kızlarını zevcinden ayırtmaya karar-ı katı' vermişlerdi. Akşam oldu damat bey bir mu'tâd çıkanlarıyla kapının aralığından gülümsedi. Zevcesi pür-şetâret karşıladı. Elinden mendilleri

kaptı. Açtı... Sevindi. Kocasını ne kadar seviyordu. Ellerini öptü. O da onu okşayarak geceliğini giymek için odalarına çekildiler. Odada onlar bir şeyler fısıldaşırken bir aralık kapı dışarıdan tak tak vuruldu. Damat bey kapıyı aralık ettiği zaman ta sofanın bir köşesinde kaim validesinin elleriyle ettiği işaretten gizlice kendisini çağırdığını anladı. Zevcesinden müsaade aldı. Aşağıya indi. Küçük odada iki kayın analarla damat karşı karşıya geçtiler.

Yukarıdan küçük hanım da aşağıda kendinden gizli bir müzakere cereyan ettiğini keşfetmekte güçlük çekmedi. Yavaş yavaş merdiven inerek kulağını küçük odanın kapısına yapıştırdı.

Büyük Hanım elindeki maşa ile mangalı karıştırarak diyordu ki:

- Bak oğlum! Bizim kızımız bir tanecik gözümüzün bebeğidir. Onun her isteği için biz varımızdan yoğumuzdan geçtik. Mademki kızımız gebelik istiyor! O da seninle beraber buldukça kabil olmuyor. Eh ne yapalım Allahın emri sende kısmet bu kadarmış der çekilirsin.

Damat Bey gayr-i me'mul ve muntazır olan şu garip teklif üzerine hayret içinde kalarak sükûttan başka bir cevap bulamaz. Hiçbir şey söylemeyerek odadan çıkar. Sofa da karısına rast gelir. İkiisi birlikte yukarı çıkarlar. Onlar da bir müzakere ederler. Gebe olamamak derdine karşı müzakere ederler.

*

Ertesi gün zavallı damat تنها yolda mu'temedlerinden birine tesadüf eder. Arkadaşının ellerini öperek sorar:

- Bir kadının gebe olması için ne yapmak lazımdır?

Arkadaşı bu tuhaf suale cevap olarak yanlarını tutarak, eğilerek kalkarak gülmekten kırılır, git babana sor o bilir der. Adamcağız o akşamda eve gelir. Her türlü gayrete rağmen hiçbir çare bulamadığını yana yakıla zevcesine anlatır. Zevcesi saf-dil kocasının boynuna atılır. Kendisi bir çare bulduğundan ve ayrılmalarına hacet kalmadığından bahsederek adamcağızın yüreğine su serper.

Aradan bir hafta kadar müddet geçer. Lakin şu müddet zarfında Kerime Hanım'ın asabında kat'iyen bir isyan emâreleri görülmediği gibi her gün vechine taravet geldiği bütün hâne halkı fark ederler.. nihayet büyük bir heyecandan sonra on beşinci gün ilan edilir. Küçük hanım gebe...

İlanın akabinde damat bey çarşıya beşik sipariş eder. Büyük hanım evdeki horozu (nedense) keser. Küçük anne derhal bir top patiska alarak bütün topun en ortasından mini mini bir takiye biçerek baki kalan bezleri lime lime eder. Evi dahili harici boyatmaya karar verirler. İki kayınvalideler damat beyi her akşam uçtu uçtu merdivene çıkarırlar. Konuya komşuya haberler, müjdelere isal edilir. İmam Efendi davet olunarak sokak kapısının eşliğinde dua okutturulur.

Bir akşam odanın zeminine iki minder yastığı vaz' edilir. Küçük hanım bunlardan birine oturup kalkar, yastık devrilir. Altından makas çıkar. Makaslı yastığa oturmasından Kerime Hanım'ın oğlan doğuracağı istidlal olunur. Tedarikat-ı lazımede ona göre icrâ-yı harekate karar verilir. Aradan iki ay geçer. Kerime Hanım'ın karnında hakikat bir kabartı hisedilmeye başlar. Kızın başına kırmızı kurdeleden, mavi boncuktan mürekkep nazarlık asılır. Damadın cebindeki çörek otları da tezyid edilir.

Bir gün bir mu'tâd tebrik için konu komşu gelir. Küçük hanım sofada koşarken göğsünden birçok bez parçaları düşürür. Kabarttı zail olur. Büyük valide merak eder. Kızım karnını muayene ederler. İş anlaşılır: Küçük hanım gebe değilmiş... Akşam elinde beşik damat eve gelir, işi anlatırlar.

- Karım demek gebe değil ha?

Karısı ortaya atılarak hayır değilim, Fakat sen evden gitmeyeceksin. Senin yerine horoz gitti sözleri de yerini buldu. Gel güzel kocacığım seni kucaklıyayım.

B. Şükrü

13 Numara Birinci Sene

BOYKOTAJ ve KADINLARIMIZ

- Nezihe Hanımcığim; bu akşam bize gel sana ne söyleyeceklerim var bilsen!...
- Ayol kardeş, şimdi eskisi gibi değilim. Bizim Bey her akşam evde beni bir dakika gözünün önünden ayırmıyor.

- Ay o neden?... Şimdiye kadar seni beğenmiyordu. Tembel diyor, miskin diyor, soğuk diyordu. Artık onlar kalmadı mı?
- Sorma kardeş erkekler böyledir. Bir yere dadandılar mı, yakayı bir aşiftenin kırılması ellerine geçirdiler mi, her şeyi unuturlar, her şeyi fena görürler, karılarını çirkin, geçimsiz bulurlar. Çocuklarını arsız, yüz­süz olmuş diye bin bahane ile başlarından savarlar. İşte o zaman anlamalı ki onları bende eden bir yeni şıllık daha yetişmiştir. Ve onların kanını emer. Bu el kadını... Hiç adama çoluğunu çocuğunu gösterir mi?... Onlar zevcelik nedir, Analık nasıldır bilir mi?...

Bizimki de böyle bir yere tutuldu mu; bir surat ki suratından düşen bin parça olur. Acaba ne kabahatim var diye düşünürsün. Belki efkarı var dersin iş güç bu ya insanın vakti vaktine uyumaz. Fakat öylesi de değil...

Bu, bir değil, iki değil. Elbette ben de hayvan değilim ya! Anlarım. İşte efendim o bağırma­klar çağırma­klar... O sövüp sayma­klar.. bir dayak yemediğim kalır. Bir günde dayak yiyeceğimi anlardım. Lakin Cenâb-ı Hakka bin şükür. Ona sıra gelmeden bizimki uslandı. Eh sebep olanlardan razı olsun.

- Nasıl oldu da senin ki uslandı.
- A iki gözüm, cerideleri okumuyormusun?
- Sen! Sen okumak biliyorsun diye benim de bilmekliğim lazım gelir mi?
- Peki senin ki okurken işitmedin mi, dinlemedin mi?
- Bizimki okur da anlatır mı zanediyorsun? İsteddiğini söyler istemediğini yalvarsan anlatmaz.
- Cerideler şimdi Avusturya malı alınmasın diye avaz avaz bağıyorlar. Bunu da bilmiyor musun?
- Ha onu biliyorum?
- İşte ona “Kokotaj” diyorlar.
- O ne demek?
- Ne olacak... Avusturya malı almayacağız demek. Aslını sorarsan. Dur bakayım... hangi gazete de okumuştum. Neyse... Bulamadım. Bak bu nerden çıkmış “Kokot” isminde bir Avusturyalı varmış galiba ondan çıkmış,

- Eh... Bunun senin beyinle ne münasebeti var.
- Ah zavalı senin bir şeyden haberin yok.
- Var ama hepsini bilemiyorum. Sen bir şey anlatmak istiyorsun anlatamıyorsun ki...
- Yok kuzum. Anlatayım da dinle.. Bizim beyi söyledim ya bir aşüfte zabtetmiş.
- Pekala!
- Nasıl pekala!
- Canım, hani söz gelişi anladım demek isitiyorum.
- Sözüne dikkat et de beni dinle. Şimdi bizim bey her akşam evine vaktiyle dönüyor. Eve girer girmez “vay mon amor!” diye boynuma sarılıyor. Evvela bir şey anlayamıyordum. Sonra dedi ki senin gibi güzel kadınla insan görüşürken en tatlı lakırdılar bulur, söyler. Bak sende bana mon amor diyeceksin. A bey dedim. Evladın yaptıklarına el aman derdim, fakat şimdi mademki uslandın mon amor demeye lüzum var mı?

Hem bunlar nerden çıktı bunlarda ne demek?

Ne dersin ben böyle dedikçe o kahkahasından kıvrılıyor. Sonra boynuma sarılıp sarılıp beni öpüyordu. Birde dikkat ettim. Bazen ağzından Matmazel diye bir sözdür çıkıyor, sonra yok karıcığım sana matmazel denir mi, madam denir diye tashih ediyor, Bu a'lâ. Fakat merak ettim buna evladı, niçin her akşam vaktiyle gelmeye o mon amor başladı monamanlar nelerdir?

Bir gece ısrar ettim, en nihayet itiraf etti. Bizim bey, Beyoğlu'nda bir Avusturyalı aşüfteyi dost tutmuş, Avusturya bize düşmanlık edince, bir de araya o kokotaj karışınca, yemin etmiş. Bir daha ben o kadının yüzünü görmeyeceğim demiş. İşte sebep bundan ibaret mon amor monamana gelince meğer bu söz o kadınla aralarından söylenirmiş. Hay Allah kokotajdan razı olsun, eli dert yüzü görmesin, ne olurdu bir gün evvel bu işleri yapaydı. Size bir şey tebşir edeceğim. Fakat müjde mi isterim:

Halid Ziya Bey o münis, sevimli ifadesiyle “edebiyat temaşa” o sahne-i milliyye hakkında sizlere bir musahabe de bulunacak. Sonra da muvaffakiyetini o muhteşem zekasına medyun bulunduğumuz Burhannettin büsbütün yeni bir vadide daha tecelisini göreceksiniz. Fakat yanına zahmetiniz teşrin saniyesinin yedinci cuma günü akşamı saat üçte tepe başı kışlık tiyatrosuna kadar gitmek olacaktır.

(Biletler şimdiden tiyatroya o bilet mahalinde satılmaktadır.)

14 Numara Birinci Sene

BİLMECEMİZ

Niçin geçen hafta ki (Vur Abalıya) makalesine ait resimde Maarif türbedarının onda sadr-ı esbak Halil Rıfat Paşanın resmi bulunur. Muvaffak hal edenler arasında kura-ı keşide edilerek kazanana bir fotoğraf makinesi takdim olunacaktır.

15 Numara Birinci Sene

ABONELERİMİZE İKRAMIYE

Abone senetlerimizden ilk 1000 nüshasının zuhurlarına şimendüfer tahvilatı numerolarından birer adeti tab' olunmuştur.

Bir sene zarfında bu numerolardan birine kura isabet edecek olursa kura-ı musibenin onda biri senet sahibine ihda edilecektir. Binaenaeyh abone senetlerimizin kıymet-i mahsusayı haiz olmasına mebnî-i ziyâdan vikayesi tavsiye olunur. Zayi edenlerin hemen idarehanemize müracaatla beyan-ı malumat lazım gelir.

İlk abone olan 1000 zat bundan mâ-adâ ileride tekerrür edecek hukuktan dahi müstefit olacaktır.

Bilmecelerimizin hali sûretiyle abone karanan zevata tahvilat numerosu verilmez.

Bilmecelerimizi halledenlere takdim olunacak kıymettar hediyeler kariben Babalı caddesinde "Amerikan pazarı" camekanlarında teşhir edilecektir.

ŞERÂİT-İ İŞTİRÂ

(54) Nüsha itibariyle bir senelik abone bedeli Dersaadet ve Vilâyet-i Osmâniyye için 65 kuruş ve memalik-i ecnebiye için 14 franktır.

Gazetemizin sair müşterilerimizle aynı zamanda İstanbul abonelerimize isali, vâlâyane, muntazaman ve müsaraaten irsali esbabını istikmâl eyledik. Bu hususa dair müracaatlar idare memurumuza umûr-ı tahririyeye müteallik hususat için dahi sermuharririmiz namlarına icra edilmelidir.

Mahall-i idaremiz: Bahçekapısı'nda Kasapyan Hanı'nda numero 6

16 Numara Birinci Sene

Bir senin için, iki benim için

1 Numara Birinci Sene

Hükümdarlarda sûret!!

(New York'da Enver Bey tarafından gönderilmiştir)

Salı

24/11/1908

Adet 5

DAVUL

11 Teşrin-i Sani

Nüshası 1 kuruş

1324

Haftalık Edebi Mizah Gazetesi

Anlayana sivrisinek saz anlamayana davul zurna az

Nüshası 1 kuruştur

Ser-muharrir: Hamdullah Suphi

Müdür: Hasan Vasıf

Mahall-i İdaresi: Bahçekapısı'nda Kasapyan Hanı Numero: 6

2 Numara Birinci Sene**NELER İŞİTİYORUZ****İntihabat İçin**

Belediye intihabatı için mahallede üç defa dolanmıştık. Akşam yatsıdan sonra büyük bir konağın bahçesinde bütün mahalleli birikiyor, koca armut ağacının etrafında bir daire tersim iskemlelere oturuyorduk. Yatsıdan sonra bir bahçede toplanmak, bir daire teşkil eden iskemlelere oturmak buraya kadar iş pekala gidiyordu. Eğer maksat bundan ibaret olsaydı, bütün mahalleli sevinecekti, fakat işin ötesi var: Bazı kavaide tevfikan intihabat yapılacak. Bu müşkil, mühlik meseleye, herkesin cahili olduğu, ilk defa ehemmiyet ve azametle karşı karşıya olduğu işe girişmeden evvel biraz vakit kazanmak, şundan bundan bahsetmek fena mı? O esnada kundakçılar etrafa dehşet salıyor. Ahmet Efendi küçük bir hikaye nakl eder: Efendim hani kırık tulumbanın yanında aşağıya doğru gider dar bir sokak yok mu? İşte bu akşam bizim Rıfkı, kalemden dönerken bakar ki orada bir adam durmuş, bir evin duvarına

kundak sokuyor, üstüne hücum eder beş on tokat yumruk indirir. Adamcağız yakalar doğru karakola Meğer, zavallı müslüman bir adammış, yerde bir gazete bulmuş, günahdır. Ayak altında kalmasın diye duvarın deliğine sıkıştırıyormuş. Mesele bundan ibaret. Bu hikaye sairlerine gayet müsait bir girizgah temin eder. Konağın efendisi tarafından kahveler sigaralar ikram olunur. Herkes az çok keyiflenir. İntihabat git gide büsbütün unutulacak, hazırandan beri eskiden beri kendisinde vehm ettiği zekaya talakat-ı beyana bir zaman tecrübe bulduğuna sevinerek etrafındakilere istibdad aleyhinde nutuk irad eder. Herkes dinler söylenirler: Doğru pek doğru, halimiz nereye varacaktı. Biliyorduk ama o kadar olduğunu bilmiyorduk demek denize adam da atıyorlarmış! Bir armut ağacı etrafında daire teşkil eden iskemleler bu iskemlelerde gecelikli, abalı, hırkalı, otuz beş kırk kişilik bir cemaat, ağaca asılı bir fener bunların genç, ihtiyar, sakallı, sakalsız yüzlerini tenvir ediyor. Her şeyden bahsediyorlar. Yalnız intihabat mevzubahis değil. Nihayet biri, o zamana kadar söze hiç karışmayan bir hoca ortaya atılarak: Vakit gecikti efendiler. Maksad-ı ictimâ' intihabattı zannederim. Biraz da bundan bahsedelim. Herkes sorar, İstibdad aleyhinde nutuk söyleyin, Rıfki'nın kundakçığı nasıl yakaladığını anlatan sair vesairleri birdenbire küçülerek, sinerek dinlemeye başlarlar. Kimsede ses yok. Nihayet biri imam efendiye hitaben: intihabatın nasıl yayılacağına dair elde bir talimat var mı?

İmam Efendi elde öyle bir şey yok ama, Bana bugün belediyeden söylediler. Biz mahallede iki kişiyi intihab edecekmişiz, onlar da gidip belediye reisini intihab edecekmiş. Şimdi kimi dilerseniz onu intihab ediniz. Rıfki'nın babası: Kamil Efendi'yi intihab etsek nasıl olur. Kimsenin kalbini kırmamış, namuslu, içi dışı dosdoğru bir adamdır. Haydi gelin onu intihâb edelim. Bir de İkdâm Gazetesi sahib-i imtiyazı Ahmet Cevdet Efendi de bizim mahallede imiş, o da var, işte düşünün taşının ona göre bir fikir verin.

Deminki hoca: Re'yimizi böyle müzakere ederek mi vereceğiniz, yoksa, bir kağıda herkes kendi beğendiğini yazacak ve müntahab-ı sâni ekseriyet-i ârâ' ile mi intihab olunaca?

Cemaatin söyleyen, konuşan kısmı ikiye ayrılır. Biri re'y-i hafî ile intihab edileceğinden diğeri bi'l-müzakere intihabda ısrar eder. Fakat kimse katı lisan kullanmaz. Ekseriyet geldiğinden beri hiç söze iştirak etmediği gibi bu bâbda da bir şey söylemez, ilk aldıkları vaziyeti muhafaza ederek dururlar, biri o kısma hitaben sorar: Efendiler, siz ne dersiniz? Hiç sesiniz çıkmıyor? Siz de bir şey söyleyin. Cevap yok.

Mehmet Efendi gayet uzun boylu, uzun sakallı, şam hırkalı, pek çok yaşamış, fakat hiç düşünememiş bir adamdır. Cemaat bunun ne söyleyeceğine dikkat eder, kendisini tanıyanlar, müstehzi gözlerle yumurtlayacağı hezeyane muntazır bulunurlar, Mehmet Efendi

onu on beş saniye kadar cevabını hazırlamakla geçirir, yüzü mütemadiyen kızarır, şaşalar artık cemaat sarahaten gülmeye başlar. Nihayet Mehmet Efendi şu cevabı verir: siz nederseniz ben de o.

Biri yanındakinin kulağına: Al bundan da on paralık.

Nâtika-perdâz, etraftakilerin bu cehline adeta memnun olarak git gide bu böbürlendiği esnada, intihabatın sûret-i icrâsında münakaşata sebep olan hoca yine söze başlayarak der ki: bunda gönül, hatır kalmasın, müsaadenizle şunu söylemek isterim, bizim icitmamız sahih değildir. İçimizde meseleyi bilen hiçbir kimse yok, Ne imam biliyor, ne biz, burda dört saat değil ya on dört saat otursak, yine bir şey yapamayacağız. Geliniz işi tahkik edelim. Bir başka defa toplaşır, İnşallah o vakit bir şeye benzetiriz. Fırsat bekleyen talakat meraklısı. İşin neden yapılamadığını izaha başlar, eski idare yeni idare-i taşra İstanbul bin dereden su getirir.

Cemaat kemal-i ehemiyetle bunu dinlerken nihayet der ki: Hepimiz şunu bilmeliyiz ki bizim memleketimiz arazi memleketidir (ziraat) hudullar açmalı, nehirleri kurutmamalı, memleketin her noktasında fevkalade mektepler yapmalıdır. Köylüye tırpan nedir, orak nedir öğretmeli Almanya'da İngiltere'de böyle değil mi? Bu nutuk ve belîğ ve hakimane üzerine cemaat tekrar toplanmak üzere evlerine dağılır.

3 Numara Birinci Sene

NELER GÖRÜYÖRÜZ

Akvâl-i Hükemâ

Dört ay evvel:

Serbestî-i matbuat lazım bir fenalıktır.

Dört ay sonra:

Serbestî-i matbuat gayri lazım bir fenalıktır.

Hakkı Bey

*

Mahallede iki çocuk kavgaya tutuşur,

Biri Türk Mustafa, diğeri Zenci Ahmet

Zenci Ahmet: Yere batsın gel Mustafa

Mustafa – sen yere bat, Arap İzzet

Mebusan intihabı hakkında hukuk-ı umûmiyye:

Henüz mahallemizdeki komşularımızı layıkıyla tanıyamazken ihrâz-ı vekâlet edecek zata nasıl tanıyacağız?

DAVUL

Bir iki sene müsaade etselerdi konu komşu toplanıp birbirimizi tanısak fena mı olur.

Hasat

4 Numara Birinci Sene

DEMET GAZETESİNİN CENAZE MERASİMİ

Geçen hafta, koklamaya kıyamadığımız Demet gazetesinin haber-i vefatı gözlerimizde jale-i esef birike birike kari'lerimize î'tâ etmiştik. Ah bu sebeple geçirdiğimiz meyus dakikalar unutulur mu? Celal Sahir Bey'in, yani Demet'in peder-i mükerremenin halini unutmak bize müyesser olacak mı? Omuzlarına kadar dökülen sırma saçlarıyla, leylek kadar ince ayaklarının üstünde onun sarsıla sarsıla, bir ağlayışı vardı ki, hepimiz, asıl Demet unutarak onunla meşgul oluyorduk. Vaktaki Demet'in naaş rengarenk hazân-resîdesi Hilal matbaasından babıali caddesine çıktı. Abonelerden mürekkebi bir heyet, hıçkırıklarla ağlayarak na'ş-ı mağfûrun tabut-I fağfûru peşine takıldı, hepsi bir ağızdan:

Koklamaya kıyamaz iken ah Demet'i

Bak ne oldu bak onun akıbeti

Demet'e, yok celale, hangisine ağlanacak

Gitti elden paramız rahneyi kim dağılayacak

Vaveylası ile etrafı çınlata çınlata mevkib-i matem yeni gazete idarehanesi o güne vasıl oldu. Matbuat-ı Osmânîye cemiyeti reis Abdullah Zühtü Bey pencereden görünerek cemaate hitaben bir vech-i âfî nutuk irad etti:

AH MİNE'L-MEVT

Efendiler, şurada, gözünüzün önünde evrâk-ı hazîni müheyyâ-yı ufûl-i ebedi duran Demet'i görüyor musunuz? İşte bu zavallı taze, dört aydan beri Babıali havalisinde bütün

evrâk-ı havadisi bir bir defn-i hâk-i siyâh kılan bir maraz-ı müstevliyenin en son kurbanıdır. Bu marazı isterseniz karşınızda nâm-ı müdhişiyle şimdi yâdedeyim, bu maraz el'ân bir hayat olan bir çok diğer gazetleride uçurumlara doğru pey-â-pey sürükleyecek fakrû'l-nakd hastalığıdır. İtiraf ederim ki ben reisi bulunduğum Matbuat-ı Osmâniyye için ale'l-umûm bu hastalıktan pek ziyade korkuyorum. Hususiyle şeytan kulağına kurşun benim *Yeni Gazete'nin* de rengi birkaç zamandır epey soldu. Gidişi hiç iyi değil. Bereket versin suyu bol, harputlıyan bir bahçivan buldum, ben onun tarlasına darı ekinceye kadar o benim, korumaya müheyya Yeni Gazete'yi suluyacak!

Efendiler! Hep birden Matbûat-ı Osmâniyye için dua edelim. Cenâb-ı Hak, *Demet* gazetesi toprakta yattıkça sair gazeteleri fakrû'l-nakd ve fakrû'l-mâ'lûmatta mahfuz buyursun.

Bu nutkun hitamında Celal Bey bayılacak bir hale gelir, derhal cemaatten biri koşarak iki gazete idarehanesinin alt katındaki bakkal dükkanından bir limon, bir bardak su getirir. Abdullah Zühtü Bey'in matbaası önünde bu gibi ahvâl-i müessife zuhur edeceğini evvelden keşf ile tedâbir-i lâzime ittihaz ederek matbaasının alt katında bir bakkal dükkanı açtırması şayan-ı teşşekür ve tebriktir.

Cemaat oradan kalkarak yavaş yavaş İkdâm, Tanin, Sabah matbaalarına uğraya uğraya Fincancılar Yokuşu'na tırmanır. Celal Bey arada bir mazhar-ı ilhâm olarak Arabî, Farsî, Türkî beyitleri okur. hususiyle ara sıra şöyle söylendiği işitilir:

İkbâl-râ bekâ nebüved dil berev mebend

Ömrî ki der-gurur güzârî heba büved ilâh

Ve

Kim bilir hangi sînenin en şûh

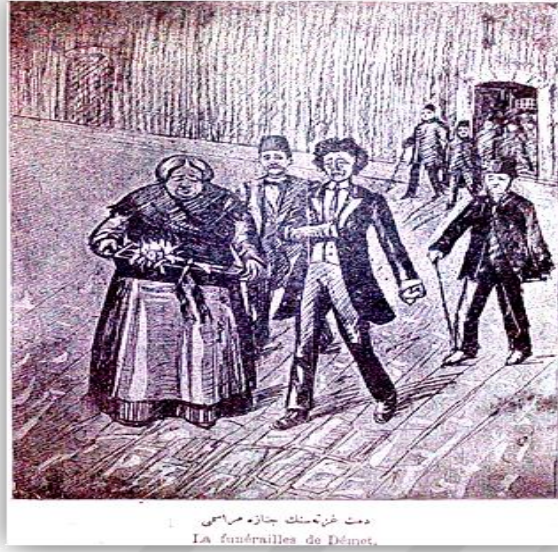
Ziyetiydin sen ey zavallı çiçek!

Şimdi yollarda pür- gubâr ve cürûh

İşte ölmektesin sürüklenerek

Mevkib-i matem Beyazid'deki kütüphane-i umûmîye götürülerek birçok eski kitap ve resâilin bekayâ-yı gubarı arasına defnolunmuştur..

5 Numara Birinci Sene

Demet gazetesinin cenaze merasimi

6 Numara Birinci Sene

GARİP SATIRLAR

Mahasın -Sermetcığe

“...kıymeti ödenemeyecek kadar yegane ve emsalsiz birinci olan kalbinin benim için hiçbir kadının hiçbir erkek için daha hissetmemiş olduğu namütenahi muhabbetle, bir valide muhabbeti kadar har u samimi bir muhabbetle seni bana tekrar bahş ve ihsanından dolayı...”

Cenâb-ı Hakkın, bu yoksulluk zamanında bizde böyle yegane emsalsiz bir muharrir bahş ve ihsanından dolayı ...”

*

Mehasin – Şiir:

“Şiir mi istediniz? Dinleyin bu giryeleri.” Galiba bu pek güzel ağlayanlardan biri.

*

Demet - Karanlıklarda:

“Ruhumun meyas yaşlarını. Kalbimin derin düşüklüğünü tozlara yazdım. Müthiş Gime şehrinden Comes Tomson.”

Ey hallâl-i müşkilât...Sen daha neler çekeceksin.

*

Demet- Hicranlardan sonra:

“Siz sühâdan veya sühâ sizden

Renk alır bir perisiniz ki, beşer

Ufukunuzdan da baksa, kat’iyen

Hâkın üstünde, zîr-i hâke düşer...”

Eğerçi vezindar velîk piyanist

Mehasin – Tuhfe-i takdîs:

“Benim kadınlara ifrât-ı hürmetim vardır,”

Koca feminist.

*

Mehasin – izdivaca dair:

“... bir İngiliz edîbi zevc ve zevceyi mukayese teşbih ediyor.

Fenâ Havâdis: Vay arbede çıktığı vakit araya girene.

*

Kalem – Hayat-ı muhayyel:

“Hayat-ı muhayyelin devr-i istibdaddaki çehre-i matbuası kan kırmızı iken şimdi sarı, solgun olmasının sebep o hikmetini bir türlü anlayamadık..”

Filhakika mukaddema kırmızı idi. Çünkü o duâgû risaleleri arasında birkaç refikiyle beraber yalnız kalmıştı; sıkılıyordu..

Şimdi hamdolsun ve müz’iç yalnızlık kalktı...O da renk-i tâbiyesine girdi...

*

Kalem –Hayat-ı muhayyel:

Ey şayan-ı hürmet kari’in-i kirâm! Hiç durmayalım namuslu bir pederin bu tıfl-ı nâzenînini sevelim, okuyalım... Birer tane edinelim. Çünkü müellif yarın milletin vekili, mebusu olacaktır. O zaman..” Ne dersiniz? Cahid Bey’in “Çalışalım, gayret edelim” lerinden maksat bu mu idi?!

7 Numara Birinci Sene

KARIŞIK ŞEYLER

Mekatib-i idaiyye resim ve hüsn-i hat muallimlerine beher ders başına yirmi beşer, diğerlerine on beşer kuruş maaş tahsis olunmuş...

Demek edebiyat içinde on beş ediblerimiz Rus köylüsü kıyafetine girince alacakları para böyle amele gündeliğinden ibaret olur. Artık kim, gül-i hattât-ı cahil, diye bilir?

Matbuatında güft ü gûnun inkıtanı arzu edenler kabinenin bir vech-i âtî teşekkülünü talep etmelidirler:

Başvekil	: Hüseyin Cahit Bey
Şeyhülislam	: İbkaen
Harbiye Nazırı	: Osman Senai Bey
Bahriye Nazırı	: Mehmet Raif Bey
Hariciye Nazırı	: Ali Kemal Bey
Dahiliye Nazırı	: İsmail Müştak Bey
Adliye Nazırı	: Ahmet Rasim Bey
Maliye Nazırı	: Mehmet Cavit Bey
Maarif Nazırı	: Safveti Ziya Bey
Şehr-emîni	: Mihran Efendi
Ticaret ve Nafia Nazırı	: Uşşakizade Halit Ziya Bey
Orman ve Ziraat Nazırı	: Hüseyin Kazım Bey
Tophane Müşiri	: Hüseyin Rahmi Bey ⁸³
Zaptiye Nazırı	: Ahmet İhsan Bey
Londra Sefîri	: Ahmet Cevdet Bey

Devlet-i Âliyyenin

}

Yunan heyeti sefaretine prodotos hey'et-i tahrîriyyesi

Bilmem nerede gördüm?

Zabitlerden biri, eski idarenin emektarlarından olduğu halde el'an mühim bir mevki işgal eden bir memura hususi işlerine dair bir istida takdim eder: Memur istid'âyı okur bir de bakar imza! Adem aleyhisselamzade!!

Memur kemal-i istigrâbıyla: Bu ne demek, Adem aleyhisselamzade!

Zabit- Efendim, imzamin her harfi zat-ı âlinizce pek yakından tanılan gayet ehemiyetli bir medlulden kinayedir.

Ademin Elif'i, ahbaplara, dalı damatlara, mimi mesublara işrettir. Artık ümit ederim ki bu kadar cemiyetli bir imza sahibini meyus etmezsiniz.

*

Ser-asker Sabık Rıza Paşa'nın gazetemiz muhabirine ifadâtı:

Herkes beni hain-i vatan addediyor, halbuki bunun aksini ispat gayet kolaydır. Nasıl Şinasi-i merhum, tenasüh-i ervaha inanan bir filozofa:

Nasıl etmem bu mezhebe iman,

Sen olurken nümune ve burhan?

Demişse, siz de, beni dinledikten sonra bana öyle diyeceksin. Bakınız efendim: Bir adamın bir meseleye canı sıkılırsa ne olur? Çok şey olur, az cümle yüreği şişer, başı şişer, ağlamaktan gözü şişer, ben idare-i sabıkada memleketin ahvaline ne o kadar teessüf ediyordum ki yalnız gözüm, yüreğim başım değil bütün vücudum böyle şişerdi.

¹ (Gazetesi en ziyade gürleyecek bir top ızâa etmek üzeredir.)

8 Numara Birinci Sene

VUR ABALIYA

TÜRKLER'İN VOLTAİRE'İ: AHMET MİTHAT DÂÎ'LERİ

Bundan otuz beş, kırık sene eveline ırcâ'-ı nazar ederseniz âlem-i matbuatta yeni bir simanın tecelli ettiğini görürsünüz.

Garbın en vasi ağaçlıklarına gıpta-bahş olacak münbit tabiatın büyük bir müsamahasıyla hasıl olan bu çehre o zamanın bazı gençleri pîş-i hitabetine çekmiş... “koca bir fem”in ibzal ettiği şelale-i hikayat ve hükemâyat ve okur beyinleri balçık haline ifrag etmişti.

Esasen bu iki dehanın böyle her vadide ibrâz-ı muvaffakiyet etmesi sâmiîne veleh veriyordu:

Hazret-i Mithat Efendi-i maârif-i pîşenin

Zâhir oldu nazm ve nesr içre olan mahiyeti

Hâme-i mu'ciz rakam icat ve 'icâz eyleyip

Bin kasîde yazsa şâyândır berâ-yı Mithatı

Hitâb-ı mübecceli işte böyle bir cezbenin tecelli-i ilhamından ibaretti.

Ancak bir müddet sonra Mithat Efendi'nin şiire husumet ettiğini görüyoruz. İhtimal ki şairlere karşı muamelesinde “zıkr-i mahal irâde-i hâl” kâide-i edebiyesinin bir tevsi felsefesinden mütevellittir...

Şiirden feragat pek muvafık olmadı. Çünkü tekmil enzâr-ı münekkidanesi Avrupa hükemasına matuf bulunuyordu: Buhner hatâî felsefesini bir sille-i teeddüb ile öğrendi. Ernest Renan Draper müşkil bir mevkide kaldı. Schopenhauer “çünkü bu ismi Mithat Efendi sevmezdi” yanlışlarını ikrar mecburiyetinde bulundu. Ve nihayet ben neyim diye ortaya bir soru attı. Filhakika Mithat Efendi ne idi? Yüz bu kadar sahifenin halinden aciz kaldığı bu soru o muhteşem azimetiyle duran kitap yığınlarına bir cilt daha ilave ederken o ufuk-ı matbuatta bir tulû güzelliğiyle temevvücünü arzu ve ettiği livâ-yı zaferi kitle-i âsârı üzerine dikmişti..

Fakat temel çevirideki vüs'at-i telâtuma dayanamadı. Yıkıldı.

Mithat Efendi Beykoz'da bir hayât-ı münzeviyâne geçirdi: Her sabah erkenden kalkar, kelimelerini yıgar ve sonra bu yığınları fikir aramak için bahçesinde gezerdi. Bir sabah yine

böyle erkenden kalkmış, kelime dizilerine îtinâ-yı mahsusa ile dağarcığına yerleştirdikten sonra omuzuna vurmuş, taharrî-i fikr maksadıyla dışarıya çıkmıştı.

*

Tesadüfen bazı lütufları vardır ki inkar olunmaz. Hele Mithat Efendi hiç efkar edemez.

Uzakta bir maymun gördü. Sahibinin pîş ü peşinde yorulmak bilmeyin bir gayretle koşan, zıplayan, oynayan bu hayvan ona bir çok fikirler ihsas etmişti. Vech-i şüphe bulmakta güçlük çekmedi: Sebat-ı mebzûliyet, lüzumunda incelik onda da vardı; ve bakiye-i ecdâdını tanıyan kadirşinas bir hafit sıfatıyla nesnas bahsinde ortaya atıldı, livâ-yı zaferinde dikti.

Fakat nasıl oldu bilmem? Bir müddet sonra Mithat Efendiye ukâde-i livâ-yı zaferinde omuzunda gördük.

Avrupa ufuklarına kadar yükselen oralarda kendine bir zemîn-i muvaffakiyet tehiyye eden livâ-yı züflü ol Tercüman-ı Hakikat alemine tasdik ettirdiği büyüklüğünü yalnız bir ademe ifham etmemişti.

“Nemek-rîz-i lezzet ve letâfet” terkinin zihne tebâdür ettirdiği vechle o pek yükseklerden bir çaylak süratiyle indi; müz’ic çehrede tek mil şiddetiyle patladı. İşte o vakit muvaffakiyet temin edilmiş livâ-yı zafer pehlivanlık sahasına dikilmişti...

Bir kere mevkileri bir süratle taayyün ettikten sonra muterizler çoğaldı. Musiki edebiyat bahislerinde mağlup oldu. Temîn-i muvaffakiyet artık inâyet-i bâriye kalmıştı. İşte sebepten ondan sonraki makaleleri ekseriya beddua risalesi şeklini almıştır. Fakat tesiri oluyor mu? Eğer bu suali kendisine tevcih ederseniz Tercümân-ı Hakikat’in lâ-akıl üç sütununu kaplayan kısa bir makale ise size cevap verir; zübde-i mefhûm:

“Müminin duası.. Münafiğin bedduası”

Cuma 7 Teşrin-i Sani 324

Toplu İğne

9 Numara Birinci Sene

10 Numara Birinci Sene

AYI SAYDI

Benim geçen seneki ayı avına dair o kadar muhtelif, o kadar mütebayın şayi'alar çıktı ki bugün, devr-i hürriyette, hakikati ifham etmek, bu mütenakız muhtera'ından kari'ni kurtarmak lüzumunu hissediyordum:

Ayı ile teşrifimiz bir eser tesadüftü: Ben ayı avına çıkmamıştım. Bi't-tab' ayı da beni aramıyordu. Yalnız bir dut ağacının dibinde aynı bir maksada hizmet ederken nazarlarımız tesadüm etti.

- Bakınız, nasıl?
- Sıcak bir yaz günüydü... Harkulade vukuatın zuhurunu ihsas edecek hiçbir hadise, emare yoktu. Sabahleyin çiftlikte ittihaz ettiğimiz karar mucibince hareket ediyorduk. Bana dut toplamak düşü. Çiftliğin arka cihetine müsadif tepedeki dut ağaçlarından:
- Aman, çabuk gel.. Geç kalma!

Emriyle elime tutuşturdukları sepeti doldurmaya çalışıyordum. Fakat tüfeği niçin yanıma almıştım?... Bilmiyorum. İhtimal ki bir hiss-i kable'l-vukû'undan mütevellid bir hareketti.

Esasen silah benim değildi. Arkadaşlarımdan biri geyik avlamak emeliyle iki sene mukaddem satın almış. Lakin aynıyle benim gibi en yakın hedefe isabet ettirdiğini kendisinden başka gören olmamıştı. Bu tafsilatı veriyorum; zira devr-i istibdadda tüfeğin asıl sahibi gayet avcı bir adamdı. Bu sebepten hedefe isabet kaziyesi tüfek için bir tabiat-ı saniye

hükümüne girmişti. İşte sen de bu halden bilistifade muvaffak oldun! “gibi bir itiraza uğramıştım. Mademki bugün eski hesaplar görülüyor, ben de müterizlere lazım gelen psikolojik cevapları vermeliyim:

Maahâzâ itirafa mecburum bende mükemmel bir avcı değilim. Birkaç sene mukaddem bana ebedi mahcubiyetler temin edecek sûrette bir kuş vurmuştum:

Biçare hayvan büyük bir kiraz ağacının alçak dalına konmuştu. Yavaşca yaklaştım. tüfeği uzattım. Bir derecedeki silahın ucuyla kuş arasında iki adım kalmıştı. Gözlerimi sıkı sıkı kapadım.

Büyük bir heyecan-ı kalple tüfeği çekmişim. Kendime geldiğim zaman ilk işim netice-i hâli tetkik etmek oldu: Biçare hayvan o kadar parçalanmıştı ki Avrupa dârü'l-fünûnlarının en büyük tarihi tabîi. Muallimleri kuşun hangi cinse mensup olduğunu tayin edemezdi..

Neyse sadedimize gelelim:

Vaktaki tepeye çıktım. Sepeti bir ağacın dalına iliştiirdikten sonra dut toplamaya başladım. Civarımda otlayan koyun, keçi, inek sürülerinin çingiraklarının aheng-i tabiata falsolu fakat munis sedalarla iştirak ediyordu.

Güneşin hararetinden, sineklerin muzipliğinden masûn kalmak için ağaç altına sokulan ineklerde vardı. Fakat tesadüfe bakınız. Bu kır alemi bana yeni bir roman mevzusunu ihsas etmişti:

“Bir ayının yavrusu sizlere ömr vefa eder. Ayı bu felaketten müteessiren dağlarda gezinirken bir ağacın dibinde uyuyan küçük bir kız çocuğuna rast gelir. Çocuğu alır, inine götürür. Orada süt, bal ile kızcağzı besler.. vaktaki kız büyür. Hiss-i irsiyye tebaan ayının inini terk ve ebeveyninin yanına firar eder; onlara keyfiyeti anlatır. (1) Pederi tüfeğini omuzuna vurur. Çocukla beraber ayının bulunduğu ormana gelirler. Nankör çocuk önde, peder arkada olduğu halde ormanda gezerken ayı karşılılarına çıkar, çocuğu hiss-i mâderâne ile kucaklamak ister. Fakat pederi bir kurşunla biçare ayıyı hâk-i helâk sürer. Zavallı hayvan son nefesini teslim ederken çocuğa müteessir nazarlar fırlatmıştır. Hisse: Hayvanlara iyi muamele ediniz.”

İşte bu romanın safahat-i muhtelifesini zihnime tertip ederken karşımda beş, on adam uzakta teknil azametiyle duran bir ayı gözüme ilişti. Aman Yarabbi... Bir ayı ha!!

Oda benim gibi dut topluyordu. Farkla ki ben sepete atıyordum. O ağzına götürüyordu. Bir aralık gözü gözüme ilişti. Ve mütehayyir nazarlarıyla beni süzdü. Sonra bir hiss-i nezakete tebaan ağır ağır adımlarla bana doğru gelmeye başladı.

(1) Romanın bu ciheti zanimca azıcık karışıktır. Herhalde biraz tedkike muhtaç!... Çünkü çocuk evvelemerde ebeveynini nasıl keşfediyor? Sonrada hangi lisanla meramını anlatıyor. Burasını bilahire bizim ser muharrire tashih ettireceğim.

Ne yapacaktım?! Ağaca tırmanmak. Fakat hasmım bu husus benden daha mûmarseli idi. Kaçmak, bu da mümkün değil. Çünkü yetişecekti. Ve bu mühelif nazariyelerin hayâl-i tatbikiyle meşgul iken hatırıma öteki ağacın dibine bıraktığım tüfeğim geldi. Lakin nasıl almalı? Bir tedbir düşündüm. Sepetim dolmuştu; sonra da topladığım dutun nefaseti hasımı mı memnun edebiliyordu. Binaenaleyh sepeti yere koydum. Ve samimi bir misafirperver tavrıyla geri çekildim.

Ayı o vakur adımlarıyla sepete yaklaştı. Ve her hususta serbestîyi iltizam ettiği için olmalı ki sepeti devirdi. Yemeğe başladı.

Fırsattan istifade zamanı gelmişti. Koşarak tüfeğime kavuştum. Fakat hasmım benim bu acûl-âne hareketime kızdı. Ve beni tahkir maksadıyla o kadar dutu pâ-y-mâl-i hakaret ettikten sonra enzâr-ı gazûbânesini bana atfetti. Vakar-ı sabıkını bozmadan üzerime yürüdü.

Artık tahakkuk etmişti. İkimizden biri bu aleme veda edecek. Fakat hangimiz?... Büyük validemin anlattığı hikayeleri tahattur ettim. Hepsinde ayı âkil, yaramaz çocuk me'kûl idi.

Çaresiz, tüfeğimi istîmale karar vermiştim. Hasmın beynine nişan almayı düşündüm. ancak mektepten hatırımda kaldığına göre ayının beyni pek küçüktür. Herhalde isabet ettirmeyecektim. İşte o zaman ne kadar müteessir olmuşum: bu kadar müstahzarât-ı fikriyem var? Bu kadar kitaplar okudum. Niçin insanların maruz olması ihtimali bulunan bu hale karşı bir sûret-i müdafaayı muhtevi bir eser okumadım, öğrenmedim.

Ayı yaklaşıyordu. Acaba efrâd-ı ailem benim öldüğümü işitirlerse ne kadar müteessir olacaklar... Sonra da bana yaptırtacakları mezar taşını göz önüne getirdim.

12 Numara Birinci Sene

AH EY MEVT

Burada bir ayı tarafından âkil edilen genç bir adam yatıyor.

Fakat âkil edilen bir adam nasıl yatar... Hayır, hayır, Türkçe bir mezar taşı muvaffak olmayacak... Arapça bir mevlid düşündüm:

EYYÜHEL- MEVT

HÂZÂ-İ MERKAD FALAN ÂKLA DEB-KEBİR

Bu hiç muvaffak değildi. Devr- i İstibdadda hiç böyle bir mezar taşı yazılmak imkanı var mıydı?... Eyvah! Benim mecdüyetim dünyadan büsbütün silinecek kimseler beni tahattur etmeyecek...

Ayı mütemadiyen yaklaşıyordu. Tâbir-i ahirle benden iki adım ötede idi... Artık düşünmeye mahal yoktu. Tüfeği kaldırdım, gözümü kapadım. Çektim. Şimdi hiss-i tehaffuzun bacaklarıma ithaf ettiği süratten bilistifâde koşuyordum. Epey müddet koşmuşum. Hasmın sadâ-yı ta'kîbi işitilmiyordu. Arkama baktım. Ayı yerlere serilmiş yavaş yavaş yanına yaklaştım. Usta bir avcı emniyetiyle tüfeğimi tekrar boşalttım. Ayı kimıldamıyordu.

Şimdi mağrur adımlarla çiftliğe gelmiştim. Arkadaşlarım manidar nazarlarla benim bu teehhürü tenkide başlanışlardı. Elimde dut sepeti göremeyince:

- Sepet nerede? Diye sordular..
- Bir ayı istedi! Takdim ettim.
- Haydi çılgın !...
- Pek ciddi söylüyorum...
- Nasıl!? Ayıya mı rast geldin....
- Evet...
- Ne yaptın...

Ne yapacağım. Biraz zayıfça idi. Semirsin diye dut ikram ettim. Dutu yedikten bi't-tab' semirdikten sonra öldürdüm.

- Nasıl? Nasıl?

- İnanmazsanız tepeye çıkınız...

Arkadaşlarım tepeye çıktılar. Onlara maktul ayıyı gösterdim. Hepsi çılgık kopardı. sonra tutuk. Eve getirdik. Seyre gelenler pek kesirdi. Hiçbir konferansta o kadar kişinin toplandığını gören olmamıştır. Kâffesini beni takdir ettiler. Yalnız içlerinden biri itiraz etti:

- Ayı bu kadar büyük değil!!!

Mark Twain

13 Numara Birinci Sene

(TOPLU İĞNE) ARKADAŞIMA İHDÂ

TARAFDAR-I İSTİBDAD BİRİNİN HASBİHALİ:

BOŞBOĞAZLA KARAGÖZ, BİR GEVEZE, BİR DE KALEM:

Bize püsküllü bela yok ilerisi gerisi

Müstahak, yoksa ki müştâk mı... İdik biz bilmem..

Şimdi de çıktı Davul... Ama... Tanîndâr derisi

Süleymaniye Fî 25 Teşrîn-i Evvel sene 324

Çuvaldız

REDD'ÜL-RED

Geçen hafta yine bu satırlarda hayat-ı edebiye siyâsiyesi mevzuu bahsedilen zat ahiren gazetelerden birine gönderdiği bir varak ile bu manzumelerin kendisine ait olmadığını bildiriyor.

Ve derin bir mahviyyetle “tebaan şair yaratılmadığını” da ilave ediyor. Esasen biz, mûmâ-ileyhin şairliğini iddia etmedik... Fakat Naci merhumun “Muallim” namındaki eseri meydanda durdukça “ebyât-ı mezkûrenin taraflarına ait olmadığı” yolundaki iddaya garip, vahi kalır.

Şimdi sahibi varak için yalnız bir sûret-i müdafaa kalıyor: Ben o Mahmut Esad değilim!! Bakalım buna cesaret edecekler mi?

T.E.

SARAYBURNU'NDAKİ MAGRUK VAPUR NE VAKİT ÇIKARILACAK

İstihbarat-ı mahsusamıza nazaran cerr-i eskal kanununda noksan varmış. Meclis-i Mebûsan küşad edilip cerr-i eskal kanunu kavanin saire meyanında ıslah ve tanzim edildikten sonra mağrukumu bu kanuna tevfikân denizden çıkarılacakmış!

Yoksa meclis-i mebûsanın müsadese olmaksızın o geminin yerinden bile kıyıdaması mümkün değilmiş. Meclis-i Mebûsan garbın Arap'ın baharatı gibi bin derde deva.

İFADE

Gazetemizin kesret-i mündericatına binaen Burhaneddin Bey'in üçüncü oyunu hakkındaki tetkidat-ı mizah-âverimiz gelecek haftaya kalmıştır.

14 Numara Birinci Sene

BİLYE-İ MUDHİKE

- Oh.. pek soğuk üşüyoruz.
- Aman efendim...Soğuk nerde? Benim içimde bu soba tutuşuyor. Fakat bu, pek boş değil. Eğer cibâli'den buraya kadar iki üç kilometreye yürümek felaketinde kalmak size de nasip olabilseydi, hiç şüphesiz sizde de soğuktan şikayete vakit kalmazdı!
- Fakat nasıl?
- Arz edeyim efendim: Kasımpaşa'dan vapura bindik, bizi köprüye bırakacaktı. Cibali'ye uğradı, kalktı, köprüye takarrüb edince, diğer deliklerinden küçük küçük istimbotların vız vız gelip gitmelerine rağmen, iki numeronun buna, hem de bihakkın cesaretsizliği vapurda bir heyecanı mucip oldu. Hakikaten dalgalar bî-insaf, karayel şedid o çalan ve iki numara zebun ve 'acûz idi!... 2 numero havuzlar önüne kadar geriledi, meyus bir gayretle tekrar yaklaştı ne mümkün!...Ve artık içeriden

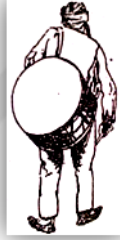
yolcu hanımların feryat ve telaşı arasında bazı bedbin gençlerin: Tekmesi kuvvetli olanlar için bir şey değil!.. Tefe'ülâtı kayboluyordu.

Nihayet bir çare kalmıştı: Cibali'ye yanaşıp, bütün Eyüp'ten, Defterdar'dan, Kasımpaşa'dan ve hemen şimdi Cibali'denmiş köprü için aldığı sefercileri yine oraya bırakmak...

Öyle yaptı. Bizde o mesut yolculardan idik. Mesut dediğime gülmeyiniz: Köprü'nün önünde böyle sallanıp çalkalanıp duruyorken kaptan 2 numeronun kuvve-i şedîde-i marîzesini lazım olduğu kadar takdir etmeseydi, ilk hamlede köprü ile bir müsademe, ve sonra hep birden o acı bî-insaf dalgalar kucaklaşmak!...

Oh, Cibali'den beri yürümek bir lutf-ı hudâ oldu... Kari'lerinize tavsiye ediniz, 2 numeroyu binmek cesareti hoş bir cesaret değildir....

A. F.

15 Numara Birinci Sene

ABONELERİMİZE İKRAMIYE

Abone senetlerimizden ilk 1000 nüshasının zuhurlarına şimendifer tahvilatın numerolarından birer adeti tahrir olunmuştur.

Bir sene zarfında bu numaralardan birine kura isabet edecek olursa ikramiyenin onda biri senet sahibine ihda edilecektir. Binaenaleyh abone senetlerimizin kıymet-i mahsusayı haiz olmasına mebnî-i ziyâdan vikayesi tavsiye olunur. Zayi edenlerin heman idarehanemize müracaatla beyan-ı malumat eylemeleri lazım gelir.

İlk abone olan 1000 zat bundan mâ-adâ ileride tekerrür edecek hukuktan dahi müstefit olacaktır.

Bilmecelerimizin hali sûretiyle abone karanan zevata tahvilat numerosu verilmez.

Bilmecelerimizi halledenlere takdim olunacak kıymetli hediyeler kariben Babıali caddesinde “Amerikan pazarı”camekanlarında teşhir edilecektir.

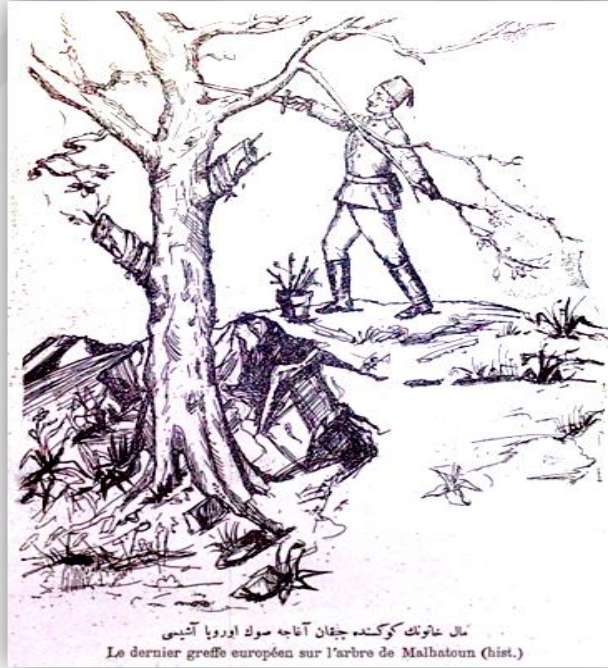
ŞERÂİT-İ İŞTİRÂ

(54) Nüsha itibariyle bir senelik abone bedeli Dersaadet ve Vilayet-i Osmânîye için 65 kuruş ve memalik ecnebi için 14 franktır.

Gazetemizin sair müşterilerimizle aynı zamanda İstanbul abonelerimize isali, valayane muntazaman müsaraaten irsali esbabını istikmâl eyledik. Bu husus için idare memurumuza umûr-ı tahririyeye müteallik-i husûsat için dahi sermuharririmize müracaat edilmelidir.

Mahall-i idaremiz:

Bahçekapısı'nda Kaspyan Hanı'nda numara- 6

Mâl Hatun'un göğsünde çıkan ağaca son Avrupa aşısı

Salı

02/12/1908

Adet 6

DAVUL

19 Teşrin-i Sani

Nüshası 1 kuruş

1324

Haftalık Edebi Mizah Gazetesi

Anlayana sivrisinek saz anlamayana davul zurna az

Nüshası 1 kuruştur

Ser-muharrir: Hamdullah Suphi

Müdür: Hasan Vasıf

Mahall-i İdaresi: Bahçekapısı'nda Kasapyan Hanı Numero: 6

1 Numara Birinci Sene

NELER İŞİTİYORUZ

BİR DİPLOMATIN BEYANATI

- Ahvâl-i umûmiyye'yi ne merkezde buluyorsunuz? Pek muhtelif şayialar deveran ediyor, lütfen izahat verir misiniz?
- Muhabir efendi! Ahvâl-i umûmiyye'yi size nasıl izah edeyim, emin olunuz ki bu zannetiğinizden pek ziyade müşküldür. Ben size ahvâl-i umûmiyyeyi malumat verirken sadrazam paşanın söyleyeceği bir söz tamamen değiştirir. Ahvâl-i umûmiyyeyi, hava rüzgar deniz kadar mütebeddildir. Birde onu biz nasıl göstersek hemen hemen o öyledir. Benim diyeceğim şudur ki: “iyi diyelim de iyi olsun”
- Beyefendi hazretleri ziyaretimin asıl sebebini anlatayım. Dün akşam zât-ı âlîlerini bir mû'tad arabanızda gazete okuyarak geçerken ahali yüzünüzü gayet endîşenâk bulmuş, dün bütün şehirde bu haliniz mûcib-i kilukal oldu. Birçoğumuz sabaha kadar uyuyamadan kimi Bulgaristan müzakeretinin inkıta bulunduğunu kimi Avusturya sefirinin kat'-i münasebat ederek memleketine avdet ettiğini söyleyerek adeta yüzünüzü siyâset-i umûmiyyenin bir mîzânü'l-harâresi gibi telakki ettiklerini isbat ettiler. Sabah idarehaneye gelir gelmez müdür efendi beni yanına çağırarak haydi koş beyefendi hazretlerinden izahat iste acaba ne oluyoruz? Dedi. Bende bunun için sizi taciz ettim.
- Adeta şaşırıyorum, dün akşam filhakika İstanbul tarafına geçerken epey canım sıkılmıştı. Fakat tebdülât-ı siyâsiyyeye atfetmek pek abestir. Bilirsiniz ki ben tiyatroya gayet meraklıyım eskiden beri Avrupa'dan hangi tiyatro buraya gelse ben sadakatle son oyuna kadar devam ederim. Geçen gece Serbernard'ın neglonunda hazır bulunamadım. Bunun için pek ziyade meyustum, bir de gazetede benim için lazım olduğu kadar hürmetli olmayan bir iki söz vardı, o da yüzümde 'alâim nâ-hoşnûdu peyda olmasına yardım etti.
- Beyefendi hazretleri itiraf etmelisiniz ki yeni kabine halkın efkarını zerre kadar nazar-ı ehemiyete almıyor. Hiçbir daire icraatine dair gazetelere malumat vermiyor, bundan dolayı hey'et-i vükelâ teveccüh-i umûmiyyeyi git gide kaybetmektedir.
- Buna daha ziyade şaşırıyorum. Anlaşılan sizde sair gazetecilerimiz gibi çok söyler, fakat pek az anlar adamlardan birisiniz. “İnsan bir söz söylemeden evvel yedi defa

dilini ağzının içinde çevirmelidir.” diyen Yunan hekimi keşke burada olsaydı da sizin, sizlerin bu halinizi görseydi. Efkâr-ı umûmiyye nedir? Bu kupkuru mevhum bir şeydir. Efkâr-ı umûmiye, efkâr-ı husûsiyyeden müteşekkil olmak lazım gelmez mi? Efkâr-ı husûsiyye tamamen birbirine muhalif olursa bunları nasıl efkâr-ı umûmiyye namı altında cem’ edebilirsiniz? Elli elma, yüz armut, seksen karpuz, beş kabak, nasıl bir araya toplanır da cem’ edilir? Mektepte siz hiç hesap okumadınız mı?. Efkâr-ı umûmiyye bu Avrupalıların bir safsatasından ibarettir. Efkâr-ı hususiyyeye gelince biz onları istediğimiz gibi oynatırız adeta diyebilirim ki, herkesin fikri bizim ağzımızda imal olunur. Diplomatların ağzı safdil halkın beynini teşkil eder. Mesela Almanya’da halk, askerlerin icap ettiği mesârif-i fevkaladeden dolayı zebundur. Adeta harab olmuştur. Her taraftan şikayetler işitilir. Birgün Prens bulur. Rayştag bir nutuk irad eder. Yalandan, beş on düşman hayaletini halka korkuluk makamında gösterir. Bakarsınız mebusunuz, halkın intihab ettiği akıllı adamlar, derhal alkışlarla yeni vergileri kabul ederler. Onun için meslekdaşımız bir Alman diplomatı “ben efkâr-ı umûmiyye ile pek meşgul olurum. Çünkü onu ben imal-i irade ederim” demiştir. Fakat bizde tabii hiç de meşgul olmaya mahal yoktur.

- Doğrusunu söylemeye cesaret etmek mümkün olsa fikrimin biraz size muhalif olduğunu anlayacaksınız. Fakat teeddüb ediyorum efendim.
- Pek memnun oldum, demek gazeteciler arasında teeddüb edenlerde var. O halde istikbalimize daha ziyade emniyetle bakmaya razı olayım.
- Bir de, bu yakınlarda tahvil-i memuriyetiniz hakkında bazı şayialar çıktı. Maarif nezaretinden, dahiliyeye geçtiniz, dahiliyeden hariciye nezaretine ve oradan bilmem daha nereye gideceğiniz söyleniyor. Müsaadenizle istizah ediyorum, bütün nezaretleri dolaşmak zât-ı âlîninize mültezim midir, yoksa bir yerde yerleştiğinizi görmek bize nasip olacak mı?
- Efendi, Emin olunuz ki beni buradan oraya niçin naklediyorlar, bunu bende bir türlü anlamıyorum, mademki ortada adam yok. Maariften dahiliyeye, dahiliyeden hariciyeye, hariciyeden sadarete geçecek benim hepsini birden benim ‘uhdeme verselerde bu memleketi istediğim gibi idare etsem daha iyi olmaz mı? Çünkü anlaşılın ortada benden başka işe yarar kimse yok.

- Taciz etmekte devam münasebetsiz olur. Hamdolsun dünkü endişenizin neden mütevellid olduğunı öğrendik ve esas mesleğiniz hakkında lütfen malumat verinizde savuşup gideyim.
- Beni büsbütün şaşırtıyorsunuz, demek bu memlekete hiçbir şey anlaşılıyor. Esas mesleğim gayet basittir: Yukarısıyla hoş geçinmek, sadrazamla hoş geçinmek, kendimle hoş geçinmek.
- Sonra
- Sonra yine böyle!!
- Sonra?
- Yine böyle!!
- Efendim geri kalanlar?
- Onlarla uğraşmaya vaktim kalmıyor.

Tû-yı beyitti serimde bunu bin kere dedim. Hey!!

Bu kubbede bir hoşca sadâdır kalacak şey!!

Hasat

3 Numara Birinci Sene

SON KORKULAR

Kadıköyü'nde Mühürdar mahalesinde bir müddetten beri bazı Ermeni evlerinin kapılarına tebaşirle işaretler yapıldığı görülür. Bunlar telaş içinde acaba ne var? Bir hücum mu, bir tariz mi vaki olacak? Derhal işaretler sildirilir. Ertesi gün aynı işaretler mevcut! Artık kanaat gelir, kendilerine karşı bir hıyanet tertip olunur. Birçokları o gece uyumaz, kapılarda adam bekletirler o işaretler tekrar sildirilir. Üçüncü defa yine o işaretler mevcut! Ne yapmalı hükümete müracaat etmekten başka çare yok, asker yolasınlar, hemde aynı sokakta bulunan bir Türk evinin kapısında hiçbir işaret yok. Üçüncü gece hepsi sabaha kadar yatmaz beklerler. Gece kimseler zuhur etmez.

Sabah saat bir iki... Ekmekçi gelir. Bunda bir feryat: bana gareziniz nedir, memlekete gideceğim, çırağa, hangi evlere ekmek verdiğimi öğretmek için kapılarda işaret koyuyorum. O yere siliyorsunuz, benim hakkı mı yemek istiyorsanız söyleyin.

KARİ'LERİMİZE

Gazetemize gelecek haftadan itibaren renkli resimler derc etmeye başlayacağız. Ale'l-umûm resimlerin ıslahı içinde teşebbüsatta bulunduğumuzdan pek yakında “*Davul*” kari'lerimizin ezher-i cihet mazhar-ı takdiri olacaktır. Meşhur karikatürist Cemil Bey'in resim hususunda bize muavenette bulunacağını ayrıca tebşir ederiz.

*

Bilmecelerimize muvaffak cevap verenlerin yazılarını bu nüshamıza derc ettik. Sahiblerinin ya bizzat müracaat etmeleri yahud mufassıl adreslerini bildirmeleri lazım gelir.

*

Araya tatil günü olan pazarın girmesinden dolayı gazetemiz Salı günleri intişar edemiyor. Dalkavuk'umuzun tavsiyesi vechiyle şimdiden sonra Çarşamba günleri neşredeceğiz.

4 Numara Birinci Sene

Her ilana bir pul yapıştırmak lazımdır.

Petrol sandıkları tahtasıyla yapılan bu kulübeye bir pul yapıştırmalı ?

Dostum, adamcağızın şalvarını unutma Odessa unu çuvalıyla yapılmış, üstünde de markası

var.

5 Numara Birinci Sene

SERMUHARRİRİMİZ

Mühtezz, hafif sedasıyla:

- Bonjour!

Dedikten sonra derin bir reveransın vücudunda hasıl ettiği i'vicâdan mütevellit garabetle eldivenli parmaklarını uzattı...Tekrar ettiği:

- Bonjour efendim....

- Bonjour azizim... Dedim... Ben bu müfret alafrangalığın gazetemize tatbik edeceği inceliği düşünerek tensikat mebde-i tahayyül ederken o ince sesiyle söze başladı..

- Azim... Gazetenin bir (Devise)'i olmalı... İsme münasib bir (Devise) düşündüm. "Anlayana sivrisinek saz gelir... Anlamayana..." darb-ı meselinden daha muvafakat bulamadım... İşte buna birinci sahifeyi yazılacak... Saniyen benim sermuharrir olduğumda işaret edilecek... İşte gazetenizde vukûunu elzem gördüğüm tadilat...

Şaşırmıştım... Ahvalindeki tekmil bu incelik âmiyâne bir darb-ı meselin ilavesiyle mi nasibini almış olacaktı... Ser muharririmiz gazetenin böyle üç kelimelik bir ihtiyacını mı tesviye edecek?.. Bu ciheti sordum:

- Yok monşer, diye her hafta iki sahife yazı yazacağım: Neler işitiyoruz, Neler görüyoruz. İşte yazılarımın serlevhaları... "Hasat" işte imzam...

Korkmaya başlamıştım... Hasatından sarf-ı nazar bu ser muharrirle işlere kesat gidecek.. Neyse... Bir müddet mebzûl Fransızcalı bir Türkçe konuştuk...

Burada ser-muharririmiz ilm-i hesabla pek ülfeti olmadığını [1] anlattı.

Eldivensiz gezmiyordu. Çünkü bir gün yine bir arkadaşına elini uzatmıştı. Sürekli zeytinyağlı bir perhiz yemeğine pek yeni veda eden bu yedd-i muattar onun narın parmaklarına çıkmak bilmez bir koku tevdi ilişti.

Sermuharririmiz Mekteb-i Sutânî'den mezun... İyi Fransızca bilir... Çetrefil İngilizce konuşurdu.

- Ha azizim dedi, benim tekmil yazılarınız üzerinde bir hakk-ı nezaretim olacak... Lazım gelen yerlerini değiştireceğim...

- Bu olamaz... Vur Abalıya silsilesiyle benim... Mark Twain o bir diplomat imzaları muhterem refiklerimin taht-ı zamanındadır... Onlara dokunmayacaksınız...Yalnız gazete namına yazılan şeyler tashih edebilirsiniz...
- Fakat rica ederim. Dedi. Bu hakkı teslim ediniz.
- Azizim niçin bu kadar ısrar ediyorsunuz? O zaman boynunu büktü. İki ellerime sarılarak:
- Toplu İğne'nizi ben de denememek şartıyla ondan tamamen vazgeçiyorum. Dedi temin ettim.
- Öyleyse *au revoir!...C'est entendu!*

Pazar 9 Teşrin-i Sani 324

Mark Twain

[1] Aylığını biraz eksik vermek mümkün olur diye sevinmişim... Kara mizah... Yarın Fransız... başlık... Altılıkla hesap tevsiye edersem elbette 4,3 mecdiye bir kâr olabilirdi. Fakat o kadar mümareseli ki

6 Numara Birinci Sene

BURHANEDDİN BEY'İN ÜÇÜNCÜ OYUNU

“Davul gazetesine mahsus” kaydını hâvî bir koltuk biletini garsonun eline tutuşturduktan sonra gösterilen yere oturmuştum..

Perde açılmasına on dakika kadar vardı. Fakat müzic tesadüf: Muhitim hiç müsait değildir. Önümdeki koltukta Celal Sahir Bey, merhûme Demet'in pederi... Yanında Abdullah Zühtü Bey, Harputlıyanın uyanması korkusuyla pür-heyecan.

Daha ötede Hilal matbaası müessesleri...Ve nihayet karşıdaki locada pür-izz oturan maarif nazarı da kendisini sitayişlere boğacak olan o edebiyat-ı temaşa konferansı sabırsızlıkla bekliyordu...

Bir aralık Celal Sahir Bey bana döndü... Samimiyetini muhafaza etmek isteyerek mütehezz bir seda ile:

- Azizim, dedi, Demet bir iki hafta sonra yine çıkıyor... İsti'câl ediniz!!
- Zararı yok Demet'in hortlak olduğunu ilave ederiz.

- Halit Ziya imdadıma yetişmişti: Perde açıldı.

Artık şimdi gittikçe yükselen bir seda-i ezmine-i kadimeden zamanımıza kadar tiyatronun geçirdiği safahati daha doğrusu tiyatro müelliflerini saydıktan o yüz bu kadar ismi bir tesbih gibi çekerek yaptığı yoklamayı ikmal ettikten sonra tiyatronun bizdeki lüzumunu hissedenlere ithâf-ı takdirat ile nihayet on dördüncü Türk asrının Mösyö Serbernard Burhaneddin'i o cüsse-i ihtişamıyla bizlere takdim etti... Konferans yegane kusuru süratle okunması ve müellif isminin kesret-i ta'dâdıdır..

Perde kapandığı zaman beni müşkil bir mevkide bulduran koltuğu terk ederek dışarıya çıkmıştım. Herkes beyan-ı mütalaa ediyor... Halit Ziya bu muvaffakiyetinden dolayı tebrik olunurdu.

Bir mesele-i adliye, o telefon hep muvaffakiyetle oynandı. Ancak ilkinde katibin, ikincisinde uşağın gözükmemesi için birer paravan lazım olduğundan da kuru eksik addetmekte mazuruz!!

Programda Hüseyin Kami Bey'in bir hasbihali vardı... Acaba söyleyecek?

Yine o takma sedasıyla neler... Ne incelikler ibzal edecek... Sabah-ı Hürriyet'in ilk perdesiyle mesleğini tayin eden bu zat sahneye çıkar çıkmaz ta yukarılardan beş on seda fırlattı.

- Sabah-ı hürriyet!!..
- Hüseyin Kami Bey iltizamı nazlardan sonra:
- Pekii, dedi o başladı..

Şimdi gözümün o kentte fena bir hisse tebean söylenen, hiçbir zaman necâbet-i milliye ile kabil-i tevfiik olmayan beyitleri muhitin tamamen gayri müsaid olmasına rağmen okundu..emindim:

Bunlar söylenirken, birçok kişi yüzlerinin kızardığını, içlerinde alicenap hislerin tehevür u isyan ettiğini duyuyordu. Bilahire meseleyi öğrendik... Yukarıdan bağırانlar Hüseyin Kami Bey'in emrini yerine getirmişler...

*

Tarık yine o ilk hisleri tevlit ederek seyredildi alkışlandı.. Fakat tavırlar biraz garipti; o Arap dilencisinden kıssa-i Yusuf'u bekliyor o farklı değil...

Hatta ara sıra elimi cebime götürerek bir onluk arıyordum. Burhaneddin âsâr-ı sanatını sahne-i cennette gösterdi: Evzâı o kadar tabîî..o kadar samîmî idi ki... Muvaffakiyeti bu bâbdaki istidadına en celî burhandır, diyebilirim.

7 Numara Birinci Sene

GARİP SATIRLAR

Tanın'den:

Almanyalı olup umûr-ı zirâatte istihdam olunmak üzere bâ-mukâvele name üç yüz on dört senesinde Dersaadete getirtilen Mösyö Herman'ın müddetinin münkazi olmasına daha iki buçuk sene bir müddet var iken vefat ettiği haber alınmıştır.

DAVUL

İşte Almanların taahhüdata sadakatleri: Büyükleri Berlin muahedenamesini tanımaz, küçükleri hususi mukavelenameleri mukavelenamenin hitamından iki buçuk sene evvel vefat etmiş, taahhüdata sadakat böyle mi olur?

*

Kabinenin mesleği hakkında aldığımız en güzel cevap:

- Ko ne derlerse desinler çeke gör yâr eteğin

HÜRRİYET NEDİR?

Eski kadınlarca: Halâyık azat etmek

Konya'da: Cemiyet âzâsı

Kırk kilise havarisinde: On bir temmuz'da taht-ı saltanata çıkarılan bir beyhudenin ismi

Vaizlerce: Kadınların kapalı çıkması

Avam için: Sonu ne olacağı belli olmayan bir iyilik

Cemiyetçe: Hasta adamı kurtaracak yegane ilaç.

Lüleburgaz'da: Rumların istedikleri vakit silah atması

Halit Ziya Bey'ce: Yolcularına gayet dalgalı denizler geçirecek bir gemi.

Çocuklarca: Büyüklerin sokak eğlenceleri.

*

Kadıköy ahâli-i muhteremesinin arzularına binâen artist Burhaneddin Bey tarafından Kadıköy kışlık tiyatrosunda gündüz hanımlara ve gece erkeklere mahsus olmak üzere iki oyun verileceği istihbar kılınmıştır.

8 Numara Birinci Sene

VUR ABALIYA

ALİ KEMAL BEY

İnne'l fetâ min yegûlü hâ enâzâ

Leyse'l fetâ min yegûlü kâne ebî

Bu huccâc-ı zalimindi. Fakat doğru olduğu içindir ki dünya da ne kadar büyük adamlar gelmişse hepsi kendilerine bunu, bu hakikat-i güzîni destûr-ı ittihaz etmişler... Hepsi huccâc'ın emirine iktifa eylemişler...

Ali Kemal Bey'de "kân-ı ebî" demek istemiyordu! Büsbütün mekteb-i mülkiyeye, kendisini hırçın... Asabi bir hayatla karşılayan o saha-i maarife atıldı. Mektep hayatı Ali Kemal Bey için bir mücadele-i daimi olmuştur. Evet! Tekmil muhitine muârızdı... Hakikat-bîn nazarları, demdemelere karşı ateşler püsküren bir edebiyat muallimine şerareden misaller iradını reva gördü, gördü de sınıfta müşâr-ı bilbenan oldu.

Bilahire matbuat, Arab'ın teknil inceliklerini nakleden bu genç muhabiri samimi alışlarla kabul etmişti. Çünkü garbıda Sorbon'un edebiyat-ı hakikiye derslerinden hakayık-ı mektûme-i siyasiye kadar ne varsa hepsini şark matbuatına... İkdâm'ın riyakar, fakat müdebedeb sahaifini garb ceridelerine askettirmiş. Bu munis, zarif muvaffakiyetin bir tetvîc-i zammisi olmak üzere *Figaro* muharririnin nail olduğu bir lutf-ı ziyareti de benimsemişti... işte bir taraftan "*İkdâm*" o yâr-ı kadîme "yaman" makaleler serpiştirir... Avrupanın en büyük, muhteşem salonlarında kendisine bir mevki'-i güzîn hayâl tahsis ederken Hüseyin Cahit "o hasm bî-rahm" karşısına "bî-amân" bir muarız sıfatıyla çıkmış, muhasameye amade iki düelloğunun musafahasını andırır bir sûrette câ'lî bir samimiyetle işe başlayarak İkdâm muhabirinin benimsediği makaleleri me'haz beyânatıyla tercüme koyulmuştu. Ali Kemal

Bey ne cevap verdi. Bilmiyorum!. Ancak mevkiye münasip en iyi mukabele “dürûğ-ı maslahat-âmiz...”darb-ı meselenin Arapçası idi...

Bu vaka onun hayatına büyük bir tesir bırakmıştır... Esasen lisan bahsindeki müddeayâtı taraftarlarını azaltmıştı:

- Eğer, diyordu. “Türk” kelimesini “Türk” şeklinde yazarsak “Etrak”e veda etmeliyiz.. Fakat ya geliyordu. “Etrak” darılırsa “Tevarik” de gücenmez â.. İhtimal ki Beyrut’ta tahsilini iddia ettikleri Arabça buna müsaade etmez..

*

Hüseyin Cahit, Ali Kemal Bey için en bî-taraf bir müfettiş idi. Hiçbir hareketi yoktu ki Cahit bilmesin: Mısır’da aldığı maaşları biliyordu. Menabi makalatını biliyordu. Yıldızın son ihsanında biliyordu.. Fakat fikrimce yalnız bir şeyden haberdar değildi: Arapça!! Çünkü Hüseyin Cahit, Beyrut’ta tahsil etmemiş. Mısır’ın cami ezhârından nasibini, nasib-i irfânı almamış. Sonra muallim de olmamıştı. Halbuki bugün kendisi tarih-i siyasi hocasıydı..

Fakat mebusluk işte bunu Cahit’e vermeyecek mademki Arapça biliyor; çalışacak. Telmihli kinayeli makaleler yazacak... yazacak da... kendisi mebus olacak, Cahit’in de ağzı açık kalacaktı.

Perşembe 13 Teşrin-i Sani 1324

Toplu İğne

9 Numara Birinci Sene

Mais comme il écrit bien.

مکتبہ کوڈل پابلیشرز

Bakın ne güzel yazıyor!

10 Numara Birinci Sene

YENİ MİKROP...

-Ekrem Rasim'e-

Ciddiyet-perver doktor iri kaba ellerini pantolonun ceplerine sokmuş, o hemen bir metre mikabi hacmindeki sevgili karıncağzını yazı masasının kenarına alıştırıp yaslanmış; harikulade bir mahluk olarak telakki edildiği bu zavallı adamcağızı bütün cedit-i hâzikesiyle süzüp de demişti ki:

- Vakıa efendi; idrarınızı netice-i tahlilinde bâdî-i felaket bir mikroba kati'yen tesadüf etmediğime emin olabilirsiniz lakin...

Burada yalnız ucu bir yer domatesi kadar iri, kırmızı ve adeta fişkırıyormuş gibi nazarlara batan birkaç kıl ile üzeri müzeyyen, biraz yukarıya kıvrık burnuyla kalın ve renksiz dudaklarını bitiştirip acı acı sırtarak ilave etmişti:

Lakin doğrusunu isterseniz...

Şimdi bu garip misafir büyük bir asabiyet-i tecessüs- perverane ile soruyordu:

Nasıl azizim nasıl? Yoksa yeni bir mikrop keşfetmeyesiniz? Eğer bu sahih ise bahtiyardır.

O benim idrarımdan çıkacak mikrop ki bütün ahfadi sizin isminizi taşımakla müşerrefdir.

Artık doktor odanın kutrlarını vasıl ederek geziniyor. Ve bî-pâyân şöhret mutantananın sekr-ı serâbıyla bîtab olan dudaklarından bütün kelimeleri bir Sorbon profesör vakarıyla fırlatarak cevap veriyordu.

- Gerçi keşfettiğim bir mikrop değildir. Lakin bugün hem sanatlarım beyninde büyük bir dedikoduyu mucip olacak derecede mühim bir hadisedir.

Bu sırada doktor gözlüğünün camlarında inkisar eden nazarlarını hasta adamın çeşman bî-ferine dönerek yavaşça:

- İdrarınızda âsar-ı haml müşahede olunuyor azizim âsar-ı haml...

Parmağımı sallayıp gözlerini açarak ilave ediyorum.

- Mâmâfih idrarınızı kemâl-i ihtimâm ile saklayacağım. Zira bu hadise şüyû' bularak az çok sıhhat kesb eylediği taktirde emin olunuz; emin olunuz ki bunca mücelledât-ı tıbbiye ve mahâfil-i fenniyyenin vaziyet-i hazırası alt üst olacaktır. Ah şimdi alemde (Pastor) o büyük (Pastor) hayata olsa da şu bir şişe idrarın içinde onunla ikimiz günlerce, aylarca, senelerce çırpınsak..

İşte o zaman bu zavallı hastanın bütün rûhu bu bir alay safsatanın ihtimalat dûr-â-dûriyle ezilmiş ezilmişti. Artık gözlerini açmak, haykırmak nöbeti ona gelmiş olmalıdır ki bir fevvâre-i dehşet kesilerek ayağa kalktı ve dedi ki:

- Hayır efendim hayır zannederim ki; nasıl zannederim sizi kati'yen temin ederim ki; benim yani şu dakikada size muhattap olmak şerefiyle müşerref olan mevcûdun idrarında âsâr-ı mezkûre asla bulunmamış ve bulunmayacaktır da... Hem ben şu müdafaatimle yine dolayısıyla sizin haysiyet-i maneviyenize hizmet etmiş oluyorum. Bugün Avrupa fezaların korkutmaya başlayan benî-asfer tehlikesini bilmiyor musunuz işte eğer şu korkunç hadise kati'yet kesb edecek olursa yarın bu muzır mikrobun siz de dahil olduğunuz halde bütün hem cinslerim olan zavallı, bedbaht erkeklerden zuhûr etmeyeceğini nasıl temin edebilirsiniz? Ah işte o zaman benim mikrobumla, benî-asfer tehlikesini beyninde ne fark bulabileceksiniz.

Doktor şu izahat-ı mühimmenin tesîr-i füsunkarisi altında adeta bunalarak derin derin düşünmeye başlamıştı. Müstahzarat fenniyyesine zihninde mükemmel bir resmi geçit yaptırıyor, şu hadise'nin vücuduna delalet, şehadet edebilecek ufak bir kaide, gayr-i mahsûs bir kokuya bile tesadüf etmediği halde tahlil ettiğini idrar içinde huveynât-ı mezkûre âsârına tesadüf ettiğini de inkar edemiyordu. Mahuf bir kabustan uyanır gibi dedi ki:

- Dostum bu gibi meseleler daima sükunetle haledilebilir. Binaenaleyh rica ederim. Kendinizi kabil olduğu kadar teskîn ediniz. Evet sözlerin cümlesi mukarin-i hakikat olabilir ve filhakika bu da bilahire biz erkekler için büyük bir tehlikede teşkil eder. Halbuki ben dünyaya balık olarak gelmediğime nasıl eminsem muhterem idrarınızda mezkur mikropların vücudunu da aynı emniyet-i kat'îye ile teslim eder. Eğer arzu ederseniz birkaç refikamla...

Hasta büyük bir telaş ile sözünü keserek:

- Ka'tiyen... kati'yen işte asıl meselenin tehlikesi burada ya... Bunun hali için yapılacak bir şey varsa azizim doktor oda sizinle beraber şurada idrarı başımızdan def etmek yani dökmek ve şu hadisenin fi-mâ-ba'd yanımızda kalması için namusumuz üzerine yemin ederek birbirimizi bir daha görmemek şartıyla ayrılmak...

- Evet... Evet bu pek doğrudur. Lakin ba'de-mâ sizde ricâl-i sâire gibi kati'yen her yerde idrarınızı ihraç etmemelisiniz... Eğer bu fiile cüret ederseniz....

O zaman ikiside birbirinin karşısında titreştiler. Köşede duran leğene idrar şişesi birer esmâ'-ı misak ile dökülürken doktor hafif hafif şu sözleri temin ediyordu:

- Ah fen... Büyük fen... Nelere muktedir değilsin...

*

Bedbaht adamcağız evine avdet ettiği zaman büyük bir velvele ile istikbal edilmişti... Karısı nerdubânın orta ayağına oturmuş hem tepiniyor, hem haykırıyordu:

- İstemem efendim istemem... Bir çuvala: Koyarak bekçinin oğlu İbrahim'e verdikte öteki mahalledeki arsaya atıversin...

Zevci soruyordu:

- Yine ne olmuş ki?

- Karısı taşlıkta yalanan iri bir kediyi göstererek diyordu ki:

- Ne olacak mesela... Bana iki şişe parası verdiren bu hınzırın lüzumu yok...

Atsınlar efendim... Gözlerim görmesin... Hani siz evvelsi gün idrarınız için bir şişeye aldırmaştınız ya gece yarısı devirip kırmış içindekini dökmüş... Bereket versin ki ben karıcığın hemen ertesi gün o biçimde bir şişe daha aldırıp kendi idrarımla doldurarak sana verdiğimde yine seni hiddetlendirmedim... Sinirlerini oynatmadım... Artık çekemem atsınlar efendim.

Adamcağız şu ser-güzeşt-i elimin safahat-ı gûnâgûnü tekrar takip eden gözlerini yumarak cevap veriyordu:

- Evet yine sinirlerimi oynatmadın değil mi, hiç oynatmadın başını sallayarak hiç hiç.

B. Şükrü

12 Numara Birinci Sene

BULGARİSTAN MÜZAAKERATI NASIL BİTECEK?

Dünyanın en hakim en kâr aşına kavmi olup mânâ-yı hayatı hakkıyla anlayan çingeneler, bir düğün yapacakları zaman, kız vekili erkek vekiline hitaben: Şu mutalebatta bulunur:

Üç yüz koyun, beş yüz keçi, sekiz öküz, dört deve, yirmi dönüm tarla, yüz dönüm mera, erkek vekili orada hazır bulunan cemaate hitaben der ki: Bu teklifleri çok bir şey değildir, muvâfakatır fakat siz ne dersiniz? Cemaatten birisi: Benim hatırım için koyunların affedilmesini rica ederim, diğeri develerin affını, diğeri keçilerin, diğeri öküzlerin ve sonra bir diğeri de tarla ve meraların affını, ve ancak verilecek şeyin iki maşa körükten ibaret olmasını temenni eder. Esasen erkek yukarıda ta'dâd edilen mutalebatın hiçbirini verecek halde değildir, çünkü mevzubahis olan hayvan ve emlakta ortada hiçbir eser yoktur.

İşlerin gidişinden anlaşılıyor ki bizim Bulgaristan müzakeratı da aynıyle böyle bitecek. Rusya'nın talebi üzerine Bulgaristan vergisini Almanya'nın talebi üzerine şark şimendiferlerinin hakk-ı istimlâkini Fransa'nın tavassut-ı dostânesi üzerine evkafi, İtalyanın talebiyle de şarkı Rumeli tekasit-i müterakimesini terk ederek nihayet elde iki maşa ile zil çalarak ortaya çıkacağız. Ve evvelce "sâdık tebaa yapılan Bulgarlar" bu defa en sadık dostlarımız olacak.

Selanik Feyziye Mektebi Talebesinden

Ali Aşkî

GELEN MEKTUPLAR

DAVUL GAZETESİ MÜDÜRİYET-İ ALİYESİNE

Senin vefireden beri kâbus-ı istibdad altında çâr-ı çeşm bulunduğumuz halde İttihad ve Terakki Cemiyet-i aliye ve muhteremesinin mesâî-i peyem-ber-pesendânesi sayesinde bî-hamdi Teâlâ iktisab ettiğimiz serbestî-i matbuat neticesi olarak âlim-i tahriri tezyin eden ceride-i feridelerinin koca iki sahifesini acizlerine tahsis etmelerini ve hatta bu fikirde ara sıra mevzubahis edecek bir diğeri tasavvur buyurmalarını hakkımda iltifat addederim. Şu kadar ki Mahmut Esad imzasıyla merhum Muallim Naci tarafından tenkid ve Tercümân-ı Hakikat'e

derc edildiği beyan buyrulan ebyatın acizlerine ait olmadığını ve o imza sahibinin mutlaka başka bir zat olması lazım geldiğini sûret-i kat'iyede temin ile kesb-i fahr eylerim.

13 Teşrin-i Sani 324 İ'câzu'l-ibâd

Mahmud Esat

13 Numara Birinci Sene

Muharebe korkusuyla Laheyeye doğru!

14 Numara Birinci Sene

MÜKALEMELER VE MÜNKAŞALAR

İki arkadaş arasında:

- Dalgınlık kadar dünyada fena şey yok, hangi eve gitsem bir çift lastik bırakıyorum.
- Azizim bu akşam bizim eve buyursanıza.

*

Efendi ile hizmetçi:

- Kız Allah cezanızı versin, o ibrikten su içilir mi?
- Efendim ne yapaym orada susadım.

*

Bir yaşlı kadınla hafidi arasında:

- Yavrum, piyango çıktığı vakit sana beş yüz lira vereceğim.
- Çıksında nineciğim istersen hiç verme.

- Yalnız sana değil Ahmet'e iki yüz, Sefi'ye de iki yüz vereceğim, daha vereceklerim de var.
- Peki nine böyle böyle bol bol dağıtıyorsun kaç tane biletin var?
- Daha almadım evladım. Elime para geçerse alacağım.

*

- Kuzum! Kayınvaliden pencereden düştü de niçin tutmadın?
- Ne yapayım, aşağı kata koştum, ininceye kadar o geçmiş

*

- Tensikat hakkında bir kadın tarafından:
- Kardeşine maaş yapacaklar mı?
- Ben ne bileyim?
- Ben onlara bildiririm. Bir hafta daha bekleyeceğim, eğer bir şey yapmazlarsa, inkisâra başlayacağım.

İLAN

RESİMLİ KİTAP ve MUSAVVİR-İ MUHÎT

Mündericatı, tenevvü'î ve resimlerin güzellikleriyle bihakkın memleketimizin en kıymetli aylık ve haftalık gazetelerini teşkil eden Resimli Kitap'la Musavvir-i Muhît'in esassen haiz olduğu rağbet ve takdîr-i umûmî bunları tekrar methederek kari'lere tavsiye etmekten bizi vareste kılar. Ahiren aldığımız malumata nazaran Musavvir-i Muhît gençlerin mürevvic-i efkârı olacak o yeni şairlerimizin, yeni muharrirlerimizin en müntahab-ı eş'ârî; âsâr-ı fenniyye ve edebiyeye ve mütalaât-ı ictimaiyesi intişar edecektir.

En son batı'nın bir "Servet-i Fünûnî" olacak bu gazete evvelce haiz olduğu kıymet bu sûretle tezauf edecektir. Müesses-i muhteremleri Abdullah Esat Bey'le bununla Faik Sabri Bey'i gazetecilik sanat-ı mühimmesinde gösterdikleri vukuf ve kabiliyetinden dolayı bilhassa tebrik ve devam-ı muvaffakiyetini fart-ı samimiyetle temenni ederiz.

15 Numara Birinci Sene

ABONELERİMİZE İKRAMİYE

Abone senetlerimizden ilk 1000 nüshasının zuhurlarına şemindifer tahvilatı numerolarından birer adeti tahrir olunmuştur.

Bir sene zarfında bu numerolardan birine kura isabet edecek olursa ikramiyenin onda biri senet sahibine ihda edilecektir. Binaenaleyh abone senetlerimizin kıymet-ı mahsusayı haiz olmasına mebnî-i ziyandan vikayesi tavsiye olunur. Zayi edenlerin hemen idarehanemize müracaat beyan-ı malumat etmeleri lazım gelir.

İlk abone olan 1000 zat bundan mâ-adâ ileride tekerrür edecek hukuktan dahi müstefid olacaktır.

Bilmecelerimizin hali sûretiyle abone kazanan zevata tahvilat numerosu verilmez.

Bilmecelerimizi halledenlere takdim olunacak kıymettar hediyeler kariben Babıali caddesinde “Amerikan pazarı” camekanlarında teşhir edecektir.

ŞERÂİT-İ İŞTİRÂ

(54) Nüsha itibariyle bir senelik abone bedeli Dersaadet ve Vilâyet Osmâniye için 65 kuruş memalik ecnebiye için 14 franktır.

Gazetemizin saîr müşterilerimizle aynı zamanda İstanbul abonelerimize isali, valayane muntazaman müsaraaten irsali esbâbını istikmâl eyledik. Bu husus için idare memurumuza umûr-ı tahrîriyeye müteallik-i hususat için dahi sermuharririmize müraccat edilmelidir.

*

Mahall-i idaremiz:

Bahçekapısında Kasapyan Hanı'nda numero - 6

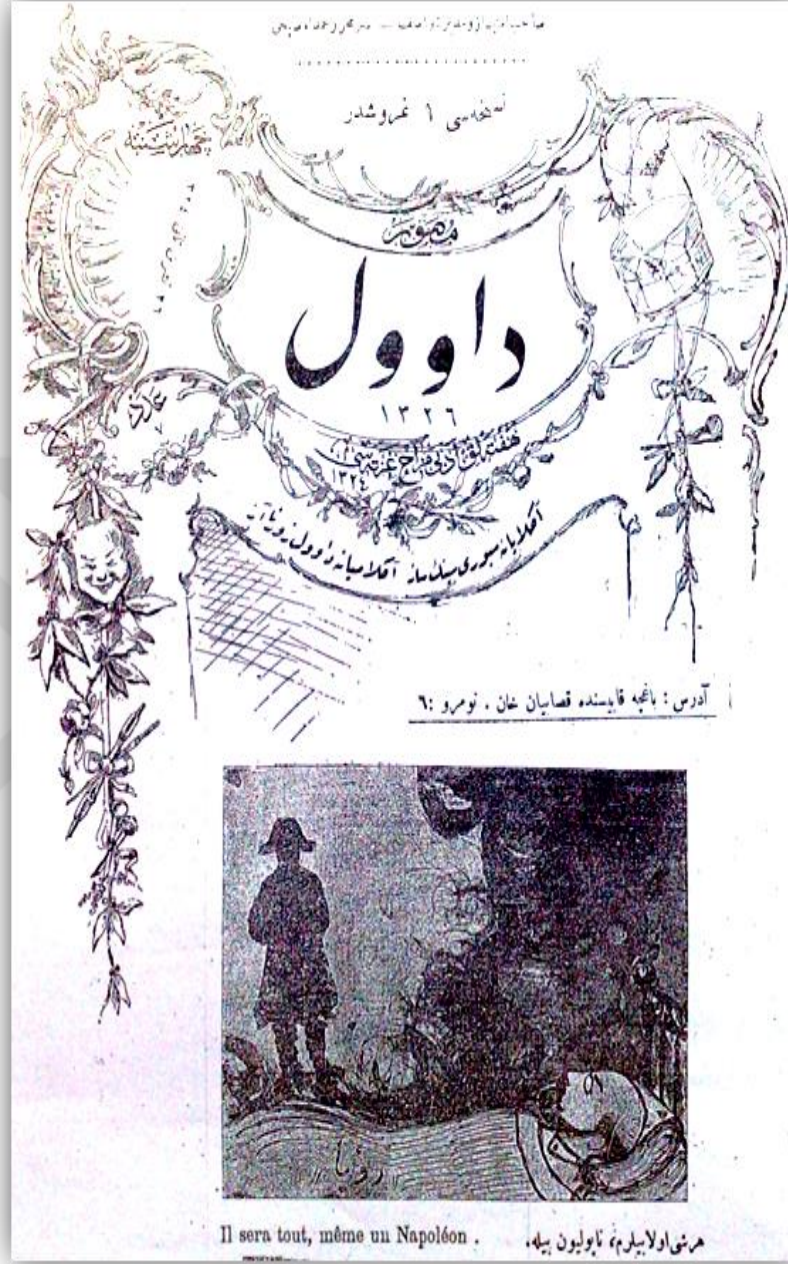
16 Numara Birinci Sene

Meşrutiyet sigortası

Hele bir muayene edeyim?

2 Numara Birinci Sene

Her şey olabilirim, Napolyon bile.

Çarşamba

09/12/1908

Adet 7

DAVUL

26 Teşrin-i Sani

Nüshası 1 kuruş

1324

Haftalık Edebi Mizah Gazetesi

Anlayana sivrisinek saz anlamayana davul zurna az

Nüshası 1 kuruştur

Sahib-i imtiyaz ve müdür: Hasan Vasıf

Ser-muharrir: Hamdullah Suphi

Adres: Bahçekapısı'nda Kasapyan Han. Numero: 6

3 Numara Birinci Sene**KÜÇÜK MUHAVERE**

Genç Türk eğer çocuklarımızın terbiye-i bedeniyyesine dikkat etmezsek, çok geçmez her tarafta görülen sefalet-i cismâniyye memleketin hayatı tehlikeye koyacak bir hale gelir? İhtiyar Türk ihdadınız atalarınız cismaniyeye dikkat ediyor muydu?

Genç Türk etmedikleri için hepsi öldü ya.

- İki asker arasında?
- Efendimizin yanında duran o sakallı kimdir?
- Sadrazam Paşa
- O ne yer ki öyle hiç çenesi durmaz?
- Zavallı askerler, sadrazam paşa'nın bu memleketin kerem ve serdabıyla sinirli olduğunu nereden bilecekler.

- Bonjour
- Bonsuvar

Hakkınız var gece olduğu unuttum. Küçük bir çocuk dayıcığım, babamın hakkı var “Geceler gündüz oldu” babam onun için bonjur diyor.

BİLMECEMİZ

Gazetemizin en ziyade hangi imzalı makaleler sizi memnun ediyor. Ekseriyeti teşkil edenler arasında kura çekerek kazanana zarif bir saat veriecektir.

İki numaralı nüshamızdaki bilmeceyi fenar yolda Mustafa Nüri Paşazâde Fevzi Efendi halletmiş olmakla bu nüshadan itibaren kendilerine abone irsaline başlanmıştır.

Üç numaralı nüshamızdaki bilmece için gelen cevaplar içinde en muvaffakı Fir Fir imzasıyla aldığımız “günah derlerse desinler çeke güryâr ettiğın” cümlesi olduğundan mûmâ-ileyhâ imza sahibinin mev’ûd olan fotoğrafı verilmiştir.

İLAN

SİYASİ, EDEBİ, İCTİMAİ

Resimlibahçe mecmuasını okuyunuz. Senelik abonesi yarım liradır.

İdarehanesi -Selanikte Sabri Paşa Caddesi

KADIN

Gazetesinin altıncı nüshası geldi. Zarafet mündericacı, kadınlarımıza bu muhterem gazeteyi takdime bizi mecbur ediyor.

Adres: Selanik limanda Selimiye caddesinde daire-i mahsûsa.

(Sağlam vücutta sağlam fikir bulunur.)

TERBİYE-İ BEDENİYYE MEKTEBİ

İstanbul'da Rızâ Paşa Yokuşunda

Selim Sırrı Bey tarafından tesis olunan bu mekteb büyük, küçük hepimizin muhtaç olduğumuz sıhhatı temin eyleyecektir. Muhterem üstadın muvaffakiyetini tebrikler ile muhterem vatandaşlarımıza bu mektebi tavsiye eyleriz.

4 Numara Birinci Sene

NELER İŞİTİYORUZ

Arkadaşım Paris'ten henüz gelmişti. Dört beş senelik bir müfarakatın onda hasıl ettiği tahvilatı anlamayı pek çok merak ediyorum. Biz burada çorak ve bî-nasîb bir muhitte yaşarken, o Fransa dehesının bütün cihana ziya-yı kemalatı isal ettiği bir merkezde, cihân-ı medeniyetin cihân-ı bedâyi'in payitahtı olan Paris'te, terbiye görmüş, ikmâl-i tahsil eylemişti. İlk mülakatımızdan benim bir köylü kadar beceriksiz, kaba, onun bir prens kadar nazik mümtaz ve hakim olarak çıkacağımızı tahmin etmiştim. Günlerce onu aradıktan sonra nihayet Tepebaşı'nın yazlık tiyatrosunda buluştuk, Kemal Bey'in Vatan piyesi oynanacaktı.

Yan yana oturduk. Maneviyetimizin şimdiki halini tanımadan evvel, beş senelik bir müddetin beynimizde hasıl ettiği inkılabatı gördük. Arkadaşım, büyümüş, genişlemiş vücudu çocukluktan çıkarak tam bir genç adam mahsusatını iktibas etmişti. Çok beklemeden son vakâyi' hakkında nasıl düşündüğünü öğrenmek istedim:

Nasıl bulduk, iyi değil mi; istiğnâkarâne hafif gülümsedi, o bana bir ağabeyin küçük kardeşine atfedebileceği yüksek fakat himâye-kâr bir nazarla baktıktan sonra:

- Bütün İstanbul mektep tatilinde dedi, hocanız yok, mubassırınız yok, müdürünüz yok, istediğiniz gibi sokaklarda *récréation* (teneffüs) yapıyorsunuz, fakat ben buraya gelmekle beraber, Eylül ayının avdetinden, tekrar mektebe girmeniz ihtimalatından korkuyorum. Daha evvel nasıl şurasını unutmamalı, Nasrettin Hoca mektepten kurtulmak hevesiyle muallimlerini öldürmek isteyen çocuklara, asıl iş eliftedir, demişti.

- Azizim, niye için daima yabancı ayrı bir adam gibi şöyle yaparsanız, böyle yapıyorsunuz diyorsak sen bizim mecmuaya dahil değilsin?

- Paris'e bir maksad-ı siyasi ile gitmediğimi bilirsin, ben daima hilekar ve hain olan siyasetten nefret ederim, Siyaset namı altında bazı müteneffizlerin, diplomatların yaptıkları şey efrad arasında cârî olduğu takdirde, yalancılık, dolandırıcılık ve alçaklık namını alır. Ben yalnız sanayi-i nefiseye hasr-ı hayât etmek isterim, benim ihtiyacat-ı maneviyye mi? en ziyade mebzuliyetle istifa eden biri, her yerden ziyade sever bu ihtiyacatımı, bu zevkimi en ziyade anlayan adamları sairlerine tercih ederim, onun için buraya gelir gelmez, inkılabtan

pek çok memnun olmakla beraber, epey sıkıldım, yakında avdet edeceğim. İstanbul'unuz yaşanacak bir yer değil, ölünecek bir yer.

- Peki biz nasıl yaşıyoruz?

- Siz yaşamıyorsunuz, ölüyorsunuz, halbuki en vasi en derin manasıyla hakikaten yaşanır. Zaten yaşamak, öldüğünü öleceğini düşünmemekle kabildir “Jules Lemaitre'in” ölüm korkusu hakkında Anale'e yazdığı şeyi bilmem ki okudun mu? Ölümle meşgul olmayanlar ölümü düşünmeyenler, asla ölmez, diyor ölümden saadet, felaket gibi itikate tabidir, şimdi İstanbul'unuzda hangi şey var ki daima maziyi, geçmiş fena bulmuş şeyleri ölümü ihtar etmesin, akşamları İstanbul'un üstüne çöken, hüznün ve gurbet, yalnızlık, his fena, beni adeta boğuyor, öldürüyor. Bir de, sokaklar o kadar dar, evler o kadar kasvet-engiz ki, yemin ederim, ben Paris'te avdet ettiğim vakit burada her şeyi bıraktığımdan pek çok küçük buldum, adeta burası *lilliputien*'ler (cimcime) bir şehir olmuş, ben, yollarınızda yürümeyi bilmiyorum, taşlara nasıl basılacak öğrenemedim her taşın kendine göre bir duruşu, bir istikameti var, ayağı ona göre idare etmeli, sizi bütün İstanbulluları tebik ederim, vallahi, hepiniz birinci derecede canbazsınız, nasıl Mösyö Jordan bilmeksizin kırk sene *prose* (nesir) yapmışsa, sizde yürümeye başladığınızdan beri bilmeksizin canbazlık yapıyorsunuz “Ten..” Londra sokakları için, bunlar yalnız geçmeye mahsusdur: Devrilmez, seyredilmez, oturulmaz yerler diyor bu sokaklar her haliyle, ispat ederek İngilizler, iş adamlarıdır. Bende Paris sokakları için, geçilir, konuşulur, seyredilir birtakım yerler diyeyim, siz İstanbul sokakları için ne diyeceksiniz? Düşünülür, yuvarlanılır fakat geçilmez yerler diyeceksiniz değil mi? Dostoyevski, insan için en iyi tarif, her şeye alışır bir mahluk demektir, diyor. Siz de alışmışsınız, alışabilmişsiniz, o yollarda şâyân-ı hayret bir kalabalıkla yürüyorsunuz. Fakat ben zavallı ben, her gün yüz, yüz elli kuruş araba parası veriyorum.

- Rica ederim, böyle söyleme, Avrupalılar bile İstanbul'u bu kadar beğeniyor. Sen ne müşkil-pesend olmuşsun;

- Doğru, hakkın var vapurdan görmek için İstanbul bî-bedel bir şehir, fakat ben milyarder bir Amerikalı değilim ki, yatıma binip İstanbul'u haftalarca denizden seyredeyim. İçine girdi mi *quelle déception* (ne aldanış) dostum şurasını unutmayın ki eski idare, yalnız cahillere, hırsızlara, liyakatsizlere, birtakım büyük ünvanlar vermemiş, yollar, köprüler, mebânî-i umûmiyye, her şey burada kendine layık olmayan bir ünvan taşıyor. Japonların, üç saate “Yalo”yı geçmek için bina ettikleri köprü, yeni köprüden çok daha iyi eğer her şeye nâm-ı hakîkiyyesini vermek isterseniz, köprülerinize nasıl, meydanlarınıza aralık, yollarınıza

ma'reke, vapurlarınıza salapurya, tramvaylarınıza sabır arabası, şimendiferlerinize tramvayı duyunuz hiç olmasa bu sûatle aleme karşı muhibb-i hakikat olduğunuzu gösteriniz.

Sonra Paris'in o asil sokaklarını düşününüz her yol bir şehrah-ı emel gibidir. Sizi bir neticeye, bir visale sevk eder, bir az yorar, biraz yorulursunuz. Fakat karşınıza odeon, Avrupa gibi muazzam, muhteşem, bî-bedel bir bina çıkar, bu ümidinizin tetevvüçü, zahmetinizin mükafatıdır, burada düşer kalkar, çamurlanır iğne boyu kadar bir yer gidersiniz, karşınıza, bir kulübe bir duvar çıkar, gittiğiniz yol, bir çıkmaz sokakmış, işte yeis-i ümit işte netice.

- Fakat bunlar tekml düzelecek!
- Hatrın için, bir dakika bütün şarklılığımlı takınarak: İnşallah fakat itiraf et ki, bir şey yapmak için bir şey yapmak istemeli, burada bu isteş var mı yok mu, daha anlayamadığım. Yalnız rastgeldiğim şeyler, bana yeis-i ümit verdi. Müsaade edersen sana şu küçücük şeyi anlatayım, dün Kadıköy'ünden İstanbul'a iniyordum, sekiz on dakikalık o mesafeyi, vapur üç çeyrek saatte, Allah'ım, üç çeyrek saatte! Fakat siz nasıl şeylersiniz, nasıl tahammül ediyorsunuz. Vapur Sarayburnu'na geldi, çıldıracaktım, boğazıma birşey takıldı, intihar arzuları duydum, etrafımdakiler gülüp konuşuyordu. Kendi kendime itiraf ettim, bunlar mümkün değil adam olamaz. Buna tahammül eden bir halktan bir şey beklemek cinnettir, habasettir. Ne diyeyim, körlüktür. Nihayet durmadım, yanımda oturan efendiye: Bana bakınız dedim, niçin bu vapurla gidip geliyorsunuz, şikayet ediniz, İsyân ettiniz, bu vapurları birer birer yakınız, siz vakit nedir bilmiyor musunuz? O ne dese beğenirsin: Haydi, oradan, sen de nereden çıktın, vapurları yakıp da Kadıköy'ünden İstanbul'a yüzerek mi geçeceğiz?
- Yenisi alınmaz mı dedim? O vakit ne dedi, biliyor musun, ben bunu beş yüz sene yaşasam unutamam.
- Peki bir saatte gidecek yere on dakikada gidelim geri kalan kırk dakikada ne yapacağız o vakit hatırıma geldi: Rus-Japon muharebesi esnasında okumuştum. Bir Avrupalı bir Koreli ile konuşurken; Avrupalı der ki: Japonların memleketinizi işgali sayesinde buralarda âsâr-ı ümran artacak, yollar yapılacak, şimendüferler yapılacak, mesela ferzandan Seule beş günde giderken bir günde gideceksiniz. Koreli cevap verir. İyi ama geri kalan dört günde ne yapacağız? Teessüf ederim ki ne ne Paris'i buraya getirmek, ne de buradaki sevdiklerimi parise göndermek mümkün, fakat ben

gideceğim, duramam mümkün değil. Belki yirmi sene sonra gelir burada oturabilirim.

Hasat

6 Numara Birinci Sene

ŞETTÂ

Sabah gazetesinden:

Londra'da münteşir "Observer gazetesi muharrirlerinden biri, bir Sarıklı Hoca'nın intihab sandığına rey'ini nasıl attığını görmeyi merak ettiğinden Londra'dan kalkarak İstanbul'a muvasalat etmiştir. Mûmâ-ileyh Beyoğlu intihabatında bazı hocaların rey attıklarını görmüşse de bununla kaid edemeyerek Üsküdar'a geçmiş ve oradaki hocaların rey atmalarını gördükten sonra memnunen avdet eylemiştir.

...Muharrir mûmâ-ileyh inşaallah yazacağı rûz-nâmede bir hoca ile sair bir adamın rey atmaktaki farkını bize de öğretir.

Sübhone men tehayyere fî-sun'ihî'l-'ukûl

Uşakla misafir arasında:

- Efendi evde mi?
- Evet evdedir. Fakat...
- Meşguliyeti mi var?
- Hayır...Lakin...
- Demek kimseyi kabul etmiyor...
- Etmiyor efendim. Bu sabah sizlere ömür vefat etti...

7 Numara Birinci Sene

?!... TARİHÇE-İ VUKUAT

KOMEDİ – DRAM

6 Perde

1

Geldi bir şarlatan... Hekim güya..

Tıbbı (Berlin) de almış tahsil...

Bulacaktı ilaç ve çaremizi

Sarmadı kangrenli yaramızı...

Çekti bir hayli... Hayli paramızı

Vermedi zerrece marîze-i deva,

Bizi yıllarca etti istihza

2

O marîze şifâyı verdi Hudâ;

Sad hezâran teşekkür eyleyelim

Gerçi etmişse de Hudâ takdir;

Oydu taktire ettiğin tedbir

Merhem icat... Edip tesir;

Bizleri sen... Eyledin ihyâ

Yaşa heybetli, şanlı ordu yaşa...!

3

Şimdi eski çift zuhûr etti.
 Kârını eylemek için temin
 Şu bizim sucuyu. Edip ızlâl;
 Düşüne attı haylice hamal,
 Herifi etti kendine hamal...
 Yük ağır geldi.. Bî-huzûr etti,
 Rahatından herifi dûr etti ...

4

Ne ki lazım â bahçıvan çırağı..!
 Biletin yoksa atlama trene...
 O senin merkebin midir sandın?
 Yarasızdır deyince tez kandın
 Bu seyahatte sen çok aldandın...
 Ya trenden nüzûl eder aşağı,
 Yani... Yersin güzelcecik dayağı...

5

Eski bir yara işitti düşman,
 Koparıp bir çıban başı bu sene..
 Ey temaşa-girân ettik dikkat..!
 Var mıdır bu piyeste bir saat?
 Seyredin siz uzaktan az müddet
 Boykotaj ahz-i intikam edecek..
 Kim ederse muâmele: Har..sen ...

6

Bir zamanlar müdür idi tazyîk;
 (Viyana)'yı bu kahraman millet..
 Ne çabuk ettiniz bunu nisyân
 Bu değildir hurâfe-i Yunan...
 Yapar-icap ederse-gel inan
 Bugün ister, idin bunu tasdik,
 İster âtiye eyleyin tâlik...

Süleymaniye: Fî 15 Teşrin-i Sani 1324

S. Z

8 Numara Birinci Sene

VUR ABALIYA

Tevfik Fikret Bey

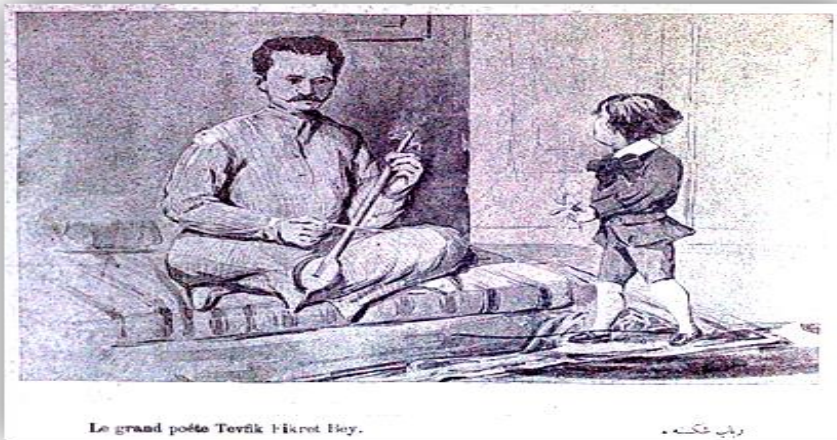
Vicdanlı, hassas fakat ifrât-peresttir. Bu sebepten Fikret Bey’le bulunursanız vereceğiniz selamlara dikkat etmelisiniz: Çünkü muhatabınızın ismet-i izafiyesine göre eliniz mülevves, ya mübeccel olur.

Tevfik Fikret Bey Rumeli Hisarı’nda münzevîyâne yaşamıştır. Şehitlik: İşte menâbi-i şiiri, tekmil ahenk-i rübâb o muhitin tesiriyle husule geldi. Lakin Teransola İngiliz gönüllüsü olarak gidemediğinden dolayı hayata o kadar münfaildir ki en ferahlı günü sahife şiirine bir şey ilave etmez.

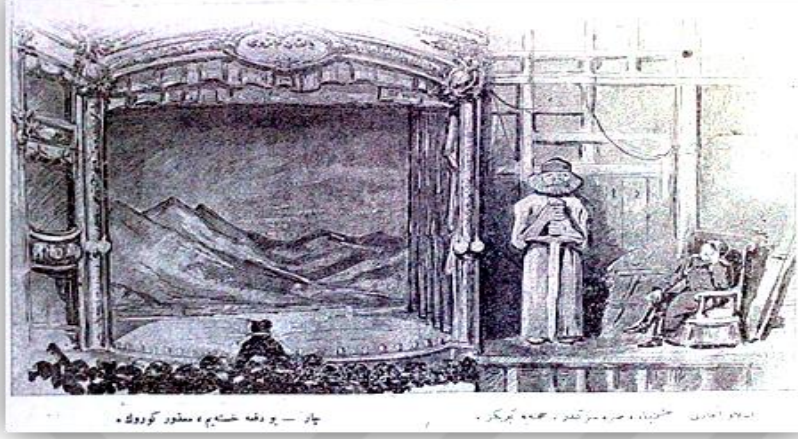
“İnsan ne kadar eğilirse beşeriyet onu o kadar ezer.” Bu Fikret Bey’in bir nazariyesidir. Demek ki eğilmemeli?.. Kimsenin eteğini öpmemeli?... “Vakıa takbîl-i dâmeninden dudak aşınmaz; fakat vicdan aşınır.”

Dünyada her uzuv böyledir. Binaenaleyh fenn-i tıb, aşıyan uzuvların tebdiline muvaffak oluncaya kadar bu etek öpmek bu boykotajını kabule mecburuz. Tevfik Fikret Bey’in şairler hakkındaki nazariyesi şahsa göre değişir.

9 Numara Birinci Sene

10 Numara Birinci Sene

..... ittihâdî – Haşmet-penâh, sıra sizindir. Sahneye çıkınız.
Çar – Bu defa hastayım, mazur görün

Fuzûlî, (Avnin tasâvire bakınız!) musibetlere aşıktır. Hayatı giryeler, figanlar içinde geçirdiği halde yine o sevgili musibetlerine yetişemedi...

Cenâb, yürek çırpıntısıyla geçen bir günün akşamı mâî bir sâye kucagında “bâlâ-râm” ebedi gümüşlü umûr-ı maarife medâr-ı in’ikâs olacak kadar parlak değil. Gaflet buyurulmaya bir dakikada dinlenen zezeme hilkattır.

Nedim, ağzından dökülen ezhar-ı edebiye teskîn-i tabiat edemeyip nihayet çiçek çıkararak ataş-ı şairiyeti teskin eyleyen ve hayatı bitmeyecek bir dem-i şafak sanan bir zavallıdır ki bu âlemin üstünde Mevlevî müritleri gibi dönerken hissiyatıyla bi’l-müsâdeme nev-şüküfte birer mazmunu yerinden koparır.

Üstad Ekrem, rûhu’l-edeb heykelinin sadrından çırpınan o bütün evet bu husus hakkında nazar-ı dikkatinizi celb ederim. Bütün gumûm-ı beşeri düş ihtisasına alan bir kalptir. Nefi,...İlah

Fikret Bey'in nazariyeleri mütebeddil, mütehâlif olmakla beraber muvâfık-ı hakîkattir. Faraza sadrazam paşa Rübâb-ı Şikeste’yi görmüş olsaydı. Ekrem Bey'in meşguliyet hissiyesini anlardı. İşte siyâsiyyûnun noksan-ı tetebbu’u bazen böyle hatalara sebebiyet verir.

İlham... Ohh o öyle bir muannidir ki Fikret Bey’le pek az münasebatta bulunur. Vakıa pîş-i ufkuna her ele sadaka-ı tezallüm olarak bazen beş, altı beyit ihsan eder. Fakat bazen bundan da mahrum olur. İşte o vakit şair, çubuğundan çıkan buram buram dumanlardır meşk-i suûd ile büyük bir ikramiyenin pîş-i hayalinde yaşattığı hayât-ı esiriye sahifelerce beyitler ittihad eder. Ve nihayet bir an içinde kaçan... Ölen mahvolan bu hayata “sende gittin; senin de arkandan...” Mersiyeni inşad eylerken... Uzakta mülevves... Müfteris parıltısıyla duran “pare!!” güya sımah şairiyetine:

- Mademki şairsiniz azizim!. Demişti. Onun cebhe-i mağrur sanatı o kitle-i meş’um önünde anlamadı; bir derecede ki hâla bile “Tanin”in temettü-i muhayyelinden hisse-i müsibetini almıyor:
- Çünkü, diyordu, bir şey yazmadım ki...

Evet yazmadınız. Ta yıldızlara kadar akseden.. Neşâid-i hürriyet sizin o kürsî-i bülemlend şairiyetinize? O her şeyin fevkinde duran menî’ o mehîb inziva fezail ve irfanınıza el’ân yetişmedi!.

Çarşamba Teşrin-i Sani 324

Toplu İğne

11 Numara Birinci Sene

AYNEN MEKTUP

Efendim! Geçen haftaki Davu’lda Ahmet Mithat Efendi’nin Darwinist olduğunu yazmıştınız merak saikasıyla mektup kendileriyle görüştüm mükalememizi aynen size yazıyorum:

- Efendi hazretleri...İnsanın maymundan geldiğini iddia eden felsefenizin derece-i isabetini anlatmak zahmetinde bulunur musunuz?..

Mithat Efendi hay hay efendi oğlum.. Hikmet, Efendi en faal dimağların keşfettiği menbadır ki erbâb-ı ihtiyacın en zekilerine sunulur. Sizi de onlardan addeder, faaliyetini inkar etmediğiniz dimâğımın keşfinden nasip-dâr olmanıza gayret edelim.

- İbraz-ı teveccüh buyuruyorsunuz efendim..
- Hayır oğlum ben görüyorum ki “Davul” gazetesi cerâid-i münteşire içinde beni hakkıyla takdir edenlerin en birincisidir... Şimdi size ufacık bir kıyas ile telkîn-i hakikat edeyim:

İnsanları yekdiğerinden temeyyüz eden, mideleri ise de hayvanât-ı sâireye nazaran medâr-ı temeyyüzleri bağırsaklarıdır. İnsanların bağırsaklarını bilirsiniz: Gayet kısa değil, gayet uzun da değil. Kısa olsaydı sarf-ı lahm ile taayyüş eden hayvanatdan olması lazım gelirdi mademki uzun da değil nebâtâtıyla taayyüş kısımdan da olamaz. “Gözlerini açarak” ne olabilir? Siz söyleyiniz.

- Vah benim nazarımda yine insan kalır..
- Yook kuzum... İnsanı hayvan yapacağız. Başka türlü olamaz. Demek mutlaka meyve ile taayyüş eden kısımdan olacak “gülerek” o halde maymun olur.
- Efendi hazretleri, mürüvvet etseniz de insanları biz yine ayrı cins addetsek olmaz mı ?.. O zaman asla ülfet edemediğimiz ve daima zincir altında terbiye etmeye çalıştığımız maymunlarla aramızda Balkanlar, Karpatlar olduğu artık tamamıyla meydana çıkar. Fena mı olur?
- Beni dinleyin efendim... İnsanlığın bilcümle safahatında meyvenin ne derece haiz nüfuz olduğunu nazar-ı itibâra alırsak iş büsbütün tezahür eder: Evvela kadınlarımız, uzun saçlarıyla kısa akıllarıyla en ziyade meyve yiyerek beslenirler. Çocuklarımız dişlendiler mi; yemişsiz bir saat geçiremezler...Akşam efendi babaların getirecekleri çıkından hisselerini almakla iktifa etmezler de hanım ninelerden ayrıca yemiş parası koparmaya çalışırlar.

Dikkat ediniz fitrî hali takbih eden dadılar da vardır. Çok yemiş yiyen çocukları arsız adederler ki yanlıştır muktezâ-yı cibiliyeti o çok yiyecek ve ben öylelerini cinsiyet namına istikbali en parlak olanlardan bulurum.

- Gençlerimize gelice esnâ-yı izdivaçlarında fidan gibi bir taze ile fıstık gibi semiz bir zevce arasında mütereddid düşünürken kök yemişini istihzaran hayli kalmazlar. Onlar yalnız yemişleri sevmekle iktifâ etmezler, hatta meyveye nisbeti olanlarıda severler ufak tefek bir kadın için en tatlı bir teşbih olmak üzere “fındık kurdu” derken ağızlarının suyu akar..

Şuaramıza, üdebâmıza gelince bir kadının al yanaklarından, kiraz dudaklarından, badem gözlerinden hiç geçebilirler mi? Ama bakmayınız kimi yanaklar şeftaliden olmazsa hoşlanmaz...Kimi üzüm göz sever..

Şimdi ah için siz söyleyiniz. Patlıcan burundan, domates surattan, kabak gibi heriften hoşlanır mısınız?..

*

Ben yangın var diye bağırarak kaçarken üzerime fenalık geldi. Yere düştüm, bayıldım. Gözlerimi açtığım vakit meyve nazariyesinin muşmula suratlı bir ihtiyar hakim ile ahlat gibi bir gardiyanın huzurunda kamilen yıkıldığını görerek beşeriyetin bu iki teşbih bacasına derin bir ohh ile memzûc büyük büyük teşekkürler takdim ettim.

Bir Mütefennin

12 Numara Birinci Sene

Cihanda bir tek işim varsa sânihâtumdur. Dem-i tefekkürüm en hoş hayatumdur.
Aydın'ın anlı, şanlı valisi *Düldül-i devletin süvarisi.*

13 Numara Birinci Sene

Ne istiyor bu zekâdan bir alay sersem
Bıraksalar beni oynayıp gülssem

Bakmasam ben, böyle kendim işlere
Şehir olur baştan başa bir mezbele

14 Numara Birinci Sene

Telgraflar

Berlin 5 Kanun-ı evvel râyiştağda ittifak ârâ ile imparatorun sarayı karşısında sükûtî-i âmir bir heykel rezine karar verilmiştir. Heykel sağ elinin şehadet parmağıyla dudaklarının üstüne koyacak ve sol eli makam-ı tehdidde yumruğu sıkacaktır. Heykelin kaidesi üzerine:

Bülbülün çektiği dil belasıdır.

Kavl-i meşhûru hak olunacaktır.

Berlin 5- İran-ı kadim encümen-i sükût a'zâsından Mirzâ-Dâniş Hân bu gece imparator Vilhelm'in rüyasında görünerek kendilerinin encümen-i sükûta fahri reis intihab edildiklerini beyan eylemiştir.

Berlin 5- Şehrimizde bulunan ecnebi muhabirleri birer birer memleketlerine davet etmektedirler.

Berlin 5- Bir mükâleme-i husûsiyye esnasında İmparator Vilhelm hazretleri akvâl-i hukema arasında en ziyade hoşuna giden: “Bir söz söylemeden evvel yedi defa dilinizi ağzınızda çeviriniz” olduğunu beyân etmiş etmiştir. Bir de (sejop)'un dil hakkında söylediği sözü gayet beğendiğini ifade eylemiştir.

Viyana 5- İtalya'nın çizmesinden görünen son hareketlerden sonra tekmenin ne tarafa isabet edeceğini tahmin eden Baron Darentel zırhlı pantolon sipariş eylemiştir.

Londra 5- Senelerden beri Avrupa'yı siyâset-i dehşet-nâkiyle hâl-i heycanda bulunduran İzzet Paşa'nın Senet-Helen adasına nefyedilmesine karar verilmiştir.

DAVUL

Napolyon'un da akıbeti böyle çıkmıştı.

Londra 5- Türkiye lehinde îrâd olunan nutuklara İstanbul'da birçok nümayişçilerin sık sık İngiltere sefarethanesine müracaat etmelerine ve bu sûretle sefarethanede iş görmenin kesb-i müşkilât eylemesine binaen Sir Eduardo ve Mösyö Askit, bundan böyle Türkiye'den bahsetmemeye karar vermişlerdir.

Viyana Boykot meselesinden dolayı Avusturya seferi Pallaviç'in Babıali'ye son müracaatında sadrazam paşa iştayndan bir kat esvab almayı vadetmiş olduğundan sefirin geri çağırılmasından sarf-ı nazar edilmiştir.

Roma-Hüsn u anıyla ve halavet sedasıyla meşhur olup son zamanlarda pek ziyade iktisâb-ı şöhret eden aktris Madam İtalya geçimsizliği ve bazı mesâil-i nazikede adem-i iktidârî sübût bulan zevci Fransua Josef'e karşı yakında talâk davası ikame edecektir.

Madem İtalya'nın Mösyö Edvard isminde bir asilzadeye gönül verdiği rivayet edilmektedir.

Matbaamıza mahsus diğer bir telgrafnâmedir ki İstanbul ahalisine bir müjde olarak tebliğ ediyoruz:

Ahret 6: Buraya gelenler arasında yalnız İstanbul ahalisinin sırat köprüsünü kolaylıkla geçtikleri zebaniler tarafından tutulan istatistiklerden anlaşılmıştır. Bu muvaffakiyetleri Karaköy köprüsünden mürûr u ubûr kesb-i mümarese etmelerine hamlolunmaktadır.

15 Numara Birinci Sene

ABONELERİMİZE İKRAMIYE

Abone senetlerimizden ilk 1000 nüshasının zuhurlarına şemindifer tahvilatı numerolarından birer adeti tahrir olunmuştur.

Bir sene zarfında bu numerolardan birine kura' isabet edecek olursa ikramiyenin onda biri senet sahibine ihda edilecektir. Binaenaleyh abone senetlerimizin kıymet-ı mahsûsayı haiz olmasına mebnî-i ziyandan vikayesi tavsiye olunur. Zayi edenlerin hemen idarehanemize müracaat-ı beyan-ı malumat etmeleri lazım gelir.

İlk abone olan 1000 zat bundan mâ-adâ ileride tekerrür edecek hukuktan dahi müstefid olacaktır.

Bilmecelerimizin hali sûretiyle abone kazanan zevata tahvilat numerosu verilmez.

Bilmecelerimizi halledenlere takdim olunacak kıymettar hediyeler kariben Babıali caddesinde "Amerikan pazarı" camekanlarında teşhir edecektir.

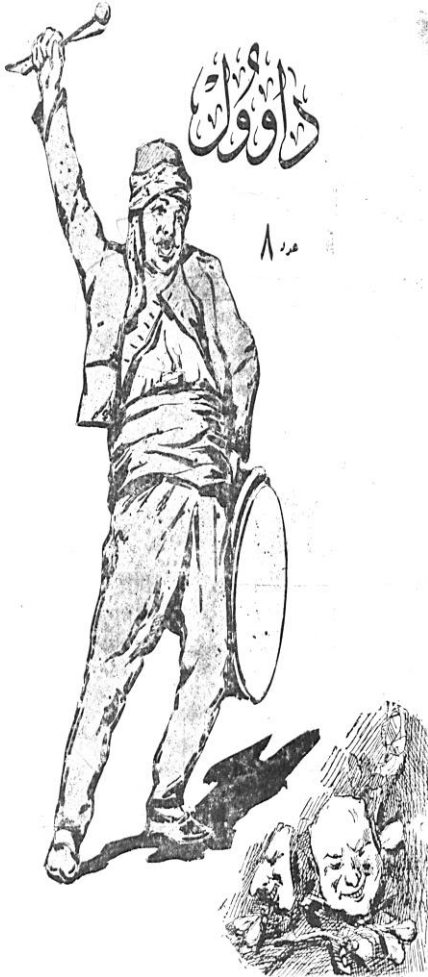
ŞERÂİT-İ İŞTİRÂ

(54) Nüsha itibariyle bir senelik abone bedeli Dersaadet ve Vilâyet Osmâniyye için 65 kuruş memalik-i ecnebiye için 14 franktır.

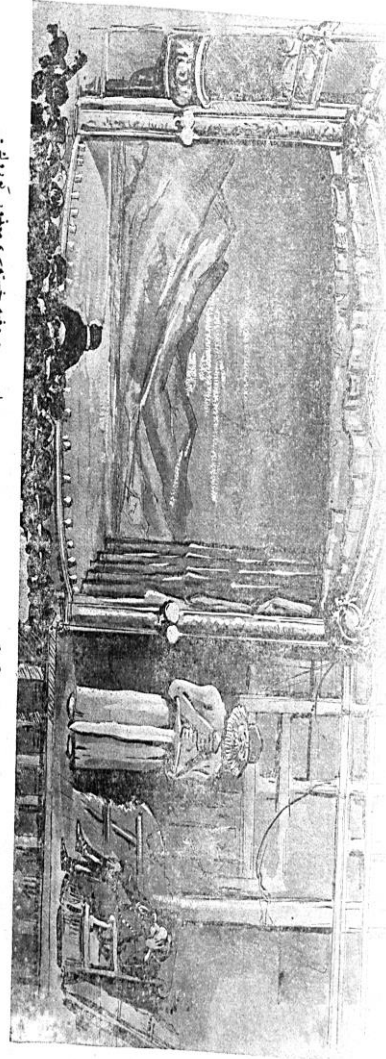
Gazetemizin sair müşterilerimizle aynı zamanda İstanbul abonelerimize isali, valayane muntazaman müsaraaten irsali esbabını istikmâl eyledik. Bu husus için idare memurumuza umûr-ı tahririyyeye müteallik-i husûsat için dahi sermuharririmize müraccat edilmelidir.

Ehven fiyatıyla ilan kabul olunur.

1 Numara Birinci Sene

16 Numara Birinci Sene

Çar- bu defa hatamı mazur görün

Çarşamba

16/12/1908

Adet 8

DAVUL

3 Kanun-ı Evvel 324

Nüshası 1 kuruş

1326

Haftalık Edebi Mizah Gazetesi

Anlayana sivrisinek saz anlamayana davul zurna az

Nüshası 1 kuruştur

Sahib-i imtiyaz ve müdür: Hasan Vasıf

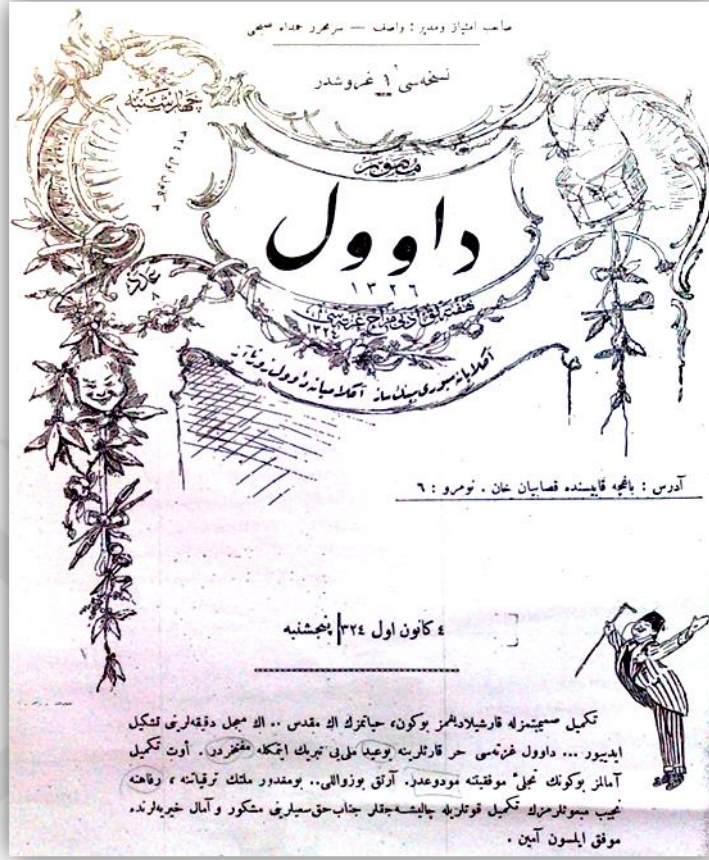
Ser-muharrir: Hamdullah Suphi

Adres: Bahçekapısı'nda Kasapyan Han. Numero: 6

2 Numara Birinci Sene**BİLMECEMİZ**

Yedi numaralı nüshamızda da bilmcemiz bir hafta kadar daha temdid edilmiştir. Zirdeki kupon üzerinde gösterilen boş kağıdın üzerine ne surette iki şekil uyulmalıdır ki resimde görünen vaziyette iki mum arasına konulduğu halde gölgesi altı köşeli bir yıldız olsun. Hall-i âtîdaki kupon üzerine tersim edilerek kânun-i evvelin on ikisine kadar irsâl edilmelidir. Doğru hal edenlerden iki kişiye kura-i keşîdesiyle gazatemizin bir seneliği takdim edilecektir.

3 Numara Birinci Sene

4 KANUN-I EVVEL 324/ PERŞEMBE

Tekmil samimiyetimizle karşılandığımız bugün, hayatımızın en mukaddes, en mübeccel dakikalarını teşkil ediyor... Davul gazetesi hür kari'lerine bu 'ıyd-i millî'yi terbiye etmekle müftehirdir. Evet tekmil amalimiz bugünün tecellî-i muvaffakiyetine mevduadır. Artık bu zavallı bu mağdur milletin terakkiyâtına, refahına necib mebuslarımızın tekmil kuvvetleriyle çalışacaklar Cenâb-ı Hak sa'ylarını meşkûr ve âmâl-ı hayriyyelerinde muvaffak olmasın amin.

4 Numara Birinci Sene

NELER İŞİTİYORUZ

KAR DEDE

Gece, saat yedi sekiz olmuştu. Gökte kubbenin ortasına yakın yusuvarlak bir mehtap, ortalığı gündüze yakın aydınlatmıştı. Sesler büsbütün kesilmiş, evin dışarısında, ‘uzletten, ziyâ-yı kamere bürünmüş menâzır-ı hâbîdeden başka bir şey görünmüyordu. Şimal rüzgarının önünde bulutlar yavaş yavaş kayarak çekildikten sonra penceremi açarak etrafa bakındım, bahçede nazarımın ilk teadüf ettiği şey, pîr-i muhterem Kar Dede oldu. İlk ziyaretini hürmetle selamladım. O, asâ-yı billûrine dayanarak beyaz postunun üstünde doğruldu, sağ elini göğsüne hafif bir enhâ’ ile selamımı aldı. Derhal gazeteci sanatımı hatırlayarak; dedeyle bir mülâkat düşündüm. Şüphe yok ki Kar Dede memleketimizi, Sir Edvard Grey’dan, Prens Bülow’dan Mösyö Pişon’dan daha iyi tanırdı. İstical ettim:

- Efendi baba, size soracak şeylerim var, cevap verir misiniz?
- Başımı eğerek gayet rahim bir tebessümle: Evet oğlum dedi.
- Bu defaki teşrifinizde gördüğünüz fark sizi memnun etti mi? Siz ki dâstân-ı beşeriyeti ilk harfinden son harfine kadar ezber bilirsiniz. Bembeyaz başınızın içinde bir ummân-ı hatırat uyur, bizim için ne düşünüyorsunuz?

İhtiyar dede başını kaldırarak, gökten yere geniş bir işmi’zâz-ı seher-kâr ile sırtan kamere baktı. Ve bana onu işaret ederek: Şimdi sizin için onunla konuşurdum, dedi, bu ihtiyar baba ile o ihtiyar nineniz inkılabınızdan dolayı kendilerini pek mesut bulurlar. Git gide sesi kesb-i rikkat ederek devam etti:

Bu defa İstanbul’unuzda bir hafta kadar kalacağım. O kadar görülecek şeyler, o kadar sevinecek hakikatler buldum. Senelerden beri tütmeyen bacalardan dumanlar çıkıyor, dumanlar arasında bir kahkaha işitilmeyen binlerce evler, düğün, bayram içinde pencerelere

sokularak, harem-sarây-ı saâdetinizi uzun uzun seyrettim, ve gördüm ki bu kış, evlerin içini benden başka tarassud eden kimse kalmamış. Evvelce tanıdığım halde ziyareti bana memnû olan memleketlere gönderilen sevgili çocukları avdet etmiş buldum. Memnun oldum. Ağladım. O kadar ağladım ki baştan başa eriyerek gözyaşı olmaktan korktum. Hepsini küçükten tanırdım, ben misâfirhâne-i arza nazil olurken, onlar, camlara ellerini dayanarak sevinerek beni seyredirdi, sonra kaç tanesini gece yarıları, kuzu kapmış kurtlar gibi sürüklediklerine alıp götürdüklerine rast geldim. Hala göğsümün üstünde onların ayak izleri bâkîdir. Bilirsiniz ki ben memleketinizi yalnız kışın değil, yazın bile Keşiş'in üstünden seyr ve tetkik ederim. Saltanatınızın Bursa'da nasıl tesis ettiğini bugün gibi bilirim? Bayrağımızın, semanın hilalinden daha güzel hilalini, ilk tulû ettiği günden beri tanıyorum. Kaç bin defa geceleri, el ayak çekildikten sonra Marmara'nın üstünde geçinen mehtap ile ben, Keşiş'in üstünden sizin mukadderatınıza dair acıklı şeyler konuşmuş, ben nilüfere, o Marmara'ya göz yaşlarımızı dökerek ağlamıştık.

- Muhabbetinize ne kadar teşekkür etsek azdır, itiraf ederim ki bu kadar çok dostlarımız olduğunu bilmiyorduk. İngilizler, düşmanlarımıza karşı deniz yolunu kapadılar, siz de karayollarını lüzumunda örterseniz daha aylarca hiçbir şeyden korkmayız.
- İnşallah buna lüzum kalmaz, sevgili oğlum, fakat Napolyon'un Rusya'dan çıkaran, ordularını harab eden ben olduğumu unutmasınlar. Hizmetinize amade kıldığım, çiğden toplarım, dolulardan kurşunlarım, Çin memleketinden daha kalabalık, her tarafı istilaya müheyyâ-yı bî-pâyân askerlerim var.
- Bilâ-ihityâr, penceremin kenarına uzattığı pamuk ellerini öptüm. Dedim ki: Böyle erkence teşrifiniz tabî bir sûrette mi oldu, yoksa bir haber aldığınızda ona binaen mi geldiniz?
- Kar Dede gülümsedi. Evet haber aldım dedi. Yağmur haber verdi. Fakat o zavallı, bir yerde durup bir şeyi öğrenemez. Acayıptir. Akar, kayar, gider. Geçende, kutup şimalideki kasr-ı billûruma geldi, aman ben duramıyorum, İstanbul'da, bir şeyler oluyor. Git anla, banada söyle dedi, denize doğru revan oldu. Ben de dün gece böyle çıktım. Karadeniz'i geçtikten sonra boğazda zırlıllara tesadüf edince işi anladım. Mesudiye'nin bacalarından çıkan dumanlar bana her şeyi öğretti:
- İşte bizim gibi istibdad böyle dağılıp, havaya, 'ademe karşı. Git cemiyeti tebrik et!.. dedi. İntihab alaylarından birine karıştım, cemiyetin önüne gittim, üç defa haykırdım: Yaşasın hürriyet, yaşasın adalet, yaşasın cemiyet.

O vakit tam sırası gelmişti. Pencereden olunca kuvvetle ben de haykırdım: Yaşasın kış, yaşasın Kar Dede, yaşasın bürûdet.

Hasat

6 Numara Birinci Sene

New York'ta Enver Bey'den: Tüyü dökülmüş baba hindi.

7 Numara Birinci Sene

Elbise ile beraber ahlak da değişir (Voltaire)

8 Numara Birinci Sene

VUR ABALIYA

Doktor Rıza Tevfik

Doktor Rıza Tevfik, bunu size takdim etmeden evvel kaç dakika zekasının, ihsas ettiği hürmetle garâbet-i ahlakının rengarenk maneviyetinin ikaz ettiği laubalilik arasında mütehayyir kaldım. Ondan nasıl bahsedeceğim? Serbest ve bî-fütûr bir lisan büyük zekasına karşı bir nezaketsizlik; hürmetkar bir lisan ise bunun bin türlü tuhafılıklarına, hafifmeşrepliklerine karşı, yolsuzluktur. Doktor Rıza Tevfik, Filozof Rıza... Bu doktorluk, filozofluk, Rıza Tevfik'in bî-hadd bî-pâyân evsafından bir ikincisini teşekkül eder.

Canbazhanelerde bazı sanatkarlar, ne kadar süratle esvab değiştirirlerse, Rıza Tevfik'te, karşınızda o kadar çabuk eşkâl-i maneviyesini değiştirebilir. Şimdi bir lisân-ı aşına, şimdi bir şair, şimdi bir pehlivan, şimdi bir mukallid sonra filozof, Doktor riya-yı falan ve falandır. Adeta iç içine tahta yumurtalar gibi onun maneviyetini gömlek gömlek soyamak ve son küçük yumurtaya cücüğüne muvasalat etmek mümkündür. Siz onun dış kabını, hepsini muhit ve hepsini cami olan kısmını şairliği olarak telakki ederseniz, o der ki: Hayır ben asıl filozofum, bende ne varsa ondan sonrakiler. Bunun için yazılarının altına "Bako'nun şâkird-i marifeti" diye imza atar, asıl içi kendisince en ehemmiyetsiz kısmı, şairliktir. Halbuki siz onun mihverini, merkezini bir geveze telakki edersiniz. Zekasının

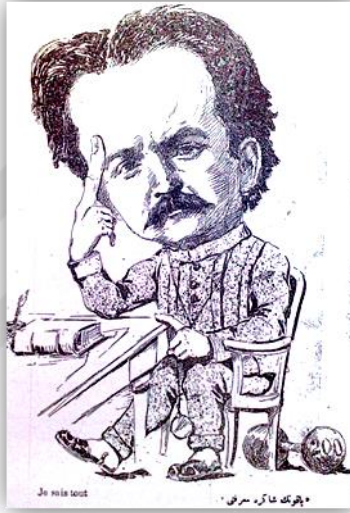
kabul günleri olmadığı gibi, muayyin ziyaretçileride yoktur. O hayalhanesinin kapılarını herkese her şeye küşade bırakmıştır. O kadar okumuştur. O kadar okumuştur ki İstanbul'da bütün gazeteler her nevi münakaşata sahifelerini kapadığı vakit Selanikte “Çocuk Bahçesi'ne” yetişerek kanatlarıyla, sınırlarıyla, heykelleriyle, münakaşata girece “Alî Naci ona bihakkın, azizim sizin aklınız rak-ı desâtîre uğramış” dedi. Eğer umûmî münakaşalardanbirine girerse kendi bir kumandan olur maiyyetinde her memleketin yüzlerce hekim ve edibini mesalik-i felsefiyye o edebiyyenin kâffesini, firkalarla meydan musaraaya getirir. Siz hayret edersiniz, bu muhterem adamlar, meslekler rahatsız edilmemeliydi, bunların şehadetine lüzum yoktur” dersiniz. Hayır.! O bütün bildiklerini ve bilmediklerini sayıp dökcektir.

Musluğu açık bırakılan bir hazîne gibi son katre-i mahfuzatını dökcek. Sizi bu cûşîş-i kelim arasında bunaltacaktır. Mübahaseyi esasında, bir hudud-ı muayyen dahilinde takip ettiğini görmek bir gün nasip olmamıştır. Mektebinin son sınıfında kimya imtihanına davet edildiği vakit bu bâde-i fikdân-ı malumatını nasıl örtmüş bunu kendisinden dinleyiniz; kimya hakkında esas itibarıyla malumatı pek zayıf olduğu için tertibatına dair sualler iradına hazırlanan mümeyyizlere kimyaya pek ziyade merak ile bu bâbda malumatını teammuk etmiş olduğundan bahsetmiş kimyanın bir tarihçesini yapmayı teklif etmiştir. Zemîn-i kelâmı bir defa dâire-i vukûfuna idhal edince, zavallı adamlar, bunu adeta bir alim zannederek, sıfır yerine on verirler. Rıza Tefvik, bu muvaffakiyetinin lezzetini hiçbir zaman unutmamıştır. Bütün münâkaşat-ı âhirette, daima ve daima bu çevirme hareketini takip ettiği görülür. Bütün gayreti mübahaseyi dâire-i vukûfuna idhal etmeye masruf olur. Onun pûlâd kolları, dünya kadar dolu başını bir asr-ı müddet dolaştıracak kadar kuvvetli bacakları vardır. Fakat en kavî uzvu, dilidir. Onun dili, en mütehammil beyinleri deli eder. Bütün insanları iki kısma ayırmak fikrindedir: Dinleyenler ve söyleyenler, söyleyenler, asla dinlememeli ve dinleyenler, asla söylememelidir. Birde arzu eder ki, söyleyenler, kendi de dahil olduğu halde yalnız iki üç kişi olmalı, öbür kısım yalnız ve yalnız dinlemelidir. Mesela “Mister Kib'in” Târih-i Edebiyât-ı Osmâniyyesini ikmal için buna müracaat ederler. Yolda size rast gelir dostum günlerden beri sizi arıyorum, der. Kemal Bey hakkında yeni batının nasıl düşündüğünü anlamak için fikrinizi bilmek isterim. Bu tesadüf-i ni'me'l-matlûp... Fakat fikirlerinizi tanzim ve teşkil etmek zahmetinde bulunmanız, o söyleyecek siz dinleyeceksiniz, bir saat kadar Kemal Bey'i karşınızda tetkik ve tenkid eder. Bir kelime söylemenize bile fırsat bırakmamıştır. Ayrılırken, sizden çok memnun olduğuma sizi pek akıllı bulduğuna emin olunuz. Dinlemeyi bilen bir adam nazarında en faideli adamdır.

O her şey olmuştu, yalnız bir şey değildi: Mebus şimdi mebus da oldu. Başımı ellerimin arasına alarak hafif hafif iki yana sallana sallana düşünüyorum: Kim bilir, ah kim bilir. Meclis-i Mebusan bunun dilinden neler çekecek, kim bilir, reis kaç bin defa bunu sükûta davet edecek. Fakat bu susmayacak, kim bilir kim bilir, kaç mebus kulak hastalığına uğrayacak belki ah bu en tehlikelisi bütün mebuslar, istifalarını vererek, bütün kaçacaklar, ve bu kadar senedir. Beklediğimiz Meclis-i Mebusan, bu defa da bunun dilinin şerriyle dağılacak. Allah'ım sen bu korkulu rüyaya imkân-ı husûl verme.

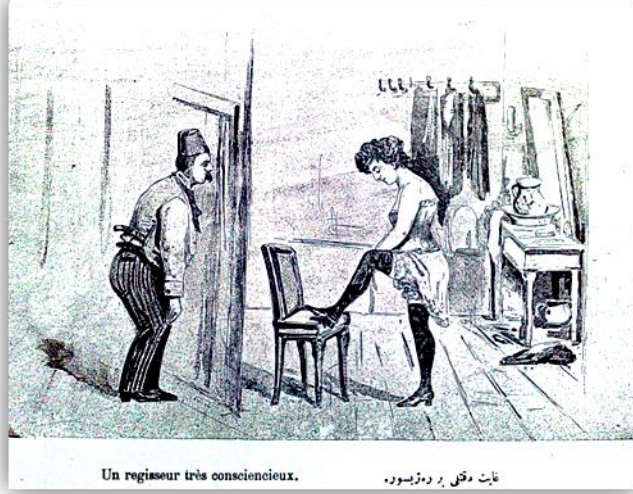
Hasat

9 Numara Birinci Sene

“Bako'nun şâkird-i marifeti”

10 Numara Birinci Sene

Gayet dikkatli bir rejisör.

11 Numara Birinci Sene

NELER GÖRECEĞİZ

Bu suali kendi kendime sormadan koca bir milletin lisan-ı şâd-kâmından taşan “Meclis-i Mebusanı göreceğiz” tebşiratının kulaklarıma eriştiğini duyuyorum.

Evet Meclis-i Mebusan pîşe-gâhında diz çöküp boynunu bugün şebân-ı memleketin, “hangi güne dek dide buna muntazar olsun” feryadıyla inlediği günler geçti de şimdi meclis-i ümmeti göreceğiz diye âvâze-i meserretlerini göklere çıkarıyorlar.

Ah bu meclis biz daha neler göreceğiz. Hünkarın geldiğini göreceğiz. Gazetelere bakınız: Hepsı birer program çizmişler. Benim istediklerim bazı noktalarda onlardan pek uzak kalıyor. Bakın nasıl olacakmış:

Müzika “Bana ne oldu ben bilmem” türküsünü terennüm etmeye başlar başlamaz eski hallerini görenler görmeyenler toplanacaklar, arabalar koşulacak. Teşrif-i şâhâne vukû bulur bulmaz iki geceli asakir o gaziyan devlet tarafından râsime-i selam ifa edilecek arkadan:

Arsılanlar önünüz açık olsun.

Diye bir feryat koparacak ve rükûb-ı hümâyuna mahsus gerdûnede ses ve muhteriz tekerleklerini tahrik edecek.

Saray halkı hadd-i faslı tecavüz eder etmez hep bir ağızdan:

“Gün gördük Allah âmennâ billâh”

“Nevrûz gördük. Elhamdülillâh”

Diye bağırabilecekler. Karakollar ve sefaret önünde mürur ederken merâsim-i mahsûsa ifa olunacaktır. Mevkib-i hümâyûn cısr-i istibdâdın üzerinden geçerken acûze-i Konstantine hamûle-i şahanenin sıkleti altında gerilecek, esneyecek niyâz-mendâne bir tavr ile “padişahım bak aşağı” diye gıcırdayacak.

Şevket-meab ânın küşâde dest-i tesellâne birkaç parlak sene fırlatacak

Hürriyet meydana muvâsalat-ı hümâyûnda ipekçi kani o maiyeti livâ-yı hürriyeti açarak hür Osmanlıların hür padişahını alkışlıyacak.

Pişegah muazzam-ı mebûsana yaklaşır ki asâkir-i milliyye padişahım bin yaşa kavlı mutelasını tekrar edecekler. Ve Ayasofya minareleri dahi dergâh-ı ulvîyete göstererek bir ibâre-i mârûfeye işaret kılacaklardır.

Adliyenin avlusuna girince aracıbaşı üç günlük ziyaretlerinin, manevralarının semeresini gösterecektir.

Fakat zanimızca hayli emek sarf ve üç defa sayyâ ettikten sonra gerdûne-i amali kademe-i ikbale yanaştırabilecektir.

İstikbal için huzûr-ı şâhâneye Kemal Paşa çıktığı taktirde zât-ı şâhâne Genç Türkler için ihtiyâr-ı zahmet eylediklerini eham buyuracaklarında şüphe yoksa da Türklerin reisi Genç Rıza Bey istikbal ettiği takdirde mahzûziyet-i seniyyeyi müstelzim olacağı bedîhîdir.

Nutk-ı iftitahîde eski defterleri yoklamayarak ancak âmâl-i mekârim iştimâl-i şehriyârîden bahs buyurulacak. Hâzırûnun derece-i tesîrini fedakaran millet tahdid etmişlerdir. Haddinden efzûn-ı âsar tesîr-i irâe olunursa zevât-ı müşârün-ileyhim Yıldız’da yaptıkları gibi huzûr-ı şâhâneyi temini edeceklerdir.

Nutk-ı şahane şimdiden kestirilebilir: [Ey fedakaran millet siz benim en sevgili evlatlarımsınız meşhurdur: Debâg sevdiği deriyi taştan taşa vurur.] Malından olacaktır.

Avdet-i hümayunda arabacıbaşı hayli maharet kesbetmiş olacak o İsmail Mahir Paşa mezardan başını kaldırarak: Aldattım..

Nağmesini tekrar edecektir.

Dürbün

12 Numara Birinci Sene

BÜYÜK PEDERİMİN HİKÂYESİ

- Muhsin, diyordu, bugün cuma balon elbiselerini giyin! Gezmeye çıkalım. Bu yağmurlu hava insanı sıkıyor. Büyük pederin iyiliği vardı. Emrini yerine getirmek için son derece istical ediyordum: Uşağı Bayezit'teki balon dairesine gönderdim. İki, üç dakika sonra evinin ön balkonuna yanaşan balon bizi kabule amade idi. Ben biraz bisküvi, çikolata almak istedim.

Büyük pederim muhalefet etti:

- İstemez, Muhsin!.. yukarıda buluruz...
- İstemez!!.. yukarıda buluruz....

Kaptan verilen emir mucibince son süratle hareket ediyordu: Beş dakika sonra münevver bir güneşin sevimli ziyaları altında bulunuyorduk... Yerdeki havanın kasveti, yağmurlu bulunması İstanbul halkının bir çoğunu buraya celbetmişti. İzdihamın büyük bir kısmını kadınlar teşkil ediyor. Küçük zabıta balonları mütenâsip noktalarda duruyorlar ve nihayet Hürriyet Kalesi, o beş yüz metrelik boyuyla bulutların üstünden bayraklı kafasını çıkarmış bu münevver bahar hayatını temaşa eyliyordu...

Kalenin yanına kadar gittik... Yemek vaktine daha iki saat kadar bir müddet vardı... Biraz öte biri aldık; serpantin, konfeti aradım: Kalmamıştı... İstanbul'a biraz renkli kar yağdıracaktık.

- Aman Yarabbi... Bu ne kadar kalabalık!..
- Şehir yağmurlu da ondan!!!..

Biraz ötede tıbbiye talebesi meclis-i maarif azasından birinin verdiği konferansı dinliyorlar. Beride Ahrâr Fırkası Dârülfünûn Hikmet-i Tıbbiyye mualliminin kamere çıkmak için dermeyer ettiği nazariyeyi tatbik zımnında icap eden meblağı cem' için bir iâne defteri açıyor. Ve yanımızda İttihad ve Terakki cemiyetinin sal-dîde bir azası, Vasfi Bey, Hürriyet Kalesi üstünde mahkuk olan "10 Temmuz 1324" tarihinin sebebi beyan ediyor ve diyordu ki:

- O tarihte İstanbul'da kaldırım bile yoktu... halk bacaklarını ısırma amade köpeklerin arasından çamur yığınları üstünde atlaya, zıplayan geçerci. Hele Beyoğlu'na ya boğaziçi'ne gitmek lazım gelirse tam bir gün yolculuk etmek icap eylerdi.
- (Hep bir ağızdan hayretle) bir günü mü??!
- Evet bir gün daha çabuk gidip gelmenin imkânı yok... O zaman bir köprümüz vardı. Fakat köprü dediğim zaman hâl-i hazır hatrınıza gelmesin. Üç dört dana duba üzerine uzatılmış sırtlar. İşte köprümüz! Frengiden dudakları, burnu düşmüş. Çiçek hastalığından gözleri patlamış, ayaksız elhasıl ne kadar mâlûlün varsa hepsi üstünde... Köprüyü geçmek istediniz mi mutlaka cümlesinin uzv-ı mâlûlî ilettin derece-i fecaatine göre gözünüzün önüne sürülür.
- On para veriniz. Ah rızası için sevdiğinin başı için gibi tazallümların bini bir para...

[Bu aralık münâkaşatında pek ileri gidene Ahrâr Fırkasının balonuyla bizim balon çarpıştı. bereket versin hasar yoktu. Fakat polis derhal yetişti. Keyfiyeti, tarafının hâl-i mevkiini biltayin taksirin Ahrâr Fırkası balonunda olduğuna karar-ı ît'â ve beş lira cezâ-yı nakdiyye mahkum etti.]

Öteden bir seda:

- Bu kadar pisliğe nasıl tahammül ederdiniz!...
- Filhakika şaşılacak şey fakat tahammül ettik. Hatta o zamanlar mer'î olan istibdadın şiddet-i mezalimine bir kavmin ne dereceye kadar kâbiliyet-i tahammüliyesi olduğunu tetkik zımnında Londradan gelen bir İngiliz bu köprüyü görür görmez:
- Buna tahammül eden halk her şeye katlanır demiş ve geriye dönmüştür... (Herkeste alâim-i hayret.) Lakin vaktaki 10 Temmuz 1324 tarihi hulûl etti bu halk artık o mezalime tahammül etmedi... (Şiddetli el şakırtıları...)

Büyük pederim açılmıştı. Esasen Tokatlayan'ın seyyar lokantası envai nefasetini nazar-ı iştihaya vaz' etmişti...

Israrıma rağmen mufâratat emrini verdi. Gittik; birer yemek yedik. Büyük pederime filhakika köprünün hâl-i sabıkını sordum..

- Evet öyledir. Dedi. Fakat o nutku söyleyin benden gençtir. Daha eski hallerini bilmiyor. Bir gün o köprüden geçiyordum: Birkaç kişi parmaklığa ittika etmiş maunaları seyrediyorlardı. Parmaklık bu sıklıkta dayanamadı. Uçtu ve bir alay halkı da beraber denize sürükledi...
- Ben kurûn-ı vasatîye ait telakki ettiğim bu hikayayı hayretle dinliyordum. Büyük pederimin ciddiyet-i müfretesi olmasaydı latife ediyor diyecektim. O, bendeki adem-i îtimadî hissetti. Kulağıma eğilerek yavaşça dedi ki:
- O zamanlarda atlarla çekilir tramvaylarımız vardı!!!

Cumartesi 15 Şubat 1374

Mark Twain

14 Numara Birinci Sene

KÜÇÜK MUHAVERELER

Platon dermiş ki :

Habisle menfaya herhalde ölümü tercih ederim. Çünkü ölüm benim için felaket midir? Bilmiyorum. Fakat habisle menfa birer felakettir.

*

Eski maarif nazırıyla bir seyyah arasında

Nazır-nerden geliyorsunuz?

- Geriden...
- Şimendiferlerde zahmet çekmediniz ya!!!
- !?._

LAYİHA

Parlamento rezaletleri müellif-i muhteremi Ahmet Mithat Efendi tarafından makam-ı sadarete takdim edilen bir lâyhada, Avrupa'nın fena şeylerini taklide ahalimizin eskiden beri pek meyyal olmasından bahisle Meclis-i Mebusan dairesi etrafında, bir çayırın mesafe dahilinde, tencere kapağı, maşa, zil, boru, kaynana zırlıtısı gibi gürültü çıkaran alet ve edevatın bulundurulması lüzumu beyan olunmuştur.

- Ahmet Mithat Efendi'nin el-inkılâba zil olarak arpa ekim darı çıktı namında diğer bir kitap yazmak üzere oldukları cümle-i musammadatimizdendir.

İkdam Gazatesinden:

İstanbul'dan Times Gazetesine yazılıyor: Bazı Avusturya memurları, hamallara gayet çok miktarda, rüşvet vererek bunları Avusturya emtiasını nakle razı etmeye çalışmışlarsa da günde beş gün kuruş kazanmak için memleketlerini ailelerini terk ederek garîbü'd-diyar kalan bu necib ve metin, namuslu adamlar, teklif edilen rüşveti kabul etmeyerek rededilmişlerdir.

DAVUL

Avusturya politikası her re'yyinde adem-i isabet gösteriyor. Avusturyalılar salabet ahlakıyla, fezâil-i mahsusasıyla dünyanın her tarafında iktisâb-ı şöret eden fakir, fakat namuskar olan ahalimize müracaat edecek yerde eski nazırlarımıza, sorularla memleketi dolduran idâre-i sabıka gözdelerine müracaat etseydi, onlar rüşvetin seher-i mahsûs karşısında her yükü tahmmül ederlerdi. “ utanın, utanın ey utanmaz paşalar.”

Hilal Matbaası

15 Numara Birinci Sene

ABONELERİMİZE İKRAMİYE

Abone senetlerimizin ilk bin adetinin zuhuruna murakkam Rumeli şimendifer tahvilatın numerolarına bir sene zarfında isabet edecek ikramiyenin onda biri senet sahibine aittir. (kıymet-i mahsûsasına mebnî-i abone senetlerinin ziyâından muhâfazası ve zayi edenlerin hemen idaremize beyan-ı malumat etmeleri lazım gelir.

2- Babıali caddesinde emtiasının nefaset ve zarafetle müştehir Amerikan pazarı camekanlarında teşhir edilen otuz parça eşya ilk beş yüz abone binalarında kura' keşidesiyle otuz kişi takdim edilecektir.

Bilmece hali sûretiyle verilen abone senetlerimiz şimendifer numerosu olmadığı gibi eşya kurasına dahi dahil edilmeyecektir.

ŞERÂİT-i İŞTİRÂ

Bir senelik itibar edilen 54 nüshasının abone bedeli Dersaadet ve Vilâyet-i Osmâniye için posta ücretiyle beraber altmış beş kuruştur memalik-i ecnebi için 14 franktır.

İlanat Ücreti

Mündericat meyyanına derc edilecek mu'tâ ilanatin santimetre murabbandan iki kuruş ve son sahifeye derc edilecek ilanata behr-i santimetre murabbandan kırk para vikaye derc edilecek ilanata santimetre murabbandan yirmi para alınır.

Beş defadan fazla derc edilecek ilanata ücretinde yüzde yirmi iskonto olunur.

Tekmil sayfayı işgal edecek büyük ve daimi resimli vernikle ilanata ücreti ayrıca pazarlık olunur.

Vilâyet-i Osmâniyye'de gazetemizin otuzunu arzu edenler kendileriyle muhabere edilmek üzere adreslerini bildirsinsinler.

16 Numara Birinci Sene

İLAN

Edib muhterem Şuayip Bey Efendi'nin efkâr-ı uluviyyetilerine makes olan "ulûm-ı iktisâdiyye içtimâiyye" mecmuasını karîn-i kirama teveccüh ederiz.

Selanik'te intişar eden ve teveccüh-i umûmiyye mazhar olan zarif (kadın) gazetemizin millet meclisi şerefe neşredildiği (nüsha mefharet)'i okuyunuz.

MASRUF-U MUHİT MECMUASI

Altıncı numarası neşredilmiştir. Mütâla'ası bilhassa tavsiye olunur.

İSTİŞARE MECMUASI

Mündericatı ciddi ve istifadeli tabii nefistir. On ikinci numarası neşredildi mütâla'asını kari'lerimize tavsiye ederiz.

AŞİYAN

Birinci cildi hitam olmuştur. Abdulhak Hamid, Tevfik Fikret, Cenab Şahabettin gibi imzaları muhtevî bulunan bu gazetenin mübecceleyet mündericatına dair söz söylemeyi zait addederiz.

1 Numara Birinci Sene

2 Numara Birinci Sene

ABONELERİMİZE İKRAMIYE

Abone senetlerimizin ilk bin adedinin zuhuruna murakkam Rumeli şimendifer tahvilatın numerolarına bir sene zarfında isabet edecek ikramiyenin onda biri senet sahibine aittir.

(Kıymet-i mahsûsasına mebnî-i abone senetlerinin ziyâından muhafazası ve zayi edenlerin hemen idaremiz beyan-ı malumat etmeleri lazım gelir.

2- Babıali caddesinde emtiasının nefaset ve zarafetle müştehir “Amerikan pazarı” camekanlarında teşhir edilen otuz parça eşya ilk beş yüz abone binalarında kura keşîdesiyle otuz kişi takdim edilecektir.

Bilmece hali sûretiyle verilen abone senetlerimiz şimendifer numerosu olmadığı gibi eşya kurasına dahi dahil edilmeyecektir.

ŞERÂİT-İ İŞTİRÂ

Bir senelik itibar edilen 54 nüshasının abone bedeli Dersaadet o Vilâyet-i Osmâniyye için posta ücretiyle beraber etmiş beş kuruştur memâlik-i ecnebi için 14 franktır.

İLANAT ÜCRETİ

Mündericat meyanına derc edilecek mu'tâ ilanatin santimetre murabbandan iki kuruş ve son sahifeye derc edilecek ilanât behr-i santimetre murabbandan kırk para vikaye derc edilecek ilanât santimetre murabbandan yirmi para alınır.

Beş defadan fazla derc edilecek ilanât ücretinde yüzde yirmi iskonto olunur.

Tekmil sayfayı işgal edecek büyük ve daimi resimli vernikle ilanât ücreti ayrıca pazarlık olunur.

Vilâyet-i Osmâniyye'de gazetemizin otuzunu arzu edenler kendileriyle muhabere edilmek üzere adreslerini bildirsınler.

صاحب امتیاز و مدیر: اوصاف — سرچھرز جملہ صفحہ

شعبہ سی ۱ عملاً و شہر

۱۳۲۶

۶: آدرس: بانچہ قاپیندہ فصایان خان، نومرو:

میرا ایسے عزیز

بجلس مہوٹانک کشادی مناسبتہ داوولک
جمیہ نشکری:

داغدن طاشاردن دولاشدم
بانگہ دوشرو ساواشدم
بجرہ کدن باقی آشانہ
ایشہ بن کادم اولاشدم.

اسکی تزکیا کوٹک ایستر
یکی تزکیا دبرک ایستر
نردن چیدک ای • اوف بابا • [۱]
بلڈنک ایش بولک ایستر.

[۱] مسالردہ سبیلان آدمک اندادیہ پیشن
زدودانی پردہ بردوانی کوککہ برعرب.

یک جوق آزدیلر اولدی
چوقور قازدیلر اولادی
بوغجه امک بوشه چیددی
لشہه یازدیلر اولادی.

خاشتری اوپوشدیردک
خرسزلی ساووشدیردک
بردن کوکک حق قراندک
حسرتلری قلووشدیردک.

دام دامده دام دام •

Çarşamba

23/12/1908

Adet 9

DAVUL

10 Kanun-ı Evvel 324

Nüshası 1 kuruş

1326

Haftalık Edebi Mizah Gazetesi

Anlayana sivrisinek saz anlamayana davul zurna az

Nüshası 1 kuruştur

Ser-muharrir: Hamdullah Suphi

Sahib-i imtiyaz ve Müdür: Hasan Vasıf

Mahall-i İdaresi: Bahçekapısı'nda Kasapyan Hanı Numero: 6

Neler istiyoruz

Meclis-i Mebusan küşadı münasebetiyle Davul'un cemiyete teşekkürü:

Dağdan taşlardan dolaştım

Yanına doğru savaştım

Pencereden bak aşağı

İşte ben geldim ulaştım.

Eski Türkiye kütük ister

Yeni Türkiye direk ister

Nerden çıktın ay "of baba"(1)

Yaptığın iş yürek ister.

Pek çok azdılar... Ölmedi

Bunca emek boşa çıktı.

Nüsha yazdılar olmadı.

Hainleri uyuşturduk

Hırsızları savuşturduk
Yerden göge hak kazandık
Hasretleri kavuşturduk.

Dam dam da dam dam.

Hastamız vardı ölecek
Tarihlere gömülecek
İlaç verdik, sen kurtardın
Millet sevinip gülecek

İsmin büyüktür cihândan
Methin duyulur her yandan
Son nefesi veriyorduk
Çıkıyorduk tatlı candan

Dam dam

Dam dam da dam dam

Allah muradını verdi
Düşmanları yere serdi
Eşeklere ters bindiler
Büyüktür onların derdi.
Millet Meclisi açıldı
Kalplere nurlar saçıldı
Hak zamanı geldi artık
Haksızlık devri açıldı
Hak yolundan şaşıp çıkma
İyilikten sakın bııkma

İşin sonu unutulmaz
 Yaptığın Kabe'yi yıkma
 Davulcu şükreder sana
 Eder safana bin dua
 Fakat o bahşiş istemez
 Büyüklenin yeter ona

(1) Masallarda sıkılan adamların imdadına yetişen bir dudağı birde dudağı gökte bir Arab.

Hasat

5 Numara Birinci Sene

Ayan Kimler ve Nasıl İntihab Olunabilir?..

Mahalle kahvesinde:

Köşede uyuklayan mahalle imamı gözlerini biraz açıp muhatabının tepinerek, haykırarak yana yakıla kabul ettirmek istediği iddiasını yarım bıraktı:

- Olamaz efendim... Biz onun da cemâziyülevvelini bilenlerdeniz... O ayan olursa ben ne güne duruyorum.

Öteden bütün mahallenin en büyük siyasiyesi addolunan Attar'ın damatı, çiçek bozuğu sîmâsını çirkin bir tebesümle büsbütün buruşturarak imamın hakkını teslim etti:

- Evet... Hoca efendi haklıdır. Esasen o meclise a'zâ olacak kimseler ta beşikten çıktığından beri her sene belediye vergisini muntazaman vermiş olmalıdır.

Sarf bir hakikat olabilmek üzere fırlatılan şu cümle-i izahiyeye nargile dumanları arasında süzülen bir esneme cevap verdi. Hepsi birden sustular... daldılar...

Sonra ta kahve ocağının yanında posta müvezzinin Habib Keskin, bir sada ile (domino) diye bağırarak bütün mahalleyi tekrar şu mübahaseye davet etti.

Muhtar efendi teneke tabakasını gümrük müdürüne uzatarak:

- Katiyen diyordu. Onda da hamiyet yoktur. Senin paşa dediğin herif -mabadını kulağına fısılayarak birisi tîz diğeri pes olmak üzere birbirlerinin yüzerine dört elif miktarı (yâ) savurdular...

Bunu ince bir ses takip etti:

- Peki imam efendi sizce ayan olabilecek kim vardır?

İmam kendisine teveccüh edilen şu mühim suale enfiyesini çekip burnunu öttürdüktan sonra cevap verdi:

- Kim mi olabilir? Belediye vergisinden sarf-ı nazar olunmalıdır. Çünkü bugün ben mahallenin imamı iken benim çöp parası bile evin vergisinden çoktur. Bi't-tab' cümleliz benim kadar kanunu riayet edemeyeceğinizden herkesin az çok kapıya borcu var demektir. Bunun ivesi (gözlerini muhtara doğru açarak) Efendi Hazretlerinin buyurdıkları gibi temiz kalpli, hayırsever adamlar intihab olunmalıdır. Mesela sabık nazarı ne kadar münasıptir? Gördün mü vatanperver bir ilim ve haber için mecidiyeye para demez. Ama kendin için mi söylüyorsun. Neme lazım iki alim yanıma gelecek.

Şu hak koyana mütalaat üzerine basık kahvenin bütün simasını dolduran zifirli bir bulut tabakası çalkandı: Çoluk çocuk tekmîl mahalleli bağırılmışlardı:

İmam efendi pek doğru söylüyorlar. Ayan ancak böylelerinden intihab olunabilir.

Burada kahvenin kapısı boğuk bir gıcırtyla esnedi; açıldı mahalle eşrafından bir ihtiyar daha bunlara inzimam etti.

Attâr'ın damadı:

- Hah; diyordu. Bir de bey babaya soralım.

Beybaba bütün ciddiyet-i şehûhânesine bir vaziyetkar âşinâ-yı ilavesiyle imamın üst tarafına bağdaş kurarak kapıya doğru süzülen sarı renkli bir duman resmi geçidine ellerini uzatıp diyordu ki:

- Amade-i zifir ha!.. Neymiş bakalım yine meselemiz!..

Birbiri arasında kaybolan nihayetsiz merhabalardan sonra hepsi birden atıldılar! Beybaba keyfiyeti dakika şinas bir filozof ciddiyetiyle dinledi.

- Hayır, diyordu, imam efendi de yanılıyor... Meclis-i âyane a'zâ olacak adam ne şöyle olmalıdır ne böyle!... Rüşvet almamak şartıyla vezir olan ihtiyarlardan ibaret bulunmalıdır.
- Yine demin ki ses:
- Hay! Alnını öpeyim hazır mısın?

Şimdi Beybaba şu alayın farkına vararak hiddetli gözlerini o tarafa çevirmiş ve kabahatini bir mutad çocukluğuna bahşetmişti.

Attâr'ın damadı yine ısrara başladı:

- Sizin hiçbirinizin de aklı ermiyormuş ya (ayağa kalkarak) Ayan olacaklar. Artık itirazlar yağıyor? Birbirlerinin sözlerini anlayamayacak derecede büyük bir velvele kahvenin duvarlarından taşıyordu. Öteden müezzin Habip; o keskin sedasıyla bu defa da cümlesini sükûta davet etmişti:

- Domino

Hepsi sustular ve sonra Muhtar Efendi omuzlarını kaldırarak:

- Hem bizim neyimize lazım efendim... Varsın ona da Meclis-i Mebusan bakversin. Halil oğlum (bu kahveci idi) ver şu iskambilleri... Gel bakalım Beybaba bir baş tömbekisine

6 Numara Birinci Sene

7 Numara Birinci Sene

Meclis-i Ayan reisi – bu mesele hakkında bir itirazınız var mı?

Azadan biri – aşığında çok gürültü var. Emir buyurunuz. Biraz sussunlar.

8 Numara Birinci Sene

VUR ABALIYA

Prens Ferdinand Cenabları

Takriben bundan beş yüz sene mukaddem bir bahar akşamı güneşin son ziyaları altında mühim vaka cereyan etmişti: Nasıl, tahattur buyurdunuz mu? Bulgarlar çarlarını kaybettiler. Buna o vakit kimseler inanmamıştı. Fakat kaç gün sonra hakikat-i tekmil muradıyla nazarlarda tehasüm etti: Çar meydanında yok. Artık düşünmeye mahal kalmadı; bir taraftan dumû' tesirlerini akıtıyorlar diğer cihette Çarlarını arıyorlardı. Tamam beş yüz sene ağladılar ve aradılar. Nihayet dördüncü Henri'nin hafidî sıfatıyla temessül eden Parnes Ferdinand'ı buldular. Esasen kadim Mısırlılar için "buff abis" ne ise Bulgarlar için de Parnes Ferdinand o idi. Vech-i şebah o kadar zâhirdi ki... "buff abisin sırtında kartal resmi olacaktı. Prens Ferdinand'ın da arkasında kartal var.

Bu kadar nadir el-vücudu pür mahluk olmakla beraber Ferdinand cenapları Kamil Paşa'mızdan daha meşguldür. Günde on altı saat çalışır. Bir derecedeki onunla taamı ekseriya ihmal ettiği vakadır. Görülüyor ki keşuf o Prense layık bir memur değil. Bizim tek bir ziyafetimize göz değdi. Yemek, Tevfik ve Kamil paşaların boğazında kaldı. Sizi temin ederim: Bu kadar kim nazar görmemişim.

Ferdinand seyahate gayet meraklıdır. Vakti müsait olmadığı için her tarafı rivayat edemez. Bu muhabbet, tabiatın da o kadar derin bir iz bırakmıştır ki lokomotifler, vapurlar yegane rüyasını teşkil eyler... Onun için bu gibi eşyaya karşı zabıt-ı nefis edemiyor. Kendini ahlak-ı hamîde eshabından olduğu için muamelelerine hırsızlık denemez. Esasen o kadar görüşüyorduk ki..

Prens Ferdinand cenapları ahiren Viyana'ya teşrif etti. Fransua Jozef'in o çıplak çenesine bir buse istirham kondurduktan sonra istihsâl-i muzuniyet etti, kaldı. Tacı başına geçirdi.

Şimdi bu zat hakkında hülasetten bir hüküm vermek lazım gelirse derim ki Ali Kemal Bey gibi tatlı dilli Cemiyet-i Ahrar seviyesinde bir siyasi Hoca Nasreddin büyüklüğünden bir filozof Kamil Paşazade Said kıratında bir işgüzarıdır; takdim ederim.

Pazartesi 8 Kanun-ı Evvel 1324

Toplu iğne

9 Numara Birinci Sene

10 Numara Birinci Sene

Reis – yemin eder misiniz?

Mebus vekili – yemin-i münkire teveccüh eder müvekkilim meşrutiyeti inkâr etmiyor ki

11 Numara Birinci Sene

İLM-İ İKTİSAT

“İlm-i iktisat her muntazam hükümetin esasını teşkil eder. Her asrın büyük adamları...”

Bu sırada odamın kapısı açıldı: beni görmek isteyen bir adamın aşağıda beklediği haber verildi. İndim:

- Ne istiyorsunuz? Dedim. Fakat bir taraftan ilm-i iktisat hakkında bâlâya yazdığım silsile-i malumatı kaybetmemek; diğer cihetten muhatabın söyleyeceği sözleri ihata eylemek lazımdı. Muhatabım evimde siper-i saika olmadığı nazar-ı dikkatini celb ve bu sebepten dolayı beni tasdi ettiğini söyledi.
- Pekala. Lakin size ne?!
- Hiç yalnız siper-i saika konursa fena olmaz!

Köşkü daha yeni yaptırmıştım. O vakte kadar kira evlerinde dolaşıyordum. Bu ev sahipliği hususundaki acemiliğimi göstermemek lazımdı; dedim ki:

- Filhakika altı sekiz siper-i saika koydurtmak arzusundayım... Lakin...

Muhattabım çehresinde alâim-i taaccüb nümâyan oluyordu. Acaba bir eser-i cehaleti mi ibraz etmemiştim: maa'hazâ ser-rişte hiç vermeden sözüme devam ettim:

- ...Lakin usta bir adam bulamadım!. O kendisinin en birinci usta olduğunu... Bilmem hangi fabrikanın ezkiyâ-yı müstahdeminde bulunduğunu ve nihayet bu gibi mesâil-i fennîyyede kimsenin re'y değil; Kendi malumat ve ticari böyle îfâ-yı vazife edeceğini anlattı.
- Peki peki dedim ve en büyük hükümetlerin esasının teşkil eden ilm-i iktisadın tettebbuu zımında odama çekildim. Meselenin mabedini hakkıyla ihata için tekrar okuyordum; fakat setri ikmal nasib olmadı. Yine beni istedi. Gittim.
- Ne kadar siper-i saika istiyorsunuz!. Hangi telden yapalım. Malumunuzdur ki aleladelik behr-i zirâî bir kuruş, bakır telin zirâî elli para ve hiçbir kazaya sebebiyet vermeksizin herhangi bir mevkide olursa olsun zuhur eden yıldırım mı billûr mu derhal cezb eyleyen o "helezônî muzaaf!" tesmiye olunan bir nevi tel daha vardır ki onun da zirai altmış paradır.
- Bu üçüncü neviden yapınız. Fena değil!..
- İki yüz elli arşınla arzu ettiğiniz şeyler yapılabilirse de tenasübü muhafaza etmek ve benanın manzara hariciyesine hanel getirmemek için dört yüz lira kadar bir şey sarf etmek lazım gelir.
- Dört yüz arşın sarf ediniz.

Muhaveremiz bitmişti. Tekrar odama çıkarak tettebbuma başladım.

"....Tekmil hazinede dehalarını, malumatlarını sarfetmişlerdir. Hukuk ticareti beyne'l-milel hukuk uhuvveti temâyül-ü tabiatı en ziyade tettebbu eden erbâb-ı fen teknil memleketlerin medeniyetin ta Mısır ferainesinden bevn muharebeleri kumandanlarına kadar....."

Bu sırada tekrar çağrıldım. Artık canım sıkılmaya başlamıştı aşağıya indim. Muhatabım kemâfissabık serinkanlılığı muhafaza ediyordu. Bana siper-i saikanın tarihini, felsefesini Franklin uçurtmasını uzun uzadıya anlattıktan sonra

- Siz, dedi, gayet nazik bir zatsınız evinizi dünyanın güzel köşkleri sırasına dahil etmek isterim. Niyagara şelalesi dünyada bir tanedir; köşkünüzde öyle olacak. Fakat bunun için siper-i saika yetişemiyor. On altı tane lazım bilerseniz; ben tekmil bedia sanatımı sizin bu aşiyân-ı muhtereminizde tatbik etmek için öyle bir hiss-i derûnî duyurum ki mutlaka müsaade ediniz. Ah bu biçare sanatkarlar!.. Peşimizde bir âbide-i mâneviyet gibi duran haşmet-i hayâl karşısında müşterilerinin para hususundaki hasetleri onları ne kadar ezer...

12 Numara Birinci Sene

Şehbâl Muharriri

Vücut bulamayan o muhteşem şekil-i sanata bazen-emin olunuz saatlerce, günlerce, haftalarca, aylarca ağlarız. Fakat burada muvaffak olamazsam, ben senelerce ağlayacağım...

Müteessir olmuşum..

- Ağlamayınız! Dedim. Sekiz tane daha ilave edebilirsiniz ve odama çekildim.

Ancak bu siper-i saika nazariyesi zihnimi hercümerç etmişti. Epey müddet nerede kaldığını aramak mecburiyetinde buldum: “Hepsi bu büyük mevzu hakkında beyan-ı mütalaa etmişler. Ve ilim mezkur ser-firâzân müntesibini karşılarında daima bir münekkide tesadüf eylemişlerdir. Maahazâ Konfüçyüs ilim-i iktisat müntesibi olmayı muhasimlerine rağmen bir polis olmaya tercih etmiştir. Çiçero’nun eserinin muhtelif yerlerinde ilm-i iktisat

zekâ-yı beşer için en mübeccel gıda olduğunu tekrar ediyor. Hatta muharrir yanına Cavit Bey ilm...” Kapı açıldı; uşak muhterizâne:

- Usta sizi görmek istiyor! Dedi.
- Amma münasebetsiz adammış...! Bu defa cidden kızmıştım. Aşağıya indim. O, bendeki hiddetin farkına vardı. İstirhamkârâne bir tavır ile dedi ki:
- Sizi rahatsız etmekten ise ölmeyi tercih ederim. Fakat ne çare şu ciheti sormadan ölmek sanatı nokta-i nazarından münasip değil. Âhirûn üstüনে...
- Rica ederim; istediğiniz yere koyunuz... İneğin boynuzlarına, eşek kulaklarına, aşçının külâhına nereye isterseniz. Fakat beni rahat bırakınız! Meşgulüm ve ne cevap vereceğini beklemeden odama çekildim.

“...İktisad Cenâb-ı Hakkın insanlara bahşettiği en büyük bir ihsandır...”

Epey müddet tettebbu etmiştim. Kapı açıldı; uşak bir hesap pusulasıyla içeri girdi. Parayı verdim ohh!! Çok şükür!! Bu dertten de kurtuldum. Fakat bir müddet sonra evimin önünde bir cem-i gafir toplanmıştı. Hepsi bu bedâ-ı sanatı seyrediyorlar. Mütelayir nazarlarda bakıyorlardı.

Siper-i saika yapılabili üç gün oldu. İlk günü yirmi dört saat ahali kapının önünden ayrılmamıştı. Her taraftan seyre geliyorlardı.. tiyatrolar, mahâre-i harikuladelerine rağmen bomboştu. İçlerinden birinin direktörü bana geldi. Siper-i saikaları çıkartmaklığımı rica etti.

- Mümkün değil....

Vaktaki ikinci gün oldu. Semada bulutlar gittikçe yığılmaya gök gürültüleri işletilmeye başladı. Beş on dakika sonra tekmil vukuat bizim köşkün üstünde cereyan ediyordu. Herkes kaçıştılar. Sokak boşaldı. Hiçbir şenlikte bu kadar muntazam bir ev donatılmamıştır. O zaman saymıştım: Dört dakikada yedi yüz altmış dört yıldırım düştü. Fakat hepsi benim cesur siper-i saikalarım tarafından yakalanıyor, helezônî muzaaf vasıtasıyla götürülüyordu. Bombardıman bir saat kadar uzadı ve bu bir saat zarfında tek bir keremiyet kırıldı. Ona da sebep civardaki siper-i saikalar hamûlelerini taşımakla meşgul oldukları bir saniyede bir yıldırım'ın daha düşmüş olmuştur.

Neyse hamdolsun bir saat sonra gök gürültüleri kesildi. Çünkü semada elektrik namına bir şey kalmamıştı. İyice emin olduktan sonra birkaç cesur uşakı beraber alarak evin damına çıktım. Tekmil siper-i saikaları koparttım.

Yalnız üç tane kaldı.. maatteessüf ilm-i İktisat bahşını devam edemiyorum.

Bu satırları yazdığım zaman o kadar asabi bir haldeyim ki...

Faideli ilan 3211 zirai “helezoni muzaaf“ın ekstra nevi’nden siper-i sâikalık tel, 1231 gümüş üç satılıktır. Her ne kadar bu teller ve evcler biraz yorgunsa da yine işe yarar. Talep olanlar matbaaya müracaat etsinler.

Mark Twain

Gazeteden münderecatına nazaran devletin siyasi politikalarının müfredat pusulası

Adet

1	Balkaya
1	Avusturya
1	Boykotaj
1	Keçi boynuzu
1	Bulgaristan
1	Körük
1	Times gazetesi
1	Biber
1	Turşuluk hıyar
1	Nevye pırasa
1	Kalpak
1	Çakmak taşı
1	Dört reva-yı hâvî iskanbil kâğıdı
1	Yumurta
1	Revolver

15

Yalnız on beş adet mesâil-i mühime-i siyasiyedir.

Yekûnun mahnâfu'l-cins adetlerden teşkiline itiraz buyrulmasın zira devletimizin divan-ı gayri muntazamasını bilmek için biner lira maaş tahsis kılınan Avrupa Parlamentosu'nun re'y ve nispetiyle tutulan defterleri hasıl yekûnları dahi böyledir.

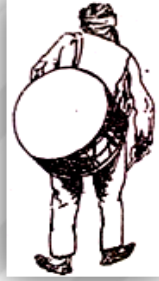
14 Numara Birinci Sene

ŞEHBAL

YAHUT

İSTİBDAD'IN SON PERDESİ

Yakında Mekteb-i Sultânî talebesi tarafından mevki' temâşâya vaz' olunacaktır.

15 Numara Birinci Sene

BİLMECEMİZ

Sekiz numaralı nüshamızdaki bilmecenin müddeti bir hafta daha temdit edilmiştir.

Yedi numaralı nüshamızdaki suale vürûd eden cevaplar:

89	adet	Toplu iğne
30	”	Bir Mütefennin
25	”	Mark Twain
21	”	Hasat
10	”	Ser

En çok re'y kazanan Toplu İğne için kura-i keşide ederek mevut hediye kabataşta miralay Hacı Hakkı Bey'in girmesine isabet etmiştir. Bir adam gönderip aldirmaları rica olunur.

Küre-i arzın her tarafıyla muhabere etmek istermisiniz?

Yine bütün küre-i arzın, mevaki muhtelifesinin manzaralarını, kıyafet-i milliyyelerini hâvî kartpostallarından koleksiyon yapmak arzu eder misiniz?

Posta pulunun tarihi îcadından şimdiye kadar bilcümle hükümet ve memlekette istimal olunan envainden kolay bir tarik ile elde edip koleksiyon yapmak ister misiniz?

Âsâr-ı atıkaya merakımız var mı?

Şark gazetesine abone olunuz! 1 zira bu gazetede isminizi neşredilebilmesi, arzusunun îlân-i husul maksat için kafidir aboneler isimlerini ve arzularını meccanen ilan ederler. Bu gazete Trabzon'da ayda bir defa resimli olarak neşr olunur. Abonesi her taraf için posta ücreti ile beraber on beş kuruştur.

Adres: Şark Gazetesi -Trabzon'da Ortahisar caddesi.

FOTOĞRAFIYA, KARTPOSTAL ve PUL HEVESKARANE

Kâffe Vilâyet-i Osmâniyye'de bulunan fotoğrafiya ve koleksiyon heveskarani yekdiğerine tanıttırmak için bir salname fotoğrafiya neşr-i mukarrer olduğundan heveskarani adreslerini Beyoğlu Cadde-i kebîrinde 398 Karataş biraderleri fotoğraf mağazasına göndermeleri rica olunur.

16 Numara Birinci Sene

Ulûm-ı İktisâdiyye ve İçtimâiyye Mecmûası

Kanun-i Evvelin On Beşinci Günü Neşredilecektir.

Mecmua gayet nefis bir surette (Hilal) matbaasında tabi olacaktır.

Ayda bir kere neşr olunur (100-150) sahifelik mecmuadır.

Müdür, sahibi imtiyazı: Mehmet Cavit

Müessesleri: Ahmet Şuayip, Mehmet Cavit, Rıza Tevfik

Ulûm-ı iktisâdiyye ve içtimâiyye mecmûası halihazırda en büyük bir ihtiyacımızın istifasına çalışacaktır. Meclis-i Mebusan müzakeratının kısım izamını işgal edecek olan mesâil-i iktisâdiyye ve maliye, içtimâiyye hakkında bu mecmua milletin terbiye-i fikriyyesine hizmet edecek müessesât-i mâliyemizin kâffesinin hemen hepimizce meçhul olan tarihçilerinden, ticaret muahedelerimizin mahiyetinden mülâhaza Osmanlı milletinin bugüne

kadar kalın bir perde mechuliyet altında kalmış olan hayat-ı iktisadiyye ve maliyesinden ve bugünkü doğmaya başlayan fakat büyük bir istidad tevessü gösteren mesâil-i içtimaiyyesinden hacminin verdiği bir müsaade vesia ile gayet mafsal olarak bahsedecektir. Mecmuanın her nüshasında iktisadi, mali, içtimai makalat nazariye ve ameliyye, Meclis Mebusan vaiya mevzumuzda dair müzakeratı hakkında mülahazatı, ticaret odalarımızın mukarrerat müzakeratı memalik-i Osmaniyye gazetelerinin mühim makalatı hakkında mütalaat istatistikleri bir aylık vukuat-ı iktisadiyye, maliye ve içtimaiyyenin bir musâhabe-i mücmelesini münderic bulunacak Avrupa'da ve lisanımızda bu meselelere dair neşr olunacak asarın mevzularından bahşedilecektir. Ulûm-ı iktisâdiyye ve içtimâiyye mecmuası memleketimizin bu mesail ile tevaggul olan umûm muharrirlerinin makalelerine keşadedir.

Mecmua derc edilecek her makalenin muharririne mutallaka ücreti verilir ücretsiz mukalla derc olmaz. Mecmûa umûr-ı sarrâfiyye maliye-i tüccariyye ilanatı kabul oyudur.

Senevi Abonesi taşra içinde İstanbul içinde bir Osmanlı lirasıdır. İstanbul'da abone olanların evlerine ne kadar gönderilir.

Selanik'te (lover)'u (bonmarşe) mağazalarında kütüphanesinde.

İstanbul'da (Tanin) (Şûrâ-yı ümmet) idarehanelerinde ve köprü başında İpekçi Kani Efendi'nin mağazasındadır. Abone kayıt edilir.

1 Numara Birinci Sene

Çarşamba
30/12/1908

Adet 10

DAVUL

17 Kanun-ı Evvel 324

Nüshası 1 kuruş

1326

Haftalık Edebi Mizah Gazetesi

Anlayana sivrisinek saz anlamayana davul zurna az

Nüshası 1 kuruştur

Sahib-i imtiyaz ve müdür: Hasan Vasıf

Ser-muharrir: Hamdullah Suphi

Adres: Bahçekapısı'nda Kasapyan Han. Numero: 6

2 Numara Birinci Sene**BİLMECEMİZ****ULÛM-I İKTİSÂDİYYE ve İÇTİMÂİYYE MECMÛASI**

Bu mecmuanın muharrirleri tab'aları mülkümüzün temyiz etmiş zevatındadır. Şu hale nazaran bu mülk mecmuanın ilk çıkan nüshanın ne kadar satıldığını en yakın bir rakam ile irae edecek olan zat'a gazetemizin bir senelik abonesi ihda edilecektir.

Bilmecemizin hali için bir hafta müddet tayin edilmiştir.

Sekiz numaralı nüshamızdaki bilmecenin hali

Doğru hal edenler: Selanik jandarma mektebi kumandan vekili mümtaz Yüzbaşı Mustafa Kemal Bey, Bahriye-i Osmaniye Çerçi Mektebi talebesinden Ahmet Miraç Efendi, İkdâm gazetesi muharrirlerinden Ekrem Bey kerimesi halet hanım Kurtuba'da Ali Refik Paşazade Nazım Bey, Fenar yolda Nail Beyzâde Hüsnü Bey, yüzbaşı H. Süleyman Efendi Hayriye muhasebe kaleminde Ali Fuad Bey, Vefa İ'dâdî mülkiyesi müdavimlerinden Bosnalı Esad efendidir. Kura keşidesiyle mevud aboneler imtiyaz yüzbaşı Mustafa Kemal Bey ile, Ahmet Miraç Efendi isabet etmiştir.

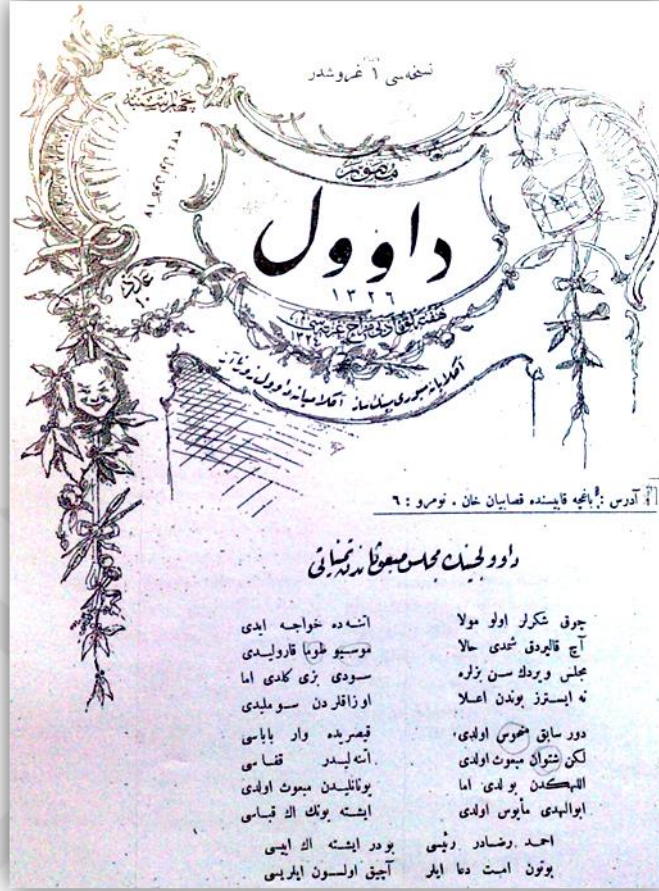
Muhabere-i aleniyye:

Selanik jandarma ifrad-ı cedîde mektebi kumandan vekili Mustafa Kemal Bey'e: Gönderilen bilmeceye teşekkür olunur sırası gelince derc edilecektir" musavver muhit har muhit gibi bir hayat vesi u amîk ile malıdır. İçinde neler neler yoktur" şinaverleri bahr-ı tefekküre derin dalar, ka'r-ı nayabından avuç avuç inciler çıkarırlar. Musavver muhit en nadide mahlukatı bedayi muhitir. Onda balina gibi büyük, kılıç balığı gibi keskin, kırlangıç balığı gibi kanatları renklerin muharrirler, şairler vardır. Bazen içinde romantik dalgalar kabarak pehnâ-yı vesi maziden sahil dura dur istikbale peyamalar götürür, bazen naturalist bir kariha ahtapot gibi bin hakikata uzun çevik kollarını sarar. Kavrır ve bırakmaz. İçinde nadiren uçucu balıklar gibi bazı geceler muhayyel meçhulde çıkarak bir müddet enzara çarpar, yine derinlere dalıp giderler. Bazende deniz kızları gibi Cenap Şahab'ın, fikretin her işittini müebbeden meshur bırakan nagamat dil-âşup, zemezmat seher âmizi duyulur. Ey muhterem kari'ler, bu muhite bir defa dalınız, bütün ziyade saht-akliyenize hüsn tesir edecek müesser bir dava yoktur.

TELGRAF

Babıali caddesi 15 Kanun-i Evvel Dalkavuk gazetesinin hastalığı gittikçe kesb-i iştidat etmektedir. Etbâ devam-ı hayatından kat'-ı ümit ediyorlar.

3 Numara Birinci Sene

DAVULCU'NUN MECLİS-İ MEBUSAN'DAN TEMENNİYÂTI

Çok şükürler ulu mevla

Aç kalırdık şimdi hala

Meclis verdin sen bizlere

Ne isteriz bundan 'alâ

Devr-i sâbık menhus oldu

Lakin şetvan mebus oldu

Allah'ından buldu ama

Ebü'l-hüda meyyus oldu

Ahmet Rızadır reisi

Bütün ümmet dua eyler

Atina'da hoca idi

Misyo Tom'a kâr olaydı

Sevdi bizi geldi ama

Uzaktardan sevmemeliydi

Kayseri'de var babası

Atinalıdır kafası

Yunanlıdan mebus oldu

İşte bunun en kabası

Vardır İşte en iyisi

Açık olsun ileri

4 Numara Birinci Sene

NİNEMİN HİKAYESİ

Daha çocuktum. Her çocuk gibi belki daha ziyade masal dinlemeye bir ibtilam vardı. O derecedeki bir dakika ninenin peşinden, dizinin dibinden ayrılmazdım. Onun bir kırpıntı bohçası vardı. O açıldı mı içinden yığın yığın, kat kat masal çıkacak zannedirdim. Hemen ninenin karşısına geçer:

- Kuzum... Kuzum

Biraz nazlandı mı; edâyla-kuzuuum... Diye yalvarmaya başlardım. Mevla gani gani rahmet eylesin ninem kalın taşlı gözlüklerini takıncaya kadar beni hayli üzerdi. Gözlüklerini kulağına geçirdikten sonra başını kaldırır mütebessim nazarlarıyla yüzüme bakar ve kollarının arasına alarak:

- Ben söylerim.. Sen üzülme evladım. Diye gönlümü alırdı. İşte o zaman pür-dikkat kesilerek, küçük teferruatına varıncaya kadar söylediği masalı dinlerdim.
- Bir gece bilmem nasıl olmuş idi. Beni yalvartmadan söyledi. Fakat ninemin hikayesi o kadar acıklıydı ki.

O, benim dikkat-i fevkalademe rağmen evladım bunu iyi dinle bu öteki masallara benzemez: Nakaratı muttasıl tekrar ediyordu. Dinledim. Hem o kadar iyi dinledim ki bugün teferruatıyla hala ezberimdedir. Şimdi hala ninem her zamanki gibi:

“Evvel zaman içinde kalbur saman içinde.. Bir varmış... Bir yokmuş... “sûretinde değil de”

- Seksen sekiz senesinden bir iki sene evvel yani seksen elli seksen idi senelerde diyerek başlıyor zannediyorum. Ne diyordu?

O zaman vilayetlerimiz bedavet halinde idi. Her yerin meşhur bir şakîsi vardır. Keser, biçer, kırar, döker kimse ağız açamazdı. Fakat aydının ki hepsinden müthişti. Öyle derler ki Marmara'nın koyu lacivert suları o sahilleri yalayıp geçtiği vakit odaların zeytin ve sakız kokularına karışık dalga dalga korku getirdi. Böyle köpüklü dalgalar geldi mi; İstanbul birbirine girerdi. Çünkü bu, öyle ismi paşalı felan eşkiyadan değil... Tek imanı... Buna sadece çakıcı derlerdi. Başka ünvanları falan yok.. hatta ismi de unutulmuş idi. Lakin onun lâ-nebî (lakabını) işiten kendisini görmüş gibi...

Çakıcı doğduğu gün büyük zelzele olduğunu ben bilirim. Doğduğu vakit dişliymiş anasının memesini ısırması... Küçükken arkadaşlarıyla kavga ederken birinin karnını deşmiş ötekinin bir yumrukla beynini fırlatmış derler.

Bu azgın çocuğu terbiye edememişler kurt yesin diye dağa bırakmışlar. Çobanlardan biri oradan geçiyormuş birde ne görsün: Çakıcı koca bir kurdu iki kulağından tutmuş parça parça ediyor. Çoban koşa koşa evine gelir.. Bunu anlatır. Sonra korkusundan çatlar...

Çakıcı büyüdüğü zaman intikamını almak istedi.. Bunun için iki de bir de çobanların koyunu, kuzusunu... Esnafın malını, mülkünü... Ahalinin servetini, huzurunu gasb eder giderdi. Çakıcı bir adamdan para falan istesinde ne haddine o vaktiyle parayı söylenen yere götürmesin. Mutlaka çocuğunu dağa kaldırır. Babası daha çok inat ederse kemiklerini de bulamazdı. Halk o kadar korkmuştu ki çakıcı dağa yürüdü mü; O gün bütün memleket sarsılır ahali korkularından çarşığı pazarı kapatırlar evlerine çekilirlerdi.

Çakıcı memurlara da hükmederdi. Yakalamaya çıkan askerler yanına yaklaşırken evlerden ırak-içinin âlâtı boşanıyormuş. Zavallı yavrucaklar oldukları yere yığılır kalırlarmış. Bir gün bir bölük askeri bir bakışta birden öldürdüğünü duymamış kimse yoktur. Çakıcı o tosun gibi delikanlıları ayağıyla dürterdi “karı gibi herifler” dermiş.

Haslı hükümet ondan aciz kalmış idi. Hatta ecnebler bile korkardı. Hey gidi günler demek ki bizim o zaman dehşetli zamanımızmış. Şimdi bak, ufacık Bulgar bile kafa tutuyor.

Bu sözleri pek anlamıyorum. Fakat cidden korkuyordum. Kısık bir sesle:

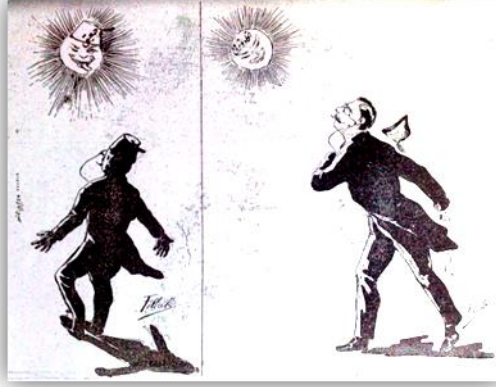
- Aman nine... bu ne kadar korkunç adam... Dedim. Ummacıdan büyük mü?
- Ay evladım ummacı bir şey mi...
- Bir dudağı gökte bir dudağı yerde kuzgunî Arap'tan da korkunç mu?
- Ne söylüyorsun onun bile ödünü koparmıştır.
- Aman nineciğim bu akşam ben koynunda yatarım. Hem böyle masal söylemem. Ben de korkuyorum dedim. Ninem beni okşadı, sevdi. Tatmin etti fakat ben dayanamadım:
- Yalnız başına nasıl böyle dünyayı korkutmuş diye sordum.
- Bak hem söyleme diyorsun, hemde yine soruyorsun?... Yavrum onun bir ortağı vardı. Onun adı söylenmezdi ama o çakıcıdan daha müthişti.
- Her ikisi de şimdi var mı?..
- Onlar kalmadılar... Fakat
- Titrek, muhteriz bir sesle kulağıma eğildi dedi ki
- Onun çaktığı adamlar hala duruyor. Öyle mahalledeki cemiyet bile

koparamıyor.

*

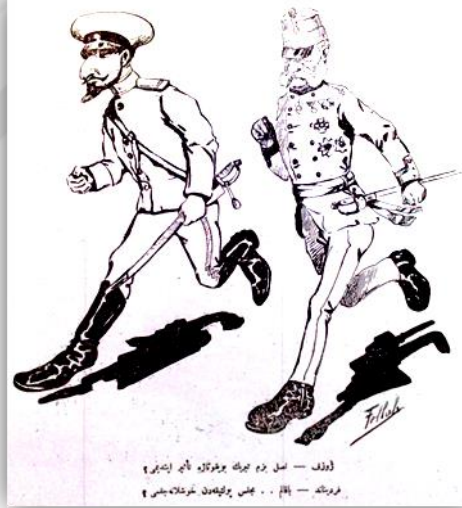
Öyle korktum öyle korktum ki şimdi bile ne zaman harita da adını görsem, ne zaman birisi mesmeserretli günümde gözünaydın dese İstanbul'a Çakıcı girmiş zanneder, bayılırım.

5 Numara Birinci Sene

Sıvanmazda

6 Numara Birinci Sene

Josef – Nasıl bizim tebrik boykotaja tesir etti mi?

Ferdinand – Bakalım.. meclis politikadan hoşlanacak mı?

7 Numara Birinci Sene

KÜÇÜK MUHAVERELER

Bu akşam meşgul müsün?

- Hayır!
- Yarın akşam?
- Evet... bir yere davetliyim!
- Yarın akşam sizi davet etmek isterdim de...

*

- Lokantada:
- Tabağı niçin mendil ile siliyorsunuz
- Zarar yok beyim..

*

İki çırak arasında:

- Eğer ustam sözünü geri almazsa işi terk edeceğim... Herkesin namusu var?
- Ne dedi bakalım?
- Haydi cehennem evvel dedi..
- ?!..

8 Numara Birinci Sene

VUR ABALIYA

Siyasi Şehir-i Kamil Paşa

Tarihin bu mürabbâ-i beşerin enzar ahlafe model olarak ibraz ettiği ve edeceği büyük dehalardan biri de şüphesiz bizim Kamil Paşadır. Bütün bir maziye sözüme iştihad ederim: Sulh, dostluk işte gaye-i emel haricisi; oğlu Said, işte siyaset dahiliyesi bu meşguliyet hariciye ve dahiliye arasında şayan-ı hürriyettir. Times her günkü baş makalelerini okur. (Bu aralık İkdâm'a da göz gezdiriyorlarmış!)

İlk muvaffakiyet-i siyasisi Rumeli-i Şarkî meselesinde görülmüştü. Talebrana.. Bismarka gıpta-ı bahş olan o faaliyet-i dimağiyesiyle Said Paşa'nın bıraktığı sandalyeyi işgal etti ve nasıl oldu bilmiyorum? Yalnız bütün debdebe, bir alkış arasında Rumeli-i Şarkî'in ihsan edildiğini öğrendim. Filhakika pek muvafaktı:

Balkan silsileleri münasebet dostanemize o kadar büyük bir hail teşkil ediyorlardı ki...

*

Rıza Tefvîk Bey ne kadar çok söylerse bu da o kadar çok düşünür. Esasen diplomatlık düşünmekle kaim değil mi? Bakınız son rumeli-i şarkî meselesinde düşündü; taşındı: Bir tas çorba için kavga çıkar bir adamdan bahs ederken:

- Zarar yok, dedi, elbet, bizi barıştıracak dostlar bulunur.

Filhakika *Times*'in Dersaadet muhabiri bu diplomatın dostu imiş. Adamcağız pek çalıştı uğraştı. Fakat barıştıramadı. Diğer taraftan oğlu Said, devletin bu gayyur bu fedakar unsur; müfakatıyla koca bir vilayetin gözünü aydınlatan bir cesur Zabit Paşa muvaffakiyet için fedâ-yı nefs eylercesine himmet etti. Heyhat! neticesiz ve bî-pâyân bir taab!..

Lakin meyus olmayınız. Sabrediniz bilirsiniz ki sabrın sonu selamettir. Bakınız! Aydınlılar sabrettiler; sonu selâmet çıktı.. Bulgarlar sabrettiler, şimdi selamtedirler ne olur? Sizde bir parça sabır gösterseniz. Kendisi bile Avrupa'nın tekmil nevazişlerine istirhamlarına rağmen nemnâk nazarlarını önünden ayırmıyor.

Toplu İğne

9 Numara Birinci Sene

Fransua – Ne zaman geleceksin?

Avrupa – Angajeyim

10 Numara Birinci Sene

11 Numara Birinci Sene

UYKUSUZ BİR GECE

Akşam saat birde yatmıştır. Çünkü sabahleyin seherle beraber kalkmak..

Yolumuzda devam etmek lazımdı. Bir asabiyet hissediyordum; refikam yatar yatmaz gözünü kapanmıştı...

Uyumak istiyorum. Fakat ben cebr-i nefis edince uyku benden kaçıyor ve bu mücadeleler içinde zihnim bir ilkbahar kalbi sebatsızlığıyla hatıradan hatıraya atlıyordu:

Cahit Bey'in korkulu rüyası, Ali Kemal Bey'in tekrarları, bizim mahalle imamının Ermeni patrikine karşı muâmele-i nevâzişkâranesi, vatan marşı hep bunlar gözümün önünden geçti. Saat ikiye geldi. Vücudumda bir yorgunluk hissediyordum. Sinirlerindeki asabilik yine bir devam!.. Gözümü kapatıkça seyahat fikriyeye başlıyorum:

Burhanettin sahne-i cenneti Serbernard narinle bu fondaki rolü aman Ya Rabbim hepsi hepsi önümde bir aralık dalmışım: Mahaşerallah o uçurumdan uçuruma yuvarlanıyorum. Bütün bu mücadelat arasında sağ kolumu fena halde karyola demirine çarptım. Refikam öksürdü; kımıldadı.. yine uykusuna devam etti.

Adeta kıskanıyorum. Bir müddet döndüm; okudum üfledim. Tekrar başımı yastığa koydum.

Gözlerim kapanmaya yüz tutmuş asabiyettim kısmen kesişmişti. Ve şimdi asırlar kadar ağır geçen...zeytu...lerintesir.....taab....bahşasıaltında.....

Fakat ne var? Ta uzaklardan birşeyler geliyor gittikçe büyüyor... Büyüyordu. Bir seda acaba rüzgar sesimi?.. Lokomotif gürültüsü mü?. Hayır.. Gittikçe yaklaşıyor...

Evet yaklaştı. Yaklaştı ta odaya kadar girdi. Bir müddet nefsimi tuttum. Başımı yorgandan dışarıya çıkardım. Etrafı dinledim: bir fare odadaki dolabın kapısını kemiriyordu!

Beni bu kadar telaşa düşüren bir fare imiş! Tekrar yorganı başıma çektim. Gözlerimi sıkı sıkı kapadım; lakin mümkün değil bir türlü uyuyamıyordum: Tıkırtı devam ediyordu.

Zihnimde bu fare havasına muvafak besteler ayaklandı faülün vezinin de ne varsa hepsini fare anlattı, tekrar etti. Bir derecedeki bu geveze muzırdan kurtulmak lazım mı teknil şiddetiyle hissettim. O zaman kararı verdim:

Adem baba devrinden zamanımıza gelinceye kadar ahval mümaselede hangi tedbire müracaat olunursa onu ifa edecektim. Yani başımda, yerde duran kunduralarımdan birini elime aldıktan sonra yatakta doğruldum dikkat ediyordum: Ses hangi taraftan geliyordu? Fakat bir fare kemirtisine cihet tayin etmek..o kadar gayri mümkün bir şey ki binaenaleyh bir nokta tasarladım, o kundurayı fırlattım. Kunduram gitti. Refikamın yanındaki duvara çarptı, üstüne düştü. O kadar uzağa gideceğini tasavvur etmemiştim! Arkadaşım uyandı, fakat hiddetlenmedi..öteye bir yana döndükten sonra tekrar uyudu...Sonra fare yine mutrid ahengiyle takrire başlamıştı. Son derece kızdım; tıngırının devamı beni pek müteazzi ediyordu. Bir derecedeki diğer kundurayı fırlatmak mecburiyetinde bulundum. Bu sefer odadaki aynalardan birine tesadüf etti.. müdebdep bir şangırtıdan sonra ayna parça parça olarak yere düştü.

Refikam yine uyandı; fakat hiçbir eser hiddet göstermedi... Artık kendisini dördüncü bir defa daha uyandırmamak için teknil mizahıma katlanacaktım. Esasen için uzaklaşmıştı; yavaş yavaş o sırada odadaki büyük pandül çaldı. saydım: Saat beşti. Biraz sonra komşunun saati çaldı. Onu da saydım. Ve şimdi harikulade bir kuvve-i sâmiyanın delalet latifiyle ne kadar saat tıkırdısı varsa hepsini işitiyordum. Refikamın yelğinin cebindeki, benim masa üzerindeki, saatler... Hep bu zaman muhariblerinin mücadelatı tik takları bence bir top şidetiyle aksediyor. Ne kadar müddet geçti bilmiyorum. Ancak beynim uyuşmuş, derin bir yorgunluk... Bütün asabımı istila etmekte bulunmuştu.

Ah kör şeytan!! Bu sefer civardaki karakolda şiddetli bir “borazan, öttü: tıra raa raa” Anlaşıldı uykudan ümidi kestim. Esasen pek susamıştım. Yatakta bir müddet döndükten sonra gayet iyi bir fikir sünûh etti. Kalkmak bahçeye çıkmak... Sigara tellendirmek... diğer taraftan bir roman mevzuu da zihnime tebâdür ediyordu:

“Kedinin birisi o ana kadar icra ettiği seyyiâtı affettirmek için tek mil farelerle helalleşmek lazım mı his eyler. Muamelden sonra uzun bir seyahat edecek” ve yolda kazandığı’ halinden ele geçirdiği açlıktan ölmeyecek kadrini yedikten sonra üst tarafı aceze hayvanata sadaka olarak verecekti. Bu gibi niyyât-ı hâlisâneye tebaan işe başlar. Bir fare deliğine nazır bulunan odaya girer; delikten:

- Huu fare kardeşler!
-
- HUUUUU biçare mazlumlar...(İçeriden bir ses)
- Ne istiyorsun?
- Ben artık gidiyorum helalleşmeye kaldım...
- Ne ise uzatmayalım... Oldukça medid bir muhavere den sonra, asıl o sahibi bulunan farenin mümanaatına rağmen diğer genç fareler delikten çıkarlar... Gitti hüsn-i niyetini ibraz zammında odadaki minderin üstüne oturur; der ki
- Ey benim sevgili farelerim... Size şimdiye kadar ettiğim muameleden cidden müteessifim. Esasen saika-i tabiatıyla yapılan fenaklıklar her halde şâyan-ı afolmak lazım gelir... Ancak bu muameleler nafî olacak bir çün şeyler öğretmiş oluyorum. (Bu sırada delikten üç dört fare daha çıkar. İçeride yalnız sahip mesken olan fare kalır.) Bilirsiniz ki Cenâb-ı Hak kedileri farelere musallat etmiş, birinin gıda-yı tabiisini diğeri teşkil eylemiştir. (Kedi kürsüden iner. Fareler mütehayyir dinlerler..) Vakıa kanun-ı tabiata karşı hareket etmek muvafakat-ı nefsu'l-emr değilse de artık beni daima muzib eden vicdanıma karşı mesul olmamak... Vicdanımın benden talep ettiği nedameti, nedâmet-i samîmiyeyi temin edebilmek için bugün bu mazlum firkanın beni affettiklerini şu son günlerimde ihtiyar kulaklarımla işitmek isterim.(Kedi bu aralık ağır ağır deliğe doğru gider.)
- Nasıl affediyor musunuz?

Farelerden biri arkadaşlarım namına sizi temin ediyorum ki bu hareketiniz bizi müteessir ediyor. Mademki şimdiden sonra kardeş gibi yaşayacağız... Gitmeyiniz.. siz bizim babamız olunuz. Hep sizin emirlerinize tabi bulunalım. İsteddiğiniz tarziyeye gelince onu içimizden şehid olanların ruhu size verecektir. O fare ruhları ki bugün bu muahide-i dostanenin mübecceliyetiyle şadandır.

Fazla bir şey ilave etmiyorum. Fare bana demin ne söylediye aynen yazdım. Onun için romanımın bu cehtini bir hakikat olmak üzere kabul etmelerini kari'in-i kiramdan istirham eylerim.

Farenin mukabelesi hitama erdiği zaman kedi deliğin yanına varmış bulunur; delikten içeri nasib-ı niğah ederek orada bulunan ihtiyar fareye:

- Arkadaş! Sen niçin geliyorsun?
- Ben buradan helal ettim. Hemen yolun açık olsun...
- Demek bana emniyetin yok öyle mi?

13 Numara Birinci Sene

Kedinin gözlerinde alâim-i hiddet nümayan olur. Gazûbâne etrafına bakındıktan sonra meydanda bulsan farelere hücum eder. Hepsini boğar... (Hassa: Ey genç fareler... Kürsîde, minderde oturup da samimiyetinden bahseden zalim kedilerin sözlerine kapılmayınız.)

İşte romanımın mevzuu.. buna birçok muhaverelerle iki farenin muaşakasını ilave edeceğim. Bu sûretle romanım gayet hissi olur. Acaba refikama danışsam mı?! Hayır; uyandırmayayım! Fakat nasıl giyinmeli? Kunduralar muhtelif noktalardaydı. Ehemmiyeti yok. Terlikler kifayet ederdi. Yatakta doğruldum. Elbiselerimi aramaya başladım. Cebindeki kibriti arkadaşım almıştı. Neyse karanlıkta hepsini buldum. Yalnız çorabımın teki kayıp yataktan indim ellerimle yeri aradım. Biraz daha ötelere uzaklaşmak lazım geliyordu. Ve bir koyun gibi dört ayakla dolaşırken başımı şiddetle masaya çarptım. Müthiş bir seda odada ask etti fakat hamd olsun refikam uyanmadı. Bir müddet başımı oğuşturduktan sonra yine tahribata şürû ettim: bir iskemle, bir minder, bir iskemle daha, bir masa, bir minder, bir iskemle!!! Fakat otelin tekmiş eşyasını buraya mı doldurmuşlardı.

Halbuki akşam odada bir iskemle ile bir minderden başka bir şey yoktu... Nihâyetü'n-nihaye çorapdan vazgeçtim. Yavaş yavaş doğruldum. fikrimce kapıyı tasarladıktan sonra ağır ağır yürümeye başladım. Henüz iki üç adım atmıştım ki karşımda karanlık bir cismin durduğunu gördüm. Yüreğim ağzıma geldi... Korkudan nefes alamıyordum. Geri gitmek istedim. Ben geri gittikçe o da geriliyordu. İş anlaşıldı: Odadaki iki aynadan kırılmayanı imiş.

Lakin hangi tarafta idim. Kapı ne cehitte kalıyordu..kırılan ayna hangisi idi?

Tekmil bu muammayı muhit içinde mütehayirâne etrafıma bakıyordum. Artık bir duvar kenarı bulacaktım.

Ancak bu sûretle kapıyı elde etmek mümkündü?. Elimi etrafıma uzattım bir şeyler yok biraz öteye beriye gittim. Nihayet bir nokta-i istinad buldum. Aheste aheste kenarı takip ederken başıma bir şeyin çarptığını hissettim: Koca bir levha omzuma çarptıktan sonra bir kömürcü arabası nezaketiyle yere düştü..(Ali bu arkadaşımın ismi idi) kımıldadı. Uyanık rehavetiyle anlaşılmaz birtakım kelimeler telaffuz ettikten sonra o uykusuna bende yoluma devam ettim. Yolda üçüncü bir mindere daha çarptım.

Gürültü olmadı. Birkaç adım daha attım. Önümde hiçbir hail yoktu. Şimdi bir asker metanetiyle yola devam ediyordum. Dört beş adım kadar henüz ilerlememiştim. Vücudum şiddetle bir dolaba çarptı. Mazi o atı piyesinde Salahaddin Bey rolüne çıkan artist ve sürahi bardak gürültüsü arasında arkadaşım var kuvvetle bağırdı:

Mâzi ve Âtî piyesinde Selahattin Bey rolüne çıkan artist.

- Yangın var!! Yetişin.

Her taraftan koşuştular... Lambalarla içeri girdiler ben Ali'nin yanı başındaki dolaba çarpmışım. Sürahi devrilmiş. Arkadaşım sucuk gibi ıslanmıştı.

Mark Twain

*

Arz-ı itizar geçen haftaki nüshasında on ikinci sahifesinde bulunan karikatürün zîrine (Mâzî o Âti muharriri) dinleyecek sehven “Şehbal” muharriri yazılmıştır. Taalluku olan zevatın aflarını temenni ederiz.

Kezalik “14” üncü sahifenin ikinci sütunundaki “Avrupa parlamentosunun re’yi ve nisbetiyle tutulan” ibaresi “Avrupa maliyyunun re’yi ve tensibiyle tutalan” şeklinde olacağı maa’l-îtizâr tashih olunur.

Hilal Matbaası

Vasıf

15 Numara Birinci Sene

ABONELERİMİZE İKRAMIYE

Abone senetlerimizin ilk bin adedinin zuhuruna murakkam Rumeli şimendüfer tahvilatın numaralarına bir sene zarfında isabet edecek ikramiyenin onda biri senet sahibine aittir (kıymet-i mahsûsasına mebnî obone senetlerinin ziyâından muhafazası zayi edenlerin hemen idaremiz beyan malumat etmeleri lazım gelir.

2- Babıali caddesinde emtiasının nefaset ve zarafetle müştehir “Amerikan pazarı” camekanlarında teşhir edilen otuz parça eşya ilk beş yüz abone yanlarında kura keşidesiyle otuz kişi takdim edilecektir.

Bilmece hali suretiyle verilen abone senetlerimiz şimendüfer numerosu olmadığı gibi eşya kurasına dahi dahil edilmeyecektir.

ŞERÂİT-İ İŞTİRÂ

Bir senelik itibar edilen 54 nüshasının abone bedeli Dersaadet ve Vilâyet-i Osmânîye için posta ücretiyle beraber etmiş beş kuruştur memalik-i ecnebi için 14 franktır.

İLANAT ÜCRETİ

Mündericat meyanına derc edilecek mu'tâ ilanatin santimetre murabbandan iki kuruş ve son sahifeye derc edilecek ilanât behr-i santimetre santimetre murabbandan kırk para vikaye derc edilecek ilanât santimetre santimetre murabbandan yirmi para alınır.

Beş defadan fazla derc edilecek ilanât ücretinde yüzde yirmi iskonto olunur.

Tekmil sayfayı işgal edecek büyük ve dâimi resimli vernikle ilanât ücreti ayrıca pazarlık olunur.

Vilâyet Osmâniyye'de gazetemizin otuzunu arzu edenler kendileriyle muhabere edilmek üzere adreslerini bildirsınler.

16 Numara Birinci Sene

Ulûm-ı iktisâdiyye ve içtimâiyye mecmûası karîben neşr edilecektir.

Mecmua gayet nefis bir sûrette (Hilâl) matbaasında tâb olacaktır.

Ayda bir kere neşr olunur (100-150) sahifelik mecmuadır.

Müdü, sahibi imtiyazı: Mehmet Cavit

Müessesleri: Ahmet Şuayip, Mehmet Cavit, Rıza Tevfik

Ulûm-ı iktisâdiyye ve içtimâiyye mecmûası halihazırda en büyük bir ihtiyacımızın istifasına çalışacaktır. Meclis-i Mebusan müzakeratının kısım izamını işgal edecek olan mesâi-i iktisâdiyye ve maliye, içtimâiyye hakkında bu mecmua milletin terbiye-i fikriyyesine hizmet edecek müessesat maliyemizin kâffesinin hemen hepimizce meçhul olan tarihçilerinden, ticaret muahedelerimizin mahiyetinden mülâhaza Osmanlı milletinin bugüne kadar kalın bir perde meçhuliyet altında kalmış olan hayat-ı iktisadiye ve mâliyesinden ve bugünkü doğmaya başlayan fakat büyük bir isti'dâd tevessü' gösteren mesâil-i içtimaiyyesinden hacminin verdiği bir müsaade-i vesia ile gayet mafsal olarak bahsedecektir. Mecmuanın her nüshasında iktisadi, mali, içtimai makalat-ı nazariye ve ameliyye, Meclis-i Mebusan vâiyâ mevzumuzu dair müzakeratı hakkında mülâhazatı, ticaret odalarımızın mukarrerat-ı müzakeratı memâlik-i Osmaniyye gazetelerinin mühim makalatı hakkında mütalaat istatistikleri bir aylık vukuat-ı iktisadiye, maliye ve içtimaiyyenin bir musahabe-i mücmelesini münderic bulunacak Avrupa'da ve lisanımızda bu meselelere dair neşr olunacak

asarın mevzularından bahşedilecektir. Ulûm-ı iktisâdiyye ve içtimâiyye mecmuası memleketimizin bu mesail ile tevaggul olan umum muharrirlerinin makalelerine keşadedir.

Mecmua derc edilecek her makalenin muharririne mutallaka ücreti verilir ücretsiz mukalla derc olmaz. Mecmua umûr-ı sarrâfiyye, , mâliye-i tüccariyye ilanata kabul oydu.

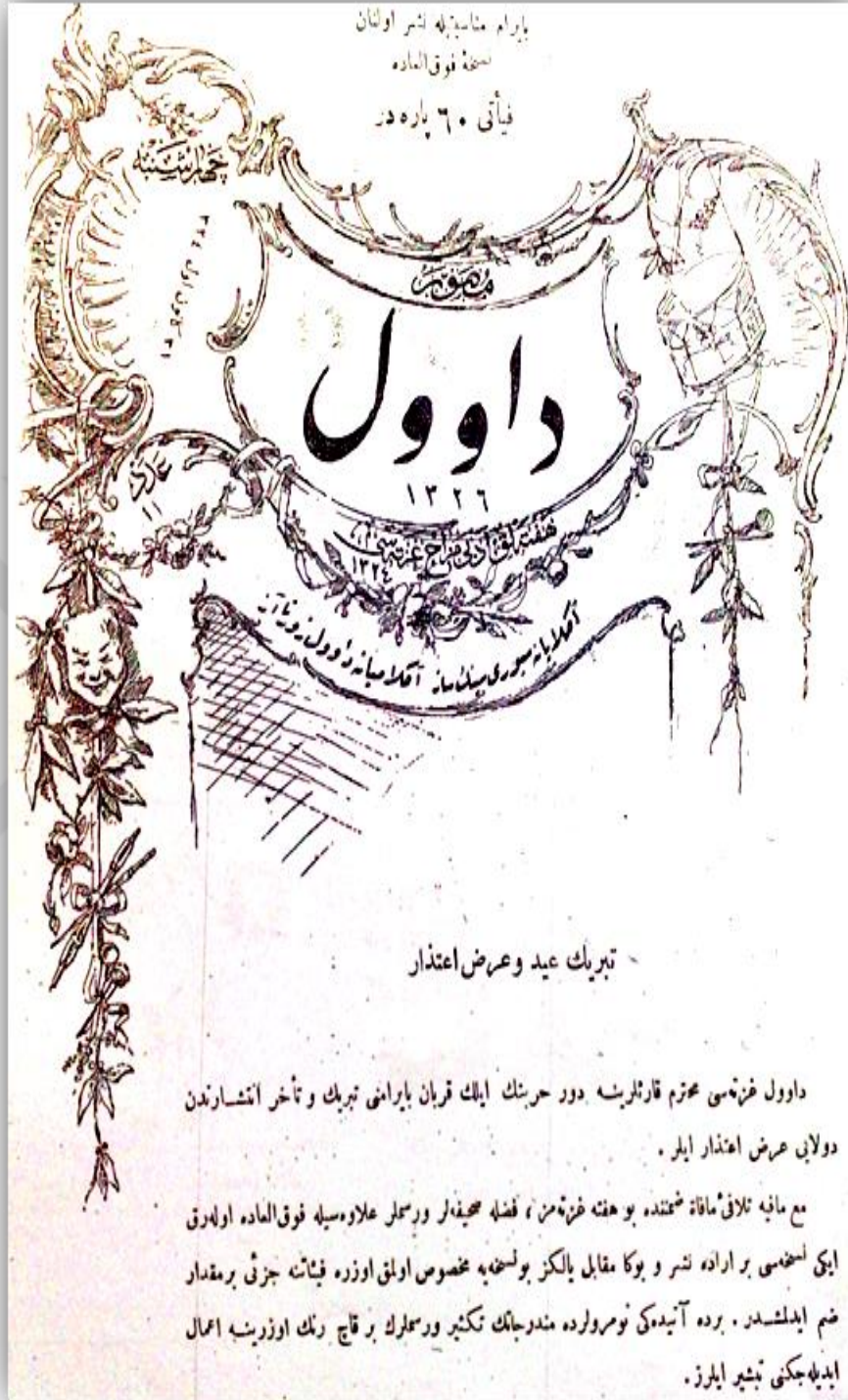
Senevi abonesi taşra içinde İstanbul içinde bir Osmanlı lirasıdır. İstanbulda abone olanların evlerine ne kadar gönderilir.

Selanik'te (Lover) ve (Bonmarş) mağazalarında kütüphanesinde.

İstanbul'da (Tanin) (şûrâ-yı ümmet) idarehanelerinde ve Köprübaşında İpekçi Kani Efendi'nin mağazasındadır. Abone kayıt edilir.

1 Numara Birinci Sene

Çarşamba

13/01/1909

Adet 11

DAVUL

31 Kanun-ı Evvel 324

Fiyatı 20 paradır

1326

Haftalık Edebi Mizah Gazetesi

Anlayana sivrisinek saz anlamayana davul zurna az

Nüshası 1 kuruştur

Sahib-i imtiyaz ve müdür: Vasıf

Ser-muharrir: Hamdullah Suphi

Adres: Bahçekapısı'nda Kasapyan Han. Numero: 6

Bayram münasebetiyle neşrolunan nüsha-yı fevkalade

TEBRİK-İ İYD ve ARZ-I İTİZÂR

Davul gazetesi muhterem kari'lerine devr-i hürriyetin ilk kurban bayramını tebrik ve teahhur-ı intişarından dolayı arz-ı itizar eyler.

Mâmâfih telâfi-i mâfat zammında bu hafta gazetemiz, fazla sahifeler ve resimler ilavesiyle fevkalade olarak iki nüshası bir irade neşr ve buna mükabil yalnız bu nüshaya mahsus olmak üzere fiyatına cüz'î bir miktar zam edilmiştir. Bir de âtîdeki numaralarda mündericatin teksir ve resimlerin birkaç renk üzerine imal edileceğini tebşir eyleriz.

2 Numara Birinci Sene**DAVULCU'NUN MECLİS-İ MEB'USANDAN TEMİNNİYATI**

Evlerimin önü deniz

Dinlenmiyor sözlerimiz

İnsaf ettik ey mebuslar

Hala akar gözlerimiz

*

Hilmi Paşa geldi gitti

Rumeli'yi altüst etti

Onu dürtü, bunu itti

Kaptı işte nezareti

*

Müfettişten vali oldu

Hazineyi pek çok yoldu

Fakat bir iş beceremedi;

Kurşun yedi hem....

*

Girdi kurşun kemiğini

İncitmedi yüreğini

Şüphe ettim, saklamıştır

Bugünlere Mevlam seni.

*

Nadir Paşa Bey kurnazdır

Medihlerin hepsi azdır

Cemiyete yaranarak

Sadarete çare-sâzdır.

*

Göstermesin o günleri

Müminlerin peygamberi

İnsaf eylesin bizlere

Mebusların ey ekberi

*

Dertlerimiz bize yeter

Biri gelir, biri gider

Kemal Paşa...ise

Hilmi Paşa ondan beter

Sivrisinek

3 Numara Birinci Sene

DALGIN ŞAİR

Monolog

Dün başıma ne tuhaf bir felaket geldi bilerseniz! Vakıa şimdi size bir şeyin hem felaket hem de tuhaf olması müsteb'ad görünür. Fakat işte bakınız, başıma gelen şeyin tuhaflığından ben bile kahkahalarla gülmek istiyordum da kendim için bir felaket olması gülmeme mani oluyor. Ah, neler yaptım, neler yaptım!..

Durun hikaye edeyim:

Evvela size kalp akçe kadar bâd-ı hevâ olarak öğreteyim ki, efendiler, (eğilerek) bir şairin karşısında bulunuyorsunuz. Şimdiye kadar ismimi işitmediğinize tacib buyurmayınız; Çünkü ne gazeteler benim âsarımı derc ediyor, ne de ben yazılarımı kitap şeklinde bastırmak için para bulabiliyorum. Şu halde beni tanımak isterseniz fırsattan istifade ediniz: (Yine eğilerek) şair “Gafleti” bendeniz!

Takdîr-kârlarım pek çoktur. Bu kesrete birazda ben sebep oluyorum. Zira nerede, sîmâsından münevverü'l-fikr ve hasas olduğu anlaşılan bir zat görsem, eş'arımın mahasin-i maneviyyesinden onu da lezzet-yâb etmek arzusuna galebe edemeyerek maarifeye bir vesile buluyorum. O ilk cümleyi o vesileye hazır etmeyi müteakıb, ikinci cümle ile sözü eş'arıma intikal ettiriyorum. Hatta bu yolda müteaddid muvaffakiyetlerim vardır.

Mesela bir gün Boğaziçi vapurlarından birinin yan kamarasından bir zabıtlı maarife peyda ettim ve derhal ona eş'arımdan bazılarını okumaya başladım. Zavvalı Zabıt o kadar mütehassis oldu ki yarım saat devam eden kasîde-i askeriyemin son mısranı,

Çek kılıncı kalkta teessür hadi git!

Sözünü irad ettiğim zaman dayanamayarak fırlayıp kamaradan çıktı. Lakin bereket versin, kılınçsız olduğu için bir şey çıkmamış o vapurda bulunduğumuz içinde serhate gitmeye imkan görememişti.

İstirad olarak bu kadar söz yeter. Artık hazır olunuz, dünkü sergüzeştimi nakl ediyorum:

Yazdığım şiirleri bir türlü gazetelerine derc etmeyin bütün sahib-i imtiyâz ve ser muharrirlerden pek müştâğım.

Sanki birine zincirlenmiş gibi biri çıkınca arkasından diğeri görünen yeni yeni hesapsız resail-i mevkuteden birini son tecrübe olmak üzere tasarladım. Ve âsar-ı şiiriyemin enafisinden olan “ kurbağanın nigah-i aşkanesi”ismindeki gazel ile “devenin endamı matbua” ünvanlı neşideyi tebyiz ederek idarehaneye bizzat götürmek için hazırladım.

Şekl-i haricinin vereceği tesirden istifade maksadıyla, şu kıyafetimi ne kadar kabil ise o kadar şıklandırıdım; saçlarımı taradım; elbisemi süpürdüm; fesimi kalıplattım; yolda bir yere uğramayı unutmadım; hatta idarehanenin önünde kunduralarımı boyatmaktan da çekinmedim.

Artık üsbûi “nev-peydâ” risalesi ser muharririnin odasına girmek için cesarete başka bir eksiğim kalmamıştı. Cesaret ise, cevab-ı red almaklığım ihtimalini düşündükçe azalıyordu; bunu baş muharririn odasına götüren merdivenin her basamağını çıktıkça cesaretimin sanki başka bir merdivenden

- Bir basamak indiğini hissediyordum. Lakin cesaret satın almak kabil olmadığı için bakiye-i mevcut iktifa etmek zaruri idi.

Baş muharririn odasının önüne geldiğim zaman, kapıyı açmadan evvel, bir kere kendimi yokladım: Bacaklarımdaki metanetin tükendiği titremesinden anlaşılıyordu; kalbimdeki metanetin azaldığı, dışarıya çıkıp kaçmak istiyor gibi, göğsüme tak tak vurmasından belliydi; ellerimin metanetsizliği kapıyı açmaya bir türlü uzanamamasıyla aşıkardı idi. Yalnız arzumdaki metanet kalmış, iki şiir nefis mi matbu görmek iştihakı hiç kuvvetini kaybetmemişti.

Son cerenimin yardımıyla kapıyı açtım. Baş muharrir, önündeki yazı masasının kağıt yığınları arasında lakayt bir nazarla bana doğru baktı ve bir şey söylememden yine eğilerek meşguliyet devam etti.

Siz olsanız, bu hareketi istiskal addederdiniz; takdis ettim ve görülmemekten bi’l-istifade biraz nefes alıp içeriye müteenni-yâne iki üç adım attım. Baş muharrir ne için bu ismi

verildiğini bilemiyorum. Mutlaka, en câlib vakit yeri başı olduğu içindir. Çünkü delili önümde parlıyordu: Hiçbir saç sâye-dar olmayan şu parlak, yuvarlak cascavlak tepe, belki bir ma'nevî yanardağcık addolunabilirdi. Ve böyle ateşler yerine saçtığı ateşin fikirlerin ukûs-ı envarıyla ziyâ-dar zanolunan bir mücella başın sahibi elbette “başmuharrir” olacaktı. Teveccühümü o kadar mukni manidar buldum ki gözlerimin önündeki nüşardan bizim gazel ile neşide hissesine fişkırabilecek bir cevapdır kıvılcımından bilâ-ihiyâr titredim.

Artık muntazar-ı hitab, ayakta duruyordum. O halde geçirdiğim birkaç saniyelik zaman bana asırlar imtidadında geldi. Eğer, ömrümün şu cinsten üzüntülü asırlarla uzatılmasını biri bana teklif etseydi, belki yaşamak ihtiyacıyla kabul ederdim. Fakat herhalde hayatımın o parçalarını ayırır, lede'l-hâce dostlarım uğrunda feda etmek için yerindirirdim. Zira tatlı geçen hayata mahsuben fedakarlık etmek insana bihayli oturuyor.

Hah! işte bizim mini mini yanardağ kımıldamıyor... Arkaya devrildi. Ve altından bir insan yüzü göründü. Ama ne yüz! Sakal, bıyık, kaş, kirpiğinden müteşkil dikenli bir muhafaza içine gizlenmiş iri bir kestane gibi! Bu çalılığın derinliklerinden iki küçük parıltı, gözlerin mevkiini ihsas ediyordu. Deminki yanardağın yanı başında bu gümrâh ormanının nevs u nemâsına şaşım.

Ve o zaman kafanın niçin çırpçıklak kalmış olduğunu anladım: yüz, o kadar çok saç kapmış ki kafa kendi nasibinden vazgeçmeye mecbur olmuş!

Zihnim kadar pür-i hercümerc olan bu saç yumağının gayr-i mer'î bir tarafından kalın ve gür bir ses kürkledi:

- Ne istiyorsunuz?

Tereddüd, mahcubiyet ve şimdi de onlara inzıam eden korkudan mürekkeb nâ-hoş bir halîta zehr-âlûd bütün vücudumla beraber ellerimi de titretiyordu. Yeni şiir-i nefisime neşemin olan zarfı cebimden çıkardım; hiçbir kelime telaffuzuna muktedir olamayarak baş muharrire uzattım.

Zihnen pek meşgul idim: Acaba baş muharrirler hep böyle sert mi olur? Diye silsile tecâribime müstenid mukayeseler tertip ediyordum ve galiba, af ve şiddet baş muharrirlerin ilk meziyetlerini teşkil eder” hükmünü verecektim; fakat mukayeselerimi bir neticeye îsal etmeye vakit almadı. Yine o kalın gür bir ses yükseldi:

- Daire-i belediyeye mürâcaat ediniz! daire-i belediyeye mi? Ne demek istiyor? Oda da başkası var zannıyla bu söze etrafımda ve arkamda bir muhatap aradım.

- Size söylüyorum, efendi! Kağıdınızı alınız ve bir daha îcâbat-ı nezakete riayetkar olunuz! Yırtılmış ve buruşmuş zarf ile mazrûf
- Evet mazrufda beraber! Bana avdet etti. Ve önünde iri kestane tersine dönerek mini mini yanardağ tekrar parlamaya başladı.

Bu dakikada ömrüm bir defa daha, üzüntülü bir asırla uzadı. Ve bir an içinde yüz sene yaşadım: Dâire-i belediyeye !... icabat nezakete!... Lakin bu iki muammâyı halletmeye bir lahzanın genişleyen istiabi kafi olmayacağını anlayarak, daha uzun düşünmek için dışarıya çıkmak cevini hissettim.

İzmihlâl-i tam halinde kendimi sokakta bulduğum zaman, geçenlerden birine, bilâ-ihityâr:

- Daire-i belediye nerede?

Diye sormuşum. Bilmem ki daire-i belediye de ne yapacaktım. Galiba, icabat-ı nezaket dersi alacaktım. Halbuki daire-i belediye böyle bir ders açıldığını gazeteler yazmamıştı.

Mamafih biraz yürüyüpte havanın serinliğiyle kendime gelince, daire-i belediyeyi aramanı lüzumsuzluğunu fark ettim o odanın muhiti inzivâ-kâr ise de derd-i derûnuma bol bol yanabilmek ihtiyacıyla ikametgahıma doğru hızlı hızlı yürüdüm.

Hacre-i mesai olduğu kadar hacre-i âlâm olan odamda bir koltuğa yığıldım; koltuğun ihtiyarlamış yayları, bana vekaleten cızırtılı bir inin ile inledi; bende artık bu musiki hazine fazla bir nağme-i ıztırab ilâvesine hacet görmedim.

Her şeyden evvel, yeni şiir merdudimin buruşmuş simalarını telsiye etmeye lüzum vardı. Bu zavallı zade bî-nevâmı benim gibi ezilmiş bir halde zarfından çıkardım. Melamih-i vechiyesindeki işmîzazât kaderi, dizlerimin üstünde ellerimin nevâziş-i müşfikiyile tahfifine çalıştım.

Lakin hâlâ daire-i belediye ve icabat-ı nezaket mi'mâlarına bir çare hal bulamamıştım. Acaba şiirlerimde nezaketsizce bir imamı var? Diye düşündüm. Bir kere yüksek sesle o güzel neşideleri mi okumak istedim.

Fakat o ne ?... Hani şiirlerim?...Eyvah!... elimdeki kağıtta şu yazılı idi:

“Azizim şaşkın ördek!

“Bilirsin ki... Çokluk tutmam. Yine şu aralık rüzgar gibi... Rica ederim, biraz uçlan!”

Gözlerimin önünde birkaç defa şimşek çaktı; başımın üzerine bitmez tükenmez kaynar sular döküldü...Ezildim...Mahvoldum...

Ve her şey anlaşıldı: Benim o malum dalgınlığım, teklifsiz refikadan birine yazdığım pusulası yanlış zarfa koydurmuş. Biçare ser muharrir beni saygısız bir dilenci zannıyla daire-i belediyeden taleb-i muavenet etmeliğimi tavsiye ediyormuş.

Dün gece hep daire-i belediye icabat-ı nezaket rüyaları gördüm.

Şimdi mütereddit: Şairliğimi tövbe edeyim, dalgınlığı mı?

Aslına mutâbıktır

Handan

6 Numara Birinci Sene

CİDDİ

Pangaltı'da resim ve eslihayaya ait bir sergi açıldığını işittiğim vakit ne yalan söyleyeyim. Osmanlıların sanâyi-i nefise hususunda da istidad göstermekte olduğunu görerek kalbim azim bir meserrete çarptı. Geçmiş zamaların yığın yığın bıraktığı sû'-i telakkiyyat içinde Osmanlıların kabiliyetsizliği hakkındaki fikir-i tezyifin vücudunu hissettikçe müteazzi olmaktan hali kalmıyordum. Ah duyurdum. Bizi bir bıraksalarda bizi adi gören, beceriniz, miskin bulan bedbinlere kendimizi göstersek. Devr-i istibdada herkes his, fikrini sezdirmekten çekinirdi. Fakat serbest olursak cevher-i kabiliyetimizi göstermekten korkacak bir şeyimiz kalmaz.

Lehu'l-hamd bir iki devr açıldı... Tarihimizde bir inkılâp vuku'a geldi. Lakin serbest miyiz?...

Heyhat! Bir çarşafın kalkması, âdât-ı millîyemizin ayaklar altında çiğnenmesini isteyecek kadar iffetten hamitten mahrum değiliz. (Aramızda çıkacak bir iki kötü müstesna... Çünkü bunlar beşeriyetin her sahifesinde maa't-teessüf meşhud olabilir) Biz Türkiyât-ı medeniyyeden nasîb-dâr olmak, terbiye-i fikriyemize hizmet edildiğini görmek isterdik. İstikbale ait birtakım vaatlerle oyalanmaktayız. Ümitlerimizi yine o günler için saklarız. Lakin birazda kadınlar düşünölsün. Biz çocuk değiliz ki ileride açılacak mekteplerden istifadeyi düşünelim. Biz, bizim terbiye-i fikriyemize hizmet edecek şeyler isteriz. Bunların içinde bugün yapılması kabil olan şeyler bulunduğu halde bizi onlardan mahrum ediyorlar. Dediğim sergiye birkaç aile arabalarla gittik orada asırlardan beri hukukumuzu muhafaza uğrunda ecdadımızın sarıldıkları ve bugünün kardeşlerimizin dest-i tahaffuzlarında

bulundurdukları silahların o mukaddes anların mazisini okumak. Bir de Osmanlı rûh-ı sanatının vücutta getirdiği bediaları mütehayyir gözlerimizle görmek ümidi yüreklerimizi şişiriyordu. Fakat esef olunur. Bize o muhterem, o âtî-i nevâz mahallin kapalı olduğunu sergiye varır varmaz öğrendik.

- Hiç mi göremeyeceğiz diye sorduk.
- Hayır dediler kadınlara yasak!
- Bari bir günde mi tahsis etmediler? Bir saatte mi görmekten memnû'uz?
- Ne yapalım emir öyle

Oh... Biçare kadınlar... Sizler evlatlarımızın, zevcelerinizin, kardeşlerinizin, babalarımızın da bir eserini görmekten mahrumsunuz siz daima mahrum... Daima bî-nasîb kalacaksınız. İnkılap, sizi hüsrandan kurtardı zanetmeyiniz. İşte görüyorsunuz ya bir sergiyi de ziyaret edemiyorsunuz yine o aynı evlatlarımız veya kardeşlerimiz terbiye-i fikriyemize bir darbe vurarak: hayır oraya giremezsiniz diyorlar. Çünkü kadınız.

Kimlere gidip halimizi anlatacağız. Bizi düşünmeyenlere karşı ne yapabiliriz. daire daire oda oda dolaşıp hakaret mi görelim? Görmesek bile bizim hal o mevkimiz böyle bir şeye müsait midir? Sergiyi göstermeyen erkekler makam-ı resmilere ziyaretimizden memnun mu olacaklar?

Bir de bakınız. Bu memnuniyet ile o vaadler arasında o kadar büyük bir tezat var ki insan gözünü yumsa görür tiyatroya, konsere gitmemize müsaade olunur. Sergiyi ziyaretten biri men' eden ne sebep var? Acaba böyle bir sergiden edilecek istifade ötekilerden aşağı mıdır? Yoksa bu hususta erkeklerden bir farkımız mı var?

Lütfen bu cihetleri îzah ediniz. Ve bu adi muameleyi kimlerin enzar-ı dikkatine vaz' etmek lazım gelirse vazediniz.

İmza mahfuzdur

7 Numara Birinci Sene

DAVUL

Mütalaat-ı sâlife cidden şayan-ı takdirdir. Bir çok muhterem hanımlarımızın inkılâb-ı ahîre bizzat hizmet ettiklerini pek yakından gördük. Böyle bir ziyaretten mahrum edilmelerini hiç muvaffak bulmuyoruz. Fakat büyüklerin nazar-ı dikkatini celb için ne yapmak lazım? Bu

hususta biz de mütehayyiriz. Herhalde bu ziyaret keyfiyeti evliya-yı umurumuza mesail-i mühime hazıra kadar nakarat-ı amikaya meydan açmayacağını ümit ederek harbiye nezaretinin bu hususta lazım gelenlere teblîgat-ı mukteziye ifa buyurmasına intizar eyleriz.

8 Numara Birinci Sene

DRAM 1 PERDE

Ve

-İngilizceden-

3. Fısl

Perde açıldığı zaman ok meydanı görünür. “Bir adım” elindeki talaşı meydanın ortasına getirir; bırakır...

1. Fısl

(Talaşı ateşler)

“Bir adım çekilir”

2. Fısl

(Talaş teknil azametiyle yanar)

“Şiddetli el şakirtleri”

3. Fısl

(Talaş söz)

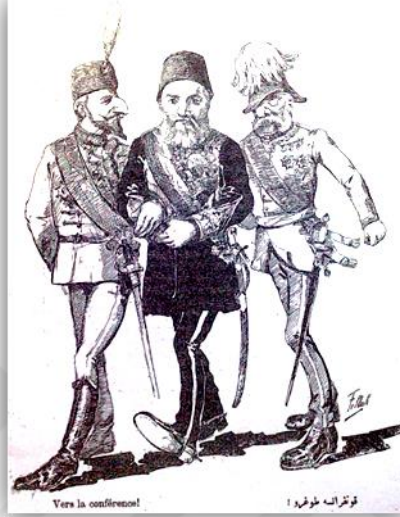

Ridéau

Züvvâr-ı kirâm tiyatrodan pek müyesser olmuştur, münekkitler veleh ve hayret içinde kalmışlardır.

- Aşur Burhanettin Bey'i ithaf edilmiştir.

Toplu İğne

Konferansa doğru!

VUR ABALIYA

Şehir Mektupçusu

Ahmet Rasim Bey'i tetkikten evvel onun gibi her cihette nazar-ı kabiliyet elastikiyesi pişende biraz tevafuk etmek lüzumunu hissediyorum.

Eğer bazı tedâbir-i ibtidâyeye müracaat etmezsek aynıyle idare-i mahsusanın pusulasız gemilerine benzeriz: Yolumuz olur. İşte bunun için Ahmet Rasim Bey'in mesela şairliği üzerine (Çünkü Ahmet Râsim Bey şairdir.) Bir balmumu yapıştırmaklığima müsaade ediniz. Zira ancak bu sûretle hareket ediniz re'y bulmak mümkündür. Artık emin olunuz; bî-pâyânı içinde yolumuzu şaşırılmaz, binaenaleyh tetkikata başlayalım: Ahmet Rasim'in hayatı yalnız müdafaa ile geçmiştir. Kendinden başka herkesin muhacematına göğüs germiş, darüşşafaka sıralarında Ahmet Mithat Efendi'nin haliç suyu kadar tuzsuz bir vekili, Baba Tahir'in zîr-i bagalında malumatla yevmi servetin bir müdafaa olmuştu. Fakat itiraf etmeliyiz. Dehanın nasip azameti Tahir'in tarlalarına aittir. Orada bir beyni muntar süratiyle tenemmüv etmişti. Ve işte malumat-ı sahifelerinde o pek bülend-i tasavvur ettiği kürsi-i hitabetinden halka taşkın

bir bira köpüğü gibi mebzul nasihatler ederken yerde yevmî sütunlarında yazdığı bazen acımın taze keten helvası kadar leziz hikayeleri karî'ini güldürürdü. Hatta o vesileyle kari'lerinden birinin iltifât-i malumuna mazhar olduğunda kendisi ikrar etmişti.

Hiç unutmam bir kurban bayramı arefesi idi. Matbaadan:

“Cebinde bir mecdiye iki ve üç çarık yüz on para var”

Mısramı okuyarak çıkıyordu; Kendisine tesadüf ettim. Müteessirâne dedi ki:

- Şu'arâdan biri Kurban Bayramı yaklaşınca agniyadan birine bir kasidecik yazacak:

“Sana kurban olayım nerede benim kurbanım”

Demiş de evinin havlusu mandaya dönmüş. Ben o kadar yalvardım; uyur keçi bile anlamadım.

Bu da pek tabii idi. Çünkü baba Tahir muharririne para verecek zamanı bilir. Tam vaktinde aylığı mahsuben îtâ olunacak tek bir lira yok mu? O kadar muciz tesirler îka eder ki....

Acaba bu defa nasıl? Mebus olamadığına bakılırsa yine bir keçi boğazlayamadı zannederim.

Fakat o ne?! Bir balmumu daha... Bu da diplomatlığı üzerine (Çünkü Ahmet Rasim Bey Bismark gibi bir diplomattır.) yapıştırılmış. Galiba çulluta bizden evvel dolaşan müdekkikin eserleri. Görüyorsunuz iş karışıyor... Devam edemeyeceğim. Affınızı temini ederim.

Cuma 19 Kanun-ı Evvel 1324

Toplu iğne

Yaşasın uhuvvet

Yaşasın uhuvvet

9 Numara Birinci Sene

İnem de inmem...

Misafirim

Afedersiniz, diyordum, sizi bu kadar mukni... Bu kadar soğuk bir eve getirdiğinden affınızı temenni ederim.

Filhakika münasebetsizliğin büyüğü bende olmuştu: Cumartesi akşamı kartala gidiyordum. Geçen Pazar köşkünde nakilettiğim kütüphanemden bayramda meşgul olmak için birkaç felsefe kitabı alacaktım. Vagonda karşımda bir zat bulunuyordu. Bir müddet birbirimize tanışmak arzu eden iki yabancı nazarlarıyla baktı. Sonra o cebinden Davul'un son nüshasını çıkardı. Benim "Uykusuz gece" yi okumaya başladı. Epey vakit okudu. Galiba hikayeyi ikmal etti de!.. Ve bir aralık bana bakarak dedi ki:

- Davul'u okuyor musunuz?

Bu hitab-ı muhavere esas teşkil etti. Beğendiği hikayenin muharriri olduğunu söyledim. Bu tesadüften son derece memnuniyet gösterdi.

Arkadaşım İzmit'e gidiyor. Bayramı orada geçirmek arzusundaymış.

Ben rica ettim:

- Bu gece bizde kalınız. Evde kimseler yok. Size odamı, kütüphanemi albümlerimi, göstereyim. Rica ederim; beni kırmayınız!

Benim bu ısrarım üzerine kabul etti. Binaenaleyh kartalda indik. Misafir mi doğru köşke, ta odama kadar götürdüm. Ona müzeyyen ciltli kitapları mı, tarif albümlerimi gösterdim. Yarım saat kadar görüşmüşüz; fakat hava serindi. Bu sebepten biraz soğuk hissediyorduk.

- Siz odada oturunuz, kütüphanem tamamıyla emrinize amadedir. Bana müsaade ediniz! Bizim sütçü Veli'nin evine kadar gideyim. Onun muavinetiyle bir ateş yakalım. Süt, çay içeriz.

- Pekala!

Bunun üzerine ayrıldım. Ben kendi iki elimi sol koluma muadil tutarsam emin olun ki Sütçü Veli de kartal'daki sağ kolumdur. Bizden bir kaç yüz adım öte de kâin kâr-gîr bir evcinizde oturur. Kabû'l-temmuz Kartal'ın teknil icrâ-yı: Müezzin vekili afacan Hafız Mişel Efendi vesaire hep oraya toplanır, istibdadın mezaliminden kurtulmak için tedbirler düşünürdük.

Hiç unutmam! Bir akşam yine böyle düşünürdük. İçimizden biri tuhaf bir proje çizdi. Şâban'ın on beşinde zât-ı şâhâne hırka-i saadete giderken Mişel Efendi dükkanında ne kadar kerestesi varsa maunalar vasıtasıyla güzergâh-ı hükümdârıya sevk edecek... Orada maunaların hepsi birden batırılacak... Keresteler su üzerinde kalacak... Bu sûretle rükûb hümayuna mahsus sefine ilerlemeyecek... Her taraftan ahali, Sütçü Veli'de beraber tahtalar

üstünden yürüyerek sefînenin yanına gelecekler. Padişaha zalimlerin halinden bahs ve Kanun-i Esasi'nin iadesini istirham edecekler. Bu sûretle hürriyet alınacak.

Bu plan Veli Ağa'nın o kadar hoşuna gitmişti ki serin durmak için evinin o kenteki asırlardan beri birkaç batının harâret ataşını teskin eden kuyuya sarkıttığı süttten karınlarımızın tok bulunmasına rağmen birer bardak ikram etti. Her neyse kulûbe yaklaştığın zaman bağırdım:

- Veli Ağa!... Veli Ağa!..
-
- Veli Ağa!..
- İçeriden bir kadın sesi:
- Yok Beyim! Kurban satmaya İstanbul'a gitti. Pazara kadar gelemeyecek!

Bu haberini pek müteessir etti. Çaresiz geriye döndüm. Misafirim mükedder görünüyordu. Omuzuna hafifçe vurarak hızlı vurmak her ne kadar câlib-i hararet ise de minasibetsiz kaçacaktı-dedim ki:

- Veli Ağa yokmuş... Ne yapalım... Kendi işimizi kendimiz göreceğiz. Cesaret... Cesaret..
- O, söz söylemiyordu. Lambayı yaktım. Felakete bakınız ki bizim lambanın makinesi çıkan tüllülerden yirminci asrın tarih-i ihtirâî için büyük bir leke olan bu makineyi kullananlar, daha daha doğrusu kullanmaya teşebbüs edenler ne kadar meşkil bir mevkide kaldığımı teslim ederler:

Biraz fazla açtınız mı odanız kurumadan (Kebr-i azamet manasına değil gaflet buyurulmaya) bir örtüye bürünür. Kısarsanız karanlık olur. Bu hallere sebebiyet vermenin isterseniz herhalde mübtedil bir ziyayye kalınmak şartıyla bir lokomotif makinisti gibi elinizi vidadan fetilden ayırmamalısınız?

Au diable cette vilaine invention!

Hatırlıyordum. Arabalıkta bir miktar yonga vardı. Onların hepsini mutfağa götürdüm. Gaz ibriği orada idi. İçindeki suyu gaz zannıyla yongaların üzerine döktükten sonra kibriti tutuşturdum.

Hay kör şeytan! bir türlü yanmıyor... Güç hal ile yakabildim. Fakat ıslak odunlar pek sönük... Pek hararetsiz yanıyorlardı. Ateşin üzerine bir güğüm su koydum. Tamam iki asır uzunluğunda geçen kırk beş dakika hitamında ateş kısmen yanmış. Su kısmen ısınmıştı.

Misafirimi daha ziyade bekletmek için çayı haşladım. Bir okka ekmek kestim. Sonra doğruca misafirimin yanına giderek:

- Buyurunuz, dedim, çay hazır!

O soğuktan mütemadiyen titreyen vücuduyla beni takip etti. Mutfağa girdik. Ben en son felsefe nazariyatının tatbiki zımnında ona sıcak memleketlerin ahvalinden, hararının şiddetinden bahsediyordum. Esasen ateş yarı sönmek üzere, çay soğuk, misafirimin elleri mosmor idi. (Bilâhare işittim. O akşam ki felaketi herkese anlatarak beni tezyif etmiş. Şu insanlar ne nankördür!.)

Çaydan sonra en birinci işimiz donmamak için ısınmak oldu. Haddi-zatın refikam memnun görünmek istiyordu. Ben ise arefe gününden sevinen çocuklar gibi içimden gülüverdim: Şu misafirlerin elinden neler çekilir. Hanenize ayak bastılar mı teknil lezaiz dimağiyye ve mi'deviyye(!)lerini tedarike, ihzara mecbursunuz. Yazın köşkünüzün en serin kışın konağınızın en mahfuz kısmını onlara hazır etmelisiniz! Siz biri tarafından bin müşkilatla ihzar ettirdiğinize yemekler mukabil onlardan bir tebessüm. Bir eser-i memnuniyet beklersiniz. Misafirlik hayatı ömr-i beşerin ve tembel dakikalarını teşkil eder. İtina ile düşünmüş bir salonun yaylı bir kanepesine otururlar; bazen mütehayir müstehzi nazarlarla duvardaki tablolarınızı süzerler. Hemen Cenâb-ı hak cümlemizi bunlardan masun ve mahfuz buyursun.

Ve işte bu mütalaat arasında misafirimin maruz olduğu rahatsızlığı teknil o sahipleri namına bir intikam gibi telakki ediyordum.

Arkadaşım da mütefekkindi: Böyle bravo bir daha gelmeyeceğini yeminler. Nezirler mi ediyordu kim bilir?!

- Nasıl yatar mısın?

- Hay hay!! Dedi ve yerinden kalktı.

O kadar isti'câl etmeyiniz, dedim, hizmetçi bulunmadığı için yatağı ben yapacağım. Siz burada oturunuz.

Misafirime tahsis ettiği odaya çıktım. O da değil dondurma kutusu idi. Güçlülle yatak yastık buldum. Evde ne kadar örtünülebilir şeyler varsa hepsini yorgan şeklinde ifrağ ettim ve bir müjdecî süratle mutfağa koşarak:

- Yatağını hazırdır buyurunuz! Dedim.

Yukarıya çıktık ona yatağını gösterdim. Soyundu ve yattı.

O gece oldukça kar yağmıştı. Ertesi günün kalktığı zaman ilk işim misafirim odasına çıkmak oldu. Biçarenin gözleri faltaşı gibi dışarıya uğramış, dudakları morarmıştı, giydirdim. Esasen İzmit treni ne on beş dakika vardı. Misafirim istasyona kadar teşyî ettim. O vagona girerken tabelaya yazdığım sözleri söyledim ve sonra ilave ettim; Dedim ki:

- İnşallah yine buyurunuz.

Mark Twain

12 Numara Birinci Sene

KARİ'LERİME

Geçen haftaki “uykusuz bir gece” serlevhalı makalemde musahhihin adem-i dikkati yazmak fenalığına inzimam etmiş. Birçok yanlışlık kaldığı gibi bazı irtibarsızlıkta vücut bulmuş. On birinci sahifenin birinci kolunun sondaki dördüncü satırındaki “zeytuların” kelimesi “dakikaların”evvela çak yine aynı sahifenin ikinci kolunun on üçüncü satırında “bir derecedeki bu geveze muzırrdan...” fakırımı “Bu geveze mukarrirden..” şeklinde ve onikinci sahifenin birinci kolunun on üçüncü satırı sonundaki “bence” kelimesi “beynime” sûretinde tashih edilecek sizlere rica ederim elinizdeki gazeteleri sûret-i muharrire dairesinde tashih buyurunuz imzamin ahlafa bir takım münasebetsiz, düşük yazılar bırakmasına vicdanım kail olmuyor. Kabri nur olsun. İzzet Efendi merhûm bize derdi:

- Evlatlarım! Hüsn-i hat her şeyden ziyade insana lazımdır.

Düşününüz ki en ufak imtihan iki satır yazı ile başlar.

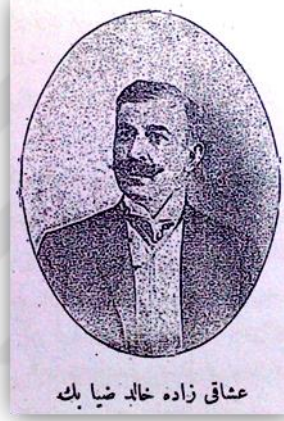
M.T

UŞŞAKİZADE HALİT ZİYA BEY

Kemallerin, Hamitlerin, Sezailerin hakimiyet ve saltanat-ı edebiyesine karşı refikasıyla beraber ilim-i keşâ-yı istiklal olan Halit Ziya Bey, edebiyat-ı cedidenin kırmızı üzerine beyaz yazılmış Osmanlı bayrağı rengindeki kitaplarıyla son gazâ-yı edebide ihrazının nâm etmiş kahramanlardan biridir. Halit Ziya Bey edebiyat-ı Osmânîyeyi gittiği en son dibalardan taktığı en son huliyyattan tecrit ederek saçlarının iklîl-i zerrini üstüne bir sabah yıldızı indirmiş, hüsn-i esîrini onu ‘üryan bırakacak kadar ince tüllerle kuşatmıştır. Hatta biz gençler, harem hayatında mahbus kalan kuvâ-yı atşan tahassürümüzle onun bir ayna karşısında tamamen soyduğu bihterler için ne kadar teşekkür etsek azdır. Edebiyatımıza ve en sanatkar

müşateler kadar iyi süslenmiş, kalplerin a'mâkında kumral saçları, saf bir altın kadar kararmamakta ısrar eden âliyeleri, birçok diğer genç kızlarla memlekette aşka karşı tahammülsüz bir aşk uyandırmıştır. Edebiyat-ı Osmaniyeyi onu ellerinde o kadar nazikleşti, o kadar kesb-i dikkat etti ki birçokların iddiasına nazaran bir Türk hanımından ziyade bir Parisli nazenin mişvarini iktisab ederek Türkçeyi istihkar etti ve sarahaten Fransızca konuştu, hatta şimendiferleri yürütecek yerde bakılmayarak yuvarladı. Onun elinde Edebiyat-ı Osmâniye o kadar esiri o kadar hayal ve his ile mâlî oldu ki, birinin iddiasına nazaran tahlil ve tedkik edildiği halde kalbinin kanatları tutmuş gibi münekkatin parmaklarında bir parça gubâr-ı zerrinden başka bir şey kalmayacaktı.

13 Numara Birinci Sene

Uşşâkîzâde Hâlit Ziya Bey

Halit Ziya Bey'i bir de iş başında görünüz diyenler size şâyân-ı dikkat bir davette bulunmuş oluyorlar. İrşad ve delaleti mi kabul ederseniz sizi bu ziyarette refakat edeyim: İşte Halit Ziya Bey'in yakın zamanlara kadar işgal ettiği dar, uzun oda. Girer girmez, gözünüz küçük bir kasa ile karşılaşacaktır. Halit Ziya Bey hayatı, ameli bir fikir ile takip eden akıllı bir muharrirdir. Yanı başında kasacığı, buldukça kendini hayatın bütün mehaliğine karşı mahfuz addeder. Kasanın içinde oturulmaz, fakat onun demir duvarları adeta sizi ihata ediyor, ve kâffe-i mesâibe karşı sizi müdafaa ediyor gibidir. "Kırk para"namındaki hikayesi, "İzdivaç müteyemmin" deh bir dîzine çocuk babası olan arkadaşına ikraz ettiği liranın cebinde sızlaması, dünyanın hâkim-i yegâne-i ferman-fermâsı olan paranın kıymet-i hakikiyesini ne kadar iyi takdir ettiğini size isbat eder. Fakat Halit Ziya Bey'i mesaib beşeriyeye ağlamaz zannederseniz yanılırsınız, sizi temin ederim ki Halit Ziya Bey bazen en mütehassis bir kalp ile âlâm beşeriyeye karşı çocuk gibi ağlamak ister, hayat nazarında baştan başa insanı şehkalarla ağlatacak mahuf amik bir faciadır. Bunu düşündüğü zaman, iki kolunu uzatarak

bütün insanıyeti der-âğuş eder, o evin zavallı bir teslimiyetle göğsünün üstüne dayanan ser mâlûlune karşı için için ağlar, sonra... Sonra dikkat eder ki zavallı bulduğu, âlâmına sızladığı bu beş, bin türlü ihtirasatın, desaisin, müfteris, akur bir hab nefesin mahbes muzliminden, cidâl-gâh müthişinden başka bir şey değildi. O vakit kuvvetleri kırılır, kolları gevşer, ve insanlar bu kolların arasından, hazan-resîde yapraklar gibi dökülmeye başlar. Siz alay alay hutantuların, kafirlerin, somalilerin, döküldüğünü seyrederek, ona hak verirseniz. Halit Ziya Bey kaç âşık-ı taâliyi kendi eliyle nâil-i visâl etmiştir biliyor musunuz? Odasına hangi edebiyat meraklısı girmiştir ki onu bir rütbe-i deha ihsanıyla tatif etmesin! En evvel bu rütbeyi ihraz eyleyen Eylûl muharriri Mehmet Rauf Bey'dir. Fakat filozof Rıza buna da yetiştirdi: Şark hükümdarlarına mahsus bir maiyet-i mutantana ile, Arabî Farsî beyitler okuyarak mevhib-i hümayuni malumatın ordugahına yerleştikten sonra, bunlara, dahi mi denir, ayıptır susunuz dedi. Fakat Halit Ziya Bey dehayı etrafına ibzal etmekte devam etti. O bilirdi ki bir adam odanızdan çıkarken kendisinden memnun olursa, sizden de memnundur. Ben ne kadar saf derunlar tanırım ki, o rütbeyi yalnız kendilerine verilmiş zannederek haftalarla yürüyüşlerini, bakışlarını değiştirmişlerdi, nihayet bir gün zevcelerine, kimde mâî boncuk varsa onu severim diyen adama vaki olduğu gibi mai boncuğun, yalnız bir keşide değil herkes de olduğu tahkik etti. Sonra aziz kari'lerim, konuşurken, nasıl bî-aman, nasıl füsunkâr bir adam olduğunu bilir misiniz? Ezo pek lisan için sevildiği bütün iyi sözleri ancak Halit Ziya Bey cinsinden nâdir'ul-zuhûr bazı adamlar ihsas ve elham etmiştir. Onun lisanı, son fen harpte topların kurduğu vazife kadar mühim işler görür. Duvarlarını hayat hariciyyeye karşı kal'alar gibi sed u bend ederek, burûc-ı gayt ve kinini bulutlara kadar yükselten, bedbin ve meyus kalbleri ve lisanıyla iki üç hamlede feth teshir eder. Semâ-yı hatırat ve hayalinize, onun bir hatasıyla bir yanmış bulutları dağıtmaya, mazalle-i his ve fikriniz üstünde bir yaz güneşi ikad ve işrakına ekseriya iki üç sözü kafidir. Belki dilenen bu kuvvet î'cazkârı eline kırıp, dönmek için fazla bir sühûlet ve emniyet bahş ediyor, ondan memnun olanlar, yalnız konuşanlar, okuyanlar, gayri memnun olanlar da bunlardan başka bir sûret-i münasebeti olanlardır.

Bazen küçük bir mübahase esnasında hatıranıza bir daha silinmemek üzere intiba edecek tarif kayıt ve ilave eder, mesela: Zeka bir silsile-i cibale benzer ki şahikaları olduğu gibi uçurumları da vardır. Uçurumu en az olan zekalardan biri onun zekasıdır. Şahikaları birkaç iklime penah olacak kadar yüksektir. Evvela, zekasının iklim hareye mahsus bir mıntıkası vardır. Burada Hindistan ormanlarında görülen mebzuliyet ve hayat ve renk ve nağme çalkalanır kaynar durur. Biraz daha yükselir, mıntika-i bahar ve cenneti geçerek, tabiatın nevhât hüzn-i ebedîsini söyleyin rüzgarların üstünde uçuştığı, vakur ve gam-dâr çam

ormanları gelir ki bu onun sizlere ketmettiği ve karanlıklarında fena bulmuş emellerin tuyuf u matemi dolaşan mıntıka kalp harimidir. Yalçın kayalar, çıplak, ve yalnız bir ikliminin aramgahı olan, başlarında ebedî kârlar, ebedî bir mevt ve uzlet duran asıl şahikalar ise, onun fecâat-i hayata, umman esrarengiz fenaya karşı doğmuş, ruh felsefesi, ruh nalanıdır.

14 Numara Birinci Sene

—El-amân bu gazetecilerden!!

Ben kaç defa odasından, onun, bir menşur kadar rengarenk, dil-âşub, sihr-i âmiz lisaniyla hayat-ı hakikiyeden uzaklaşmış başımda bir parça dumanla, dışarı çıkmıştım. Hala düşündüğüm vakit, a'mâk-ı kalbimden dumanların yavaş yavaş tüterek cevfi kalp ve fikrimi isti'lâ ettiğini duyarım.

Hasat

15 Numara Birinci Sene

KÜÇÜK MUHAVERELER:

Birader! Mahdumu nazıra götürdüm; bir yere yerleştirilmesi için rica ettim.

- Ne dedi?
- Ne diyecek! Hangi mektepten mezun olduğunu sordu.
- Akıllıya bak! Mektepten mezun olsaydı rica eder miydin?

*

Niçin rütbeler Türk olunuyorda memuriyetler olunamıyor?

- Biri keseyi boşaltıyor, diğeri dolduruyor da ondan

*

“Müstantik huzurunda”

Müstantik evvela vurdun; sonrada nesi var nesi yoksa hepsini aşırdın öyle mi?

Mücrim tabî... kâide-i nezâket icabınca evvela vurulur, sonra geriler. Bunu bilmeyecek ne var?

*

“ Baba ile oğul”

- Baba! Kaç tarihinde doğdun?
- 1288
- Maşallah... Yaşı ne vakit bitireceksin?

*

- Hani fener?
- İşte !!
- Mum yok!
- Fenersiz sokağa çıkmak memnû dönüyor. Mumdan bahs var mı?

“ Seylan atasında hükümdarlara hiçbir vasıf izafe olunmaz, ancak huzurlarında bir şeyden bahsedilirken saffet-i ademiyetinden bi't-tecerrüt hayvaniyet iktisab kılınırmış mesela:

- Kral nereden geliyorsun?
- Tebaa köpeğiniz felan yerden geliyor.
- Kaç çocuğun var?
- Dişi köpeğinizin beş...

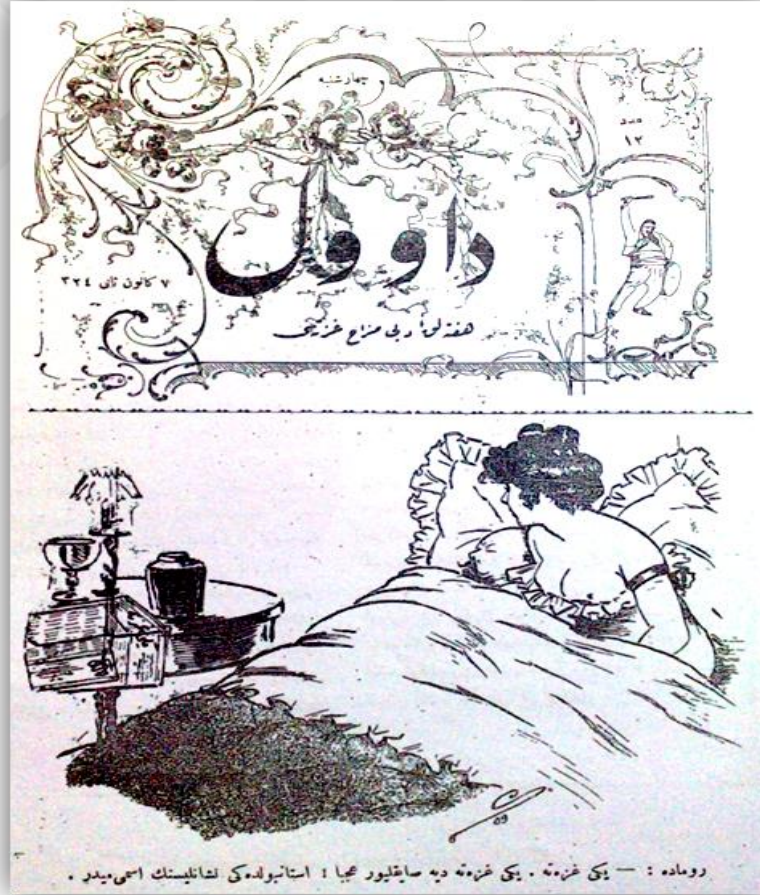
Garip adetlerden

16 Numara Birinci Sene

A'yân namertlerinden biri

1 Numara Birinci Sene

Çarşamba
20/01/1909

Adet

DAVUL

7 Kanun-ı Sani 324

12

Haftalık Edebi Mizah Gazetesi

DAVUL

Bizde de bunun tamamıyla zıddı karşımızdakini insanlıktan değil; zî-rûhluktan tecrid ederiz.

*

Paşa hazretleri, o maşallah görüşemiyoruz.

Bendegandan biri- hak-pây-i devletlerine ziyaretteki...

2 Numara Birinci Sene

KÜÇÜK MUSAHABE

Bugün size dereden tepeden bahsetmek için kendimden de şevk duyuyorum. Acaba kabinenin idâre-i mâlûme-i hükümette daha metin temel etmesinden midir? Yoksa biradere kandili kadar sönük nazarlarıyla memâlik-i Osmâniyeyi tenvir eden Kamil Paşa'nın siyasiyat umûrî mechuliyetler karanlıklar içinde uyutmak isterken meclisin bir sual-i nagehanisi üzerine dudaklarını kıpırdatarak mütevekkil bir bakışıyla bütün icraattım işte bu kağıtta diye uzattığı fahriyenin tesir-i füsunkarisi beni bir bayram sevinciyle el çırpma ve aynı zamanda muttasıl hevaiyatından bahs etmek hevesine düşürüyor. Havaiyatından bahs edeceğim değil mi? Öyle ise size kabinenin bekasından meclisin itimadından bir musahabe açayım.

Musahabe mi bütün arzu-yı kalbime rağmen kısaltmak bir oda kadar ve vüsatsız ve mesela Mebusan dairesinin matbuat locası kadar târ-ı mahdud bir daire içine sıkıştırmak mecburiyetindeyim. Matbuat locası basık bir tavan altında insanın ikametini, fikrini ve huzurunu taziyek eden ah o bir avuç gibi beş parmağa (Şura-yı ümmetini gazete sabah ikdam-ı tercüme hakikat) me'vâ olan daire... Bir kere bu beş parmak o avucun içini işgal etti mi

hangileri zayıf ise onların peyda ettikleri aralıktan başka bir menfez bulamazsınız. Biraz da beceriksizseniz artık görmemeye ve işitmemeye mahkum kalırsınız.

İşte böyle yine her taraf işgal edilmişti. Bir sürü var ve sâmiin-i kiram (Matbuat ehlinde bahs ediyorum.) Akın akın geliyor birbirine omuz vererek yahud yekdiğerinin omzunun fevkinden traşlı, traşsız, sakallı sakalsız çekelerini uzatarak iltisak sûretiyle cereyan kelimadan hisse-yab olmak istiyorlar. Kamil Paşa'nın beyanatından Avrupa vekillerini kışkandıracak parlaklıkta mevaide icraata sıra geldi mi mevzun gayr-i mevzun çırpınan ellerin dilin ve temasından hararet ziyadeleşiyor. Cereyan-ı kelâm-ı kuvvet kesb ediyor. Tabiidir ki bunu kabul edecek bobinelerde de bobine bir ra'ş'e, bir hareket beriliyor. O zaman önden arkaya doğru bir temevvücdür gidiyor. Sandalyeler gıcırması, saç sakal hıştırtısı, ve konfidanların fısıldılarından mürekkebe bir aks'ül-amel olurken arkada bulunup da sağ eliyle öndekinin omzuna vusul elinin ayasıylada tavanın düzlüğüne ittika edenler kabinenin sukutundan müthiş bir sukut korkusuyla tepeden tırnağa kadar sarsılıyor. O zaman tavandan bir kayış inmesine intizar edenler, var kuvvetle öndekinin sırtını göcertenler ve daha neler...Neler...

Vaktaki baş vekillik vekili kabinenin icraat-ı sabıka ve müstakbelesini sâmi'nin enzâr-ı hayretine mutantan bir ifade ile arz etti. Uyuşuk asabının verdiği tatlı bir rehavet içinde meclis, kabineden bir mesele mi istizah, yoksa bir sahife-i rengin şiir ve vadi mi talep edilmiş olduğunu fark etmeyerek “ yaşasın Kamil Paşa” diye haykırdı. O zaman hareketten müteessir olan kitle matbuat bu velvele takdir eden ve “şakşaka” ayadidan büsbütün sarsılarak birbirinin üzerine yığıldı ve öndeki hailin sukutu üzerine yaprak yaprak Tanin'nin mücahit sukutu Hüseyin Cahit Bey'in üstüne düştü. Tabiidir ki biçare mücahit o kağıtların arasında, diğer mebusanların fahriyenin nüfuzu altında bunaldığı gibi bunaldı.

Bu sûretle kabine itimat kazandı. Ne olacak şarklı değil miyiz, hepimiz şairiz. Bir vaad ile aldanırız; bir parlak terkibe mevcûdiyetimizi feda eder gideriz. İşte ben de haykırıyorum:
Yaşasın Kamil Paşa

3 Numara Birinci Sene

BİR YUNANLININ RÜYASI

Tepe başı civarının basık meyhanelerinin birinde iç tarafta iri şarap fiçılarını siper alarak oturan bir sürü mütefekkir-i ayyaş arasında şapkalı, keskin nazarlı biri vardı. Hitabeti, de mevtanı o idi. Sâmiini belagatine hayran kılacak bir selâset-i nazım ile selsebil kelamı çetin, sarp yanlara isale ediyor ve bir taraftanda âb-ı hestîyi kadeh kadeh boşaltarak hamir mevcudiyetindeki kıvraklığı izaleye gayret eyliyordu. Her lafz-ı Yunanistandan Aristo hayat bulur, her cür'a camından cemşid şad ölüyor sanılırdı.

Söyledi, söyledi, söyledi. İçti, içti, içti sonra artık ne lisan rakınında kelama iktidar, batın-ı meşbûnda katreye tahammül kalmayınca iki bâzû-yi kavinin gayretiyle “Yanko veled Aristo” bir küfeye konularak Rum cemaatinden birinin düş-i metanetine tevdi edildi, gitti.

Yanko o kadarını biliyordu. Ondan sonrası kendisini yatakta bulmaktan ibaret mechuliyet içinde kaldı. Çünkü o yumuşadı. Hayır sızmıştı. Bir kalaycı körüğü kadar şişkin karnı teneffüsünde hulkum vesini harharalarla otururken o kendi cinsinden perilerin sunduğu yine o gayretlikten yuvarlandığını bir aç tavuk hassasiyetiyle hissediyor ve bir hararetle mırıltı ile:

- Yetmez... Dudaklarımdan nehirler akıtın.. buz gibi aksın... Hele-gayr-i müteharrik elleriyle kalbini göstermek isteyerek buraya kadar aksın... Diyordu.

Latif bir ses-i mûsikî gibi terennüm etti:

- Senin kalbin mi, dedi... Ona ben şifa bulurum.

Şimdi nazargahında bir ulu mabet tecessüm etti. Onu oraya götürdüler. Fakat nasıl? Onu bilemiyordu. Vücutuna, beynine sesine bir dolgunluk geldi. Dayandığı mermer sütundan gür bir savtle haykırdı:

- Geliniz. Hepiniz geliniz.

Geldiler önde sınıf sınıf ruhban sonra memûrîn-i hükümet daha sonra ehl-i sanat hepsine hitap etti:

- Ey Osmanlığın cezû-i mühimi olan millet-i Rum evvela mazinizi sonra halinizi düşününüz. Sizler en asil bir nesilden indiniz. Ma'rekelerde şecaatiniz, beldelede medeniyetiniz söylenirdi. O debdebeli hükümetinizin enkazı birçok çapulcunun bina-yı saltanatı kurdu. Bizler o kûh azametinden böyle bir vâdî-i acze düşecek gibi miydik?

Yunanîler yani ecdâd-ı izâmim kendi aralarında eğreti bir misafir gibi oturan Türkleri çok gördüler. Avrupaya seda-yı şikayetlerini yüksetirken baygın, nafiz bir nevha ile kasaid-i mazilerini de tekrar ederek o zamanki Yunan diplomatları, ve kendilerini Aristoların evlâd-ı maneviyesi ve varis-i hükümeti addeden eden uzun saçlı filozofları gaşy ettiler. Hasıl tepindik, yaygaralar kopardık. Bu feryatlar üzerine her taraftan bir hoş ve huruşdur. Vukua geldi. Memleketimizi kurtardık. Fakat siz, bilmem hangi akla hizmet ederek hala hükümet Osmaniyeye sadık kalmak istiyorsunuz? İşte mebus meselesinde görüldü. Size yunanlardan mebus yapmak istedik, hatta Arabistan'dan bile yunanî mebus çıkaracaktık lakin sizinle uyuşmak kabil değil ki...

Artık zannederim bu Girit meselesinde bize müzahiret edersiniz. Düşününüz ki Girit menfaatini takdir ediyor ve kendisi iltihak etmek istiyor. Sizde bize muavenete söz veriyorsunuz değil mi?...

Halk zeyşu diye bağırıştılar. Cemiyet-i mu'zamanın feryat dilhıraş onun uyuşmuş beyni sarstı. Çapaklı gözlerini açtı.

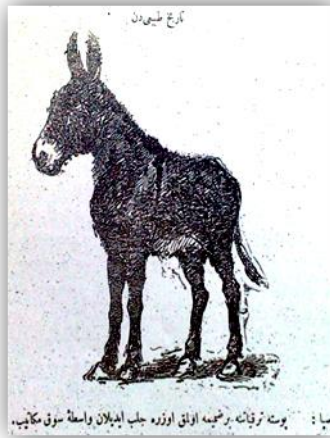
Dışarıda Girit'in ilhakına karşı toplanan Türk Rum Ermeni Museviden mürekkebe halk babialiyeye protesto için koşuşuyor ve Türkiyeye zeytu diye bağırışıyordu. O zaman yanko iki elinin var kuvvetiyle gözlerine basarak:

Asstodiyaulu diye haykırdı.

Dürbün

4 Numara Birinci Sene

Tarih-i tabiidan

Sıpa: Posta terkiyatına bir zamîme olmak üzere celb edilen vasıta-i sevk-i mekâtib.

5 Numara Birinci Sene

Avrupa'nın son Türkiyâtından olup buraca dahi kaml olunan usûl-i muzaafe (bütçe tanzimi hususunda muhsinatı mücerreb imiş)

6 Numara Birinci Sene

VUR ABALIYA

Dahi-i Edeb

Hiçti, fakat her şeydi: Kamer gibi seyyar, rüzgar gibi mütehavvil, kaknus kadar ulvî, hayal kadar hiç!.. İklim dehanın Himalaya dağları kadar yüksek bir zirvesindesiniz: İşte dahi edeb isterseniz şerait-i salifeye tebaan siz de yazınız; o zaman bir dahi-i edeb de siz olursunuz! Hatta şimdiden ashab daha sırasına geçtinizi tebşir edeceğim geliyor. Fakat Hamit Bey gibi olabilir misiniz? Bu ciheti pek temin edemem: Çünkü “dîvânelikler” herkesin harcı değil!! Abdulhak Hamit, o deha-yı muazzamını kâffe-i zîruha teslim ettirmişti.

Bir yaz günü idi. Hayvânat-ı cesîme-i muhtelifeden mürekkeb bir tenezzüh fırkası Hint ormanlarının vasia dallarıyla sayedar olan bir lakın sahiline gelmişlerdi. Programları mucibince galiba banyo edeceklerdi fakat:

Hepsi dehşetle kaçtılar birden

O zuhur eyleyince ormanlardan

Bu vak'a onun canını sıkıyordu. Kalktı; ta Paris'e kadar geldi.

Bu mufarakat arzu ettiği tesiri ifa etmemişti. Çünkü gam-ı akın hislerin mahşer gurubunu temin edecek olan “sitte dantan” da-ne sebebe mebnî, bilinemez bir hail vucut buluyor:

Renk ve resmi kasvet-i efzâ-yı derûn,

Sonra peydâ oldu-battal bir yerun!

Bir müddet sonra Hamit Bey'i aksâ-yı gurbete görüyoruz. Londra'nın sisli seması onun feza-yı şairiyetine kadar tesir etti.

Esasen en güzel şiir bir şey söyleyememek. Mahasin-i tabiat karşısında mebhut kalmak değil midir? İşte Abdülhak Hamit o zamandan beri o yolda şiir söylemeye başlamış; bir derecedeki...

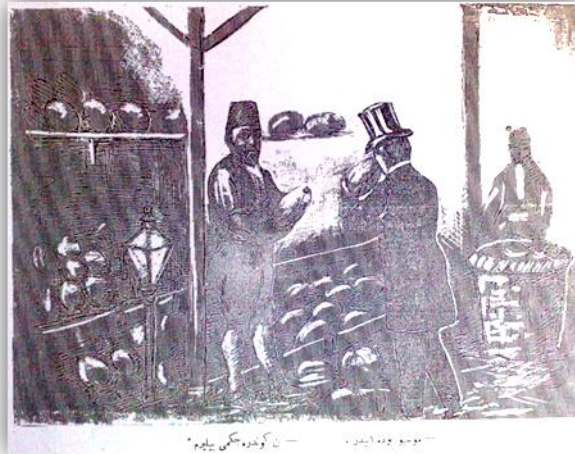
Cumartesi 3 Kanun-i Sani 1234

Toplu iğne

7 Numara Birinci Sene

8 Numara Birinci Sene

–Mösyö bu da iyidir. Ben göndereceğimi bilirim.

9 Numara Birinci Sene

MAZİ ve ATİ MUHARRİRİ⁸⁴

Bir vücut tasavvur ediniz ki küçük, minyatür nasıl diyeyim? Adeta çelimsiz, cılız olsun. Sonra bu vücuda iri bir kafa, çehrenin üçte ikisini teşkil edecek iri bir nasiye, ileri doğru yumrulatmış parlak ve müjdat iki göz... Büyük bir ihmalin senelerden beri biri birine sararak kördüğüm ettiği bıyıklar arasında kaybolan olan bayık bir ağız ilave eyleyiniz. Mazi ve ati muharririni görmüş olursunuz.

Haydar paşa ve Çağaloğlu taraflarında oturanlar mutlak bilirler. Çünkü hayatının pek uzun bir kısmını ya o hafta değişen iki bir şimendifer tarifesinin münasip saatlerini ezberleyen bir beyinle ve yahud mütekarrib bir imtihanın kirli bir mektep defterine tebşit edildiği gözlerle trenlerde, vapurlarda, babıali caddesinde, Çağaloğlunun mekteplere tahsis olunmuş muhî-i malumunda geçer. Elli yaşındaki ihtiyar kıyafetine, kendisini uzaktan bir sakallıya benzeten uzun tıraşına rağmen gençtir. Beş yaşından beri mektebe gider. Esasen hayat onun indinde bir mekteptir; büsbütün müdaimdir. Fakat çalışmak... Ohh! O kadar mizaç bir şey ki!....

Onun bir gün mektepte bulunamaması müstebidir. Bir makine işleyememek için nasıl çarhı ve yayayı kırılmak lazımsa onunda mektebe kalmaması için yapacağı veya ayağı kırılmak lazımdır. Çünkü hastalığa aldırılmaz.

Edebiyata merakı vardır. Hatta ale'l-usûl münasıptır. Fakat bu zevki ilk defa vefa idâdiyyesinde okunan cülus kasidelerinden iktitaf etmemiş... Kendisi bir tiyatro "Aman"ıdır. O, daima mekteplerin müşevves dersleri arasında vakit bulmuş, Serberndlara Jan hadingler koşmuştur. Fakat şimdi lüzum görmüyor: Mademki "mazi ve ati" muharriridir.

Şıklığı sevmez, yarı beline kadar çamura bulanmış kalın paltosuna sarılmakla, yalnız köprünün üstünde mevazenesini kaybetmemek için bir bostan taşımakla iktifa eder. Pek dalgındır. Çok kere araba altında kalmak tehlikeleri geçirir. Onun için evine biraz geç kaldı mı?

- Bahusus sokaklarda otomobil görülmeye başladıktan beri bir kaza düşünülerek mûcib-i merak olur.

*

Bundan birkaç gün evvel kendisine tesadüf etmişim. O, yazdığı tiyatrunun oynanmasından mütevellit gurûrunu takınmıştı. Beni görünce

⁸⁴ Resmi 9. nüshamızdadır.

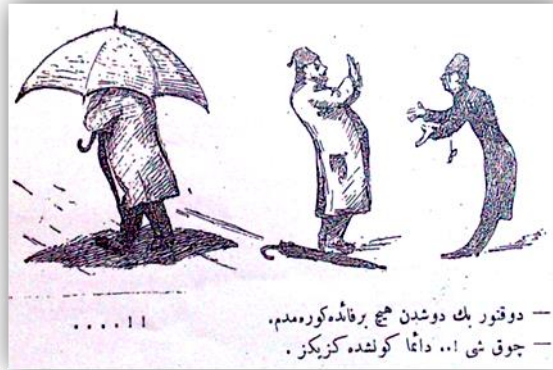
- Azizim, dedi, tiyatro mu görebildim!
- ?!!
- Niçin tacip ediyorsun? (Yoldan geçen otomobili göstererek) bunlar beka-yı hayatımın o kadar büyük düşmanı ki...

Hurde-bîn

10 Numara Birinci Sene

- Doktor Bey beni bir muayene ediniz.
- (Muayene ederek) tedâbir-i sıhhiyeye tevessülünüz elzemdir binaenaleyh duş yapmalısınız.

- Doktor Bey duştan hiçbir faide göremedim.
- Çok şey!.. Daima güneşte geziniz.

- *Doktor Bey güneşte gezdim. Gezdim. Gezdim ondan da hiçbir faide görmedim.*
- *Olmaz şey!.. nasıl gezdiniz acaba.*
- *Nasıl olacak şemsiyemi açtım...*
- *Hay Allah iyilik versin tevekkeli değil şimdiye kadar iyi olacak idiniz. Şemsiyenizi terk ediniz*
- *Hay budala. hay, şemsiye ile adam mı tedavi olunur!..*

11 Numara Birinci Sene

Müteveffa Franklin

“Öbürsü gün yapabileceğiniz

Bir şeyi yarına bırakmayınız!”

P.N

Bu zat filozof tesmiye olunan adamlardan biri idi. Genç yaşından itibaren kendisinden sonraki çocukların hayat mes’ûdânelerini meraretlendirecek birtakım felsefeler yumurtalamaya başladı mı? En küçük hareketi bile çocuklara model itti haz olunur. Kendisi bir sabun tacirinin oğlu idi. Fakat aldanmayınız. Buraya da bir müfsadlık sokmuştur; ta ki size pederiniz:

- Bak, bir sabuncu oğlu kadar olamadık desin!

Franklin bir fikir bedhahaneye tebean gündüz akşama gece sabaha kadar çalışırdı. Guya gece ilm-i cebir ezberlemiş. Ve ahlafta bıraktığı bu kadar felaket yetişmiyormuş gibi birde yalnız etmek ve su ile tagazzi eder; esnâ-yı taamı ilm-i hey’etle meşgul olurdu. Franklin’in hayat mehelekeni bilen babaların evlatlarına hayf!.. hayf!.. Biçare çocuklar!

Her sözü masumluk devrinin birer bî-amân düşmanıdır. Mesela çocuk on paralık fıstık aldı mı derhal pederi:

- Evladım, Franklin'in sözünü tahattur et günde on paradan sene de doksan kuruş eder.

Cümlesini ihtar edecek. Artık tabii o fıstık çocuğa zehir olur.

Şayet dersine çalışırsa mükafat yok çünkü Franklin bu ciheti de unutmamış.

- Sa'yin en büyük mükafatı ilimdir.

Çocuk ziyade uyumayacak. Çünkü Franklin seçmelerinden biriside:

Geç yat erken kalk

Olmak istemezsek ahmak

Beyit bî-vezindir. Pederim benim ahmak olmaklığıyı istemediği için Franklin bu nazariyesine tatbik-i muamele eder. Sabahları on birde kaldırır.

Filhakika şu Franklin öbür kepezelerden değildir. Bir gün uçurtma uçuracak fakat koca adam hiç uçurtma ile oynar mı? Derhal bir kurnazlık düşünür: Gökte yıldırım arıyorumdur. O uçurtma senin kuyruğu kendi gibi kopuk olduğu için evin anahtarını bağlar. Tesadüfe bakınız bir yıldırım uçurtması üzerine düşer! Hay başına düşseydi...

- Yine bir gün topaç çeviriyormuş... Valdesi görür.
- Ne yapıyorsun Franklin?

Diye sorar. O, hiç eser-i telaş göstermeksizin cevap verir:

- Zamanı ölçerim.

Ne münasebetsiz şey! Hiç topaçla zaman ölçülür mü? Onun babası ben olmalı idim!

Güya günde on para ile bir saatlik yere gidermiş bugün size bir münekkit saffetiyle söylüyorum: Vücut-ı beşer buna mütehammil değildir. Fakat Franklin oraları düşündüğü yok ki...

Benjamin Franklin memleketi için mûcib-i fahru u mübahat olacak şeyler yapmıştır. Fakat aynı muvaffakiyeti elde etmek, aynı sûretle çalışmaya tevkif etmez. İşte ben bu fikri, bu mizaç maksî fikri izale için sûret muharrire dâiresinde tenkidatımı yürüttüm. Çünkü emin olunuz Franklin fenalığını benim kadar nefesinde tecrübe eden olamamıştır: Pederim zengin idi; Fakat bu hal bana küçüklüğümde sabun imaline mani olmadı çünkü Franklin çocukluğunda sabun yaparmış!

Sabahleyin erken kalkmak mecburiyeti vardı. Çünkü Franklin erken kalkarmış! O işte, ben bu sûretle Franklin olmak için onun en hurde teferruat ef'aline tatbik-i hareket ederken bakınız ne oldum!! Benden ibret alınız ey Franklin perst babalar!!

Mark Twain

12 Numara Birinci Sene

İLAN

Terkos kumpanyası'ndan:

İki seneye kadar celb edilecek olan filitrenin vürûduna kadar çamurlu su kullanmak mecburiyeti olduğundan temiz su isti'mâl etmek isteyenlerle mikroptan hazer edenlere kontratolarını fesh etmek salahiyeti verilmiştir. Fakat herhalde kumpanya müşterilerini meccanen nezafetsizliğe ve mikroba alıştırmayı teahhüd eder.

Bu kere bakteriyoloji mütehassislerine ait birde daire tesis edilmiştir. Basil tetkikatında bulunanlara her türlü teshilat irae olunur. Hazır mikroplarımız vardır.

*

Bakteriyolojihaneden:

Terkos suyu tahlil etmek üzere Beyefendi'ye ihtiyaç bulunduğu ve bu hususta herkesin az çok ihtisası olacağından ilk müracaat edeceklerin bilâ-imtihan kabulleri takdir etmiştir. Ancak emraze müstaid olanların bu fedakarlığı göze aldırmanın evvel en sağlam bir kumpanyaya hayatlarını sigorta ettirmeleri lazım edendir.

DAVUL

Sıhhiye dairesi azasından birinin hükümetine verdiği raporda Türklerin emraz saryeye derece-i mukavemetini kemal takdir ile beyan etmektedir. Nokta-i istidlalide Terkos suyunun bu haliyle isti'mâli yüzünden hastalığa tutulanların az zamanda ifakat-yab olmasıdır. Aferin koca Türklere... Cenâb-ı Hak afiyet ihsan buyursun.

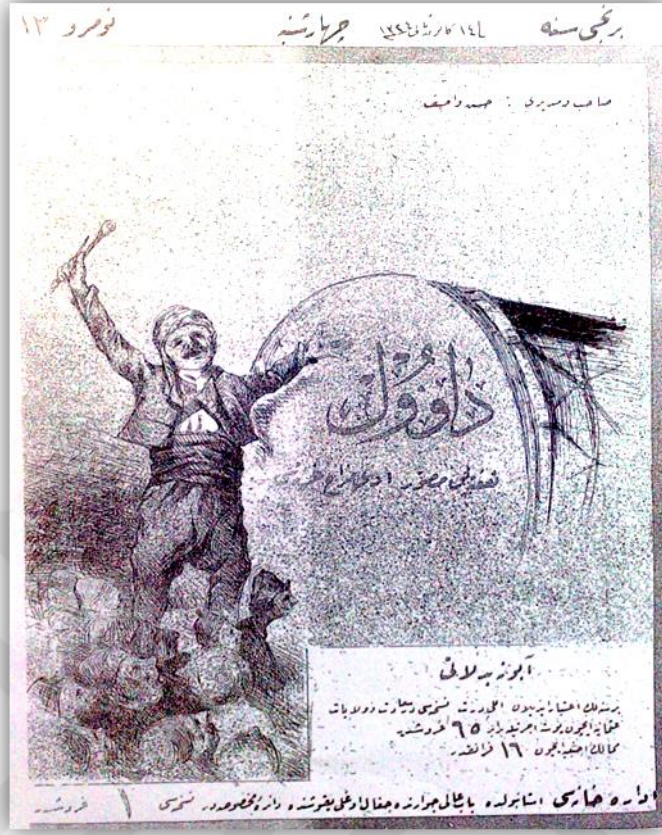
Yeni yemek listesi

Vezir parmağı

Beş kardeş tatlısı

1 Numara Birinci Sene

ABONELERİMİZE İLAN

Bir yıllık itibar edilen elli dört nüsha Vilayet-i Osmanîye için bir son ücreti ile 65 kuruştur. Memalik-i ecnebi için 19 franktır.

İdarehanesi İstanbulda babıali civarında Cağaloğlu yokuşunda daireyi mahsusasıdır.

Çarşamba

27/01/1909

Adet 13

DAVUL

14 Kanun-ı Sani

Nüshası 1 kuruş

1324

Haftalık Edebi Mizah Gazetesi

Anlayana sivrisinek saz anlamayana davul zurna az

Nüshası 1 kuruştur

Sahib-i imtiyaz ve müdür: Vasıf

Ser-muharrir: Hamdullah Suphi

İdarehanesi İstanbul'da Babiali civarında Cağaloğlu yokuşunda daire-i mahsusasıdır.

2 Numara Birinci Sene**KÜÇÜK MUSAHABE**

Mekteb-i hukuka devam edenler doktora salonun ezici bunaltıcı bir sükûn ve sükût içinde uyuyan havayı ra'şe-âverini pek iyi bilirler. Onun yalnız manzarası bile kalbe dehşet sarar. Sinelerin o bedbaht binlere yığıldığı kele malumatın o salonun baygın, gayr-ı mütemevviç havâ-yı harında bir yüz tabakası gibi çözüleceğini his ederek biçareler mektebe daha ilk adımlarını atarken senedeler; ve acı acı tebessümlerle dudakları titreyerek doktora lanet okurlar.

Talabe olup da imtihan görmemiş olmak, bu hiç kabul değil: Öyle bir şey ki devir devir sine sine kış gibi hulûl eder. Nasıl ki her sene kış aynı bürüdetle gelir de yine alışmak mümkün olamaz. Nasıl ki vücudun derece tahammül ve mukavemeti her sene gittikçe tenâkus eder. İşte imtihanda her devrinde öylece beyinleri, vücutları bitap bulur, ve hiçbir talabe kalbini ısındıramaz.

Fakat doktora, o imtihana karşı his edilen ademü'l zammiyeten bir de nefret ve dehşet ilka ettiği içindir ki mekteb-i hukukun mahud salonuna daha girmeden, boğucu bir havanın

ciğerlerinden teneffüsten kalbini hareketten alıkoyduğu insan en müthiş bir râ'ş'e içinde duyar.

İşte bu sebebe mebnîdir ki bizlere en büyük kıyamet müstesna olmak üzere küçük ve büyük kıyametlerin ne zamanlar koptuğunu sorsalardı o ikisinin her imtihanında ve ikincisinin ise doktora salonunda kopmakta olduğunu bundan altı ay makdem çâre-i cûyane söylerdi.

Fakat şimdi, onun fevkinde ve bin kere daha müthiş bir meydan imtihanının açıldığını Kemal iftihar ile görüyoruz. Ne yalan söyleyeyim ve vükelânın Meclis-i Mebusan huzurunda yaya olarak sırat köprüsünü geçtiklerini gördükçe içinde bir hiss-i intikamın kabardığını his ediyor ve bir çocuk gibi yumrukları mı vurarak "oh oh"..diye bağırmak istiyorum.

Ona idi. Vükela zade olmaktan başka hiçbir meziyetleri olmayaların o korkunç uçurumlardan paşa babalarının kurduğu cisir-i temellus aşarak geçtiklerini biz, zavallılar makhur bir bakışla seyrederken bir taraftan o vükela tevabi zadelerin enzâr-ı istihzası altında kayadan kayaya çarparak şûre-zâr hayatta mecudiyetimizi yıpratırdıkta diğer taraftan istibdâd müthiş bir yumrukla boğazımızı tıkayarak ağlamak saadetinden de bizi mahrum ettirdi.

Şimdi o vükela oğullarının ve hatta açık söylemeli kendilerinin vermedikleri imtihanları titriyerek, ağlayarak, inleyerek versinler.

Fakat ne diyeyim: İmtihan salonunda böyle melik gibi adamlar değil zebaniler lazımdı. Çünkü sizde görüyorsunuz amizler pek müşfik... Hiçbir talebe dönmüyor... İnsan bir kere gözünü yumup düşünüyor: Acaba vükela yanıtırmaz mı görüyorlar? Fakat vicdan bu şüphe karşısında isyan ediyor; hayır... Hayır diye bağırıyor. Mebuslar en emin adamlardır. Merhamet ise şayan-ı mürüvvettir...

Merhamet, pekala... O halde suale ne hacet! Talabeyi imtihansız geçirivermeli. Söz beynimiz de sonra bu merhametten maraz hasıl olacak.

Ben, bilmem... belki fikir-i intikam ile söylüyorum. Lakin imtihanında sıkı davranmalıdır. Diyorum maarif-i idarede bu yeni çeşit talabeyi köşk bulur. Birazda doğru değil mi? Bakın birine iflas bahsini sorunuz diğer ikisine de Bosna ve Hersek veya Arabistan ile Rumeli'yi sorunuz... Safer alacaklarında şüphe yoktur. İmtihana çıkan paşalar daha şimdiden hep mesuliyet sadrzamdadır diyorlar. Zannedirim ki meclisi işgal eden en mühim nokta bu sadrzam değildi. Fakat sadr-ı mesul kim?

Fikri bunu araştır araştırırken bir sürü gazetecilerde dişlerini gıcırdatarak homurdanıyorlar: Ah bir bulsak da onu Meclis-i Mebusanın imtihan salonuna çaksak!

Dürbün

3 Numara Birinci Sene

KAMİL PAŞAZADE ile MÜLAKAT

Meclisin kabineye ve bhusus Kamil Paşa'ya beyân-ı i'timâd eylesini fırsat addederek memur mahsusamıza müşavir has vekalet-penahiye göndermiştik.

Muhabir, Kamil Paşa'nın bu sûretle yine mevkinin tutmasından dolayı beyan tebrik ederken sonra mecrâ-yı kelâm-ı umûr-ı devlete ve bu münabestle İngiliz politikasına sevk etmiştir.

Dest-res olduğumuz tafsilat mühimmeyi vesaik siyasiyyeden ad ile icap eden noktaları bir vech-i âtî nakil eyliyoruz.

Muhabir Türkiye'nin hâmî-i meşrutiyeti olan İngiltere'nin Paşa pederinize ibraz ettiği teveccüh diğer devletlerinkinden şüphesiz daha yüksektir; acaba bu derece eser-i muhabbete sebep nedir?

Durun onun ben size sebabini anlatayım. Evladı olmak itibariyle söylemediğime emin olunuz. Paşa babam cidden pek zeki ve pek kurnazdır. Paşa babam adalı olduğu için adalılar sever zaten adalılar tek mil bu his ile perverdedirler. Bunu ya avan-ı sabavetinde anlamış ve İngilizleri sevdiğini göstermek ve İngiliz muhabbeti kazanmak için İngiltere'ye tahsil gitmiştir.

İngiltere'de ne yaptı: Sırf muhabbet tahsil etti çünkü genç idi. Muhabbetini efham içinde İngilizce tahsil etti. Bakın görüyorsunuz ya o muhabbet onu Kıbrıs'a nefi olmaktan kurtarmış sadaretden kalmasına yardım etmiştir. Bu muhabbet ilerledi; o derecedeki denizi de sevmeye başladı. Bu sebepten ilk sadaretinden sonra aydın sahillerini ihtiyar eyledi bu kurda işte azametli Marmara'nın kenarında âciz-âne ifa-yı vekalet ediyor.

- Estağfurullah.

- Bu muhabbet onunlada kalmadı... Beni oğlunu, İngiltere'nin enzâr-ı dikkatine arz için bir gemici, bir kaptan yaptı. Paşa babam devletini bir sefine-i tasavvur eder ve o sefinenin kendinden sonra kaptansız kalacağından korkarak beni kaptan olmağıma gayret eylerdi. İşte oldum... Ben ihtiyar Paşa babamın genç dinç usanmaz bıkmaz bir

muaviniyim. İngilizler, o deniz kurtları böyle derya bir set bir baş vekil ile kaptan oğlunu sevmezler mi? Şimdi siz söyleyin.

Gazeteciler paşa babamın fikrince sefine hükümetin dümenci ve sairesi kabilenden taifeleridir. Taifeler kaptanın emrini dinlemelidir. O emre karşı gelmemelidir. Sefine-i hükümet mademki paşa babam gibi bir muktedir, tecrübe dide süvârinin yed-i kifayetine tevdi edilmiştir, gazeteciler ne kadar müstebit derlerse desinler yine kimsini kurtaran kaptandır, onun her re'yini kabul etmek farzdır. Gördüğünüz a sadr-ı sâbık gazetecilere uydu da nasıl pusulayı şaşırdı.

Muhabir – (ellerini ovuşturarak) îtâ buyurduğunuz izahat cidden şayan- 1 dikkattir. Paşa pederinizin bu muhabbeten daha çok istifadeler melhuzdur. Bununla beraber, müsaade ederseniz, bir şey istifsar etmek isterim.

- Hay hay sorunuz.
- Paşa pederiniz denize muhabbeti olduğu halde biçare köprüye niçin merhamet etmiyor?
- Ha... Ne demek istediğinizi anladım... Fakat paşa babam çoktan köprüyü geçti. Şimdi onu geçecek nazar düşünsün.

Telefon

4 Numara Birinci Sene

- *Şimdi olduk fedakâran milletten....*

5 Numara Birinci Sene

Damatlar koleksiyonundan: Numero "1" İbn Mehmed Ali

6 Numara Birinci Sene

BİRAZ KONUŞALIM

İşitiğime göre kanun-ı evvel maaşından bir haber çıkmamış... Galiba bir miktar para eksilmiş de ikmali için uğratılıyormuş... Yazık; nafile zahmet değil mi? Çünkü eksik miktarı yüzde itibariyle her memura taksim etmeli: Sonra da muharremiye namıyla te'diyâta eksik vermeli... Esasen bu yolda bir muamele icrası hem adet müstahsene sabıkamızın Meclis Mebusan meşguliyeti hasebiyle unutulan bazı cihatı ihya edilmiş, hemde maliye müşkilattan

kurtulmuş olur. Acaba Mösyö Loran bu kadar bir şebpsi akıl edemedi mi dersiniz? Fakat rica ederim herhalde söz aramızda kalsın... İhtimal ki şu sûret tesviye-i mâliye nezaretinin müdekkik müsteşarlarının nazar tasviblerine mazhar olurda tatbikine kalkışılır!

*

Türkçeyi sadeleştirelim. Lazım olamayan kelimât-i Arabiyye ve Farsiyye' den yakayı kurtaralım... Diye bağırانlar evkaf-i nazarinin meclis-i mebusandaki Arapçası üzerine herhalde dil-gîr olmuşlardır. Fakat Meclis-i Mebusandaki o kürsî bir meşhur-ı irfan u zeka... oraya çıkan boynun ölçüsünü gösteriyor. Fakat evkaf-i nâzarî mutlak "kamusa baktı" çünkü öyle cevap bir adamın harcı değil...

Fakat şüphe mi ediyorsunuz? İşte ispatı: Bundan birkaç gün makdem yeni gazetenin takvim kısmı evkaf adliye nazırları için bir kolaylık göstermişti. Evkaf-i nazırı takvim muharririnin mütalaasını sıdk ile tatbik etti. Bakalım adliye nazırı ne yapacak..

Mecliste Arapçanın mefhumu hakkında nazariyyeler oldukça mütebeddildi; gürültüler başladı bereket versin ki reis işi fasıl etti:

- Bırakınız ! Evkaf -i nazariyyetine ait duadır. Öyle ya evkaf işi anlaşıldı mı ki duası anlaşılın...

Koca filozof bu nükteyi farkedemedi: Bir mütad ileri atıldı:

- Dua ile peynir gemisi yürümez! Dedi. Acaba Meclis-i Mebusanda yürümez mi ki?!

Tâli'sizsiniz vesselam! (abonelerimize hitab ediyorum!) şu biletlerinizin arkasındaki numaralardan birine ne olur bir şümendüfer isabet etse!.. Bir hisse elde etmek için atılmış beşi de ben solladım. Fakat nerede o tâli'... Geçen gün yine o hayal ile atılmış beş kuruş feda edenlerden birine tesadüf ettim; dedi ki:

- Senin numarana bir şey çarptı mı?

- Hayır ; seninkine..

- Adam sende! Bende tâli' olsa yolda araba çarpar! Hiç gitmediğim şümendüfer güzargahındaki lokomotif beni nerde bulsun!

Bu aralık yokuşun başıdan dolu dizgin bir kömürcü arabası göründü... Muhatabım süratle kenara çakılarak:

- Büyük söyledim! Dedi... Belki eziliriz..

7 Numara Birinci Sene

MEKTEB-İ SULTANİ MÜDÜR-İ MUHTERMİ TEVFİK FİKRET

Beyefendi'ye

Deruhde ettiğiniz vazifenin ehemmiyeti pek ziyadedir. Buna mukabil, vasi bir mezuniyeti var derece vasi bir mesuliyeti haizsiniz. Şu cihetle azim ve gayretinize hail olanların hepsini kaldırmaya salahiyetdarsınız. Cümlemiz hüsn-i niyetinizden eminiz.

Binaenaleyh istifa en son silahınız olarak kalmalıdır. Dirayetiniz iktidarınız cemiyetiniz bu selhında isti'mâline mahal bırakmaz.

Bahusus ki o mevki-i mühimin nâ-ehillere düşebilmesini nazar-ı hamiyetinizden devr tutmayınız. Talabe müdür-i muhteremlerinin kadrini anlamakta subet çekseler bile bir mektebin istikbalini tehlikeye koyacak kadar hamiyetsiz olamazlar.

KÜÇÜK HİKAYELER

-Fransızcadan-

Dinsizlik ve bahusus papazların aleyhine yazmakla müştehir biri bir gün bulunduğu köyün kilisesine girdi. Papaz vaaz ederken böyle "lain" birinin kiliseye girdiğini görünce fevka'l-hadd kızar. Kitabını koymaya mahsus tahtayı kapınca iki gelenin kafansa çarpar. Adamcağız bu tahkire hiç ehemmiyet vermez. Başını ovuşturarak der ki:

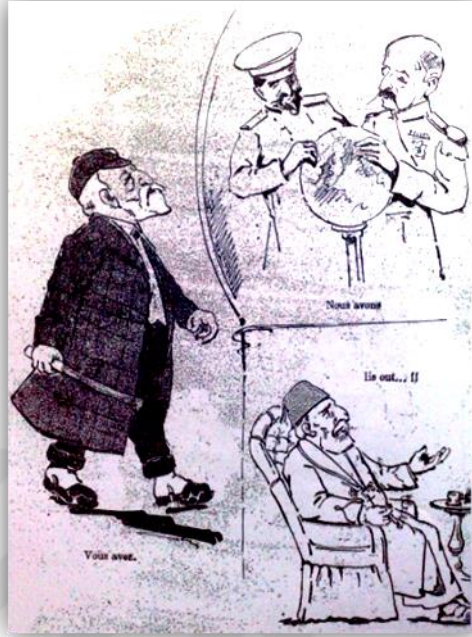
- Hamd olsun bin dokuz seneden beri papazın kürsisinden ser-i beşeriyete ilk defa hakiki bie şey düştü.

(1) Kari'lerimize:

Bu serlevha ile her hafta küçük bir hikaye yazacağız. Bunlar 'ale'l lâ- kesîr'ül- elsine-i saireden tercüme olunacak. Hüsn-i intihabındaki muvafakiyetimiz bizim en büyük mükafatımızı teşkil edecektir.

8-9 Numara Birinci Sene

Haricî politikalar

10 Numara Birinci Sene

GARİP SATIRLAR

Aşiyân Server Cemal:

“Bir milletin bir kısım mahdudun diğerleri için harab etmesi caiz olamaz. Böyle olursa, diğerleri için didinen bu kısım, bir zümre-i istisnaiye teşkil eder ki memlekette kuvvetin yegane hakemi olur.”

Biraz garip ama neyse!! Hakem mi olur, hüküm mü?

Aşiyân – İbn-i Hazım Ferid:

“Fihakika mihekkü'n-nazar namıyla yazdığı eserinden dahi anlaşıldığı üzere mantık felsefeye tatbik eden Gazali olmuştur. İbn-i Rüşd de bu hususta geri kalmamıştır.”

Ne demek? Gazali'den evvel mi tatbik etmiş... Herhalde biraz karışık mesele!!

*

Resimli Kitap – müdafaa:

“Niçin sükût ediyorsun, kuzum,

Bu halin ne?

Benim yanımda sıkıldın mı yoksa...

Huzurunuzda sıkılmak mı?...”

Bilirim: Haşa!! Fakat niçin Demet çıkmıyor?

Resimli Kitap – ihtiyac-ı deha:

“ Ahmet Haşim ve İbn-i Bülend Bey’lere”

“Damağımın büyük bir ihtiyacı var’

Ama tuhaf ha! Ahmet Haşim ve İbn-i Bülend Bey’ler emraz dimağı tahsis değildirler. İşte bir yanlışlık görüyorum. Raşid Tahsin Bey’e müracaat ediniz.

TELGRAFLAR

Roma 22 Kanun-ı Sani 1909 kanun Sefir Hakkı Beyefendi, talebesi tarafından ihda edilen yazı takımına kırmızı, siyah, mor mürekkebler koydurmuş ve kablü’z-zuhur on buçuğu beş gece hukuk-ı düvel tahririne başlamıştır. Serlevhaların kırmızı mürekkeble yazılması hey’et-i sefâretce bi’l-ittifak taht karara alınmıştır.

Tebriz 23 Kanun-i Sani, Şah bu gece korkulu bir rüya görmüştür. Tabir için Ebü’l – Hüdâ Efendi Hazretlerine mürâcaat edileceği mahâfil-i siyâsiyyede söylenmektedir.

*

Edirne 12 Kanun Sani, burada yeniden yeniye türeyen şairler arasında felsefeden tegafül edenler görülüyor. Nazar-i dikkatinizi celb ederiz.

Karaköy 12 Kanun Sani, cısr-i cedîdin vasiyetnamesini yazmak için serî’ü’l-kalim iki kitaba lüzum görüldüğünden bunun nereden ve ne sûretle tedarik edileceği hususi buranın arabacı mahafilinde tezekkür edilmektedir.

11 Numara Birinci Sene

TUHAF BİR ARKADAŞ

Bundan iki sene makdemi Tokatlıyan’da tesadüf etmişim; yanıma geldi. Eğilerek mahlasınız Nihat silahı! Dedi ve oturdu. Kendisi ile teşrifimi tahattür etmediğimi söyledim. O tafsilat vermeye başladı. Süt pederi, merhum lâlamın pek aziz dostu imiş... Bu vesile ile beni bir iki defa Sarıyer’de, Çamlıca’da görmüş: O süt pederiyle, ben merhum lâlamla

geziyormuşuz. Bu sebepten aramızdaki meveddet pek kadîm varisi imiş. Bu sûretle kendisini bana prezante ettikten sonra fesini çıkardı. Masanın üstüne koydu. Ve medîd bir samimiyetin tevlid edeceği bir laubalilikle yine masanın üstünde duran fesimi aldı; muayeneye koyuldu.

Bizim fes sa'deyn cebbarenin idi... İçine "Ektra ekstra" markası yapıştırılmıştı. O, bu fesi benim servet şahsiyemle mutaassıb olmadığı söyledi ve içindeki markayı çıkardı. Dedi ki:

- Ben size yarın bir feshane markası göndereyim onu yapıştırınız.

Bu tenkid son derece canımı sıkımişti. Esasen istibdâd paçavralarından beri birkaç gün makdem neşrettiği bir muhavereye ile feshane mamulatına karşı bütün vicdandan, hamiyetten dem-i devran; necabeti bî-pervâ ilân eyleyen gazete o zaman hatırımda kaldığına göre şöyle bir vaka yazmıştı:

Adamcağz biri oğluna fes almak için feshane mamulatı satan bir dükkana girdi. Çocuğa münasip bir fes bulur iş parasına dükkân sahibi çocuğa der ki:

- Oğlum! Bu fesi öp... Bu öyle bir festir ki zıllullah-ı fi'l-âlem'in sâye-i kutsîyetiyle vücut bulur. Öp bunu öpmek bir vecibe-i diniyedir.

Bunun üzerine çocuğun babası fesin fiyatı hakkında hiçbir pazarlıkta bulunamaz. hediyesi ne kadar? Sualiyile parayı tadiye eder, çıkar.

Hiç unutmam. Bunu okuduğum zaman yanımda refikadan biri vardı. Dedi ki.

- Azizim eğer ben fetva-yı emini olsam şapka giymeye cevaz verirdim şu fesi başa geçirmeye men' ederim.

İşte muhatabımın tenkidi üzerine şu vak'a hatırıma geldi. Tabii sesimi çıkarmadım.

Halbuki kendi fesi kesret-i istîmalden rengini atmış... İbzal ettiği ter kokusu kuvve-i şammemin azab hissine tevdi olunmuş bulunuyordu.

O gün bir vesile ile ayrıldım; fakat birkaç gün sonra yine karşılaştık: Bir teklifsizlikle koluma girdi. Biraz heva-yı musahabelerden sonra elbiseyi nerede yaptırdığımı sordu.

- Boterde!

- Yoo... Muvaffak değil. Sizin hamiyetinizden bunu beklemezdim. Bizim Hüsnü Bey var! Ona götürüyüm benim elbiseerimi o diker!!..

Elbiselerine baktım: Mahmut paşa mamulatından olduğu aşıkardı. Elbisenin omuzlarındaki düşüklüğü ihtar ettim. Kabahat uşağın imiş... Sonra elindeki biçimsiz

eldivenleri gösterdi ve yerini de tarif etti... İstanbul'da daha şık eldiven bir yerde yokmuş... Bütün bağın iğnesi hakkında büyük ihtimale bana malumat verdi. Güya bunun bir eşi Çin imparatorunda varmış. Halbuki emin idim: Seyyar Yahudinin kuruşa ithaf ettiği elmaslarındandı. Yine bir gün rica etti. Beni büyüklerden zenginlerden birinin evine götürecekti. Verdiğimiz karar mucibince akşam Tokatlayan'da yemek yedikten sonra refikamın evine gidilecek. O, tuvaletini ikmal edecek bu sûretle saat iki buçuğa doğru bir arabaya rakiben büyük... Zengin zatın hanesine gideceğiz... Filhakika lokantada yemeği yedik.. Oldukça mühim bir yakına bağ olan misafiri (âcizâne) tesviye ettikten sonra refikamın evine gittik. Kapıdan bağırıldı:

12 Numara Birinci Sene

Dâr'ül-Hayr talebesi – Aman... ay.... ay...

Gülme komşuna gelir başına

13 Numara Birinci Sene

“..... akl-ı sâlim cism-i sâlimde bulunur!.....”

“Binaenaleyh spor yapmalıyız.....”

[Terbiye-i bedeniye dersleri]

- Tuma! Tuma!

Sesi yoktu.

- Tuhaf şey, dedi. Erkenden nereye gitmişti!

Yine bağırdı:

- Mehmet Ağa... Mehmet Ağa...

Yine sesi yok... Bir kaç defa daha zili çaldı. O kapının anahtar deliğine ağzını uydurarak tekrar seslendi:

Sükût... Refikam tesirini ketmedemedi:

- Hüseyin Ağa... Hüseyin Ağa! Uşaklarım bir yere çıkmışlar... Tabii bu akşam gidemeyeceğiz. Fakat alacakları olsun... Yarın hepsini kovacağım.

- Ben telsiye ettim:

- Ne zararı var. Başka vakit gideriz.

Epey müdetten beri bizim münekkiti görmüyordum. Geçen gün mebusan dairesi önünde rast geldim: Giriniyordu. Beni görünce derhal yanıma geldi.

- Me! Monşer! Jill Bonour fakat monşer hiç mektup yazmak yok mu?

- Neredeydiniz ki.

- *Allons done!* Bilmiyor musun? Mejete zaparı

- Acayip... Ne vakit geldiniz!

- *Hier* bugün bizim Ahmet Rızayı gördüm. Buraya kadar beraber geldik... Beni kendi yerine vekil yapacak!

Fakat o sırada bir el şakırdısı koptu: Ahmet Rıza Bey, Meclis-i Mebusan reisi, arabasına kurulmuş geliyordu.

Mark Twain

14 Numara Birinci Sene

TEŞEKKÜR

Bursa'da intişar eden Hüdavendigâr ceride feridesi tarafından hakımızda ibzal buyurulan iltifata teşekkürler ederiz.

15 Numara Birinci Sene**ABONELERİMİE İKRAMIYE**

1- Abone senetlerimizin ilk bin adedinin zuhuruna murakkam Rumeli Şimendüfer tahvilatın numerolarına bir sene zarfında isabet edecek ikramiyenin onda biri senet sahibine aittir (kıymet mahsusasına mebnî abone senetlerinin ziyâ'ından muhafazası zayi edenlerin hemen idaremiz beyan malumat etmeleri lazım gelir.

2-Babıali caddesinde emtiasının nefaset ve zarafetle müştehir “Amerikan pazarı” camekanlarında teşhir edilen otuz parça eşya ilk beş yüz abone biletleride kura keşidesiyle otuz kişi takdim edilecektir.

Bilmece hali suretiyle verilen abone senetlerimiz Şimendüfer numerosu olmadığı gibi eşya kurasına dahi dahil edilmeyecektir.

İLANAT ÜCRETİ

Mündericat meyanına konulacak mu'tâ ilanatın santimetre murabbandan iki kuruş ve son sahifeye derc edilecek ilânat behr santimetre murabbandan kırk para vikaye yazılacak ilanat santimetre murabbandan yirmi para alınır.

Beş defadan fazla derc edilecek ilânat ücretinde yüzde yirmi iskonto olunur.

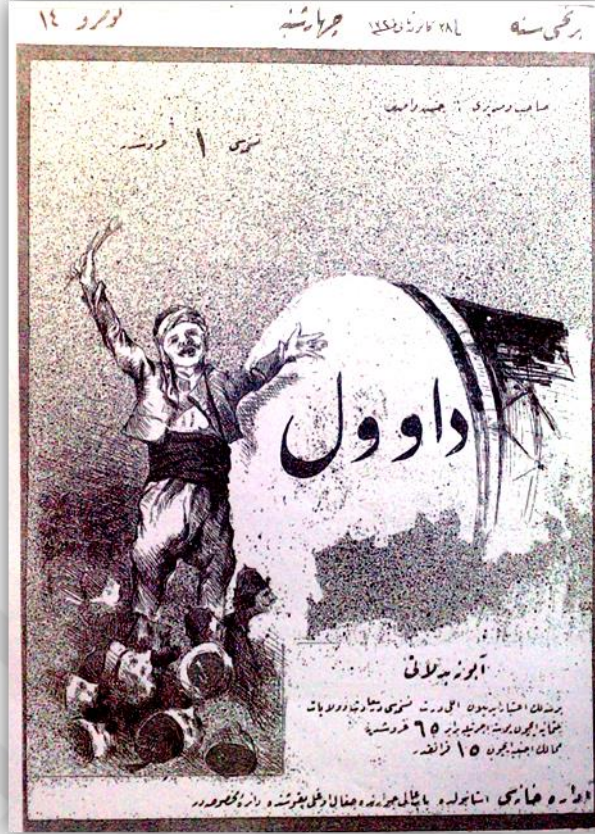
Tekmil sayfayı işgal edecek büyük ve daimi resimli vernikle ilanat ücreti ayrıca pazarlık olunur.

Vilayet-i Osmâniye'de gazetemizin otuzunu arzu edenler kendileriyle muhabere edilmek üzere adreslerini bildirsinler.

Hilal Matbaası

1 Numara Birinci Sene

ABONELERİMİZE İLAN

Bir yıllık itibar edilen elli dört nüsha Vilayet-i Osmanîye için bir son ücreti ile 25 kuruştur. Memalik-i ecnebi için 15 franktır.

İdarehanesi İstanbulda Babıali civarında Cağaloğlu yokuşunda daireyi mahsusasıdır.

Çarşamba
10/02/1909

Adet 14

DAVUL

28 Kanun-ı Sani

Nüshası 1 kuruş

1324

Haftalık Edebi Mizah Gazetesi

Anlayana sivrisinek saz anlamayana davul zurna az

Nüshası 1 kuruştur

Sahib-i imtiyaz ve müdür: Hasan Vasıf

Ser-muharrir: Hamdullah Suphi

İdarehanesi İstanbul'da Babiali civarında Cağaloğlu yokuşunda daire-i mahsusasıdır.

2 Numara Birinci Sene

KÜÇÜK MUSAHABE

Matbuat cemiyetini bilir misiniz? Bilmiyorsanız öğretmeye mecburum. Çünkü böyle bir cemiyetin vücudundan bîhaber olanlar, ağır ağır nizamlarla lisan-ı hürriyeti ezmeğe istiyorlar. Fakat emin olsunlar matbuat-ı cemiyeti mevkiini kolay kolay devr-i istibdâd kırıntılarına terk etmez.

Bu muhterem cemiyetin işgal hükümette görüldüğü üzere bir hükümdarı var diyemezsem de herhalde bir reisi ve yahut baş vekili olduğunu kemâl-i iftihar ile söyleyebilirim.

Cemiyetin teşkilât-ı dâhiliyesini hani bende bilmem. Çünkü şimdiye kadar matbuat-ı cemiyetin ehemiyeti takdir etmemiştim. Çünkü “matbuat kanûn dairesinde hürdür.” Kaydını bile kabul etmek istemiyordum; böyle bir kaydın ilgasını refikalarımızla beraber çâr-çeşm ile intizar ederken bir dest-i kahrın nizâm-ı âşinâ geçinen bînasip parmaklarıyla sahife matbuat bir pençe hûnin nakş edeceğine tasavvur edemiyordum.

İstibdâd nasıl defedildi, bilirmisiniz? Lisân-i umûminin istemeyiz diye haykırmasıyla... Silah vesaire hep o lisanı söyletebilmek içindir.

İstibdâd ise; yavaş yavaş lisân-i milleti kese kese birleşmiştir.

Bugün ağır bir nizam, yarın daha ağır bir ceza... Yahut bugün beş yüz liraya satın alınmış bir hürriyet-i ifade, yarın daha pahalıya mal olmuş bir lisan... Daha sonra dâire-i hürriyet taralı taralı birkaç madeni paranın havl-i isâbına takılıp kalacak.

Fakat beyler, paşalar emin olsunlar. Matbuat rütbe-i nâtıkıyyetini satın almaz. Bunların buldukları mevkilerde memuriyetler alınıp satılırdı. Şimdi de matbuat alım satımına çıkarlarsa pek yazık olur.

Cenab-ı Hakk’a çok şükür, yalnız “mevkiine söz getirmemek” arzusuyla çalışanlar bu tasvirat müstebidd-âneyi ferdâ-yı hürriyette izhar eylemiş bulunuyorlar ki bu sûretle mahiyetlerinde takdîr-i umûmiyye arz etmiş olunur.

İşte bu gibi hadisatın ibramıyla cemiyetimizin mevcudiyeti anladım. Cemiyetimizin dediğim gibi teşkilat esası var.

Yeni gazete sahibinin baş vekaletine bir nisbet-i samîmiyesi olduğu işitirdim; meğerse hakikaten cemiyetin baş vekili imiş.

Cemiyetimiz erkânından birine ne için şah felan demiyorlar diye sordum dedi ki şah vezir demeye gelmiyor. Çünkü Memâlik-i Osmâniyeyi bir satranç tahtası şa’besinde gören birisi var. Kendisi vezirdir kuşkuluyor.

Görmezmişniz muttasıl piyade değiştirir.

O zaman dedim ki o her kim ise ona söyle! Matbuat ile o kadar uğraşmazsın sonra elinden esip gider, filde gider, vezir de gider de nihayet onu da mat ederler.

Dürbün

Hamiş- 12 Kanun Sani, tarihli telgrafınamede gazetemize şehir mektupçusunun üç yüz kuruş maaşıyla kaleme çerağ buyrulduğu ihbar ediliyor.

Cenab-ı hak daha ‘âlî etsin. Devr-i istibdâdın envâ’-ı mezalimine giriftar olmuş, o şehir mektupçuluğu gibi yüksek bir mevki işgal etmekteyken malumatı gasb, ve makamından te’bid edilmiş olduğu için şayan merhamettir. Matbuat-ı cemiyetine bundan dolayı ne kadar teşekkür edilse azdır. Biçareyi yine eski makamına oturttu. Şimdi ondan kaleme istifade eder, erbâb-ı kaleme.

Cenab-ı Hak cemiyetine müşârün-ileyhâya sıhhat ve afiyet ihsan buyursun amin.

3 Numara Birinci Sene

HUSUSİ TELGRAF

İstanbul'da Davul gazetesi idarehanesi

Galata 20 Kanun-ı Sani 1324 olsun hamdolsun sağ ve salim bu tarafa ayak bastım. Cümledenize selam ederim.

Muharrirlerimizden:

Toplu iğne

TELGRAF

Hazîne-i mâliyye 19 Kânun-ı Sani 1324 bugün tulû-i şemsden bir saat sonra buraya iki fare düşmüş ve her ikisininde başı yarılmıştır.

Büyük Ata: Keza-Ebü'l-Hüda'nın şişen ayağı hakkında ihtilâf-ı efkar hasıl olmuştur. Ekseriyet erbain münasebetiyle olduğu merkezinde bulunuyor.

Cehennem 20 Kanun-ı Sani 1324 burada bir hazırlık var. Sebebi gayet mektum tutuluyor. Fakat hal aşınayan İran Şah'ın verûdî melhuz bulunduğunu söylemektedirler.

Paris 5 Şubat buraya gelen genç Türkler kendi şereflerine elsine-i garibenin lüzum tahsiline dair Türkçe bir konferans vermişlerdir.

DAVUL

Telgraf aldığımız zaman hatrımıza bir fikir geldi. İngiliz'in biri memleketin ahvalini tetkik zammında buraya gelir. Gece gündüz İngiliz'lerle düşer, kalkar. Bir kelime Türkçe öğrenemez. Epey müddet oturduktan sonra Londra'ya avdet eder. İhbası buna Türkiye de ne var ne yok? Diye sorunca cevaben der ki:

- Türkler ne kadar kabiliyetsizmiş. Otuz sene içlerinde oturdum. Kimse gelip benden İngilizce öğrenmedi!!

NEZLE İÇİN

Yazılan şeylerin biraz da müfit olması taraftarıyım. Bu sebepten bugün size fi, ictimâî, tıbbi ne dersiniz değiniz olan şu nezle bahsine mütedâir baz' tecrübelerimi yazacağım. Şayet bir kaçınızın sıhhat-i izâfiyesi üzerinde zerre kadar hüsn-i tesiri olursa muharriri kendisini

ilelebet pek çok amane ise!! Bahtiyar addedecektir. Yazacağım tecrübeler, en ziyade muhtaç merhamet bulunduğum bir zamanda kendi nefsimе tatbik edildiği cihetle en sad-dil kari'lere bile blörf yapmak arzu etmediğimi temin eylerim.

Nezle ile en son mülakatımız fatih harikini takip eden kış ibtidasında oldu. Kiraladığım mini mini bir ev tutuşmuştu. Niçin olduğunu pek iyi hatırlıyamıyorum. Mutlak his tehaffuz neticesi olmalı. Herkese tebean bende kaçtım. Odama, kitaplarım, eşyalarım, huzur ve rahatımla beraber yandı; kül oldu.

4 Numara Birinci Sene

Mündericatu'inci sahifede

5 Numara Birinci Sene

Meclis-i Mebusan Bâb-ı Âlî'ye laf yetiştiriliyormuş nedir dersin...

Kıyamet alametleri...

Evvilkileri elde etmek mümkündü. Fakat rahat tedariki o kadar mahal ki...

Yangından sonra bir müddet, bundan altı asır evvelki ecdadımız gibi çadırlarda yaşadık. (komşulara selam ederim.) badehu havalar serinleşti. Gedik paşa tarafının ratıb evlerinden birine taşındık. Fakat eve benimle beraber nezle cenablarıda girmişlerdi. Ben bu misafireleri az bir zaman soracak ümidiyle telaş etmemiştim. Bir türlü gitmek istemiyordu.

Aksırmaya başladığım vakit refikadan biri ayaklarımı sıcak suya sokmaklığı, sonra da yatmaklığı söyledi.

Henüz yatmışım. Diğer bir refikamın ziyaretini haber verdiler. Yatak odama kabul ettim.

- Geçmiş olsun!
- Mukaddemesiyle söze başladı. Sebeb-i tehaffuzu mu anlattım; dedi ki:
- Saçma tedavi... Ben ne vakit nezle olsam soğuk su dökünürüm, bir şeyim kalmaz. Daha gençsin!! Bu yaşta böyle sıcak tedavilere alışmak intihardır.

Mütalaa-ı musib etti. Derhal evin hamamına inerek bir duş yaptım.

Bu esnada üçüncü misafirim gelmişti. Sebeb-i teehür mü izah zammında kendisine birinci ve ikinci sûret tedaviyi anlattım; cevap verdi:

- Her ikiside lüzumsuz! İtina ettikçe ziyadeleşir. Hiç ehemmiyet verme!

Bu son cevap en ziyade işime geliyordu. Binaenaleyh derhal tatbiki zammında giyindim. İdarehaneye yollandım. Yolda bizim sâbık ser muharrire tesadüf ettim. Çehemin renksizliğinden şüphelendi.

- Nenez var monşer?
- Ne olacak...Nezle..
- Tedavisi gayet kolay! Bir litre suyun içine yirmi beş gram tuz attınız. İyice karıştırdıktan sonra içiniz bir şeyiniz kalmaz!

Ben bir litre suyu az bir şey zannediyordum. Fakat iş başına gelince müşkilat-ı tahaddüs etti. İçtim... İçtim ama mide bulantısından az kaldı ruh azim semaye peran oluyordu. (1)

Vaktaki tuzlu suyun tesiri muharibanesi mide mi yormaktan fariğ oldu. Biraz hafiflik hissettim. Ne çare ki birkaç gün sonra ihtiyar mütetabbibelerden beri bize düştü.

Büyük valide ile konuşurlarken:

- İnşallah efendi oğlum iyidir?
- İltifatıyla beni sormuş.. büyük valide de bizim keyifsizliği anlatmış.
- Vah...Vah ben ona bir ilaç yapayım da bak yarına bir şeyi kalır mı? Diyerek başına yeşil başörtüsünü alır.. büyük valide ile birlikte bizim odaya kadar çıkarlar.
- Bir şeyim yok... İyiyim.

Gibi teminat pare etmedi. Sesimin hâl-i tabîde bulunmamasından hastalığın elân baki olduğuna bi'l-ittifâk karar verildi. Ve ilaç tertibinde başlandı.

(1) Bilâhire bunu arkadaşlarımdan bine anlattım.bana "hakikaten kaidesi vardır" dedi. Esasen bu ilaç adliye nezâreti tabib-i sâbıkanın şifâhî tertiplerinden biri imiş.

Nöbet şekeri, terebentin, su ve ecza-yı saireden mürekkip bir mahlut tertip edildi. Kocaman bir sürahi içine kondu. On beş dakikada bir fincan içmekliğim tavsiye edildi.

Bu tetbire kulak asmadım. Fakat mütetabbibe ilacının faidesini mübin felsefeler saçmaya başladı. Bandırma'da bilmem ne kadar kişi bu ilaç sayesinde iyi olmuş...

Baktım olmayacak... Bunu dinlemektense iyi ilaç isti'mâli tensip ettim. Herhalde bu ikinci şok daha ehvendi.

İlacın tesiri derhal görüldü: Nezle göğsüme inmişti. Tabibe müdaviye, keyfiyeti tefsir etti:

- Nezle ya baştan, niye ayaktan girdi... Baştan girse ayaktan çıkarmış.(1)

Öksürmeye başladım: Sesim tahte's-sıfır beş dereceye indi. Fevkalade muzip oluyordum. Erdiç nöbet şekeri, soğan içi tavsiye ettiler.

Hepsini ayrı ayrı yaptım. Faidesi olmadı. Karıştırdım, bir arada içtim. Yine tesirsiz kaldı.

Nihayet hastalığın müzminliğini evin rutûbetine atfettik. Bunun için Beyoğlu'ndaki odalardan birinin büyük... Şems-i abad bir odasını kiraladım.

Fakat daha kapıdan girerken otelin servanta hastalığıma bir ilaç tavsiye etti:

- Her yirmi dört saat bir, bir litre viski içiniz.

Esasen aynı ilacı arkadaşlarımdan biri daha söylemişti. Binaenaleyh günde iki litre (Biri servant, biri arkadaşım namına) viski içtim. Hamdolsun.

Hayattayım!

İşte ey kari'în!! Tekmil samimiyetimle bîş-enzârınıza, tatbik etmiş olduğum usulleri arz ediyorum... İçinden beğendinizi tatbikte muahresiniz..

Teçrübe ediniz, eğer iyi olmazsanız sizi temin ederim: Olacaksınız!!

Mark Twain

(1) Yine sonradan öğrendim. Bu, tertib şifâhiyesini bilâde arz ettiğim tabibin nazariyesine muvaffak imiş... Koca doktor... Hasımların kadrini anlasın!

7 Numara Birinci Sene**CİDDİ****Açık Mektup****Rasathane müdürü Salih Zeki Beyefendi'ye**

Efendim.

Dördüncü ba'den isabet-i vücûdu hakkında kamusunuzda yazdığınız nazariyeyi okuduğum zaman sizin mahal olan şeyleri mümkinat derecesine tenzil hususundaki maharetinize hayra kalmıştım. Bugün bu maharetiniz nazarımda büsbütün teybin etti.

Zât-ı âlîleride dahil olduğu halde herkes istibdâdın ittihad ve terakki cemiyeti himmetiyle kalktığı zatınındadır. Fakat büyük bir hata. O kadar büyük ki tashihini elzem görüyorum.

Cemiyet 10 Temmuz 1324 ilan-ı hürriyete muvaffak oldu. Siz hürriyeti 10 Temmuz 1287 tarihine götürdünüz. Şu halde devr-i istibdatta en derin darbeyi indiren cemiyet değil, otuz yedi senelik bir idare müstebide lekesini tarih-i milletten büsbütün hak eden sizsiniz. Bundan dolayı sizi tebrik ederim ol bâbda irade milletindir.

20 Kanun-ı Sani 1287

Toplu İğne

8 Numara Birinci Sene**VUR ABALIYA****Adem-i Merkeziyet Muhterî'i**

O kadar çok söylendi ki kalemi aldığım zaman elimin titrediğini hisediyorum. Avrupadan kalktı. Bütün bir debdebe başını bir alkış arasında İstanbul'a geldi. O zaman senelerden beri garb âleminin bu sivri zekaya ihsas eylediği hakayıkı bilmek, anlamak istedik; hep istikbaline koştuk. Sualimize iki kelime ie cevap verdiler: adem-i merkeziyet...Teşebbüs şahsi!..

Fakat bu bizim terbiyemize, tahsilimize biraz muhalif idi.

‘Adem-i merkeziyet??... Demek ki artık her dairenin bir merkezi olmayacak... Artık bunca Türkiyat’a sebebiyet veren hendese, mekanik hepsi... Hepsi muzamahill kalacak!! Keyfiyet derhal mekteplere aksetti: Hendese kitapları kapandı; hocalar çıkarıldı.

Teşebbüs-i şahsi??... O halde kuyûdât-ı kanûniyye kalkıyordu. Birisinde alacağınız varsa gider. gırtlacağına basar, matlubunuzu tahsil edersiniz.

Ve işte bütün muhâkemat-ı felsefiyye ile meşgul iken pîş-i hayalimde odamın tertibatı değişti: Bibliyotek tavana kondu. Yazıhane köşeye çekildi. Orta masası, etajerler hep merkez intizamlarını kaybettiler.

Haklarında vardı. Madem ki merkez yok... Cazibe-i arz da olmayacaktı.

- İmkanı yok, diyordum, en büyük tesirini odamda gösteren böyle bir şeyi memleket namına kabul edemem.

Vicdanımdan akseden bu sedâ-i umûm gazete sütunlarında tekrar etti... Sevindim.

Fakat prens Sebahaddin Bey’in paratoner kadar cazibedar zekası yeni bir sûret-i tefsir bulmakta güçlük çekedi.

- Adem-i merkeziyet, tevsî-i mezuniyet demektir.

Bu izah mühim fakat daha munisti. Filhakika makdema Rumeli şarkînin mezuniyetini tevsî ettik; şimdi Bulgaristan’a iltihak etti... Bosna Hersek’e tatbik etmek istedik; Avusturya ile birleşti...Ve nihayet prens Sebahaddin Bey’e verdik; gitti: Patrik’in elini öptü... Galiba miftah-ı cenneti elde etti.

Görüyorsunuz a... Ziyân hep bizde!!

Fakat tevsî-i mezuniyet nazariyesi bugün devâir-i devlet tarafından kemal-i ehemmiyetle tatbik edilmektedir. Zabtiyye Nezâreti’nin hukuk-ı umûmiyye, maarif nezaretinin Darü’l-Hayra karşı olan muameleleri başka sûretle tefsir edilemez.

Ortada mezuniyeti tehdit eden yalnız bir dairemiz var: Meclis-i Mebusan!.. Prens Sebahaddin Bey’e bence bundan büyük tahkir olmaz.

Perşembe 15 Kanun-ı Sani 1324

Toplu İğne

9 Numara Birinci Sene

10 Numara Birinci Sene

BİRAZ KONUŞALIM

Ayol... Ayol... Matmazel yolu açınız. Davul'un kari'leriyle görüşmek isterim. (beş saniye sonra teller yekdiğerlerine rabıt edilir).

Ayol ayol muhterem kari'ler. (kaçan kaçana) telaş istemez (Lâhûtî bir seda gelmiş gibi herkes mebhut, dinler.) Telefona kulak veriniz. Telefonun kendine mahsus bir tarz-ı ibtidari vardır, telefon cereyan kelamı işte bu seda ile ihbar eder.

Bilmez misiniz?... Bilmez misiniz a... Çünkü daha Avrupa görmediniz. Görenler görenlere anlatsın desem olmaz. Görenlerin içinde anlamayanlarla anlatamayanlar pek çok öyleyse yine ben anlatayım.

Telefon bir kulak çağırarak mı; evvela elektririk zili çalınır. Bunu kulak duyar duymaz, müştak-ı nevzat bir çocuk gibi makineye koşar iki altındaki kuvve-i cazibe olanları yekdiğerlerine yapıştırır. O zaman kulağın ilk işiteceği söz, Frankistanda yine Frenkce alo (Allo) der.

Bizim bu ahvalimiz bilenler, telefon bir çapkın sevdazede diyorlar. Doğrusu bir matmazeli uyandırıp da tuvalet yapmasına mahal bırakmadan kendime cezb ettiğim ve bahusus saçlarını aralayıp kulağına kadar fürce-yâb nüfuz olduğum zaman hali erbâb-ı tahassür kıskandıracak bir hâl-i istisnâi ihraz ederim. Fakat onu duyanlar bir parça da seksenlik bir acûzenin zarı katılmış sevimsiz kulağıyla mülakatı mı nazar-ı itibara alsınlar, o vakit tashih fikir eder de maharimini bile esirgemezler.

Daha ileriye gidenlerde yok mu?... Öyleleri de var... Fakat telefonun hiddetini de bilirler. Matmazel şu miskinlere yol açmadı mı? Artık makine başında istediği kadar tepinsin dursun; emin olun; kimse aldırılmaz. Telefon, Avrupa'da temel atmış serserilerin en müthiştir, duyanlarda olmuştur. Bunun için İstanbul'a girecek mi haber verdiğim gün nazarlar korkmuş, memurlar ürkmüş... Telgraf telleri titremiş, Anadolu da zelzele olmuştur. Hani Avrupada korkmuyor değil. Çünkü ben gazeteden beterim. Herkesin sırrını bilirim... Bilmesem kolayca öğrenirim: Herkesin ağzı benim kulağında, benim ağzım herkesin herkesin kulağındadır. İstanbulun neden korktuğunu anlarsınız. Fakat munis kedi gibi uzana uzana sokula sokula Türklerin payitahtına da girdim. İşte şimdi telefon sırdaşınız aranızda dolaşıp duruyor.

Benim mevcudiyeti mi, tahayyül ettikleri kadar korkunç bulamadılar. Bununla beraber posta ve telgraf nezareti

- Tellere bağlamak şartıyla bana dairesinde yer verdi. Duracak, uzatacak yer buldum. Burası pekala... Lakin lisan-ı mahalleyi bilmiyordum.. Söze başlarken bonjur, bonsuvar diyecek kadar Franklik taslamam. Lakin ben yine Frenk lisanıyla *Allo* dersem hiç uyar mı? Belki bilmezsiniz... Bundan dolayı başıma felakette geldi. Rumlar üç mebus istiyorlardı, Öteki bir iki tane yeter dediler. Ben de boş buldum aho *Allo* dedim. Buna azılı Rumlardan biri kalû anlayıp da daha iki gün oldu geleli sen de Türklerden yana mı çıkıyorsun, diye üzerime hücum etmez mi? O zaman kulağına yapıştım: (Eğu romika; Ben diyor aho *Allo*, Enon kalû.) diye can havliyle bir bağırdım ne dersiniz... Yıldırdım.

İşte böyle uygunsuzluklar nazareti de düşündürdü. Türkiye'nin tekmil umuru muamelatında olduğu gibi bunun içinde komisyon, encümen, konferans ve kongre açtılar. *Allo*'yu değiştirmeye karar verdiler. Cemaat toplandı. Bir reis intihab olundu. Reis, maksat-ı ictimayı anlatarak bugün bize yapacağımız şey şu frenkçe *allo*' ya mukabil yine öyle iki heceli bir kelime bulmaktan ibarettir dedi.

En zeki geçinen âzâlar, her söze kulak kabartarak yekdiğerini telefon ad ederek tecrübeler yaptılar muhatabı hangi söz daha ziyade ikaz edebileceğini araştırdılar.

- Nihayet biri:

- Hu diyelim dedi.

Hep bir ağızdan itiraz ettiler. Tek heceli olmayacak.

Bu, düşündü taşındı. Eliyle sakalını taradı. Tavanda göz gezdirdi. Sonra kâmusu başka bir ehl-i lisan irfanıyla ortaya atıldı.

- Yahu dersek nasıl olur dedi.
- Yaşa! Diye her taraftan çırpındılar. Hep birden şirket-i hayriyenin dudakları gibi inceli kalınlı yahu diye bağırdılar... Bu tabir o kadar hoş gitmişti ki birisi dayanamadı. Kulağıma yaklaştı var kuvvetiyle yahu diye haykırdı. Herkes gülmekten katıldı. Biri kırılıp duruyor... Diğeri yüzü koyun yatmış asabi kahkahalarla tepiniyor, diğeri daha ayak üstünde bir saat pantolonun vech-i mâkûsu gibi bilenin üstünde i'vicâclı hareketler icra ediyor. Nihayet elleriyle dizlerini tutarak kesik kesik teneffüs etmeye başladı. Bunu görenlerden biri biraz durun adamcağız katılacak diye bağırınca herkes telefonda bir seda gelmiş zannıyla mütehayyirane sustu.

O zaman ben dedim ki:

- Ayol çocuklar... Öyle bir şey intihab ettik ki bi kaç türlü mana çıkmasına mahal kalmasın. Siz yahu diye bağırarak istiyorsunuz. Ama ben sizin adetinizi sizden iyi bilirim... (Herkeste bir hayret) Siz zevcelerinizi de yahu diye çağırırsınız. Bu sizin şimdi kabul etmek istediğiniz tarz-ı tekellümü daha Almanya kabul etmedi. Etmeyin sonra sûizanlar tevlid edersiniz...

Âzâlar alık alık birbirinin yüzüne bakiştılar.

- Doğru veya... Pek doğrudur diye beni tasdik ettiler, ettiler ama yine ilm-i lisanda mevcut geçinenler herze îcadından geri durmadılar. Biri atıldı.
- Öyle ise baksak a deriz buna da bir sözünüz var mı? O zaman asabi bir hiddetle titredim. Siz ne kabiliyetsiz adamlarmışsınız. İlk şartınız mücibince üç heceli olmayacak değil mi? Ne çabuk söylediğinizi unutuyorsunuz diye haykırdım.

12 Numara Birinci Sene

İnanmayın yalandır...

13 Numara Birinci Sene

Benimle beraber hepsi de titredi. Birçoğu sırt üstü düştü hele biri beti benzi uçmuş, yerde çabalayıp duruyordu. Biraz sonra eli ayağı durdu. Biçare canı atmaya başladı artık can çekişiyordu. Hemen koştum. Kulağına yapıştım bir sırdaş samimiyetiyle fısıldadım... Dedim ki:

- Bari ölmeden işit alo (Allo) yerine ayol diyecekler.

Telefon

14 Numara Birinci Sene

KÜÇÜK HİKAYELER

2

Bundan on sene evveline ircâ-ı nazar ettiniz: Şuh, zarif aktrislerden biri galiba Madam Jan Hading o pek çok alkışlanan oyunlardan birini veriyordu. Paris müştakan sanatı tiyatroya dolmuşlar... Jan Hading ilk perdedeki genç kız rolünü ikmal ettikten sonra localardan birine çekildi. Çünkü yalnız son perde de altmış beş yaşında bir ihtiyar valde rolünü ifa edecekti. oyunu seyre başladı. Fakat o kadar dalmıştı ki son perde de kendisine muntazır bulduklarını bile hissettim.

Kulislerde Madam Jan Hading aranıyordu. Sahnedeki adem-i intizamında akli başına geldi; Koştı, kıyafetini değiştirmeden sahneye atıldı. Halbuki ihtiyar kisvesinden görünecekti. Herkes de bir sükût... Muhatabı olunan aktör şaşırılmıştı. Jan Hading hatasını hissetti. Lakin eser-i telaşını göstermedi. Bütün bir safvetle:

- Demek bana bayılmak istemiyorsunuz, dedi, mutlaka validemi göreceksiniz öyle mi? Peki ! Müsaade ediniz de çağırayım...

Ve çekildi.

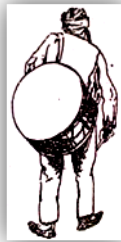
Bu fıkrayı işittiğim zaman meşhur aktörlerimizdendir. K. Hüsnü'nün bir işgüzarlığı hatırıma geldi. Merhum müşârün-ileyhin bir oyunda sahneye saçlı sakallı çıkması lazım gelirken ser meclasıyla cascavlak çıkmıştı. Hep gülmüştük. Fakat o, hiç bozmadı; dedi ki:

- Afedersiniz perukayı takmadan gelmişim; şimdi düzeltirim.

Ve çekildi.

TERCÜMAN-I HAKİKAT

Şeyhu'l-cerâid tercüman-ı hakikat babamız infas-ı hürriyetle iade-i şebâb etmiştir. Kemâl-i samimiyetle devam-ı afiyet temenni eyleriz.

15 Numara Birinci Sene**ABONELERİMİZE İKRAMIYE**

1- Abone senetlerimizin ilk bin adedinin zuhuruna murakkam Rumeli şimendüfer tahvilatın numerolarına bir sene zarfında isabet edecek ikramiyenin onda biri senet sahibine aittir. (kıymet-i mahsusasına mebnî abone senetlerinin ziyâ'ından muhafazası zâyi' edenlerin hemen idaremiz beyan malumat etmeleri lazım gelir.

2- Babıali caddesinde emtiasının nefaset ve zarafetle müştehir "Amerikan pazarı" camekanlarında teşhir edilen otuz parça eşya ilk beş yüz ona yanlarında kura keşidesiyle otuz kişi takdim edilecektir.

Bilmece hali sûretiyle verilen abone senetlerimiz şimendüfer numerosı olmadığı gibi eşya kurasına dahi dahil edilmeyecektir.

İLANAT ÜCRETİ

Mündericat meyanına konulacak mu'tâ ilanatin santimetre murabbandan iki kuruş ve son sahifeye derc edilecek ilanata behr-i santimetre murabbandan kırk para vikaye yazılacak ilanata santimetre murabbandan yirmi para alınır.

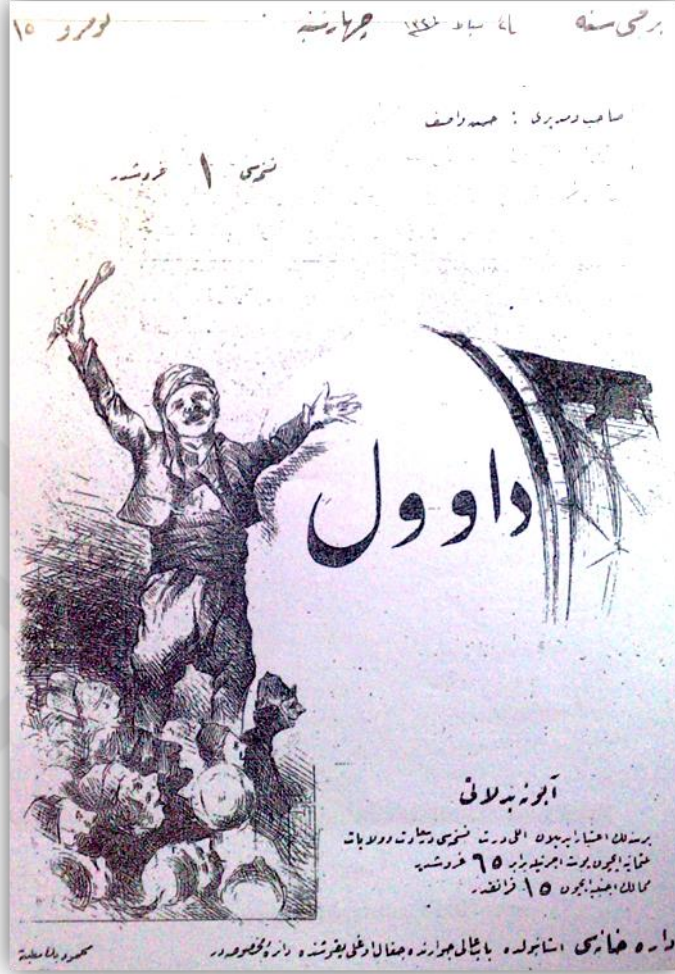
Beş defadan fazla derc edilecek ilanata ücretinde yüzde yirmi iskonto olunur.

Tekmil sayfayı işgal edecek büyük ve dâimi resimli vernikle ilanata ücreti ayrıca pazarlık olunur.

Vilayet-ı Osmâniye'de gazetemizin otuzunu arzu edenler kendileriyle muhabere edilmek üzere adreslerini bildirsınler.

Hilal Matbaası

1 Numara Birinci Sene

Çarşamba

17/02/1909

Adet 15

DAVUL

4 Şubat

Nüshası 1 kuruş

1324

Haftalık Edebi Mizah Gazetesi

Anlayana sivrisinek saz anlamayana davul zurna az

Nüshası 1 kuruştur

Sahib-i imtiyaz ve müdür: Hasan Vasıf

Ser-muharrir: Hamdullah Suphi

İdarehanesi İstanbul'da Babıali civarında Cağaloğlu yokuşunda daire-i mahsusasıdır.

3 Numara Birinci Sene**BEYAN TEESSÜF**

Ubbehettü devletli Kemal Paşa Hazretlerinin sükût-ı müthişinden dolayı Davul gazetesi Ahrâr Fırkası müntesibinine an-samimü'l kalb beyan taziyet eder. Heman Cenâb-ı Hak, Cemiyet müşârün-ileyhâyı üçüncü bir mağlubiyetten masun ve mahfuz buyursun.

KARİ'LERİMİZE

Muhtelif mealde mektuplarımızı alıyoruz... Bunlardan bazıları ibrazından hiçbir zaman hali kalmadığımız tebeddülü takdir buyuruyor. Bir kısmı ise (Davul)'un hâl-i sâbıkta intişari emelinde bulunur. Fi'l-vâki' muhterem muahızlarımızın dedikleri gibi renkli resimler güzel olmuyor. Fakat unutmamalı ki her şey kanun tekamüle tabidir; bugün iyi çıkmayan bir renkli sahife yarın güzelleşebilir. Nitekim bu husus da pek ciddi teşebbüslerde bulunmaktayız.

İdarehanemizin değişmesi evrakın birbirine karışmasına sebebiyet verdi. Bu ecelden

bize minnettar iltifatları eden kari'lerimize bir hafta gazete takdim edemedik düşününüz: Kasapyan Hanı'ndan Babıali'ye birkaç masanın nakli bir hafta sürdü. Yolların nezafeti üzerlerine düşen şeylere idi bir siyahlık ithaf ediyordu... Bu muhitten ne beklersin!!!

Bizim Toplu İğne'nin dediği gibi Salih Zeki Bey tarihinden mülevves bir istibdat lekesini sildi... Ne çare ki onun tesirini mahvedemedi. Bitirmeden şunu da ilave edeyim: "Ahmet Mûbed" imzalı mektuptaki samimiyet-i ifadeye gazetemiz heyeti teşekkür eder.

Davul

Küçük Muhavereler

İki artist (1) arasında:

- Ne dersin? Beni diğer kumpanyaya istiyorlar. En esaslı rolleri bana vereceklermiş?
- Fena değil! Esasen ehemmiyetsiz rollerde muvaffak olamıyorsunuz ki...
- *
- Yeni matbuat nizamnamesiyle de gazeteciliğe devam edecek misin?
- Abone paralarını toplarsan tabii!!

DAVUL

Biz de abonelerimize bâlâdaki teklifi tekrara lüzum görüyoruz.

*

Tembel bir memur hakkında!

- Bu efendi nereye gönderirdim ki şu himmetiyle ekranı içinde temeyyüz etsin!
- Meclis-i mebusan âzâlığına!!!
- Azizim tahta bitti tuzu aldım.

*

- Ama yaptık ha; intihar mı edeceksin?

4 Numara Birinci Sene

BİRAZ KONUŞALIM

Herkes korktuğunu uğradılar. Pek doğru gazeteciler uğradılar. Şimdiden sonra birine bir şey isnad edildi mi çalyaka mahkemeye: Yirmi beş liradan üç yüz liraya kadar ceza-yı nakidi!!! Öyle Tanin gibi yarım lira değil... Bizim *Toplu İğne*'ye sormayın defterinde mukayyed olanlara birer. “ Vur Abalıya” ithaf edemeyeceğinden dolayı pek mahzun; merak ediyor şu nizamname hangi kalemin eser-i dehası olduğunu bir kere anlasa!! Rivayete bakılırsa bu husus için üç yüz lirayı gözden çıkaracakmış!!

En garip cihet nizamnamenin Ebu'l-Nükte-i Said Bin Cenapları tarafından tasvib edilmesidir. Acaba ser matruş nükte-perdâzıları derûnunda mahfuz bulunması lazım gelen hücre-i hicviyenin usâre reyzarizi yemen çöllerinde şiddet hararetinden kuruması üzerine herkesteki kabiliyetin üfûl mü arzu ediyorlar.

Eğer böyle ise haksız. Vakıa kendisi nükte-i perdazlığına aks-i tesirine uğradı lakin şimdi öyle hedefe muvaffakiyetle isabet eden o mübarek Ahmet Mithat elleri nerede? O zamanlar çoktan geçti... Fakat şüpheye düşmemek elde değil: Sakın keyfiyet-i tasdik mücâhide-i milliye mahrânın tasrîhi vechiyle hülya-yı mezhebe müstenid olmasın!!

Ancak ne gibi kelimatın zemm-i kadhi tazammun edeceği anlaşılacak için bir sansür lugati yapılsa fena olmaz. Mesela korkaklık!! “filan zat korkaktır” dersek bunda zemm-i tazammun eden bir cihet var mı yok mu? İşte bu bir meseledir... Misalimiz daha mevzû-yı hale ifrağ edelim geçen gün serbesti de vardı: Güya padişah korkmuş ta altı top istemiş... Harbiye Nazırı da vermemiş keyfiyet hadisenin doğru olup olmamasında değil!! Korkaklık kamesinde!

Fikrimce bu bir kadhı ifham etmez mahafetullah bir vecibe değil mi? Halbuki Cenâb-ı Haktan korkan kuldân korkmayabilir! Fakat kuldân korkan vücûd-ı mutlak olan ilahtan korkar! Bu tabiidir.

Herhalde mebusan efendilerimizin nazar-ı dikkatlerini celb ederim.

Latife bir taraf... Galiba milli ordu meselesi tahkik ediyor...O paşazadelerimiz nasıl gelecekler. Hele onbaşımın:

Ulan! Sendeki kafa değil göbek kazı!! Gibi iltifatını nasıl hazmedecekler? Bu cihet merakı mı mucip olur. Hususuyla o Galatasaray fırkası yok mu? Osmanlı kelimesinin mefhum-ı umûmiyesini cami olacak! Birçoklarının rivayetince mezkur fırka mensuplarının

müterhisleri sabahleyin orduyu takibe mecbur edilecek ve onbaşı'nın tevbihatı bu sûretle şayan-ı hazım bir hale ifrağ olunacaktı!!

5 Numara Birinci Sene

Nasıl latif değil mi?

6 Numara Birinci Sene

Yeni dram kumpanyası tarafından (matbuat nizamnamesi) dram 3 perde

Aktörlerin pervasızlığına rağmen suflörün mahareti sayesinde mazhar-ı hüsn kabul olacağı me'mûl olunur.

Hani fena tedbir değil!! Fakat talimlerde mahlebi imali gibi usûl-i tabâhate dair bir bahs açılrsa iyi olur gibi?! Siz ne dersiniz?

Asayiş!! Asayiş!! Asayiş var mı yok mu? Rumeli'de söyle şekavet icra ediliyormuş! Böyle asayiş-i ihlal olunuyormuş diye meclis-i mebusan müzakere ile uğraşacağına biraz İstanbul'a baksa fena olmayacak!! Burada adam soyuyorlar... Hemen öyle gizli kapaklı değil aleni... Haddiniz varsa saat yarımından sonra evinizin kapısından başınızı çıkarınız; derhal fesinizin gittiği gündür!!!

Bizim filozofun dediği köşe kapmaca oyunu Makedonya'da değil İstanbul'da! Köşe başları müzayedeye vaz' oluyor, kim ziyade pare temin ederse o hayırsıza orası ahle ediliyormuş! Rem heman hayırlara tebdil eyleye...

Mızrab

TARİH TEKERRÜRDEN İBARETTİR

Atideki vaka Anadolu gazetelerinin birinde gördüm. Oraya hicret eden uzak akrabamdan yarısı bana göndermişti. Fakat kari'lerimin hak-çağranemde ibraz buyura geldikleri teveccühate kısım ederim; Bu satırlarla hayat-ı husûsiyyem arasında samimi bir münasebet var. Bu münasebetten meseleyi teşrihe felsefe tarih namına lüzum görüyorum. Gazetede ki fıkra bir vech-i âtîdir:

“Merhum Muhsin validesinin emirini infaz” hususunda gösterdiği fedakarlık ne kadar ulvidir. “Merhum kendisi naklederdi:

“Validem bana:

- Oğlum! Sakın sigara içme dedi. O günden beri elimi tütüne sürmedim. Kezalik:
- Sakın oyun oynama dedi! O zamandan beri iskambil kağıdında el dokundurmadım. Bir derecedeki satranç gibi büyük fikirlere has oyunlar nerede damadan bile anlamam!

Henüz yedi yaşındayken kavuşmaktan men edildim. “Bu sebepten esir almaca gibi oyunların lezzetini bilmem!

Şunu ilave edeyim ki sudan başka bir şey içmeyişimin yine validemin o muhterem emrine tabi olmağımın neticesidir. Görüyorsunuz ki benim böyle safvet-i kalbe malik bulunmağım sırf validemin eser-i “himmetidir.

Bu kadar garip şey görmedim. Valide kelimesi yerine “büyük valide” mefhumunu ihsas eden nine” ismini koyunuz. Benim hayatım hakkında zübde-i malumat elde etmiş olursanız.

Evet! Bugünkü gibi tahattur ediyorum. Sabahları gizli gizli sigara içtikçe muttasıl beni yakalar.

Seni gidi kepaze seni!! Bacak kadar boyunla sabahleyin sigara içmekten utanmıyor musun?!

Takdirinde bulunurdu. O zamandan beri sabahları sigarayı terk ettim. Yemekten sonra içerim.

Bana oyunu da men etmişti. Kaç defalar:

Şu mel'un iskambilleri at!! Demişti, vaktaki kaybediyorsun utanmaz arsız!!!

Bu hatlardan sonra bir müddet validemin yanında oynamazdım. Bir derecedeki bulunmadığım ve oynamadığım oyunlarda hangi tarafın galip geleceğini idrakten acizim! Kezalik iki yaşındayken beni koşmaca oynamadan men etti; Bugün araba ile gezmeye mecbur oluyorum.

Şunu da ilaveten bildiririm ki meşrûbate adem inhimağım ninemin bana inhimağının neticesidir.

Tekmil terbiyemi ve bu terbiyenin bana bahşedildiği saati nineme medyunum.

Çünkü o zamandan beri ağzıma herhangi neviden olursa olsun bir damla su koymadım!!

Mark Twain

7 Numara Birinci Sene

İSTİZAH

Ne demek istiyorsunuz? Bu kıyas-ı devâir-i devletinden hangisine aittir. Bu cihetlerin izah buyurulmasını temenni ederim.

Arkadaşımız

Toplu İğne

GAZETECİLİK İLLETİ

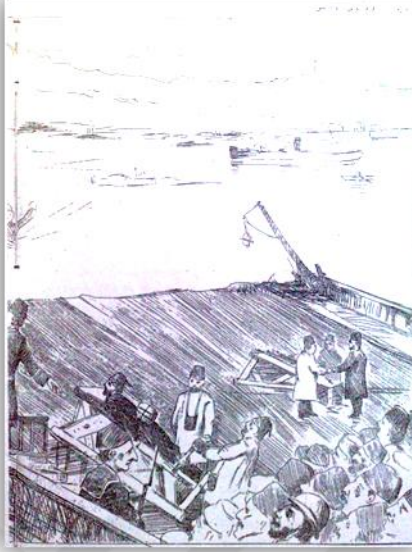
- Hüseyin Cahit Bey'e -

Havadis almak. bahusus herkesten evvel dest-res olmak gazetecilerin işte en büyük endişesi! Emin olunuz ki azizim, mevc, insaniyet, ve hatta memleket için vahim olabilecek bir hadise zuhur etse faraza bir ihtilal olsa bundan en ziyade memnun olacak gazetecilerdir. Dudaklarından teessüfe dair müessir, füsunkar, ve hatta sizi ağlatacak derecede acıklı kelimeler dökülürken...Gözlerinden dumû' be's akıtırken içinden vazifesini ifa etmiş bir kara haber müjdecisi mahzuziyetiyle muttasıl gelir.

Zaten bir gazetede tatlı ümitler verecek şeyler gördünüz mü onun zükûretle dinine hükm ediniz. Çünkü bir gazete mâkes-i şevender bunu kendi bile muteriftir.

Havadis almak hususundaki hırs ve şiddeti kendisini en müthiş tehlikelere bile ilka ettiği halde bir gazeteci bundan çekilmez... Mesela sadrazamın evine, odasına, arabasına kadar nüfuz etmek ister ve mesela başı arabada ayakları kaldırımında bir taraftan sadrazamın burnunu koklamaya diğer taraftan dört nala koşar bâr-gîrlere ayak uydurmaya çalışır ki tekerlekler çığnese yine müteessir olmayarak kalkar.. Topal topal koşarak bağırır: Sadrazamın nezlesi geçmiştir. Yarın mecliste isbât-ı vücut edecek. Ve mesela bak Osmaniye'nin ihtikarından, dübaralarından bahsedecek değil mi... Bank Osmaniye nasıl girsin. Karadağ'ın iri boy mahsulatından birkaçını heman karşısında bulur. Bir de girse bile ne alır... Fakat o yapacağını pekala bilir: Sadrazamın odasına girer nasıl diye sormayınız onu ben de bilemem Kanepenin arkasına saklanır deh-fis veya pencerelerden biriyle sadrazam konuşuyopta Doyçe Orient Banka yahut diğer bir bankayı meydan rekabetten anmaya karar verecekler, değil mi; bu saklandığı yerden fırlar her ikisinin ortasına geçer: Yakaladım yakaladım...

Nafîle elimden kurtulamazsınız diye avazı çıktığı kadar bağırır. O zaman böyle birçok uçurum aşmış olan erbâb-ı tecrübede duracak değiller a.. hemen bir kulp takarlar. Hak-ı duhûli olmadığı mahalle girdi diye zavallı gazeteciye mahkemeye kadar sokarlar reis de bir surat..a... Yine mi gazeteciler! Yaz başka iş görmeyecek miyiz der. Bilâ-sual ve el-cevap habse tıkar. Bunun adına muvakkat veya gayr-i muvakkat tevkiftir.. Kanunda müsaade etmiştir. Emin olunuz kanunda bu gazetecilerden bizar!..) Gazetecinin anası, babası, akrabası ahababı ağlaşırlar.

8-9 Numara Birinci Sene*Proje: Karaköy Köprüsü*

Davul gazetesi tarafından Nâfia Nezareti'ne takdim olunmuştur.

Gazeteci bunun üzerine ne yapar zannedersiniz?.. Belki kahrından ölmüştür dersiniz fakat değil...

Başı delikte ayakları havada o yine bağıyor:

Havadis... On paraya havadis. Meşrutiyet en büyük darbe.

Dürbün

10 Numara Birinci Sene

KÜÇÜK HİKÂYELER

3

“Mecâniyü'l- Edeb” den

Adamcağızın biri ömründe muharebe görmemiş imiş... Arkadaşlarından bir zabıta arzusunu açar ve kendisine bir muharebeye götürmesini temenni eyler.

Refiki bunun emelini derhal is'af zımında derki:

- Yarın bir muharebe olacak! Şimal kabilesi haymegâhından at gasb etmiş... Biz de yarın onları basacağız.

Ertesi gün arkadaşımın delaletiyle meydan-ı muharebeye gider. Fakat tesadüfe bakınız: Muharabe meydanına yaklaşır yaklaşmaz ta uzaklardan atılan bir ok, saff-ı harbi aşarak biçarenin başına saplanır.

Geri çekilirler. Derhal tabib celp olunur. Doktor uzun bir müddet muayene ettikten sonra.

- Okun çıkarılması lazım der, fakat ucunda zerre kadar mâde-i demağıya hayatımızı tehlikeye girer...
- Rica ederim çıkarınız! Kalmayacağına eminim.
- Acayip! Neden bu kadar emin bulunuyorsunuz!
- Azizim şayet kafamda zerre kadar beyin olsaydı burada işim neydi?!

DAVUL

Aynı neticeye iktaran eden bir vak’ada Selim Sırrı Bey’in terbiye-i bedeniye mektebine devam eden birinin başına gelmiştir. Biçare meçi tâlim ediyormuş... Karşısındaki sakarmış (nasıl olmuş bir bilemiyoruz.) Meçi saplanmış... Tedavi esnasında doktor beyne isabet etmiş mi etmemiş mi telaşlarıyla çırpınırken biçare paralı tabibi temine çalışarak:

Bende olmadığı gibi buraya devam edenlerin hiçbirinde de beyin yoktur. Hocamızdan pay biçiniz. Akıllı olan böyle bizim gibi delilere tımarhane açar mı? Demiştir.

Beyni Olmayanlara Dair Listedir

Asayiş var zille gece ve hatta gündüze paralı parasız sokaklarda dolaşanlar. Kabilenin mesleğini daire-i mıntıka ithale çalışanlar istikraz meselesinden devlet için bir netice-i hüsne istihraca alkışlayanlar.

Mücahide-i milliye'nin hangi millet nâmına olduğunu kestirmeye uğraşanlar. Matbuat nizamnamesinden medet umanlar. Matbuat nizamnamesinden Hakkı Bey tarafından kaleme alındığına dair olan rivayete aldananlar.

Hazinede bereket iddia edenler,

tensikat-ı muhayyeleden zamm-ı maaş bekleyenler,

köprünün müceddetten inşasına kail olanlar,

sokaklarımızda nezafet, terkos suyunda mütetahharet ümit edenler,

Karagöz'ün tabiratında nezaket araştıranlar,

Toplu İğne'yim iddiasıyla meydan tefahure atılanlar,

Davul'un “Vur Abalıya” Kısmında ismini, resmini görmeyeceklerinden emin bulunanlar vesaire vesaire...

11 Numara Birinci Sene

MALİYE NAZIRI ile MÜLAKAT

Avrupa'ya gönderilenlerin imtihana veyahut ciddi imtihana tabi tutulmamış olduklarını iddia edenler bu hususta kendilerine gadir edildiklerinden bahsle sûretle ve her makama şikayet etmişler. Gazetelere de derc ettirmişler. Hiçbir semeresi görülmemiş...

Çünkü makamât-ı âliyye geçenlerin hep gözleri kararır kulakları tıkanıyor. Sûretle acze halini îlâm, sütunu isma edemiyor. Davulun sesi gürdür, yüksektir. Belki onları duyurmak mümkün olur diyerek bize de müracaat ettiler.

Bunun üzerine Maliye Nazırına muharebemizi gönderdik istizah keyfiyet ettik. Gazeteci değil miyiz? Bir bahane ile muhavereye daldık mı bin şey sormadan ayrılamayız. Yine böyle oldu. Dereden tepeden; bütçeden vesaireden bahsettik. Maliye Nazırını gayet latif cevaplar veriyordu. İşte bir kısım-ı mühimini bir vech-i âfî naklediyoruz:

Muhabir bu talebe veya memur izamı hususunda iltizam hakaniyyet ve adalet edilmediği makam, şikayette serd edilmektedir.

Nazır, bu cihete dair benim kattiyen mesuliyetim tasavvur edilemez. Çünkü o derece Fransızca bilmem ki kendim imtihan edeyim. Tabiidir ki ortada Mösyö Loran gibi her sûretle emniyet edebileceğimiz bir zat dururken benim işe karışmaklığım abes olur. O imtihan etti. Ve hatta herkesin cevabını görebildiği numaralar üzerine derecede tayin etti. Demek ki pek de haksızlık olmadı.

- Fakat efendim. İçlerinde Fransızca bilmeyenler de varmış.
- Ne zarar var. Arkadaşları tercümanlık ederler. Nihayet onlarda öğrenirler. Lisan öğrenmek hususunda orada o kadar çok vesait o kadar çok esbat var ki insan için lisana vukuf-ı peydâ etmemek kabil olamaz. Evvela arkadaş var... Saniyen kadın... Salisen muhitin Türkçeye adem-i vukufu... Râbiaen ihtiyâcat-ı zâtiye... Hâmisen istidâd-ı tabîî ve en sonra da vazife.
- Paşa hazretleri pek mukni söylüyorsunuz. Sizin bu derece teferruat-ı umûrdaki vukufunuz insanı hayret içinde bırakıyor.
- Bunları bana hamiyetim telkin ediyor. Benimde Jön (zamme-i sakîle-i ileyh) Türk olduğumu siz de bilirsiniz zannediyorum.

12-13 Numara Birinci Sene

Mebuslarımıza ithaf

Horoz dövüşü

- Simanız tamamiyle ile gösteriyor. Hele sakalınız!
- Bugünkü gaileler biraz daha ağarttı yoksa Jön kelimesinin delalet tetabukiyesini tamamiyle gördünüz.
- Bugünkü gaile dediğiniz bütçe tanzimi meselesi olmasın.
- Pek iyi anladığımız. Hani bilmelidir ki bir Maliye Nazırı maaş hususunda sıkılamaz. Bu yalandır. Çünkü a'zâr ile makusen mütenasıptir. Hazinenin boşalan kısmını a'zâr işgal eder. Hiç para kalmadı mı? Kasalarda bir farenin hulûle bile meydan bırakmayacak kadar a'zârın âhz-i mevki ettiğini görmek bizim için her zaman nasip olmuş hadisatındadır. Şu sûretle bir şeyin gazetemize yanlış ihbar edildiğininide anlatmak isterim. Hazine-i maliyeye fare düşmemiştir. Düşemez saniyen düşse olur; o zaman da işimize yaramaz. Tuhafımıza gitti değil mi? Gayet basit şey. Köylünün ineğini, öküzünü, koyununu, kuzusunu sattığımız gibi İstanbul'unda faresini, köpeğini satarak vergi tahsil ederiz. Olursa hiç işimize yarar mı?

Çok özür, az para... Hasılı hazinemiz hiç boş kalmaz: salıdan salıya sallar dururuz. O kadar alışmışızdır ki paramız olsa da böyle yaparız. Bize yumuşak davranmaya gelmez. Bunlar sırdır. Fakat artık mahal kalmadığından söylüyorum.

Muhabir – demek ki artık muntazaman maaşlar verilecek öyle mi?

- Şüphe mi ediyorsunuz.
- Öyleyse önümüzdeki sene bereketli bir sene olacak. Lakin eğer bildiklerimize tatbik-i hal edecek olursak gelecek sene bereket senesi olmaktan pek uzak bulunacak. Tahsilat durgun, varıdatımız zaten az, biz endişe ediyoruz. Siz ise bereket senesi olduğundan bahsediyorsunuz. Bir türlü anlamak mümkün olamıyor.
- Ha... Onu da anlatayım bilmez misiniz, senenin on bir ayında her aile-i ali kal hal çekinmeye çalışır da Ramazan'da baklava börek yemekten hali kalmaz; ve garibi bu sûretle ramazanı geçinmeye muvaffak olur. Meşhurdur, Kadın zevcine demiş ki efendi bu ramazan ne mübarek aydır. Hiçbir ayda yemediğimiz yemekleri tatlıları yeriz. Her şeyimiz boldur bereketlidir. Ne dersin ramazan bereketli ay değil midir? Zevci meysus bir nazarla satılan kalacak yerini göstererek onu duvardaki kalınca sor; der. Ben de size kemâl-i teessüfle harita-ı memalikimizi tavsiye eylerim. O bereketi haritamızdaki Bosna Hersek'le Rumeli-i Şarkî'ye sorunuz derim.

O zaman muhabir ah... Keşke yine koyun, kuzu... Fare köpek sataydınız da biz yine o bereketsizlikle kalaydık. Tahsiratıyla çıkar.

Telefon

KARİ'LERİMİZE

Size resimli bahçe mecmuasını tavsiye ederiz. Alınız, okuyunuz memnun olmazsanız mesuliyeti bize raci'dir.

14 Numara Birinci Sene**ABONELERİMİZE İKRAMIYE**

1- Abone senetlerimizin ilk bin adedinin zuhuruna murakkam Rumeli şimendüfer tahvilatın numerolarına bir sene zarfında isabet edecek ikramiyenin onda biri senet sahibine aittir. (kıymet-ı mahsûsasına mebnî abone senetlerinin ziyâ'ından muhafazası zayi edenlerin hemen idaremiz beyan malumat etmeleri lazım gelir.

2- Babıali caddesinde emtiasının nefaset ve zarafetle müştehir “Amerikan pazarı” camekanlarında teşhir edilen otuz parça eşya ilk beş yüz abone yanlarında kura keşidesiyle otuz kişi takdim edilecektir.

Bilmece hali sûretiyle verilen abone senetlerimiz şimendüfer numerosu olmadığı gibi eşya kurasına dahi dahil edilmeyecektir.

İLANAT ÜCRETİ

Mündericat meyanına konulacak mu'tâ ilanatın santimetre murabbandan iki kuruş ve son sahifeye derc edilecek ilanat behr santimetre murabbandan kırk para vikaye yazılacak ilanat santimetre murabbandan yirmi para alınır.

Beş defadan fazla derc edilecek ilanat ücretinde yüzde yirmi iskonto olunur.

Tekmil sayfayı işgal edecek büyük ve daimi resimli vernikli ilanat ücreti ayrıca pazarlık olunur.

Vilâyat-i Osmâniye'de gazetemizin otuzunu arzu edenler kendileriyle muhabere edilmek üzere adreslerini bildirsınler.

Hilal Matbaası

İSTANBUL HARİTASI

Harbiye Nezareti muhasebat dairesi birinci şubesi ketebesinden Ahmet Nazım Bey tarafından şehir-i şehrimizin görülecek his ve ihtiyacından vareste bırakacak bir sûrette mükemmel sokak ve caddelerini mahallat ve cevâmi-i şerifelerini mebânî âliyesini esaret mahsusalarıyla gösterir. Haritası ikinci defa olarak neşredilmiştir. Şimdiye kadar meseli sebk etmemiş bir eser nafi bulunmakla edinilmesi sûret-i mahsuda tavsiye olunur.

Her kitapçı dükkanında (4) kuruşa satılmaktadır. Merkez tevzii Çenberlitaşa Kütüphane-i Osmanî'dir. Taşra için posta ücreti zam olunur.

Hilal Matbaası

1 Numara Birinci Sene

بررسی شده ۱۱۸ سیلاب

محبوب دسدری : مجسمه و امف

نقزی ۱ فروخته

آبوز به لاتی

برسندك اعتبار ایدینون اعلی دولت نقزی و طارت و دولیات
 عثمانیه همچون دولت ابریندیله ۶۵ فروخته
 ممالک اجنیه همچون ۱۶ فرانقه

اداره هناری استانبولده با عالی جوارنده جنفال اوغلی بیقرشنده دانه مخصوصه در

محمد ربك طهیر

Çarşamba
24/02/1909

Adet 16

DAVUL

11 Şubat

Nüshası 1 kuruş

1324

Haftalık Edebi Mizah Gazetesi

Anlayana sivrisinek saz anlamayana davul zurna az

Nüshası 1 kuruştur

Sahib-i imtiyaz ve müdür: Hasan Vasıf

Ser-muharrir: Hamdullah Suphi

İdarehanesi İstanbul'da Babıali civarında Cağaloğlu yokuşunda daire-i mahsusasıdır.

2 Numara Birinci Sene

İLAN

Aktör Burhanettin Bey ve Kumpanyası tarafından medet medetinden beri ve prova edilmekte olan edip azam Abdülhak Hamit Bey efendinin âsar-ı ber güzidelerinden “tezer yahut mülk Abdurrahmanü’s sâlis” nam manzum facia tarihiyye birinci defa olarak Ortaköy tiyatrosunda önümüzdeki cumartesi günü saat sekizde hanımları ve birkaç gün sonra erkeklere mahsus olmak üzere mevki temaşaya vaz olunacaktır.

Biletler çarşamba gününden itibaren Ortaköy'de tiyatro gişe senede ve Bâbîâlî karşısında hilal kütüphanesinde satılacaktır.

EDEBİYAT MÜNTESİBİNİNE

Nasıl? Geçen hafta Selanik'te neşrolunan “bahçe” mecmuasında size tavsiye hakkım yok muymuş?! Bu haftaki nüshasını da alınız; eminim pek memnun kalacaksınız.

KARİ'LERE

Zarif şairleri... Müfit makaleleri... Munis romanlarıyla sizleri memnun eden resimli kitap, musavvir muhiti okuyor musunuz? Ben okuyorum. Bilmecelerin intihabında “Kemal” muvaffakiyet şayan-ı tebriktir. Eğer boş boğazlık sayılmasa idi. Ben bu son bilmecenin halini size söyledim; ne çare ki mazurum...

MUSAVVİR MECMUA

Erkan-ı harbiye-i bahriye kaimmakamı Cemil Bey'in memâlik-i Osmâni'yyede taammîm ilim u fenne menaf-i vatana hadim olmak üzere mecmua namıyla tesis edildiği ilmi, edebi, fenni, riyaî ve siyasi risale mevkutenin birinci nüshası ifreni birinci günü intişar edecektir. Mecmua, müdürünün bahriyeli olmasından münderecatının sırf cihet-i bahriyeye inhisarı kıyas edilmemelidir.

Musavvir mecmua ilimden, fenden, sanayiden, edebiyat ve siyasiyattan bahis olacaktır, umûmidir. Her tabaka millet mutalaasından müstefit olabilir.

Mecmua-ı hususat-ı hey'iyeye de elverişli o evkat şer'iyeyi hem ezânî ve hem vasatî saatle muhtevi bir aylık takvimi de havidir.

Her nüshasına, şimdilik sekizer sahife İngilizceden Türkçeye sûret telaffuzu hâvi lûgat mehfuf bulunacaktır.

Mecmua nüshaları her ay 3 kuruş yani, yevmiye 4 paradan ibaret ehemmiyetsiz bir bedel mukabelede edinilebilecektir.

12 nüsha için abone şeraiti şudur:

Dersaadet (merkez-i tevziiden alınmak üzere) 30 kuruş

“(Kamet-gâha gönderilmek şartıyla) 35”

Vilâyat için 45”

Memâlik-i ecnebiye için 8 şilin

Merkez-i tevzii: Beyoğlu'nda mevlevihane karşısında Mösyö Rakan (popüler kütüphanesidir.)

3 Numara Birinci Sene

BİRAZ KONUŞALIM

Bazı gazeteler kabine değişmedi, dergitörleri değişti diyorlar. Ve hele evvela da böyle görünüyorsa da hakikat halde tamamıyla aks-ı vuku bulmuştur. Evvela bazı âzâsı sukut ederek yerine başka âzâlar geçmiştir. Zira kabinenin uzv-ı hâr-ı hissi uzv-ı mâlîsi (doğrusu halidir) ve barometresi değişmiştir. Saniyen sadrazam iktidarını evvelki sadrazamdan daha vasi bir cevelân-gâh bulmuştur. Çünkü hem sadrazam hem de dahiliye nazırıdır. Ne hoş değil mi? Sabah kahvaltısı için sadarete, akşam yemeği için dahiliye nezaretine gider. Yahut biri diğerine nispetle teneffüs odası vazifesini ifa eder. Mizaç-ziyaretçiler oldu mu, savmak için nezareti veya sadareti ihtiyar buyuruyor. Bu sûretle bulunduğu muvakka göre saffeti de değişerek bir mâdeye dair söz söylemek salahiyetini ihraz veya izaa eder.

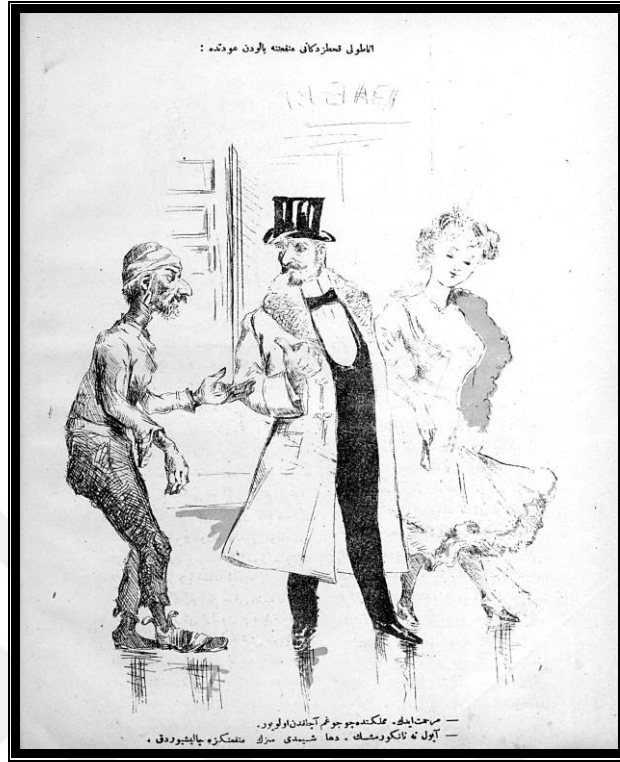
Zannetmeyiniz ki bu iki mevki işgal etmek o kadar kolay bir şey olsun bu, ya bir iktidar fevkaladeyi haiz zevata devletçe bahş buyurulur, yahut her kârda Avrupa'yı taklit etmek fikir terkiproranesi (!) tevlid eder ki çok hayre göre kendince yine öyle bir iktidar tasavvur ediliyor demektir. Kabinenin şu sûretle değiştiği ve tamamen tebdil-câme edildiği tetkikat-i salifeden müsteban olmaktadır.

Kabinelerin istinadgahı bulunmak bu da tabiidir. Çünkü “vay erkam” darb meselenin memleketimizde efrattan ziyade tatbik edilmekte olduğunu hemen bilmeyen yok gibidir. Eski nezare sorun, esbâb-ı Türkîyyi ve vâsita-i taaâlîlerini anlatsınlar.

Daha bir zaman evveline çıkarsanız devletimizde kah padişahın izame kah valide sultanlara ve kah yeniçeriye istinad ederek makam muallâ-yı sadarete çıkanları bir silsileyi namütenahide sıralanmış görürsünüz.

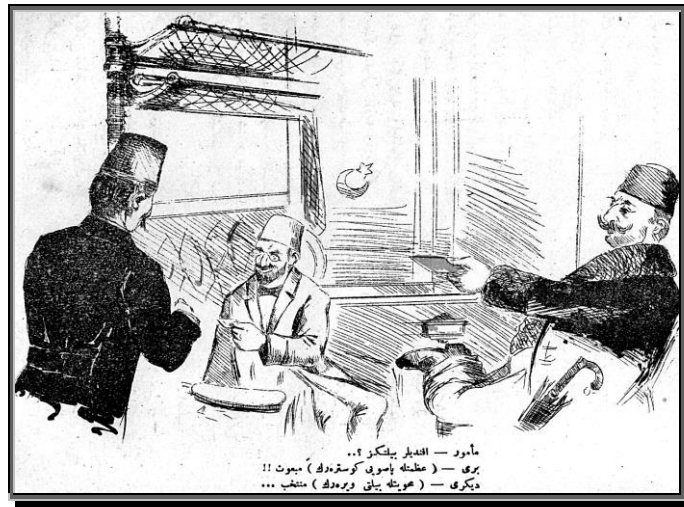
Daha sonraları, makamlarında modası geçmiştir. Zaten Avrupa'nın nüfusu o kadar mahrem noktalara kadar sokulmuştur ki her adımda her bakışta o tesiri duymamak kabil olamazdı. Kim bilir, o nüfuz kaç sadrazama istinatgah olmuştur! Kim bilir, politika namları altında iri pençelerin hoşnutunu duyarak kerhen makamlarda kendimize layık olmayanlardan ne kadar yine görmeye mecbur olduk. Ah tarih! Sen onları bilirsin. Fakat pek geç söylersin yine söylersin a.. Değil mi? o paşaların bu Osmanlı mülküne kaç mal olduğunu birer birer anlatacaksın?...

4 Numara Birinci Sene

- *Merhamet ettim memlekete, çoçuğum açlıktan ölüyor.*
- *Ayol ne bonkörmüşsün. Daha şimdi sizin menfaatinize çalışıyorduk.*

5-6 Numara Birinci Sene

- *Memur efendiler – biletiniz?..*
- *Biri (azametle pasoyu göstererek) mebus!!*

- *Diğeri (mahviyetle bileti vererek müntehab)*

Evet politika, menfaatıyla kâimdir. Muhabbet o kelimenin içinde o kadar az yer tutar ki hemen hemen politikada muhabbet aramamalıdır, hükmü verilebilir. Bahusus ki bizim hükümetimiz de politika tatbikatının ne demek olduğunu görmek için tesirat-i hariciye ile nasıl bocaladığımızı bakmak kifayet eder.

İngiliz politikası, bunu anlayamam... Bunu havsalam almaz. Eğer muhabbet maksud ise aşk u ibtila romanlara yakışır. Hükümetler bilmem böyle bir şey duyabiliyorlar mı? Bir de okumak yekdiğerine olan muhabbeti, mesut günlerde sırtmak ve kara günlerde el ovuşturmaktan ibaret kalıyorsa buna açıkça baba dostluğu demelidir.

Kemal Paşa İngiliz politikasına istinat ediyordu. Ve gördük ki sükutu üzerine Londra gazeteleri bahusus Times, menabinin aşkınlığından tuğyan etti. Nasıl tesirat hariciye görülüyor mu? Biz korkup yine onların dediğini muvakkâ geçireceğiz. A kuzum böyle olduktan sonra bunlara saltanat seniyyenin Londra ve Petersburg şubeleri desek daha iyi olmaz mı? Acaba Hilmi Paşa'nın hangi şubeye intisabı var.

Serbestîye sorun. Şeref, sokak şubesi olduğunu bâlâ-pervâz söyler. Fakat bu böyle ise ben kendi hissem Hilmi Paşa'ya beyan itimad ederim. Çünkü tarih nokta-i nazarından tesirat-i hariciye masum kaldığımız bir zaman çıkmış oluruz, artık kendimizi bahtiyar addederek yekdiğerimize iyâdî tebrik ve tesidimizi uzatalım. Memleketimizin her noktasında bir emniyetsizliktir ârız oldu. Olmuş ise mevlâ rahmet eylesin (1) Sağ ise kulakları çınlasın, hocamız Hakkı Bey bu emniyet bahsini bize güzel anlatmıştı. Her memlekette cinayat olabilir. Her yerde katta tarik bulunabilir. Bu o memleketin asayişinden mahrumiyeti istilzam etmez. Hem mühlik bir halde değildir. Fakat adam soyuyorlarmış yol gösteriyorlarmış, caniler türemiş, fikri halkın zihnini işgal etti mi? Buna emniyetsizlik derler. İşte haksızlık bu noktadadır. Buna çare bulmalı!

Mertebeler soyulurlarsa daha doğrusu soyulmaktan korkarlarsa tabii gece işine gelmezler. Sonra biz zavallı gazeteciler gazete vaktinde yetişsin diye uğraşalım. Adam bırakın. Sanki biz de rahat mıyız? Acaba hangi mahkemededen çağırılacağız; karşımıza zabtiyye nazırı mı çıkacak diye düşünmekten serbest yazı yazabiliyor muyuz? Yarın bir matbuat belâ-ı daha çıktı mı? O zaman gazetelere paydos !

Telefon

Hamiş telefon muhaveresine dair imzası mahfuz mektup sahibine teşekkür ederiz “Alo yerine “kim o” demek münasip olup olmayacağını karî’in-i kiramdan istiksar eyleriz. En münasip cevap gönderen zata bir senelik aboneliğimiz takdim edilecektir.

(1) Çünkü İtalya'da zelzelenin sonu alındın mı ve hasarat ne dereceye varmıştır, el'an bilemiyoruz.

7 Numara Birinci Sene

KÜÇÜK MUHAVERELER

İki mebus arasında:

- Niçin söz söylerken gözünüzü kapıyorsunuz?
- O kadar yüksek şeylerden bahsediyorum ki gözüm kararıyor. Bu sebepten!!!
- Ya?!
- Nasıl benim yeni hocanızdır memnun musunuz?
- Pek cahil şey; Her gün bize soruyor?
- Acep! Bu zamanda da böyle hocalar ha!!

TELGRAF

Budapeşte: 30 Şubat akşam (gecikmiştir). Tarih-i siyâsî mütercimliğiyle helvacı tablakarlığı arasındaki men cihetü'l-iktidar iddia olunan zerâfet-i teşbihîyye (1) nin Mösyö Senyöpusçe bir eser-i hakaret addedildiği bu mehâfil-i edebîyyesinde devran etmektedir. Aradaki vech-i şüphenin muvaffak bulunup bulunmadığını tetkik zımnında mûmâ-ileyh müracaatı üzerine Fransa Akademisi tarafından Mösyö ve emirinin riyaset-i tahtından müsteşrikinden mürekkeb bir heyet-i alemiyyenin îzamı karar-gir olmuştur. Neticeye kemâl-i heyecan ile inzar olunur.

San Francisco 15 Şubat bir altında gürültüler iştiliyor. Ahali heyecanlıdır.

San Francisco 12 Şubat tehlike bertaraf edildi. Osmanlı kainesini sükutu gürültüye sebebiyet vermiştir. Şâyan-ı iş'ar bir havadis yoktu.

Aydın 9 Şubat (Rûmî) Çakıcı fevkalade mahsundur. Kendisiyle mülakat talep eden muharrirleri kabul etmiyor.

Beylerbeyi keza şimendüferi durduran zat-ı arifin resmi bekleniyor. İstical ediniz.

Nişantaşı keza sadarettten düşen zatın esnâ-yı sükutunda “Vay oğlum”.

Bura mehafilinde dediği bu kat’iyen tekzib olunmaktadır.

Anadolu Hisarı keza mavi sakallı kırmızı burunlu adamların zuhuru davulun ilanından makdemmiş.Karagöz’ün tarafında aslına tesadüf edilmiştir.

Dergiler arası 9 Şubat burada artistler piyasası düşkündür.

DAVUL

Burhanettin Bey’in nazar-ı dikkatini celb ederiz. Avrupa'dan getirilen nam böyle düşürülmemeli.

GARİP SATRLAR

Resimli kitap; Bugünkü ediplerimiz:

“Farz-ı mahal olarak, bir müdekkik ilan-ı hürriyyetinden beri yazılan bütün satırları okumuş olduğunu farz edelim.” Filhakika bunu farz ederseniz farziyyatınız garip olur.

Dalkavuk;

“ Bu nam altında ahiren bir tiyatro piyesi neşredilmiştir”

8 Numara Birinci Sene

VUR ABALIYA

Ahmet Rıza Bey

İlk defa ismini işittiğim zaman titremiştim. Muhattabım temin etti:

- Korkacak bir şey yok! Şayet ağzından kaçırırsak maksadım “Rıza-yı hükümdarı”dır dersene! güldüm.
- Neden gülüyorsun?
- Teviller gide içtimâ-i zıddene bile muvaffak oluyorsun; şayan tebriksin!! O tafsilat verdi:
- İçtimâ-i zıddeyn filozof beyninden başka her yere sığar. Beyaz ve siyah içtima etmezmiş! Bu da sözü mü? Gece ile gündüz telaki etmiyor mu? Vakıa hîn içtimada her ikisi de mahiyet-i asliyelerini gaib ediyor, Ufuklar süsleniyor. Sonra hangisi galip gelirse

o, hükmünü soruyor, fakat birleşiyor ya mesela orada!! Arkadaşımın bu mütalaası şimdi bütün felsefesiyle görmek, ve kendi tecelli ediyor. Evet! Gece ile gündüz telakki etti: Bir tulû'samimiyetiyle sarıştılar... Öptüler... Biri idâde ruhbahşende diğerine sevindi. Fakat diğer kadir-naşinaslığa bakınız. Bir matbuat nizamnamesini bile tasdik etmiyor.

Ahmet Rıza Bey, Paris'te bulunduğu müddetçe yalnız gazetesinin ismine münhasır kalan meşrutî çıkarmıştı. Sonra İstanbul'a geldi. Halk bu mücahidi alkışlamaya müheyya bulunuyordu. Fakat rivayetler o kadar mütebeddildi ki her an istikbale hazırlandığımız halde nokta zuhûrî göremediğiniz için harekete mütereddî edin.. Nihayet mukrî köyünde çıktı. Halk tehacüm-i muhtasar bir nutukla mukabele buyurdular... Zannolunuyordu ki Paris belagatının hepsini Prens Sabahattin sürüklemiş! Efvâh-ı mütebaki nasipsiz kalmışlar!!! Lakin itirafa mecburum, Ahmet Rıza Bey emsalsiz diplomattır. İstanbul'a gelir gelmez alem siyâsiyattaki zayıf noktaları keşf etti. İngiliz seferine:

- Muhabbet lafziyye yetişmez, demişti, Mısırlı ne vakit tahliye edeceksiniz! Hakkı yok muydu? Bosna Hersek Rumeli Şarkı-ı gazabına hizmet edenler nefeslerini o kabiliyeten tecrit etmeleri lazım gelmez mi? Ne çare ki sefir bu nükteyi fark edemedi. Esnâ-yı ziyafette harekât-ı sâbıkasının vaftiz muamelesi icra edildi; suyu içti. İşte bu vak'adan sonra der ki Tanîn her gün tekrarı vechle Ahmet Rıza Bey nükte-perdazlığa başladı; çok söylemek işte biz hutebâ' bahsederken meclise
- Sabrederek ...Şimdi bitirecek diyor!!

Perşembe 21 Kanun-ı Sani 1324

Hangi nam altında?! Aradık, durduk. Ne altında, ne üstünde "bu nam"ı göremedik!

Resimli kitap; terbiye-i beyne'l- milel:

"Milletler birbirini sevmek için birbirine daha iyi tanımıyorlar."

Birbirini tanıyanları da görün. Yine aynı netice..Ulûm-ı iktisâdiyye

mecmuası:

"Hürriyet-i mezhebiyye"

Bilmem ama tecdit-i nikah lazım gelir.

Resimli gazete:

113 madde kamilen tay u lağv edilmiştir.

Peki ama niçin 24 punto ile yazıyorsunuz. Hasbe's- sadaka makam-ı âidinin nazar-ı dikkatini celb ederim.

9 Numara Birinci Sene

10 Numara Birinci Sene

MÜŞKİL BİR MEVKİ

Geçen gün nezle ye dair tıbbi bir mübahase yürütmüştüm. Kari'lerimden bazıları bu gibi müfit makalelerle tezyin-i sütun etmeğimizi tavsiye buyuruyorlar. Filvâki hakları da var. Böyle gayr-i muttarid havalarda sıhhat-ı umûmiyyeyi gözetmek ve o yolda eserler... Musahabeler hatta konferanslar tertip etmek her vicdanlı gazetecinin vazifesidir.

Fakat mevzu intihabını muharrire bırakanlarını rica ederim. Çünkü bilirsiniz tıbbın vüsat-ı hazırası bu alemin nikat-ı mühimmesini ihataya imkan bırakmıyor.

Bu felsefe dakikayı bana yazdıran kari'lerimden birinin mektubu oldu. Bakınız ne diyor.

Azizim muharrir efendi

Makalenizden büyük bir vukuf sahibi olduğunuzu anlıyorum (resmi) yazılarınızın ashâb-ı ihtiyacın daima işine yaradığı muhakkaktır. Bunun için sizden derdime deva istiyorum.

Bundan bir sene makdem mekteb-i mülkiye mezunlarından bir efendiye nişanlanmışım. Tarafeyn büyük bir sevinçle hazırlığa başladılar. Lakin düğünüm on beş gün kala zevcim çiçek hastalığına tutuldu. İyi olduğu zaman yüzü sünger taşına dönüşmüş gözünün biri üful etmişti. Rabıtayı kesr etmek istedim. Fakat vicdanım razı olmadı. Düğünü iki ay sonraya talik ettik.

Yevm-i muayyenden bir gün evvel Münib (bu nişanlımın ismidir). Gözleriyle havada uçan bulutları takip derken ayağı büyük bir deliğe girdi, ve kırıldı.

Yine bu izdivaçtan vazgeçmek lüzumunu hissettim. Lakin hamiyet-i hissiyye buna mani oldu: Tarihi izdivaç Temmuz on beş tâlik ancak 10 Temmuz hadisesindeki keşmekeşte nasıl oldu, bilemem zevcimin bir kolu daha vücuttan ayrıldı. Bu son hadise her iki taraf ailesi için bir felaket idi. Fakat pederim ittihad-ı terakki cemiyetinden olduğu için bana hürriyet şerefine feda edilen bir kolun sahibi daima muazzez olduğunu anlattı. Büsbütün velime cemiyetini iktisab-ı afiyet tarihine bıraktık. Esasen kolun bu sûretle feda edilmesi muvazene nokta-i nazarından muvaffak etti. Çünkü sağ ayağı ve sol kolu gitmişti. Binaenaleyh *Centre de gravite* kemâ-kân-ı bâkî idi.

Ne çare ki tâli!! Son bir şeamet gösterdi: Münib'in sol ayağını iki kalan askerin otomobillerinden biri kopardı. Ve nihayet, zevcim sizin makalenizi bütün bir dikkatle okuduğundan uzaktan çingänenin zincir-i der-enf olan getirdiği bir ayıyı sizin "Ayı saydı" makalenizdeki bir tecrübeyle avlamak isterken Bâbîâlî'nin çamurlu buzlu yokuşundan tahta ayakları kayarak sağ kolu üstüne düştü. Bu biçare uzv-ı mâlûle geçen gün esnâ-yı ameliyatta çıkarıldı.

İşte size tekmil safvetimle beyan ettiğim şu ahvalden nasıl kurtulmak mümkündür! Ne yapayım? Ne yapayım ki ne o biçare Münib'in gönlü kırılınsın.. Ne de ben vicdanen muvazene-i muzip olayım!

İmza

11 Numara Birinci Sene

KIYASET

Görüyorsunuz ki mühim bir mesele karşısında bulunuyorum. Evet vereceğim cevap tam bir kadının ve bir sülûsan erkeğin hayat-ı âtiyesine talik ediyor. Onun için vicdanın telkinatından ziyade maddiyata atf-ı ehemmiyet lazım gelir.

O halde ‘‘ kıyaset’’ hanımefendiye cevabım şudur: Avrupa'dan meşinden mamul ve gayet dayanıklı bir çift kol, bir çift ayak ve bir tek cam göz ısmarlar ve zevcenizde doksan bir gün mehîl-i kat'î verirsiniz. Şayet bu doksan bir gün zarfında zevcenizin kafası kopmazsa feniâmu'l- malûb düğünü yaparız. Fakat emin olunuz uzvlarını feda hususunda bu kadar ibrâz-ı semâhat eden bir zatın son tecrübesi pek tehlikelidir. Demek ki bade'l-izdivaç vefat ederse kollar, ayaklar ve cam göz, size kalır. Ziyanız zevcenizin son uzv-ı zî-hayatını kaybetmekten ibarettir. Evet hanımefendi Munib Bey'le izdivaç ediniz. Ben iyi düşündüm. En muvaffak târik budur. Vakıa Munib Beyefendi feda-yı uzv tecrübelerini boynundan başlaması lazım gelirdi. Bu sûretle mesele şimdiye kadar çoktan hal edilmişti; fakat bilirsiniz ‘‘metod’’ şahsidir. Umûmi olamaz. Binaenaleyh boynunu en sonraya saklamasından dolayı zevcenizin sülûsan kısm-ı hazırını tahtaya salahiyetimiz yoktur. Benim için yegane yapılacak şey ‘‘Ayı Saydını’’ babialı yokuşunda tatbik etmek isteyecek kadar fedakar bir karie malikiyetimden dolayı ifhar etmektedir.

Mark Twain

Hamiş: Geçen haftaki makalenin zîrine ‘‘Toplu İğne’’ istizah serlevhalı bir fıkra ilave etmiş güya nezaretlerden birine taş atıyormuş. Kari'lerim vicdanıza... Evet o sizin temiz vicdanınıza müracaat ederim. Benim yazılarım içinde ale'l-ıtlak şahsiyâta ait bir şey gördünüz mü? Bizim ‘‘Toplu İğne’’ iki matbuat nizamnamesiyle Vur Abalılarından dolayı galiba tekne altına girecek. Beni de şerîk-i cürüm yapmak için safvetimden istifade etmeye kalkışıyor...

Aman ya Rabbi... Ne çok bilmiş... Ne çok bilmiş... Hemen şerrinden bende dahil olduğum halde cümlemizi Cenâb-ı Hak masun buyursun...

T.M

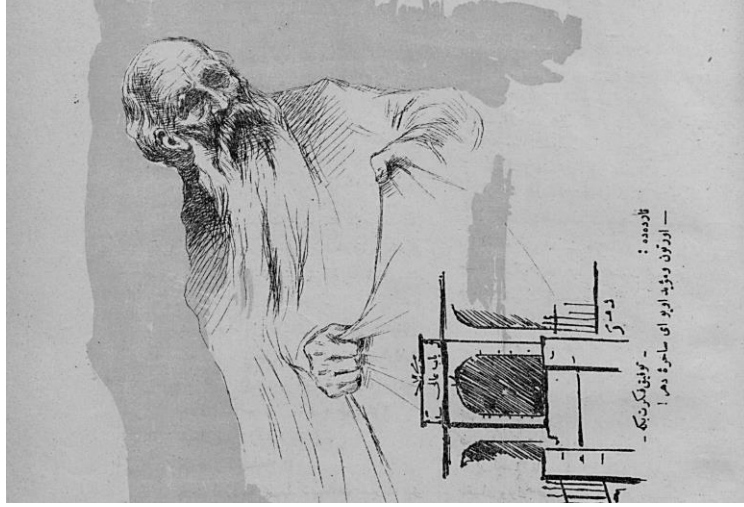
Nezih bir kalem tarafından müellifin iktidarına çesban bir sûrette tercüme olunan Victor Hugo'nun "Ruy Blas" ismindeki dramının yakında mevki-i intişare uzv edileceğini deva ol muhterem kari'lerine tebşir eyler...

12 Numara Birinci Sene

- *Banka memuru- hele hele paşam... Yine mevkinize geçiniz görüyorsunuz. A bize yazık oldu.*
- *Paşa hazretleri- ne yapayım – elde bir şey yok ki...*

13 Numara Birinci Sene

- *Kar dede: Teyfik Fikret Bey'e*

14 Numara Birinci Sene

KÜÇÜK HİKAYELER

Bedevi garblardan biri çölde giderken şeytan rast gelir. Ufak tefek muhaverelerden sonra şeytan der ki:

- Böyle her ikimizde yoruluyoruz. Buna bir kolaylık bulalım!
- Ne gibi?
- Mesela ben senin omzuna bineyim. Çok şarkı bilirim. Bunları söyleyeyim. Şarkılarım bittiği vakit sen benim omzuma bin, şarkılarına başlarsak bu sûretle hem anlatır hem gideriz.
- Bedevi usulu derhal kabul eder; şeytanı şeytanı arkasına alır. Şeytan muvaffakiyetinden memnun olarak tagannîye başlar. Epey müddet söyler; nihayet susar bedevi hayr ola... Niye durduk?

Şeytan: Şarkılarım bedevi.

Bedevi: Pekala !!

Bunun üzerine garb şeytanlık sırtına biner fakat yalnız “yâlel” faslıyla koca çölü geçerler.

İşte ben son vak'ayı buna benzetiyorum. Pir-i siyaset tedbir eyle birlikte meçhulat-ı siyasiyye içinde “mevâl” okuyarak gidiyorduk. Fakat bereket versin bizim şeytan mebuslar işi çaktılar mevvalciyi al aşağı ettiler. Yoksa bizde bir “yâlel” ile sahra-yı hürriyeti katı'ederek.

Tekrar intişar başlayan muhterem mizanı tebrik ile devam-ı muvaffakiyeti temenni eyleriz.

HİLAL MECMUASI

Kari'lerimize bir tebşir

Hilal Mecmuası yakın zamanda neşrolunacaktır. Mündericatı şimdiden kari'lerimizi temin ederiz ki pek nefis olacaktır. Memleketin muktedir. Kalmalarından hemen hiç kimse yok ki bu nefis mecmuaya muavenet vaad etmemiş olsun. Seksen doksan büyük sahife Londra fabrikasının en güzel kağıtları renkli ve sûret-i nefisede matbu resimler, levhalar fevkalade tezeyyünat-ı karikatür eserin nefâseti hakkında kari'lerimize bir fikir verilebilmek için mecmuanın “hilal-i şirket tabiiyyesi” nin nezâreti altında intişar edeceğini söylemek kafidir.

“Ulûm-ı iktisadiyye ve ictimaiyye mecmuası” tabilerinin matbaacılık ve tabilikteki vukuf ve iktidarları bütün mensubun matbuatın müsellimidir. Mecmua memleketimizde fiyatının ucuzluğu münderecatının nefaseti ile fevkalade bir mevki ihraz edecektir. Tekrar edelim gaib güzel kağıt üzerine seksen doksan büyük sahife kısım-ı azami ince hurufat ile dizilmiş renkli resimlerle ilaveler, en meşhur ressamların levhaları, karikatürler ve hepsine mukabil yalnız yüz para fiyat.

Hilal mecmuası 15 günde bir intişar edecektir.

15 Numara Birinci Sene

ABONELERİMİZE İKRAMİYE

1- Abone senetlerimizin ilk bin adedinin zuhuruna murakkam Rumeli şimendüfer tahvilatın numerolarına bir sene zarfında isabet edecek ikramiyenin onda biri senet sahibine aittir. (kıymet-i mahsûsasına mebnî abone senetlerinin ziyâ'ından muhafazası zayi edenlerin hemen idaremiz beyan malumat etmeleri lazım gelir.

2- Babıali caddesinde emtiasının nefaset ve zarafetle müştehir “Amerikan Pazarı” camekanlarında teşhir edilen otuz parça eşya ilk beş yüz abone yanlarında kura keşidesiyle otuz kişi takdim edilecektir.

Bilmece hali suretiyle verilen abone senetlerimiz şimendüfer numarası olmadığı gibi eşya kurasına dahi dahil edilmeyecektir.

İLANAT ÜCRETİ

Mündericat meyanına konulacak mu'tâ ilanatin santimetre murabbandan iki kuruş ve son sahifeye derc edilecek ilanata behr santimetre murabbandan kırk para vikaye yazılacak ilanata santimetre murabbandan yirmi para alınır.

Beş defadan fazla derc edilecek ilanata ücretinde yüzde yirmi iskonto olunur.

Tekmil sayfayı işgal edecek büyük ve daimi resimli vernikle ilanata ücreti ayrıca pazarlık olunur.

Vilayat-ı Osmâniye'de gazetemizin otuzunu arzu edenler kendileriyle muhabere edilmek üzere adreslerini bildirsınler.

İSTANBUL HARİTASI

Harbiye Nezareti muhasebat dairesi birinci şubesi kütübesinden Ahmet Nazım Bey tarafından şehir-i şehrimizin görülecek his ve ihtiyacından variste bırakacak bir sûrette mükemmel sokak ve caddelerini mahallat ve cevâmi-i şerifelerini mebani aliyesini esaret mahsusalarıyla gösterir. Haritası ikinci defa olarak neşredilmiştir. Şimdiye kadar meseli sebk etmemiş bir eser nafi bulunmakla edinilmesi sûret-i mahsuda tavsiye olunur.

Her kitapçı dükkanında (4) kuruşa satılmaktadır Merkez tevzii Çenberlitaş'ta kütüphane-i Osmaniyyedir. Taşra için posta ücreti zam olunur.

Hilal Matbaası

1 Numara Birinci Sene

۱۷ فروردین

مساب دوسبرون : مسد رانف

نومبر ۱ فروردین

داوول

امروز به لای

برسد که اخبار به بدن آوردند نوری و ستاره و نورانی
 نماز به این رت از نور در ۶۵ فروردین
 کمال ایندی برون ۱۶ ژانف

اداره ه هانگی استازله باطل جوارزه جمال اولی بیستونه از اول فروردین

مسد رانف

1re ANNEE N° 16

LE FÉVRIER 23 1909

Administration:
 Rue Djigal-Oglou
 N° 19 bis
 Constantinople

JOURNAL HUMORISTIQUE

Paraissent

LE

Mercrèdi

ABONNEMENT

Turquie 65 Liras

Etranger 16 F.

LE NUMERO 1 F.

Çarşamba
03/03/1909

Adet 17

DAVUL

18 Şubat

Nüshası 1 kuruş

1324

Haftalık Edebi Mizah Gazetesi

Anlayana sivrisinek saz anlamayana davul zurna az

Nüshası 1 kuruştur

Sahib-i imtiyaz ve müdür: Vasıf

Ser-muharrir: Hamdullah Suphi

İdarehanesi İstanbul'da Babıali civarında Cağaloğlu yokuşunda daire-i mahsusasıdır.

2 Numara Birinci Sene

BİLMECEMİZ

“Bir zat tarafından tertip edilmiştir.”

Ben; bütün insanlara lazımım.

Başını kesecek olursanız cümle kadınların en ziyade arzu ettikleri bir şey olurum.
Ayaklarımı da kesecek olursanız meydanda kalan gövdem sizi hayretten hayrete giriftar eder.

Kesik başımla ayaklarım bir yere kalırsa tâife-i rûhâniyetten birisi olur.

Ben neyim?...

Halledenler arasında kura keşidesiyle kazanan zarif bir vazo takdim edilir.

ANADOLU KAHT-ZEDEKÂNÎ MENFAATİNE

“Mizan” gazetesi muharriri Murat Bey tarafından verilecek konferans ve Osmanlı tiyatrosu marifetiyle icra edilecek lu’biyyâta mahsus biletler önümüzdeki pazarertesi

gününden itibaren Ferah Tiyatrosu gişesi ile Hilal Kütüphanesinde satılmakta olduğu ilan olunur.

İLAN

Tiyatro meraklıları

Hâsılât selâmet-i umûmiyye cemiyetine aittir.

Ferah Tiyatrosu'nda Jön Türk tiyatro kumpanyası tarafından Şubat'ın yirminci cuma günü akşamı saat üçte Selahattin Eyyubi nâmında altı perdelik tarihi bir oyun verilecek ve Doktor İbrahim Temo Bey selâmet-i umûmiyye nâmına ve Doktor Ali Bey mesâil-i siyâsiyye hakkında konferanslar vereceklerdir.

KARİKATÜR

Artist Mehmet Fazıl Bey'in bu nâmıyla neşrettiği karikatür mecmuasını kari'lerimize tavsiye ederiz.

RESİMLİ BAHÇE MECMUASI

Mündericatı şayan-ı istifade, tabî-i nefistir. Esasen bakir kalemlerin menba-ı tecellisi olan bu zarif mecmuanın bu haftaki nüshasını okuyunuz.

3 Numara Birinci Sene

BİRAZ KONUŞALIM

Bu haftanın en mühim hadisesini 324 senesinin vefatıdır. Allah temmuzdan evvelki taksiratını affetsin bizden bir dua-yı samîmâne..

Fakat bütçe meselesi biraz garipleşti. Esasen biz bu neticeyi devr-i istibdatta mektep hukuk sıralarında öğrenmiştik. Hangi bir vesile ile olduğunu tehadür etmiyorum. Bir gün Hakkı Bey demişti:

- Bütçe o şeydir ki bizde yok..

Vakıa tarif-i efradını câmi ağyarını mâa değil... Fakat o kadar munis ki...

Neyse şimdiki halde 1320 senesinin mart ayı bütçesi var! Bu Osmanlıların bütçe malisidir. Fakat Matbuat-ı Osmaniyye'nin bütçesi?!?!!

Evvela tecrübe diye bir gazeteci saffetiyle şunu itiraf edeyim ki matbuatımızın bütçesi pek vahimdir. Her gün yeni cilvelerle inzarımıza arz edilen bu gazeteler bilir misiniz ne kadar esaslı fedakarlık iktiham ederek vücut buluyor. Vakıa resimli romanın resimleri kısmen Fransızca neşr olunan” Moderen bibliyotek silsilesinden senden alınmış lakin bu da bir iş değil mi?

Mesela “Kadınlar Arasında” nâmındaki roman bir şeye benzememiş... Fikirlerin hayatta olmamasından sırf nazar-ı üslûbta da bir incelik yok...

Mesela “Ecir u Sabır” hikayesini eğer ya yanılmıyorsam bundan on iki sene Makdem ya İkdâm veya Sabah'ta okumuştum...

Fakat matbuat da asıl mühim... Esaslı inkılabı şehbal vücuda getirdi.Yirmi büyük sahifeden ibaret bulunan bu gazetenin her sahife sendeki mübahasat Avrupa'nın en büyük spesiyalistleri tarafından bilhassa şehbal için yazılıyor. Selis kalemlerle lisanımıza tercüme olunuyor. Sonra garbın o büyük sanatkarları tarafından vücuda getirilen nefis tabloları en bakır, en mûnis hislerin ufuk-ı tetebbunuzda tecelli ettiğini görüyorsunuz. Fenn'in en son Türkiyatını, felsefenin en gizli noktalarını, mizahın sevimli şekillerini, nazar-ı güzide tecessüm ettiren olan bu gazetenin fikrimce yegane kusuru on beş günde bir çıkması olacaktır. Müesses-i mübecceli Sadettin beyefendiyi tebrik ederim.

Mızrab

4 Numara Birinci Sene

Mahdümlar koleksiyonundan numero:1

Mağbun âzam

5 Numara Birinci Sene

Tarih milleten bir yaprak; mülkiye masâlihesi: 2 Mart 1325... .Gecesi

İnşallah bundan böyle aramızdan su sızmaz... Sızmaz.

6-7 Numara Birinci Sene

KONFERANŞILAR HAKKINDA

“Perde açıldığı zaman boş bir sahne nazarlar çarpar. Yeşil örtülü masanın üstünde surahi, bardak ve birkaç kitap var. Tiyatro bir sıhhat ve sükût.. Herkes sahneye nasib-i nazar etmiş. Bu aralık yan taraftan bir adam görünür. Ortaya kadar ilerler... Bir reverans yaptıktan sonra masanın yanındaki iskemleye oturur ve başlar:”

Efendiler! (sükût..) Efendiler (Bir müddet daha sükût..)

Ben sair konferanslar gibi vâhî olduğu kadar mizaca, adeta itba etmeyeceğim. Evvela konferansımın bir mevzûi var. Evet yalnız bu nokta beni diğer konferansçılardan tefrika kafidir. Mevzûbahsimiz ezmine-i mütekaddimeden telezamanımıza gelinceye kadar geçen müddet konferansın mevki, bahusus bu son senelerde konferansçıların faaliyet-i müessifanesini tetkikattan ibarettir. Konferanstan Murat (şimdi bu kelimeyi söyleyebiliriz. Şiddetli alkışlar.) Efendiler konferansçıdır. Siz Murat Bey'in Roma Tarihi hakkındaki fikirlerini anlamadın, Ali Kemal Bey'in tiyatro musahabatını bilmeden, yaşayabilirdiniz. O eminim ki zevat-ı mûmâ-ileyhimâ efkâr-ı husûsiyyelerine ittîlâ' size hiç birşey ilave etmedi. Görülüyor ki konferansın bir sebebi, müşevviki tanınmak ihtiyacıdır. Mevzuubahis daima ikinci derecede kalır. Konferansçıların talakatlarını, zekalarını yeni şık elbiselerini göstermek uğrunda her şeyi feda ederler.

“Şık” diyorum. Çünkü efendiler şıklık konferansın tefrik kabul etmez bir hassasidir. İşte mesela şimdi bana hafif bir asabilik arz oldu. Zira gördüm ki kunduramın ucunda ufak bir toz lekesi var. Müsaadenizle..

(Ayağının ucunu pantolonu siler).

Bir şey kaldı. Acaba bir şey kalmaz mı? Eminim o küçük toz lekesi çehremde derin bir tebdil husule getirmiştir (cebinden aynısını çıkarıyice kendisini muayene eder).

Hamdolsun o kadar asabiyetim kabarmamış...

Konferansın sebebini söyledik. Şimdi şartlarına gelelim.

Efendiler! Bu şartlar o kadar kesir değildir. Çünkü bir tanedir: Mevzûi tanımamak! Konferans veren zat bahsedildiği meseleden zerre kadar malumatı olmamalıdır.

Fakat, diyeceğiz, mekatib-i aliye muallimlerinin... Erbâb-ı ihtisasın verdikleri konferanslar şu tarifimiz de dahil değildir. Zira onların main bir mevzûi vâv-ı mevzua dair derin tetebbuları var...

Filhakika öyledir. Lakin onların ki konferansı mı? Listesiz dinlemen bir ders... Esasen iktisat-ı malumat fikri olsaydı. Tiyatroya değil, bir darülfünuna gitmekliğiniz lazım gelirdi.

Konferansçı, alkışlanmak... Sâmiinin hüsn-i teveccühnü celb etmek isterse evvel-i emirde hiçbir şey bilmediğini isabet etmesi icap eyler. Evet demin gördüğünüz vechle sahneye çıkar, sâmiini selamlar ve nihayet iskemlesine oturduktan sonra huzuruna müstehzi bir nazar fırlatarak muhtelif çehreler arasında kendi fikrini kabule meyyâl bir sûret bakınır ve onu muhatab addederek sözüne başlar. İşte bende içinizden birini intihab ettim (herkes birbirine yakıştır).

Bir konferansçı kable’ş-şürûh üç dört hikaye tahattur etmesi zarif nükteleri zihnin, çıkarılması kolay bir yerine yerleştirmesi lazımdır. Bu sûretle mevadd-ı ibtidâiyye ihzar edildikten sonra konferansa başlanmalıdır. Mümkün olduğu kadar belîğ ifadelerden, ince nüktelerden kaçınmak icap eder. Çünkü sâmiin ne pek zeki ne de pek ahmak zevattan mürekkebtir. (hâzırın bu hitaptan hariçtir, alkışlar).

Birkaç kitap... Ufak tefek birkaç not konferansın mâ-bihi’l-istinâdîdir. Fakat kitaplara bakmak... Notlara da şöyle ara sıra göz gezdirmek adet olduğundan bu kinistten tedarik edilen birkaç pejmürde kılıklı (Çok okunduğuna delalet etmesi için kitabın eski olması şarttır.) Kitapla kasap veya bakkalın haftalık puslaları hüsn-i istîmal edildiği taktirde işi idare eder. Bilfarz şu bizim masanın üstündeki kitapları tadvik edelim:

İbtal-i mezheb-i maddiyun: Aydın vilayeti mâ-tahrir vergi müdürü İsmail Ferit efendinin bir eseri (1312) senesinde İzmir'de tab edilmiş. Ve Maarif Nezareti celîlesi (handeler) tarafından takdir kılınmış.

Mevzumuz münasip değil ama neyse... Bunu Meclis-i Maarif niçin takdir etmiş biliyor musunuz? Çünkü müellifi; evvela şemsin arzından büyük olmadığını saniyen kere arzın yuvarlak bulunmadığını isabet ediyor. Bu isabet, Meclis-i Maarif âzâlarının fikirlerine tamamen mutabık olduğundan takdir buyurmuşlar (Yaşasınlar sedaları).

Neyse mevzua gelelim:

Kitapları tatkik ediyorduk:

Hayat-ı Muhayyel; Hüseyin Cahit Bey'in?! Acayip! Bu kitabın bende olduğunu bilmiyordum! Tecvid Karabaş...

Atheisme: Felix le Dantec

(Her taraftan adem-i memnuniyet emareleri... Bir, iki isak sesi... Konferansçı ayağa kalkar ve elindeki kitabın yanlarını irae ederek:)

Henüz kesilmemiştir. Okumadım okumayacağım da!!! (Şiddetli alkışlar.)

Görüyorsunuz ki bu getirdiğim kitaplarla konferansımız arasında zerre kadar bir münasebet yok... Kezalik notlarımı da size göstereyim: Evvela şu (Bir tiyatro ilanı ibrâz eder.)

Saniyen şu (Davul gazetesinin dördüncü nüshası) Halkın şiddetli alkışlar arasında perde kapanır...

Fantaziyo

8 Numara Birinci Sene

9-10-11 Numara Birinci Sene

VUR ABALIYA

Ahmet Hikmet Bey

Bugün size edebiyat-ı cedidenin en şayan-ı dikkat simalarından bir olan Ahmet Hikmet Bey'den bahsedeceğiz. Ahmet Hikmet Bey'in husûsiyet-i edebiyesini tatlık etmeden evvel, size şahsı tanıtmak, yazılarının perde-i resmiyet ve vakarı arkasında gizlenen çehre-i harim ve samimiyetini size göstermek istiyoruz. Bundan sekiz on sene evvel mekteb-i sultanînin dördüncü sınıfında muharrir muhteremle karşı karşıya bulunamadık. Hangi vesile ile olduğunu hatırlayamıyoruz. Bir bahs bizi, Türklerle Avrupalılar arasında his ve fikir itibariyle bir muvaneset mevcut olup olamayacağına dâir uzun bir münakaşaya sevk etmişti; malumunuz diyordu ki: Türkler hiçbir zaman bir Avrupalı gibi düşünemez, his edemez.

Hepimiz şaşırılmıştık. Umûmî bir itikadile bunun aksine kıldık. Hatta öyle zannediyorduk ki içimizde, ruhumuzun pek derin bir köşesinde asırlardan beri ecdadımızdan intikal ede ede gelmiş olan bir Türklük korkusu olmakla beraber kalbimizde intiba eden herkes, fikrimizde uyanan bütün melahat bizim Asyadan ziyade Avrupanın çocukları olduğumuzu isbata tamamen kafidir. Bir kaçımız birden itiraz ettik: Ahmet Hikmet Bey mektebin eski döşemelerini titreten bir kuvvetle ayaklarını yere devirdi, en yüksek sesiyle haykırdı:

Bir Türk, bir operayı anladım derse, efendiler, o adam ya bir ahmak ya, ya bir yalancıdır. Biz zurnadan anlarız; operadan anlamayız. Hepimiz susmuştuk. Bu her nevi

tahmin fevkinde idi. Malumunuz devam etti: Her sene yazın mısırdan buraya gelen... validesi yalısının bahçesinde akşamları zurna çaldırıyor; anladınız mı?

Karga Ali (Bu arkadaşlarımızdan birine verdiğimiz isimdir.) itiraz etti: Bu hiçbir şey göstermez efendim! Bu bir zevk-i husustur. Umûmun hayatı için mikyas olamaz. Hocamız ne cevap verecekti. Bir saniye buna intizar ettik.

Oturunuz, dinleyiniz! Efendiler dedi, biz Avrupalıların musikisini, edebiyatını anlamak değil, hatta esvablarını bile adam akıllı giyemeyiz; her tarafımızdan dökülür, rahatsız oluruz ve esvabları bizim kalıbımıza uymaz, yürüyüşümüzü şaşırırız. Anladınız mı efendiler.

Biri sordu: Peki ne giyelim efendim?

Ne giyeceksiniz? Bacaklarımıza şalvar, sırtımıza aba, kafamıza kulah!! Hayretten hayrette düşürdük. Bütün arkadaşlar ağzımız yarıya kadar açılmış, o devam etti: Evlerimize gider gitmez, yakalığı bir tarafa, ceket, pantolonu bir tarafa atamaz isabet eder ki yetmiş seneden beri buna alışamadık ve alışamayacağız? Esvablarını giyemediğimiz adamların fikirlerini, hislerini benimserseniz kimi aldatırız? Kendimizi...

Karga Ali tekrar itiraz etti:

- Efendim herkes üçüncü sınıfta... Ma'lem... Efendi değil ki esvablar üstünden dökülsün. Biz her gün sokaklarda birtakım adamlar rast geliyoruz ki en şık Avrupalılar gibi giyiniyorlar, elbiseleri üstlerinde dökülmüyor;
- Susunuz, dedi ben sizin hocanızım. Söylediğim söze inanmamız lazım gelir. Karga Ali:
- Asla, dedi, hocanın her sözüne inanmak lazım gelmez. Doğru söylerse pekala... söylemezse asla...

Ahmet Hikmet Bey sınıfın döşeme tahtalarına şiddetle bir tekme vurduktan sonra:

- Buraya değil, dedi, çabuk... Buraya!..

Yüzü sapsarı olmuş. Hepimiz çarpıntı içindeydik. Ali, enfiyete atardan yavaş yavaş indi. Hocaya yaklaşır yaklaşmaz, Hikmet Bey sol ayağı üstüne basarak sağ ayağıyla bir tekme savurdu ki, hepimiz bir saniye içinde hocanın her sözüne inanmak lazım geldiğine kail olmuştuk, ve sol ayağının bastığı yeri merkez ittihaz ederek diğer ayağıyla havada bir dâire çizdi. Cenâb-ı Hakka bin şükür ki zavallı Ali bu dairenin haricinde kalmıştı: Kapıyı

açarak dışarı çıktı ve bir mevt-i muhakkakdan kurtuldu. Dersten sonra hepimiz kendisini tebrik ettik:

- Allah'a bin şükret... Eğer tekme rast geleydi karga bokun yemiş gibi o bir dünyaya giderdik.. Aziz karîler.. Kari'ler! Bu uzun mukaddemeyi niçin yazdığımı şimdi anlayacaksınız! Şu vak'a ile Ahmet Hikmet Bey yeğeni arasında gayet sıkı bir münasebet vardır. Yeğeni herkesin Avrupa'da bir şey öğrenerek geldiği halde niçin Ahmet Hikmet Bey, "yeğeni" hiçbir şey öğrenmeden geldi. Kanı aşağı insin diye ayağını, parmaklarını pamuklara sararak, karyolaya dayanıp da niçin o halkın akli başlarından aldı? Aşçı ibişin bıyıklarını traş edeceğim diye kendini yanmış odunla kovalatarak ailesini telaşa düşürdü?

Bunu mahsus yazılmış bir hikaye mudhik olmak üzere telakki etmediniz. Bunun asıl sebebi, Ahmet Hikmet Bey'in "Türkler Avrupalılaşmaz" îtikadında arayınız. Hatta kendisi sebeblerini söylemiyor mu? Biz yazıya sağdan başlarız, onlar soldan..

O halde bütün bu mühim, nakâbil tadil-i esbab-ı şedideye binaen Avrupaya giden "yeğenler" burada kaldıkları vakit aşçı ibişten dayak yer, o halkının aklını alırlar... Onları ayran gibi ayıştırmak için zonguldak'a göndermelidir.

Şimdi asıl mesele burada: Ahmet Hikmet Bey son vukuata karşı ne düşünüyor?. Türklerin Avrupalılaşmak için vâki olan içtihadatı onda ne gibi fikirler tevliid ediyor? Müsadenizle bu suallere biz cevap verelim:

Ahmet Hikmet Bey bunların bir neticeye iktiran edeceğine kail değildir. Bacağımıza şalvar, sırtımıza abâ, kafamıza külah girmedikçe... Musiki zurnaya hazır etmedikçe adam olmak yolunu tutmuş olmaz. Hatta bunun için memleketin halini şayan merhamet buldu. Ve iki gazetenin üç ay evvel ki bir nüshasını da bu memleketi kurtarması için Cenâb-ı Hakk'a bütün Türklüğüyle, en su katılmamış Türkçesiyle yalvardı. Yakardı.

Tamamen çıkmaz bir yola saptığımızı kani olduğundan inkılabımız hakkındaki fikrinizi böyle adeta muhtaç görmekten ibarettir. İşte Ahmet Hikmet Bey son vakayi hakkında ilk ve son fikri.

Münekkit

12 Numara Birinci Sene

Tesettüre dair konferans vermeye giden bir hanım

- *Ay ne söyleyecektim. Hanımlar! Saç, yüz, endam, kol, boynunuzdan başka yerlerinizi örtünüz çünkü Avrupalılarda....*

13 Numara Birinci Sene

- İnzibat komisyonu âzâlarından Mösyö Churchill cenâbları

14 Numara Birinci Sene

TELGRAF

Alem-i matbuat 2 Mart 1325 Cumartesi şehbalin tulûyle buradaki matbuat borsasında umûmî tenezzül fiyat husule gelmiştir. Servet-i Fünun 23 mühit otuz sekiz parede resimli kitapla resimli romanda iki kuruşa tenezzül ettiler. Şimdilik mahasine bir tesir göstermedi. Buhranın devamından fevkalade korkulur.

Büyük ata 8 Mart keza mevkufîn-ileyh... Bülbülleri arasında şiddetli bir müşateme vukua geldi, evvelkiler galib geldiler. Ebü'l-Hudâ'nın sol bacağı incinmiştir. yeni mürekkebin telif oldu. Şayan-ı iş'ar başka bir şey yoktur.

Paris 23 Mart 1909 buraya gelen gençler pasta yemekten mide fesadına uğramışlardır.

DAVUL

Hemen Cenâb-ı Hak kesret-i said dolayı bin fesadına uğramalarından masun buyursun.

Mercan yokuşu 9 Mart 1325 buradaki sadakat mağazası sahibi "Hüseyin Hilmi" Bey dükkanı kapatacağı şayi olmuştur.

DAVUL

Sadakatin de teferrüd için olacak...

GARİP SATIRLAR

Resimli roman- Kadınlar Arasında:

“.....nihayet araya biri girmiş. Yirmi lira verirsek kocan hapisten çıkar demiş. Kadıncağız da ben bu parayı nereden bulayım” Diye yalvarmış nihayet on beş liraya sulh olmuşlar. Kadın köye dönmüş. İki koyununu birkaç keçisini satmış. Fakat nafîle on beş lira toplayamamış nihayet son fedakarlığı da ifa etmiş. Çiftlikte kullandıkları öküzlerden birini pazara çıkarmış. Nihayet...

Görüyorsunuz ki bu “nihayet”lerin nihayeti gelmeyecek... Ne vakit biterse o zaman haber veriniz.

TAŞRADAN: MÜKALEME

M- Bizim Recep İstanbul'da bin kuruş maaşa girdi. Diye babası Ali Rıza burada evi bağı satacak ama babası benim oğlumdan kaldı bu bağ diye sattırmıyor.

1- Bağı satıpta parasını ne yapacak?

M- Hep çocuk cevelân “muzafferin” İstanbul'a gideceklermiş.

1- Bu laf yalan!

M- Yalan değil evvela eğer yalan söylüyorsam ben de hani... Gibi!? Hafîye eskisi dönme olmuş olayım.

Rodoslu

Andir Mahmut

15 Numara Birinci Sene

ABONELERİMİZE İKRAMİYE

1- Abone senetlerimizin ilk bin adedinin zuhuruna murakkam Rumeli şimendüfer tahvilatın numerolarına bir sene zarfında isabet edecek ikramiyenin onda biri senet sahibine

aittir. (kıymet-i mahsusasına mebni abone senetlerinin ziyâından muhafazası zayi edenlerin hemen idaremiz beyan malumat etmeleri lazım gelir.

2- Bâbîâlî caddesinde emtiasının nefaset ve zarafetle müştehir “Amerikan pazarı” camekanlarında teşhir edilen otuz parça eşya ilk beş yüz ona yanlarında kura keşidesiyle otuz kişi takdim edilecektir.

Bilmece hali suretiyle verilen abone senetlerimiz şimendüfer numerosu olmadığı gibi eşya kurasına dahi dahil edilmeyecektir.

İLANAT ÜCRETİ

Mündericat meyanına konulacak mu'tâ ilanatin santimetre murabbandan iki kuruş ve son sahifeye derc edilecek ilanata behr santimetre murabbandan kırk para vikaye yazılacak ilanata santimetre murabbandan yirmi para alınır.

Beş defadan fazla derc edilecek ilanata ücretinde yüzde yirmi iskonto olunur.

Tekmil sayfayı işgal edecek büyük ve daimi resimli vernikle ilanata ücreti ayrıca pazarlık olunur.

Vilayat-ı Osmâniye'de gazetemizin otuzunu arzu edenler kendileriyle muhabere edilmek üzere adreslerini bildirsınler.

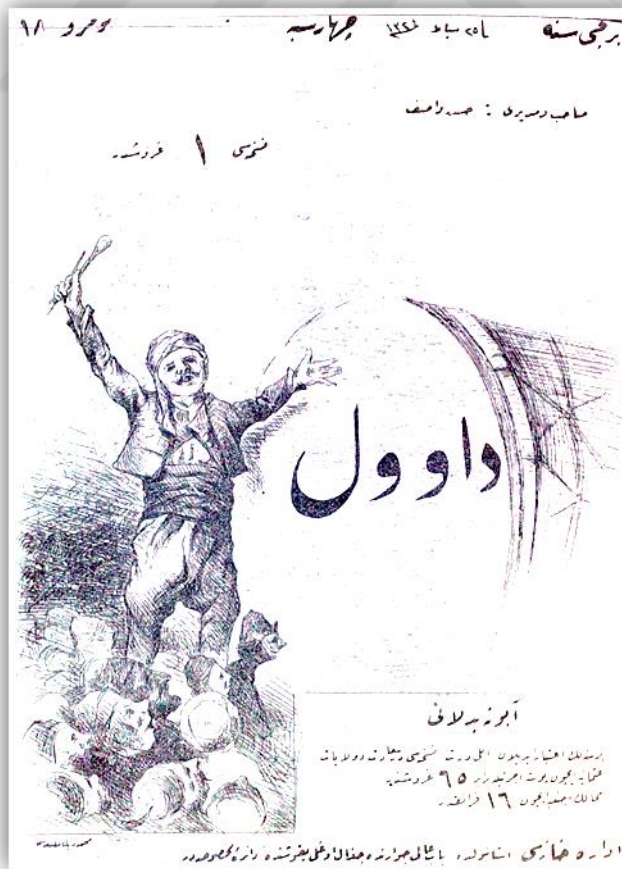
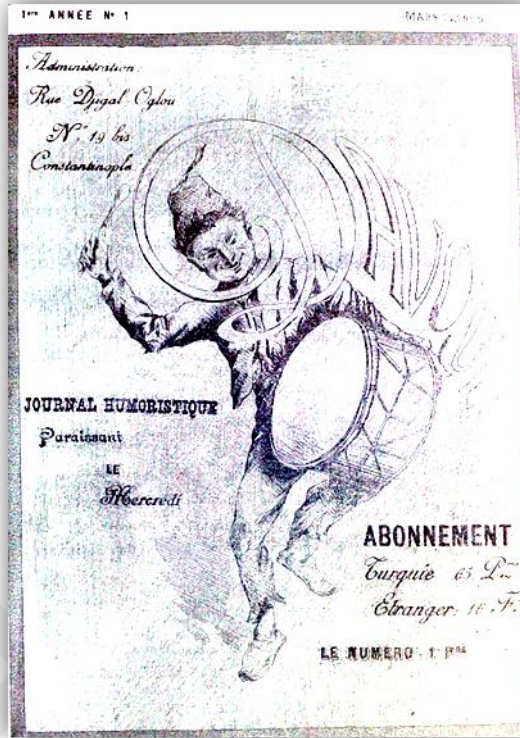
İSTANBUL HARİTASI

Harbiye Nezareti muhasebat dairesi birinci şubesi kütübesinden Ahmet Nazım Bey tarafından şehir-i şehrimizin görülecek his ve ihtiyacından variste bırakacak bir sûrette mükemmel sokak ve caddelerini mahallat ve cevâmi-i şerîfelerini mebani aliyesini esaret mahsusalarıyla gösterir haritası ikinci defa olarak neşredilmiştir. Şimdiye kadar meseli sebk itmemiş bir eser nafi bulunmakla edinilmesi sûret mahsuda tavsiye olunur.

Her kitapçı dükkanında (4) kuruşa satılmaktadır. Merkez tevzii Çemberlitaş'ta kütüphane-i Osmaniyyedir. Taşra için posta ücreti zam olunur.

Hilal Matbaası

1 Numara Birinci Sene

Çarşamba

10/03/1909

Adet 18

DAVUL

25 Şubat

Nüshası 1 kuruş

1324

Haftalık Edebi Mizah Gazetesi

Anlayana sivrisinek saz anlamayana davul zurna az

Nüshası 1 kuruştur

Sahib-i imtiyaz ve müdür: Hasan Vasıf

Ser-muharrir: Hamdullah Suphi

İdarehanesi İstanbul'da Babıali civarında Cağaloğlu yokuşunda daire-i mahsusasıdır.

2 Numara Birinci Sene**ZİYÂ'ÜL-YEMM**

Mücahit Hürriyet Refik Bey ziyâ-i ebediyyesinden dolayı muhterem ailesine beyan taziyet eyleriz.

Geçen haftaki bilmece sûret hali

Bulunması lazım olan kelime “can” idi. Halledenler:

Fatma, Münire, Saadet, Emine, Fatma, Pakize hanımefendilerle Ticaret Mektebi talebesinden İbrahim, Hakikatü'l-Maârif mektebi talebesinden 107 ve 321 Numaralı efendiler ve Ali Fuat, Nazım Refik Beylerdir. Mârru'z-zikr isimler için kura keşide edilmiş Mevud Vazo ticaret mektebi talabesinden İbrahim Bey'e isabet etmiştir.

Fakat “kılınç” imzasıyla aldığımız varaka ki sûret-i hali (1) pek güzel olduğundan muharrir muhteremin adresini bildirmesini rica ederiz. Kendisine altı aylık abone seneti takdim edilecektir.

(1) Sevgili davulumuza bütün “Can”lılar içinde en ziyade arzu “an” eden cins-i latif bazen o kadar güzelliğiyle beraber insanı a diyerek lâl ü ebkem bırakır “vecn” gibi çarpar.

Kûs dinlemiş

Kılınç

İLAN

Matbaacılara tebşir

Bu kere hoca Paşa da kara ki Hüseyin Çelebi mahallesinde tramvay caddesinde “17” yedi numaralı hanede “Osmanlı hurufat dökümhanesi” namıyla iki bir dökümhane keşad edilmiştir.

1. Fransadan müteaddid makine celb olunmuştur.

2. Meşhur hattatlar marifet on iki ve altı punto olmak üzere yazılan yazılardan çelik veya bakırdan müceddet kalıblar imal edilmiştir. Binaenaleyh yazılar gayet güzeldir.

3. Hurufat dökümün hususunda İstanbul’un en mahir ustasıyla akd-i şirket edilerek mûmâ-ileyh üste bizzat iş başında bulunmakta ve çalışmaktadır.

4. Masraftan çekinmeyerek nefaset hususunda icab eden tedâbire tevesul edilmiştir.

5. Ucuzluk hususunda dahi rekabet kabul etmez.

6. Türkçeden başka el-sineyi müteaddide hurufat âmal olunur.

7. Taşrada sipariş kabul ve kemâl-i emniyet ile icabı icra edilir.

Binaenaleyh hûrufata ihtiyacı olanlar bera-yı tecrübe olsun mezkur dökümhaneye mûraacat eylemeleri lazım gelir.

MAZİ ve ATİ

Sait Hikmet Bey’in bu namedeki dört perdelik piyesi sûret-i nefisede tab olunmakta olup bir iki güne kadar mevki intişâre konulacağını kariyat ve kari’in-i kirama tebşir ederiz.

Osmanlı ve İran devletlerinin ittihad-ı müstakbeli şerefine encümen-i birâdaran-ı irani ve selâmet-i umûmiye kavlini himayesi altında olarak martın yedinici günü akşamı varyiyete tiyatrosunda İran ihtilal-i kebirî nam-ı piyesi sûret-i fevkaladede mevki-i temaşaya vaz’ edilecektir.

3 Numara Birinci Sene

BİRAZ KONUŞALIM

Nasıl? Geceleri sokağa çıkabiliyorsunuz? Ben saat on buçuktan sonra sokağa nerede? Odamdan dışarı bile çıkamıyorum. Vakıa bu “Revolver” latifesinde odanız bile emin değil! Fakat ne çare? Zarar-ı ahf-ı ihtiyar olunur kaide-i fikhiyesi meydanda!!

Birkaç gün evvel arkadaşlarımdan biri yine böyle benim gibi odasında otururken avare bir kurşun tanesi penceresinden içeriye bi'd-uhul kütüphane cihetine doğru tayy-ı mera etmişede Ahmet Mithat Efendinin Hüseyin Fellah nam-ı eser-i aliyeleri kanunda yeri olmayan bu serseriye cesurane göğüs germiş velhak merkûmu tevkif eylemiştir.

Ben keyfiyeti işitince fiyatının gali olduğuna bakmaksızın derhal bir Hüseyin Fellah elde ettim. Ne olur ne olmaz!? Küçüklükte “zihin açıklığına faidesi vardır” diye merhum Kabasakal hocanın kuruşa ihsan ettiği hoca muskayı birkaç aylar taşımıştım şimdi de bizim kütüphane buna tahammül etmesin.

Esasen nagehani kazalara hüsn-i tesiri olduğu mecerreb değil mi? Halbuki:

Ben cerebü'l-cerb

İşittiğime göre 325 senesinin bütçesi musahharaya çevrilmiş... Vakıa tertibi karnaval zamanına tesadüf eden bütçenin neticesi böyle olacağı muhakkaktır...

Lakin biz Mösyö Loran var diye bu gibi müessirât-ı mühitiyye ehemmiyet vermeyerek. Şimdi ise bu ihmalimizin netice-i müessifesi meydanda!!

Bu seneki bütçemizin açığı üç milyon yüz kırk altı bin bir lira imiş “Davul” gazetesi kendi hissesine düşen lâzıme-i hamiyeti iş bu nüshanın hasılatında bir lira iane sûretiyle ifaya amadedir. Evet “Davul” bu i'âne yi i'taya muvaffık olabilirse bütçe açığını üç milyon yüz kırk altı bin liradan ibaret kalacaktır. Bakalım kalem, fare göz, dalkavuk, alem, vehm-i ceri... Refiklerimiz ne yapacaklar?!

4 Numara Birinci Sene

– *Birader bu ne azamet*

– *Ne demek?... Sende elli bin kişinin bir mebusu olsan böyle sormazdın.*

– *Darrümuallim'in müstakbel mezunları*

– *Ne ile meşgulsün azizim*

– *Yeni bir balon projesi ikmâl etmek üzereyim.*

Numara Birinci Sene

Büyükada'nın suya sabuna dokunmaz büyük filozofu

6 Numara Birinci Sene**CEVAP!**

İmzasız iki mektup geldi. Muharrirleri, hayır muharriri diyeceğim. Çünkü ifadeler yekdiğerinin aynısıdır. Evet muharriri mesleksizliğimden bahsediyor: Toplu iğne'nin ucunu gâh ittihad cemiyete gah Ahrâr fırkasına çeviriyormuşum... Mademki böylemiş... Benim gibi bir muharrire mesleksiz derlermiş... Fikrimce mizah başka, fırka-ı siyasi yine başkadır. Bir mizah gazetesi fırkalardan birine intisab edemez ve edebilirde!! Bu sebepten mizah gazetesi muharrirleri yazdıkları makalede bir kısım halkın mutalasını nazar-ı dikkate alır... Sûret-i tefekkürlerini az mutalaya ibta ettirirler. Şu halde neticenin böyle mütenakız çıkmasından muharrir değil garabet-i umûmiye mesuldür...

Toplu İğne

GARİP SATIRLAR

Aşiyân - Katul Mendes:

“Alî'ül- kesir müşâhirin ân-ı sabavetlerinde müşahede olunan yaramazlık ve tembellik ve kendisinde (Katul Mendes'de) bir sûret-i fevkaladede idi.

Çocuklarımızı tembelliğe sevk edecek olan bu gibi cümleler yazılamaz. Muarız nezaretinin nazar-ı dikkatini celb ederim.

Aşiyân -Keza:

“Katul Mendes’in vefatı yalnız Fransa için değil bütün alem-i edebiyat için hadîsat-ı müessifedendir.”

Evet pek doğru! Hatta rad-kaza muharrir müteharrir mi bir mersiye tertip etmektedir. Teşnigan-ı edebe tavsiye olunur.

Alem- Kalem’de:

“ Enzar-ı vakuranesi (İkdâm) okuyordu, Marsilya bizim mi diye benden soruyordu..”

Azizim bunda şaşacak ne var? Geride şimendüferle giden bir nazırın müebbeti başka nasıl olur?!

TELGRAFLAR

Matbuat 10 Şubat 1324 alemin başına püsküllü bela çıkması bura mahafilinde pek o kadar hüsn-i tesirle telakki edilmemiştir.

7 Numara Birinci Sene

DAVUL

Biz her iki refik-i gayretimizide tebrik ederiz.

*

Paris 28 Şubat 1909 – buraya gelen gençler arasına tefrika düşmüştür. Bir kısmı Kamil Paşa’nın iadesi diğer kısmı Hüseyin Hilmi Paşanın ibkası fikrinde bulnurlar. Mehafil-i siyasiyede heyecan bakidir.

Her iki taraf dahi Mart’ın birinci günü mütekabilen nümayiş icra etmek fikrindedirler. Tedâbir-i inzibatiye yine tevessül olunmuşdur.

*

Üfürükçüler çarşısı 13 Şubat 1324 bütçedeki olan on milyon açığın bir vech-i âti kapatılması lüzumu taht-ı tezekkürdedir:

Haliç'te ne kadar midye varsa mebani-i resmiye damlarının üzerine muntazaman dizilecek ve şeref-hululu takarrüb eden mâh-ı nisan'da yağın yağmur taneleri bunların içine girerek inci halini iktisab eyleyecektir.

DAVUL

Şu halde bizim Murat Bey'in endişesini tamamiyle bertaraf olmuş olur.

Edirne keza ada mevkufiyetini tren-i mahsusla buraya gönderirseniz asker çocuk yirmi para ve başı bozuk kırk paradan olmak üzere teşhirine yüz lira kadar bir temettu hasıl olacağı kaviyen mamuldur.

DAVUL

Maliye nezaretinin nazar-ı dikkatini celb ederiz.

NÜKTELER

Çocuk- Anne eşeğe bineceğim.

Kadın (zevcine hitaben) Kuzum şunu kucağına al da sussun?

Zevc?!

EFENDİ ile UŞAK

- Akşam lastikleri çıkardım! Elini sürmemişsin!
- Evet efendim. Ben namuslu adamım. Diğerlerine benzemem.

Bir adam vefat etmiş. Alacaklarından birisi müteveffanın oğlunu görüpte demiş ki

- Oğlum babanın nesi çıktı?

İbtida canı, sonra cenazesi, daha sonra da birkaç alacaklısı!!

KÜÇÜK MUHAVERELER

Meşhurdur Koca Rağıp Paşa Haşmet'e sorar:

- Dünyada en rahat şey nedir?

- Vazifesiz memuriyet!
- Hiç vazifesiz memuriyet olur mu?

Neden olmasın efendim! Mesela daire-i devletinizin imameti.

Hikayeyi refikamızdan birisine anlattığım zaman güldü ve dedi ki:

- Bugün “Terakkiyât-ı Şifâhiye”mize rağmen yine aynı cevap belki maa-ziyade vermeye mecburuz. Vazifesiz memuriyetler hem mahalle imametleri (çünkü mahale camileri hep kapalıdır)
- Hem ?
- Hem şehir imameti...

8 Numara Birinci Sene

9-10 Numara Birinci Sene

VUR ABALIYA

Mizancı Başı?

Düzce söylemek lazım gelirse İsmail Hakkı Bey'in iddasına rağmen Murat Bey bir müverrihtir: Yalnız nakl ile iktifa etmez; her vakanın evveline o müzic “niçin” lerden birini kondurur:

Niçin Çin terakki etmemiş? Niçin Yunan-ı kadim neslinden bugün eser kalmamış? Niçin? Niçin? Niçin?

Bu suallerin altında kalan biçare talebe, ceht-i teamüllerine rağmen mahiyetini ihata edemedikleri bu garib müstefhemin başlarından mümkün olduğu kadar çabuk uzaklaşmasına dua ederlerdi. Günün birinde duaları zıll-ı Hüda hürmetine kabul edildi. Murat Bey Avrupa'ya gitti. Garbın lakayit efendileri, vücut bulan bu ırk, bütün bir fırtına gürültüsüne yıldız paradoları üzerine düşerken...

Fakat bu ne ?... O her şeyin kuvvetini imha eden zaman dualarında tesirini silmişti: Murat Bey İstanbul'a geldi.

Ne çare ki 10 Temmuz'dan sonra eski talebesi Sabık "niçin" lerin acısını çıkarmayı unutmadılar:

- Niçin Avrupaya gittiniz? Niçin geldiniz? Niçin şuaraya devlete memur oldunuz? Niçin? Niçin? Niçin ?

"O cevap vermekte geçikmedi.

- Çünkü canım öyle istedi!

Acayib şey! Tekmil suallerimizin mahiyeti böyle keyfi bir cevapla sakit olacak mıydı? Bu, mümkün değil hayır! Hak gayr-i taalluk eden hususatta böyle bir cevap verilemez. Murat Bey'in hareketına Hak gayr-i taalluk etmişti. Çünkü Avrupa'ya gider gitmez Cahit Bey sevinememişti. Halbuki avdetinde pek müteessir olmuştu. (Pauvre ehéri!) Görülüyor ki Cahit Bey'in hissiyat-ı vakiyesi tamamıyla Murat Bey'in hareketına tabi bulunmuş. Evet görülüyor ki mantıken ahvâl-ı mümâsilede bir adamın canı öyle şey isteyemez! İşte o zaman bütün kuvvetimizle bağırarak:

- Yalan söylüyorsunuz!

Murat Bey böyle bir hataya maruz olacağını ümit etmiyordu. Makedonya hükümdarı Filipin, Rus siyaseti onu bu neticeden haberdar edememiş, termopil müdafî hamîyyeti ona bir şey (evet hiçbir şey) ilham eylememişti. Şaşaladı: lâl ve mebhut Bekir Ağa bölüğüne kadar

- Lütfen hocalık hakkını tanıyan bir şarkirdinin himmetiyle – gidebildi.
- O zaman Demosten'in meşhur nutukları gözünün önüne geldi:

Beyazıd meydanına çıkmak... O pek mebzul etvarıyla yüksek nutuklarından birini okumak emeline düştü. Fakat mizanın son nüshalarına kalb-i imana nüfuz eden şüphe gibi üryani zadeler girmişti. Bunun ise tevili müşkildir.

Tarih, o yâr-ı kadim buna da bir kolaylık buldu: Şeytan Hazret-i Âdem'i cennete aldatmamış mıydı ? Üryani zade de kendisini mizanda aldatabilirdi... Bundan ne çıkar?!! Neticede pek mütebayin değildi:

Evvvelinde ebü'l- beşer cennetten çıkmıştı. İkincisinde kendisi cennete giriyordu. Kamil Paşa'nın sükutu Murat Bey'e taze bir hayat bahşetmişti. Tekrar mizani neşrediyor. Fakat bilmem kari'lerim müsaade ederler mi? Ben mizan muharririne bir sual-i müskit daha irad edeceğim:

- Murat Bey! Farz edelim ki sözleriniz doğru! Lakin hala niçin teneffüs eyliyorsunuz?

Nasıl; buna da cevap verebilecek mi dersiniz!!!

Cumartesi 14 Şubat 1324

Toplu İğne

11 Numara Birinci Sene

MÜHİM BİR MİTİNG

Açık Mektup

Devr-i istibdad da rüfeka-yı çakeranem otuz ve otuz bir güne sahip bulunurlarken aded-i eyyâm yirmi sekizden yukarı çıkarılmadı. Yalnız hakk-ı sükut olarak arada bir, bir gün bağışlandı.

Ben şu mağduriyetten tahlîs-ı girîban ile terfiye ve kader mi bu mübarek devr-i hürriyette ümit ve intizar etmekte idim. Fakat bu kadar senedir dûçar olduğum eksiklikler hala eskiden maâşât-ı umûmiyyede hiç isim ağıza alınmaz. Hiç yokmuş gibi bana ait mahiyelerde hazır eline alarak beni tahkir ederlerdi. Kifayet etmemiş gibi bu küre-i tensikat mücibince rasathâne-i amire müdüriyet bahsınca aded-i eyyam on beşe indirildi. On üç günüm hazine mande olundu.

Vakıa-ı mahiyet mesele devr-i istibdada ait tarihin il'âsı kaziyesi olsaydı o kadar esef etmez, meşrutiyete nefis-i hayatımı feda eylerdim. Fakat iş öyle değil: 324 senesi bütçesinden

yarım maaş kazanmak için aliye nazırı Sabık Paşa Hazretlerinin deha-yı tasarrufkaranesinden fırlamış usul-ı cedid bir avans!! Ziya Paşa intikam alacak mı bildiği için dördüncü nefsimin kuvve-i icraiyesi sırasına ayak bastığım gün işten çekildi. İş bu hukukşikenane malumatın tesirat-ı itisaf reisinden kurtarılmaklığım esbabın istikmalî zımnında müctemian müsted-i ayât ve figanatte bulunmak üzere bütün sayılı fırtına arkadaşlarımla, bura arkadaşlarımla kasırğa hemşirelerimin büyük biraderimiz Tufan Bey de hazır olduğu halde aded-i eyyamımın on beş günü ale's-sabah Meclis-i Mebusan kapısı önünde teşkil ve akd-ı içtimai edecek büyük ve mühim mitiginde hazır bulunmalarını hamiyet-i miliyelerinden rica etmişsemde takvim-i vakayiin 134 numaralı nüshanesinde keyfiyet men edilmiş ve ba'd-ez-în bu gibi içtimalar için zabıttan istihsal müsaade kaziyesi ortaya sürülmüştür.

İş bu mağduriyet bendeganem hey'et-i vükelâce nazar-ı dikkate alınarak teklif vaki rededilmiş ise de artık iş şahsiyetten ziyade Osmanlı milletinin hayat-ı içtimasının taalluk ettiğinden son günümde yine müşarün umûmiyye ileyhim kardeşlerimin Sultan Ahmet meydanında toplanmalarını ve Bâbıali'ye tecavüz-I vakıandan dolayı bir kasırğa nezaketiyle yerde muharrir program mücibince nümâyiş-i icra etmekliğimizi teklif eylerim:

Şubat

PROGRAM

- Kartipis tarafından muharrir ve barid marşlar...

2- Nutuklar: nutuk verecek zevatın isimleri

İtalya hareket arzı

Erbain

Berd-ü'l acûz

Pastırma yazı

Merkebe öldüren güneşi

Mevlânâzade Rıfat Bey

3- Ba'd-ü'n nümâyiş maskeli ve maskesiz balo.

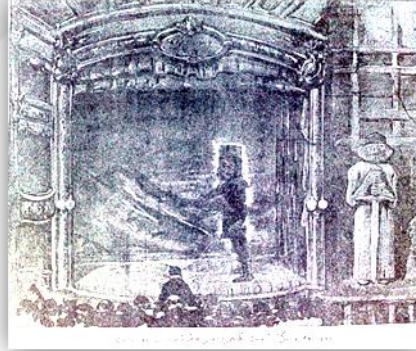
4- Monologlar: (Hüseyn Kami Bey tarafından)

12 Numara Birinci Sene

Tasdîk-i istiklâli hasebiyle Bulgarlar tarafından ... Karar verilen aptal

13 Numara Birinci Sene

(8) numerodaki tiyatronun ikinci perdesi hatıra-i sadâret Bulgaristan'ın

14 Numara Birinci Sene

KISM-I MAHSÛS ANADOLU'DAN BİR SES YAHUT "ANALIK"

Köyümüzde üç kişiydi hallerince yaşayan
 Ayşe kadın kocasıyla oğulcuğu kel Hasan
 Kocasına derler idi bizim köyde dal taban
 Çift çubuk yok sığırlara olmuş idi bir çoban
 Dal taban ağa sığırları alır gider bir yana

Kel Hasan da oduncu idi baltasıyla ormana
Yalnız kalır kulübede uzun günler Ayşe ana
Akşam olur yer içerler şükür ederler Rahman'a
Kel Hasan'ın kura yedi çıkmış idi geçen yaz
Ayşe kadın diyordu ki: " yüreğim hiç dayanmaz"
Yavrucuğum askerlikten bana pek çok mektup yaz
"Unutma hiç Hasancığım duayı da kıl namaz"
Ayşe kadın ayrılırken yüreği çok sızladı,
Hasancığı, bir tanecik, o sevgili evladı
Düğün etmek, dernek etmek, gelin görmek muradı
İçin için çekiyordu böylece bir feryadı
İhtiyarlık başa çöktü dertleri pek çoğaldı
Ayşe nine yalnızlıktan bunaldıkça bunaldı
Diyordu ki: "Bu dünyada bana artık ne kaldı"
"Oğlum asker, kocamı da geçen yıl ölüm aldı"
Ayşe kadın Hasancığı düşünerek ağlardı,
Yavrusunun özgüsüyle bağırına taş bağlardı,
Firkat evdi sinesini gece gündüz dağlardı,
Böylelikle çoşaraktan göz yaşları çağlardı.
Kulübede hiç durmuyor dağda kırdaki geziniyor
Yavrusunu hatırlıyor tatlı candan beziyor
Hasan Çavuş yaralanmış duygusuyla sızıyor
Acı acı ağlayarak komşulara diyor ki:
"Ey! Kardeşler yalnız kaldım söyleyin siz neydeyim?
Er ölüpte Hasan gibi askere mi gideyim?
Durmayınız cevap verin ben acıklı nineyim?"

Hasanımdan başka yoktur bu dünyada bir şeyim.”

Harb zamanı sükût olup Hasan köye dönünce

“Kolu kırık, ayak topal” anacığı görünce

Yavrusunun yüzün gözün sinesine sürünce

Aklı baştan kaçtı gitti dayanmadı bu derde:

Sokaklarda geziyor bak yalın ayak baş açık

İki dertle oluyordu böylece akli kaçık

Kınamayın ey yolcular üsütünde var fenalık

Bilirsiniz ne kaygudur, ne toygudur “analık”

Dersaadet dahiliye gümrüğü manifesto memurlarından:

M. Servet

TEMENNİ-İ MAHÂLL

Bundan beş, altı sene makdem söylenmiştir:

Nazarda olsa hüsn-i niyet

Rüşvetlere verseler nihayet

Millet işi hak yolunda gitse

Serkâr bunu vazife etse

Alçaklar elinde kalmayıpta

Hırsızlığa çokca dalmayıpda

Kalp ümerâye girse ayet

İzhar olunaydı az hamiyet

Süfliyeti kapardı belki

Ulviyeti yapardı belki

Ali görünürdü Babıali

Malı görünürdü niyet-i hali

*

Lakin kime anlatırsın eyvah!

Meyhaneye döndü der o dergah!!

M. H

15 Numara Birinci Sene

ABONELERİMİZE İKRAMIYE

1- Abone senetlerimizin ilk bin adedinin zuhuruna murakkam Rumeli şimendüfer tahvilatın numerolarına bir sene zarfında isabet edecek ikramiyenin onda biri senet sahibine aittir (kıymet-i mahsusasına mebnî abone senetlerinin ziya'ından muhâfazası zayı edenlerin hemen idaremiz beyan-ı malumat etmeleri lazım gelir.

2- Babıali caddesinde emtiasının nefaset ve zarafetle müştehir "Amerikan Pazarı" camekanlarında teşhir edilen otuz parça eşya ilk beş yüz ona biletlerinde kura keşidesiyle otuz kişi takdim edilecektir.

Bilmece hali suretiyle verilen abone senetlerimiz şimendüfer numerosu olmadığı gibi eşya kurasına dahi dahil edilmeyecektir.

İLANAT ÜCRETİ

Mündericat meyanına konulacak mu'tâ ilanatin santimetre murabbandan iki kuruş ve son sahifeye derc edilecek ilanata behr santimetre murabbandan kırk para vikaye yazılacak ilanata santimetre murabbandan yirmi para alınır.

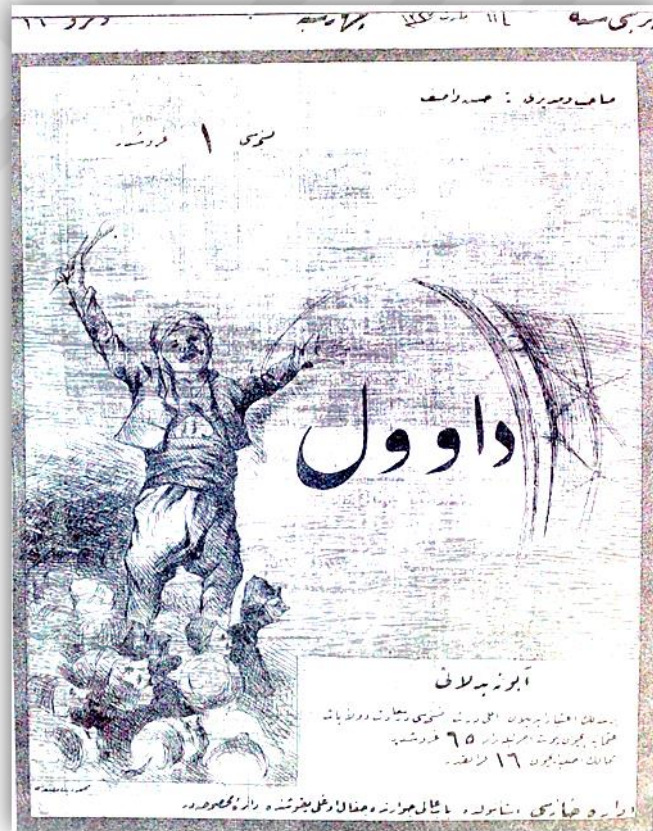
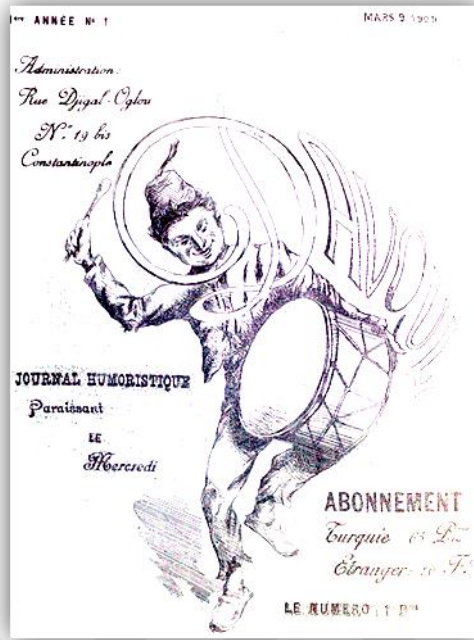
Beş defadan fazla derc edilecek ilanata ücretinde yüzde yirmi iskonto olunur.

Tekmil sayfayı işgal edecek büyük ve daimi resimli vernikli ilanata ücreti ayrıca pazarlık olunur.

Vilayat-ı Osmânîye'de gazetemizin otuzunu arzu edenler kendileriyle muhabere edilmek üzere adreslerini bildirsinsinler.

Hilal Matbaası

1 Numara Birinci Sene

Çarşamba

24/03/1909

Birinci sene

Adet 19

DAVUL

25 Şubat

Nüshası 1 kuruş

1324

Haftalık Edebi Mizah Gazetesi

Anlayana sivrisinek saz anlamayana davul zurna az

Nüshası 1 kuruştur

Sahib-i imtiyaz ve müdür: Hasan Vasıf

Ser-muharrir: Hamdullah Suphi

İdarehanesi İstanbul'da Babiali civarında Cağaloğlu yokuşunda daire-i mahsusasıdır.

2-3 Numara Birinci Sene

18' inci nüshamızın tabiatından sonra vürûd bilmece halleri:

İzmir mektebi kalemi ketebesinden Ali Faik, İzmir muhasebe vilayet ketebesinden Cevat ve Mustafa Hayri, Ayaz Paşa da Mahmut, Edirne de Selimiye karahanesi müdürü Yusuf, kızıl tarafda Ahmet Mümtaz, hazine-i hassa ketebesinden Ahmet Ziya, Göztepe'de Nazım, Faiz, Kabataş i'dâdiyyesi talebesinden Mustafa Nuri Rodos medrese Süleymaniye muallimlerinden Recep, mektep hukukundan İsmail Faik, hazine-i hassa hatab enbari ketebesinden Mehmet Salim Bey ve efendilerdir.

Şamda bedayi-i fûnûn matbaasından tab' olunan "toprak" namındaki risale-i müfide ziraiyyenin mütalaasını tavsiye ve muharrir muhteremi Filibeli Ahmet Mithat efendiyi tebrik ederiz.

Muhterem artistimiz Mehmet Fazlı Bey'in fabrikatör ünvanlı risalelerin ikinci nüshası intişar etmiştir. Hakkımızda ibraz buyurulan iltifata teşekkür eder ve iş bu nüshayı da muhterem kari'lerimize tavsiye ederiz.

İLAN**Şibal**

Fünûn, Felsefe, Edebiyat, Siyaset, mûsiki vesair şuaabât-ı sanayi-i nefise, mübahis ve malumat nisaiye mizah vesairenden bahs ve 15 günde bir neşrolunur risale masuradır. En îlâ cinsinden mücella kağıt (papyekuşe) üzerine matbu büyük kıtada 20 sahifeden mürekkeb ve hemen her sahifesi ayrı bir mevzua mahsusdur. Resimleri gayet mu'tenâ ve mebzuldür. Kâffe teferruat tezyinatı mûşikâfâne bir itinayı cedid ve nefasetle intihab edilmiştir. Senelik abonesi İstanbul ve vilayet için seviyyen posta ahratıyla beraber bir lira-yı Osmani ve nüshası 5 kuruştur. Programıyla numune sahifesi meccanen gönderilir.

İdarehanesi : Fincancılar yokuşunda numero 25

MATBAACILARA TEBŞİR

Bu kere Hoca Paşada, Karaköy Hüseyin Çelebi mahallesinde tramvay caddesinde “18” numarolu hanede “Osmanlı hurufat dökümhanesi” namıyla yeni bir dökümhane keşad edilmiştir.

1. Fransa müteaddid makine celb olunmuştur.
2. Meşhur hattatlar mârifetiyle on iki ve on altı punto olmak üzere yazılan yazılardan çelik ve bakırdan müceddid kalıblar imal edilmiştir. Binaenaleyh yazılar gayet güzeldir.
3. Hurufat dökmek hususunda İstanbul'un en mahir vasıtasıyla akd-i şirket edilerek mûmâ-ileyh üste bizzat iş başında bulunmakta ve çalışmaktadır.
4. Masraftan çekinmeyerek nefaset hususunda icab eden tedabire tevessül edilmiştir.
5. Ucuzluk hususunda dahi rekabet kabul etmez.
6. Türkçeden başka lisana müteaddide hurufat imal olunur.
7. Taşradan sipariş kabul ve kemâl-i emniyet ile icabı icra edilir.

Binaenaleyh hurufane ihtiyacı olanlar bera-yı tecrübe olunsun mezkur dökümhaneye müracaat eylemeleri lazım gelir.

Mazi ve anı bu namdaki dört perdelik piyes sûret-i nefisede tab' olunmakta olduğu tebşir olunur.

Müdür efendi

İstanbulda intişar eden Serbestî Gazetesinin bundan üç dört gün evvele ait bir nüshasında Hüseyin Kami, Murat ve Mollanazade Rifat imzalarıyla bize ait bir makale gördük. Bu makaleyi aramızda okuduktan sonra ittifak-ı ârâ ile âtîdeki reddiyeyi yazmaya karar verdik; derceni her taraftan sesi duyulan “Davul’unuzdan” istirham ederim.

Müdür efendi

Malumunuzdur ki bizim cinsimiz, yani İstanbul köpekleri demekle maruf olan cins mahsus bu memleketin en eski seknesinden maduddur. Kostantinoyu en son istila eden Arap ordularıyla beraber Süriye’den buraya kadar ihtiyar-ı sefer ettik. Birtakım desais mahsusa ile fürce-yab duhûl olduk. Halbuki bizimle beraber müsellahan buraya kadar gelmiş olan Arap fırkaları münhezimen memleketlerine avdet ettiler. Tarihlerinde bir çok tafsilat ile mukayyid olan bu şanlı vaka üstünden asırlar geçtikten sonra nihayet Sultan Mehmet İstanbul’u fethetti. Bundan anlaşılıyor ki bizim topraklardaki hakk-ı temellükümüz Osmanlılarınkinden pek çok evveldir. Bu noktada yani kadim itibarıyla sizlere karşı haiz rüchan-ter Kostantin’e yerleşmiş olduğumuz halde biz Türkler gibi yerlilerin, yani Bizanslıların sû’ ahlakından, kadınlaşmış, fesat karışmış tabiatından hiçbir vecihle müteessir ve mutazarrır olamadık. Ced-i îlâmız kıtmir zamanından beri ne sûretle yaşıyorsak o vech ile yaşadık.

Ahlakımızı fezail-i cinsiye-i içtimaiyyemizi belâ-hata muhafaza ettik. Halbuki siz, tafsile lüzum yok bildiğiniz tahavvülata uğrayarak, bir çok noktalarda Bizanslılara rahmet okutacak bir hale geldiniz. Demek ki mukavemet ahlakıysa nokta-ı nazarından da sizi gölgede bırakıyoruz. Sonra biz, malumunuz olduğu üzere gayet muntazam bir hükümet-i cumhuriye’ye tabiyiz, sizin gibi inkılâbat-ı siyasiyye, ihtilallat güne gün milletimizin huzur ve asayişini sık sık ihlal etmez siz asırlarca esaretten sonra nihayet bir hükümet-i meşrutaye nail oldunuz fakat bu yeni hükümetle elan peydâ-yı muvaneset edip edemeyeceğimize dair lazım olduğu kadar delâil göstermediğiniz atınız elan şüphelidir. Halbuki bizim hükümet-i cumhuriyemiz, hiçbir veche ile bozulmaz esaslar üzerine müptenidir. Fransa, Amerika cumhriyetleri, bizim cumhuriyetin yanında hiç ender hiçtir. Bu noktada da size karşı pek müsait bir mevkide bulunuyoruz. Fen ve ilim itibarıyla bizi istihkar etmenize gelince bunlarıda şediden rededemez, bütün keşfiyatınız, yeni yeni ihtiyacatınızı hoşnut etmek için birer vesiledir. Yani hiçbir şey size yeni bir rahat temin etmiyor, şimendüferleriniz varsa içinizi kemiren aceleniz var, elektirik lambanız varsa, karanlıkta çalışmaya yanağınızı patlatmaya mecbursunuz. Topunuz tüfenğiniz varsa etrafınızda bin türlü düşmanınız var

tababetiniz varsa bizim ismini bilmediğimiz çeşit çeşit hastalıklarınız var. O halde bize karşı ne hakla iddia-yı tefevvuk ediyorsunuz.

Hususıyla tababetiniz zayıf olanları kurtardığı için, cins-i beşer günden güne bozulmakta, kesb-i zaaf etmektedir. Ensal cedidenizin gitgide daha bozuk doğması, çürük dökük insan oğullarının, ek ziyade istihkak ettikleri ölümden kurtarılmasından dolayıdır. Halbuki biz, her tehlikeye adalatımızın bedbahtımızın kuvvetiyle mukavemet ederiz. Dişiler, en zengin olanların değil, en sağlam, en kuvvetli olanların elindedir, onun için neslimiz günden güne tekmlil etmektedir.

4 Numara Birinci Sene

5 Numara Birinci Sene

– Ayol bu telaş neden dur biraz ne oldu anla anlat

– Bir daha gelişimde anlatırım şimdi vakit kaybetmeye gelinmez memlekette münhal. var...

Bu noktada siz bize karşı pek dün kalıyorsunuz. Ahlak bahsine gelince, şimdiden yüzünüzün kızardığını farz ediyoruz, zira kaffe-i hareketiniz bir yerde reyya altında gizlidir.

Bizde hak meşhur alman Filozofu “Thyce” tavsiye ettiği üzere ancak kuvvet üzerine istinat eder. Harekatımızı kimseden gizlemeyiz, büyük bir hakeminizin nasihat ettiği üzere “gözden uzak yaptığımız her şey ancak herkesin önünde yapabileceğimiz şeydir” biz yapılmasını istemediğimiz şeyi başkasına yapamayız, birinin haremine tecavüz edersen bizim haremimize de tecavüz edilmesine tahammül ederiz. İştirakiyyün mesleği ki nazarımızda gayet makbuldür. Biz de bütün manasıyla caridir. Görülüyor ki hiçbir noktada da aşağı değiliz, şimdi asıl meseleye geelim. Mollanzade Rıfat, Hüseyin Kami bunlar kimlerdir? Bunları bizim namımıza tevki eden kimlerdir? Müdür efendi bunları sizden soruyorum. Şehremînin başını sarmasak havanı olmaya layık görmeyen bu zatlar aramızda sokaklarda oynayan mahalle çocuklarından mıdır, hiç mektep ve terbiye görmemiş oldukları halde nasıl oluyorda bizim gibi her vecihle mükemmel arakın müdafaasına cesaret ediyorlar, buna ne kadar hayret ederek tahmin edemezsiniz. Murat Bey’e gelince onu tanyoruz, onun Paris’te çıkardığı gazeteden dolayı geceleri, el ayak çekildiği vakit sürükleyip aldıkları yüzlerce çocukları kendi gözlerimizle gördük dava-yı hürriyeti yüzüne gözüne bulaştırdığı halde şimdi ne yüzle bizim davamızı gütmeye kalkmış. Bunlar utanmak nedir bilmiyorlar mı? Biz onların müdafaasına, bizim namımıza söz söylemelerine müsaade eder miyiz? “Sûzande Pere” geçen defa İstanbul’a geldiği vakit, buradan kendisine besleme olarak, iki yavru verdik, birinin ismini “Galata” o birinin ismi “Beyoğlu” koydu. Onlarda Paris’te hukuk tahsil ettiler, bizim hakkımızı müdafa etmek lazım gelirse, işte onlar ve onlar gibi nice mukadder erbâb-ı kelimamız var, biz sövmekten başka bir şey bilmeyen, terbiye görmemiş birtakım adamlara kendi münafamızı tevdi etmedik ve hiçbir zamanda etmeyiz. İhtiramat-ı mahsusamızı kabul ederiz.

Fırka-i Küllâb Namına Âsitâneli

Reis-i Cumhuri

Karabaş

6 Numara Birinci Sene

İKİ GENÇ HANIM ARASINDA

- Bulgaristan Prensi taç giyecek mi?
- Büyük bir kışı başı açık geçirdi ya, ister giysin ister giymesin.

DAVUL

Yunanistan istiklalinden evvel çar Aleksandr yaverlerinden İsiyalantıyı Romanya'ya yollayarak, ahaliyi Babıali'ye karşı kıyama davet eder. Ulahlar ayaklanır, Sultan Mahmut Ulahların haber-i isyanını alınca harem ağalarından birini yanına celb ederek der ki:

Ulahlar ayaklanmış kral olmak taç giymek istiyorlarmış, ne dersin?

- Harem ağası, aman padişahım, giydirme, üşüsünde nezle olsun.

7 Numara Birinci Sene

GELEN MEKTUPLAR

Beyefendi

Cerîde-i feridenizi ilk nüshasından bir bu olup mütalaa etmekte ve güzel bir koleksiyon yapmak fikrindeyim. Mündericatı hakikaten şâyân-ı mütalaadır. Fakat 18 numaralı nüshada M. Servet imzalı “Anadolu’dan ses yahut analık” serlevhalı olan şiiri gevezenin 24 numaralı nüshasında okuduğum cihetle müteessir oldum dersem yalan söylemiş olurum. Gerçi size bundan dolayı bir şey denilemez lakin M. Servet Efendiye tavsiye ederim ki eğer edib, şair ise gerek makaleleri ve gerek şiirleri tecdid etse fena olmaz zanederim. Böyle olmadığı taktirde o makalelerden ne karâin ve ne de kendisi hiçbir lezzet duymaz. Baki-i devam muvaffakiyetinizi temenni eylerim efendim.

20 Şubat 324 Kari’lerinizden

Zurna

DAVUL

Hariçden gelen eserler hakkında ikinci defa olarak ve bi-hakk-ı itiraza uğruyoruz. İhda-yı asar lütfunda bulacak zevat-ı kirâmından rica ederiz: Eserlerinin basılamayacağına dair Davul’da bir kayıt görmedikçe diğer bir gazeteye müracaat etmesinler. Esasen teknil mizah gazetelerine göz gezdirmek bizim için mümkün değil. Meşguliyetimiz buna manadır. Eserlerini birkaç gazetede birden görmek hevesine gelince bu ilk “Davul” da tatbik edilmesini ıstrham eylerim.

GARİP SATIRLAR

İkdâm- Hürriyet-i içtimâî:

“Bu memleket, bu halk hep cehaletten, gafletten der ki bu kadar felaketlere uğradı. Bu kadar acılar gördü, matbuat ise baştan başa bu cehil ile dir ki garazdan teferrukadan kurtulamıyor... ilah.”

DAVUL

Bu memleketin, bu halkın, bu matbuat, bu heyet-i vükelânın azim, o korkunç cehli arasında sizin mevcut olmanız bu memleket, bu halk matbuat için ne kadar inşaraha badîdir. Ona bedbahtlık, ona musibet olurdu ki sizde arada bulunmasaydınız.

Öldürme ey âvâlimin Allah u Ekberi
Nurunla keşif-i rah sevab eyleyenleri
Maslah bulunmasa bu efâzıl meyânede
Bilmezmisin neler olacaktır zamanada?

*

Mizan – Mebusluk ihlali:

“Efkar 24 saatte tebeddüle uğrayabilir. Bunun için her fırsatta istifade ile müntehablara müracaat etmek tabii olur.”

Filhakika bu defa mebusluğu belki Ali Kemal... Belki Nurettin Ferruh Beyler kazanır. Ve belki de

- Ümit ile der-cihânda her hal kendisi!!

8 Numara Birinci Sene

9-10 Numara Birinci Sene

VUR ABALIYA

Hüseyin Cahit Bey

Mösyö Miçi'ye

- Mon cheval, mon cheval! On est mon cheval!

“Hüseyin Cahit” o imzalardan biridir ki telaffuz zihne gürültülü bir mazi tebâdür ettirir... Devr-i istibdadın sükunetli sahayif matbuatını sözüme işhad ederim: onun satırları daima bir münakaşaya kapı açmıştır.

Hayat-ı hususiyasını tedkik ederseniz diğer fani adamlardan farklı bulmazsınız. Evet Cahit Bey herkes gibi giyinir. Herkes gibi yürür. Ve herkes gibi lakırdı eder. Ancak karşısında safiyetinizi muhafaza ederseniz müstehzi bir, iki nazarı müteakıb kinayeli sözlerine maruz kalırsanız.

“O âlem gül şey, o vakıf hiçbir şey” fıkârât-ı müseccasıyla tenkidine giriştiği Naci merhumu bundan birçok seneler mukaddem “sarf hocası” tezyifiyle hırpalamak istemişken tuhaftır, bu gün en son muhteriat müdevvenesi bir kavâid kitabıdır. Naci merhumu bu sûretle mahkum ettikten sonra Ahmet Rasim, Halil Edib Beylerin itirazlarına Ali Kemal Bey'in Paris'ten gönderdiği müdafaa mümeyyiziyyesine kulak asmadı: Hükm-i sabıkı aynıyle kaldı. Fakat muarızlar durmuyorlardı. Hayat-ı muhayyelin sükutu bir çok bakir hislere tesir etmiş, Ahmet Rasim Bey'in safiyet-i hayaline halel getirmişti.

Bu vakadan sonra Hüseyin Cahit Bey'i gayur bir servet-i fûnûn muharriri safiyetiyle tanıyoruz. Rübâb-ı şikeste müellif gazetenin riyaset-i edebiyesi tahtında toplanan eshab-ı kalemiye Hüseyin Cahit Bey de karışmıştı.

Artık şiirin esiri ufuklarından hayatın bütün çirkinliklerine kadar nüfuz eden mevhum bir zula nazarıyla, hayat-ı hakîkiyye sahnelerini tasvire başladı. İşte tam bu sırada bu tasvirde sema-yı edeb(!)den şiirimiz! Feryadı düştü. Servet-i Fûnûn o zaman ki sahifeleri bu gibi tezyifate meşhur olamıyordu. Bu sebepten makale o zaman ki Servet-i Fûnûn'un şehbal (1) samimiyetinden bir paçavra kirliliğiyle atladı. Cahit Bey evvel emirde tekmil vukuata pek bigâne bulunuyordu. Fakat vaktâki Fikret Bey'in "madem ki şairsiniz!" hitabete mukabil Viyana birası gibi köpüren taşan bir muharrire bu vadide haddini bildirmek kaziyesi ortaya kondu bu mücahide-i lisaniyede Cahit Bey ortaya atıldı.

- Bana bırakınız.

Bıraktılar... İşte o vakit Hasan Nami altında hiçbir filozofun beyninden geçmeyen umûr-ı mülevvesenin kafesi meydana kondu. Sahayif matbuat lekелendi fakat La Fin Justifie Es Moyens Servet-i Fûnûn galebeyi kazandı ya!

İşte dört, beş seneden beri sesi çıkmayan bu hırçın muharriri şimdi Tanîn'in her günkü baş makalesinde görüyoruz. Lakin artık edebiyatla değil siyasetle meşgul bulunuyor.

(1) Bu isimde yakında gayet güzel mensur bir mecmua çıkacak. Şimdiden tavsiye ederim.

Evet öyle siyasiyat ki korkulu rüya... Ağraz-ı şahsiye.. Mösyö Miçi'nin kepazelikleri hepsi hepsi havle-i istîabiyesine dahil.

Encore un mot:

Filip... İskender-i Kebir, Yunânîlere, Osman Gazi... Sultan Fatif; Rumlara, Hüseyin Cahit Bey de Perü Davosa galabe çaldı. İşte bu sebepten ben Cahit Bey'i müesses-i hürriyet olmak üzere telakki ederim: Mademki hep Rumlara mağlubiyetiyle mevkimiz hükm etmiştir. Bunların hepsi şayan takdir! Fakat korkuyorum! bu hırçınlık bir fikir-i mahsus, satılmış bir gayeye mahsar kalmasın!!

Pazar 22 Şubat 1324

Toplu İğne

11 Numara Birinci Sene

KUŞ PALAZI

Bu kelimeyi ne vakit işitsem heyecanlı... Öyküsüz geçen uzun bir gecenin hayal-i müezzisi hatıramı gıcıklar. İzdivacımın dördüncü senesiydi. Zevcem hissiyat-ı madaranesinin bütün çılğınlığıyla üç yaşındaki “Nazi’yi” rabt-ı kalp etmiş, çocuğun ufak hareketini usanmak bilmeyen bir sebatle okuduğu hıfzu’s sıhha kitaplarına tevfiğe çalışıyordu.

Bir gün çocuğun elinde ufak bir değnek parçası gördüm. Ağzına götürüyordu. Salonda oturan zevcem nazar-ı dikkatini celb için; İşte dört, beş seneden beri sesi çıkmayan bu hırçın muharriri şimdi Tanîn’in her günlük baş makalesinde görüyoruz. Lakin artık edebiyatla değil siyasetle meşgul olunur.

- Azizizem, dedim, ben sizin yerinizde olsaydım çocuğa bu tahtayı vermezdim.
- Sahih mi? Niçin!
- Bu suali irad ediyordu. Çünkü kadınlar (sözüm izdivaç etmiş kadınlara racidir) en basit bir şeyi bile münakaşasız kabul etmek istemezler. Bunun için cevap verdim:
- Çünkü çocuğum yiyeceği şeylerin içinden en az mugaddî olanı tahta parçasıdır. Efkar-ı umûmiyye-yi tıbbiyye bu merkezde!!

Zevcem evvela cevap vermek istemedi. Fakat sonra:

- Ne kadar sathi düşünüyorsunuz, dedi, çocuğun elindeki değnek çam ağacındandır. Halbuki çam ağacında sinirlere kemiklere kuvvet verecek (terebentin) var.

Anlıyordum ki yeni okuduğu bir hıfz’us sıhha kitabının tatbik-i nazariyeti karşısındayım:

- Affedersiniz! Çocuğun kemiklerinde, sinirlerinde rahatsızlık olduğunu bilmiyordum!
- Hastalık var diye kim söyledi?
- Siz! Biraz evvel!
- Asla haşa! ben öyle bir şey demedim.

Sıhhate faidesi malum olan küçük bir değnek parçasını emmekte hiçbir mazeret görmüyorum. Karışmayınız! Çocuğu bana bırakınız!

- İki gözüm... İstersen uşağa iki üç deste daha değnek ısmarlayayım; mademki...
- Haydi idarehanenize mi? Memuriyetinize mi nereye gidecekseniz gidiniz, bizi yalnız bırakınız!

- Esasen bende gidiyordum fakat ...

Cümlemi ikmale vakit bırakmadan odadan çıktı: Naziye'yi de beraber sürükledi.

O günün akşamı idi eve geldiğim zaman zevcem beni heyecanla karşıladı.

- Muhsin! (Bu, benim ismimdir; takdim ederim) Naziye'nin boğazı şişti.
- Kuş palazı olmasın!
- Evet eminim ki o! Doktora haber gönderdim. Acaba kurtulmak ümidi var mı?
- Çıkmayacak canda daima ümit vardır.

Bu sırada hizmetçi çocuğu getirdi filhakika boğazında cüzi bir şişlik vardı. Fakat hiçbir zaman o korkunç hastalığın mübadisi değildi. Çocuk yavaşça öksürdü; zevcem heyecanla yerinden fırlayarak:

- Bırakınız, dedi, çocuğu daha beter hasta edeceksiniz!
- Lakin çocuk keyifsiz değil... Boğazında ufak bir şişlik var! Nezle olacak
- Sizde zaten evlat muhabbeti yok ki!

Bunun üzerine hizmetçiye talimat verdi. Benim, çocuğun ve zevcemin karyolaları hep odalarımızdan çıkarılacak, büyük salona kurulacak.

Gece yaralarına kadar tertibat devam etti.

Evvla hizmetçinin yatağını kapının yanına yaptık. Fakat sonra zevcem odanın havayı istiabiyesiyle dört çekerek faaliyeti mukayese etti. Koca oda da hizmetçiye yer kalmadı:

- Sonra sizin hizmetinize kim bakacak?
- Bana hizmetçinin lüzum yok: Kendi işi mi kendim görürüm.

Artık yorulmuştum. Yatağıma uzandım.

- Muhsin! Niçin doktor gelmedi?
- Bilmem, şimdi gelir...

Bir iki dakika sonra:

- Muhsin! Oda pek sıcak oldu. Kaloriferin musluğunu kapayınız!

Yataktan indim. Kaloriferin musluğunu çevirdim.

- Bu aralık doktora gönderdiğimiz adam geldi. Hekim keyifsizmiş yatağından çıkacak bir halde değilmiş. Yalnız lazım olan ilaçları göndermiş..

Zevcem son derece müteessirdi; nevmîdâne bir halde:

- Kadere bakınız! Şimdiye kadar doktorun hasta olduğu yoktu... Neden hastalanmış!
- Bilmiyorum!

12 Numara Birinci Sene

13-14 Numara Birinci Sene

Yarım saatte bir, bir kahve kaşığı verilmesi lazım gelen sudan zevcem ilk hamlede bir çorba kaşığı verdi. Boğazına belladon yağını sürmek işi de bana düştü.

Vazifem bittikten sonra elleri mi yıkadım, yatağıma uzandım. Gayet bitab bir halde idim. Tam gözlerim kapandığı bir sırada asabi bir kadın sesi kulağımda çınladı:

- Muhsin! Kaloriferin musluğunu açtınız mı?

- Hayır!
- Nasıl hissettim! Oda soğudu. Kuzum açınız.
- Emr-i ba'de'l-îfâ başımı yastığa koydum.
- Muhsin! Çocuğun yatağını öbür tarafa koyarmısınız? Burası kaloriferin pek yanında!

Uyku sersemliği arasında bu vazifeyi de ifa ettim. Fakat zevcem işi bitmedi “kantoron yağı” varmış onu da istedi.

- Yağ nerede!
- Zili çalınız getirirler!

Çaldım bir ses çıkmadı. Bir dakika evvel yatağıma uzanabilmek için kendim gidip getirmeye muvafakat ettim. En alt kattaki çamaşırlıktaymış. Kantoran yağı geldi. Fakat soğuktan donmuş olduğu için ispirtoya ihtiyaç vardı. Onuda buldum. Ne çare ki bu defa kalorifer soğudu. Sobayı tutuşturmak icap etti. Bin meşgaliyet ile yaka bildim. Ve artık derin bir yorgunluğun tesiri altında beynim uyuşmuş bir halde yatağa girdim. Gözlerimi kapamışım.

Beş dakika ya oldu ya olmadı!

- Muhsin! Çocuğun karyolasını sobanın yanına götürelim bana muavenet et!

Karyolayı yükledim. Uyku sersemliği ile dışarı çıkıyormuşum. Zevcem şiddetle ihtar etti. Bu sırada ordaki kedinin kuyruğuna bastık! Zavallı “ Samur” can acısıyla bağırды.

- Ne yaptın Muhsin! çocuğu uyandıracaksın!

Artık cevap vermiyordum. Kanepenin üstüne oturdum.

- Muhsin! Doktora bir sen gitsen! çocuğun halini anlatırsınız belki sözünüzü kırmaz.
- Bu benim aradığım bir şeydi. Derhal kelimenin en basit manasıyla kendim sokağa çıktım.

Doktor ısrarım üzerine gelmeye muvaffakiyet etti.

Güç hal ile beraber araba bulduk. Eve geldik.

Hekim “Naziye”yi muâyene ettikten sonra:

- Bir şey yok, dedi, boğazında cüzi bir iltihap var.

Çocuğu uyandırdı, öksürdü. Elini çocuğun ağzına soktu. O küçük bir tahta parçası çıkardı.

- Bu kuş palazı değil çam palazı! Ağzında küçük bir değnek kıymığı kalmış...

Artık dayanamadım:

- Evet Doktor Bey! Çam tahtasındaki (terebentin) birçok çocuk hastalıklarına faidesi olduğu derkâr değil mi? İnanmıyorsanız zevcem bunu size isbat etsin!

İlk defa olarak zevcemle mukabele ettim... O zamandan beri onun asabiyeti kısmen sükunet buldu. Bugün aradan on beş sene geçtiği halde evde “bir kuş palazı” sözü olsa zevcem kızarır o güne bakmaya mecbur olur.

Aslına mutâbıktır

Mark Twain

15 Numara Birinci Sene

ABONELERİMİZE İKRAMIYE

1- Abone senetlerimizin ilk bin adedinin zuhuruna murakkam Rumeli şimendüfer tahvilatın numerolarına bir sene zarfında isabet edecek ikramiyenin onda biri senet sahibine aittir. (kıymet-ı mahsusasına mebnî abone senetlerinin ziya'ından muhafazası zayi edenlerin hemen idareimiz beyân-ı malumat etmeleri lazım gelir.

2- Babıali caddesinde emtiasının nefaset ve zarafetle müştehir “Amerikan Pazarı” camekanlarında teşhir edilen otuz parça eşya ilk beş yüz biletlerinde kura keşidesiyle otuz kişi takdim edilecektir.

Bilmece hali sûretiyle verilen abone senetlerimiz şimendüfer numerosu olmadığı gibi eşya kurasına dahi dahil edilmeyecektir.

İLANAT ÜCRETİ

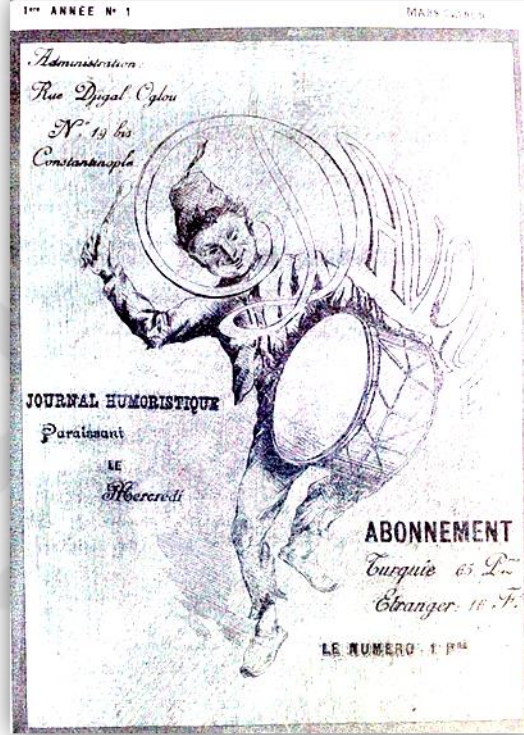
Mündericat meyanına konulacak mu'tâ ilanatin santimetre murabbandan iki kuruş ve son sahifeye derc edilecek ilanata behr santimetre murabbandan kırk para vikaye yazılacak ilanata santimetre murabbandan yirmi para alınır.

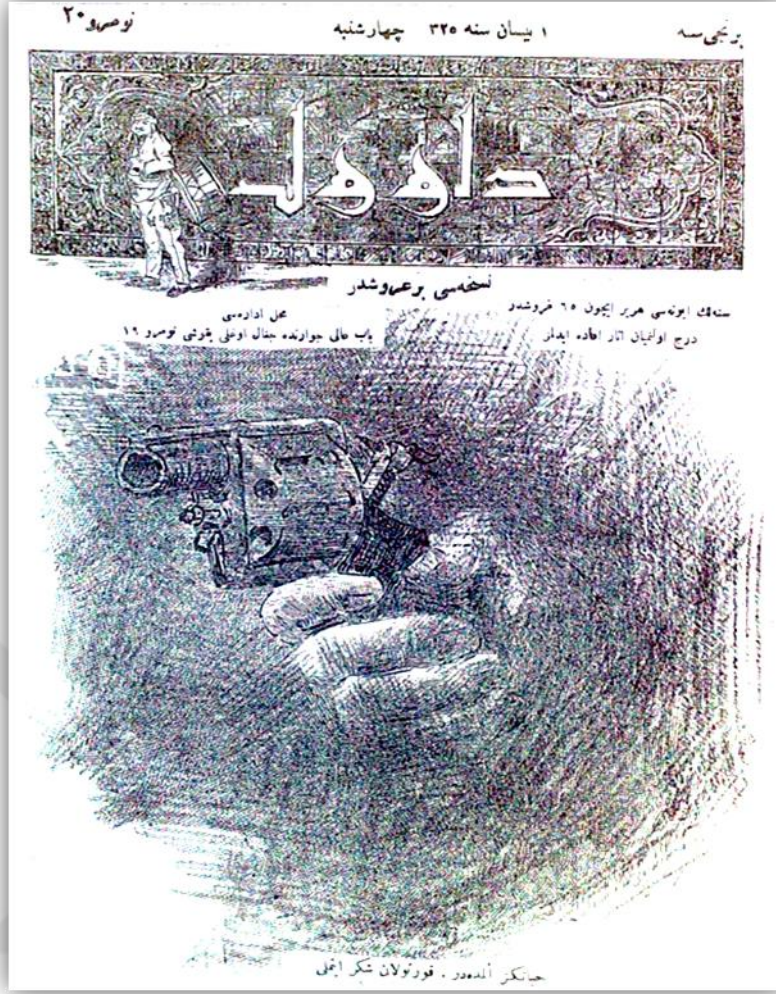
Beş defadan fazla derc edilecek ilanata ücretinde yüzde yirmi iskonto olunur.

Tekmil sayfayı işgal edecek büyük ve daimi resimli vernikli ilanata ücreti ayrıca pazarlık olunur.

Vilayat-ı Osmâniye'de gazetemizin otuzunu arzu edenler kendileriyle muhabere edilmek üzere adreslerini bildirsınler.

1 Numara Birinci Sene

Hayatınız elimdedir. Kurtulan şükr etmeli

Çarşamba

14/04/1909

Numero 20

DAVUL

1 Nisan Sene 325

Nüshası bir kuruştur

Senelik abonesi herir için 25 kuruştur.

Derc olunmayan âsar iade edilmez.

Mahall-i İdaresi: Babıali civarında Cağaloğlu yokuşu Numero: 19

2 Numara Birinci Sene

Mübeccel mebuslarımıza ve bahusus bütün medeni muvaffakiyetimizi o muhterem kaleme medyun bulunduğumuz sevgili Hüseyin Cahit'e karşı reva görülen muameleden dolayı "Davul" kari'lerine beyan taziye cemiyet-i ilmiyye-i islamiyyenin meşrutiyet uğrunda gösterdiği fedakarane faaliyete takdim teşekkür eyler. Hemen cenâb-ı feyz mutlak devlet u millete selamet ihsan eyleye. Amin bi-hürmet-i seyyidi'l- mürselîn.

BİRAZ KONUŞALIM

O.. Oo.. Ooo.. Maşallah diye gözlerini oğuşturan yahut burun kemiğinin üstüne kalın taşlı gözlüklerini yerleştiren veya sadâkat ve sıhhatinden ilk defa şüphelendiği kulağın mecrâ-yı dahiliyesini uzun uzun şehadet parmağıyla yoklayan birtakım mütereddid kari'lerin ve kimi ayol nerde kaldınız bayramda da böyle gecikecek olursanız halimiz pek harap olur istirhamında kimi de Allah aşkına doğru söyleyin; evi sormadan mı buldunuz? İstizahında ve daha maziyi de ayağınıza soğuk su mu dökelim, sıcak su mu? A hayatlar bu kadar da olunur mu? İltifatında bulunan bir kısım kari'lerin muahaza ve serzenişlerini göze aldırıp herkesden evvel biraz konuşalım diye söze atılmak için emin olmak öyle büyük bir cürete malik değilim. Elinizi biraz göğsüme tutarsanız kalbimin sadrı mı parçalayacak dürcede atığını

görür ve halime acırsınız. O ayaklarıma su dökme lutfunu ibraz edecek olanlarında yüzüme gözüme soğuk su sereceklerini ümit ederim. İtiraf edin ki benim bu hal-i perişanımı gören sizde bana acırdınız; ve şimdi bunun esbabını nem-nâk nazarlarıyla soluk simamdan soruyorsunuz. Benim gibi tavuk boğazlayamayacak derecede cesur bir kimsenin vukuat-ı ahire ile ne derece müteessir olacağını tasvir edin.

Evvela bir tehditname geliyor ki içinde seraba kanla yazılmış zannolacak kadar kızıl bir münderecat ile her türlü tefsilatı zaid gören kanlı iki baltanın ara yerinde meşrutiyeti kucaklayan bir arma var.

Bu endişelerle uykunuz kaçıyor... Geceleri sair fi'l-menâm gibi oda oda kütüphane kütüphane kitap kitap dolaşıp cinayet maddelerini, cezalarını zabıtalının vazifelerini araştırıyorsunuz. Bütün bu meşgalenizi idmana çalışırken muttasıl uluyan köpekler, her gece tekrar eden yangınlar; zaman zaman patlayan silahlar ümit necatınıza birer cevap veriyorsunuz. Ta-be sabah bu silahlarla bu alevlere bu nevha küllâb ile icrâ-yı şâdmânî eden... Fikren görüşerek fecr-i kâzibî buldunuz mu? Baygın bir halde feraş mevtinize sarılıp kalıyorsunuz. Gözünüzü açtığınız zaman seven yevmiyeden olarak bir düello pandommasıdır görüyorsunuz siz bu acı pandomimayı acaba bilirmisiniz? Bu öyle Toplu İğne şakalarına hiç benzemez? Ah ben çoktan sevildim hem o cism-i selim sahibine sevildim. Niçin maç talim olunacak? Cevap spor için başka bir şey kalmadı mı? Bunu öğrensek ne olur. Fakat mini mini beyim bunun kuyruğuna bir menfur aletin takılı olduğunu koştukça bu da arkasından bir boş gaz tenekesi patırtısı ile yuvarlanacağını düşünemiyor musunuz? Adam aldırma bundan ne çıkar? Ne mi çıkar? Fitne çıkar. Yalnız sen bana beyinsiz deme de ne isterse çıksın. Öyle ise sözümü geri aldım. Zaten almasan bela alırsın. Varsın bu illet hatrın için evvela terbiye-i bedeniye mektebine sonrada memalik “meşrûta” o Osmaniyye girsin.

Lakin gör ki a almaz benim bu illet kimsede akıl ve huzur bırakmadı.

*

Bu endişeler, bu bilyelerle bitse yine âlâ: Köprünün orta yerinden zaten hangi nevi illet ve sekamet var ki orada olmasın kanlı bir levha

“ Bu gün ona, yarın sana”

Tehdidiyle huzur ve asayiş matbuatı ihlal ediyor. Buna karşı ne yapmak lazım geleceğini hayli düşündüm. Neticede yaşamaya, ölünceye kadar yaşamaya, bir kahpenin beni

fena edeceği ana kadar yaşamaya karar verdim ve bugün hirasın ve lerzan bir halde cinayet oldu mu girizan ve ortalık yatıştı mı yine nümayan olarak yaşamaktayım. Koltuğumda kalem, koynumda vasiyetnamem sokak sokak dolaşıyorum. O vasiyetnamem ki aslı Murat Bey'in usul-i vecihle gayr-i kabil-i nüfuz bir mahallede mahfuzdur. İşte bir kopya seni bugün sevgili kari'lerime takdim ediyorum.

3 Numara Birinci Sene

DAVUL'UN VASIYETNAMESİ

Ben ki şark ve garb şimal ve cenub matbuatının içinde vüsat-i karîhe, şumûl-i nazar, ulüvv-i seda, semen cismine, kuvve-i ruhani şiddet-i talakat ve killet-ı cesaret ile serferaz-ı vahal kavim hakikatten maada kalın bir adet tokmak ve sivri uçlu cisim kıta da bir toplu tüfenksiz iğne ile mücehhez olmak hasebiyle haiz-i itibar ve imtiyazım şu sûretle sizlere tavsiye eylerim ki:

Bu günlerde balad-ı Osmaniye'yi pâmâl-ı huyul istibdad eden birtakım erbâb-ı müfsidat matbuatın hürriyet ve serbestisine hâil ve bu uğurda feda-yı can edercesine bezl-i himmet ve gayret eyleyenlere sâil olagelmekte ale'l-husus iş bu tarih vasiyetnâmede serserilerle hem ayar tutulan matbuat ehline bir kayıt kanuni icrasıyla hükümetin işgalini fırsat ad ederek her yere sokulan bu ervah-ı habise matbuat emrine de müdahale ile envai müşkilat ihdas etmekte olmasını ve serbesti sermuharrir Hasan Fehmi Efendi merhumun keyfiyet-i katli ve daha birçok ehl-i kitabet tahririn dahi kırmızı balta vesair âlât ile efendi vücutları mukarrer ettiğine dair rivayetlerin şüyû-i fîmâ ba'd birer cinayetle alem matbuatın bir sükût-ı edebiyeye mahkum kalınacağına delil-i celî teşkil edilmekte bulunmasına nazaran ben ve benim gibi refika-yı hürriyetim için her gün her saat her an bir mevt-i muhakkak azim mücahidanemize set çekeceği varsa da iştah görülmektedir.

Mazallah teâlâ bir ihtilal zuhur etse bizim gibilerin makamları dar ağacı olacağından böyle şerefli bir ölümü temmeni eden Davul, kendisine bir kuruşunu (ki kafidir) hazırlayan haine bu tasavvurdan vazgeçmesini onun yerine usûl ve merasim-i atiyeye itbâ etmesini tavsiye eder:

Davul'un maru'z-zikr o safî meyanında tâdat edildiği üzere ipinden, tokmağından ve toplu iğnesinden maada Demirbaş eşyası kari'lerine garâmeten tevzi ve mevcut nukudi maliye bütçesi açığını doldurmak üzere hazineye tevdi edilmesi.

4-5 Numara Birinci Sene

*Emir Ahor**Anbar Nazımı*

Lazım geldiği cihetle bir veche bâlâ üç aded emval-i mütekavvimededen toplu iğne istibdadın sinesine çakılarak ipiyle de Davul bağlandıktan sonra iki bâzû-yi kuvvî tarafından mezkur Toplu İğne'ye asılması ve ancak bu vechle maslûben ifnâ'-yı iş bu vasiyetname iktizasından bulunduğu gibi tokmağın dahi bir üçüncü hürriyet-i matbuat gününün Veranderos rües-i müstebidiye indirilmesi için (o yolda parçalansa iftihar eder.) bir mahall-i münasib de hafzı o derece ehemmiyetle tavsiye bulunan mevaddandır. Davul'un bu rah-ı hürriyette şehadetten başka bir emeli yoktur. Lâkin başına bir felaket gelmediği takdirde dahi bir diğer nevi mevtin tehdit etmekte olmasına yani iş bu yeni sadrazam paşanın da sünnet düğünü olup Karagöz, Hokkabaz ve Çengiler davet ettiler de davul ve refiki zurna bu hattan cemiyetinden haberdar edilmeyecek olursa kahrından yüreğine inmesi, me'mûl-i kuvvî bulunmasına mebni, iş bu vasiyetname mevadd sabıkasından taksim-i gurema fazlalık mürid-i ahkamına halel gelmeyeceğinden o cihetin harfiyen icrası ve diğer kısımların örf ve adet beldeye tabi tutulması kemâl-i ehemmiyetle tavsiye olunur.

Avaze-i tablın vasıl olduğu noktalarda sakın kari'lerle kari'lerimden o ehl-i matbuatından her biri ayrı ayrı iş bu vasiyetnamenin icra-yı ahkamına memur olup hiç biri fenden hiçbir sebeble ihmal ve tekemmül olunmaya tahriren fi'l- yevm'il-isneyeni.

Aslına mutabıktır

Telefon

6 Numara Birinci Sene

Poisson D'avril

Dün akşamdı. Hususi birtakım işlerin tesviyesinden sonra bilmem hangi münasebetle memleketimizin asayişinden bahs açmıştık. Re'ylirim hepsi okuduklarını, işittiklerini söylediler. Hatta pek bedbin olan bir refikam atının, vehametinden uzun uzadıya bahsetti. Teminatımız faidesizdi.

- Bakınız a diyordu. Bilfarz yarın ki İkdâm'ı alınız! Hırsızların cami kapılarına yapıştırılmış iki bir beyannamesini, cinayetler, mehuf şirketler, hepsi... Hepsi gözünüzün önüne gelir. Ben itiraz ettim:
- Şayet yarın ki gazetelerde mahall-i asayiş bir vakıa yoksa?!
- Yoksa size arzu ettiğiniz kitabı veririm. Siz de böyle bir vaad-i mütekabilde bulunuyormusunuz?
- Hay hay!!

Artık karar vermiştik...

Saat beşe geliyordu. Misafirlerim hazırlandılar. Mühtelif semtlere gidecekleri cihetle hepsi bir hırsıza karşı istimali lazım gelen tedbirleri ittihaz da kusur etmediler:

Karar-ı âhir mucibince pardesülerinin ceplerine yetmişer kuruş ayırdılar. Diğer ceplerinde de birer "rovelver" vardı bu böylece mütevekiline çıktılar gittiler. Yalnız kaldığım zaman hissettim: yeğenim yorulmuş, vücuduma bir rehavet ârız olmuştu. Yatağıma uzandım. Tekmil muhitim hırsızlarla, canilerle dolu idi...

Bu korkunç tahayyülat arasında uyumuşum.

*

Uyandığım vakit güneş doğmuştu. Akşam ki münakaşanın tesiriyle doğruca odama koştum. Masanın üstünde bir gazete vardı. Açtım:

Oh... Hamdolsun! her tarafta asayiş ber-kemal... Hiç kimsenin (burun) burnu kanamamış. Uzak... En uzak vilayetlerde bile bir vukuat yok... Her yer müstağrak sükûn...

Şimdi galibiyet bende idi. Arkadaşımdan isteyeceğim kitabı müsterih bir fikirle tayin için kanepeye uzandım. Bu aralık odamın kapısı açıldı: Uşak gazeteleri getiriyordu.

- Müvezzi yeni mi geldi?

- Evet benim!

O zaman elimdeki gazetenin tarihine baktım: 1 nisan 1324!!!!

Biraz sonra iş anlaşıldı. Küçük kardeşim akşamki musahabemiz üzerine beni sevindirmek istemiş... Odama koleksiyonundan çıkardığı gazeteyi bırakmıştı.

1 Nisan sene 1909

Toplu İğne

7 Numara Birinci Sene

RÜCÛU'L- RÜCÛ

Hayır, hayır, sana layık değil bu takdirat

Bütün bu hüsn-i emeller, bu i'tilâ'yı hayat,

Hayat matemi takdis eden..mübeccel eden

Samurlayan ne kadar kıt (1) varsa hep birden

Kucaklaşmış,taşmış bir muhite aitti.

O mukaddes gecelerden uzaktayız şimdi.

Karıştı leyl-i saadet leyl-i nisyâna

Kapıldı hislerimiz bir belâ-yı şeytana

¹ Kıtt kedi manasındadır.

(Kamus)

8 Numara Birinci Sene

DİPLOMASI

Gazetelerin şikayeti ne dereceye kadar muhikti? Bu ciheti tatkik için Meclis-i Mebusana girmiştim. Bahsin tam hararetli zamanına tesadüf ettim.

Tensikat, diyorlardı, tensikat... Kuvve-i icraiyye bunu yapmıyor. Yapmayacak... Çünkü...

Ve işte ibzal edilen tufan delâil arasında ikna edilmek istenen hisler boğulurken ince bir ses yükseldi:

- Bütçe elimizde.. ne korkuyorsunuz?

Filhakika korkulacak bir şey kalmamıştı. Ancak bu helecanlı mücadelenin zihinlerde îka ettiği yorgunluğun teskini için yarım saat teneffüse karar verilmişti. Koridorda aşinalardan birine sordum:

- Kuvve-i icraiyye sizin bu tebliğatınıza kulak asarlarsa ne yaparız?
- Tekid ederiz.
- Yine ehemmiyet vermezse?

Muhatabım bir müddet düşündü ve gülerek dedi ki:

- Tekrar tenkit ederiz!!
- Pekala ama bunada kulak asmazsa
- Münfailane bir türlü cevap verdi:
- Amma müşkil-pesendsin ha!!

YEVMI GAZETELERİN DESTÛR-I MESLEĞİ

Tanın: Yılan'ın başı düşman eliyle ezilmeli

İkdam: Ne cah iledir ne mal iledir benim ululuk "kemâl" iledir.

Diğer: Yaptığıma bakma diğerine bak!

Sabah: Zaman sana uymazsa sen zamana uy

Şûrâ-yı Ümmet : Ah cemiyet sen bir isimden ibaret mişsin.

9 Numara Birinci Sene

Şıpsevdi muharriri

10 Numara Birinci Sene

VUR ABALIYA

Hüseyin Rahmi Bey'i tanır mısınız?

Sualimi garip görmeyiniz. Şimdiye kadar sizlere metresler, mürebbiyeler ithaf eden bu zarif muharririn nâmını tabii işittiniz. Eserlerini seve seve okudunuz. Fakat benim sormak istediğim cihet bu değildir. Bunun menabi fikriyesini, o her şiveye gelen kalemini his ettiniz mi?

Çünkü Hüseyin Rahmi Bey'in şahsiyetiyle kalemi arasında derece-i saniye maadlelerinin mûşikaf desturlarını bile aciz bırakan bir fark vardır: Şahıs-ı hayattan müstağni bir vücudun tehafütüyle perverde olurken kalemi en büyük dahilerin şâsaat muzafferiyetini söndürecek bedialar vücuda getirir. Metresindeki şiirine bakınız:

Dilber oldur ki ola şûh-ı cihân

Ola makbûl-ı heme âdemiyân

Ola mehpâre ruh-ı tâbânı

Ola temâm otuz iki dendânı ilâh....

İlham, Hüseyin Rahmi Bey'e bu lutfu mutlaka Fuzuli'ye bir serzenişte bulunmak için ibzal etmiş, Şeyh Galip bütün kavâid zamanı paymal ederek medfenden ervâh-ı eslâfa "beş beyitine bir nazire söyle!" hitâbını fırlatmıştır.

Hüseyin Rahmi Bey, bu müdebdeb mazinin azamet-i muvaffakiyetine iltica ederek çoktan beri terk ettiği kalemini devr-i hürriyetle beraber nahif parmakları arasına aldı. Biz hep lezâiz-i sâbıkayı hüsn-i tetevvüç edecek yeni eserlerin tulû'nu bekliyorduk.

Evet bekledik: Fakat bir boşboğazın (şimdi artık müteveffâdır.) tezebzübat-ı lisaniyyesine mevdu kırık, dökük cümlelerden başka bir şey görmedik metres mürebbiye, hayat mazisinin bu iki maşuka hüsnü bile bu sukuttan mugayyer oldu.

İşte bunun için Hüseyin Rahmi Bey bundan pek evvel yazdığı bir hikayeyi icra ve sabrın tesirini ihtar zımında bugün tekrar neşrediyor ve demek istiyor ki:

- Boşboğaz kalemin pasını temizlemek içindi. Jank-âlûd bir kalem sizi memnun edemez. İşte şimdi başlıyorum o on sene evvel yevmî bir gazetede neşrettiğim bir fikri tekrar ediyorum: Sabırlı olunuz hürriyet insanlara fevkattabîa bir kabiliyet bahşetmedi...

Cuma 27 Mart 1325

Toplu İğne

Osmanlı:

Teşebbüs-i şahsi, teşebbüs-i şahsi, teşebbüs-i şahsi; adem-i merkeziyyet yahut tevzi-i mezuniyet ...

Hukuk-i umûmiyye::

Geçmiş zaman olur ki hayali cihan diğer

Serbestî:

Cild-i hınzıra ger- gider neşter-i zindan

Servet-i Fünûn:

İzbar içinde ikbal, ikbal içinde izbar

Heyhat bu yeis-i ümid hiçbir sabaha ermez.

Yeni gazete:

Şeytan ile kabak ekenin kabak başına patlar.

Siper-i saika:

Göz göze diş diş

Tonguç:

Geçme namert köprüsünden kopartsın su seni

Volkan:

Re's-ül hikmeti mehafetullah

Tercümân-ı Hakikat:

Bendenizde varken sahte idi,tahta sakal

Komadı gitti bu millet bizi adam yerine!

11 -12 Numara Birinci Sene

KÜÇÜK MUHAVERELER

Hizmetçiyle efendi arasında:

- Avrupaya gittiğimi söylemedin mi?
- Söyledim.
- Ne ... Sonra.
- Ne vakit geleceğinizi sordu. Yemeğe buradadır dedim.

*

- Doktor kayınvalidem apandisit oldu.
- Vah...Vah... ihtiyarlıkta tehlikelidir. Hele bir muayene edeyim..
- Acelesi yok doktor... Haftaya uğrarız

*

Ana ile oğul arasında:

Oğul: Anneciğim senin ile benim aramda ayrı gayrı olur mu senin paran benim param demek.

Anne peki benim param senin ya senin paran?

Oğul benim param yine benim.

BİR DÜELLO

Geçen hafta Kadıköy'e gitmişim. Gece akrabadan birinin evine misafir oldum. Şimdi adet olduğu olduğu üzere siyasiyat hakkında saatlerce güne güne münakaşalar yürüdüktan sonra hepimiz odalarımıza çekildik. Civardaki gazinodan gelen şarkı sesleri arasında yavaş yavaş kendimden geçmişim....

Rüyada“ Beygu” şehrine bir seyahat icra ediyorum. Bilmem harita-i alemde Beygunamında bir şehir varmıdır?.. Beygu, Bursa'nın arka tarafında kâin İsveç şehirlerinden beriymiş. Marmara'yı bir yelken ile geçmeye başladık. Ara sıra dalgalara inmiş üçer dörder adamları rast geliyoruz. Şedid bir rüzgar var. Şimal mıntikasına geldik, buzlar görünmeye başladı. Yanımdakiler, geri dönmek istiyorlar. Kimi buz örtülü bir yokuştan kemal-i süratle inerken bir kaplan geminin kenarından başını uzatarak karnımdan beni sıkıca kavradı. Ellerimle hayvanın ağzını açmaya çalışıyorum... Mümkün değil... Yavaş yavaş gözlerim açıldı.... Hamdolsun tehlikesiz. Rahat yatağında yatıyorum. Bu hakikati kendi kendime gülerek teyit ettim. Haber vereceğim ki ömrümde bir defa makul bir rüya gördüğümü hatırlamıyorum.

Fakat asıl korku asıl tehlike şimdi başladı. Sofada bir ayak sesi var, kaplanın ağzından kurtulduk, hayır sizin elinizden kim kurtaracak. Kendi kendime sordum acaba saat kaç dolaşan evde biri olmasın: Sokakta bekçi kaldırımlara sopasını birer birer indiriyordu. Saydım, bir iki üç...yedi sekiz. Muhakkak hırsız nefesimi kestim dikildim...Ayak sesi devam ediyordu.

Ne yapmalı bağırayım mı? alt katta kimse yatmıyor...

O halde kapıyı açıp ne olursa olsun dışarıya çıkmalıyım. Kendimi teşci ettim: Haydi ya, erkek değil mişsin? Askere gidip ne yapacaksın? Ölüme karşı gitmeye alışmalısın: Yorganımı kemâl-i ihtiyât ile üstümden sıçrattım, kapının önünde bir dakika tutuktan sonra topuzu birden yere çevirdim. Kim o?

Sofa ziya içinde kocaman bir lamba yanıyordu. Amcazadem Şahap orada (!) nen var kardeş hasta mısın?

O cevap verinceye kadar haline baktım. Geceleyin üstüne eski bir ceket giymiş, ayağında şip şip terlikler, sigara içiyor. İkinci korkulu rüyada geçti. Cenâb-ı hakka bin şükür?

Şahab yüzüme gayet hadid bir çehre ile bakarak kati bir sesle sordu. Beni sormazsın sevgiyle? Demek üçüncü korkulu rüya başlıyor. Ayağım kadar, iri bari, Herkül gibi olan yakınmak karşısında ne diyeceğimi şaşırdım, nihayet:

Şüphe yok dedim.

Şahab o halde bu ceketini arkana giy, bu terlikleride ayağına giy şu gazinoya kadar git. Üçüncü korkulu rüya hepsinden müthişti. Yakınım ya sâirfi'l-menâm olmuştu, yahut uyanamamıştı. Korkudan peki dedim: Ceketini sırtıma, bir palto gibi geldi. Terlikleri giyer giyemez mavnaya girmiş gibi oldum. Şahab devam etti. Şimdi iş bu kartımı al gazinoya git aleksiyi düelloya davet et...

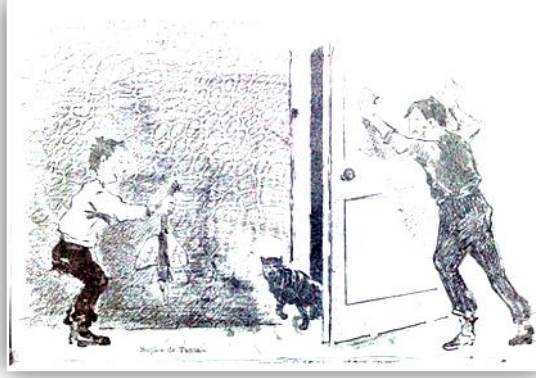
- Aman kardeş, ben böyle sokağa çıkarsam bütün sokak köpekleri peşime takılır, bekçi beni deli diye tevkif eder. Gazino halkı etrafımı alır.. bu kılıkla düello davete gidilir mi? hem sebep nedir?!

Şahab saat yediye kadar gazinoda şarkı söylediler, uyuyamadım, sağıma döndüm olmadı sola döndüm olmadı... Nihayet pencereyi açtım... Hala susmayacaksanız be herifler, diye haykırdım. Aleksi ne dese beğenirsin: sen tavuk musun, bu kadar erken yatıyorsun; işte bunu şimdi anladık mı? Demek bunun için düelloya karar verdik?

- Evet benim gibi bir adama Aleksi gibi bir adam tavukmusun diyemez!
- Ben bu kartı götüremem.

Şahab sırtımdan ceketini ayaklarımın terliklerini çıkararak kendi giydi ve gözümün önünde sokak kapısından çıktı, avdetini bekledim. Kartı vermiş yarın cevap alacakmış. Yazıya ya düello.

13-14 Numara Birinci Sene

Girseniz eğer bir kulağımdan ötekinden çıkacaktır ...

Dinlemekten ben usanmam söylenenler yıkacaktır.

Ertesi gün Aleks bizzat gelip Şahab'a gayet cebiri bir surette tarziye verdi. Fakat ben zavallı ben hala tavuklara bile tavuk demekten korkuyorum geçenlerde luzüm evladı da hurûsun haremi dedim.

Münekkid

DAVUL

Avrupalılara benzemek için bir düellomuz eksikti, hamdolsun artık bu noksanda kalmayacak gibi görünüyor.

15 Numara Birinci Sene**GELEN MEKTUPLAR****Aynen**

Fırka-i Küllab Reis-i Cumhuri Karabaş Cenabları

Sizin İstanbul vesair bilâd-ı Osmaniye’de tutan vesikanızı ne kadar kadim addederseniz ediniz, Osmanlıların kan ve kılıç işaretli sancakları bu memalik üzerine sâye endaz olduğu zaman kanun-i muaşeret kadime sözde büyük büyük tebedüller hasıl olduğunu sizde bilirsiniz. Değişen usûl-ı muaşeretinizin ale’-d-tedric ifsad edilegelmediğini asla dava edemezsiniz. Dava vekaletinizde bulunmak üzere hukuk tahsiline Avrupa’ya gönderilen Galata ve Beyoğlu nev-resîdeganından bazılarına da sizi bilcümle imraz-ı cildiye, dâü’l-kalb sar’a vesair gibi imraz Sarıyer’den vikaye edecek tababet tahsil ederseniz fena olmaz. Sırtınız kaşındıkça etfal-i beşere sürünerek onlarada marz u haymen sirayetini menetmiş olursanız. Muaşeret-i haziranız ne derece olursa olsun ona bir şey denemez. Fakat ırk-ı küllâb’ın bu imrazla günden güne bozulduğunu sizde bilirsiniz. Cemiyet-i beşeriye arasında bir hayat-ı nisbiyeye malik olduğunuz cihetle bu nokta-ı nazardan ya ıslah-ı ahvaliniz veya kat’ nasibiniz ehem-i umûrdandır. Beni beşer, ister inkılabat güne gün ile ortalığı bir kan deryasına boyasın. İster bir asudeki nam ile mesut olan yaşasın; sizin nisbet-i izafet-i hayatınızdan beşeriyet müteessir olduğundan bu husus-ı Türkiyat-ı hazıraya göre ıslah edemediğiniz takdirde hayat-ı mevcudiyetinize yarınım kıyye “istirkanin” ile hatme vermek beşeriyetin selameti için dürce-i vücutta görülecektir.

Sayyad

DAVUL

Mesmuatimize nazaran bu bâbda teşebbüsât-ı ciddiye de bulunmaktadır. Kariban Viyana’ya gönderileceklermiş.

BİRAZ FELSEFE

Ecdadıyla iftihar edenler aynıyle patatese benzerler. O patates ki tekmiil mevcudiyeti yer altındadır.

*

Çok şükürle ölüm hayatı takip ediyor. Ya hayata takaddüm etseydi ne yapardık?

*

Büyük bir mermer taşında daima güzel bir heykel mevcuttur. Fakat iş onu çıkarmakta!

*

Yapmış olmak istediğiniz şeyi yapmak istediğiniz şeye tercih ediniz.

*

“Hastalığınız zamanındaki aldırıldığınız fotoğrafın altına yazınız”

Sen, ben misin? Öyle ise yazık, yazık o hayata beni “sen” şeklinde tesbit etmiş.

Roman, uslu tembellerin eğlencesidir.

16 Numara Birinci Sene

TELGRAFLAR

Vukuat-ı ahireye binaen son gelen telgraflar sansüre uğramıştır.

Dahili:

Sultan Ahmet: 12 Mart Edirne mebusu Doktor Rıza Tevfik Bey’in meclise duhulundan beri ancak bir iki söz söylemiş olması nazar-ı dikkatini celb etmekte ve eski bereket-i kelim yerine kaim olan bu kaht-ı ifade bir çok mütaalata meydan vermektedir. Bazılar, Rıza Tevfik Bey’in kendisinden daha delilere rast gelmiş olmaktan dolayı meyusen sükuta karar vermiş olduğuna, bazılarıda şeytan kulağına kurşun-mûmâ-ileyhimâ büyü yapıldığını mısran dua etmektedirler.

Davul: Hatır nişan kari’in olsa ger gider ki Rıza Tevfik Bey mecliste üç sözden başkasını söylemiştir: Biri Ahmet’in külahlı Mehmet’e, Mehmet’in külahlı (şimdilik bu kelime kalpağı andırdığı için memnû’dır.) Ahmet’e, ikincisi, boza bizim ensemizde pişiyor. Üçüncüsü eski ayları kırıp yıldız yapacak değiller ya. Bu killet nazar-ı itibare

alınır; ve Rıza Tevfik Bey'in mecliste bir defa hak olsun sponsordan bahsetmemiş olduğu düşünülürse ... Hakikatine inanmamak elden gelmez.

Beyoğlu Pera palas: 12 Mart ittihat ve terakki cemiyetine keşide olunan ziyafette Ahmet Rıza Bey'in sarf ettiği "hainler" sözü cihet-i teveccühünü şaşırdığından on günden beri muallakata durmakta idi.

1 Nisan 1225 devr-i sabık taleb-i vakaya binaen İstanbul'a davet ediyorum. Odadaki muazzez kardeşlerimin gözlerinden öperim.

DAVUL

İş bu telgraf hususu lokomotifle gelmiştir.

*

Harici:

Sofya 15 Bulgaristan Prens hususu bir mülakat esnasında Arapça lisanıyla "El-intizâru eşeddu mine'n-nâr" demiştir.

Davul gecede de ben asırın tantalyım benim benim çektiğime, tantal cezası derler demiştir.

Tahran 15 Şah Acem sokaklara talik ettirdiği beyannamede; Men ki Acem şahıyam men ilan ederim ki bundan böyle benim nazarımda aşikar birdir eşsekçiler birdir demiştir."

Davul bu beyanname ile müsavat temin ediliyorsa da hürriyet-i kaale alınmadığından mücadele de yakında nihayet verileceği ümit edilemez.

Paris 15 umûr-ı maliyede kesb-i mümarese için buraya gelmiş olan efendilerden biri maten gazetesinin muhabiriyle vaka olan bir mülakat esnasında kendisinin ve refiklerinin maliye hususunda lazım olan malumatı elde ettiklerini ve memeketlerinde para bulurlarsa tatbikatta güçlük çekmeyeceklerini beyan etmişlerdi.

Davul - Fransa tatbikat için bir az para verse olmaz mı?

17 Numara Birinci Sene

Bugün memurların tensîk edilmişken maâşatı

O miktarı edip sadr iksar çok atmış.

Bu lütfu eyleyip takdir-i millet-i tecelline mahsus

Mükellef fahra şayan doğrusu sûr-ı hitan yapmış

1 Numara Birinci Sene

Şah-ı İnan – Canimen in çi calest. (yahu bu ne hâl)

Hünkâr – Gülme komşuna gelir başına.

Çarşamba

28/04/1909

Numero 21

DAVUL

15 Nisan Sene 325

Haftalık Edebi Mizah Gazetesi

Hakan mahlû Abdülhamid-i Sani'nin sukut-ı müthişinden dolayı Davul gazetesi bilcümle taraftaran istibdada ve asdikayı bendegâna an-samimu'l-kalb beyan tazis eder. Hemen Cenâb-ı Hak meş'ar-i mûmâ-ileyhimâ-yı tarik hürriyet de nail hidayet buyursun amin.

2-3 Numara Birinci Sene**BİRAZ KONUŞALIM**

Ohh... Elhamdülillâh... Artık kurtulduk, büsbütün kurtulduk... Bir esaret-i mahsusadan bir helak-i muhakkaktan bir mahrumiyet-i ebediden işte artık kurtulduk. şimdi her şey gülümsüyor semada yıldızlar başka bir safvetle parlıyor, güneş daha şefkatle doğuyor. Tabiat bu mübarek toprağa bütün feyzini vermiş, ağaçlar cenah-ı refetini, çiçekler leb-i şefkatini açıyor.. Kuşlar müjdeler veriyor. Bende bütün kuvvet-i kalbimle bağıryorum: Artık hız neydi o günler... Maksi bir hava-yı esaret içinde yaşar da inlemeye bile muktedir olmadan mahvolurduk. Dilimizi keserler kolumuzu bağlarlar icap ederse boynumuzda vurulurdu bütün kusurumuz genç olmak ve selamet-i vatani düşünmekten ibaret idi.

Bu gün artık kemâl-i serbesti ile söyleyebilirim: Jön Türklüğe alamet addettikleri uzun saçlardan dik bir kametten bir çok arkadaşlarım gibi bende hayli zaman mahrum olmuştum da sıfır numero makine ile kesmiş saçlarımla aşılamaktan budanmaktan mahrum kalmış sakalımla, bâr-endişe altında amûd-i fikriyenin, verdiği inhinalarla yamrı yumru kalan endamımla dem-i inkişafında kavru lan bir tomurcuktan fark olunmayacak bir hale girmiştım. İki elim yakasındadır: Bugün dinlese rûz-i mahşerde o caniden hürriyet-i efkarımı, serbesti evzâmı ve bahusus bir sıklet esâretiyle boğulan çarpılan kametimi dava ederim.

Ah sormayın... Bu levh-i kadirde kaç kamet mevzun kafiyesiz kalmıştır!?

Hem bilir misiniz giden de bir şeamet vardı: zarf-ı kudûmiyle taht-ı âli baht-ı Osmaniye ilk azrar ettiği vakit birkaç gün yukarı hemnamı gibi Rusya'ya karşı bizi bir kayd-ı azim içinde bıraktı. Öteki bir kaynar su içinde bizi haşladı iskeletimizi fırlatıp attı; Bu giden de o iskeletin (mevtâlara hürmeti bilmesinden) kolunu kanadını kırdı, aç köpeklere attı.

İşte bu, ilk kadem âlemhâsı yalan değil millet-i Osmâniye'ye ve âlem-i İslamiyete pek pahalıya oturdu. İşte yine aynı politikasıdır ki düşmanlarımızı takdir-i cevap huvvân, hayır havalarımızı işkarız esef eyledi. Dostlardan biri ah selamet versin pek kafadardılar “o” nun devlet-i Osmaniye'yi bir iskelet halinde tutan siyasetine hayran idi. Fakat görmüyordu ki o iskeletin muttasıl eksilen azami hırlayan ağızları kapatmak içindi. Şimendüferle, vapurla, tramvayla kapıştıkları o kemikler boğazlarında kalsa gerek. Lût-i şeamet vardı: Bütün affet-i samedaniye onun devr-i menhusine arız olmuştu. En büyük yangınlar, en müthiş tuğyanlar, en azim zelzeleler, o nâ-meşhud kasırgalar “o”nun kahr u istibdadına karşı bir gazab-ı ilahi idi. Her gün onun zulmünden gayz ve nefret duyardı. Zir-i pay-leyminde titreyen yerler onunda îvânını yıktı; Fakat ne çare bin-bâd-ı millette hasara uğradı. Biz burada kazanır; kahr yüzünden bu, en büyük lutuftur. O derece şetameti vardı ki rûy-i abusunu görenler felakete uğramadan kurtulamazdı. Güzergahına dizilen o biçare vatan yavruları, o tal'-ı firifteleri bütün senin kazaya hedef olurdu zamana müsadif o büyük ihtilallerde bile top tüfek bomba ona dokunmaktan ya korkar, ya nefretten çekinirdi.

Tarih-i umûmî onun devrinde gördüğü zülmü hiçbir devirde hiçbir asırda görmemiştir.

Tarih-i millimizin o sahaifi ya siyahidir, ya kanlıdır.

Lakin her devir cevr u fetretten sonra bir muhyi -i devlet ister ki meyn-i latif kadar çok şükür bu kere de hemnâm-ı cenâb-ı Peygamber bir sultan-ı zîşan ihsan buyurmuştur ahd-ı saltanatlarında esbâb-ı terakkî ve temeddünün istikmâl ve huzur ve refah-ı milletin istihsal edileceğinden zerre karşı şüphe yoktur. Bunun içindir ki aguş-ı istimdadını açan ifrad-ı millet kolları arasında sultan Mehmet Hazretlerinin zat-ı hümayunlarında kendi gibi mağdur fakat yine kendi gibi terakkî-perver bir âb-ı müşfik bulmuştur.

Heyet-i Tahririyye Namına

Telefon

Hamiş- Davul ne yapıyor ?

Mark Twain nerede?

Davul'un sevr-i milliye katıldığını elbette görmüşsünüzdür. Bu iyd-i hürriyet onun bütün endişesini izale etmiştir. Artık geçen hafta neşredilen vasiyetnamenin hükmü kalmadığından aslını bile yırtmış atmıştır.

13 vaka-ı zailinde “ittihad-ı Muhammedî” cemiyeti fesadiyesinden korkarak bilim nerede ihtifa eden Mark Twain ayne'l- kârib meydana çıkacaktır. Ne yapsın ismine aldanarak sentezdir. icabına bakalım derler korkusuyla kaçmıştı. Çünkü sadrazam Hüseyin Hilmi Paşa'nın sünnet düğünü hatırlarda olsa gerek.

Hasılı Mark Twain refikamızında bu sevr-i milliyede iştirakı olacaktır. Yaşasın hürriyet müdafaaları, yaşasın kahraman ordu.

İstanbul'un imdadına koşan gönüllülere, ta Paris'ten bin türlü mizahıma katlanarak gelen arslan yürekli Osmanlılara azim teşekkürler ederiz.

4-5 Numara Birinci Sene

Bulgaristan kralı:

-Muadin yıldırım cezb ettiğini hatırıma getirmediğime çok fena etmişim. Şimdi bu tacı nasıl saklasam!

Reşit Matran:

Sultan Hamit'in Arabistan'a nazar-ı üçüncü gözü.

6 Numara Birinci Sene

DOLMA

Mahut ziyafet münasebetiyle

Bir sofraya, bir kuzu ve bütün bir kirve öbür

Bir muaşer-i acib temaşa... Acul, akur

Tırnaklarıyla herid-i kahrını didik didik

Serpildi gavri mideye kol, kelle, but, kemik,

Ey dolma-ı mübeccele, ey nimet-i azim,

Kimsin? Nesin? Bu sofraya bais, sebab ne kim?

Arkanda bin niğâh-ı tahassür ve sen şu an

Bir rızk-ı âsman gibisin cana can katan?

Mâlik kokun o nimet nevşin feyza ki

Her yerde his cû' ve hayatın mihr ki

Ey yağlı dolma sofraya ki beyhude kurmadın,

Lakin yazık yazık ki bizi hiç doyurmadın.

Dursaydın bir dakikacağız herid öbür

Yahut o, durmasaydı... Bütün açlığın kusur,
 Lütfunla bir ziyafete pek benzeyen bu iş
 Bir hayır olurdu misli asırlarca geçmemiş.
 Lakin şu davet ah o büyüklüğün münadimi,
 Acizlerin, öbürlerin en hasm-ı daimi
 Mahvetti bir nefeste şu biçare dolmayı
 Açlar süpürdü sofrayı hepsi birer dayı (1)
 Nakşetti bir öbürlük için dest-i bî-şu'ur
 Tarih ekle bir iki dibace kusur.
 Aç kaldı. Hakkıdır alacak miad-ı intikam
 Lakin unutmasın bunu davetçi taam
 Biz açı aç bırakmakla eğlenen denî
 Bir sofraya ziyafete medyun bu keyfini.

Yutmaz

(1) köprüyü geçinceye kadar

7 Numara Birinci Sene

CİDDİ

Osmanlıların muhterem Padişahı Sultan Mehmet Han Hazretlerine

Makam-ı mübeccel hilafetini işgal eden sefinizden hamdolsun Milet kurtuldu. “sefiniz” diyorum.

Sefinizin seyyiat sabıkasını 10 Temmuzdan sonra unutmuş, onu hüsn-i niyet sahibi bir hükümdar-ı zışan telakki etmiştik. Ve ara sıra zindanlar, menfalar, şüheda-yı hürriyet hallerimize geldikçe o hiç nevr-i hamiyetten behredar olmayan çehresinde bir his-i nedamet görür ve derdi ki:

- Bu halifedir. Peygamberimizin vekilidir. Elbette yeminine hürriyete, meşrutiyete sadık kalacağına dair kucak kucak ettiği yeminlere sadık kalır.

Heyhat... Meşrutiyetin ibtidasından beri çalışmış halisleriyle, nuraldinleriyle, ve hiddetlerle çalışmış. Ve nihayet beş yüz mazlum kanının ateşin kırmızılıkları karşısında pür-sürur nuhûset kırılması yed-i müla'netine livâ-yı istibdadı almak istedi.

Rumeli'nin kahraman orduları, o necip Arnavutlular imdadımıza yetişmemiş olsalardı. Sizi temin ederim, lâîn hem sizin hem de bizlerin hayatımıza kast etmesi muhakkaktır.

Padişahım... Azamet... Bakınız: Otuz üç seneden beri dualarla ağza alınan isim menhusunu bugün Osmanlılar hayır yalnız Osmanlılar değil. Bütün A alem-i insaniyet telîn ediyor. Görüyorsunuz ki hakikat hiçbir zaman ketm olunamaz.

Millet sizden çok şeyler bekliyor. İstibdadın mezalimini bizzat nefsi-i şahanenizde tecrübe ettiğiniz için hiçbir zaman size bir müstebid nazarıyla bakılamaz. Siz de, zindandan pek farklı olmayan odanızda, senelerden beri mahpus idiniz. Millet size karşı hüsn-i teveccühünü gördükçe o, bütün vesait zulmünü istimâlden çekinmiyordu. Fakat niçin millet sizi sordu. Bilir misiniz? Çünkü işitiyorduk: Siz daima meşrutiyet-pervermişsiniz. Daima bu zavallı milletin çektiği mezalime teessüfler edermişsiniz.

Emin olunuz. Bu millet saftır, saftır. Padişahını bütün kalbiyle sever onun tealisine, istirahatine dualar eder. Yalnız dua değil lüzumunda pür-neşat server feda-yı nefsiyle eyler. Bakınız, size küçük bir misal arz eyleyeyim:

Bir akşam sinematografdaydım yanımda iki zat konuşuyorlardı. Biri on dört seneden beri gördüğü mezalimi anlattı: Neler yapmamışlar.. biçareye ne acılar çektirmemişler? Yüreğim parçalandı. Çocuğunu boğdurmışlar. Haremi çıldırmış evini harab etmişler. O pek sevdiği kütüphanesini, bütün bir hayat sarf ettiği müellefatı hep yakmışlar.

Fakat vakaki sinematografin son perdesini selefimizin selamlık merasimi gösteriliyordu. Derhal ayağa kalktı. Ve bağırdı:

Padişahım çok yaşa... Herkes bağırdılar. Bir müddet sonra kapıdan çıkarken yine o iki arkadaşa tesadüf ettim: Gözlerini silerek anlatıyordu:

- Belki zavallının bunlardan haberi yoktu! O zaman o zaman bu vakayı selefimize hitaben açık jurnal, serlevhasıyla Tanîn'de neşretmiştim. "Jurnal" nam olduğu için belki okumuştur. Lakin ne çare o milletin hüsn-i niyetiyle istihza ediyor, Tanin'i parçalamak için dolaplar çeviriyormuş.

Padişahım Osmanlılığın tealisine terakkisine masrûf bulunacağı muhakkak olan himemat-ı şahanenize millet bütün kuvvetiyle iştirak edecektir. Cenâb-ı hak muayyininimiz olsun.

Pazartesi 13 Nisan 1235

8 Numara Birinci Sene

Sabık hünkar-ı hûn-kâr

“Kırmızı değirmen cinayetleri” romanı karî veya kahramanlarından

9 Numara Birinci Sene

VUR ABALIYA

Büyük validem anlatıyordu:

- Hırsız imamın biri işlediği günahlardan tövbe ederek bir daha hiçbir şey çalmayacağına yemin etmiş. Köyün saf ahali bu teminata inanmışlar. İmamı yerinde bırakmışlar. Aradan bir müddet geçti sonra köyde yine bir sirkat vukua gelir. Ahali hırsızı tayinde mütehayyir.. Bu sırada birbirine rast gelen iki bağcı meseleye dair konuşurlar:
- Hırsız bulundu mu?
- Bulunmadı ama, İmam efendi yemin etmiş, demiş ki ben çalmadım.
- Ne! bunu sana kim haber verdi.

- Bizim İsmail!
- Amma yaptın ha! Meyhaneciden şahit istemişler bozacıyı göstermiş. Büyük validem hikayesini bitirince gözlüğünü çıkardı. Ve yorgun gözlerini bana atfederek dedi ki: Ah Hamidof hayatı hep böyle yalanla geçti fakat aldanyordu. Esasen bu, nankörlük değil miydi? Sayesinde yaşamıyormuyduk, sayesinde gezmiyormuyduk, sayesinde yağmurlar yağmıyor muydu?

Evet güneşler sayesinde doğuyor, baharlar sayesinde vücut buluyor, tevellüdat sayesinde oluyordu. Ve bu kadar büyük, daimi muvaffakiyetlerinin bir tetvic güzini olması lazım gelen hatme-i hayatı ise şalgam yaprağı ziyafetiyle bitirir. Bir karanlık seyahatin gavr-ı mezalimine doğru gidiyor, muttasıl gidiyor...

*

Trene bindi etrafı hep mezâlim, hep korkunçtu, dört yüz bin ervah-ı mazlumundan mürekkebe bir katile intikam vagonun bütün kovuklarına dolmuşlardı. Sarayburnu önünden geçerken titredi. Adalara baktı, Ebu'l- hüdası gözlerle aradı, ah şimdi ah, yaşasaydı birlikte uçarlar, semaya urûc ederlerdi... Felaketin en büyüğünü Ebu'l- hüdanın ölümünde buldu... Fakat... karşısında Nadir Ağa mı vardı. Gözlerini yavaş yavaş kaldırdı. Adanmıyordu evet Nadirdi, o sevgili Nadiri idi. Bağırarak istedi. Boğazı kurumuştur. Yerinden kımıldandı, vücudunda bir şekil, kollarında bir asabiyet vardı. Doğruldu, bu beş on saatlik bir iştiyakın bahsettiği bir heyecanla bu yine atıldı... Heyhat! Kolları arasındaki mösyö Garos acele ile bıraktığı şapkasıydı !!!! Yerine oturduğu zaman muhitini bir fısıldı kaplamıştı:

- Hamidof kaçırdı... Hamidof kaçırdı!!

Toplu İğne

10 Numara Birinci Sene

KÜÇÜK HİKAYELER

Birgün büyük validem anlatıyordu:

- Meşhurdur, validem, tilkinin biri tesadüfen bir boyacı dükkanına girer yiyecek bulmak için dolaşırken ayağı kayar; boya fıçılarında birinin içine düşer. Güç hal ile yakayı kurtarır. Lakin bu defa da evvelkinin yanında bulunan diğer fıçıya gümler. Tilki buradan tahlis-i giribana çalışırken kendini üçüncü bir boya küpü içinde bulur. Böylece muhtelif renklere dalıp çıktıktan sonra bir fırça bularak dükkandan kaçar. Süratle tepeye doğru koşarken yolda bir arslan rast gelir:

- Sen kimsin?
- İlahi tuyûr
- Onun için böyle güzel renklerin var. Dur sana bir şey ikram edeyim. Bunun üzerine arslan, yakaladığı bir “gazal”ı parçalar Tilki:
- Bize et yemek haramdır. Fakat mademki zahmet verdiniz bir parça alayım. Diyerek adeta vecihle işkembe taraflarından bir miktar yer ve teşekkür ederek ayrılır. Biraz ötede hemcinslerinden bir sürüye müsadif olur. Tilki derhal bunlara iltihak ve hep beraber ulumaya başlarlar.

Bu hali gören arslan büyük bir emniyetle.

- Esasen, der, ben senin ne mal olduğunu sûret-i taamından anlamıştım. Ne çare ki rengine aldandım.

Bugün büyük validemin bu hikayesini hatırladıkça bir takım garib düşüncelere maruz olmaktan kendi mi anlamıyorum. Mesela pir-i nehafet semiren valilikleri bize ne gibi bir tedbir-i siyasi karşısında bulunacağımızı anlattı. Filhakika bu netayici ve izahat-ı ahire göre bu beyanatı hep eskiden biliyordun. Fakat ne çare ki telkinata aldandık. Evet:

Aldandık. Aman... Aman...Aman...Aldandık

11-12 Numara Birinci Sene

ABDÜLHAMİD SANİ ile MÜLAKAT

Selanik Muhabirimizden

Sarayından dışarı bir adım atmamak için mevcudunun feda etmekten çekinmeyen Abdülhamid'in Selanik'e vürûd edeceğini duyar duymaz bütün halk istasyon civarına döküldü. Bizleri senelerce zincir-i esarete inleyen bu canavarın temasına ben de can atmıştım. Bir intizar-ı şedid ile vürûdünü bekliyorduk. Nihayet tren böyle bir bâr-ı sakili mütevellit bir gayz ve nefretle soluyarak, köpürerek istasyonunda tevafuk etti. Herkes birbirinin omuzuna dayanarak onun inmesine bakıyordu. O, her şeyi istihkar eden bir metanetle adımlarını attı. Fakat bir aciz pîr altında boğulan burnu onun o câlî hareketlerinin tekzib ediyor, halk ise böyle bir "pintinin" nasıl kendilerine bunca zaman tahakküm ettiğine şaşırıyordu. Mamafih Selanik'e ayak basar basmaz hafif bir zelzele vukua geldiğini temin ederek söyleyen kadınlarda yok değil. Halk için Hamid-i Sani ile telakki bundan ibaret kaldı. Çünkü onu tahsis edilen mahalle götürmek için hazırlanmış duran otomobile bindirip bir sürat-ı kıyye ile umûmun enzâr nefretinden kaçırdılar.

Lakin biz, muhabirler bu kadarcık bir mülakat ile iktifa edecek değildik. Çarelerini bulmaya çalışıyorduk. Nihayet bunca refikam arasında yalnız ben bu hususta muvaffak oldum.

Abdülhamid ile mülakatım pek acayip bir vaka teşkil eder. Bunun sahaif-i tarihe geçeceğinden hiç şüphem yoktur. Hakan mahlû'un yeminsizliği bence de malum idi: Bir selamlık resmin de buldum, Benim sebep-i nakbetim oldu. Bu defa da böyle bir şeamete uğramamak için kemal-i ihtiyat ile hareket etmeyi programın ilk maddelerinden addettim. Binaenaleyh ilk işim gözlerimi mahfuz bulundurmak için koyu siyah gözlük gençliğimi isabet-i nazardan biri tutmak içinde yapma sakal takmak oldu. Başımda büyük bir kırmızı fes, sırtımda sarı kisvesi, ayağında potin kundura... İşte böyle bir hal garîbede O'nun nezdine gittim. Ben İçeri girer girmez hayli zamandır o şekilde adam görmemiş olmaktan mütevellit bir his meserret boynuma sarıldı. Ben pür heyecan:

- Estağfirullah... Estağfirullah... diyerek arka arka çekildim. Ne yalan söyleyeyim benim bu hareketim saika-i tehaffuzle ani bir sûrette vukua gelmişti. Beklemediğim böyle bir istikbal, artık onun kemikli kolları arasında hayatıma ve dâî istilzam edecek zannedirim. Ohh... Çok şükür büyük bir varta atlattım. Şimdi düşünüyorum. Acaba kendisine

emniyetsizliğimi dem-i huzurunda bile tabanca karıştırmaktan zevk alan bu adamın şahsına itimatsızlığımı ihsas etmese miydim?

Yalnız şunu biliyorum ki hiç bir hareket-i münfailane de bulunmadı. Bilakis mültefitâne karşısındaki sandalyeye oturmaklığı mı emretti. Ve benim sandalyeyi geriye çekerek oturduğumu görünce tedib ettiğime zahib olarak kalın fakat tatlı bir seda ile:

- Yaklaşınız... Biraz daha yaklaşınız. Dedi.

13-14 Numara Birinci Sene

Malatya eşrafından olup geçenlerde der-saadete gelerek meclis-i mebusanın samiin sırasında bulunmuş olan Minas Beyefendi

*Nadir Ağa
Havf-ı siyah – yahut – kara koncoloz*

Etvarındaki sükûnet, endişelerimi izale etti. Sandalyelerimi ileriye sürdüm. Aramızda bir koltuk sığacak kadar yer kalmıştı.

- Nasılsınız... Ne yapıyorsunuz kabilinden iltifat-ı şahanelerine (!) müstağrak ettikten sonra emvac-ı riyada boğulmaktan ihtiraren başımı kaldırdım; ve bir kılıç balığı gibi maharetiyle şinâverlik ettim:
- Lehü'l-hamd hepimiz iyiyiz. Hiçbir endişemiz kalmadı. Dedim bir tavr-ı cedid aldı mütevazane bir lisan ile:
- Benim de amal-ı acizanem selamet-i saadet-i memlekete ve muhafıza-i din ve devlete çalışmaktan ibaret idi. Taht bizim için ârizî bir şeydir. Yine o efkarı taşımaktan hali kalmayız, kardeşim Munsif terakki-perver bir zattır. Ondan millet her türlü feyzi bekleyebilir. Vadisinde cevap vermeye başladı. Müthiş bir aktör, belîğ bir hatip karşısında olduğumu anladım. Bizleri bu kadar zaman aldatan o ateşin zebani biçare askerleri ıtmâ hususunda kim bilir ne büyük eser-i maharet göstermiştir. Doğrusunu ister misiniz; o belagat karşısında müteessir olmamak için zahmet çekiyordum. Onun mütevekkilane bir tavrı var ki onu bilmeyenlerin böyle bir zatından cinayet sadır olmayacağına yemin edeceklerinde şüphe etmem.

Gözlerindeki tesir-i füsunkârî tamamıyla ifham etmekte ne kadar mahir! Gözlerimi aşağı indirmeye mecbur oluyordum: O kara gözlük camlarından bile nüfuz ediyordu. Bir mücadele-i muvakkitten sonra soğuk kalınlığı muhafaza edebildim. Şimdi rahat olup olmadığını sordum.

- Lehü'l-hamd çok rahattım. Sarayda bu kadar huzur-ı vicdan ile yaşadığımı bilemiyorum. Artık alacak bir taht, istiksar edilecek bir mevcudiyetim kalmadı. Zaten ben dostlarımdan korkardım. Düşmanlarımdan hiç havfum yoktu. Benim iyiliklerimi görenlerin hadis-i şerif-i meşhur fehvasınca şerlerinden tevakki etmekliğim lazım gelirdi. Lakin düşmanlarım benim fenalığımı bile görememişlerdir.

O zaman cebimden bir gazete çıkardım. Kemâl-i dikkatle hareketimi takip ediyor ve bununla beraber vehminde galebe etmeye çalışıyordu. Muhatabını hakkıyla anlamak, hasmını tamamıyla şehir etmek esasen birinci meziyetlerindendir.

- Size bir nevi jurnal getirdim... Dedim. Bu noktada dokunduğumu hissettim. Übâr heykelin fevri kemikli ellerinin titrediğini gördüm. Dudakları da ihtizaz ediyordu; birkaç defa hafif hafif jurnal... Jurnal.. Jurnal dedi.

Sonra yine kendini toplamaya çalıştı. Altında peyda olan çizgileri silmek için cebr-i nefes ettiği belli idi. Acı acı güldü: Okuyunuz dedi.

Ben okuyacağım şeyi zaten ezberlemiştim. Bütün galiyeyi temin etmek için amir bir seda ile gazeteye malını tekrar ettim:

- Sultan Muhammed Han Hazretlerinin culûs-ı meymenet-i menus-ı hümayünları münasebetiyle en ziyade donatan oda sakinlerinden baş kâtip sabık Kara Tahsin Paşa ölmüştür.

Hakan Mahlû'un alını buruşmuştu. Moraran dudaklarından şiddetli kelimeler dökülmeye başladı:

- Ah sefil mahluk. Ben size iylik ettiğim adamlardan korkarım demedim mi? Cenâb-ı Kahhar-ı mutlak, o laini kahretsin.

O zaman müstehzi bir savt ile:

Ey şah, hatanızı atık anladınız ya!...

Yumruklarını sıktı... Haykırdı: Gaddar herifler beni iğfal ettiler...

Bir müddet bu hal dehşette kaldıktan sonra rengine büyük bir tebeddül gördüm. Cebinden ufak bir şişeyi açtı ve kokladı. Şimdi Hamid-i Sani hüngür hüngür ağlıyordu. Bu kadar cinayetleri en azim bir meserretle telakki eden bu gaddar belki ilk defa ağlıyordu.

Ufak bir kelime-i mezuniyetle söz söylemesine vakit bırakmadan yanından yanından çekildim. Dışarıda oğluna rast geldim ciddi bir tavır ile:

- Gidin pederinizi teskin edin dedim. Çocuk bu garib zairi arkadan süzdükçe bende dönüp dönüp bakıyordum. O kadar dalgın idim ki merdivenden düştüm uşaklar koşuştular. Beni kaldırdılar yolda az kaldı beni bir otomobil çiğneyecekti karşıma çıkan ilk fıkraya bir lira uzattım.
- Baba dua et dedim başıma başka bir felaket gelmesin.

Dürbün

15 Numara Birinci Sene

KADIKÖY KIŞLIK TİYATROSU'NDA

Önümüzdeki cumartesi günü saat 7 buçukta

Burhaneddin Bey ve kumpanyası tarafından

hanımlara mahsus

“Hırsız”

Hissi oyun “3” perde

“Abdülhamid-i Sani” nam-ı facia-ı tarihiye prova edilmektedir.

Dersaadet-(Hilal) matbaası

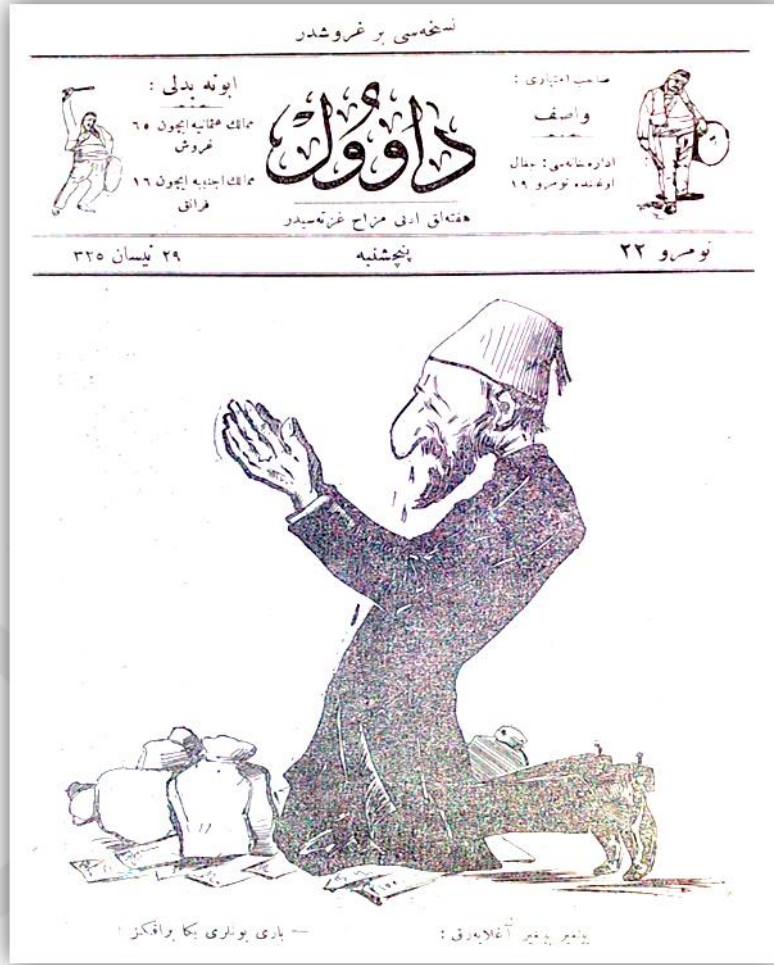
16 Numara Birinci Sene

Volkan'ın hüsrânı (lehu'l-hamd pek çabuk söndü.)

Hasan Vasıf

1 Numara Birinci Sene

Pingir pingir ağlayarak:

—Bari bunları bana bırakınız!

Perşembe

12/05/1909

Numero 22

DAVUL

29 Nisan

Nüshası 1 Kuruş

325

Haftalık Edebî Mizah Gazetesi

Sahib-i imtiyaz: Hasan Vasıf

Abone bedeli: Memâlik-i Osmâniye için 65 Kuruş, Memâlik-i Ecnebiye için 16 Frank

İdarehanesi: Çağaloğlu'nda Numero: 19

2 Numara Birinci Sene**BİRAZ KONUŞALIM**

Evet biraz ciddi konuşalım. Ne olur, bugünde felsefenin derinliklerine dalarak sırr-ı kaderden gaye-i beşerden bir hisse-i ibret çıkarıp paylaşalım.

Biri diyordu ki itikadında zaafı olanlar Abdülhamid'in hayale sığmayan bu akıbet elimesini görünce artık imanlarını takviye etmişlerdir.

Filhakika senelerce bu biçare milleti pençe-i esaretine tutan o hükümdar-ı zalimin muhafaza-ı nefis için etrafını askerle, sarayını silah ile civarını kale ile ihata etmişken... En küçük emrini değil hatta en baid vehmini bile mevki-i tatbika koymak için pîş-i kahrından hiçbir hail bırakmamışken ve bahusus beka-yı saltanatının tehdit edecek hiçbir kuvvet tasavvur edemez ve hatta mevti bile müsteb'id görürken bulunduğu makam malâdan yuvarlana yuvarlana bu derece zelilane sukut etmesi yine hak vaatlik galibesinden başka bir şey değildir. Düş tahammülüne koca bir milletin hayat ve istikbalini yüklenen zevata en büyük bir ders ibret olsa gerek. Hele bilmelidir ki düşenin kimse elinden tutmaz.

*

Gazeteler bugün kemal-i hayretle senelerce gasp edilerek yığılan yıldızın servet-i mekşufesinden bahsediyorlar. Ben diyebilirim ki bu kaç milyonluk servet bir gürültüden ibarettir. Akan aktı. Bir seyl-i hurûşan gibi aktı.

Bilir misiniz, hurafatten olmak üzere tarihlerde “danayitlerin” fiçısından bahsolunur. Bu kırk dokuz hemşire işlettikleri cürüm-i azimin mücazati olarak dipsiz bir fiçiyı doldurmaya mahkum olmuşlar imiş. Senelerce uğraştıkları halde bi't-tab' fiçiyı doldurmaya muvaffak olmamışlar.

Biz biçare millet de bilmem ne cürmümüz vardı da Hamid-i Sani'nin saraylarını doldurmak için esir gibi koştuk. Varımızı yoğumuzu hep oraya attık. Aç kaldık, ağladık, dinledik; yine mevcudiyetimizi vermekten çekinmedik. Fakat ne üzüldü ne, o aç gözler.

Lakin o şimdi anladı veya öğrendi ki bu yalan dünyada her şey ibretmiş.

*

Yıldızda kasa dolusu mücevherat u nukud u senedat çıktığı gibi bir oda dolusu da kıymetdar el yazısı jurnaller keşfolunmuştur.

O elmasların, ahcâr-ı semînenin, zebercetlerin takdir-i kıymeti için dünyanın her tarafından ehlihibre gelmektedir. Tahmin... Tahmin nihayet bir iki milyon edecektir. Lakin o el yazması jurnallere gelince nüshası gayr-ı mevcut kitab-ı tarihiyyeden olduğu için takdir kıymeti divan-ı harb-i örfiye havale edilmiştir. Şimdilik birkaç idam bir çok nefy u kal'a-bendlik edeceği tahmin edilmektedir. Hala “Dostlar şehit, ben gazi ” Hikmetine mazhar olan Ali Kemal Bey'in eser-hâme-i fazılanelerine günahı söyleyenlerin boynuna bir tevkif dibacesi ilave edilmiş ve bize her sabah bir tertib-i cehlimiz makalesi yutturup kendisi bol bol ihsan yutan evvel zat-ı irfanpenahiye bu sûretle hakşinaslık ibraz olunmuştur. Fakat söz bilmezde o bizi yutuyor mu zannediyor. Başkalarını bilmem; beni sabahları bir sinir oynamasıdır tutardı. Lehü'l-hamd nisan içeri, Ali Kemal dışarı oldu oldu da sinirden sinirlenmekten kâmilen kurtulduk.

Kıssadan hisse: Bu dünyada ne ekersen onu biçersin.

Şimdi ver elini Karagöz, alem-i matbuat da bir sen kaldın bir de davul. Sanki bir varmış bir yokmuş imiş. Gazete dediğin kuş misali... Şimdi burada şimdi o bir dünyada Karagöz ben de olursam sana acırım. Perdeye davulsuz zurnasız çıkacaksın. Ha şunu da unutma ki kişi kişiye lazım olur. İcap ederse vasiyetname-i ihkamını sen tatbik edeceksin. Zaten tutar elim yoktu. Şimdi senden başka da görür gözüm kalmadı ben ölürsem ağlayıp da çeşm-i siyah da kapanacaktır. Buna meydan vermemek için işte son bir çareyi isti'mâl ediyorum: Toplu İğneden incinmiş her kim var ise affını istirham eder ve Toplu İğne muhlisleri kimseye ucunu batırmamayı ahd etmişse de daha “Şart olsun peymanını takviye edeceğini temin eylerim.” Cenâb-ı Hak cümlemin taksiratını af buyursun amin.

Hamiş bu haftalar zarfında Vur Abalıya dahil olacak zevat gayet ucuz kurtulacaklarından bu husustaki arzularını bir an evvel izhar ve birer fotoğraflarını heman irsal etmeleri lüzumu kemal-i ehemmiyetle beyan olunur.

3 Numara Birinci Sene

TARİHTEN BİR YAPRAK:

OTUZ BİR MART MUHÂVERELERİ

Üstü başı temiz kemal bir efendi tesbihini sallayarak bir askere sokulur:

- Gözüm hemşehri... O da çoluk çocuk meraklanıyor. Niye buraya toplandığınızı söyler misin?
- Nefer, bir efendiyi yerde süzdükten sonra işini bilir bir adam tavrıyla
- Ne olacak Şerif-i Muhammedî istiyoruz.
- Ya öyle mi fakat arslanım gücenme bu Şerif-i Muhammedine yapacak onu da söyler misin?
- Ortalığı düzelterek. Ne yapalım başka çare kalmadı.

Ortalık pür-telaş birkaç nefer toplanıyor. Bir efendi nereye arslanlar? Ne telaş ediyorsunuz diye sokulur.

Bir nefer aman sormayın. Asar Tefvik süvarisi idi devletten hariç laf etmiş haddini bildirmeye gidiyoruz.

4-5 Numara Birinci Sene

Gürültüye papuş bırakmaz iki açık göz

- Baba, bana neyse sana ne oluyor
- Beyannamenin ikinci kısmını hazırlayacağım.

Kin tutmaz bir zat

Ha Tanin ha Davul

6 Numara Birinci Sene

VUR ABALIYA

Merkeziyet Mürevvici:

Hayatın ne garip cilveleri vardır! Muharrirler odasında o günkü vukuatın mini mini vücuduna ihsas ettiği tesir eden hayat-ı devlete ait makaleler tertip eylerken zihninde takrir eden fikr-i merkeziyetin ne yaman bir müdafî-i müstakbeli olduğunu göstermek için belki de vesileler arardı? Evet! Fikr-i merkeziyet kendisinin gaye-i hayaliydi.

Bazen umman tahayyülatına dalardı: Bu nihayetsiz semalarda her şey her hareket bir merkeze tabi değil miydi? Seyyarat bir güneşin, güneşte şimdilik mechul bir merkezin etrafında dönmüyor muydu?

Esasen kavâid-i tabiiye muhalefet-i beşeriyete pek ağır olacağına da bihakkın takdir etmişti: Uçmak isteyen insanların ne feci sûrette parçalandıklarını işte muharriri bulunduğu gazete gösteriyor. Binaenaleyh o, hilkat kader-i kadim olan bu kaidelere riayet edecek, beşeriyeti bu mühellik neticeleri sürükleyecektir.

Birden ziyade bu gayeye takrib eden kendi vücudu değil miydi? Çünkü başı ile ayakları arasında merkez arzdan ba'diyetçe hemen hemen fark yok gibiydi.

Demek ki silm-i teali merkeziyeteydi.

Müteaddid buhranlı gecelerden sonra karar verdi; O karar ki sûret icrasını hepimiz biliriz: Vükelâ-yı seb'a-yı münevver (*) bir noktaya teveccüh ederdi. Kuvve-i dâfia tezhibe onları icap eden uzaklıklarda bulduryordu. Bu hal bir müddet devam etti. Fakat kendisi sey-yarat sırasına geçtiği zaman tes... olan merkezin kuvvetini anladı... Evleri biraz müteessir oldu fakat bilâhire sevindi...Sevindi... Sevindi...

Bilmem hatırlar mısınız? Bundan altı, yedi ay mukkadem adem-i merkeziyet müdafaalarının ziyafetine iştirakıyla tebeddül meslek ettiğini anlatmak istemişti. Ancak biz bu gibi sivri televvünata pek aldanamazdık. Mülevven bir çehrenin sey-yiatını o kadar çok görmüşüz ki...

Fakat vaktaki son Ayastefanos muahidesini imzaladı. Bu husustaki azmini bihakkın taktir ettim. Lakin refikam itiraz etti:

- Hayır! Bu, halkından intikam almak sevdasıyla yapıldı. Takdiratını pir-i siyasete medyunsun!!!

(*) Tabakat-ı hevâiyeyi geçerse ziyadan eser göremediğimiz gibi tabakat mezhebenin inikâs ettiği cehtlerde iş bu “nur” görünmez. Binâenaleyh merkezi karanlık gören hamiyetli gözlerin itiraza selahiyeti bu kadar. İsterseniz Salih Zeki Bey’e de sorunuz!

7 Numara Birinci Sene

Payitahtın süedâ-yı eşrafından pek büyük bir zât

8 Numara Birinci Sene

Yıldız metrûkât

Kıymetli Bir Jurnal

Sername ve elkabdan sonra:

Abd-i âcizleri dünkü gün vuku bulan taharriyyat ve teftişattan bitab bir halde gece yatağa düşmüş ve dua-yı deymûmet-i ömr ü âfiyet cenâb-ı zıllullahlarını tertil etmeği müteâkıb galle-i nevm ile sâye-i zevk ve hazret-i şehriyârıda hâb-nûşin istirahat dalmışken bir aralık bir cam-ı gafirin rüyama girmeye çalıştığını görerek dağıtmaya teşebbüs ve hayli muvaffakiyet istihsal eylemiş olduğu gibi o esnada zat-ı melaik-simat hazret-i padişahlarının dîdar-ı âlimleri tenezzülen rüyayı nâçiz-i ihkaraneme dahil olması üzerine bâ-kemâl-i tazim yataktan doğrularak istade-i mevki-i tekrim olduğum halde ifâ-yı vecîbe rıkkıyyet kalınmıştır. Ancak latif dîde-gân cenâb-ı şehriyârlarından olup ni’am-ı latuhsa hiç birinin edâ-yı teşekkürüne adem-i kudreti sabit bulunan... Paşa bendeleri dahi nakabil tasavvur bir hal gayr-ı lâik derun rüyamda isabet vücut etmiş ve bunun bu hali şan-ı ubûdiyyet münafi görünerek hemen arz-ı atebe-i ulyâ kalınmak üzere rüyayı bend-ganeme nihayet verilmiş o dakika kuvvet etmeksizin

iş bu varak parenin tahririne mübaderet kalınmış olduğu beray-ı sadâkat mirazdır. Ol bâbda vakkatbe ahvalde ömr u ferman-ı lutf u ihsan-ı velinîmet efendimiz hazretlerindir.

Hazret-i Padişahî

Bende-i Esdak

Bednâm Kulları

9 Numara Birinci Sene

Fahir bey efendi tarafından ihdâ buyurmuştur.

Bâbüâlinin kadim bir meşrûtiyet-perveri:

“ Efrat askeriye hasta ve cümlesinin kuvve-i mâneviyyeleri şikesteydi...”

Takvim vakayı : meclis-i mebûsan müzâkeratı

9 Numara Birinci Sene

REFİKA'NIN MAKALESİ

Edirne kulübü azasından Muhsin Nedim Bey benim peki sevgili bir refikamıdır. Müdür umûru bulunduğum gazete idarehanesine dün akşam sekizde geldi. Çehresinden zavallı refikamın pek müteessir olduğunu anladım. Zayıf vücudu daha incelmış, başının mâdud saçları aded-i aşerâti tecavüz etmeyecek derecede azalmış fersiz gözleri iri taşlı gözlüklerinin arkasında büsbütün bozulmuştu. Medid bir ahi müteâkıb masanın üstüne uzun bir kağıda ince zarif satırlarla yazılmış bir makale bıraktı. Ve nezaket müfritesi icabından olarak bir buçuk adım geri çekildi. Niçin bir buçuk adım? Bu cehiti makdema kendisinden sormuştum; Cevaben demişti ki:

Bir adım nezaket yarımında hak teneffüs içindir. Aramızdaki samimiyete rağmen her defa ki mülakatımızda o aynı merasimi icra eder; ekseriya mevkime hürmeten ayakta beklerdi.

Bu defa da bir müddet durdu. Bütün şiddetle boşanacak olan hissiyatını teskin için deruni bir mücadele de bulunuyordu zannediyorum.

Çehrenin işmizazlarından böyle maani “hissiyet” istimzaçını ahiren öğrendim çünkü evimiz Beyazıt Meydanı'na nazırdır. 30 Mart hadisesinde tarafeyn askerleri kable'l-mücadele aynı hallerde bulunuyorlardı!..!

Bir aralık çehresi kesb-i sükûn etti: İnce boynu masanın üstündeki kağıda doğru uzatarak hafif ve mütereddit sedasıyla sevgili refikalarım, ne müessir şey! Dedi ve gözlerinden bir sirişk tufan boşandı.

Gazetenin manzaradan ibaret bulunan havadis mebzulesi olmasaydı gark olmak muhakkak da o kadar müteessir oldum ki onu teskin etmek, tuğyan eden hissiyatına elimden geldiği kadar çaresiz olacağımı anlatmak için yanımda yer göstermeyi refikam gittikten sonra akıl edebildim. Demek ki vakit geçmişti. Benim için yegane çare refikamın makalesini gazetede bastırmaktı. Galiba da o maksatla getirilmişti. Bu sebepten derdest tab olan gazeteyi tatil ettirdim: Makalenin bir tarafa sıkıştırılması için ser mertebe emir verdim. Çünkü basılmış bir makale her kalbe bir his tesir bırakacağından sahibesinin yükü tahfif eder. Binaenaleyh makale-i atiyeyi derc ettik.

Feci bir kaza:

Evvelki akşam saat on biraderlerinden küçük biraderimin dadısının kocası Mestan Ağa ki, gayet hamiyetli dirayetli bir zattır. Hamiyetine delil 31 Vakasından müteessir olmuş o dirayetine delil de bu işin Rumeli ordusu tarafından temizleneceğine 12 Nisanda karar verilmiştir. Senelerden beri takarrür eden adeti vecihle köyden İstanbul'a geliyordu.

Senelerden beri diyorum fakat yalan söylememek için yalnız bir müstesnasını zikr etmeğliğim icap eder 1294 senesinde Meclis-i Mebusanın tâ'tilini işittiği zaman çünkü vesait-i nakliyenin fıkdanından havadis Anadolu Hisarına bir sene de gelmişti. Fevkalade müteessir olmuş ve bu tesirine ahırdan kaçan bir hayvanı yakalamak isterken hayvanı merkumun bir çiftesi inzimam etmiş olmakla yatağından çıkamamıştı. Esasen Mestan Ağa'nın kayınvalidesi son derecede sinirli bir kadın olduğundan hayvanın böyle olabildiğine koşmasını görünce dayanamamış ve damadının atı tevkif için ağzıyla kaval çalması da asabiyetin son derecede tahrik etmiş olmakla başlamıştı. Bereket versin ki kavaklardan celb edilen ekşi bir incir limon makamında istimâl edilerek ayıtlılabilinmiştir. Mestan Ağa'nın zevcesi ise; gayet Saliha bir kadın olup dünyaya kat'iyen ve katibeten rûy-i iltifat göstermediği gibi Mahud Beyoğlu balayımında babasının kardeşinin Süt biraderi olan Veli Ağa'nın müsteciren icra-yı ticaret etmekte olduğu apaçık dükkanının yanması üzerine kat'iyen müteessir olmamış o katmerli dudaklarından âlâm-ı tebessüm nümayan olmuşsada

mezburlu Ağa tesirinden hasta düşmüş e bundan 2 sene makdem bu halleri göremeden vefat etmiştir.

Ah! Hayat böyledir. Hepimiz bu mübeccel hayatı temsil edelim. Edelim ki günü geldiği zaman güzel güzel ölelim. Evet elimizi kalbimizin üstüne koyalım de bundan böyle müskir meşrubatı asla içmeyelim. Çünkü zavallı kendimi sarhoş sanırda aldanırım.

10-11 Numara Birinci Sene

MESTAN AĞA'NIN HATIRATINDAN SAHİFE 29

Mahalle İmamı: Tek Göz Ali

Biraz sonra sermuharrir odama geldi. Hiddetinden saçları darmadağınık idi. Zerre kadar hak takdire malik olmadığını ve her ne vakit gazetenin idaresini bana tevdi ederse mutlaka satıştan dört beş bin nüsha ziyan ettiğini odaya giren her aptala ehemmiyet vererek arzusunu isaf eylediğimi şedid bir lisanla yüzüme çarptı... Bu adeta beni tahkir demektir. Hakk-ı müdafaayı biraz sonra evet makalenin tetkikinden sonraya bıraktım. O, benim bu sükûtumu acizime hamel etti:

- Fakat ne pis makale! Hiçbir manayı müfit... Hiçbir hadiseyi muhtevi değil!! Binaenaeyh gazetenin tehhürüne hiçbir vesile yoktur..

Sesimi çıkarmadım o kapıdan pür-hiddet çıktı. Fakat sevgili refikamın muhterem yazısını bu suretle tezyif etmesi bana pek ağır kaldı. Siz ne dersiniz? Bu sözleriyle beni tahrik mi etmek istiyordu? Bu mümkün değil, çünkü buna tahammül edemeyeceğimi lüzumunda hokka takımı kafasına çarpacağımı sermuharrir bey pekala bilir. Binaenaeyh bu hareket ne mana ifham ediyordu. Binaenaeyh şu sualleri hal etmek için tek sembolik yazılar yazan refikamın son mesai fikrini tetkik lazımdı.

Eğer... Evet eğer makale bedi manaları munis nükteleri havi ise sermuharrir elimden neler çekecek...

Okudum. Filhakika ilk mütalaada biraz karanlık. Fakat sembolistlerin yazdıkları eser bir defa okumakla anlaşılır mı? Binaenaeyh tekrar okuyorum dedim.

Bu ikinci defa ki kıraatım makalenin ümit ettiğimden daha ziyade karanlık olduğunu anlattı. Ah Pulverlenin şairleriyle kesb-i ünsiyet edemeyen fikirler işte böyle okuduğunu anlayamaz! Okudum, okudum, okudum tam beş defa okudum. Evvela makale tahlili

mütehammil değil. Mestan Ağa köyden geliyor. Pekala.. Fakat mabadı nerede... Derhal hatırıma 11 Temmuzdan sonra kuvve-i namiye hürriyetin genç beyinlere kucak kucak izal ettiği piyesler geldi. Evet onların da çoğu böyleydi... Çünkü 11 Temmuz 11 Nisanı ihsas edememişti. Binaenaeyh muhite tabi olan fikirlerde bu neticeden hisse-mend oluyorlardı.

Fakat anlamadığım bir nokta var? Kaza-yı fecia uğrayan kimdi? Mestan Ağa mı? Kayınvalidesi mi? Zevcesi mi? İşte mazlum cehit burasıydı. Ve böylece marzi teşhis eden bir doktor sevinciyle koltuğuma daha malikane bir tavırla oturduktan sonra tetkikatıma devam ediyordum:

Lakin çiftelyi beyin Mestan ağa idi. Bu da biraz garip ya!! Çünkü onun tevkif için önüne geçmek lazım geliyordu. Onun arkasından tevkif mümkün olmayacağını bilmeyecek kadar Mestan Ağa akılsız mıydı?

Bu yolda tahlilat devam ettikçe sembolist arkadaşımın garâbet kalmana bende kızmaya başladım. Hele son cümlesinden başı anlamıyordum. Meşrubat müskire... Ne demektir? Ve her adımda önümüze çıkan perde perde zalam en son mısra ile kal'a divarı şeklini almıştı.

Şimidiye kadar olan tetkikimden yalnız bir netice kat'iyeye çıkabiliyordu. O da birinin başıdan bir felaket geçmesi!!.

Hiç kimseye bir fenalık gelmesini arzu etmem. Fakat Muhsin bir daha gazeteye neşredilmek üzere bir makale gönderirse hatıramda kalsın bir de hal için miftah isteyeyim. Ta ki felaket-i fecîanın mahiyeti anlaşılsın, valla refîkanın teknil ahbâsı sizlere ömür ölse bile gazeteye bir satır yazı yazmaklığımın imkanı yoktur. Arz-ı malumat zımnında iş bu varakadan müteaddid nüshalar tanzim ve tab ettirildi.

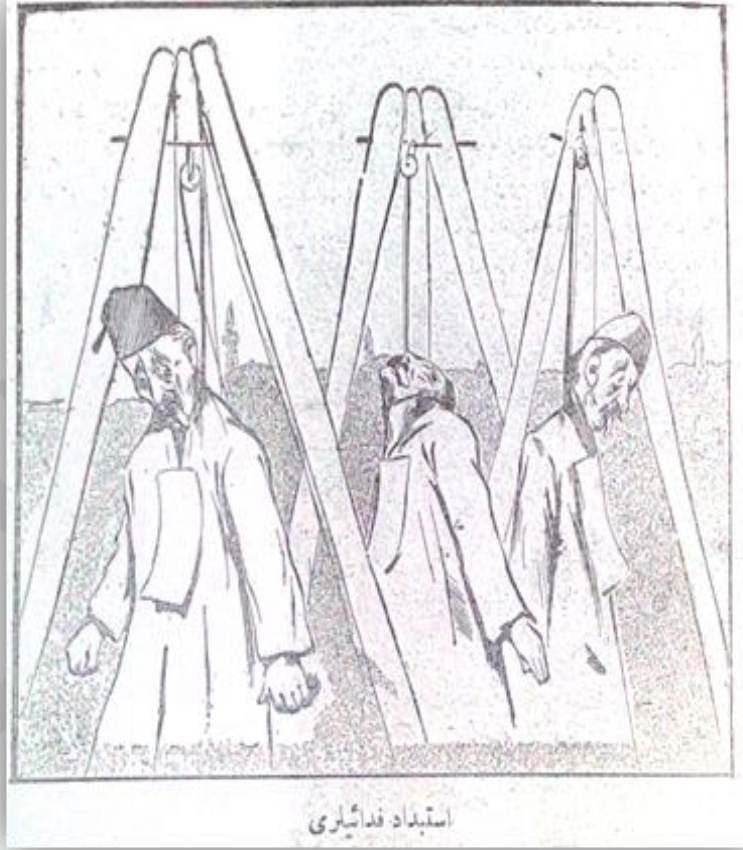
Mark Twain

Hamiş afiyet bendegâne mi temini eden kari'ın muhteremeye takdim teşekkürat eylerim.

M. T

12 Numara Birinci Sene

İstibdad fedaileri

1 Numara Birinci Sene

- İstanbul'dan ne haber?.. bana ne zaman hürriyet verecekler?
- Daha otuz üç sene beklemeniz icap ediyor.
- Aman ne söylüyorsunuz... Ben o zamana kadar nasıl beklerim? Nasıl yaşarım...? Ah ne olurdu (kediye hitaben) sen dokuz canından sekizini bana versen; sende bir asırlık ömüründen bir kısmını bağışlasan!

Perşembe

20/05/1909

Numero 23

DAVUL

7 Mayıs

Nüshası 1 Kuruş

325

Haftalık Edebi Mizah Gazetesi

Sahib-i imtiyaz: Hasan Vasıf

Abone bedeli: Memâlik-i Osmâniye için 65 Kuruş, Memâlik-i Ecnebiye için 16 Frank

İdarehanesi: Çağaloğlu'nda Numero: 19

2 Numara Birinci Sene

Taht-ı himaye mufahhame-i hazret-i padişahi'de

Bursa sergisi

Zirai, sanayi ve ticari

10 temmuz = 13 ağustos 1325

ŞUBELER

- 1- Sanayi nefise ve vesait ve âlât-i dersiyeye
- 2- Sanayi muhtelif (Mobilya, çini, halıcılık, bıçakçılık, kuyumculuk, itriyat, dericilik, âlât edevat muhtelif ve makineler)
- 3- Orman ve maden
- 4- Mensucat (ipek, yün, ketan, kenevir, pamuk)
- 5- Ziraat
- 6- Mahsulat gıdaiyye

Mükafat: Birincisi mezhep gümüş, ikincisi gümüş madalyalar ile takdirname ve mükafat nakdiye muhtelif eğlenceler: Şenlikler vilayet dahilinde seyahatler, biyanko züvvar şehremizdeki odalarda ikameti arzu edecek zevata sühûlet olmak üzere sergi idaresine müracaat eyledikleri takdirde tahriren cevap veriliyor.

Sergi yalnız vilayet-i mahsulat-ı mamulatına münhasır ise de menâfi-i umûmiyyeyi müstelzim olacak derecede memalik saireden yalnız âlât-ı ziraiyye gönderildiği takdirde masrafı kendine ait olmak üzere maa'l-memnûniyye kabul ve teşhir olunur. Vilayat-ı saireden masrafı sahibine ait olmak üzere gönderilecek eşya-ı mahsulat dahi sergide teşhir olunacaktır.

ŞEHBAL

Yirmi büyük sahifeden mürekkebe o an nefis kağıda matbu olarak on beş günde bir çıkan bu mümtaz salon risalesinin dördüncü nüshası ahiren intişar etmiştir. Mündericatı mutena ve mütenevvi resimleri mebzul veya misaldir. Bu nüshası padişah muazzezimizin tasvir hümayunları ve şair muhterem Tefik Fikret Bey'in "Dün Gece" ünvanlı manzumeleriyle müzeyyendir. Programı ve numune nüshası meccanen gönderilir. Nüshası beş kuruştur. İdarehanesi İstanbul'da fincancılar yokuşunda numero 25

ABDULHAMİD SANİ ve DEVR-İ SALTANATI

Hissiyat Hususiyye ve Siyasiyyesi

Sutan Murat Hamis merhumun hayat-ı hususiyyesiyle menfada geçirdiği ömr ü bed bahtaneden, (Abdülhamid-i Sani)'nin avan-ı sabâvet o şebabetinden Yıldız Sarayında geçirdiği hayat hususiyyesinden; otuz dört senelik vakayi siyasiyyeden ve devr-i ahir inkılaptan kemal-i bîtarafı ile mafsalen bahs eder.

Musavver muhit ve resimli roman mecmualarını okuyunuz.

3 Numara Birinci Sene

BİRAZ KONUŞALIM

Bu haftanın vukuatı arasında bütçe münakaşatıyla Yıldız meşheri bir ehemmiyet-i mahsuseyi haizdir.

Zaten Yıldız'ın bütçeye bütçeninde Yıldız'a o kadar samimi bir irtibatı vardı ki alem-i hesab ıstılahatıyla anlatmak lazım gelse bunların yekdiğeriyle makusen mütenasip olduğunu söylemek icap eder. Çünkü yıldızın enbarlarını doldurmak için mutlaka bütçede rahneler açmak, birinin saadetini diğerinin felaketinden aramak kaidesi tamamıyla tatbik edilegelmiş. O semeratı da kemal-i yesile müşahade edilmekte bulunmuştur.

Bugün o senelerin açtığı rahneleri kapatmak çareleri taharri ediliyor. Bir çok münakaşat cereyan ediyor. Bir ihtila asabi içinde o alabildiğine yükselmiş olan maaşlar budanıyor. Baltalanıyor. Fakat bu da semeresiz kalıyor! Birer ikramiye ile memurları tekaüde, tebâüde davet ederek Malyo'nun saferesini kabartan o masraf torbasını az çok boşaltmak isteniliyor. Hasılı memurun maaşat hep elinden geçiriliyor. Yine beyhude ! yine muvâzene-i umûmiyye de adem-i tevazün devam ediyor.

Bütün bu icraatda bir nokta ihmal olunuyor: O da Yıldız'ın defineleriyle bütçe binindeki tenasüp.

Evet muvâzene-i umûmiyye de varidat kısmı pek hafif, oraya birkaç kalb zümrüt, birkaç yumurta elmas, bir iki dizi tesbih, birkaç torba lira ve daha vesaire konulsa emin olmadı ki masraf kısmı o kadar hafifliyecek ki bu fikir iktisadının kaşifi bulunmak itibarıyla Davul Gazetesi heyeti on asırlık neşriyatını temin edecek bir ikramiyeye nail olmakla bile tevazüne haleb gelmeyecektir.

Ancak encümenlere komisyonlara uğrayarak dûçar-ı teehhürat olmaktan ihtirazen bu mülahaza halisane layiha şeklinde Meclis-i Mebusana takdim edilemeyecektir.

Bu haftanın vaka-yı nadide ve naşinidesinden biri de salı pazarının Yıldızı da görülmesidir.

Ah o hazain ve defain karşısında kaç çeşm-i mütehassir parlayacak! kamaşacak! O zindanlı sarayın kapıları altında kaç kalb mecruh çarpacak! parçalanacak!

Pinti Hamid komedyasının bu hakikî sahnesi bir çok erbâb-ı istihzâyı güldürecek bir çok hicviye günleri mazhar ilham edecek!

Hamid-i Sâniyetin “ maken ” lerini görüp acaba Bismark'ın:

Zor oyunu bozar

Kavl-i meşhurunu hatırlayarak bu dessor hükümdarın akibet-i elimesini teemmül edecek olacaktır?

Millet parasıyla vücut bulan şu mebânî-i âliyyenin bir zaman taht tasarrufunda bulundurarak kendisini mâlik-i hakikisi idâdîden Hamid-i Saniden istirdad edildiğini görenlerden acaba: Külli şeyin yerciu ila aslihi.

Diyecek çok bulunacak mıdır?

İnsan bu nasib-gâhında bir hisse-i intibah çıkardıkça kalbinin bütün coşkunluklarıyla bağırarak istiyor:

Yaşasın kahraman ordu yaşasın hürriyet müdafaları.

Şu tatlı tatlı konuşurken bir şey daha söyleyeyim. İhtimal ey muhterem kari'lerim siz de bu sözleri bin kere işitmek veya söylemek istersenizde bin türlü meşguliyetleriniz arasında bir defa bile dinlemekten veya dinletmekten mahrum kalırsınız.

Siz de itiraf edersiniz ki Hareket Ordusu'nun İstanbul'a duhulundan beri yaşayışınızda his olunacak bir intizam görmektesiniz. Ben, lehü'l-hamd geceleri uykularımı deliksiz geçiriyorum.

Neydi. O silah mevdusi ?

Maşa ile ateş tutamayanlar bile ateş etmekten çekinmez, gözlerini yumarak kolunu yarım metre uzatarak sağına soluna attığı kurşunun hedefini düşünmezdi.

Yazın uykunuz? Uykunuz sanki bir ipe tabancaların ucuna iliştirilmiş gibi her silah patlayışta pür-heyecan sıçramaktan uykumuzu delik deşik görmekten hali kalır mıydınız?

Şimdi araba araba silahlar taşınıyor: Bir sel getiriyor yine bir sel götürüyor... Fakat ne diyeceksiniz:

Ennasü ala sülûki mülûkihim

Tabanca ile oynayan bir hükümdarın tebaası silah atmakla zevk alır. Bugün sulh ve salah-ı temine çalışan bir padişahımız var ; biz de refah ve saadete hasr-ı mesai eder gideriz.

Hal-i hazırımızı misal gösterebilirim: Sükûn ve asayiş bir ihtiyac-ı şedid halinde yorgun ahalimizin damarlarına nüfus etmiştir.

Telefon

Hamiş Tanîn Gazetesinin tekrar intişarından dolayı muharrir-i muhtereme beyan-ı tebrikat ederiz.

4 Numara Birinci Sene

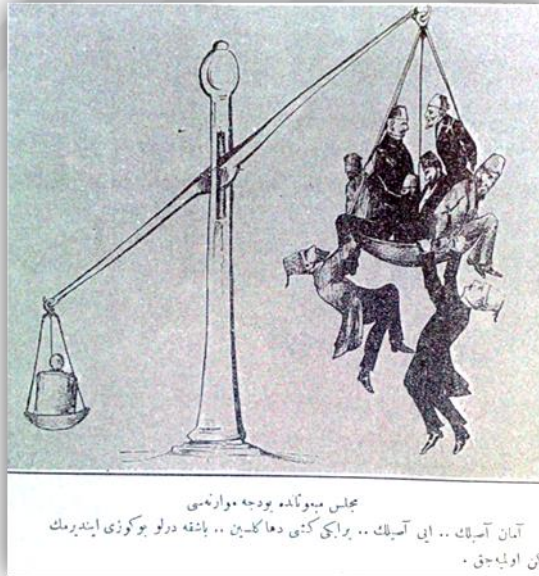
NELER İŞİTİYORUZ

Bütün insanlar doktor olmalı; Çünkü yekdiğerine sıhhatini sorarlar.

- Vaktin kıymetini ancak ameleler bilir ; çünkü daima evdedirler.
- Müfteriler ateş gibidir; yaş odunu yakamaz karartır.
- İnsanların bir çoğu mıkknatis gibidir: Bir taraftan çeker bir taraftan iter.
- Biz nerede olduğunu bilmeyerek saadeti ararız; sarhoşların evlerini hayal meyal hatırlayarak bulmaya çalıştıkları gibi konfüçyüstan:

Bir fakir Çinli her gün anasından kamçı yer ve hiç ağlamazmış. Bir gün ağlamış sebebini soranlara bugün anam beni iyi dövemediği için demek ki artık kuvvetten düşüyor. Ve ölmesine az kaldı demiştir.

5 Numara Birinci Sene

Meclis-i Mebusan'da bütçe mevarenesi

Aman asılın.. iyi asılın.. bir iki kişi daha gelsin.. başka türlü bu gözü indirmek mümkün olmayacak.

6-7-10-11 Numara Birinci Sene

ŞÖHRET DADI

Dumanlarını rüzgarın cereyanına tevdi eden mangala ağzı çentilmiş, buruşuk cezvesini gömmüş, Alevlerden yüzünün kevselesine celali bir parlatı düşerek suyun kaynamasını bekliyordu. Kınası yavaş yavaş gaib olarak beyazlığı çoğalan saçının örgüsünü yani pervazlı kısa kamçısını bir yemeninin altında dolaşmıştı. Unutulmuş uzak senelerden şimdiki renksiz günleri ne kadar sürüklediği şarkıyı söylüyordu.

Erzincan'da bir kuş var

*

Solgun sesiyle kelimeleri yavaş yavaş geçerken uzaktan kendine sataşan bir söze düşük mor dudaklarını gererek gülümsedi. Üst çenesinden sarkan uzun küflü dişler, kaşlarının çıkıntısı altında gizlenen küçük siyah gözleri iğrenç ve çirkindi. İyi yanmamış bir kömürü düzelttikten sonra yeşil püsküllerine ziyalar takılan büyük fıstığın gölgesinde dizlerinin üstüne eğildi. Kahveyi kısa geniş fincanın içine aktarırken şarkısına devam ediyordu. Bahçenin oyuklu, eski duvarları arasında bu ses yalnızdı. Son kelimeyi biraz uzatarak bıraktı ve şirin siyah tüylü dudağını kahveye batırdı. Isıklı bir sesle içti. Odada biri de uyulamaktan müdürlenen sırtı, rengine sisli bir beyazlık damlamış gözleri bu fincanın karşısında biraz canlanırdı. Dizlerinin kuru odunları üstünde entarisi gerilerek kucağında tabakasını açtı. Otuzluk tütününden bol bir sigara hazırladı. Şimdi uzun uzun kahveyi sigara içerken sabahleyin bitiremediği şikayetlerini hatırladı. Her gün benim destimi kim boşaltıyor? Dedi. Sonra fena dualar, yalancı tehditler işitildi. Üstünde ince bir duman bürülen sigarasını ağzına soktu. Senelerin darbesi ile çürümüş gibi duran dudaklarının arasında mâî bir nefesi taşıdı, kaynadı, kabardı, sonra etrafta seslenerek uzaklara gitti.

Karşısındaki geniş ön kapısından beyaz mantolu bir genç kadın soruyordu “Bacı yine neler söylersin?..” O şimdi kızmıştı. Cezvenin telvesini boşaltarak bir eğlence arayan bu sese hiç ehemmiyet vermedi.

Ne vakitten beri başkalarını güldürür. Fakat kendisi gülmezdi. Hayat yevmiyesini de mühim işler farz eder. Her mevsime göre başka başka meşguliyetler bulurdu. Eylül’ün rüzgarlı günlerinde her gün kestaneliği devam ederdi. Kurşunu yıldırmasının içinde boynundan çekiliyormuş gibi bir garib yürüyüşü vardı ki çocukları oyalamaktan kurtulamazdı. Bacı kuyuya düşeceksin deseler ona vasi bir zemin mükaleme açılır; hem yürür, hem Paşa'nın, büyük hanımların olmuş olmasından bahseder, “ Artık burada ne kaldı;

bende onların yanına gitmeliyim” derdi. Etrafındayız sonbaharın ahengini dinlemiş , safahat ihtizarını görmüş ağaçların altında herkesten uzakta dolaşıyordu. Geçmiş senelerden kalmış rutubetli, çürük yaprakların üstünde işittir. Muttasıl bir şeyler toplar. Ucu ıslanmış burnu büsbütün ihmal ederdi. Yine miktar bir rüzgar yüksek dallara dolaşarak vadilere inilti, Yorgun musikisini uzatırken o akşamın bir şey düşünen, durgun mütehasir gölgeleriyle ufuklar bulanırken cezvesini özleyerek davet ederdi. Başkalarının toprağa reddettiği çürük kestaneler bunun sepetinde bir mevki-i ihtiram bulur. Birkaç gün itina ile saklandıktan sonra uzaklara hediye getirdi. Geceleri piyano çaldığı vakit kırmızı hotozuyla odaya girmeyi çoktan terk etmişti. Onu görür görmez oynak bir hava çalarlardı. Lambanın titrek, sarı ışığından onun mütekas, zayıf yüzüne tatlı bir aydınlık sürünerek gözlerinde bir nokta tutuşur, kollarını kaldırır. daima hatt-ı sukutunu değiştiren bir şeyi takip ediyor gibi terliklerin üstünde kımıldanmaksızın iki tarafına kırılır, Uzun uzun sallanırdı. Memnun olurlar. Küçükler kızışır, gençler güler, ihtiyarlar gülümserdi. Gözleri iyi görmezdi. Çocuklar için eğlenceye bu da bir vesile olurdu. İçlerinden biri bir yıldırma girer, başını kalın bir örtü ile kundakladıktan sonra yanına giderdi. Hanımlardan birini sormakla başlayan görüşmeler bazen pek uzun sürdü. İhtiyar dadısını değiştirerek konuşan çocuğu misafirlerden birine benzetir, birkaç dakikalık bir sırdaş olmaktan çekinmezdi. Oğlu Süleyman Bey’in, kendini sıhhatini müşfikane sorar sonra ondan şikayet etmeye başladı: Hizmetçilerin terbiyesizliğini Uşağın tütün getirmesini izah eder. Kendisini uzun uzun dinleyen kadın içinde bir his muhabbet duyardı. Biçarelerde yarım başlar, kapıda ihtiyatlı nefesler bu oyunu seyretmekten derin bir zevk alırlardı. Onun da uzaklaşan bir musiki gibi solarak derinleşerek maziye gitmiş hatıraları vardı. Hanımlara kızdığı vakit pek çok söylenir. Pek çok düşünürdü. Ber-karanlığı geçer gibi eski zamanlara nüfus eder, bir yerde birdenbire tevafuk ederek gözlerini kapardı.

Yağmurlardan sonra durulmuş mâî güneşli bir bahar günüydü. Sisli bir ziya muhitati kucaklıyor, kuruluştan bülbüllerin seheri, mütehasis neyleri yükseliyordu. O zaman göğsünün, dolgun yanakları renkliydi. O zaman siyah saçları, vahşi bakışlı parlak gözleri vardı. Paşa o kentten geçerken bir söz işitti. Evvela anlamamış gibiydi. Başını kaldırdı, çapkın bir merkuziyet nazarla baktığını gördü. “senin ne güzel gözlerin var” diyordu. Birdenbire başı dönmüş ne yapacağını şaşırılmıştı. Damarlarını şişiren sıcak bir kanla koştuktan çekinmemiş, ilk tesadüf ettiği kapıya kendini atmıştı. Uzun muhteriz bir nefesle gözlerindeki aydınlık sönerek şimdiki hakikate davet ederken düşünüyor “ Eğer sizin gibi ben de ona ehemmiyet vereydim şimdi bir hanım olurum ” diyordu.

Sokaklarda çocukların eğlencesi olmuş bir kadından pek çok nefret ederdi. Ondan bahs olunurken mutlaka gözlerini kırpar kırpar, tütün tabakasını alır başka bir odaya giderdi. Arkasından yavaş yavaş gülerler. Bu hikayelerden kendisi için korktuğunu tahmin ederlerdi.

Bir akşam karar verdiler çocuklardan biri o kadın gibi giydirilecek, ihtiyar dadiya takdim olunacaktı.

Yemekten sonra banyo odasına toplandılar. Kanepelere açık renk jaketler, ince kıvrımlı hafif bluzlar dizilmişti. Arada yaşlı kadınların bol esvablarına da tesadüf olunur, Bir şey bekleniyordu.

Beyaz boyalı demir parmakların arasında camlara sürünen neftî yapraklar vardı. Sema yıldızlı, karanlık durgundu. Bu akşam ki grubun ihtişamından bahs olunuyor. Kızıl, turuncu, pembe sislerden yarının güzelliği tefeül olunuyordu. Biraz da lambanın tembel ışığından şikayet ettiler.

Haber gönderdiler, bacı gelsin beraber oturalım diyorlardı. Biraz sonra küçük ince boyuyla, dar keskin çenesiyle içeri girdi. Birkaç sıcak kelime ile onu kabul ettiler. Yuvarlak bir yer minderine oturdu. Etrafındakileri tanımaya çalıştı. Göz kapakları ağır, parmaklarının düğümleri şişkindi. (uzun yol) Gezintisini bir parça dinliyordu. Kendine bir nazar tesadüf etse başını eğerek onları tasdik ediyordu. Bahçe kapısından bir ses işitildi. Haber verdiler, Bir misafir gelmiş dönüverdi. Toparlık baş ortası uzun değnekle içeri bir kadın girdi. Yürüyüşü biraz sahte fakat onu aldatmaya kafiydi. Ayağa kalktılar. Safa geldiniz Nefise Hanım diyorlardı. O da kesik bir sesle cevap verdi.

Hanım sayıkladı da biraz dolaşayım dedim. Bacıya takdim ettiler, Bir türlü yüzüne bakmıyordu. Bir küçük selam verdi. Birbirinin omuzunun arkasına uzanarak elleriyle kaşları düzelterek, Gözleri oğuşturarak gülmelerini ondan gizliyorlardı kısık bir ses işitildi. Guguk guguk. Odanın bir şey bekleyin sükutunda yüksek mütehakkim bir cevap işitildi.

Evler yıkılacak, ateş yağacak, Kıyamet kopacaktı. Geçen zelzeleyi unuttunuz mu diyordu. O benim Ahmedir. Siz de benimle akıllanıyorsanız sokakta adamlar çatlıyordu. Kadınlar ölüyordu. Benim intikamı mı gördünüz? Eline kalın sopasını aldı. İhtiyar bacı ya doğru ilerledi. Ya Sen bunları niye korkutmuyorsun diyordu. Bir yakının dudakları beyazlaşıyor, gözleri büyüyordu. Kaşlarını çatarak maşayı yakaladı, gelme yanıma gelme vururum diye haykırdı.

İhtiyar dadı artık pek eskimiş, olması yakınlaşmıştı. Bir akşam saat bir de sokaktan avdetini beklediler. O el'an gelmiyordu. Yolunu şaşırarak kim bilir nereye gitmiş, belki birdenbire olmuştu... İki kadın kollarından tutarak gittiler. Çamurlara düşmüştü. Yüzü gözü çamur içinde kalmıştı. Hiçbir şey söylemiyor, Savrulan sözleri anlamıyor, yavaş yavaş çekilerek sürükleniyordu. İhtiyarlar ağladılar, bu onlara daha çok tesir etmişti.

Siyah çarşafli yabancılar tarif ediyordu. Kızıl tahta kaldırımın üstüne düşmüş, karışık bir şeyler söyleniyor, uğraşiyor, uğraşiyor ayağa kalkamıyordu. Sevaptır diye buraya kadar sürükledik bizim gideceğimiz yerde ne kadar uzak!

O akşam evin içinde bir sükut vardı. İhtiyarlar birer birer çekildiklerini görerek kendilerini düşünüyorlar. Maziye düşünüyorlar. Birgün de evin kapısından çıkacak uğultulu müthiş ulûlarını görüyorlardı.

Çocuklar sataştıkları vakit arkalarından nasıl püskürerek koştuğunu, ilk baharda kekik yerine lüzumsuz otlar topladığını daha bir çok safahat ömrünü düşünerek, zavallı bacı evde gidiyor ettiler.

Topraktan çıkarılmış bir ağaç gibi ne vakitten biri tadrîcen oluyordu. Merdivenler inerken bazen düşer, etraftan yetişerek kaldırırlardı. “ Artık sen gezinme, hastasın derler; o, sersem o duygusuz başını sallayarak temin ederdi. Fakat bir sâir-fil-menâm gibi eskiden gezindiği yerleri tekrar tekrar dolaşmaktan usanmazdı. Gündengüne daha fena oluyor. Tedavisi müşkülleşiyordu. Hastaneye göndermeli dediler. Bazıları itiraz ediyorlar mazisine ihtiram ederek bir his şefkatiyle olamaz olamaz diyorlardı.

Nihayet kapıda bir arabanın tekerlekleri durdu. Dadı seni bir yere götürecekler. İyi olup yine geleceksin diye uzun uzun bir şeyler söylediler en küçük bir muhalefeti bile görünmedi. Eski siyah zarını gittikten sonra ağır, kuru başını kaldırmış, bir şey sormuştu: Orada kahve verirler mi verirler mi diyordu?.

Üç gün sonra bir haber geldi. Şöhret dadının yerinde bir grup kadın yatıyormuş bu söz müesser değildi. Zaten ondan çıkmadan evvel onu ölmüş buluyorlardı bir küçük çocuk ellerini oğuşturarak mirasını ne yapmalı diye sordu. Öbürlerinin çehresine bakmayarak, kahve fincanı benim floryaya diyordu.

Mızrab

Kalem gazetesi mezûniyet-i istihsal etmiş olduğundan bu hafta kemâfissabık intişar edeceğini tebşir ederiz.

8-9 Numara Birinci Sene

VUR ABALIYA

Takvim'den bir Yaprak muharriri

Mahmut Sadık Bey hanımlar, efendiler,

Günde bir defa yemek yiyen iki saat uyuyan, kestiği kağıda göre yazı yazan haftada bir defa yatağa gazeteye yazı yazan, iki gazetede oturup takvimden bir yaprak koparıp zamandan zamana bırakıp süratle geçen büyük adam kimdir bilir misiniz?

- Bilirsiniz bilirsiniz Mahmut Sadık Bey.

Takvimden bir yaprak muharriri

Giren, karlı havada paltosuz gezer, sobalı sıcak odada palto ile oturan, bütün kadınları, sekizinden seksenine kadar yalnız bir aşk-ı safiyane ile seven, şûrâ-yı ümmet de oturup iki Mahmut Sadık Bey işte halukarıyla sima-yı harikulade. Şimdi zıll-ı endam latifini karşınızda ikame edelim:

İnce uzun burnu; omuzları azıcık öne meyletmiş; büyük, manen maddeten büyük bir baş, kıvrıkcık kul rengi saçlar; siyah rengi beyaz rengine mağlup ve istila etmiş sırıkça uzun bıyıklar; güzelliğin arkasında yüz seneden fazla yaşamış bir kaplumbağa nıgah hakimanesiyle bakan kirpiksiz iki küçük göz.

Burnunun iki yanından çenesine doğru, yumuşak topraklarda kendisine mecra açmış. İrmaklar kadar derin iki çizgi ; dar, sivri koyu renk bir fes bu mecmua işkali tetevüç eden bir çapkın efser-i mağrur hanımlar, efendiler,

Kemal paşa kabinesinin sükutundan ve Hüseyin Hilmi Paşa'nın Meclis-i Mebusan'a râs-ı kârdan çekilmek için bir işareti kafidir demesinden sonra Mahmut Sadık Bey takvimden bir yaprağında bunu neye benzetmişti. Hatırlıyor musunuz?

Bir Arslan, bir kurt, bir tilki ortak olur. Bir karaca ile bir kuzu ve bir keklik avlarlar, iş bunların taksimine gelince, arslan kurta sorar, bunları nasıl taksim edelim; kurt cevap verir: Karaca sizin kuzu benim, keklik tilki'nin, bunun üzerine kurt aslan'dan öyle biçare yer ki tepe taklak yuvarlanır.

Aslan tilkiye sorar, nasıl taksim edelim.

- Efendim, kekliği sabah kahvaltısı buyurursanız, karacayı öğle vakti yerseniz, kuzuyu da sizin için akşam taamı.

Arslan gülererek sorar sen bu akli nereden öğrendin?

- Demin tepetaklak giden kurttan.

Memleketimizde son hadis olan bütün vaka-yı mühimmeyi bunun gibi bir şeylere benzetti. Cısr, cesareten kalırmış. Böbürlenmek manasına imiş. Köprü'nün karnına vapur çarpınca, Mahmut Sadık bundan bir nasihat çıkardı, kurulmayalım yani böbürlenmeyelim, köprüden ibreti âlâm dedi. Hakan sabıkın son gayretini dalgın bir kumarcının kuzine güvenmesine benzetti. Sonra karşıdaki dört bey açmaz mı? Nihayet sergiciden Selanik'e girân-bâha bir misafir nakl eden narin düdüğünü ötürdü. O ne dedi, Abdulhamid'in son düdüğü öttü.

Yukarıda herhangi yaşta olursa olsun bütün kadınları bir aşık-ı safiyane ile sevdiğini söylemişim. Bakınız hafta da bir defa yatağına girdiği gece yanında bir muhabesi olursa pek ziyade memnun olurmuş. Ara sıra refikasını gıdıklamak... İşte bu noktada en büyük en derin zevki.

Efendiler niye gülüyorsunuz ?

12 Numara Birinci Sene

İkdam'da ser-tabîb Ali Kemal'in her günkü vazifesi

Her sabah sen bu haptan, bu mağdi bu nâfi' haptan bir tane yutacaksın üstünde bu Őurubu, bu nuŐin Őurubu iecekisin.

Münekkid

13 Numara Birinci Sene

GARİP SATIRLAR

Tannden:

Gazetemiz muharrirlerinden birisi harbiye nezaretinde Hakan mahl'un musahibi Nadir Ağa ile biraz görüŐe bilmiŐtir.

Nadir Ağa uzun boylu zayıf ve ince yapısıyla pr-hiddet kesilerek "Vay sen de gazeteci misin? Neye ismimi Cevher Ağa ile bir yerde yazıyorsunuz? Melundur. Ben onun gibi değilim demiştir.

DAVUL

Anlaşıldı ilâlini soruyor. A kuzum bunu bilmeyecek yok. Senin efendn bütün cevherleri Yıldız'a topladı. Büsbütün Cevher Nadir oldu. Şimdi ha Cevher, ha Nadir. Bunlar yekdiğerinin lazım-ı gayr-ı mufârikı.

Őehbalden:

İnsanlarca melm bir istihzâ-yi tâli' ki hakikate mâkes addettikleri ayına, her Şeyin sağına soluna çevirmek suretiyle ihanet ediyor: Re'yi sorulmadıka ebediyen sakat kalan, sorlduka da mutlaka ters söyleyen bir müşavir!

DAVUL

Abdulhamid ve musahiblerinden bahsetmek istiyorsunuz, değil mi? Öyle ise biraz izah edeyim. O aynaların karşısındadır ki Abdülhamid sağı soluna çevrile çevrile başı dönüyor. Nihayet tepetaklak olmuştur.

Müşavirlerden bazısının dev aynası olduğu da rivayet edilmektedir. Hürriyeti ben verdim dediği zamanlar, onlara bakarak böbürlenirmiş!

Abdülhamid'in şimdiki hali de ayna hikayesine dahildir:

İhtilafatıyla uğraşmakta dehren zevk yok zevk anın murat-ı ibretten temasındadır. Fakat onu göreceğ gözünü kaldı mı?.. Ne mümkün!

Servet-i Fünûndan:

Gözlerim ağrırken

Celal Sahir

14 Numara Birinci Sene

DAVUL

Rica ederim göz ağrısını da bize okutmayız. Okuma ile üfürük ile geçer deseler de siz yine bir tabib-i hazıke müracaattan vazgeçmeyiniz.

Yine oradan:

Çünkü makale denilen yazılar, ne kadar mükemmel olursa olsunlar böyle büyükçe bir romanın değil, Küçük bir hikayenin bile yanında pek adi bir iş olmaktan kurtulamaz.

DAVUL

Azizim bunu sizin gibi muhayyelat-ı edebiyesi mevcûdatına (Mademki makaleler zaten mevcut şeylerdir.) galebe eden bir muharrir söylediği için o kadar gücümüze gitmez. Fakat bir kere Halit Ziya Bey Efendi'ye sorsanız bir hikaye-nüvis olmak için icab eden meziyetleri ma'a-ziyâdetin hâizken siyasi makaleleri “ pek adi bir iş olmaktan kurtulabiliyor mu ?”.

ULÛM-U İKTİSÂDİYYE ve İÇTİMÂİYYE MECMUASI

Bu nefis mecmuanın beşinci nüshası nisan on beşte intişar etmek lazım geliyordu. Vaka-i ahire sebebiyle Cavit Bey'in muvakkat bir müddet için İstanbul'dan mufarakatı on beş günlük bir teehhürü mucip oldu. Bu defa aybaşında intişar eden mecmua ba'de-mâ muntazaman her ayın ilk günü neşr olunacaktır. Mecmuanın umûr-ı harîriye ve idâriyesi için "Tanîn matbaasında Ulûm-u İktisâdiyye ve İçtimâiyye Mecmuası" diye müracaat olunmalıdır.

Mecmuanın beşinci nüshasının münderecatı:

Ba'de'l-inkılâb istikrazlarımız: Mehmet Cavit avâmil içtimâiyye: Şuayib cün istüeret meyl-i hürriyeti nasıl anlıyor: Rıza Tevfik hükümet-i içtimâiyye: Bedi Nuri, Fransa ihtilal-i kebiri: Ahmet Şuayip- Neşriyat ve Vakayi İktisâdiyye: Mehmet Cavit.

Mecmua bu nüshadan itibaren Devlet-i Aliye'nin umûm-ı istikraz mukavelelerinin asıllarını neşr etmeye başlamış, ve 1757 istikraz mukavelesini derc eylemiştir.

Abone isâmanını henüz göndermemiş olan zevatın bir an evvel dinlerini ifa etmeleri istirham olunur.

An-karib gazetemizin altı aylık nüshaları zarif bir surette teclit olunacaktır. İlk numaradan itibaren yeniden abone olacak zevata ilk nüshalar mücellet olarak takdim edilecektir.

15 Numara Birinci Sene

BİRAZ İZAHAT

Gazetemize gösterilen âsar-ı teveccüh ve rağbete ihrâz-ı liyakat için elimizden gelen fedakarlığı icraatten geri durmuyoruz. Bu sebepten bir takım misafir-i ihtiyarıyla renkli sahifeler bulundurmaya çalıştık. Maa't-teessüf vesaitin fıkdanı arzu ettiğimiz tekamül zuhuruna mani olmuştur. Biz de itiraf ederiz ki o gayr-ı mümteziç boyalarla gazetemizin letafet ve zarafetini gayb ettiğiydi. Avrupa'da âsar-ı nefise ve bedia vücut getirmekten hali kalmayan taşçılık bizde şu tecrübemizle anlaşılıyor. Ancak kaba şeyler meydana koyabiliyor.

Diğer taraftan taşların ihzarı bir uzun zamana mütevakıf olduğu cihetle diğer mevâni'nin inzimamı vuku' bulamadığı halde bile gazetemizin tehhur-ı intişar yine sebebiyet vermekte idi. Şu halde yine evtarzede sevimsiz resimlerle gazetemizi neşretmek hiçbir vecihle muvafakat olamayacağından bizde de zevk-i selime mutabık renkli sahifeler vücuda getirilinceye kadar şu nüshada olduğu gibi resimlerimizi renksiz fakat sade olarak imal etmeye mecburuz. Zannederiz ki bu ve bundan evvelki nüshalar boyalı nüshalara nisbetle pek açık farklar göstermektedir. Ancak şunu makam-ı itizarda beyan eyleriz ki geçen haftaki nüshamız yevm-i intişarı olan penc-şenbih yetiştirilebilmek için on iki sahife olarak neşr edilmiştir. Bunuda ileride yirmi sayfalık bir nüsha ile telafi ederiz. Bir de muhterem karilerimizin gazetemizde daha ne gibi âsar-ı tekmil görmek istediklerini şu bir hafta zarfında bir varaka-i mahsusa ile idarehanemize bildirmelerini rica ederiz. Muvafık ve musip re'y ve mutalaada bulunacak olanlara altı aylık abonemiz takdim edilecektir.

16 Numara Birinci Sene

- *Settar Han: Ya meşrutiyet, ya helak*
- *Şah-ı İran vermişim, vermişim... Lakin benim dilhah-ı şahanem ve hikmedaran-ı azamın pend u nasayihi üzere vermişim.*

1 Numara Birinci Sene

سجده سی بر غروشدرد

ایوبه بدلی :

برقک ۵۰ تاییه ایچون ۶۰

غروش

ماتک اجنبیه ایچون ۱۶

فرانق

داوود ک

هفته لاق ادبی مزاج غزنیه سیدر

صاحب امتیازی :

واصف

اداره خانه سی : هلال

مطبعه - سنده دائره

مخصوصه

۱۴ مایس ۳۲۵

پنجشنبه

نومبرو ۲۴

استانبولک مؤخرآ غائب استدیکی الکیبوک برون

تفصیلات لازمه - بیلادرردن بری بوروقی الکی میلیون لیرابه ساتون آلقی ایستمش ایسده مع التأسف

الده ایدهمه، شدر. بورون مقدما بتکطاش دوغرو اوزامش ایکن برحاده فوق العاده تقجیه سی اولهرق بوکره

تبدیلی مکان ایستدر.

ییجه دییانیت واکتی
 کütüphanesi
 Arapınmelen 11-1981

İstanbul'un muahharen kaybettiği en büyük burun.

Perşembe

27/05/1909

Numero 24

DAVUL

14 Mayıs

Nüshası 1 Kuruş

325

Haftalık Edebi Mizah Gazetesi

Sahib-i imtiyaz: Hasan Vasıf

Abone bedeli: Memâlik-i Osmaniye için 65 Kuruş, Memâlik-i Ecnebiye için 16 Frank

İdarehanesi: Çağaloğlu'nda Numero: 19

2 Numara Birinci Sene

Tafsilat-ı lazima milyarderlerden biri bu burunu altı milyon liraya satın almak istemiş ise de maatteessüf elde edememiştir. Bu burun mukaddima Beşiktaş'a doğru uzamışken bir hadise-i fevkalade neticesi olarak bu kere tedbîl-i mekan etmiştir.

İLAN**Doktor Naim Hüseyin****Masaj-ı Tabib Mütchassısı**

Mualecat, semeresiz kaldığı ahvalde bile masajın fevkalade haiz-i tesir olduğu cümlenin malum u meşhudidir. Bu hususta maharet ve hazakatı müslim olan tabip mûmâ-ileyhi muhterem kari'lerimize tavsiyeyi vazifeden add ederiz.

Bade'z-zuhur şehzadebaşı'nda Hamdi Bey'in eczanesinde bulunur.

ŞEHBAL

Yirmi büyük sahifeden mürekkebe ve en nefis kağıda matbu olarak on beş günde bir çıkan bu mümtaz salon risalesinin dördüncü nüshası ahiren intişar etmiştir.

Mündericâtı mutena ve mütenevvi, resimleri mebzul ve bir misaldir. Bu nüshası padişah muazzemizizin tasvir-i hümayunları ve şair muhterem Tefik Fikret Bey'in "Dün gece" ünvanlı manzûmeleri ile müzeyyendir. Programı ve numune sahifesi beş kuruştur. İdarehanesi İstanbul'da Fincancılar Yokuşu'nda numara 25

PANORAMA

Kütüphane-i İslam ve askeri sahibi Tüccarzade İbrahim Hilmi Bey neşretmek de olduğu panoramanın (2) inci forması sûret-i nefise de intişar edilmiştir.

ABDÜLHAMİD-İ SANİ ve DEVR-İ SALTANATI

Devletimizin bir rub'asırlık tarihi mükemmeli olan bu kitapta; Abdülhamid-i Sanî'nin avan-ı sabâvetinden zaman-ı şeyhuhete kadar geçirdiği safahat hayatı an'anesiyle tasvir edecektir. Nice vakayı müellimenin mahal neşet ve cereyan olan Yıldız Sarayı muhteşeminde esrarengiz hafiyasını mufassalan teşhir eyleyecektir. Hakan mahlû'un bu devr-i medid saltanatını intaç eyleyen esbabı bilhassa meslek-i siyaset ve entrikalarına en küçük teferruatına kadar kayıta kusur eyleyecektir.

Zaman sanatlarında vuku' bulan kâffe mesail-i dahiliye ve siyasiyye ihtilal ve inkılabat, bir fikir müdekkikane ve müverrahane ile teşhir edeceği gibi mukarrebini, hey'et-i vükelatın ilka-i ati ve Avrupa Devletlerinin vaz'iyatı da gösterilecektir.

Eserde bütün vaka-yı zamanın ricali, hayat-ı hususiyyesini gösterir müteaddid resimler tablolar, hatta haritalar bile bulunacaktır.

Musavvir Muhit ve resimli roman ve mecmualarını okuyunuz.

Abone esmanını henüz göndermemiş olan zevat ile taşradaki müvezzilerin bir an evvel dinlerini tediye etmeleri istirham olunur. Bu gibi tevhüratın muamelata ne derece sekte iras edeceği beyandan müstağnidir.

3 Numara Birinci Sen

BİRAZ KONUŞALIM

Gazeteleri okudukça sıkılıyorum. Onların hesabına ben utanıyorum. Gazetecilerden bahsediyorum. Şu mahudlar yok mu? Onları söylüyorum birbiri arkasından bir it'ameler yağdırıyorlar. "Fakat şeyhin kerameti kendinden menkul" kabilinden olur.

Diyeceksiniz ki bunlar da ar ve edeb evladır, hamiyetten bir nebze bulanaydı. O işleri yaparlar mıydı?. O da doğru.

Ne garip adamlar!... (Yakıldım da yine şunlara adam dedim. Fakat ne isim böleceğimi de bilemiyorum.) bakıyorsunuz ki fırtına kopuyor. Ortılığı sel basıyor. Boğulan boğulana bunlar yine kabak gibi suyun yüzeyine çıkmaya çalışıyor. Bazen de muvaffak olmuyorlar değil.

Azad ağzı çıktığı kadar bağıyor: Jurnalcilik denilen denaet-i irtikap etmemiş, bu adiliğe tenezzül etmemiş. İddia eden varsa ispat etsin.

Bir gün de Hamidof kalkacak; Masumane ağlayacak; ben jurnal vermedim diye tepinip duracak.

Odadan erbâb-ı kemal'den birisi: O hamiyettir ki bana hakikatin umume izhar edilmesini emretti. Ettiğini onu ben birkaç milyon (!) ikdam kaillerine kari'in-i muhteremeye telkin için bezl-i gayret eyledim. Hatta o devrin padişahına bile hakikatı beyan etmeyi lazıme hamiyetten add eyledim. Yoksa haşa benim o yazdıklarım jurnal değildir ve ben asla jurnal yazmadım. Nakaratıyla hissiyatımızı tahrik etmeye kalkışacak ! Sanki kalkışmadı mı?

İdâre-i örfiyyenin semeratısı lehü'l-hamd her gün görmekteyiz. Emniyet asayiş daire vesaire.

Birde en mühimi şu ki tekamül paşa'nın zaman sadarettinden biri âvîhte mevki siyaset olan ata misafirini veya mevkufini meselesi derhal neticeye iktiran etti.

Zaten bizim memlekette her şey mesail muallaka o ona talik edilmiş, öteki birine bir iki daha ötekine hepsi zincirleme gider.

İdâre-i örfiyye öyle asılsız yere asılan takılan mesail hal etti, o asıl asılacakları asmaya başladı. O derecedeki bir darbenin dehşetiyle sükut eden vükela sabıka istibdât ne olduklarını anlayamayarak şape oturuyormuşlardı. Rütbeleri ref' edilecek beş sene nefiy olunacak. Emval menkule ve gayr-ı menkuleleri müsadere olunacak.

Süphâne men tahayyere fî sun'ihî'l-ukûl

Süphâne men bikudretihî ya'cizü'l-fuhûl

Yine mi tekrar edeceğiz ?

Külli şeyin yerciu ila aslihi

İçlerinde aşk-ı garibane feryat edecekte vardır:

Diyar-ı garipte gittim vatan'dan ayrıldım.

Vatan gözümde değil ah yarımдан ayrıldım.

Dibinde bulunacak! Halisane tavsiye ederim canından ayrılmadığına şükretsin.

Telefon

4 Numara Birinci Sene

HOCA NASREDDİN ve HAKKI BEY

Hoca merhum bir ağacın dalına çıkmış oturduğu dalı dibinden kesmeye çalışmış. Birisi bunun bu halini görmüş. Hoca düşeceksin demiş. Hoca gülmüş: Elinin hamuruyla erkek işine karışma diye adamı başından savmış. Biraz sonra dal kopup da hoca tepetaklak gidince akli başına gelmiş. Topallaya topallaya kendisine ihtarda bulunan adamın peşinden koşmuş nihayet arpa boyu yol gittikten sonra adama ulaşmış:

Sen benim düşeceğimi bildin... Ne zaman öleceğimi de bileceksin.

Diye biçareyi tazayyuka başlamış... İlâh-i hikaye böyle bildiğiniz gibi vakayi acibe ile uzar gider.

Hakkı Bey de vaktiyle gazetelerle, kabine reisiyle, muamelat-ı devair ile hoş geçinmemek mesleğine süluk ettiği vakit her taraftan- bir vâveylâdır kopmuştur.

Buna düşersin. Etme. Yazık olur demişler, dinlememiş nihayet diğerleri gibi düşünce hemen iki gazeteye koşar. Ey muharririn-i siyasi siz benim düşeceğimi bildiniz atı mı da keşf ettiniz der. Bunlar: Hiç hiç durma Roma'ya git... Allah o yolunu açık etsin derler... Şimdi sana nasihatimiz: O kadar bu yüksek makamlara bir daha çıkma... Başın yıldıza dokunursa gittiğin gündür.

Birer birer muharrirlerin ellerini öperek Roma'ya azimet eder.

Şimdi ne zaman kendisine nezaret teklif edilse ıstırap ve heyecan içinde iki gazeteden “Geleyim mi ?.. diye sorar.

Şehbale malik olan bir millet bâlâ-pervâz olmaya hakı vardır.

5 Numara Birinci Sene

Davulcu – yahu bey, niçin nezaret kabul etmediniz?

- *Bak şu levhaya! İşte bu benim tepe taklak gittiğimin resmidir. Var kıyas et ötesini.*

6 Numara Birinci Sene

GARİP SATIRLAR

Karagözden:

“Davul’un rivayet ve rûz-ı hızıra haydar paşa çayırına gidip tuzdan gözlerinin, kebab dumanından midesiyle gırtlığının harap olacağına işaret etmiş.

Karagöz’ün kör olup nezaketi görmeyişi bundan mı dersiniz?

Tanîn’den:

DAVUL

Bu keyfiyetin acaba sünnet çocuklarına da şümûli var mı?

Hele bu aralık maaş sünnet edilenlerin haddi hesabı yok. Yok eğer bunlar da entari ile gezmekten mahrum iseler dünya değişmiş olacak.

Dünya ile beraber adetlerde değişiyor. “Hey gidi günler! Bir zamanda entari ile gezerdik diyeceğiz.

Yine Tanîn’den:

Erbâb-ı maaşa tebşir

DAVUL

Ama ne yaygarcısın! Hiç de muzipliğinden geri durmazsın.

Harici telgraflar:

Bulgaristan kralı Ferdinand tarafından kabul edilen Avusturya seferinin irad ettiği bir nutuktan:

İdaresi bed iktidar ve maharetinize mevdû olan bu millet Küba'ya teceddüd seri içinde en büyüml emeli olan Bulgaristan istiklalini, daire sulh ve müsalemenden (!) Harice çıkmamak gibi en güzel bir tarzda istihsal eylemekle onun daimi şükran nimetini celb eylemişsinizdir.

DAVUL

Görüyor musunuz? Kemal Paşa ettiğın işi? Onlara şapur şapur bize de Ya Rab şükür düşüyor.

Tanîn'den:

Meclis bu kadar hüsn-i niyetiyle izhar ettiği şu emniyetin boşa çıkmayacağını ümit eder. Ve çıkmamasını temenni eyleriz.

DAVUL

Hay hay azizim hay hay..Bu kadar beklediğımız ve çektiklerimiz yetmedi mi?

7 Numara Birinci Sene**KÜÇÜK HİKAYELER**

Fransa'da halkın askerliğe bir meyl-i tehallük ettiği devirdeki Napolyon devri olsa gerek. Bir komisyon teşkil eder: Vazifesi erbâb-ı müracaattan hizmet-i askeriye elverişli olanları ayırmak. Bir gün kısa boylu, kılıksız bir şahıs bu komisyona gelir. Kendisinin de kaydedilmesine talep eder. Bunu daha kapıdan kovarlar, canı sıkılır. “Aradığınız meziyet nedir söyleyiniz de biz de ona göre hareket edelim” der.

“Ayol sen bu yana bu sağa bakta ondan sonra böyle bir mühim hizmete gir” cevabını verirler. Bunun üzerine gürültü ziyadeleşir. İş komisyon reisine akseder. “Çağırın şu herifi der” Adamcağızı getirirler.

- Oğlum ne istiyorsun? Diye sorar.
- Askerlik
- Fakat sen askerliğe elverişli değilsin.
- Yaparım efendim.
- Sen hangi meziyeteki güvenerek yaparım. Diye ortaya atlıyorsun kısacık boyunla ne iş görebileceksin.
- Reis efendi zannederim ki haiz olduğum cesaret diğer ayıpları mı settar edecek derecededir. Ve bir askerde de bundan ziyadesi aranılması gerek.
- Cesaretim cesaretim diyecek şey görelim. Peki dur orada hiç kımıldama. Şapkanı da başına giy.
- Baş üstüne efendim diyerek selam verir şapkasını kebir ve bir vaziyet mahsusa alır.

Reis cebinden çıkardığı rovelveri harifin şakasına ateş eder. Kurşun şapkayı deler, geçer fakat herfin hiçbir eser-i cebanet göstermez.

Reis kolunu uzatmasını teklif eder. Adamcağız onu da yapar. Bu defa yakına nişan alır. Kurşun onu da deler geçer. Herfin gözünü bile kırpmaz.

Reis, cesaretini takdir eder. Ve bir askere lazım olacak dereceden fazla cesarete malik olduğunu beyan ederek kaydetmeyi vaad eyler.

Sonra cebinden kırk frank çıkararak:

- Al bunları yirmi frank şapkan, yirmi frank da ceketin için der.
- Reis efendi teşekkür ederim. Fakat yirmi frank daha...
- O da ne için?
- Pantolonum için!

Lakin ben senin pantolonuna bir şey etmedim.

- Ona da ben ettim.

Demesi üzerine reis uzun bir kahkaha salıvererek yirmi frank daha verir.

Az çok tagayyürat ile bu vakayı ben Bediüzzaman Said Kürdi'nin geçirdiği ortaya benzetirim.

Bıçare adam sû' kari'inden tevki tevakki etmediği için karin sû' oldu. Hüdaya şükür etsin ki erbâb-ı insafın eline düştü.. Ya devr-i sabıkta böyle bir hale dûçar olaydı gittiği gündü... Her neyse kurtuldu ya bin kere şükretsın. Ancak şu var ki şalvar parasını cidden hak etti. Sakın talep etmeye kalkışmasın, bu kadcıkcıkla iktifâ etsin. Yeter.

8-9 Numara Birinci Sene

VUR ABALIYA

Saltanat-ı Hamidiye'nin parası sefil-i kebir... Letlü Salih Münir Hazretlerine sen ey vezir-i mübeccel.

Sen evet, sen... Bütün mezalimiyle, bütün renklerin ve pür-elvan rezailiyle hünkar-ı merkumun Avrupada, Pariste, merakiz medeniyete mümessil, her manasıyla o zalim padişahın, Kızıl Sultanın rapora zantani eder.

Münir eder: Geceleyinden, çocukluğundan beri bu bir inkar edilemez hakikatti. Fakat Salih Münir mi eder. Bu bölünemez... Neye Salih eder ?..

Terakki ve tefeyyüz, fazl u irtika bütün büyüklükler bütün sırmalar, nişanlar, cepler iki dolduran sarı dilberler hep sana ait idi. Çok çabuk ve çok büyük terakki etmiş edin... Elbette... Baba feyzine mazhar olmuş edin: o büyük peder, o peder maali-perver bir gün sende hiç ummadığı bir zamanda hiç aklına gelmediği sûrette büyük bir eser zekayı görüp seni takdir etmiş o "Aferin Münir beni de geçmişsin dememiş miydi.

Abdülhamid'in bütün hünkarlıklarını sen onun büyük elçisi orada, mezali mi asırlarca zamandır unutan merakiz medeniyette ihya ederek jurnaller...Tasannular..

Sen bir kere büyük elçi iki katta orta elçi edin... Bütün bu uç elçilikler belki senede bir kere bile yüzünü görmediğin bir Brüksel ve Berlin sefaretinin sana îtâyeye hak verdiği maaşlar senin sefahatlerine, rezaletlerine vazife-i sefaret ki kifayet etmezdi. Oradaki jurnalleri değil gözünü doyurmak için Abdülhamid'i, ebdal Hamid edercesine dolandırdığın paralara bütün o tahsisat-ı hafiye ve gayr-ı celiyye sana yetişmekten başka muttasıl tebdil edilmiştir. Yatak çarşaflarının dörder beşer yüz franktan ibaret bedellerini de istemekten sıkılmazdık.

Ey devr-i Hamidinin hariç ani'l-merkez hükümdar her rezâili sinn-i zeky eden, değerli eden. Her türlü seyyiat ve icraat sefihanede birçoklarıyla at oynattık... Sen onlardan eben an ced mevrus oldukları fezail ile makamat-ı hükümete şeref ve îlâ vermişlerdi.

Ey M. Mahmut Paşa'nın büyük gezide mahdumu saraydan eline geçen bir güher-i nadideyi oranın korkan canavarına ininden rezailiyle emreden "Kumandan-ı a'zam ve akdese" mükterise karşı ne güzel bir silah sûretinde kullandık... Onun, o kimseye cevher-i nadide cemili göstermeyen zat-ı muhteşemin daima bilâ-istîzan "Misül-i şeref-i âlemsanâsına, nail olurduk.

Ah o inkılap... İnkılab-ı temmuz seni o seyahat müşâ'şa ve mutantana giden meyus-ı hasir bıraktı. Ne emeller, ne mevâid ile ulaştığın bütün Balkan payitahtlarından o küçük kalplerden büyük kalplerinden kovulduk. Mühinane lakırdılarını dinlemekten yakarıştan bahr-i siyahın, koyu dalgalarına gömdüğün nigâh-ı nevmîdâne ile kaçtık, koştuk vücud-ı nazeninin kaplıcalarda tedaviye ihtiyacı vardı. Paris'e değil, illet-i mevhûme ki tedaviye koştuk. Ve oradan evet oradan bu kadar senelik hidemat bir gezideki mükafaten tekaüd edilmeyi istirham ederek. Fakat neredesin?

Henüz gençtik, faaldik. zeki idik. Millet senden daha pek çok hizmetler bekleyebilirdi. Niçin tekaüd olmaklığı istida ettik.

Bugün her taraftan anlaşılıyor ki meziyat ve fezail-i meksube gelen anlaşılıyor ki ey Abdülhamid'in büyükelçisi sen büyük, pek büyüksün... Bugün bed-hâhânın şikayet ettiği kaht-ı ricâle yalnız sen çâre-saz olursun.

10-11 Numara Birinci Sene**DOKTOR KATRAN ile MUALLİMİ PELUM'UN****Usûl-i Tedavisi****Bir Perdelik Komedya**

Eşhas

Doktor katrân – 45 yaşında

Muallim Pelum – 20 ”

Henry – 30”} Gazete muharrirleri

Jan – 28” } Gazete muharrirleri

Rober – 25 “

Başgardıyan – 40”

Gardıyanlar.

Madam Jövayüz– 45”

Madam Vezl Öjeni – 18”

Bir mütalaa odası, Mecnunlar Tabibinin Odası, arkada büyük bir pencere ve balkon solda kapı; açıldığı zaman bir uzun koridor görmekte sağda alçak bir kapı; buna yakın bir şömine, üstünde elektrik edevatı kitaplar, bir sarahı ilah gayr-ı muntazam bir yazı masası odanın bir köşesinde büyük bir kütüphane sandalye koltuk vesaire yarın ikindi vakti, hararetle bir konuş.

12-13 Numara Birinci Sene

Birinci Meclis

Henry Jan

Perde kalktığı vakit sahnede azim bir sükût biraz sonra soldaki kapının vurulduğu duyulur. Yine tekrar vurulur. Soldaki kapı yavaşça açılır. Bir adam başını sokar, odaya bakar girer, Sonra arkasından gelen adama dönerek söyler:

Henry - kimse yok

Jan (İçeri girerek) hiç kimse yok! (Kapıyı Örter)

Henry - Buraya bir değirmene girilir gibi giriliyor.

Jan - Gayet tuhaf yer... Bütün kapılar açık... Deliler istedikleri gibi kaçabilir.

Henry - Burada bekleyelim... Elbette biri gelir. (Etrafa bakarak) Direktörün odası olmalı.

(Sükût) - Odayı kütüphaneyi, elektrik edevatını muayene ederler).

Jan (Birdenbire gülerek) Bana baksana sakın aldanmış olmayalım? Burası olduğunu iyi biliyor musun? Yanlışlıkla başka yere girmiş olmayalım!... O tuhaf olur.

Henry - Evet tuhaf olur.

Gülmeye başlarlar. Dışarıdan acı korkunç sesler gelir, bunlar susarlar.

Jan - Bu nedir?

Henry (Dinleyerek o pencereye doğru giderek)

Deliler.

Jan - Deliler mi zannediyorsun?

Henry - Kim olacak ya?

Sesler ziyadeleşir; müthiş bir gürültü

Jan - Bu ne ! ..Gürültü ne oluyor ?

Henry (Balkona gider ve gelir.) Bu balkondan bir şey görünmüyor. Aşağıda bir büyük havlu... (Daha inilir.) Oo ne kadar yüksek!.. (biçareyi örter.) Hiç şüphe yok bu gürültüyü deliler yapıyor... Ekseriya böyle beğırışırılar... Bahusus fırtınalı havalarda... Havada bir sıkıntı var... (Mendiliyle elini siler.)

Jan (O da alnını siler ve masanın bir köşesine oturur.)

- Ne söylüyorsun!

Henry- Gün görüldüğü vakit onları bir görsek! Müthiş bir hal... Sen hiç bimarhaneye gitmedin mi?... Buraya girmek bilsen ne kadar küçüktür.

Jan – Ama ettik! Sokak kapısı ardına kadar açıldı... Merdiveni çıktık, bu kadar yerden geçtik... Bir kediye tesadüf etmedik...

Henry (sözünü keserek) Demek istiyorum ki Direktör acayip bir adam... Gayet nadiren ziyaretçiler kabul eder. Çok şükür ki ona bir tavsiye getirdim. (Ceyn'i arar) Eğer gayb etmemişsem... (Bulur) Hayır, işte bununla ümit ederim. His-i kabule mazhar oluruz. Bize her şey gösterirler. Hiç olmazsa buna dair gazeteme ik makale yazayım.

Jan (Mütebessimane) Yahut üç... Ah şeytan (Sözünü keserek) Sus!.. Dinle.. Gelen var!

Henry- Çok çabuk değil mi? (Üstlerini düzeltirler. Uzun bir sükût-ı mütehayyirane birbirine bakışırılar.)

Jan – Hayır... Fakat orada yanmaz da patırtı işitir gibi oldum..(Kulak vererek) Evet birisi var.

Henry (İlerleyerek) zannediyor musun?

Jan (Onu sağdaki kapıya doğru iterek) Muhakkak..

(Henry kapıya gider vurur.) Kapının arkasında bir ses kimdir o?

Henry (Yüksek sesle) – Pardon... Kime müracaat etmeli... Şey için...

İKİNCİ MECLİS

Onlar, Doktor Katran o zaman kapı açılır, Katran hızla girer. Ve şiddetle kapıyı örter. kapının önünde durur. Yakası'nda bir rozet Doktor Katran kimsiniz? Ne istiyorsunuz?

Henry - (Geri geri çıkararak) Afedersiniz efendim... Buraya kadar bir canlı tesadüf etmeden geldik...

Jan - (Devam eder) Direktör Efendi'yi görmek isterdik...

Katran - (Sert) Direktör Efendi ne yapacaksınız?

Henry - بیمارخانه dolaşmak için... Doktor Rişar tarafından tavsiyeniz var: Bakın. (Bir mektup uzatarak)

Katran - Ha pekala... Pekala... (Mektubu alır. Göz gezdirir ve buruşturarak masanın üzerine bırakır.) ne olduğunu anladım. (Tebessüm eder.) بیمارخانهyi gezmek için müsaade talep ediyorsunuz, delileri görmek istiyorsunuz.

Jan - Çok memnun olunuz.

Henry – Direktör Efendi görebilir miyiz? Katran (Amirane) Direktör Efendi benim daha ne istiyorsunuz!

Henry - Pardon kiminle müşerref olduğumu bilmiyordum...

Katran - (Sevimli bir tavırla) oturunuz. Efendiler (Yer gösterir.)

Henry - Rahatsız etmiş olmayalım!

Katran - Asla Efendiler asla... Tamamıyla emrinizi icraya müheyyayım.

Henry - Teşekkür ederiz efendim..

Jan - Çok mültefetsiniz...

Jan ile Henry otururlar. Katranda masanın arkasındaki koltuğa yerleşir)

Katran – sizi dinliyorum efendiler..

- Henry lutfunuzdan intizar ettiğimiz şundan ibarettir: Senelerden beri o kadar hazakatla idare ettiğiniz bu müesseseye kabul ettiğiniz ziyaretçilerin nedretini biliyoruz....

Ben ve dostum Misyo Jan ikimizde “Jurnal Dupari”nin muharririyiz. Eğer müsaade ederseniz müesseseniz, tedavi ettiğiniz hastalara dair nota almak ve eğer sizi iz’aç etmiş

olmasak hayatınız sa'yınıza ve usûl-i tedaviniz ve o mükemmel sisteminize dair malumat-ı ahz etmek istiyoruz.

Katran – Efendiler.. Çok mahzuz oldum. Beni ziyaret etmenizden buraya geldiğim zaman da iştiğal etmekte olduğum bence pek muazzez olan bu meşgaleden ehemmiyet vermenizden dolayı pek çok mahzuz oldum... İштиğiniz usûl-i tedavim ki çok zahmetle elde edebildim hakikaten benim eser ihtiraamdır. Mecnunların dimağı üzerinde pek büyük tesir icra ettiğine kanaatim vardır.

Ah efendim deliler onların elemlerini, sefaletlerini kim söyleyecek!.. Bugüne kadar hasta değil muzırr u garib hayvanlar gibi muamele ettiler. Onlara da acıyalım onları tedavi edelim efendim! İnsaniyet bunu icab eder, fen bunu emreder.

Henry (Kendi kendine) – Şarlattan!

Katran- Şimdiye kadar istihsal ettiğim muvaffakiyetleri ki buna dair olan mülâhazatımı ankarîb tıbbiyeye takdim edeceğim size beyan etmekle tevâzume hâlel getirmiş olmam zannederim. Hatta size tâdat edebilirim. (O esnada sağdaki odadan bir inilti iştilir. Doktor Katran susar, evcehte bakar dinler.) A.. Yine onu işitiyorum. (İniltiler daha yükselir doktor kalkar). Pardon efendiler. (Sağdaki kapıya gider yüksekle bağırır.) Lakin azizim susunuz! Feryatlarınızı ne zaman bitireceksiniz. (Birisine cevap verir gibi) Bekle?.. Amirimim, anlıyor musunuz? Siz değil! Susmanızı istiyorum.

(Kapıya hırslı yumruklar indirir. Sonra Janla Henry mütebessimâne döner.) Buna böyle söylemeli... Rica ederim. Beni mazur görünüz. Bu bir zavallı delidir, bir türlü teskin edemiyorum.

Jan (korkarak) - Burada yanınızda deli mi var?

Katran- Evet ahvalini tetkik için buraya koydum... O... Bir dakika onu terk edemem. Üzerinde yalnız benim nüfusum hazi... Bu en tehlikelisi evet efendiler en tehlikelisi fakat ne diyorduk?

Henry - Sizin sisteminizin semerat-i hayret-bahşasından bahsediyorduk.

Katran (Odada asabi asabi dolaşır. Henry not tuttuğu esnada Jan kapıya mütehec nazarla fırlatır) Ha evet... Benim sistemim!.. Evet Efendiler benim sistemim.. Umûmen yahud teferruatla öğrenirsiniz... Benim sistemim bir ihtiraaten bahseder gibi hariçte böyle diyorlar. Benim sistemim... (Yeniden feryatlar iştilir. Birdenbire durur. Ve kapıya bakar.) Yine başlıyor. Ne hayvan!.. (Hiddetle) Mutlaka bu gürültü kesilmeli.

Sağdaki odaya girer kapısını şiddetle kapar.

14 Numara Birinci Sene

ÜÇÜNCÜ MECLİS

Jan, Henry Yalnız

(Gazeteciler birbirinin yüzüne bakıştır.)

Henry - Bu bir acip mahluk!

Jan - Garip bir kafa.. Akıllı..

Henry - Evet fakat ne şarlatan “Benim sistemim derken ağzı kulaklarına veriyor..

Jan bu mülakattan dolayı çok mahzuz oldu. Sen de pek yamansın bu esnada müthiş bir feryat duyulur arkasından asabi bir kahkaha. Gazeteciler korkarak kalkarlar. Bu esnada Katran sakın bir halde yine meydana çıkar.

Jan (Katran’a doğru yürüyerek) - Bu nedir Henry - Ne oluyor?

DÖRDÜNCÜ MECLİS

Aynı Eşhas ve Doktor Katran

Katran – Bir şey değil efendiler...

(Mütebessimâne) bizi artık rahatsız etmez. Ne hayvan! Bakın elimi nasıl tırmaladı. Bakın bakın... (Ellerini gösterir.)

Jan - Ellerinizi paralamış.

Henry – hep tırmalamış.

Katran (Mendil ile siler). Bir şey değil buraya kaldığımızdan beri böyle birçoklarımı gördüm.

Jan - Böyle hastalarla müthiş tehlikeler geçirmiş olacaksınız.

Katran- Evet şüphe mi var! Bu hasta buhran zamanlardan mâadâ gayet akıllıdır, Bir merak var hiçbir sûretle geçirmek kabul olamadı. (Mütebessimâne) Doktor olarak bu müesseseyi idare etmek istiyor. (Onlara masanın üstündeki sigaralardan ikram ederek) Bana

karşı müthiş bir kini var! Bakın yarım saat evvel öbür delileri kovdurttu. Onlar bundan korktukları ve bir reis gibi itaat

Numara : 2 Cumartesi, çeharşenbe günleri çıkar mizah halk gazetesi

1 Haziran 1927 Birinci Sene

DAVUL

İdarehanesi

Babıali

Caddesi'nde daire mahsusa nüshası her yerde 3 kuruştur.

“Anlayana sivrisinek saz, anlamayana davul zurna az”

- Atasözlerinden-

Abone şeriatleri

Seneliği 401 nüsha itibariyle 300, altı aylığı 150, ecnebi memleketler için seneliği 200, altı aylığı 3 kuruştur.

15 Numara Birinci Sene

HARAŞOLAR GİTMESİN!

Ruslar Türk tebaası olup İstanbul'da kalmak istiyorlarmış!

Haraşolarla nasıl anlaşırın! İlk önce Türkçe ne demek öğrenirler! Bize neler öğrettiler?

- Onlar giderse haliniz ne olur?
- Harb olur da Rusya galip gelirse!... Rusya mağlup olur da iki arada te'essüs ederse?... Yeni Rusya rical devleti kimler olacak?

Gitmesinler, hatta o kadar gitmesinler ki şayet bize naz etmek için gitmeye kalkarlarsa bile boyunlarına sarılıp, eteklerinden çekip tekrar oturtalım. Onlar giderse bizim halimiz ne olur! Bu kadar sene birbirimizle anlaştık, kaynaştık, koklaştık, içli dışlı olduk. Memleketlerinden bize hediye getirmediler, Fakat gönlümüzü almanın yolunu buldular. Kimisi prenses, kimisi düşes, kimisi olduğu halde hiç kibir etmediler, azamet satmadılar, yabancılık göstermediler, mahalle kahvelerine kadar aramıza sokuldular. Geldiklerinden bir hafta sonra:

- Para var ? Para yok?

Diye çat pat Türkçe konuşmaya, bir ay sonra söylediklerimizi anlamaya, aradan bir sene geçince bizimle çitir, pıtır, tatlı tatlı hasbihal etmeye başladılar. Biri tarafta halis Belatlı, Kuzguncuklu Yahudiler, Tatavlı Rumlar, Kumkapılı Ermeniler Franklık taslarken bu koskoca Rus İmparatorluğu'nun incileri, geliri, genceleri teklifsizce yollarımıza serpiliyordu. İşte bu haraşolar o kadar kani sıcak, o kadar cana yakın mahluklardır. Fakat zannetmeyin ki ben bunun için kalmalarını istiyorum, bunun için gitmesinler diyorum. Hayır, benim düşündüğüm başka! güneşli saçlı, ateş dudaklı rus dilberleri karşında kalbimin bal mumu gibi eriyeceği zamanlar çoktan geçti! Ben bize faidesi dokunur diye Rusların burada kalmalarını istiyorum, tabir-i caizse siyasi bir sebeble gitmemelerine taraftarım. Düşünün bir kere, Ruslardan iyi kötü neler öğrenmedik! Asırlardan beri bomboş duran florya sahillerimizi onlar şenlendirdi mi? Plaj safasını, banyo eğlencesini onlar bize öğretmedi mi? Hanımlarımızın şimdiki başları onların marifeti değil mi? Kesik saç modasını, dudak boyasını onlar getirmediler mi? Varyatalarda, kafeşantlarda çırılçıplak dans eden onlar değil mi? Bilmem ama, onlar giderse yeni alışmaya başladığımız asrı hayata derin bir boşluk hissedeceğiz. Zevkimiz, keyfimiz, neşemiz, eğlencemiz tamam olmayacak, bana göre hava hoş, fakat birçokları için bu düşünülecek bir noktadır. Farz edelim ki zenginlerimizden biri şöyle kadınlı, içkili dostlar arasında bir eğlence tertip etmek, para yemek istiyor. Hazirunu memnun edecek bir kaç numara lazım. Kim yapacak? Fransadan, İtalyadan, İspanya'dan artist mi getirecek? Kim sahneye çıkıpta hem vücudunu, hem sanatını teşhir edecek bir marifet gösterecek? Haraşolar buradayken bunu düşünmeye bile hacet yok. Hangi Rus dilberine teklif ettiniz. (Yapmam!) Demez. Şöyle göbeğini altına kadar açık sahneye çıkıp da kollarını yılan gibi kıvırmaya, kalçalarını iki tarafa bükmeye başladı mı derhal bir alkıştır başlar. Sonra bu yaman unsura ne teklif etseniz de elimden gelmez, demez. Dansözlükten aşçılığa kadar sanatın her en ince tarafı onlar bilir. Kadın peruklarını istiyorsanız? İşte size bir Rus!.. Manikür mü istiyorsanız.

İşte bir tane daha garson mu, şoför mü, aşçı mı, çalgıcı mı, dansöz mü, ne isterseniz isteğiniz onlardan erbabını bulursunuz.

Gelgelelim için siyasi tarafına: Hafizanallah bir harb olur da Rusya bu harpte galip gelirse buradaki Ruslar için hiçbir şey değişmiş olmayacak. Yani eski hamam, eski tas, fakat ya Rusya'ya mağlup olur da eski idare avdet ederse! O zaman bütün Rusya rical-i devleti sokaklarımızdan toplanacak. Mesela falan yerdeki garson dahiliye nazırı, felan dairede mukayyet bir şoför maliye nazırı, kundura boyacılarından cezalar, aşçı çıraklarından

küfecilerden baş vekiller olacak. Birçok prenseslerle, konteslerle, düşeslerle, saray İmparatoru münasip en yüksek, en kibar madamlarla, matmazellerle çoğumuz içli dışlı olmuş bulunacak. Artık nasıl olur da Rusya bizimle dost geçinmez, nasıl olurda kirli çamaşırlarını pek yakından tanıdığımız bu rical-i devlet bize düşmanlığa kalkar. Hatta içimizden bazılarının eski Rusya Sarayında akraba taallukat bile bulunacak. İki Rus İmparatorluğu aşağı yukarı kardeşimiz mesâbesinde olacak. İşte bu sebeplerden dolayı haraşoların gitmesini istemiyorum. Hakkım yoksa söyleyin !

16 Numara Birinci Sene

Müşahare ve mulahaza

BİR GRAMAFON REKLAM

Tıpkı otomobiller gibi yarışa çıkmışlar. Zurna, cazbana, çifte telliden rahat yok ki adamcağız suzinak şarkısı çalsın. Bir vuruşta gramafonu parçalıyorsa nihayet çün Ahmet Bey'in himmetine kalıyor.

Evet tam on yedi gramofon hep bir arada, hepsi de birbirinden ancak yarımşar, birer metre ara ile zırlıyorlardı ve hepsi de sanki dar cadde de yarışa çıkan otomobiller gibi birbirleriyle yarışa çıkmışlardı. Günlerden cuma yani geçen cuma idi, Bize gelen misafirlerin zoruyla bu, on yedi gramofonun yarışa çıktıkları mesireye gitmiştik, hatta ne yalan söyleyelim, bu her telinden ayrı ayrı havalar çıkan portatif saz, bando, orkestra cazbant takımının on sekizincisi de oaraya biz kucağımızda götürmüştük. Fakat oraya varır varmaz götürdüğümüze de götüreceğimize de bin kere pişman olduk. Biraz on yedi gramafonun hep birden çaldığı bir yerde bir de bizimkini kurmak, o tahammül olunamaz gürültüye tizden bir perde daha ilave etmek demekti.

Aman Allah'ım, görseydiniz, dinleseydin ne gürültüydü o gürültü?.. Laf değil bu; on yedi gramafon birden çalıyor; alaturkalar, alafrangalar, cazbandlar, fokstrotlar, çarlistonlar, tangolar arap saçı gibi öyle birbirine karışıyordu ki, insan kendini değil yazlık bir mesirede, adeta Beyazıt'taki Bakırcılar içerisinde sanıyordu.

Biri gazele başlarken, öteki şarkıyı tutturuyor; Öteki şarkıyı tuttururken bir iki çarlistonu bağırıyor; Onlara nisbet diğerleri heman zurnalı plakları kuruyorlar, daha köşedekiler inatlarına nerede bir danalar gibi bu gören alafranga şarkılı şeyler varsa onlara yol veriyorlar;

Hülasa bir karışıklık, bir patırtı, bir gürültüdür gidiyor ve tam manasıyla: “Çingene çalar, Kurt oynar” Bir vaziyet meydana geliyordu. Bu kadar gramofonun içinde yalnız bir tane biraz ağırbaşlı duranı vardı ki, onunda sahibi zevkine meclûb, kıranta bir adamcağızdı. Yanına kendi gibi birisiyle bir çocuğunu almış, ve çilingir sofrasını kurmuş, bir taraftan da ihyânen ötekilerden farzet bulur gibi oldukça kendi önündeki makineyi kurup bir plak öttürtüyor, fakat daha makine iki kere dönmeden diğerleri hep birden müthiş zırlıtları başlayınca fena halde içerleyerek makineyi tekrar durduruyordu. Zavallı adamcağız o canım, güzelim yere hiç şüphesiz biraz gönül akıllandırmaya, gençliğinde dinlediği, eski, alaturka şarkıları dinleyerek vakit geçirmeye gelmiş bir adama benziyordu! bir aralık dikkat ettim, koyduğu plakla galiba: “Suzan’ın fazl u aşkı söyleyeyim dinle, yeter!” Şarkısını çalacak oldu; fakat onun bu şarkıyı koyduğunu gören diğer on altı gramafon hep birden ne kadar cazbadlı, çiftetelli, zurnalı, gürültülü havalar varsa hep birden bunlara yol verdiler. O adamcağız hiddetle yerinden dört tarafa başını sallayarak:

- Yuuu! Dedi, artık halt ediyorsunuz burada sevdanızın gürültünüzü dinleyecek değiliz. Biraz da müsaade edin, biz çalalım! Fakat kim dinler herkes kahkahayı koyuyordu. Onun arkasından orada o bey oturan Yahudi mütenezzihini, kendi çalgılarından dört tanesine birden “Sonya”yı oturtup kurdular ve sanki bu yetişemiyormuş gibi yirmi, otuz kişi he birden el çırparak aynı makamla:

Yok para, yok para yok para yok ama karnım tok!

Diye bağırmaya başladılar bunları gören karşı taraftaki hovarda alayı ise “ Vay biz sizden aşağı kalır mıyız?” Der gibi çalparalı üç, dört oyun havası ile yedi, sekiz çifte telli vesair giriz havalalarını kurdular. İşte o zaman ortada hala “ Suzan'ın fazl u aşkı ” çalmakta olan adam gramofon olduğu gibi yerden kapınca:

- Bunu icat edenin babasının, anasının diye okkalı bir küfür sallayıp kaldırımın yanındaki armut ağacına çarptı, sonra yerdeki plak kutusuna da tekmeyi vurunca hepsini tuzla buz edip yerine oturdu. Şimdi artık bütün çalgılar sustu, herkesin gözleri hayretle ona, dikildi. Ortalıkta müthiş bir fısıltı başladı.
- Ne taaccüp (taaccüp) Ediyorsunuz be! dedi, kırdıysam kendi mal mı kırdım. Hem zaten o, Kötü bir marka idi; sesi iyi çkmüyordu. (Etraftaki çalgılar göz gezdirerek) esasen burada yılların çoğu adi markalardır. Bunların gramafon diye taşımanıza şaşarım. Eyerleyeyim sizin akli varsa, sizde benim yibi yarıp sabah eder, Benim alacağım(.....) Markadan birer tane alır, çaldığı ney-zâ yüra, bari iyi bir şey çalmış olursunuz! Bu

sözünü bitirdikten sonra yanındakilerle kalktı. aheste aheste caddeyi tuttu. Mark bu, oraya gitti mensup olduğu fabrikanın gramafonlarını bu sûretle reklama gelmiş kurnaz bir Yahudi imiş...Vakıa onun bu nasihat üzerine kimse çalgısını kırmadı, fakat o gittiği günden sonra herkes onun tavsiye ettiği markayı birer birer defterlerine kaydettiler. Gramafon ibtilası yüzünden bir sene de Avrupaya beş yüz bin lira gittiğini geçen günkü gazetelerin biri yazıyordu. Galiba bu gidişle gelecek sene bu, "...o" lira, üç misline balığ olacak.

(Telsiz telefon... Ne işe yarar ?)

- Şu giriz havasını üstüne ver bir kadeh daha Apostol !

SELİM SARI BEY

Ey mevcud-i muhteri şehir-cûn Ahmet Bey, göreyim seni aklın varsa bizatihi muhterin makine giden vazgeçte, burada kötüsü cam tahtasından, makineleri yel değirmeni gibi yalpaza ile muhterin o plakları çömlekçi çamurundan yerli bir gramafon icat etti, bari yerli malı, hiç olmazsa yerli gramafon çalalım da, bu sûretle olsun paramızı harca akıtmayalım!

PATATES NE İŞE YARAMIŞ?

Malı mücadele esnasında elinizde mevcut üç harab teyyarenin kanatları, yürüdüğümüzü düşmana karşı müdafaa için Amerikan bizi ile üstünkörü ortalıktan sonra patates ezmesiyle celaleniyor, Kahraman teyyarecilerimiz bu teyyarelerle uçarak vazifelerini ifa ediyorlarmış. Bunu işiten fikre bizzat dedi ki:

- Keşke harb umûmiyye de böyle teyyareler kullansalardı?
- Neden?
- Neden olacak, birader, teyyareler işte yarama ince kanatlarını verdik. Kağıthane çamurundan yapılan vesika ekmeğini yemekten anamız ağladı!

İŞ ONA KALDIYSA!

Mübarek tramvay şirketi son zamanlarda yine “Zam-ı Zam! ” Diye sızlamaya başlamıştı. Gazetelerin yazdığına göre kumpanyanın bu talebi nâfia komisyonu tarafından tetkik edilmiş, hesaplara bakılmış, bir de görülmüş ki tramvay şirketinin zam istemek de yerden göğe kadar hakkı varmış! Bununla beraber nafia komisyonun fiyatlara zam etmesine kail olmuyor ve iki zaminin tatbik edilmemesini şirketten temeniye karar veriyor. Bundan da anlaşılıyor ki beş tramvay şirketinin insafına kaldı. Eğer hal böyle ise kendi kendimize: “İşte şimdi yaya kaldık Tatar Ağası!” Demekten başka çare yok.

17 Numara Birinci Sene

DOKTORLARDAN ŞİKAYET

Ford otomobilleri gibi bir doktor fikrası karnında ur var sanılan gebe kadın... Hangi doktor tehlikelidir? Böyle giderse ne olacak?

Son zamanlarda doktorlardan şikayet eden edene! Halbuki çerçöple beslenen köhne vücutlarımız tabiki eski ford otomobilleri gibi dakikada bir bozulmaya müheyya bir... Biz her vakit doktorlara, Doktorlar her vakit bize muhtaç, acaba doktorların himmetiyle mi yaşıyoruz, dersiniz; orasını bilmem! Fakat onların bizim sayemizde para kazandığına şüphe yok. Hani bir fikra vardır: Doktorların birisinin hiç müşterisi yokmuş, bir gün karnı zil çalarken biri gelmiş.

- Aman Doktor... Evde ağır bir hasta var. Çabuk yetişin!

Demiş doktoru palas pandıras kaldırıp evine götürmüş. Açlıktan gözü kararan Doktor hastanın nabzını eline alıpta muayene edince kurtuluş ümidi olmadığını anlamış. Hemen oracıkta şöyle bir liste yazmış:

“ 8 yumurta,100 Dirhem peynir elli dirhem yağ, bir okka ekmek!” Kağıdı o sahibinin eline tutuşturarak: Çabuk şu reçeteyi bir bakkala yaptırır! Demiş.

- Doktor, bu nasıl reçete yahu! Hiç bakkal reçete yazar mı!

Demeye kalmamış, açlığı başına vuran doktor:

- Sen tıptan anlamazsın, dediğimi yap!

Diye zorla adamcağızı bakkala göndermiş. Nevaleler gelinceye kadar mazallah sahanı da hazırlatmış. Heman bir peynirli yumurta yapıp afiyetle atıştırmaya başlamış. Doktor yemeği

bitirdiği zaman içerideki odada hastada son nefesi teslim etmiş. Ev sahibi Doktor'un yanına koşarak:

- Sen ne biçim Doktorsun? İlacı kendin yedin, hasta içeride öldü!

Diye bağırmaya başlayınca benzine renk gelen Doktor, adamcağızın arkasını sıvayarak demiş ki:

- Şükret, birader, yine bu hale şükret!.. Eğer ben bunu yemeseydim şimdi evinizden iki cenaze çıkacaktı!

Tabiki bunun gibi eğer biz Doktorların kesesini toplattırmazsak onların hali bizimkinden acıklı olurdu. Böyleyken niye hala birbirimizin halinden anlamıyoruz? Daha geçen gün bir kadıncağız iki buçuk lira için koca mı öldürdü!" Diye bir doktordan şikayet ediyordu. Kadının sözüne bakılırsa pazarlıkta iki buçuk lira ihtilaf çıkmış, doktor muayene zamanını geçirmiş, hastaya ameliyat yapmış, hasta olmuş! Doğru olsun, yalan olsun bu gibi sızıtlılara meydan vermek doktorların hekimlik saftına yakışsa da hekimlik saftına yakışmaz. Bir doktor yalnız nabzından değil, biraz halden anlamalı değil mi? İyi edemeyeceği hastayı teselli etmesini olsun bilmeli. Az zamanda mahkemelere doktorlar aleyhine de beş on dava geldi. Galiba geçenlerde bir dava da doktorun biri mahkum bile olmuştu. Bunlar iyi mana değil.

Bundan biraz evvel bir doktorun ismi lazım değil gebe bir kadını "Kadında ur var!" Diye hastaneye kaldırdığını düşündük. Demek hiç yoktan kadıncağızın karnını burnuyla çıktı ha! Tanıdıklarımız da meşhur Sait Hikmet Bey de Paris'e gitmeden evvel böyle bir tehlike atlatmıştı. Böyle şeyler işitip duruyoruz. Ben kendi hastama doktorun cahilinden değil, aleminden korkarım.

Cahil Doktor hastalığı teşhis edemeyince kesip biçmeye, olur olmaz ilaç vermeye cesaret edemez. Hastalık yara bere nevidan ise:

- Pansuman yap, Ketan tohumu lapası koy asit bu renkle yıka!

Der, faydası olmazsa sırrı da yoktur. Yok hastalık dahili ise:

- Limonata, ıhlamur, kayna kayna çok çok solfato, aspirin, antipirin kabilinden şeyler verir. Onlarda zararsızdır. Fakat doktor ilaca öldü mü iş değişir. Hastanın sinirlerini kuvvetlendireceğim diye sıçanotu yedirip zehirler, yahutta ur çıkaracağım diye gebe kadının karnını yarmaya kalkar.

Ne olursa olsun bu diye kadınlar, bu şikayetler, bu davalar doktorların lehine değildir. Bahusus iş mahkemeye düşecek dereceye varmamalı.

Bu böyle giderse korkarım ki en akıllımız başı ağrıdığı zaman doktora gideceğine mahalle imamına gidip gizlice nefes ettiriverecek. Kocakarı ilaçları tekrar rağbet kazanmaya başlayacak... Böyle olursa şüphe yok ki biz sıhhatiniz namına çok şey kaybederiz, Fakat Doktorlar da bugünkü debdebelerini rüyalarında bile göremezler!

SALOMON'UN TENZİLATI

- Salomonun be, haberin var mı? Bezin Haliç vapurları bilet fiyatlarını indirecekmiş!
- Ben zaten onu çoktan kendiliğimden indirmiştim.
- Nasıl indirmiş?
- Nasıl olacak, sabah, akşam biletçiye hep birer avuç beş paralık veriyor vav, onu sayıncasına kadar soluğu vapurda alıyorum!

MİSALİNİ GÖRDÜK!

Eşkiyalık ettiğinden ve birçok adam öldürdüğünden dolayı idam edilen İngiliz Mehmet:

- Mahkeme kalabalıktı, Maksadım anlatamadım ki!

Demiş, Allah için herifin hakkı var. Maksadını tenhada, dağ başında anlatmaya alışan canavarın galebelikten hoşlanmamasından tabii ne olabilir. Eğer bir tenhada bizi eline geçirseydi maksadını hepimize nasıl anlatacağını biliyoruz.

SON DAKİKA

Nezîhe Muhyiddin Hanım'ın Bir Teksibi

Davul Gazetesi müdüriyet aleyhine makam evladım efendim, gençler de akşam bunlarda da Cumhuriyet Gazeteleri bana dair bir şeyler yazdılar; Sözde ben, efendicezime söyleyeyim, kadınlar baloya giderken demişmişim de bilmem neymişim... A, vallahi yalan, tallahi yalan, eğer ben, böyle bir şey söyledimse genç yaşımda kaynanan olayım. Bu yalanları kim uyduruyorsa inşallah, torunları gaiblere karşısında, bütün gazetelere ilan verdikleri halde izinlerini bulamasınlar!

Bu gazetecilerin benimle nedir alıp veremediklerini anlayamıyorum. Hem bu yalanları çıkaranların haberi olsun, bir daha böyle bir şey yapacak olurlarsa beni fena halde sinirlendirirler. Sonra yüz dirhem tentürdiyotu birden içerek intiharına sebep olurlar. Ama yüz dirhem tentürdiyotu nereden bulacaksın, eczacılar vermezler ki diyeceksiniz. Doktor Safiye Ali Hanım gibi birlik arkadaşımız olmaktan sonra yüz dirhem değil, yüz kilo bile alabiliriz, hatta alır da içtiğimizi içer, içmediğimizle de kadınlar birlik binasını kahverengine boyar, yan geliriz.

Nezihe Muhyiddin

EV RAT BAS EDİLDİ!

Darülfünun medreselerinden Köprülüzade Fuat Bey'le Yusuf Ziya Bey arasındaki ilim ihtilafı bu meseleyi tetkik eden heyet tarafından evrat bas edildi. Geçen gün dârülfünunda Yusuf Ziya Bey'le Köprülüzade Fuat bey barıştırılmış. Yusuf Ziya Fuat Bey elini uzatarak:

- Sen haklısın!
- Demiş. O da nezaketen
- Estağfurullah, birader, ben değil, sen haklısın!

Diye cevap vermiş, diğer medreselerde her iki tarafı alkışlamıştır.

TRAMVAY KUMPANYASINA VERİLEN CEVAP

Tramvay Kumpanyası, galiba seyr-i sefâine imrenir,tutar, telsiz telefon şirketine müracaat ederek üçer müluk elli altmış radio makinesi ister.

Şirket sorar:

- Peki baş üstüne, fakat alacağınız bu telsiz makineleri nerelere koyacaksınız!
- İstanbul'da işleyen bütün arabalarımıza birer tane koymak istiyoruz.

Ve onun üzerine telsiz telefon müdürü şu cevabı verir:

- Haydi, haydi, arabalarımız da evvela müşteriler için bir bölükte sonra telsiz almaya kalkın ! Fare deliğe sığmamış, bir de kuyruğuna kabak bağlamış!

BİR RİCA

Kar'ilerimizden biri iskelelerden birkaç kulaç aşağıda kalan ada vapurlarından ahalinin köprüye çıkması için vapurlar yanaştığı zaman birer merdiven uzatılmasını seyr-i sefâin müdüriyet aleyhisinden rica ediyor.

“Davul”un hikayeleri

18 Numara Birinci Sene

HASENEYN'İN AVNİYESİ

Senin haseni koltuğunun altında bir paketle terzi kari'nin ustanın dükkana girdi:

- Ahbar dedi. Sana bir siparişim var..Yapabilir misinin?
 - Yapamam olur, Haseni Efendi?... Terzi kari'nin gibi menşur usta İstanbul'da kaldı sanıyorsan yanlışın var... Her ne ki istiyorsan hayp diye yapamazsam para verme...
 - Canım, şimdi traşa başlama, usta karin... Senin erbab adam olduğunu biliyoruz... Bak şu bizim moruğun eski bir avniyesi.. Bunu bozup bana bir caket yapacaksın.. Anlaşıldı mı?
- Kari'nin Usta Haseneyn'in ölçüsünü aldı. İki gün sonra caketinin hazır olacağını söyledi.

Senin Haseni iki gün sonra caketi sırtına giyerken:

- Ahbar, dedi. Avniyesi hiç parça artmadı mı?
- Hiç artmış olsa ben varamam? Senin haseni sesini çıkarmadı, caketi alıp gitti.

Aradan dört ay kadar geçmedi. Senin haseni bir gün terzi karının dükkanın önünden geçerken:

- Usta kari'nin... Dedi hani geçenlerde bana yaptığın caket var ya... Onu yarın sana bir akayım da büzüp bana bir yelek ya... Olmaz mı?
- He..He.. hiç olmaz olur?

Senin Haseni ertesi gün caketi terziye bıraktı. İki gün sonra yelek hazır olmuştu. Senin Haseni yeleğini prova ederken:

- Ahbar! dedi. Caketten hiç parça artmadı mı?
- Çocuksun Haseni Efendi ?.. Hiç parça artmış olsa ben sana veririm..

Senin Haseni sesini çıkarmadı. Yeleğini alıp çıktı.

Aradan altı ay daha geçmedi. Senin Haseni yine terzi kari'nin dükkanına uğradı:

- Kari'nin Ahbarı... Dedi. Ben sana o yeleği getireceğim... Yelekten bana iyi bir kasket yapacaksın... Anlaşıldı mı? Ama kasket şöyle fiyakalı, tabiatça bir şey olacak!
- Sen merak etme Haseni Efendi..Yarın getirde kolaydır! Senin haseni ertesi gün yelek getirdi. Kari'nin usta başının ölçüsünü aldı. Kasketin iki gün sonra hazır olacağını söyledi.

Senin Haseni iki gün sonra kasketi alırken artık sevk-i îtiyatla:

- Usta kari'nin... Dedi. Yelekten parça artmadı mı?...
- Gözünü seveyim, Haseni Efendi... Hiç parça kalmış olsa ben sana veremem?..

Senin Haseni manidar bir türlü başını sallayarak dışarı çıktı.

Aradan iki hafta kadar geçmemişti. Bir akşam senin Haseni körkütük sarhoş, terzi karının dükkanına düştü:

- Ahbar, bana bak..dedi. seninle hasaplaşacağız... Bizim avniyesi caket yaptığın zaman parça kalmamıştı, değil mi?
- Çocuk gibi laf ediyorsun, Haseni Efendi... Hiç kalmış olsa..
- Anlaşıldı... Caketi yelek yaparken yine kalmadı... Sonra yeleği kaskete yaptık... Yine parça kalmadı...
- Kalmadı dersem doğru mu... Öyle ki anca uc ucuna geldi...

Haseni başından kasketi çıkarıp tezgahın üzerine attı:

- Tamam... Dedi. Zaten bana da olamaz... Şimdi havalar soğudu. Sen şu kasketten ban avniye yap...
- Aman Haseni Efendi... Divanesin ? Kasketten avniye çıkar hiç?
- Ahbar... Ben onu bunu bilmem... Benim bildiğim bizim koca avniye kasket oldu da yine parçası artmadı... İşte sana kasket...Ya bunu avniye yaparsın, ya benimle başını belaya sokarsın..

Hikayeci Başı

MUHARRİR BU YA!

Üstadımız Ahmet Rasim Bey'in kıymetli, zarif, şen ilmi, edebi, içtmai yazılarından mürekkebe olan bu çok değerli eseri bütün kari'lerimize ehemmiyet ve hararetle tavsiye ederiz.

Üstadın yazıları hepimiz için ilim ve sanat gıdasıdır.

GÜNEŞ

Sanat ve edebiyat mecmuası

10'uncu nüshası çıktı sanat ve edebiyat sevenler mutlaka güneşi okumalıdır. Güneşte en büyük muharrirlerin ilmi, edebi yazıları vardır.

Her nüshası çok kıymetli maalelerle dolu olarak çıkmaktadır. Güneş okumayanlar kendilerini bu memleketin münevverlerinden addetmemelidir. Her on beş günde bir çıkar.

Fiyatı 10 kuruştur.

KARİ'LERİMİZİN SÜTUNU

Geçen nüshamızda bu sütuna kari'lerimizden derdi, şikayeti olanların dertlerini yazıp göndermelerini rica etmiştik. Maşallah hiçbir karimizden bir şey kalmadı. Demek ki bizim kari'lerimiz hep mesut insanlarmışta bizim haberimiz yok:

Bari biz kendi dertlerimizi yazalım: Bazı mevzular gazetemizi okutup geri alıyorlarmış. Bu kötü bir adettir. Adeta emniyeti sù' isti'mâldir. Karilerimizden rica ederiz. Mevzuların bu gibi hallerine müsaade etmesinler.

Bir gazete kari'lerinin malıdır. Elbette Kar Gazetesinin iyi çıkmasını ister. Böyle olursa yalnız biz değil, gazetede ziyan eder, kari de mutazarrır olur. Şu halde kari'lerimizin bu gibi şeylerin vukuna meydan vermemesi nev'e-mâ kendi hakkını müdafaadır. Davul, Halk gazatesi olduğu için halkın yardımına güvenmekten çekinmez.

AK BABA

Her pazartesi ve perşembe günleri çıkar, en kibar mizah gazatesidir.

ŞÖFÖR ARANIYOR !

Güzel bir otomobil de şöförlük etmek isteyen cumadan başka her gün sabah saat 11'den 3'e kadar bize müracaat etsinler.

Marifet matbaası müdür mesul : Orhan Seyfi

SONUÇ

Türk basını, II. Meşrutiyet döneminde toplumu güncel meselelerden haberdar etmenin yanı sıra çoğu zaman edebi, siyasi, sosyal yazılarla bilinçlendirme gayretinde olan gazete ve dergiler; tarihi devirlere tanıklık etmesi bakımından önemli bir kaynaktır.

II. Meşrutiyet'in yarattığı özgürlük ortamında çıkmaya başlayan Davul dergisi, İstanbul'da, Hilal matbaasında basılmıştır. Davul dergisi, mizahi, edebi ve siyasi içerikli haftalık mizah dergisi olarak yayımlanmıştır. Dergi yayın hayatını tam 24 sayı olarak sürdürebilmiştir. Bu süre, II. Meşrutiyet dönemi mizah yayınları için oldukça uzun soluklu kabul edilmektedir.

Davul, günümüzde haberdar olmadığımız birçok sosyal ve siyasi olayların yeniden ele alınıp yorumlanmasında önemli bir kaynaktır. Çünkü mizahi yayınlar hadiseleri farklı bakış açılarıyla sunmaktadır.

Yönetimdeki aksaklıkları, yolsuzlukları görebilmek adına mizah, halkın dili olmuştur. Hukuk, adalet, eğitim, sağlık alanlarındaki düzensizliklere dikkat çekerek hükümete ve yönetimi destekleyenlere karşı hiciv içerikli metinlere sesini duyurmayı hedeflemiştir. Davul alaylı ve eleştiri dolu bir üslup anlatımını tercih etmiştir. Benzetme ve abartmalara dayalı söz oyunlarından faydalanmıştır.

Davul mizah dergisinde yer alan başlıca yazılar türlerine göre: Fıkra, şiir, tiyatro, mülakat, telgraf, küçük hikaye, bilmece, muhavere, ilan, reklam, gibi türler yer almaktadır. Ancak bu türlerin büyük bir çoğunluğu mizahî bir bakış açısıyla ele alınmıştır. Mizah yazarları bu türlerden yola çıkarak halkı bilinçlendirmeye yönelik mesajlar verme düşüncesindedirler.

Dergi, karikatür çizimlerinde tek kare karikatürlere, porte karikatürlere yer vermiştir. Karikatürlerin bazıları yazı diliyle desteklenmiştir. Karikatürün ele aldığı konular şu şekilde sınıflandırılabilir: Padişah, toplum eleştirisi, kıyafet, ekonomi, Avrupa'nın iktisadî müdahalesi, bürokrasi, eğitim, sanat, kültür, din, basın, iç politika Avrupa'yla ilişkiler gibi konular ele alınmıştır. Dergide dikkat çeken bir diğer unsur "Davulcu" karikatürüdür. Davulcu dinç görünümlü geleneksel kıyafetleriyle elinde davulu olan bir adamdır. Aynı zamanda halkın sözcüsüdür. Gerçekleri söylemenin ve halkı harekete geçirmenin yasak olduğu baskı dönemde "Davulcu" halkın simgesi haline gelmiştir.

Sonuç olarak Davul dergisi, karanlık dönemden aydınlığa geçen süreçte; uyum sürecini, huzurlukları ve toplumun yeniye olan tutumunu yansıtan önemli bir periyodik yayındır. Dolayısıyla derginin yazar ve karikatürist kadrosunun gazetede yayımlanan eserlerin tanıtılmasında edebiyat tarihçileri açısından önem arz etmektedir.

Ekler

230

صالی

نسخه سی
اغروش

۱۴ نشرین اول
۱۳۲۴

هفته اولی ارب میزاج غزنی

۱۸۸۵

رفیقمی سزه تقدیم ایدم رم :
مسلكداشلری پینده فرد ایش ..
دوغرو لئیه ، آوت باخصوص
دوغرو لئیه سنه لردنبری وطنندن
جدا برلده کینمشدر . بوکون
زقاف حریتده بو سرور عموی به
داوولیه اشترک ایدیور .

صدا سنک عظمتی .. دولتونلغی
براز سزی تعجیز ایدم جک فقط ملیتی ... براز اوزاتده
چالاسی هر حالده بونصوری عفو ایتدیر .

صیفماز ؛ اوقدر واسعدر .. و بو وسعت ایجازدن احتمالک
براز مه مینلرده دولاشیر . صداسی سمالره .. بیلدیزلره قدر
بوکله لیر .. اتیر ، بواهنرازانه ممانت ایتدیر ... فقط ، سزی
تأمین ایدم رم : غایه خیالی پاکدر . نجیدیر .. هلویدر ..
رفیقم صداسی تا اوزاقله .. داغله ، ده کزله ..
تیز فین کونش آلتنده قاورولان چولله دوپورمق ایچون ،
عثمانلره بر آهنگ ملی دیکتاتک ایچون چالیشیور .. حریتی
اعلان ایتک ، جمیتی آلفیشلامق ایچون . . . عسکری
تشجیع .. ملتیزی تشویق .. هرکی وظیفه سنه دهوت
ایچون اوغراش ور . . .

طلبل و علم ، استعمال عثماننک علامات برکزیده سی
ایدی . « داوول » ده حربت عثمانیه نك نشانه
قیدتاری .. آواز نشاطیدر ..

بوکون لوی ملیزه صابرلاری سزه تقدیم ایدیلن
طلبل حریتنک صماخ روحک زده برعکس بولاجنی امید
ایدم رم ..

چونکه عثمانلی بر .. چونکه نورکز ..

سهر نضر

اساساً رفیقکم سخارانه برصورتده حضورک زده ترم
ایده چکن نغمات قلعه کلز ؛ اودرجه موجزددر .. خیاله

برایضاحات

باصلوات برآلذکره

- ضاح برود قائلزمه -

مندرجاتز - عمومته - آینه کوره جگر
 سرلوحه لکه زنه نبادر ایدردیکی موضوعار
 داره سنده اولاجقدر . شخصیات و جبه . طرف
 بر فکر مزاحی حاوی اولق شرطه شتر ابتدائی
 پروغرائزده داخنده . اساساً مودل انخاز
 ایندکمن فایه ، فرانسده شتر اولسان و مزاح
 غزبه لری آراسنده بر موقع شتاز احراز ایدن
 « فانتازیو » در : اوراده « بت دو تورک » سر
 لوحه سبه کوردیککتر مقاله لری صحیفه لرمز « وور
 عسالی » نامی آلتنده شتظیر ایدم جک .. آخیق
 - تکمیل اوروبانی مجلوب ایدن - زاهت عثمانیه
 مخالف الفاظ و تعیراتی سطر لرمزده هیچ بر زمان
 کوربه چککنز .

حکومتک تصادق اوله جیق بعض غریب
 مقرراته « قاریشیق شیل » ؛ سوپه دلیک مکسی
 اولق لازم کله . طوبی نامه کوروله جک کوه شتظیرینه
 « غریب سطر لرمز » بر سرلوحه تشکیل ایدم جکدر .
 شرایط سالفه داره سنده اولارق صحیحی بر
 حسی محتوی - سطر لری کوندرمک لطیفده بولجیق
 ذوانه شتیدیدن شکر آتمزی قدیم ایدم رزم .

سال ، ۱۴ نفر اول ۱۳۳۴

خجارت و سناپه ناید اعلان غزبه سی هیتده
 شتر اوله جقدر .

داخله ناظرینک طین غزبه سی علیه اقامه
 ایندیک دعوی اوزرته جریان ایدن محاکمه
 طوغر لری سوپه لک بر جرم عبد ایدله به چکی
 قضیه سی ثابت اولش و منع محاکمه حقیقه قرار
 ویرلشدر .

کوبرو بانئ میداته امین اولق تسبی اولشی
 کوبرو مأمور لریک اورابه متوجها ایلای وظیفه
 ایتلریدن منبشدر . شتیده حریت میدانی دنلسی
 اجزاجی حددی و اینکی کانی بکیرک اورابه ناظر
 بولشندن نشأت ایدم رزم طن ایدرز .

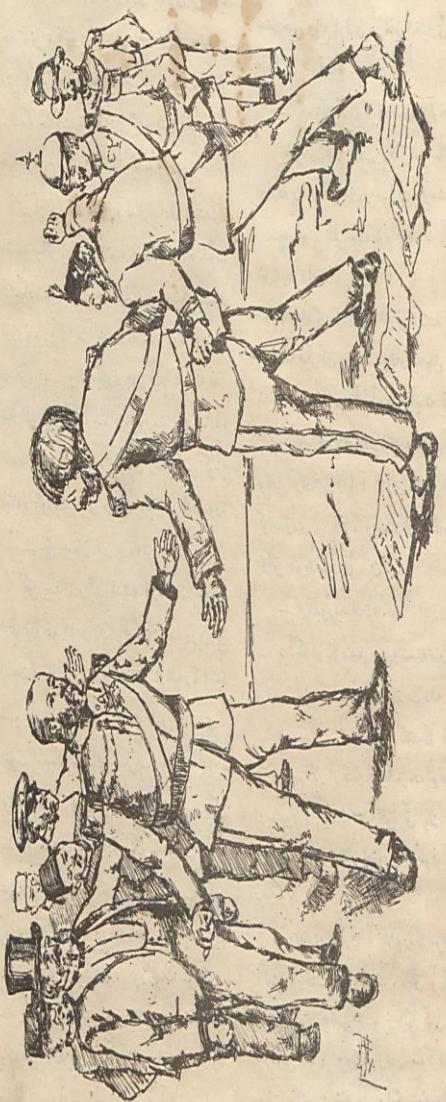
ایلی مهم اغلوه

خالص ترک قیلری :
 دور حریت مخصوص اولق اوزره اسنا بول سواطنده
 بشدر برلان خالص ، متین ترک قیلریدن بکره اک
 اعلازی ندرک ایدلشدر . اوزون مدت قیلدن استمال
 اولورده اک برت کاندلر اوستده متانی عفاطه ایدر ،
 طرفانی جهته اوروایک باخصوس اوستر و آداسیات نوی
 قیلرته غرق ایدر . حاج اولدنی اوصاف باغیره
 نایسور . [۱]
 باجه غزبه صابلان عاقدده و بده سه یک اوغنده
 تیوق سرفقه ده واپ عالیده هلال مطبوعه - معال
 دواز مخصوصه ده فروخت ایدلکده در .

اعلا انکیز چاقیلری :

دور حریت قیلرته مخصوص اولق اوزره اخیر اعمال
 و جا - ایندیرلان چاقیلر بطاف اصل نسلی طابیر اجنئی
 قاریقلر ، مولانه ازهر هیت قاققدر . اغزلی متین
 و چیلکدن ، مولدر ، فیضی اموندر . قیلریدن انراز
 اولونون
 عمل اویوق - انکیز مغازه لرله انکیز ، قرصاری
 صابلان کاتلرده بولنور .

[۱] اخیر اجراقیشان رنجبره علیه ده بکره کتیردیلان
 انکیز چاقیلریدن ماعدا بوللرک متانته تحمل ایدن اولدانی
 ثابت اولشدر . هله برده سیک بولک اغزی قریلوب
 ایری دینلیریدا ایشندر . ماکور چاتیک قریق آغزی
 قیابیلوق ایستاییلرله ارانه ایدلک اوزره اداره خانه
 مذکورده حفظ ایدلرکی اعلان اولنور .

چایلاق یارودومی قایدیرمام !!

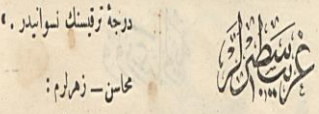
اونن ده وار
 آرزومك خلفه اولوق تچهله ن بروفه
 حدلش ، قاشرى چاشن ، بوزوى پوروشدور .
 مش ؛ طالبن طالبن قوشدن اينوردم . او
 حالده كادات خارجه دن هنج برسى فكر مدكى
 هرج و مرج آشنه مداخه ايدموردى .
 بر آرائق بيلم نظرم فصل تصادف ايشدى .
 باشده بياض بر كچه كلاه ، قوللانندن باشلوب
 كندكجه اكله شورك چوزولد كور كرانا آتلك
 اوزونده دو كوشش بر باره بلده قيرمزى
 بر قوشاق - بده صدرك همان قيم غلبته قدر
 صارلش - اوموزلنده آيلورمش بر صالنا
 آلدن مختلف رنگرده بر جوق رساله كوشه
 باشده طورمش آجى برسبه باغورب طويوروز .
 - بيك جقان اون باره
 بيك جقان ركب قديمه قارشينك عصارة
 سموغله خو ايدن افكار عموميه ييشده درن بر
 انبست مسافر برورى بولديندن اوللدره كه ابتدا
 شو طرز داد و ستد بكا بك طبعى كشدى .
 نقيب اينديكم سلسله تفكرات طاملق اوزره
 بولديندن كولهرك ابلرك ايستدم . لكن
 نظرم حرفك بودفده كوزلر تصادف ايدنج
 عيى زمانده اولكده بكا باقرق كولوسه ديكنى
 كوردم . بيجاره اوله برلك وحل اخذ ايشدى كه
 دودا فلرنيك تزه بشندن ، كوزلرينك سوزوله .
 سندن مطلق بكا انشا ايدمك بر فكر مخصوصى
 بولديتتى آكلابوردم . بو اوش بو اوش بنده اوكا
 طوغرى صوفونق ايستدم . بو آرائق ازلوبوب
 بوزولهرك ثابت بيس بر صدا ايه :
 - اولننده وار اقدم .
 ديمه سونى ؟ جورك حدله فتوح بر حال

مخصوص وارد كه بتلازنى اينوتيم فلا .
 كترده لرى كجى عادتاً سر سمشد بپر . ايشه بنده ده
 غنى حس واقع اولدى . غير اختياري حرفه
 طوغرى صوفونم :
 - نه سويلديكك فرقه دبسك آرقداش !
 چه رسنده كي قسم دها زبده جانلادى .
 سانك بن اوكا بويوك بر جرات و بر شدم .
 - قا بر شنى سويلدم اقدم . آرادنكز
 شنى بنده وار .
 با بن اشكى خيالانك تاثيرى آتنده بو كالهق
 عياطك فكرندن بر معنا جفارا ايه جق صورنده
 شاشير مشدم باخود بو آدم آجيقدن اچغه تله استيزا
 ايدموردى . خدمت صولده جاني بولتى ، كوزلر مه
 بولس آرادنمى (۱) آكلادى . قاجق اماره لرى
 كوستردى . باشزه بر معاد برجم غنبر بواوش
 بواوش طويلا بوردى . بن :
 - اونامورده بسك
 ديدكجه او بكا متصل عيى وضيتيه صيريندوق :
 - امان بكم لطف ايت درت دانه قالدى .
 ديوردى . او زمان آكلادمكه ذكرلر من
 ييشده مهم قان بر قطه هرايكمزده مشوقومدى
 اوبنا بورد . ايشه او آرائق اق بلا سيمالى ،
 مخيره ديدم بر اختيار اوموزلر مه طوقوه لرى بكا
 ديدكجه :
 - اقدى اوغلم ! آكلابورمه سن دها بو
 آلبش و بر يشه بيكاه سك بق آكلانم :
 اولننده وار جمهسى شو بر ايكى كون طرفنده
 توروش خابر بويوك قورادن صوكرا تكارار
 حيات بولش بر شيفر مدكه ايكى شته غلامندر :
 برى تمشك بون ، غروش ديكرى حكمة
 كبرى دنيلن

ب . شكري

درجه ترقيستك نسوايندر .
 محاسن - زهرلم :
 بلخاه دها بو قيش قيصه زويى
 ترك ايش مادومولما تيره ايتدم سنون
 طراوت ، سنون نازمك . بو كنج قيزده اوله نازك
 بر اذام ، خطوط وجهه سنده او درجه رفت ،
 ابرى كوزلرنده او قدر صفت واركه ، رنگنده كي
 سزالق قرال محتمم صاجلوك كولوكه سندن اوله
 لنى بر افاده البوركه بر شسه ياره لاييلير بر صو
 چيچكه ، ساقك اوستده صوبك هجانلر نه سالان
 معصوم و رفيق بر نيوفه بگزه تيره .
 بويه بر افاده مايعانك مفهوم اديستندن
 استاره ايدم جلكر ريطره دكى انتظامه دقت
 ايتارى رجا اولور .
 شرواى امت صلح و حرب
 اوچ كونه قدار اعلان حرب
 رواق ميدانه جيقور .
 شو بيجاره « قدر » كه الدن شكه بافكر .
 عرب مجازى ده تبديل حقيرى ؟
 طين :
 « بلغارستانك تزكه بر رجبارى »
 تمام ! بورجنى طابان مدبون شيندى بولون .
 دمت - اوصاخ ديقلىرى :
 « بولم تاهى عالم ، شيندى دوم دوز . نه برنسه ،
 نه بر حزر هب دوز اولدره حك اولدرمدن
 با ناهاجق ؛ با امانان بقدر باجق ، هب اوصاندر .
 حق قدر دوز ، الى نه بايه دوز ، دوز دكل :
 چوقور ، هب چوقور ، نامتاهى چوقور
 مهمان حل ايدمه مع طوفان بر عدد اول اول قديم
 ايدم جلكر .
 محاسن :
 « برملك نسوان درجه ترقيستك ميزايندر .
 خار . ايشده با كشافى وار : « برملك ميزانى

درجه ترقيستك نسوايندر .
 محاسن - زهرلم :
 بلخاه دها بو قيش قيصه زويى
 ترك ايش مادومولما تيره ايتدم سنون
 طراوت ، سنون نازمك . بو كنج قيزده اوله نازك
 بر اذام ، خطوط وجهه سنده او درجه رفت ،
 ابرى كوزلرنده او قدر صفت واركه ، رنگنده كي
 سزالق قرال محتمم صاجلوك كولوكه سندن اوله
 لنى بر افاده البوركه بر شسه ياره لاييلير بر صو
 چيچكه ، ساقك اوستده صوبك هجانلر نه سالان
 معصوم و رفيق بر نيوفه بگزه تيره .
 بويه بر افاده مايعانك مفهوم اديستندن
 استاره ايدم جلكر ريطره دكى انتظامه دقت
 ايتارى رجا اولور .
 شرواى امت صلح و حرب
 اوچ كونه قدار اعلان حرب
 رواق ميدانه جيقور .
 شو بيجاره « قدر » كه الدن شكه بافكر .
 عرب مجازى ده تبديل حقيرى ؟
 طين :
 « بلغارستانك تزكه بر رجبارى »
 تمام ! بورجنى طابان مدبون شيندى بولون .
 دمت - اوصاخ ديقلىرى :
 « بولم تاهى عالم ، شيندى دوم دوز . نه برنسه ،
 نه بر حزر هب دوز اولدره حك اولدرمدن
 با ناهاجق ؛ با امانان بقدر باجق ، هب اوصاندر .
 حق قدر دوز ، الى نه بايه دوز ، دوز دكل :
 چوقور ، هب چوقور ، نامتاهى چوقور
 مهمان حل ايدمه مع طوفان بر عدد اول اول قديم
 ايدم جلكر .
 محاسن :
 « برملك نسوان درجه ترقيستك ميزايندر .
 خار . ايشده با كشافى وار : « برملك ميزانى

وَقْرَعْنَا فِيهَا

بلغار قارده شلر

— جمال : عزت باشا لاسندن —

آه بيلسه كز . . . زره دارلدقترني ايشتديكم
 زمان نهدر مناز اولشمه . براز اغلام بيله . . .
 سز نه باديكر ؛ ايسته بو قدر سنك انكدار بر كهياكو
 سزي ترك اشدي . . . كيدور . . . مناز اولماد .
 بكرمي ؛ . . . آغلامد بكرمي ؛ اوله ايله يا فالمنز .
 سكر ، با خود منلاني قدير ايتور سكر . . . با فكر :
 بلغار قارده شلر بو دن او نوز ايك ساه مقدمه دينا به كديبلر . . .
 اوان طفوليت نهدر بيلمه ديبلر . . . اساساً طيغاري
 براز هويا ابدى ؛ برده ده كه انبا بكر نه قارشى
 عصيان بيله ايستبلر . . . صاخى . . . باشى بولديبلر .
 پيچاره بن صوبديبلر . . . صوغانه چورديبلر . . . صعب
 المزور صرب او وارزه صيفنديريبلر . . . سوكر اوزه
 اوت باعث حيسانى اولان بودولسته قارشى باش
 قالدريبلر . . . او وقت دوشونيك ، ماشيندى .
 بفض قلبسز ، مرحمتسز آدملر ديديلر كه بو جو
 جنك سوندنه بو زوقلق وار . فوق الطيغه اولان
 بو غريباني تا ديب ايدم . . . فقط تيلور زردى . . .
 نه اولاجق . . . بزم تورك ترميسيله پرورده اولش
 فضايل اوروباني نه ساير ؛ حال بو كه برچوجنك
 اويسته قارشى بيان مظالمه اتمس جلالت فكرينه . . .
 سرستى حسنه الحاصل بو بوك بر آدم اولاجفته
 دلالت ايدر . نايه . . . حمد اولسون بو فلسفيلر
 آكلالدى . . . اساساً و ليكز كامل فقط يوقته قلبل
 بر آدمدى . . . بيم كه اوده آجيدى : چوجنك او كه
 بو بوك براو بو حياقي آدمى . . . او وقت نهرى بلغار

قارده شلر روم ايلي شريفه فويلداني چورديبلر . . .
 فوشديبلر . . . اويتاديلر . . . نهايت صاف ، صميمي
 برحس غيرالديشي به بعا بانتره كهيا كيديلدبلر . . .
 هم اصل كهيا بيليرميسكر ؛ هر شينتره قارشى بر ،
 هيچ برحس كترى كوزدن قاچورماز ، صادق ، دوغرى
 بر كهيا

وقته آنا بكيس فيصقا حلق ساقفسيه زره
 ديشدى : بوزور به بكر . . . سوكر فنا كابر . . .
 جوق تيار سبور . بن بو طرفدن ضبط ايدم بوموم .
 فقط جوق فولاق اسحاق . . . بندن ديلنوب
 باب عاليله صدفه ويرن بردينجين ناولق احتلى
 واردى . هم - كورسه ايديكز - نظارنده او قدر
 صعيت . . . اودرجه يتيك واردى كه . . . نادا
 فيزدم . نيمون بونى . . . بوزواللى بو قدر خير .
 بالاپورلر . . . صوفرا زده . . . سامه زده هر كسندن
 سوكر ا برايوورلر . . .

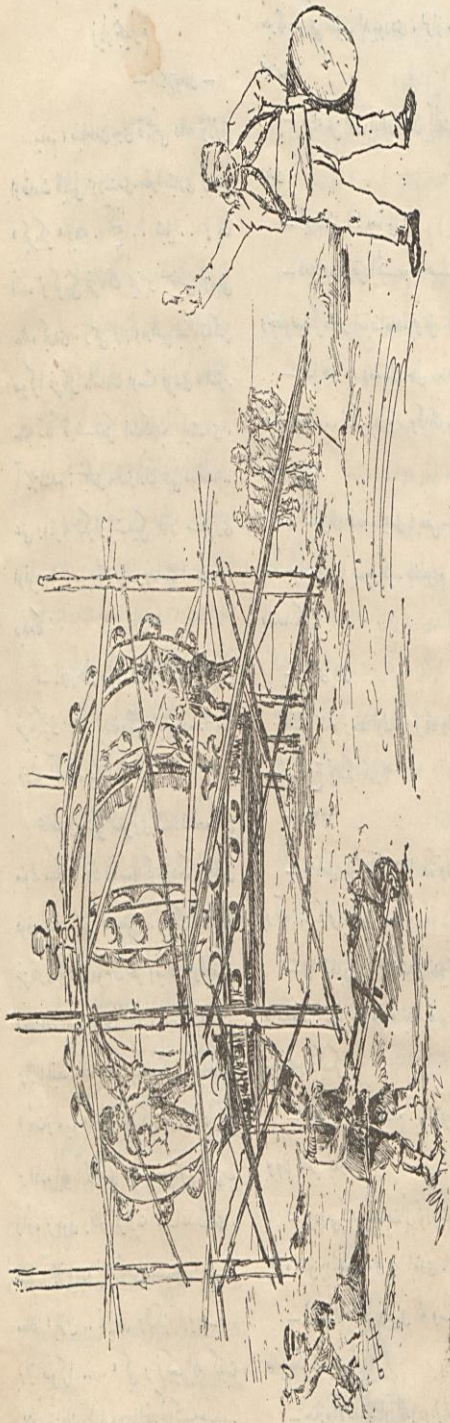
— اوزولميكز . . . بز سزه آرى صوفرالر
 فورار ، آرى بلكر باياز . . . ديديرنم . . . ديديرنم
 اما كلاه باشكده . . . كهيايى صوفده كوردم .
 دوشوندم : صافين غزه نازده برسبو تريب
 آرى اولساين ؛ . . . خاير ؛ بك دوغرى ابدى .
 شيمى سزه كيوردى كلاهه مقابل كديسته
 براج ايدير سبور . مصرفه كير سبور . فقط نه بالان
 سولهيم . . . وفاسر ؛ ليكن قاردهش دكلى ؛ بيه آجوردم . . .

لوندره ۱۴ تشرين اول ۱۹۰۸

اصله مطابعتى تصديق ايدم

طوبى لمنم

داوولچى — دوسته عمار چوردوك . . . برسقطاق چقاراجاستك!

سنگله

عاسته -

آه! آوت! .. بوتون بواژ سنگله نه کوزله، نه شاعرانه برجات کچوردک... هر اقسام او تبردن سوکرا اودن جبقار، جاملقل اچننده آتخنی اکیزک کجه یله چکی قدر دار.. نننا بولاری نغیب ایدم دک اولمیز یاده سویدیم ساحله قدر ایتدی... سن علی الاکثر قونله خفنجی آصابر، ظریف وجودینک لطف صالالاقیلرله بعضا بکا تمناس ایدم دک ایلرلر دک. بوتون بوروحانی ترهله مزده مدید بر سکوت حکمفرما اولوردی. اساساً نه قوشه ییلمک احتیاج واری: آه! بو سوکونی، بو شاعرانه سوکونی اخلال ایتک لکنی ایدی! ..

بعضا بن برورلورم؛ او زمان سکا، ای مشفق و حسیابه کار بولدایم سکا اکتابه مجبور اولوردم. نهایت ساحله، ده ایزلک قی نهایه بوسه یله کسب نسویت ایدم ساحله قدر ایتدی... بن! کوچوک برطانی اوزرنه اوزوروب ده کیزک سینه ارغوانه کومولمک، بر کجه ها او مغمم سینه محبت و شفقتده او بوق ایچون صبر سزقله آجانان کوشک منکر شاعرله یکی بر جسمی نورلادرمغه جالشیرکن سن قوملرک اوزرنه یتاب اوزانیر، بی حرکت قالبدک.

بعضا آکلیز، سنی قوملر اوزرندن قالدیرمق ایچون المی اوزانیرم؛ او زمان قانتاردک... وبرملت دوشونبورکی دوردقدن سوکرا صدفلی قوملر معصبی و بی معنا برطاقم شیر چیزدک.

کوشک غروبندن سوکرا افکاره بر خزن مسوده ایلیارکن بورغون باشی سکا دایره آه: ییلسک نال، نال حص ایدرم... فقط ییلمزدک؛ چونکه هیچ سس جبقارماز، سولهلمز، آوت سکا هیچ بر شی بوسه یله مزدم. کچ وقت آوه دوزدک... قودن کبرنجه سندن

آرتیق ایجاب ایدردی؛ آندم شامدان طومان بر خدیجی قارشیزه جبقار، سنی کو توردی، بکدن سوکرا اگر هوا باغوردی ایسه شیمی آلاق نیارویه کیدرم؛ اوزمان طیبی سن رفاقت ایدم مز دک. فقط مهتالی کجه لره بته سنگله بالکنز نننا قورورده، هجراسا ساحلر ده مغلوب خیال دولاشیرکن سنک قونله اوبه خفیف بر آسبیشک اوبه لطف بر صوفولیشک واریدکه سنک قدر مشفق بر آنه، سنک قدر صادق بر زوجه بولق دیناده کجه به نصیب اولما به جتی بک ائی بیلورم. فقط آه! ای باستوم: سن نه ایچون قیرلرک.

حال حاضر

— دولتک نوظلر نده نه وار؟
— نه اوله جق! .. حزن بر قوقرائس

مادری !!

— کورد بکرمی؟ قره کوزی کوبه باشمشلا!
— بونده آکلا به جتی نه وار؟ آکشیه سین دیه !!!

— سرسری نظامنامه سی تعدیلاً موقع اجرا به وضع ایدم چکشم.
— نهدن؟
— نهدن اولاجق.. مرادیکه لطف سروردی کیلرک سیدلر سنک قونله مطابقتی کوسترمک ایچون.

بر طاق لاجوردی عباره سنک بر طاقلا چوریدی کچی اوقوناماسی ایچون ادبی حاضره والفاظ جدیده آقادیسای طرفندن بر املا دوشونیلیمکه ایتش.

داوول

کندیلر ای ادبی عتقندن فرض وطن ایدنلر وشو صر ده طاقتا چورنلر بولمده تین ایدم دک طرز تحریری قبول واتخابه مختاردر.

حقه بازده:
— ایشته سندی بالکنز... مکتبلر... مدر. سلر... فیلولر... آسایش... هپسی... هپسی وار... ائی بالکنز! نغوز سامی اسر سه اوپون بوزولور...

— اوروباده ترا موایلر بار کسز کیدیرورمش.
— بالاندر. بوراده زدرت آله سو روکته میوروز.
— باشا حضرتلری... بالکنزی نه ایه تنور ایدم چکیز.
— (دوشونه دک) X شاعی ایه.

شرائط اشترا:

اصابت ایدم دک اولور سه اولمک عتبری سند صاحبه اهدا ایدم چکیز.
ایلمک آتونه اولان ۱۰۰۰۰ ذات بوندن ماعدا ایلر ده قهر ایدم دک حقوقدن دخی مستفید اوله جقدر.
یلجه لری حیل ایدنلر قیددار هدیله ویر یله چکیز.
مذکور هدیله یاب عالی جاده نده آمره یقان بازاری، جامکالانده تشهر ایدم چکیز.

ایلمک آتونه اولان ۱۰۰۰۰ ذانه

تقدیم ایدم چک ایدم چک هدیه لری جنز

آتونه سندلر یزیدن ایلمک بیک نسخه سنک مینی ضایعندن وقایع نوصه اولوره ضایع ایدنلرک همان اداره خاه مزه مراجعت ایتلری لازم کیز.

آتونه سندلر یزیدن ایلمک بیک نسخه سنک ظهوریت شدوفر خوبیلانی نومورلرندن بر عددی طبع اولمشدر.
بر سنه طرفنده بو نومورلرندن برته فرعه

عمل اداره سی: درسدان نیجه قوبسندنه فصایان اجرا دیوسی اوستنه نومور ۶

KAYNAKÇA

Kitaplar, Tezler, Makaleler

Aktaş, Yıldız, *Mizah Dergilerinde Gençlik Alt Kültürlerinin Temsili: Uykusuz Dergisi*

(Yayımlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Balcioğlu, Semih, *50 Yılın Türk Karikatürü*, İş Bankası Kültür Yay. :125 s. 9.

Bergson, Henri, *Gülme*, Türkiye İş Bankası Kültür Yay. İstanbul 2019, s.15.

Brummett, Palmira, *İkinci Meşrutiyet Basınında İmge ve Emperyalizm 1908-1911*,

(2003), (çev.:Ayşen Anadol), İletişim Yay., İstanbul 2003, s. 41.

Davulcu, Ebru, *II. Meşrutiyet Dönemi Mizah Basınında Osmanlı Modernleşmesi ve Eleştirel*

Kodlar, Palet Yay. Konya, Erciyes Üniversitesi, 2015.

Devellioğlu, Ferit, *Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lugat*, Aydın Kitapevi Yay.,

Ankara,2016

Dilçin, Cem, *Yeni Tarama Sözlüğü*, TDK Yay.,Ankara,2013.

Duman, Hasan, *Osmanlı Türk Süreli Yay. Gazeteleri*, C.1, Enformasyon ve Dokümantasyon

Hizmetleri Vakfı Yay., Ankara 2000.

Mutçalı, Serdar, *Arapça- Türkçe Sözlük*, Dağarcık Yay., İstanbul,2015.

Mütevellî, Muhammed Şa'ravî, *Tefsîrû 'ş-Şa 'râvî*, Dâru Ahbâri'l-yemm, yy., 1991, XVI,

9749.

Özcan, Ömer, *Başlangıçtan Günümüze Türk Edebiyatında Hiciv ve Mizah*, [Yergi ve

Gülmece], İnkılâp Kitabevi, İstanbul 2002, s.20.

Pala, İskender, *Divan Şiiri Sözlüğü*, Akçağ Yay.,Ankara.

Pala, İskender, *İ.A* İstanbul 2005, C.30.s. 208.

Sefercioğlu, Nejat, Davul, TDE Ansiklopedisi, C. 2, Dergâh Yay., İstanbul 1977. (s. 206)

Seyhan, Salih, “*II. Meşrutiyet Dönemi Mizah Basını ve İçeriklerinden Seçilmiş Örnekler*”

Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History
of Turkish or Turkic Volume 8/3, Winter 2013, p. 494-516, Ankara-Turkey

- Tiken, Servet, “*Cenevre ’de Bir Jön Türk Mizah Gazetesi: Tokmak*”, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, 2015, s. 403-415.
- Uçman, Abdullah, “*Tanrıöver Hamdullah Suphi*” İ.A. İstanbul, 2010 C. 39. s. 574-575)
- Ünver, Merve, *Eski Türkçe Mizah Dergilerinin Açıklamalı Bibliyografyası*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013
- Yardımcı, İsmail, *Mizah Kavramı ve Sanattaki Yeri*, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, S. 6., 2010, s.28.
- Yazdıha, Sedigheh, *İran ’da Toplumsal Cinsiyet Olgusuna Eleştirel Bir Bakış: Firuzeh Muzaffari Karikatürleri Üzerinden Bir İnceleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019,
- Yıldırım, Tahsin, *Edebiyatımızda Müstear İsimler*, (İstanbul: Selis Kitaplar, 2006); Nurullah, Çetin, *Takma İsimler Sözlüğü*, Edebiyat Otağı Yay., 2006.
- Yücel, Anıl, *Feminist Kahkahanın Ötesinde: Karikatür Sanatı İçin Dişil Öznellik Bağlamında Bir Yöntem Önerisi*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018
- Sanders, Barry, *Yıkıcı Tarih Olarak Gülme*, (2001), (çev.: Kemal Atakay), Ayrıntı Yay., İstanbul 2001, s.32
- Eagleton, Terry, *Mizah*, (çev: Melih Pekdemir), Ayrıntı Yay. İstanbul – 2019 s. 91

Elektronik Kaynaklar

<https://www.lexiqamus.com/> (E.T. 09.06.2020)

<http://lugatim.com/> (E.T. 06.06.2020)

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı:	Elif ELDEMİR
Doğum tarihi:	01.12. 1986
Doğum Yeri:	Merkez/Siirt
Uyruğu:	T.C.
Adres:	
Tel:	05468498919
E-mail:	elifeldemir56@gmail.com
Eğitim	
Lise:	Anadolu Kız Meslek Lisesi
Lisans:	Atatürk Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi ,Türk Dili ve Edebiyatı
Yabancı Dil Bilgisi	
İngilizce:	İyi
Arapça :	İyi
Üye Olunan Mesleki Kuruluşlar	
Tezden Üretilmiş Yayınlar	